

ପାଠ 1

ଅତିଥି ସମ୍ବାର ଅତିଥି ସତ୍କାର

ଅତିଥି ସତ୍କାର

ମହାପାତ୍ର : ନମସ୍କାର ଡିଫାରି ବାବୁ ।

ମହାପାତ୍ର : ନମସ୍କାର ତିବାରୀ ବାବୁ ।

ଡିଫାରି : ନମସ୍କାର ।

ତିବାରୀ : ନମସ୍କାର ।

ମହାପାତ୍ର : ଭିତରକୁ ଆସନ୍ତୁ ।

ମହାପାତ୍ର : ଭିତରକୁ ଆସନ୍ତୁ ।

ଡିଫାରି : ଧନ୍ୟବାଦ ।

ତିବାରୀ : ଧନ୍ୟବାଦ ।

ମହାପାତ୍ର : ଲତା ! ଇଏ ମୋ ସାଙ୍ଗ
ଡିଫାରି । ଆମ ଅଫିସର ବଡ଼
ବାବୁ । ସ୍ୱାକ୍ଷର ଘର
ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶର ଲକ୍ଷ୍ମୀରେ ।

ମହାପାତ୍ର : ଲତା ! ଇଏ ମୋ ସାଙ୍ଗ ରମେଶ ତିବାରୀ ।
ଆମ ଅଫିସର ବଡ଼ବାବୁ । ସାକ୍ଷର ଘର
ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶର ଲକ୍ଷ୍ମୀରେ ।

ଲତା : ନମସ୍କାର ।

ଲତା : ନମସ୍କାର ।

ଡିଫାରି : ନମସ୍କାର ଭାଉଜ । ମୁଁ

ମହାପାତ୍ର : ନମସ୍କାର ତିବାରୀ ବାବୁ ।

ତିବାରୀ : ନମସ୍କାର ।

ମହାପାତ୍ର : ଅନ୍ଦର ଆସି ।

ତିବାରୀ : ଧନ୍ୟବାଦ ।

ମହାପାତ୍ର : ଲତା ! ଯେ ମୋର ମିତ୍ର ତିବାରୀ ହେଁ । ହମାର
ଓଫିସର ବଡ଼ବାବୁ । ଇନକା ଘର
ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶର ଲକ୍ଷ୍ମୀରେ ।

ଲତା : ନମସ୍କାର ।

ତିବାରୀ : ନମସ୍କାର ଭାଉଜ । ମୁଁ ଆପକେ ମିତ୍ର ହୁଁ ।

ଆପଣଙ୍କ ସ୍ୱାମୀଙ୍କର ସାଂଗ ।

तिवारी : नमस्कार भाउज । मुँ आपणंक
स्वामिकर सांग ।

महापात्र : तिवारी बाबु ! ये मेरे बेटा-बेटी हैं ।
बच्चों, नमस्कार करो ।

ମହାପାତ୍ର : ଡିଝାରୀ ବାବୁ ! ଏମାନେ ମୋ
ପୁଅଝିଅ । ପିଲାମାନେ, ନମସ୍କାର
କର ।

महापात्र : तिवारी बाबु, एमाने मो पुअझिअ ।
पिलामाने, नमस्कार कर ।

प्रार्थना और: नमस्कार मौसाजी ।
प्रतीक

ପ୍ରାର୍ଥନା ଓ : ନମସ୍କାର ମଉସା ।
ପ୍ରତୀକ

प्रार्थना ओ : नमस्कार मउसा ।
प्रतीक

तिवारी : नमस्कार । तुम्हारा नाम क्या है ?

ଡିଝାରୀ : ନମସ୍କାର, ତୁମ ନାଁ କ'ଣ ।
तिवारी : नमस्कार, तुम नाँ क'ण?

प्रतीक : मेरा नाम प्रतीक है और यह मेरी
दीदी प्रार्थना है ।

ପ୍ରତୀକ : ମୋ ନାଁ ପ୍ରତୀକ ଆଉ ଇଏ ମୋ
ଅପା ପ୍ରାର୍ଥନା ।

प्रतीक : मो नाँ प्रतीक आउ इए मो अपा
प्रार्थना ।

महापात्र : लता ! तुम जाओ, कुछ जलपान
लाओ । पहले पानी लाओ । फिर
चाय ।

ମହାପାତ୍ର : ଲତା ! ତୁମେ ଯାଅ, କିଛି
ଜଳଖିଆ ଆଣ । ପ୍ରଥମେ ପାଣି
ଆଣ । ତା'ପରେ ଚା' ।

महापात्र : लता ! तुमे जाअ, किछि जळखिआ
आण । प्रथमे पाणि आण । तापरे
चा' ।

लता : अच्छाजी ।

ଲତା : ଆହୁ ହଉ ।

लता : आछा हर ।

महापात्र : प्रार्थना ! तू जा, माँ की सहायता
कर ।

ମହାପାତ୍ର : ପ୍ରାର୍ଥନା ତୁ ଯା' । ବୋଉକୁ
ସାହାଯ୍ୟ କର ।

ମହାପାତ୍ର : ପ୍ରାର୍ଥନା ତୁ ଜା' । ବୋଉକୁ ସାହାଯ୍ୟ
କର ।

ପ୍ରାର୍ଥନା : ହୂଉ ବାପା ।

ପ୍ରାର୍ଥନା : ହଉ ବାପା ।

ମହାପାତ୍ର : ଇଏ ସବୁ ଆମ ଓଡ଼ିଆ
ଜଳଖିଆ । 'ଚୁଡ଼ାଘଷା' ଆଉ
'ଡାଲମା' । ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତୁ ।

ମହାପାତ୍ର : ଇଏ ସବୁ ଆମ ଓଡ଼ିଆ
ଜଳଖିଆ । 'ଚୁଡ଼ାଘଷା' ଆଉ
'ଡାଲମା' । ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତୁ ।

ତିସାରି : ବାଃ ! ଭାରି ସୁଆଦିଆ ।

ତିସାରି : ବାଃ ! ଭାରି ସୁଆଦିଆ ।

ମହାପାତ୍ର : ତାହାହେଲେ ଆଉ ଟିକେ ଖାଆନ୍ତୁ ।

ମହାପାତ୍ର : ତାହାହେଲେ ଆଉ ଟିକେ ଖାଆନ୍ତୁ ।

ତିସାରି : ଆହୁ, ଦିଅନ୍ତୁ ।

ତିସାରି : ଆହୁ, ଦିଅନ୍ତୁ ।

ମହାପାତ୍ର : ତିସାରି ବାବୁ; ଆମ ଓଡ଼ିଶା
ଗୋଟିଏ ମନ୍ଦିର ମାଲିନୀ ପ୍ରଦେଶ
। ପୁରୀର ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିର,
ଭୁବନେଶ୍ୱରର ଲିଂଗରାଜ ମନ୍ଦିର
ତଥା କୋଣାର୍କର ସୂର୍ଯ୍ୟ ମନ୍ଦିର
ଭାରତ ପ୍ରସିଦ୍ଧ । କାଳି ଓ
ହନୁମାନ ମନ୍ଦିର ମଧ୍ୟ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ।
ଧୀରେ ଧୀରେ ଆପଣ ଏସବୁ
ଦେଖନ୍ତୁ ।

ମହାପାତ୍ର : ତିସାରି ବାବୁ; ଆମ ଓଡ଼ିଶା ଗୋଟିଏ
ମନ୍ଦିର ମାଲିନୀ ପ୍ରଦେଶ । ପୁରୀର
ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିର, ଭୁବନେଶ୍ୱରର
ଲିଂଗରାଜ ମନ୍ଦିର ତଥା କୋଣାର୍କର ସୂର୍ଯ୍ୟ
ମନ୍ଦିର ଭାରତ ପ୍ରସିଦ୍ଧ । କାଳି ଓ

ପ୍ରାର୍ଥନା : ହାଁ ପିତାଜୀ ।

ମହାପାତ୍ର : ଯେ ସବୁ ହମାରେ ଓଡ଼ିଆ ଜଳପାନ
'ଚୁଡ଼ାଘଷା' ଓ 'ଡାଲମା' ହେଁ । ଆରମ୍ଭ
କିଜିଏ ।

ତିସାରି : ବାହ ! ବହୁତ ସ୍ୱାଦିଷ୍ଟ ହେଁ ।

ମହାପାତ୍ର : ତବ ତୋ ଓଡ଼ିଆ ଖାଉ ।

ତିସାରି : ଅଛା, ଦିଜିଏ ।

ମହାପାତ୍ର : ତିସାରି ବାବୁ, ହମାରେ ଓଡ଼ିଶା ମନ୍ଦିର
କା ପ୍ରଦେଶ ହେଁ । ପୁରୀ କା ଜଗନ୍ନାଥ
ମନ୍ଦିର, ଭୁବନେଶ୍ୱର କା ଲିଂଗରାଜ
ମନ୍ଦିର ତଥା କୋଣାର୍କ କା ସୂର୍ଯ୍ୟ ମନ୍ଦିର
ଭାରତ ମେଁ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ହେଁ । କାଳୀ ଓ
ହନୁମାନ ମନ୍ଦିର ମଧ୍ୟ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ହେଁ । ଧିରେ ଧିରେ
ଆପଣ ଇଏ ସବୁ ଦେଖିଏ ।

ଲତା : ଅଗଲି ଛୁଟି ମେଁ ଅପନି ପତ୍ନୀ କୋ ମଧ୍ୟ
ଲାଉ ।

हनुमान मंदिर मध्य श्रेष्ठ । धीरे धीरे
आपण एसबु देखन्तु ।

ଲତା : ଆସନ୍ତୁ ଛୁଟିରେ ଆପଣଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ
ମଧ୍ୟ ଆଣନ୍ତୁ ।

लता : आसन्ता छुटिरे आपणंक स्त्रीकु मध्य
आणंतु ।

शब्दार्थ

ओड़िआ शब्द	देवनागरी	हिंदी अर्थ
ଭିତରକୁ	भीतरकु	अंदर
ଆସନ୍ତୁ	आसंतु	आइए
ବସନ୍ତୁ	बसंतु	बैठिए
ସାଙ୍ଗ	सांग	मित्र
ଆମ	आम	हम
ବଡ଼ବାବୁ	बड़बाबु	बड़ेबाबु
ଯୁଦ୍ଧ	यौक	इनका
ଭାଉଜ	भाउज	भाभी
ମୋ	मो	मेरे
ମୁଁ	मुँ	में
ପୁଅ	पुअ	पुत्र, बेटा
ଝିଅ	झिअ	पुत्री, बेटੀ
ତୁ	तु	तू
ଯା'	जा	जा
ନାଁ	नाँ	नाम
ଅପା	अपा	दीदी / बड़ी बहन
ତୁମେ	तुमे	तुम
ଜଳଖିଆ	जलखिआ	जलपान
ଆଣ	आण	लाओ
ଆଉ	आउ	और
ପାଣି	पाणि	पानी

ଚା'	ଚା	चाय
ସାହାଯ୍ୟ କର	साहाज्य कर	सहायता कर
ବାପା	बापा	पिताजी
ଇଏ ସବୁ	इए सब	ये सब
ଚୁଡ଼ାଘଷା	चुड़ाघषा	चुड़ाघषा (चुड़ा से बना हुआ एक खाद्य)
ଡାଲମା	डालमा	डालमा (दाल, टमाटर, आदि से बनी हुई एक प्रकार की सब्जी)
ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତୁ	आरंभ करंतु	आरंभ कीजिए
ସୁଆଦିଆ	सुआदिआ	स्वादिष्ट
ଟିକିଏ	टिकिए	थोड़ा
ଖାଆନ୍ତୁ	खाआंतु	खाइए
ଦିଅନ୍ତୁ	दिअंतु	दीजिए
ଗୋଟିଏ	गोटिए	एक
ମନ୍ଦିର ମାଲିନୀ	मंदिर मालिनी	मंदिरों की शृंखला
ଆପଣ	आपण	आप
ଦେଖନ୍ତୁ	देखंतु	देखिए
ଆସନ୍ତା	आसंता	अगले
ଥର	थर	बार, समय
ଛୁଟିରେ	छुटिरे	छुट्टी में
ଆପଣଙ୍କ	आपणंक	अपना
ସ୍ତ୍ରୀକୁ	स्त्रीकु	पत्नी को
ଆଣ୍ଟୁ	आणंतु	लाइए

अभ्यास

I. नीचे दिए गए वाक्य दोहराइए ।

- 1) ନମସ୍କାର ତିସାରୀ ବାବୁ ।
नमस्कार तिवारी बाबु ।
- 2) ଭିତରକୁ ଆସନ୍ତୁ ।
भितरकु आसंतु ।

3) ଇଏ ମୋ ସାଙ୍ଗ ରମେଶ ତିହାରୀ ।
 ୟେ ମୋ ସାଙ୍ଗ ରମେଶ ତିହାରୀ ।

4) ତୁମ ନାଁ କ'ଣ ?
 ତୁମ ନାଁ କ'ଣ ?

5) ବାଃ! ଭାରି ସୁଆଦିଆ ।
 ବା: ! ଭାରି ସୁଆଦିଆ ।

II. उदाहरण के अनुसार दिए गए शब्दों के साथ 'थावଣ' (आपण) 'आप' का प्रयोग कर वाक्य बनाइए ।

ଉଦାହରଣ :-	ଯାଆନ୍ତୁ	ଆପଣ ଯାଆନ୍ତୁ
	ଜାଆନ୍ତୁ	ଆପଣ ଜାଆନ୍ତୁ
1.	ଖାଆନ୍ତୁ	3. ଆସନ୍ତୁ
	ଖାଆନ୍ତୁ	ଆସନ୍ତୁ
2.	ବସନ୍ତୁ	4. ଆଣନ୍ତୁ
	ବସନ୍ତୁ	ଆଣନ୍ତୁ
5.	ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତୁ	
	ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତୁ	

III. वाक्यों में रेखांकित शब्दों के स्थान पर दिए गए शब्दों का प्रयोग कर पाँच पाँच वाक्य बनाइए ।

ଉଦାହରଣ 1:- ଇଏ ମୋ ସାଙ୍ଗ ରମେଶ ।

उदाहरण 1:- ୟେ ମୋ ସାଙ୍ଗ ରମେଶ ।

ମଧୁଲିତା

ମଧୁଲିତା

ରାଜା

ରାଜା

ପିଞ୍ଜି

ପିଞ୍ଜି

ବିମଳ

ବିମଳ

ପଲ୍ଲବୀ

ପଲ୍ଲବୀ

ଉଦାହରଣ 2:- ଇଏ ମୋ ସାଙ୍ଗ ରାଘବ ।

उदाहरण 2:- इए मो सांग राघव ।

ବଡ଼ବାବୁ

बड़बाबु

ବାପା

बापा

ପୁଅ

पुअ

ମିତ୍ର

मित्र

ଅଫିସର

अफिसर

ଉଦାହରଣ 3 :- ତୁମେ କିଛି ଜଳଖିଆ ଥାଣ ।

उदाहरण 3:- तुमे किछि जळखिआ आण ।

ଡାଲମା

डालमा

ଚୁଡ଼ାଘଷା

चुड़ाघषा

ଚା'

चा'

ପାଣି

पाणि

ଉଦାହରଣ 4:- ଇଏ ସବୁ ଓଡ଼ିଆ ଜଳଖିଆ ।

उदाहरण 4:- इए सबु ओड़िआ जळखिआ

ବଂଗାଳୀ

बंगाली

ହିନ୍ଦୁସ୍ତାନୀ

हिन्दुस्तानी

ଗୁଜରାଟି

गुजराती

ପଞ୍ଜାବୀ

पंजाबी
ਕਾਸ਼ਮੀਰੀ
काश्मिरी

IV. उदाहरण के अनुसार दी गई क्रियाओं का प्रयोग कर तीन तीन वाक्य बनाइए ।

उदाहरण :-	ਗਾ'	तू गाथ
	खा	तु खाअ
	ਤੂੰਨੇ ਗਾਥ	तावहा गाथानू
	तुमे खाअ	आपण खाआंतु
	ਯਾ'	थाहा
	जा'	आण
	ਬੈਥ	थाव
	बस	आस
	ਦੇ	

V. उदाहरण के अनुसार कोष्ठक में दिए गए शब्दों का प्रयोग कर वाक्यों का विस्तार कीजिए ।

उदाहरण :	ਯੇਵ ਯਾਯ (ਤੂੰਨ)	।	ਯੇਵ ਤੂੰਨ ਯਾਯ ।
	इए सांग (तुम)	।	इए तुम सांग ।
1.	ਯੇਵ ਭਾਭਯ (ਮੇਨ) ।		2. ਯੇਵ ਝੇਥ (ਯ੍ਰਾਕ) ।
	इए भाउज (मो) ।		इए झिअ (यांक) ।
3.	ਯੇਨਾਨੇ ਧੂਥ (ਯਾਨ) ।		4. ਯੇਵ ਓਢੇਗਾ (ਯਾਵਗਯ) ।
	एमाने पुअ (आम) ।		इए ओड़िशा (आपणंक)
	।		
5.	ਯੇਵ ਘਰ (ਤੂੰਨ) ।		
	इए घर (तुम) ।		

VI. कोष्ठक में दिए गए शब्दों में से उपयुक्त शब्द चुनकर निम्न वाक्य पूरे कीजिए ।

(ଅଫିସର, ସୂର୍ଯ୍ୟ ମନ୍ଦିର, ଅପା, ਯਾਨ, ਲਗ)

(अफिसर, सूर्यमंदिर, अपा, आम, लता)

1. ਯਾਨ ----- ବଡ଼ବାବୁ ।	2. ତୁଡ଼ାଘଷା ----- ଜଳଖିଆ ।
ଆਮ ----- ବଡ଼ବାବୁ ।	ਚୁଡ଼ାଘଷା ----- ଜਲਖିଆ ।
3. କୋଣାର୍କ ----- ।	4. ପ୍ରାର୍ଥନା ପ୍ରତୀକର -----

-- |

5.   କୋଣାର୍କ ----- ।   ପ୍ରାର୍ଥନା ପ୍ରତୀକର ----- ।
                          ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ ----- ।

VII. କୋଷ୍ଠକ ମେଁ ଦିଏ ଗଏ ହିଁଦି ଶବ୍ଦୋଁ କେ ସମାନାର୍ଥକ ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦୋଁ ସେ ବାକ୍ୟ ପୁରେ କିଞ୍ଚିଏ ।

ଉଦାହରଣ :-1) ମୋ ----- ଲତା । (ଭାବି) 2) ମୋ ଭାଉଜ ଲତା ।
                          ମୋ ----- ଲତା (ଭାବି) ।   ମୋ ଭାଉଜ ଲତା ।

1. ମୋ ----- ରମେଶ ତିସାରି । (ମିତ୍ର)
                          ମୋ ----- ରମେଶ ତିସାରି । (ମିତ୍ର)
2. ମୋ ----- ପ୍ରୀତି । (ବେଟି)
                          ମୋ ----- ପ୍ରୀତି । (ବେଟି)
3. ମୋ ----- ବଢ଼ି । (ବେଟା)
                          ମୋ ----- ବଢ଼ି । (ବେଟା)
4. ମୋ ----- ହରିପ୍ରସାଦ । (ମୌସା)
                          ମୋ ----- ହରିପ୍ରସାଦ । (ମୌସା)
5. ମୋ ----- କମଳାକାନ୍ତ । (ବାବୁଜୀ)
                          ମୋ ----- କମଳାକାନ୍ତ । (ବାବୁଜୀ)

VII. କୋଷ୍ଠକ ମେଁ ଦିଏ ଗଏ ଶବ୍ଦୋଁ ମେଁ ସେ ଉପଯୁକ୍ତ ଶବ୍ଦ ଚୁନକର ବାକ୍ୟ ପୁରେ କିଞ୍ଚିଏ ।

ଉଦାହରଣ :- ଯାଅ, ----- ଥାଏ । (ଜଳଖିଆ, ମନ୍ଦିର)
                          ଜାଅ, ----- ଆଣ । (ଜଳଖିଆ, ମନ୍ଦିର)
                          ଯାଅ, ଜଳଖିଆ ଥାଏ ।
                          ଜାଅ, ଜଳଖିଆ ଆଣ ।

1. ଯା, _____ ସାହାଯ୍ୟ କର । (ବୋଉକୁ, ଓଡ଼ିଶା)
                          ଜା, _____ ସାହାଯ୍ୟ କର । (ବୋଉକୁ, ଓଡ଼ିଶା)
2. ଯାଆନ୍ତୁ, _____ ଦେଖନ୍ତୁ । (ପାଣି, ମନ୍ଦିର)
                          ଜାଆନ୍ତୁ, _____ ଦେଖନ୍ତୁ । (ପାଣି, ମନ୍ଦିର)
3. ଥାଏ _____ ଥାଏ । (ପ୍ରଦେଶ, ଘରକୁ)

ଆପଣ _____ ଆସନ୍ତୁ । (प्रदेश, घरकु)

4. ପ୍ରାର୍ଥନା ଯାଅ, _____ କର । (ନମସ୍କାର, ଲକ୍ଷ୍ମୀ)

ପ୍ରାର୍ଥନା ଜାଅ, ----- କର । (नमस्कार, लखनउ)

5. ଆସନ୍ତୁ ଥର ----- ଆଶନ୍ତୁ । (ସ୍ୱୀକ୍ଷ, ପାହାଡ଼)

ଆସନ୍ତା ଥର ----- ଆଣନ୍ତୁ । (स्त्रीकु, पाहाड़)

पढ़िए और समझिए

ଆମ ଘର

आम घर

ମୁଁ ମଧୁ । ଏଇଟି ଆମ ଘର । ଇଏ ମୋ ମା' । ଇଏ ମୋ ବାପା । ଇଏ ମୋ ଭାଇ । ମୋ

ମୁଁ ମଧୁ । एइटि आम घर । इए मो मा । इए मो बापा । इए मो भाइ । मो
ଭାଇର ନାଁ ରାଜା । ସେ ଶିଶୁ ମାନଙ୍କର ଡାକ୍ତର । ଇଏ ମୋ ଭଉଜ ରମା । ସେ
ଜଣେ

भाईर नाँ राजा । से शिशु मानंकर डाक्टर । इए मो भाउज रमा । से जणे
ଶିଶୁମାନଙ୍କର । ସେ ମୋ ବଡ଼ ଭଉଜ । ମୋ ବଡ଼ ଭଉଜର ନାଁ ବସୁନ୍ଧରା । ତାଙ୍କର
ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ନାଁ

शिक्षयत्री । से मो बड़ भउणी । मो बड़ भउणीर नाँ बसुंधरा । तांकर स्वामीक नाँ
ବିଜୟ । ସେ ଜଣେ ଶିକ୍ଷକ । ସେମାନଙ୍କର ପୁଅ ନାଁ ଧନୁଷ ।

बिजय । से जणे शिक्षक । सेमानंकर पुअ नाँ धनुष ।

शब्दार्थ

ओड़िआ शब्द

देवनागरी

हिंदी अर्थ

ଏଇଟି

एइटि

यहाँ

ଏଇଟି

एइटि

यह

ମା'

मा'

माँ, माताजी

ଭାଇନା

भाइना

बड़े भैया

ଜଣେ

जणे

एक

ଶିଶୁମାନଙ୍କର

शिशुमानंकर

शिशुओं का

ଭଉଜ

भाउज

भाभी

ତାଙ୍କର

तांकर

उनका

ସେମାନଙ୍କର

ସେମାନଙ୍କର

उन लोगोंका

अभ्यास

I. अनुच्छेद के अनुसार सही कथन चुनिए ।

1. ଦେଖ, ଏଇଟି ଆମ ଘର ।
।

2. କଟକ ମୋ ମଉସା ଘର ।

देख, एइटी आम घर ।

कटक मो मउसा घर ।

3. ମୋ ବାପା ଜଣେ ଡାକ୍ତର ।
ମୋ ବାପା ଜଣେ ଡାକ୍ତର ।

4. ମୋ ଭାଇଜ ଶିକ୍ଷୟତ୍ରୀ ।
ମୋ ଭାଇଜ ଶିକ୍ଷୟତ୍ରୀ ।

5. ସେମାନଙ୍କର ପୁଅ ନାଁ ଧନୁଷ୍ ।
ସେମାନଙ୍କର ପୁଅ ନାଁ ଧନୁଷ ।

II. प्रत्येक शब्द समूह से अनुपयुक्त शब्द निकालिए ।

1. ଜଳଖିଆ, ଝିଅ, ଚୁଡ଼ା, ଚା'
ଯାଆନ୍ତୁ

2. ଆସନ୍ତୁ, ସାଙ୍ଗ, ଖାଆନ୍ତୁ,
ଯାଆନ୍ତୁ

जळखिआ, झिअ, चुड़ा, चा'

आसन्तु, सांग, खाआंतु, जाआंतु

3. କଟକ, ଭାଇଜ, ବୋଉ, ମାମୁଁ
କଟକ, ଭାଇଜ, ବୋଉ, ମାମୁଁ

4. ମୋର, ତାଙ୍କର, ଡାକ୍ତର, ଯାଙ୍କର
ମୋର, ତାଙ୍କର, ଡାକ୍ତର, ଯାଙ୍କର

5. ମୁଁ, ସେ, ତୁମେ, ମୋର
ମୁଁ, ସେ, ତୁମେ, ମୋର

III. हिंदी में अनुवाद कीजिए ।

କୋଣାର୍କ ମନ୍ଦିର ଅତି ସୁନ୍ଦର । (କୋଣାର୍କ) ଏହା ପୃଥିବୀର ଅଷ୍ଟମ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ।
ଭୁବନେଶ୍ୱରର

कोणार्क मंदिर अति सुंदर । (कोणार्क) एहा पृथिवीर अष्टम आश्चर्य । भुवनेश्वर
ରାଜରାଣୀ ମନ୍ଦିର ମଧ୍ୟ ପ୍ରସିଦ୍ଧ । ତା'ର ଶୋଭା ଅତି ସୁନ୍ଦର । କୋଣାର୍କ ମନ୍ଦିର ସାରା

राजराणी मंदिर मध्य प्रसिद्ध । तार शोभा अति सुंदर । कोणार्क मंदिर सारा
ଭାରତରେ ବିରଳ । ଆପଣ କୋଣାର୍କ ମନ୍ଦିର ଦେଖନ୍ତୁ ।

भारतरे बिरल । आपण कोणार्क मंदिर देखंतु ।

IV. ओड़िआ में अनुवाद कीजिए ।

- V. मैं कमला हूँ । मेरा घर हरिद्वार में है । मेरे बड़े भाई का नाम सुधीर है । वे एक अध्यापक हैं ।
अपने बारे में एक छोटा अनुच्छेद ओड़िआ में लिखिए ।

टिप्पणियाँ

- I. इस पाठ में दो प्रकार के वाक्यों का प्रयोग हुआ है ।

उदाहरण (1) :- 1. ଲକ୍ଷ ମୋ ସାଙ୍ଗ ରମେଶ ତିବାରୀ । ये मेरे मित्र रमेश तिवारी हैं ।

इए मो सांग रमेश तिवारी ।

2. ମୋ ନାଁ ପ୍ରତୀକ ।

मेरा नाम प्रतीक है ।

मो नाँ प्रतीक ।

उदाहरण (2) :- 1. ପ୍ରାର୍ଥନା, ତୁ ଜା ।

प्रार्थना, तू जा ।

प्रार्थना, तु जा ।

2. ଲତା, ତୁମେ ଜାଅ ।

लता, तुम जाओ ।

लता, तुमे जाअ ।

3. ରମେଶ ବାବୁ, ଆପଣ ଯାଆନ୍ତୁ ।

रमेश बाबु, आप जाइए ।

रमेश बाबु, आपण जाआन्तु ।

उदाहरण 1 के ओड़िआ वाक्य क्रिया रहित वाक्य हैं । ओड़िआ में क्रिया शब्द का व्यवहार न करते हुए भी ऐसे वाक्य बन सकते हैं । लेकिन हिंदी में इस तरह के वाक्यों में अस्ति वाचक क्रिया (योजक क्रिया) 'है / हैं' का व्यवहार आवश्यक है । जैसे :-

ଲକ୍ଷ ମୋ ଥପା ପ୍ରାର୍ଥନା ।

यह / ये मेरी दीदी प्रार्थना

है/ हैं ।

इए मो अपा प्रार्थना ।

उदाहरण 2 के ओड़िआ वाक्य आज्ञावाचक वाक्य हैं । ओड़िआ में मध्यम पुरुष अनादरार्थक सर्वनाम के लिए 'ତୁ' (तु) 'तू', आदरार्थक सर्वनाम के लिए 'ତୁମେ' (तुम) 'तुम' तथा अधिक आदरार्थक सर्वनाम के लिए 'ଆପଣ' (आपण) 'आप' का प्रयोग होता है और इनके अनुसार आज्ञावाचक क्रिया का रूप भी बदल जाता है ।

उदाहरण :- ତୁ ଜା

(तु जा) = तू जा (अनादरार्थक)

ତୁମେ ଜାଅ

(तुम जाउ) = तुम जाओ (आदरार्थक)

ଆପଣ ଯାଆନ୍ତୁ

(आपण जाआन्तु) = आप जाइए (अधिक आदरार्थक)

II. ओड़िआ के सर्वनाम निम्न प्रकार के हैं।

उत्तम पुरुष

ଏକବଚନ (एकवचन)	ବହୁବଚନ (बहुवचन)
ମୁଁ ମୁଁ	ମैं ଆମେ / ଆମ୍ଭେ आमे / आम्भे ଆମେମାନେ / ଆମ୍ଭେମାନେ आमेमाने / आम्भेमाने
	हम हमलोग

मध्यम पुरुष

ଏକବଚନ (एकवचन)	ବହୁବଚନ (बहुवचन)
ତୁ ତୁ ତୁମେ / ତୁମ୍ଭେ तुम तुमलोग तुमे / तुम्भे ଆପଣ (आदरार्थक) आप	ତୁ ତୁମେମାନେ / ତୁମ୍ଭେମାନେ आपणमाने आपलोग

अन्य पुरुष

ଏକବଚନ (एकवचन)	ବହୁବଚନ (बहुवचन)
ସେ ସେ ସେଇଟା ସେଇଟା ଏଇଟା	यह/वह समाने वह यह एगुड़िक
	ସେମାନେ ସେଗୁଡ଼ିକ ଏଗୁଡ଼ିକ
	ये/वे (पुं/स्त्री) वह (न.पु.) यह (न.पु.)

III. ओड़िआ के संबंध कारक, उत्तम पुरुष, मध्यम पुरुष तथा अन्य पुरुष सर्वनामों के रूप नीचे दिए

गए हैं।

उत्तम पुरुष

ଏକବଚନ (एकवचन)	(ବହୁବଚନ) बहुवचन
ମୋର मेरा	ଆମର हमारा
ମୋର	आमर
	ଆମମାନଙ୍କର/
	आममानंकर/
	ଆମମାନଙ୍କର
	आम्भमानंकर
	हमलोगोंका

मध्यम पुरुष

ଏକବଚନ (एकवचन)	(ବହୁବଚନ) बहुवचन
ତୋର तेरा	
ତୋର	
ତୁମର तुम्हारा	ତୁମମାନଙ୍କର
ତୁମର	तुममानंकर
	ତୁମମାନଙ୍କର
	तुम्भमानंकर
ଆପଣଙ୍କର आप का	ଆପଣମାନଙ୍କର
आपणंकर	आपणमानंकर
	तुमलोगोंका
	आपलोगोंका

अन्य पुरुष

ଏକବଚନ (एकवचन)	(ବହୁବଚନ) बहुवचन
ତାର/ତାଙ୍କର/ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ('उसका'/'इसका')	
ତାର/ତାଙ୍କର/ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର	ସେମାନଙ୍କର
तार/तांकर/यांकर	सेमानंकर उनका/उनलोगोंका

IV. निम्न वाक्यों पर ध्यान दीजिए ।

ଭିତରକୁ ଆସ

अंदर आइए

भितरकु आस	
बाह्यरकु घाथ	बाहर जाओ
बाहरकु जाअ	
मंदिरकु चाल	मंदिर चलो
लाइब्रेरीकु आस	लाइब्रेरी में आओ
दुकानकु आस	दुकान में आओ

उपर्युक्त वाक्यों के रेखांकित शब्दों में 'कू' (कु) 'को' का प्रयोग स्थानवाचक शब्द पर बल देने के लिए किया गया है। समझिए कि ओड़िया का 'कू' (कु) 'कु' हिंदी के 'को' जैसे कर्मकारकीय है। इस प्रकार ओड़िया के 'कू' (कु) परसर्ग का प्रयोग इस पाठ में स्थानवाची संबंध दिखाने के लिए प्रयुक्त हुआ है।

V. ओड़िया में रिश्तेवाचक संज्ञाओं के लिए निम्न शब्दों का प्रयोग किया जाता है :-

ओड़िया	देवनागरी	हिंदी
बापा	बापा	पिताजी
बोअ / मा	बोअ	माँ, माताजी
भाअज / नूआबोअ	भाअज / नूआबोअ	भाभी
मउसा / माउसी	मउसा / माउसी	मौसा / मौसी
भाइना / भाइ / नना	भाइना / भाइ / नना	भैया/ भाई
अपा / नानी	अपा / नानी	दीदी

ପାଠ 2

ବହି ଦୋକାନରେ बहि दोकानरे

किताब की दुकान में

ସରୋଜା : ତୁମ ଦୋକାନରେ କି କି
ବହି ସବୁ ଅଛି ?

सरोजा : तुम्हारी दुकान में कौन-कौन सी
पुस्तकें हैं ?

ସରୋଜା : ତୁମ ଦୋକାନରେ କି କି ବହି ସବୁ
ଅଛି ?

दुकानदार : जी, सब प्रकार की पुस्तकें हैं।
उपन्यास, कहानी, कविता की
पुस्तकें, महाविद्यालय तथा
विश्वविद्यालय की पाठ्य पुस्तकें
भी हैं। आप कौन हैं? अध्यापिका
या छात्री?

ଦୋକାନୀ : ଆଜ୍ଞା, ସବୁ ପ୍ରକାରର ବହି
ଅଛି । ଉପନ୍ୟାସ, ଗଳ୍ପ,
କବିତା ବହି, ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ
ଓ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର
ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ ବି ଅଛି । ଆପଣ
କିଏ ? ଅଧ୍ୟାପିକା ନା
ଛାତ୍ରୀ ?

दोकानी : आज्ञा, सब प्रकारर बहि
अछि। उपन्यास, गल्प,
कविता बहि, महाविद्यालय
ओ विश्वविद्यालयर
पाठ्यपुस्तक बि अछि।
आपण किए ? अध्यापिका ना
छात्री ?

सरोजा : मैं अध्यापिका हूँ। अच्छा, प्राचीन
लेखकों की कुछ पुस्तकें दिखाओ
तो।

ସରୋଜା : ମୁଁ ଜଣେ ଅଧ୍ୟାପିକା ।
ଆଜ୍ଞା, ପ୍ରାଚୀନ
ଲେଖକମାନଙ୍କର କିଛି ବହି

ଦେଖେଇଲ ।

सरोजा : मैं जणे अध्यापिका । आच्छा,
प्राचीन लेखकमानंकर किछि
बहि देखेइल ।

ଦୋକାନୀ : ଏଇ ସେପେଟ ଦେଖନ୍ତୁ ।
ସାରଳା ଦାସଙ୍କ 'ମହାଭାରତ',
ବଳରାମ ଦାସଙ୍କ
'ଜଗମୋहन- रामायण',
ଗୋପାଳ କୃष्णଙ୍କ 'ପद्यावली'
ଇତ୍ୟାदि ବହୁତ ବହି ଅଛି ।

दोकानी : एइ सेपटे देखन्तु । सारला
दासंक 'महाभारत', बलराम
दासंक 'जगमोहन रामायण',
गोपाल कृष्णंक 'पद्यावली'
इत्यादि बहुत बहि अछि ।

ସରୋଜା : ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସଙ୍କ 'ଭାଗବତ'
ଅଛି କି ? ଦିଅତ ।

सरोजा : जगन्नाथ दासंक 'भागवत' अछि
कि? दिअत ।

ଦୋକାନୀ : ଦେଖୁଛି । ନାଲ ଆଜ୍ଞା, ସେ
ବହି ମୋ ପାଖରେ ବର୍ତ୍ତମାନ
ନାହିଁ ।

दोकानी : देखुछि । नाइ आज्ञा, से बहि मो
पाखरे वर्तमान नाहिँ ।

ସରୋଜା : ତୁମେ କ'ଣ କିଛି ପତ୍ରିକା
ରଖୁନ? ଆଜିକାଲିତ ସମସ୍ତେ
ପତ୍ରିକା ପଢ଼ିବାକୁ ଭଲପାଆନ୍ତି ।
ତୁମ ପାଖରେ କ'ଣ କ'ଣ
ପତ୍ରିକା ସବୁ ଅଛି ?

सरोजा : तुमे क'ण किछि पत्रिका

दुकानदार : उस तरफ देखिए । सारला दास
का 'महाभारत', बलराम दास
का 'जगमोहन रामायण',
गोपालकृष्ण की पद्यावली इत्यादि
बहुत किताबें हैं ।

सरोजा : जगन्नाथ दास का भागवत है
क्या?
दीजिए तो ।

दुकानदार : देखता हूँ । नहीं जी, वह किताब
मेरे पास अभी नहीं है ।

सरोजा : तुम क्या कुछ पत्रिकाएँ नहीं
रखते? आजकल तो सभी लोग
पत्रिकाएँ पढ़ना पसंद करते हैं ।
तुम्हारे पास कौन-कौन सी
पत्रिकाएँ हैं ?

दुकानदार : मैं केवल ओड़िआ
पत्रिका 'नवभारत' और 'डगर'

ରଖୁନ? ଆଜିକାଲି ସମସ୍ତେ
ପତ୍ରିକା ପଢ଼ିବାକୁ ଭଲ
ପାଆନ୍ତି। ତୁମ ପାଖରେ କ'ଣ
କ'ଣ ପତ୍ରିକା ସବୁ ଅଛି ?

ଦୋକାନୀ : ମୁଁ କେବଳ ଓଡ଼ିଆ ପତ୍ରିକା
'ନବଭାରତ' ଆଉ 'ଜଗର'
ରଖେ। ତା' ଛଡ଼ା ଇଂରାଜୀ
'ଟ୍ରାନ୍ସଲେସନ୍' ଏବଂ
'ଇଣ୍ଡିଆନ୍ ପୋଏଟ୍ରି' ମଧ୍ୟ
ମୋ ଦୋକାନରେ ଅଛି।
ଆଜିକାଲି ଲୋକମାନେ
ଦୋକାନରେ ହିଁ ପତ୍ରିକା
ପଢ଼ନ୍ତି। କିଣନ୍ତି ନାହିଁ।
ତେଣୁ ମୁଁ ବେଶୀ ପତ୍ରିକା
ରଖେନା।

ଦୋକାନୀ : ମୁଁ କେବଳ ଓଡ଼ିଆ ପତ୍ରିକା
'ନବଭାରତ' ଆଉ 'ଜଗର'
ରଖେ। ତା' ଛଡ଼ା 'ଇଂରାଜୀ
ଟ୍ରାନ୍ସଲେସନ୍' ଏବଂ 'ଇଣ୍ଡିଆନ୍
ପୋଏଟ୍ରି' ମୋ ଦୋକାନରେ ଅଛି।
ଆଜିକାଲି ଲୋକମାନେ
ଦୋକାନରେ ହିଁ ପତ୍ରିକା ପଢ଼ନ୍ତି,
କିଣନ୍ତି ନାହିଁ। ତେଣୁ ମୁଁ ବେଶୀ
ପତ୍ରିକା ରଖେନା।

ସରୋଜା : ଅନୁବାଦ ବହି କ'ଣ ଏଇଠି
ଅଛି ?

ସରୋଜା : ଅନୁବାଦ ବହି କ'ଣ ଏଠି ଅଛି ?

ଦୋକାନୀ : ଆପଣଙ୍କର କେଉଁ ଭାଷାର
ଅନୁବାଦ ବହି ଦରକାର?
ମୋ ପାଖରେ ବଂଗଳା, ଆଉ

ରଖିଛି। इनके अतिरिक्त अंग्रेजी
'ट्रान्सलेशन और 'इंडियन पोइट्री'
मेरी दूकान में हैं। आजकल तो
लोग दूकान में ही पत्रिका
पढ़ते हैं, खरीदते नहीं। इसलिए
मैं अधिक पत्रिकाएँ नहीं रखता।

सरोजा : क्या यहाँ अनुवादित पुस्तक है ?

दुकानदार : आप को किस भाषा की
अनुवादित पुस्तकें चाहिए ? मेरे
पास बंगला और असमिया
भाषाओं की अनुवादित पुस्तकें हैं।

सरोजा : मुझे मलयाळम की किताब

ଅସମୀୟା ଭାଷାର ଅନୁବାଦ
ବହି ଅଛି ।

ଦୋକାନୀ : आपणंकर केउं भाषार अनुबाद
बहि दरकार ? मो पाखरे
बंगला आउ असमीया भाषार
अनुबाद बहि अछि ।

ସରୋଜା : ମୋର ମଲୟାଲମ୍ ବହି
ଦରକାର ।

ସରୋଜା : मोर मलयाळम् बहि दरकार ।

ଦୋକାନୀ : ଆପଣ କ'ଣ ଡେବେ
ମଲୟାଲମ୍ ?

ଦୋକାନୀ : आपण क'ण तेबे मलयाळी?

ସରୋଜା : ନାହିଁ, ମୋର ମାତୃଭାଷା
କନ୍ନଡ଼ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ
ମଲୟାଲମ୍ ଭାଷା ଜାଣେ ।

ସରୋଜା : नाई, मोर मातृभाषा कन्नड़ ।
किन्तु मुँ मलयाळम् भाषा
जाणे ।

ଦୋକାନୀ : ଏବେ ତ ମୋ ପାଖରେ
ମଲୟାଲମ୍ ଭାଷାର
ଅନୁବାଦ ବହିଗୁଡ଼ିକ ନାହିଁ ।
ଏଇ ବହିଟି ଦେଖନ୍ତୁ ।
ରବୀନ୍ଦ୍ରନାଥ ଠାକୁରଙ୍କ
"ଗୀତାଞ୍ଜଳୀ" ବହିର ଓଡ଼ିଆ
ଅନୁବାଦ ।

ଦୋକାନୀ : एबे त मो पाखरे मलयाळम
भाषार अनुबाद बहिगुड़िक
नाहिँ । एइ बहिटि देखंतु ।
रबीन्द्रनाथ ठाकुरंक
'गीतांजली' बहिर ओड़िआ
अनुबाद ।

चाहिए ।

दुकानदार : तो क्या आप मलयाळि हैं ?

सरोजा : नहीं, मेरी मातृभाषा कन्नड़ है ।
परंतु मैं मलयाळम भाषा जानती
हूँ ।

दुकानदार : इस समय तो मेरे पास
मलयाळम भाषा की अनुवादित
पुस्तकें नहीं हैं । यह किताब
देखिए । रवींद्रनाथ ठाकुर की
'गीतांजलि' का ओड़िआ अनुवाद
है ।

सरोजा : ठीक है । मैं अभी यह किताब
लेती हूँ । मुझे इस महीने का एक
'डगर' पत्रिका दो ।

ସରୋଜା : ଠିକ ଅଛି । ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ
ଏଇ ବହିଟି ନଈଛି । ମତେ
ଏ ମାସର ଗୋଟିଏ "ଡଗର"
ପତ୍ରିକା ଦିଅ ।

ସରୋଜା : ଠିକ ଅଛି । ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି
ବହିଟି ନଈଛି । ମତେ ଏ ମାସର
ଗୋଟିଏ 'ଡଗର' ପତ୍ରିକା ଦିଅ ।

ଶବ୍ଦାର୍ଥ

ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ	ଦେବନାଗରୀ	ହିନ୍ଦୀ ଅର୍ଥ
ଦୋକାନ	दोकान	दूकान
କି କି	कि कि	कौन-कौन सी
ବହି	बहि	किताब
ସବୁ	सबु	सब
ଅଛି	अछि	का/की/के है, में/पास है
ଆଜ୍ଞା	आज्ञा	जी
ସବୁପ୍ରକାରର	सबुप्रकारर	सब प्रकार का
ଉପନ୍ୟାସ	उपन्यास	उपन्यास
ଗଳ୍ପ	गल्प	कहानी
କବିତା	कबिता	कविता
ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ	महाबिद्यालय	महाविद्यालय
ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ	विश्वबिद्यालय	विश्वविद्यालय
ପାଠ୍ୟ ପୁସ୍ତକ	पाठ्य पुस्तक	पाठ्य पुस्तक
ପ୍ରାଚୀନ	प्राचीन	प्राचीन
ଲେଖକ	लेखक	लेखक
ମାନଙ୍କର	मानंकर	बहुवचन परसर्ग

ଦେଖେଇଲ	देखेइल	दिखाओ तो
ସେପଟେ	सेपटे	उस तरफ
ଜଗମୋହନ ରାମାୟଣ	जगमोहन रामायण	जगमोहन रामायण
ଗୋପାଳ କୃଷ୍ଣ	गोपाल कृष्ण	गोपाल कृष्ण (एक ओड़िआ कवि का नाम)
ପଘାବଳୀ	पद्याबली	पद्यावली
ଇତ୍ୟାଦି	इत्यादि	इत्यादि
ବହୁତ	बहुत	बहुत
ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସ	जगन्नाथ दास	जगन्नाथ दास (ओड़िशा के एक प्रसिद्ध कवि)
ଭାଗବତ	भागवत	भागवत (एक भक्ति ग्रंथ)
ଦେଖୁଛି	देखुछि	देखता/ती हूँ
ପାଖରେ	पाखरे	पास
ବର୍ତ୍ତମାନ	बर्तमान	अभी
ନାହିଁ	नाहीं	नहीं/न
କ'ଣ	क'ण	क्या
ପତ୍ରିକା	पत्रिका	पत्रिका
ରଖୁନ	रखुन	नहीं रखते ?
ଆଜିକାଲି	आजकालि	आजकल
ସମସ୍ତେ	समस्ते	सभी
ପଢ଼ିବାକୁ	पढ़िबाकु	पढ़ने के लिए
ଭଲପାଆନ୍ତି	भल पाआंति	पसंद करते हैं ।
କେବଳ	केबळ	केवल
ଆଉ	आउ	और
ରଖେ	रखे	रखता हूँ ।
ତା' ଛଡ଼ା	ता' छड़ा	इनके अतिरिक्त

ମଧ୍ୟ	मध्यं	भी
ରହେ	रहे	रहते
ଏଇଠି	एइठि	यहाँ
ବସି	बसि	बैठना
ବସିବା	बसिबा	बैठ
ପଢ଼ନ୍ତି	पढ़ंति	पढ़ते हैं
ପଢ଼ିବା	पढ़िबा	पढ़ना
କିଣନ୍ତି	किणंति	खरीदते हैं
କିଣିବା	किणिबा	खरीदना
ତେଣୁ	तेणु	इसलिए
ବେଶୀ	बेशी	बहुत
ଅନୁବାଦ	अनुबाद	अनुवाद
କେଉଁ	केउँ	कौन सी
ଭାଷା	भाषा	भाषा
ଦରକାର	दरकार	चाहिए
ବଂଗଳା	बंगळा	बंगला
ଅସମୀୟା	असमीया	असमिया
ମଲୟାଲମ୍	मलयाळम्	मलयाळम
ତେବେ	तेबे	तो क्या

अभ्यास

I. नीचे दिए गए वाक्य दोहराइए ।

- 1) ତୁମ ଦୋକାନରେ କି କି ବହି ସବୁ ଅଛି ?
तुम दोकानरे कि कि बहि सबु अछि ?
- 2) ସବୁ ପ୍ରକାରର ବହି ଅଛି ।
सबु प्रकारर बहि अछि ।
- 3) ପ୍ରାଚୀନ ଲେଖକମାନଙ୍କର ବହି ଦେଖାଇଲ ।

प्राचीन लेखकमानंकर बहि देखेइल ।

- 4) ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସଙ୍କ "ଭାଗବତ" ଅଛି କି?
जगन्नाथ दासंक 'भागवत' अछि कि ?
- 5) ତୁମେ କ'ଣ କିଛି ପତ୍ରିକା ରଖୁନ?
तुमे क'ण किछि पत्रिका रखुन ?
- 6) ମୁଁ କେବଳ ଓଡ଼ିଆ ପତ୍ରିକା "ନବଭାରତ" ଆଉ "ଡଗର" ରଖେ ।
मुँ केवल ओड़िआ पत्रिका 'नवभारत' आउ 'डगर' रखे ।
- 7) ତେଣୁ ମୁଁ ବେଶୀ ପତ୍ରିକା ରଖେନା ।
तेणु मुँ बेशी पत्रिका रखेना ।
- 8) ଆପଣଙ୍କର କେଉଁ ଭାଷାର ଅନୁବାଦ ବହି ଦରକାର ?
आपणंकर केउँ भाषार अनुबाद बहि दरकार ?
- 9) ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏଇ ବହିଟିକୁ ନଉଛି ।
मुँ वर्तमान एइ बहिटिकु नउछि ।

II. वाक्यों में रेखांकित शब्दों के स्थान पर दिए गए शब्दों का प्रयोग कर वाक्य बनाइए ।

1. ତୁମ ଦୋକାନରେ କି ବହି ଅଛି ?
2. ଏଠାରେ ଉପନ୍ୟାସ ବହି ଅଛି ।

तुम दोकानरे कि बहि अछि ?

एठारे उपन्यास बहि अछि ।

କି କି

ଗଳ୍ପ ବହି

କି କି

ଗଳ୍ପ ବହି

କେଉଁ

କବିତା ବହି

କେଉଁ

କବିତା ବହି

କ'ଣ

କାବ୍ୟ

କ'ଣ

କାବ୍ୟ

ପତ୍ରିକା

ପତ୍ରିକା

ନାଟକ

ନାଟକ

3) ମୋ ପାଖରେ ବହି ନାହିଁ ।

मो पासरे बहि नाहिँ ।

କିଛି ବହି
କିଛି ବହି
ଓଡ଼ିଆ ବହି
ଓଡ଼ିଆ ବହି
ଅନୁବାଦ ବହି
ଅନୁବାଦ ବହି
ବହୁତ ବହି
ବହୁତ ବହି
ଗଳ୍ପ ବହି
ଗଳ୍ପ ବହି

4) ପୁରୁଣା ବହି ଭିତରେ ଦେଖନ୍ତୁ
ମହାଭାରତ ।

पुरुणा बहि भितरे देखंतु महाभारत ।

ରାମାୟଣ
ରାମାୟଣ
ପଦ୍ୟାବଳୀ
ପଦ୍ୟାବଳୀ
ଭାଗବତ
ଭାଗବତ
ଭାଗବତ
ଭାଗବତ
ଗୀତାଞ୍ଜଳୀ
ଗୀତାଞ୍ଜଳୀ
ଉପନ୍ୟାସ
ଉପନ୍ୟାସ

5) ମୁଁ ନୁହେଁ ।

मुँ नउछि ।

ଯାଉଛି
ଯାଉଛି
ଯାଉଛି
ଯାଉଛି
ଯାଉଛି
ଯାଉଛି
ଯାଉଛି
ଯାଉଛି
ଯାଉଛି
ଯାଉଛି
ଯାଉଛି

6) ମୋର ମାତୃଭାଷା କନ୍ନଡ଼ ।

मोर मातृभाषा कन्नड़ ।

ତୋର
ତୋର
ତୋର
ତୋର
ତୋର
ତୋର
ତୋର
ତୋର
ତୋର
ତୋର
ତୋର

7. ସମସ୍ତେ ପଢ଼ିବା ପଢ଼ନ୍ତି ।

समस्ते पत्रिका पढ़ति ।

ବହି

8. ସେମାନେ କିଣନ୍ତି ନାହିଁ ।

सेमाने किणंति नाहिँ ।

ନିଅନ୍ତି

बहि
 ପାଠ୍ୟ ପୁସ୍ତକ
 ଅନୁବାଦ ବହି
 କବିତା ବହି
 କବିତା ବହି
 ଗଳ୍ପ ବହି
 ଗଳ୍ପ ବହି

निअंति

ପଢ଼ନ୍ତି

ପଢ଼ନ୍ତି

ଲେଖନ୍ତି

लेखंति

ଦେଖନ୍ତି

देखंति

ଖୋଜନ୍ତି

खोजंति

9. ମୁଁ ମଲୟାଲମ୍ ଭାଷା ଜାଣେ ।

मुँ मलयाळम् भाषा जाणे ।

ବଂଗଳା

बंगला

ଓଡ଼ିଆ

ओड़िआ

ଅସମୀୟା

असमीया

କାଶ୍ମିରୀ

काश्मिरी

ଗୁଜରାଟି

गुजराति

ତାମିଲ

ତାମିଲ

ତାମିଲ

ତାମିଲ

ତାମିଲ

III. उदाहरण के अनुसार कोष्ठक में दिए गए शब्दों से वाक्यों का विस्तार कीजिए ।

उदाहरण : ମୋର ଦରକାର (ଅନୁବାଦ ବହି) ।

मोर दरकार (अनुवाद बहि) ।

ମୋର ଅନୁବାଦ ବହି ଦରକାର ।

मोर अनुवाद बहि दरकार ।

1. ତୁମର ଦରକାର (କବିତା ବହି) ।
ତୁମର ଦରକାର (କବିତା ବହି) ।
2. ଆପଣଙ୍କର ଦରକାର (ଗଳ୍ପ ବହି) ।
ଆପଣଙ୍କର ଦରକାର (ଗଳ୍ପ ବହି) ।
3. ସେମାନଙ୍କର ଦରକାର (ରାମାୟଣ ବହି) ।
ସେମାନଙ୍କର ଦରକାର (ରାମାୟଣ ବହି) ।
4. ତାଙ୍କର ଦରକାର (ଅନୁବାଦ ବହି) ।
ତାଙ୍କର ଦରକାର (ଅନୁବାଦ ବହି) ।
5. ଆମର ଦରକାର (ଗୀତାଞ୍ଜଳୀ) ।
ଆମର ଦରକାର (ଗୀତାଞ୍ଜଳୀ) ।

IV. ଉଦାହରଣ କେ ଅନୁସାରେ ଦିଏ ଗଢ଼ା ଶବ୍ଦର କେ ପ୍ରଶ୍ନବାଚକ ଶବ୍ଦ ବନାଉ ।

ଉଦାହରଣ : ଦୋକାନରେ ବହି ଅଛି ।
ଦୋକାନରେ ବହି ଅଛି ।
ଦୋକାନରେ ବହି ଅଛି କି ?
ଦୋକାନରେ ବହି ଅଛି କି ?

1. ମୋର ଘର ଅଛି ।
ମୋର ଘର ଅଛି ।
2. ବହିରେ କବିତା ଅଛି ।
ବହିରେ କବିତା ଅଛି ।
3. ଦୋକାନରେ ଗପବହି ଅଛି ।
ଦୋକାନରେ ଗପବହି ଅଛି ।
4. ରବୀନ୍ଦ୍ରନାଥଙ୍କ 'ଗୀତାଞ୍ଜଳୀ' ବହି ଅଛି ।
ରବୀନ୍ଦ୍ରନାଥଙ୍କ 'ଗୀତାଞ୍ଜଳୀ' ବହି ଅଛି ।
5. ପ୍ରହରାଜଙ୍କ ଭାଷାକୋଷ ଅଛି ।
ପ୍ରହରାଜଙ୍କ ଭାଷାକୋଷ ଅଛି ।

V. କୋଷ୍ଠକ ମେଁ ଦିଏ ଗଢ଼ା ଶବ୍ଦର କେ ସମାନାର୍ଥକ ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦର କେ ପ୍ରଯୋଗ କର ଶବ୍ଦ ପୂରା କର ।

1. ଦୋକାନରେ _____ ବହି ଅଛି । (ସବ ପ୍ରକାର କେ)
ଦୋକାନରେ _____ ବହି ଅଛି ।

2. ପାଠ୍ୟ ପୁସ୍ତକ _____ ଅଛି । (भी)
पाठ्य पुस्तक _____ अछि ।
3. ନାହିଁ _____ ! ସେ ବହି ନାହିଁ । (जी)
नाई _____ ! से बहि नाहिँ ।
4. 'ନବଭାରତ' _____ 'ଡଗର' ଅଛି । (और)
'नवभारत' _____ 'डगर' अछि ।
5. ଏଣୁ ମୁଁ _____ ପତ୍ରିକା ରଖେନା । (ज्यादा)
एणु मुँ _____ पत्रिका रखेना ।

VI. नीचे दिए गए वाक्यों के निषेधवाचक रूप बनाइए ।

उदाहरण : ମୁଁ ଅନୁବାଦ ବହି ରଖେ ।
मुँ अनुबाद बहि रखे ।
ମୁଁ ଅନୁବାଦ ବହି ରଖେନା ।
मुँ अनुबाद बहि रखेना ।
ମୁଁ ଅନୁବାଦ ବହି ରଖେନାହିଁ ।
मुँ अनुबाद बहि रखेनाहिँ ।

1. ମୁଁ ଗପ ବହି ପଢ଼େ ।
मुँ गप बहि पढ़े ।
2. ମୋ ଦୋକାନରେ ପତ୍ରିକା ରହେ ।
मो दोकानरे पत्रिका रहे ।
3. ମୁଁ ପତ୍ରିକା କିଣେ ।
मुँ पत्रिका किणे ।
4. ମୁଁ ଭାଗବତ ବହି କିଣେ ।
मुँ भागवत बहि किणे ।
5. ମୁଁ ସେପଟେ ବହି ଦେଖେ ।
मुँ सेपटे बहि देखे ।

VII. कोष्ठक में दिए गए शब्दों में से उपयुक्त शब्द चुनकर वाक्य पुरे कीजिए ।

1. ତୁମେ ଅନେକ କଦମ୍ବ _____ (ଦିଅନ୍ତୁ, ଦିଅ) ।
तुमे अनेक कदम्ब (दिअंतु, दिअ) ।
2. ମୁଁ ବହିଟିକୁ _____ (ନଢ଼ିଛି, ନିଅ) ।
मुँ बहिटिकु _____ (नउछि, निअ) ।

3. ସମସ୍ତେ ପତ୍ରିକା _____ (ପଢ଼େ, ପଢ଼ନ୍ତି) ।
ସମସ୍ତେ ପତ୍ରିକା _____ (ପଢ଼େ, ପଢ଼ନ୍ତି) ।
4. ଆପଣ ଏହି ବହିଟିକୁ _____ (ଦେଖ, ଦେଖିଲେ) ।
ଆପଣ ଏହି ବହିଟିକୁ _____ (ଦେଖ, ଦେଖିଲେ) ।
5. ମୋତେ ଗୋଟିଏ ବହି _____ (ଦିଅନ୍ତୁ, ଦିଅ) ।
ମତେ ଗୋଟିଏ ବହି _____ (ଦିଅନ୍ତୁ, ଦିଅ) ।

VIII. କୋଷ୍ଠକ ମେଁ ଦିଏଁ ଗ଼ଏ ପ୍ରଶ୍ନବାଚକ ଶବ୍ଦଠଁ ମେଁ ସେ ଉପଯୁକ୍ତ ଶବ୍ଦଠଁ କା ପ୍ରଯୋଗ କର ପ୍ରଶ୍ନବାଚକ ବାକ୍ୟ ବନା଼ୟ ।

(କେଉଁ, କ'ଣ, କି, କିଏ, କେଉଁ କେଉଁ)
(କେଉଁ, କ'ଣ, କି, କିଏ, କେଉଁ କେଉଁ)

1. ମୁଁ ସଂଘମିତ୍ରା ।
ମୁଁ ସଂଘମିତ୍ରା ।
2. ସେ ଜଣେ ଅଧ୍ୟାପିକା ।
ସେ ଜଣେ ଅଧ୍ୟାପିକା ।
3. ମୋ ପାଖରେ 'ନବଭାରତ' ଆଉ 'ଡଗର' ପତ୍ରିକାମାନ ଅଛି ।
ମୋ ପାଖରେ 'ନବଭାରତ' ଆଉ 'ଡଗର' ପତ୍ରିକାମାନ ଅଛି ।
4. ମୋର ବଂଶଜା ଭାଷାର ଅନୁବାଦ ବହି ଦରକାର ।
ମୋର ବଂଶଜା ଭାଷାର ଅନୁବାଦ ବହି ଦରକାର ।
5. ହଁ, ମୋ ପାଖରେ ରବୀନ୍ଦ୍ରନାଥଙ୍କ 'ଗୀତାଞ୍ଜଳୀ' ବହି ଅଛି ।
ହଁ, ମୋ ପାଖରେ ରବୀନ୍ଦ୍ରନାଥଙ୍କ 'ଗୀତାଞ୍ଜଳୀ' ବହି ଅଛି ।

ପଢ଼ିଏ ଓର ସମସ୍ତାୟ

କବି ସଚ୍ଚି ରାଉତରାୟ
କବି ସଚ୍ଚି ରାଉତରାୟ

ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ଉନ୍ନତ ସାହିତ୍ୟ ଅଛି । ସଜ୍ଜି ରାଉତରାୟ ଓଡ଼ିଶାର ଜଣେ ବଡ଼ କବି ।

ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ଉନ୍ନତ ସାହିତ୍ୟ ଅଛି । ସଚ୍ଚି ରାଉତରାୟ ଓଡ଼ିଆରେ ଜଣେ ବଡ଼ କବି ।

ସେ ଆଧୁନିକ ଓଡ଼ିଆ ଗଦ୍ୟ କବିତାର ଲେଖକ । ତାଙ୍କ ଲେଖାଗୁଡ଼ିକ ଅତି ସରଳ ଓ ସୁନ୍ଦର ।

ସେ ଆଧୁନିକ ଓଡ଼ିଆ ଗଦ୍ୟ କବିତାର ଲେଖକ । ତାଙ୍କ ଲେଖାଗୁଡ଼ିକ ଅତି ସରଳ ଓ ସୁନ୍ଦର ।

ତାଙ୍କ କବିତା ଗୁଡ଼ିକ ଅତି ପ୍ରାଣସ୍ପର୍ଶୀ । ଏବେ ମୁଁ ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ କବିତା ବଢ଼ି ଅସମିୟା

ତାଙ୍କ କବିତା ଗୁଡ଼ିକ ଅତି ପ୍ରାଣସ୍ପର୍ଶୀ । ଏବେ ମୁଁ ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ କବିତା ବଢ଼ି ଅସମିୟା

ଭାଷାରେ ଅନୁବାଦ କରୁଛି । ତାଙ୍କ କବିତା ବଢ଼ି ଓଡ଼ିଶାର ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଓ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର

ଭାଷାରେ ଅନୁବାଦ କରୁଛି । ତାଙ୍କ କବିତା ବଢ଼ି ଓଡ଼ିଶାର ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଓ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର

ପାଠ୍ୟକ୍ରମରେ ଅଛି ।

ପାଠ୍ୟକ୍ରମରେ ଅଛି ।

शब्दार्थ

ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ	देवनागरी	हिंदी अर्थ
ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା	ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା	ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା
ଉନ୍ନତ	उन्नत	उन्नत
ସାହିତ୍ୟ	साहित्य	साहित्य
ସଜ୍ଜି ରାଉତରାୟ	सच्चि राउतराय	सच्चि राउतराय (एक कवि का नाम)
ବଡ଼କବି	बड़कवि	बड़ा कवि
ଆଧୁନିକ	आधुनिक	आधुनिक
ଗଦ୍ୟ କବିତା	गद्यकविता	गद्यकविता
ଅତି	अति	ज्यादा
ସରଳ	सरल	सरल
ସୁନ୍ଦର	सुंदर	सुंदर
ଲେଖନି	लेखति	लिखते हैं
କବିତା ଗୁଡ଼ିକ	कविता गुड़िक	कविताएँ

ପ୍ରାଣସ୍ପର୍ଶୀ	ପ୍ରାଣସ୍ପର୍ଶୀ	ମର୍ମସ୍ପର୍ଶୀ
ଏବେ	ଏବେ	ଅବ
ପାଠ୍ୟକ୍ରମରେ	ପାଠ୍ୟକ୍ରମରେ	ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ମେଁ

અભ્યાસ

I. अनुच्छेद के आधार पर नीचे दिए गए प्रश्नों के उत्तर दीजिए ।

1. ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ କ'ଣ ଅଛି ।
ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ କ'ଣ ଅଛି ?
2. ସଚ୍ଚି ରାଉତରାୟ କିଏ ?
ସଚ୍ଚି ରାଉତରାୟ କିଏ ?
3. ସଚ୍ଚି ରାଉତରାୟ କିପରି କବିତା ଲେଖନ୍ତି ?
ସଚ୍ଚି ରାଉତରାୟ କିପରି କବିତା ଲେଖନ୍ତି ?
4. ତାଙ୍କ କବିତାଗୁଡ଼ିକ କିପରି ?
ତାଙ୍କ କବିତାଗୁଡ଼ିକ କିପରି ?
5. ତାଙ୍କ କବିତା କେଉଁ ପାଠ୍ୟକ୍ରମରେ ଅଛି ?
ତାଙ୍କ କବିତା କେଉଁ ପାଠ୍ୟକ୍ରମରେ ଅଛି ?

II. नीचे ‘क’ विभाग में दिए गए शब्दों के साथ ‘ख’ विभाग के शब्दों का सही मिलान कर वाक्यांश बनाइए।

'କ'	'ଖ'
ଓଡ଼ିଶାର	ପାଠ୍ୟକ୍ରମ
ଓଡ଼ିଶାର	ପାଠ୍ୟକ୍ରମ
ଅସମୀୟା	କବିତାଗୁଡ଼ିକ
ଅତି ସରଳ	କବିତା
ପ୍ରାଣସ୍ପର୍ଶୀ	କବିତା
ପ୍ରାଣସ୍ପର୍ଶୀ	କବିତା

ସରଳ ସୁନ୍ଦର
ସରଳ ସୁନ୍ଦର

ବଡ଼କବି
ବଡ଼କବି

III. हिंदी में अनुवाद कीजिए।

ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ଗୋଟିଏ ରାଜ୍ୟ ପାଠାଗାର ଅଛି । ଏହାର ନାମ 'ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ ପାଠାଗାର'

ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ଗୋଟିଏ ରାଜ୍ୟ ପାଠାଗାର ଅଛି । ଏହାର ନାମ 'ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ ପାଠାଗାର' ।

ଏହାର ସମସ୍ତ ସକାଳ ଆଠଟାରୁ ରାତି ଆଠଟା । ଏହି ପାଠାଗାରରେ ସବୁପ୍ରକାରର

ଏହାର ସମସ୍ତ ସକାଳ ଆଠଟାରୁ ରାତି ଆଠଟା । ଏହି ପାଠାଗାରରେ ସବୁପ୍ରକାରର

ଏହାର ସମସ୍ତ ସକାଳ ଆଠଟାରୁ ରାତି ଆଠଟା । ଏହି ପାଠାଗାରରେ ସବୁପ୍ରକାରର
ଉପନ୍ୟାସ, ଗଳ୍ପ, କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପ, ଗଦ୍ୟ ସାହିତ୍ୟ, ପ୍ରାଚୀନ ଲେଖକମାନଙ୍କର ପଦ୍ୟ ସାହିତ୍ୟ,
ବିଭିନ୍ନ

ଉପନ୍ୟାସ, ଗଳ୍ପ, କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପ, ଗଦ୍ୟ ସାହିତ୍ୟ, ପ୍ରାଚୀନ ଲେଖକମାନଙ୍କର ପଦ୍ୟ ସାହିତ୍ୟ, ବିଭିନ୍ନ
ପତ୍ର ପତ୍ରିକା ତା' ଛଡ଼ା 'ରାମାୟଣ', 'ମହାଭାରତ', 'ଭାଗବତ' ଆଦି ଗ୍ରନ୍ଥମାନ ଅଛି । ଏହି

ପତ୍ର ପତ୍ରିକା ତା' ଛଡ଼ା 'ରାମାୟଣ', 'ମହାଭାରତ', 'ଭାଗବତ' ଆଦି ଗ୍ରନ୍ଥମାନ ଅଛି । ଏହି
ପାଠାଗାରରେ ବିଭିନ୍ନ ଉପନ୍ୟାସମାନ ଅଛି । ଯଥା :- ପ୍ରତିଭା ରାୟଙ୍କ 'ଯାଜ୍ଞସେନୀ',
କାଦୁବାବୁଙ୍କ

ପାଠାଗାରରେ ବିଭିନ୍ନ ଉପନ୍ୟାସମାନ ଅଛି । ଯଥା :- ପ୍ରତିଭା ରାୟଙ୍କ 'ଯାଜ୍ଞସେନୀ',
କାଦୁବାବୁଙ୍କ

ପାଠାଗାରରେ ବିଭିନ୍ନ ଉପନ୍ୟାସମାନ ଅଛି । ଯଥା :- ପ୍ରତିଭା ରାୟଙ୍କ 'ଯାଜ୍ଞସେନୀ',
କାଦୁବାବୁଙ୍କ
'ବାଲିରଜା', ଓ ଗୋପୀବାବୁଙ୍କ 'ମାଟିମଟାଳ' ଆଉ ପରଜା' ଇତ୍ୟାଦି । ଏହି ପାଠାଗାରକୁ
ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ

'ବାଲିରଜା' ଓ ଗୋପୀବାବୁଙ୍କ 'ମାଟିମଟାଳ' ଆଉ ପରଜା' ଇତ୍ୟାଦି । ଏହି ପାଠାଗାରକୁ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ

ଓ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର ପିଲାମାନେ ପଢ଼ିବାକୁ ଆସନ୍ତି । ଏଥିରେ ପ୍ରାଚୀନ ଲେଖକମାନଙ୍କର

ଓ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର ପିଲାମାନେ ପଢ଼ିବାକୁ ଆସନ୍ତି । ଏଥିରେ ପ୍ରାଚୀନ ଲେଖକମାନଙ୍କର
ଓ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର ପିଲାମାନେ ପଢ଼ିବାକୁ ଆସନ୍ତି । ଏଥିରେ ପ୍ରାଚୀନ ଲେଖକମାନଙ୍କର
ଓ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର ପିଲାମାନେ ପଢ଼ିବାକୁ ଆସନ୍ତି । ଏଥିରେ ପ୍ରାଚୀନ ଲେଖକମାନଙ୍କର

ଓ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର ପିଲାମାନେ ପଢ଼ିବାକୁ ଆସନ୍ତି । ଏଥିରେ ପ୍ରାଚୀନ ଲେଖକମାନଙ୍କର
ଓ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର ପିଲାମାନେ ପଢ଼ିବାକୁ ଆସନ୍ତି । ଏଥିରେ ପ୍ରାଚୀନ ଲେଖକମାନଙ୍କର

IV. ओड़िआ में अनुवाद कीजिए ।

तुलसी दास हिंदी साहित्य के एक महान कवि हैं। वे 'रामचरित मानस' महाकाव्य के रचयिता हैं। उनकी यह कृति भारतवर्ष में प्रसिद्ध है। लोग इसका प्रतिदिन पाठ करते हैं। इसमें उच्च कोटि का भावपूर्ण वर्णन और उत्कृष्ट चरित्र-चित्रण है। उनकी 'विनय-पत्रिका', 'कवितावली' हिंदी साहित्य की अमूल्य निधि हैं।

V. अपनी भाषा के किसी एक कवि के बारे में ओड़िआ में एक छोटासा अनुच्छेद लिखिए।

टिप्पणियाँ

I. इस पाठ में निम्नप्रकार के वाक्यों का प्रयोग हुआ है ।

(1) 1.	ମୋ ପାଖରେ ବହି ଅଛି । मो पाखरे बहि अछि ।	मेरे पास किताब है ।
2.	ମଲୟାଳମ୍ ଭାଷାର ଅନୁବାଦ ନାହିଁ । मलयाळम् भाषार अनुबाद नाहिँ ।	मलयाळम् भाषा का अनुवाद नहीं है ।
(2) 1.	ମୁଁ 'ଡଗର' ରଖେ । मुँ 'डगर' रखे ।	मैं 'डगर' रखता हूँ । (मेरे पास डगर है)
2.	ମୁଁ ଦେଖୁଛି । मुँ देखुछि ।	मैं देखता हूँ ।
(3) 1.	ମୁଁ ବହିଟିକୁ ନେଉଛି । मुँ बहिटिकु नेउछि ।	मैं किताब (को) ले रही हूँ ।
2.	ମୁଁ / ସେ ଖାଉଅଛି । मुँ / से खाउअछि ।	मैं / वह खा रहा / रही हूँ ।
3.	ସେ ଖାଉଛନ୍ତି । से खाउछंति ।	वह खा रहा / रही है ।
4.	ସେମାନେ ଖାଉଅଛନ୍ତି । सेमाने खाउअछंति ।	वे खा रहे हैं / रही हैं ।
5.	ଆପଣମାନେ ଖାଉଅଛନ୍ତି । आपणमाने खाउअछंति ।	आप (लोग) खा रहे हैं ।
(4) 1.	ମୋର ମଲୟାଳମ୍ ବହି ଦରକାର । मोर मलयाळम् बहि दरकार ।	मुझे मलयाळम् किताब चाहिए ।
(5) 1.	ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସଙ୍କ ଭାଗବତ ଅଛି କି ? जगन्नाथ दासंक भागवत अछि कि ?	जगन्नाथ दास का भागवत है क्या ?
2.	ତୁମ ଦୋକାନରେ କି କି ବହି ଅଛି ? तुम दोकानरे कि कि बहि अछि ?	तुम्हारे दूकान में कौन-कौन सी पुस्तकें हैं ?
3.	ପତ୍ରିକା କ'ଣ ଅଛି ?	पत्रिका है क्या ?

પત્રિકા ક'ણ અછિ ?

4. କେଉଁ ଭାଷାର ଅନୁବାଦ ଦରକାର?   कौन-सी भाषा का अनुवाद चाहिए ?

केउँ भाषार अनुबाद दरकार ?

(6) 1. ଦହି ଚୋରାଇଲ । କିତାବ
 ଦିଆଅ ତୋ ।

बहि देखेइल ।

वाक्य (1.1) में ओड़िआ की 'ଅଛି' (अछि) 'में, का, के, की, है/हैं' क्रिया का प्रयोग हुआ है।

उदाहरण :- ମୋର ବହି ଅଛି ।   मेरी किताब है ।

મોર બહિ અછિ ।

ମୋ ପାଖରେ ବହି ଅଛି ।   मेरे पास किताब है ।

मो पाखरे बहि अछि ।

ତାଙ୍କର ବହି ଅଛି ।   उनके पास किताब है ।

તાંકર બહિ અછિ ।

वाक्य (1.1) में 'थुँ' (अछि) क्रिया का निषेधार्थक रूप है। ओड़िआ में 'थुँ' (अछि) 'में का/के/कि है/हैं', क्रिया का निषेधार्थक रूप 'नथुँ' (नाहिँ) 'नहीं' है। यह हिंदी के 'नहीं' के समान है।

वाक्य (2.1 & 2.2) में ओड़िआ के सामान्य वर्तमान काल की क्रिया का प्रयोग हुआ है। मूल क्रिया के साथ पुरुष और वचन के अनुसार '-𑂔' (-ए), '-𑂕' (-अ), '-𑂖' (-न्ति) आदि प्रत्ययों का प्रयोग कर सामान्य वर्तमान काल के रूप बनते हैं।

उत्तम पुरुष

एक वचन   प्रौं   ପଢ଼େ   ।   ମैं   ପଢ଼ିତା   ହୁଁ ।

मुँ पढ़े । मैं पढ़ती हूँ ।

बहुवचन   आपने/ आपनेपाने पढ़ू ।   हम (लोग) पढ़ते हैं / हम पढ़ती
हैं ।

आमे / आमेमाने पढ़ ।

मध्यम पुरुष

एक वचन   दु   छ ।   तू पढ़ता है / तु पढ़ती है ।

तु पढ ।

	तूमे पढ़ ।	तुम पढ़ते हो / पढ़ती हो ।
	तुमे पढ़ ।	
	आप पढ़ते हैं / पढ़ती हैं ।	
	आपण पढ़ति ।	
बहुवचन	तूमेप्रागेन पढ़	तुम लोग पढ़ते हैं / पढ़ती हैं ।
	तुमेमाने पढ़	
	आपप्रागेन पढ़ते	आप लोग पढ़ते हैं / पढ़ती हैं ।
	आपणमाने पढ़ति	
अन्यपुरुष		
एकवचन	वह पढ़ता है ।	वह पढ़ती है ।
	से पढ़े	
बहुवचन	वहप्रागेन पढ़ते ।	वे पढ़ते हैं / वे पढ़ती हैं ।
	सेमाने पढ़ति	

ध्यान दीजिए कि हिंदी की तरह ओड़िया में लिंग के अनुसार क्रियारूप नहीं बदलते ।

वाक्य (3.1 to 3.5) में ओड़िया के अपूर्ण वर्तमान काल के क्रिया का प्रयोग हुआ है । अपूर्ण वर्तमान काल के क्रिया रूप बनाने में मूल क्रिया के साथ '-छु' (-छि), '-छुते' (-अछि), '-छुते' (-छंति), '-छुते' (-अछंति) का प्रयोग होता है । ये सब ओड़िया के एक प्रकार की योजक क्रियाएँ हैं जो सहायक क्रियाओं की तरह काम करती हैं । ये पुरुष और वचन के अनुरूप होती हैं ।

उत्तमपुरुष

एकवचन	मैं देख रहा हूँ ।	मैं देख रहा हूँ ।
	मैं देखुछि / देखुअछि ।	
बहुवचन	हम देख रहे हैं / रही हैं ।	हम देख रहे हैं / रही हैं ।
	आमे देखुछु / देखुअछु ।	

मध्यमपुरुष

एकवचन	तू देख रहा है / रही है ।	तू देख रहा है / रही है ।
	तु देखुछु / देखुअछु ।	

	ତୁମେ ଦେଖୁଛ / ଦେଖୁଅଛ ।	तुम देख रहे हो/रही हो ।
	तुमे देखुछ / देखुअछ ।	
बहुवचन	ତୁମେମାନେ ଦେଖୁଛ / ଦେଖୁଅଛ ।	तुमलोग देख रहे हैं/रही हैं ।
	तुमेमाने देखुछ / देखुअछ ।	
	ଆପଣ / ଆପଣମାନେ ଦେଖୁଛନ୍ତି ।	आप/ आपलोग देख रहे हैं/देख
रही हैं ।	आपण/आपणमाने देखुछंति ।	

अन्यपुरुष

एकवचन :	ସେ ଦେଖୁଛି / ଦେଖୁଅଛି ।	वह देख रहा / रही है ।
	से देखुछि / देखुअछि ।	
बहुवचन :	ସେମାନେ ଦେଖୁଛନ୍ତି / ଦେଖୁଅଛନ୍ତି ।	वे देख रहे हैं/रही हैं ।
	सेमाने देखुछंति / देखुअछंति ।	

वाक्य (4.1) में ओड़िआ के 'ଦରକାର' (दरकार) 'चाहिए' क्रिया का प्रयोग है। 'मुझे चाहिए' जैसे वाक्यों के लिए ओड़िआ में 'ମୋର ଦରକାର' (मोर दरकार) का प्रयोग होता है।

वाक्य (5.1 to 5.4) में विभिन्न प्रकार के प्रश्नवाचक वाक्यों का प्रयोग हुआ है। '-କି' (-कि) 'क्या', '-କି, କି' (-कि, कि) 'क्या-क्या', '-କ'ଣ' (-कण) 'कौन', '-କେଉଁ' (-केउँ) 'कौन-सी' आदि प्रश्नवाचक शब्द हैं।

वाक्य (6.1) में 'ଦେଖାଇଲ' (देखेइल) 'तुम दिखाओ' क्रिया रूप का प्रयोग है जो आज्ञार्थक है। प्रथम पाठ में '-ଦିଅ' (-दिअ) 'दो', '-ଦିଅନ୍ତୁ' (-दिअंतु) 'दीजिए' का प्रयोग हुआ था। क्रिया के साथ '-ଇଲ' (-इल) प्रत्यय जोड़ देने से आज्ञार्थक वाक्यों में कोमलता का भाव आ जाता है। वचन के अनुसार आज्ञार्थक का रूप भी बदलता है।

एकवचन	ତୁ ଦେଖାଇଲ ।	तु दिखा तो / तु जरा दिखा तो ।
	तु देखेइल ।	
	ତୁମେ ଦେଖାଇଲ ।	तुम दिखाओ/ तुम दिखाओ तो ।
	तुमे देखेइल ।	
	ଆପଣ ଦେଖାଇଲେ ।	आप दिखाइए तो ।

आपण देखेइले।

बहुवचन   ତୁମେମାନେ   ଦେଖିଲ।

तुम (लोग)   दिखाओ ना।

ଆପଣମାନେ   ଦେଖିଲେ।

आप (लोग)   दिखाइए ना।

आपणमाने देखेइले।

II. सारला दास - ओड़िआ भाषा के प्रसिद्ध महाकवि हैं। उनका 'महाभारत' ओड़िआ साहित्य का प्रमुख महाकाव्य है। उनको ओड़िआ भाषा के प्रवर्तक मानते हैं। इन के पहले ओड़िआ साहित्य में 'बौद्धगान-ओ-दोहा' मिलता है जो ग्रंथ ८वीं और १२वीं शताब्दी के मध्य लिखा गया है। 'सारला महाभारत' और 'बौद्धगान-ओ-दोहा' के बीच के समय में छोटी-छोटी रचनाएँ जैसे 'कोइली चौतीसा' आदि हुई हैं।

बलराम दास - ओड़िआ वैष्णव साहित्य के प्रसिद्ध कवि हैं। उनकी 'रामायण' को 'जगमोहन रामायण' कहा जाता है। वे 'पंचसखा' मंडली के कवियों में से एक हैं। अन्य कवियों के नाम हैं -- जगन्नाथ दास, अच्युतानंद दास, अनंत दास और यशोबंत दास।

गोपाल कृष्ण - ओड़िआ के वैष्णव साहित्य के प्रसिद्ध कवि हैं। उनकी 'पद्यावली' में कृष्ण की बाललीला, रासलीला और कृष्ण भक्ति आदि का अपूर्व वर्णन देख सकते हैं।

जगन्नाथ दास - ओड़िआ साहित्य के पंचसखा युग के प्रमुख कविश्रेष्ठ हैं। उनके द्वारा रचित 'भागवत' बहत प्रसिद्ध है। आज भी गाँव गाँव में और घर घर में 'भागवत' का पाठ कराया जाता है। यह ग्रंथ बहुत ही पूज्य माना जाता है। इसलिए ओड़िशा के लोग इसकी पूजा करते हैं।

अच्युतानंद दास - ये बंगाली वैष्णव मत की अपेक्षा ओड़िआ वैष्णव मत के प्रस्तावक थे। अच्युतानंद दास 'शून्य संहिता' के रचयिता हैं। यह रचना युगांतरकारी मानी जाती है। इसमें शून्य का जो वर्णन किया गया है वह लाजवाब है।

गोपालकृष्ण, वनमाली, कविसूर्य और बलदेव - ये तीनों महकविओं ने ओड़िआ में महाकाव्य रचे हैं। ओड़िआ साहित्य इनकी देन से समृद्ध हुआ है।

उपेन्द्र भंज- ओड़िआ साहित्य के रीतिकाल के प्रवर्तक माने जाते हैं। इन के पूर्ववर्ती लेखकों ने भाषा निर्माण पर अधिक ध्यान दिया। उपेन्द्र भंज ने यह सिद्ध किया कि जो कुछ संस्कृत में लिखा गया है उसी स्तर की साहित्य रचना करना ओड़िआ में भी संभव है।

राधानाथ राय- राधानाथ राय से ओड़िआ साहित्य के आधुनिक युग का आरंभ होता है। इन की मंडली के अन्य मुख्य लेखक फकीर मोहन सेनापति, मधुसूदन राव और गंगाधर मेहेर हैं। सेनापति हमारे साहित्य के प्रथम कहानीकार माने जाते हैं और गंगाधर मेहेर 'तपस्वीनी' काव्य लिखकर अमर हुए हैं। मधुसूदन राव का 'वर्णबोध' अभि भी उतना ही प्रसिद्ध है।

गिनती सीखिए :-

1	ଏକ	୧	एक	एक
2	ଦୁଇ	୨	दुइ	दो
3	ତିନି	୩	तिनि	तीन
4	ଚାରି	୪	चारि	चार
5	ପାଞ୍ଚ	୫	पाँच	पाँच
6	ଛଅ	୬	छअ	छह
7	ସାତ	୭	सात	सात
8	ଆଠ	୮	आठ	आठ
9	ନଅ	୯	नअ	नौ
10	ଦଶ	୧୦	दस	दस

ପାଠ 3

ଡାକ୍ତରବାବୁ ଆସିଲେ
ଡାକ୍ତରବାବୁ ଆସିଲେ

ରମଲା : ଅପା, କ'ଣ କରୁଛୁ କି ?
ଆଜି କ'ଣ ଅଫିସ୍ ଯାଉନ ?

ରମଲା : ଅପା, କ'ଣ କରୁଛୁ କି ? ଆଜି
କ'ଣ ଅଫିସ୍ ଯାଉନ ?

ମାଳତୀ : ନାହିଁ, ଆଜି ଛୁଟି ନେଉଛି ।
ମିନିର ଦେହ ଖରାପ ।

ମାଳତୀ : ନାହିଁ, ଆଜି ଛୁଟି ନେଉଛି ।
ମିନିର ଦେହ ଖରାପ ।

ରମଲା : ମିନିର କ'ଣ ହେଲା କି ?

ରମଲା : ମିନିର କ'ଣ ହେଲା କି ?

ମାଳତୀ : କାଲି ରାତିରୁ ଜ୍ୱର ଥିଲା ।
ବର୍ତ୍ତମାନ ପେଟ ବି କାଟୁଛି ।

ମାଳତୀ : କାଲି ରାତିରୁ ଜ୍ୱର ଥିଲା ।
ବର୍ତ୍ତମାନ ପେଟ ବି କାଟୁଛି ।

ରମଲା : ଭାଇ ନାହାନ୍ତି କି ? ତାକୁ
କାହିଁକି ଡାକ୍ତରଖାନା
ନେଇଗଲେନି ?

ରମଲା : ଭାଇ ନାହାନ୍ତି କି ? ତାକୁ
କାହିଁକି ଡାକ୍ତରଖାନା
ନେଇଗଲେନି ?

ଡାକ୍ତର ବାବୁ ଆସିଲେ

ରମଲା : ଦିଦି, କ'ଣ କରୁଛୁ କି ? ଆଜି କ'ଣ
ଦଫ୍ତର ନାହିଁ ଯାଉଛୁ ?

ମାଳତୀ : ନାହିଁ, ଆଜି ଛୁଟି ନେଉଛି । ମିନିର
ତବୀୟତ ଖରାପ ।

ରମଲା : ମିନିର କ'ଣ ହେଲା ?

ମାଳତୀ : କଲ ରାତ୍ର କୋ ବୁଧ୍ୱା ଥା । ଅଧିକ ପେଟ ମଧି
ଦୁଖିତା ହେ ।

ରମଲା : ଭାଇ ନାହାନ୍ତି କି ? କ'ଣ ତାକୁ
ଅସ୍ପତାଳ ନାହିଁ ଲେ ଗୟେ ?

ମାଳତୀ : ଆଜିକାଲି ତ ସେ ପୁରୀରେ
ରହୁଛନ୍ତି । ଏଠି ରହୁନାହାନ୍ତି ।
ଗଲା ମାସରେ ତାଙ୍କର ବଦଳି
ହୋଇଗଲା ।

ମାଳତୀ : ଆଜିକାଲିତ ସେ ପୁରୀରେ
ରହୁଛନ୍ତି । ଏଠି ରହୁନାହାନ୍ତି ।
ଗଲାମାସରେ ତାଙ୍କର ବଦଳି
ହୋଇଗଲା ।

ରମଲା : ସତେ ନା କ'ଣ ? ଆତ୍ମା,
ମିନିକୁ କ'ଣ ଖାଇବାକୁ ଦେଲ
?

ରମଲା : ସତେ ନା କ'ଣ ? ଆତ୍ମା
କ'ଣ ଖାଇବାକୁ ଦେଲ ?

ମାଳତୀ : ସେ ତ ସାଗୁ ଚିକେ
ପିଇଲା । ଖାଇବାକୁ ମନାକଲା ।

ମାଳତୀ : ସେ ତ ସାଗୁ ଟିକେ ପିଇଲା ।
ଖାଇବାକୁ ମନାକଲା ।

ରମଲା : ମୁଁ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ଯାଉଛି ।
ତୁମେ ବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅନାହିଁ । ମୁଁ
ଡାକ୍ତରବାବୁଙ୍କୁ ଆଣୁଛି ।

ରମଲା : ମୁଁ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ଯାଉଛି । ତୁମେ
ବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅନାହିଁ । ମୁଁ
ଡାକ୍ତରବାବୁଙ୍କୁ ଆଣୁଛି ।
(ଡାକ୍ତର ଆସିଲେ)

ଡାକ୍ତର : ହଁ, କ'ଣ ହେଲା ?
ଚିକେ ଡିଭ ଦେଖାଇଲୁ ।
ପେଟ କ'ଣ କାଟୁଛି ?

ଡାକ୍ତର : ଝିଅ, କ'ଣ ହେଲା ? ଟିକେ ଜିଅ

ମାଳତୀ : ଆଜକଲ ତୋ ବେ ପୁରୀ ମେଁ ରହତେ ହେଁ । ଯହଁ
ନହଁ ରହତେ ହେଁ । ପିଛଲେ ମହୀନେ ଉନକା
ତବାଦଲା ହୋ ଗୟା ।

ରମଲା : ସତ୍ତ ହେଁ କୟା ? ଅଚ୍ଛା, ମିନି କୋ କୟା
ଖାନେ କୋ ଦିୟା ?

ମାଳତୀ : ଉସନେ ତୋ ଥୋଡ଼ାସା ସାବୁଦାନା ଖାୟା ।
ଖାନେ କୋ ମନା କିୟା ।

ରମଲା : ମେଁ ଡାକ୍ତରଖାନା ଜା ରହି ହୁଁ । ତୁମ
ବ୍ୟାକୁଲ ନହଁ ହୋନା । ମେଁ ଡାକ୍ତର ବାବୁ
କୋ ଲା ରହି ହୁଁ ।

(ଡାକ୍ତର ଆଏ)

ଡାକ୍ତର : ବେଟି, କୟା ହୁଆ ? ଜରା ଜିଅ
ଦିକ୍ଷାଓ ତୋ । କୟା ପେଟ ଦୁଖ ରହା ହେଁ ?

ମିନି : ହଁ, ଥୋଡ଼ା ଥୋଡ଼ା ଦୁଖତା ହେଁ । ଉଲଟି ଖି
ଆତି ହେଁ ।

देखेइलु। पेट क'ण काटुछि ?

ମିନି : ହଁ, ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ କାଟୁଛି ।
ବାନ୍ତି ମଧ୍ୟ ଲାଗୁଛି ।

ମିନି : ହଁ, ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ काटुछि । बांति
मध्य लागुछि ।

ଡାକ୍ତର : କାଲି ସ୍କୁଲରେ ବାହାର
ଜିନିଷ କିଛି ଖାଇଲୁ କି ?

डाक्टर : कालि स्कूलरे बाहार जिनिष
किछि खाइलुकि ?

ମିନି : ହଁ, ଡାକ୍ତର ମଉସା ।
କାଲି ସ୍କୁଲରେ ସାଙ୍ଗମାନଙ୍କ
ସାଥରେ ଗୁପ୍ତଚୁପ ଖାଇଲି ।

मिनि : हँ, डाक्टर मउसा । कालि
स्कूलरे सांगमानंक साथिरे
गुपचुप खाइलि ।

ମାଳତୀ : କାହିଁକି ଖାଇଲୁ ? ବାହାର
ଜିନିଷ ଭଲ ନୁହେଁ । ତୁ ତ
ମୋ କଥା ଶୁଣିଲୁନି । ଏବେ
ଦେଖିଲୁତ ! କେମିତି ଦେହ
ଖରାପ ହୋଇଗଲା !

मालती : काहँकि खाइलु ? बाहार
जिनिष भल नुहँ । तु त मो कथा
शुणिलुनि! एबे देखिलुत ।
केमिति देह खराप होइगला!

ଡାକ୍ତର : ଆହା, ରାଗନ୍ତୁ ନାହିଁ । ବ୍ୟସ୍ତ
ହେବାର କିଛି ନାହିଁ ।
ଏହି ଔଷଧ ଠିକ୍ ସମୟରେ
ଦିଅନ୍ତୁ । ଦିନକୁ ଦୁଇଥର
ଦେବେ । ସକାଳେ ୮
ଟାରେ ଆଉ ରାତି ୮
ଟାରେ । ସିଝାପାଣି ପିଇବାକୁ

डाक्टर : क्या कल स्कूल में बाहर कुछ चीज
खाई ?

मिनी : हाँ, डाक्टर चाचा । कल मैंने स्कूल में
सहेलियों के साथ गोल-गप्पे खाए ।

मालती : क्यों खाए ? बाहर की चीज अच्छी
नहीं होती । तु तो मेरी बात नहीं
सुनती । अब देखा ! तबीयत कैसे
खराब हो गई !

डाक्टर : आहा, गुस्सा मत कीजिए । चिंता
की कोई बात नहीं । दवाई ठीक
समय पर दीजिए । दिन में दो बार
देना है । सुबह आठ बजे और रात
आठ बजे । उबाला हुआ पानी पीने
के लिए दीजिए । मिनी, आज से
माँ की बात मान । बाहर की चीज
मत खा ।

ଦିଅନ୍ତୁ । ମିନି, ଆଜିଠାରୁ ମା'
 କି କଥା ମାନ । ବାହାର
 ଜିନିଷ ଆଉ ଖା' ନା ।

ଡାକ୍ତର : ଆହା ରାଗନ୍ତୁ ନାହିଁ । ବ୍ୟସ୍ତ
 ହେବାର କିଛି ନାହିଁ । ଔଷଧ ଟିକ
 ସମୟରେ ଦିଅନ୍ତୁ । ଦିନକୁ ଦୁଇଥର
 ଦେବେ । ସକାଳ ୮ ଟାରେ ଆଉ ରାତି
 ୮ ଟାରେ । ସିଞ୍ଚାପାଣି ପିଞ୍ଚିବାକୁ
 ଦିଅନ୍ତୁ । ମିନି ଆଜିଟାରୁ ମାଙ୍କ
 କଥାମାନ । ବାହାର ଜିନିଷ ଆଉ
 ଖା'ନା ।

ଶବ୍ଦାର୍ଥ

ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ	ଦେବନାଗରୀ	ହିନ୍ଦୀ ଅର୍ଥ
ନାହିଁ	ନାହିଁ	ନ, ନହିଁ
ଦେହ ଖରାପ	ଦେହ ଖରାପ	ତବୀୟତ ଖରାବ
କାଲି	କାଲି	କଲ
ରାତିରୁ	ରାତିରୁ	ରାତ ସେ
ଜ୍ୱର	ଜ୍ୱର	ବୁଝାର
ପେଟ କାଟୁଛି	ପେଟ କାଟୁଛି	ପେଟ ଦୁଖ ରହା ହେ
ଭାଇ	ଭାଇ	ଭାଇ
ଆଜିକାଲି	ଆଜିକାଲି	ଆଜକଲ
ପୁରୀ	ପୁରୀ	ପୁରୀ (ଏକ ତୀର୍ଥସ୍ଥାନ)
ଗଲାମାସ	ଗଲାମାସ	ପିଛଲା ମହୀନା
ବଦଳି	ବଦଳି	ତବାଦଲା
ସତ	ସତ	ସଚ
ସାଗୁ	ସାଗୁ	ସାବୁଦାନା
ଟିକେ	ଟିକେ	ଥୋଡ଼ା ସା

ବ୍ୟସ୍ତ	व्यस्त	व्याकुल होना
ଡାକି	डाकि	बुलाकर
ଆଣୁଛି	आणुछि	ला रही हूँ
ଜିଭ	जिभ	जीभ
ଥୋଡ଼ା ଥୋଡ଼ା	अल्प अल्प	थोड़ा-थोड़ा
ବାନ୍ତି ଲାଗୁଛି	बांति लागुछि	उलटि आति है
ବାହାର ଜିନିଷ	बाहर जिनिष	बाहर की चीज़
ଗୁପ୍ତଗୁପ୍ତ	गुपचुप	गोलगप्पे
ସାଥୀରେ	साथीरे	साथ
କଥା	कथा	बात
ଭଲ	भल	अच्छा
ରାଗନ୍ତୁ	रागंतु	गुस्सा होना
ଠିକ୍ ସମୟରେ	ठिक समयरे	ठीक समय पर
ସିଝାପାଣି	सिझा पाणि	उबाला हुआ पानी
ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ	व्यवहार करंतु	व्यवहार कीजिए
ଆଜିଠାରୁ	आजिठारु	आज से
ମାନ	मान	मानो

अभ्यास

I. नीचे दिए गए वाक्य दोहराइए ।

- ମିନିର ଦେହ ଖରାପ ।
मिनिर देह खराप ।
- ଆଜି ଛୁଟି ନଈ ।
आजि छुटि नउछि ।
- ଆଜି କ'ଣ ଅଟିଏ ଯାଉନ ?
आजि क'ण अफिस् जाउन ?
- ଗଲାମାସରେ ତାଙ୍କର ବଦଳି ହୋଇଗଲା ।

ଗଲामାସରେ ତାଙ୍କର ବଦଳି ହୋଇଗଲା ।

5. କାହିଁକି ଖାଇଲୁ ?
କାହିଁକି ଖାଇଲୁ ?
6. ଘୁଲରେ ବାହାର ଜିନିଷ କିଛି ଖାଇଲୁ କି ?
ସ୍କୁଲରେ ବାହାର ଜିନିଷ କିଛି ଖାଇଲୁ କି ?
7. ମିନିର କ'ଣ ହେଲା ?
ମିନିର କ'ଣ ହେଲା ?
8. କାଲି ରାତିରୁ ଜ୍ୱର ଥିଲା ।
କାଲି ରାତିରୁ ଜ୍ୱର ଥିଲା ।

II. ରେଖାଙ୍କିତ ଶବ୍ଦର ସ୍ଥାନ ପରି ଦିଆ ଶବ୍ଦର ପ୍ରୟୋଗ କରି ବାକ୍ୟ ତିଆରି କର ।

1) ଅପା କ'ଣ କରୁଛନ୍ତି ? <u>ଅପା</u>, କ'ଣ କରୁଛନ୍ତି ? ବାପା ବାପା ମଉସା ବୋଉ ବୋଉ ମାଳତୀ ମାଳତୀ ରମଣୀ ରମଣୀ ରମଣୀ	2) ମିନିର କାଲି ରାତିରୁ ଜ୍ୱର । ମିନିର <u>କାଲି ରାତିରୁ</u> ଜ୍ୱର । ଗଲା ରାତିରୁ ଗଲା ରାତିରୁ ଆଜି ସକାଳୁ ଆଜି ସକାଳୁ ଗଲାମାସରୁ ଗଲାମାସରୁ ଆଜିଠାରୁ ଆଜିଠାରୁ ପହର ଦିନରୁ ପହର ଦିନରୁ
3) ତୁମେ କ'ଣ କରୁଛୁ କି ? ତୁମେ କ'ଣ <u>କରୁଛୁ</u> କି ? ଦେଖୁଛୁ ଦେଖୁଛୁ ଶୁଣୁଛୁ ଶୁଣୁଛୁ	4) ଭାଇ ନାହାନ୍ତି କି ? <u>ଭାଇ</u> ନାହାନ୍ତି କି ? ସେ ସେ ସେମାନେ ସେମାନେ

ଆଣ୍ଡୁ

ଆଣ୍ଡୁ

ଦେଉଛୁ

ଦେଉଛ

ନେଉଛୁ

ନେଉଛ

ପିଲାମାନେ

ପିଲାମାନେ

ଡାକ୍ତର ବାବୁ

ଡାକ୍ତର ବାବୁ

ରାଧା

ରାଧା

5) ମିନିକୁ କ'ଣ ଖାଇବାକୁ ଦେଲ ?

ମିନିକୁ କ'ଣ खाइबाकु ଦେଲ ?

ପଢ଼ିବାକୁ

ପଢ଼ିବାକୁ

କରିବାକୁ

କରିବାକୁ

ଶୁଣିବାକୁ

ଦେଖିବାକୁ

ଦେଖିବାକୁ

ଆଣିବାକୁ

ଆଣିବାକୁ

ଆଣିବାକୁ

6) ତୁ ତ ମୋ କଥା ଶୁଣିଲୁନି ।

तु त मो कथा शुणिलुनि ।

ବାପାଙ୍କ

ବାପାଙ୍କ

ବୋଉଙ୍କ

ବୋଉଙ୍କ

ତାଙ୍କ

ତାଙ୍କ

ଯାଙ୍କ

ଯାଙ୍କ

ସେମାନଙ୍କ

ସେମାନଙ୍କ

ଅପାଙ୍କ

ଅପାଙ୍କ

7) ଆଜିଠାରୁ ମା'ଙ୍କ କଥା ମାନ ।

आजिठारु मांका कथा मान ।

ଯତ୍ନ ନିଅ

ଯତ୍ନ ନିଅ

କାମ କର

କାମ କର

କଥା ଶୁଣ

କଥା ଶୁଣ

ମନ ରଖ

ମନ ରଖ

8) ତାଙ୍କର ବଦଳି ହୋଇଗଲା ।

तांकर बदलि होइगला ।

ଦେହ ଖରାପ

ଦେହ ଖରାପ

ଜ୍ୱର

ଜ୍ୱର

ପରୀକ୍ଷା

ପରୀକ୍ଷା

ଖାଇବା

ଖାଇବା

ସେବା କର

ସେବା କର

ବୁଲିବା

ବୁଲିବା

III. ବାର୍ତାଳାପ କେ अनुसार निम्न वाक्य पूरे कीजिए ।

ଉଦାହରଣ :- ମିନିର ଦେହ _____ ।

ମିନିର ଦେହ _____ ।

ମିନିର ଦେହ ଖରାପ ।

ମିନିର ଦେହ ଖରାପ ।

1. ଅପା କ'ଣ _____ ?
_____ ?

2. ମିନିର କ'ଣ _____ ?

ଅପା କ'ଣ _____ ।

ମିନିର କ'ଣ _____ ।

3. ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ _____ ।
_____ ?

4. ଭାଇ କ'ଣ _____ ?

ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ _____ ।

ଭାଇ କ'ଣ _____ ।

5. ସତେ ନା _____ ?

ସତେ ନା _____ ।

IV. कोष्ठक में दिए गए शब्दों के उपयुक्त रूपों का प्रयोग कर वाक्य पूरे कजिए ।

1. ମୁଁ _____ ଯାଉଛି । (ଡାକ୍ତରଖାନା)
ମୁଁ _____ ଜାଉଛି । (ଡାକ୍ତରଖାନା)

2. ଆଜିକାଲି ସେ _____ ରହୁଛନ୍ତି । (ପୁରୀ)
ଆଜିକାଲି ସେ _____ ରହୁଛନ୍ତି । (ପୁରୀ)

3. ମିନିକୁ କାଲି _____ ଡର ଥିଲା । (ରାତି)
ମିନିକୁ କାଲି _____ ଜ୍ୱର ଥିଲା । (ରାତି)

4. ରାମକୁ କ'ଣ _____ ଦେଲ ? (ଖାଇବା)
ରାମକୁ କ'ଣ _____ ଦେଲ ? (ଖାଇବା)

5. ଆଜିଠାରୁ _____ କଥା ମାନ । (ମା)
ଆଜିଠାରୁ _____ କଥା ମାନ । (ମା)

V. उदाहरण के अनुसार वाक्यों का परिवर्तन कीजिए ।

ଉଦାହରଣ 1) :- ମୁଁ ପଢ଼େ ।

उदाहरण 1) :- मुँ पढ़े ।

ମୁଁ ପଢୁଛି ।

मुँ पढ़ुछि ।

ମୁଁ କରେ ।

मुँ करे ।

ମୁଁ ଖାଏ ।

मुँ खाए ।

ମୁଁ ପିଏ ।

मुँ पिए ।

ମୁଁ ଯାଏ ।

मुँ जाए ।

ମୁଁ ଶୁଣେ ।

मुँ शुणे ।

ଉଦାହରଣ 2) :- ସେ ପଢ଼େ ।

उदाहरण 2) :- से पढ़े ।

ସେ ପଢୁଅଛି ।

से पढ़ुअछि ।

ସେ କହେ ।

से कहे ।

ସେ ଆସେ ।

से आसे ।

ସେ ନିଏ ।

से निए ।

ସେ ଆଶେ ।

से आणे ।

ସେ ଶୁଣେ ।

से शुणे ।

ଉଦାହରଣ 3) :- ମୁଁ ଏହି ବହିଟି ପଢ଼େ ।

उदाहरण 3) :- मुँ एहि बहिटि पढ़े ।

ମୁଁ ଏହି ବହିଟି ପଢ଼ିଲି ।

मुँ एहि बहिटि पढ़िलि ।

1. ମୁଁ ପତ୍ରିକାଟି କିଣେ ।

मुँ पत्रिकाटि किणे ।

2. ସେ ଚା' ପିଏ ।

से चा' पिए ।

3. ସେମାନେ ଭାତ ଖାଆନ୍ତି ।

सेमाने भात खाआन्ति ।

4. ରମା କଲେଜକୁ ଯାଏ ।

रमा कलेजकु जाए ।

5. ଦୁରି ରେଡ଼ିଓ ଶୁଣେ ।

दुरि रेडिओ शुणे ।

हरि रेडिओ शुणे ।

VI. कोष्ठक में दिए गए शब्दों में से उपयुक्त शब्द चुनकर वाक्य पूरे कीजिए ।

(ଫେଟ, ଅଫିସକୁ, ଖରାପ, ଚା', କାଲିରାତିରୁ, ପୁରୀରେ, ଦରକାର, ଆସିଲେ, ଗୁପ୍ତଚୁପ୍, ଔଷଧ)

(ପେଟ, ଅଫିସକୁ, ଖରାପ, ଚା', କାଲିରାତିରୁ, ପୁରୀରେ, ଦରକାର, ଆସିଲେ, ଗୁପ୍ତଚୁପ୍, ଔଷଧ ।)

1. ଆପଣ _____ ପିଅନ୍ତୁ ।
ଆପଣ _____ ପିଅନ୍ତୁ ।
2. ତୁମେ କ'ଣ _____ ଯାଉନ ?
ତୁମେ କ'ଣ _____ ଜାଉନ ?
3. ମିନିର ଦେହ _____ ।
ମିନିର ଦେହ _____ ।
4. ଏବେ କ'ଣ _____ କାଟୁଛି ?
ଏବେ କ'ଣ _____ କାଟୁଛି ?
5. ମିନିକୁ _____ ଡର ।
ମିନିକୁ _____ ଜ୍ୱର ।
6. ଆଜିକାଲି ତ ସେ _____ ରହୁନାହାଁନ୍ତି ।
ଆଜିକାଲି ତ ସେ _____ ରହୁନାହାଁନ୍ତି ।
7. ତୁମେ କ'ଣ _____ ଖାଅ ?
ତୁମେ କ'ଣ _____ ଖାଅ ?
8. ସେମାନଙ୍କର ନୂଆ ବହି _____ ।
ସେମାନଙ୍କର ନୂଆ ବହି _____ ।
9. ଡାକ୍ତର ବାବୁ _____ ।
ଡାକ୍ତର ବାବୁ _____ ।
10. ଡାକ୍ତର ପ୍ରିୟଙ୍କୁ _____ ଦେଲେ ।

डाक्टर प्रियाकु _____ देले ।

VII. उदाहरण के अनुसार दिए गए शब्दों के उपयुक्त रूपों का प्रयोग कर प्रश्नवाचक वाक्य बनाइए ।

उदाहरण : ମିନିକୁ ଦେଲ । (ଖାଇବା)

ମିନିକୁ ଦେଲ । (खाइबा)

ମିନିକୁ କ'ଣ ଖାଇବାକୁ ଦେଲ ?

ମିନିକୁ କ'ଣ खाइबाकु देल ?

1. ମତେ ଦେଲ । (କରିବା) 2. ଆମକୁ କହିଲ ।
(ଆଣିବା)

ମତେ ଦେଲ । (करिबा)

आमकु कहिल । (आणिबा)

3. ତୁମେ ନେଲ । (ପଢ଼ିବା)
ତୁମେ ନେଲ । (पढ़िबा)

4. ସେ ଦେଲା । (ଖାଇବା)
से देला । (खाइबा)

5. ସେମାନେ ଗଲେ । (ଦେଖିବା)
सेमाने गले । (देखिबा)

VIII. कोष्ठक में दिए गए हिंदी शब्दों के ओड़िआ समानार्थक शब्दों का प्रयोग कर वाक्य पुरे कीजिए ।

1. ତୁମେ _____ ପାଣି ପିଅ । (ଭବାଲା)
तुमे _____ पाणि पिअ (उबाला)
2. କମଳା _____ ଯାଉଛି । (ହସପାତାଲ)
कमला _____ जाउछि । (हस्पताल)
3. ସେ ତ _____ ଆସୁନାହାନ୍ତି । (ଆଜକଲ)
से त _____ आसुनाहन्ति । (आजकल)
4. ବାହାର _____ ଖାଅ ନାହିଁ । (ଚୀଜ୍)
बाहार _____ खाअ नाहिं । (चीज्)
5. ମା'ଙ୍କ _____ ଶୁଣ । (ବାତ୍)
मांक _____ शुण । (बात्)

IX. नीचे दिए गए वाक्यों के साथ 'क'ण' (क'ण) जोड़ कर प्रश्नवाचक वाक्य बनाइए ।

1. ଆଜି ତୁମେ ଘରକୁ ଯାଉଛ ।
आजि तुमे घरकु जाउछ ।

2. कालि ମିଠା ଖାଇଲ ।
कालि मिठा खाइल ।
3. ଲୀନାର ଦେହ ଖରାପ ।
लीनार देह खराप ।
4. ତୁମର ଗୋଡ଼ କାଟୁଛି ।
तुमर गोड़ काटुछि ।
5. ଆଜି ମାଷ୍ଟର ବାବୁ ଆସିଲେ ।
आजि मास्टर बाबु आसिले ।

X. नीचे दिए गए ओड़िआ और हिंदी के समानार्थी वाक्यों का मिलान कीजिए ।

ओड़िआ वाक्य	हिंदी वाक्य
ତୁ ଏଇଠି ବସ ।	हम जा रही हैं ।
ତୁ ଏଞ୍ଚିଟି ବସ ।	
ସେ କ'ଣ ଆସିଲେ ?	मेरी माँ आयी ।
ସେ କ'ଣ ଆସିଲେ ?	
ଆମେ ଯାଉଛୁ ।	मिनी को किताब दो ।
ଆମେ ଜାଉଛୁ ।	
ମୋ ମା' ଆସିଲେ ।	मैं नहीं जा रही हूँ ।
ମିନିକୁ ବହିଟା ଦେଲ ।	तू यहाँ बैठ ।
ମିନିକୁ ବହିଟା ଦେଲ ।	
ମିନିକୁ ବହିଟା ଦେଲ ।	क्या वे आए ?
ଆପଣ ଆସନ୍ତୁ ।	
ମୁଁ ଯାଉନାହିଁ ।	तुम्हारा नाम क्या है ?
ମୁଁ ଜାଉନାହିଁ ।	
ତୁମ ନାଁ କ'ଣ ?	आप आइए ।
ତୁମ ନାଁ କ'ଣ ?	

पढ़िए और समझिए

ଆମ ସ୍କୁଲର ଏକ ଘଟଣା आम स्कूलर एक घटना

ଆମ ସ୍କୁଲ କଟକରେ ଅଛି । ସେଇ ସ୍କୁଲରେ ପ୍ରଥମରୁ ଦଶମ ଶ୍ରେଣୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଛି । ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀରେ

आम स्कूल कटकरे अछि । सेइ स्कूलरे प्रथमरु दशमश्रेणी पर्ज्यत अछि । प्रथम श्रेणीरे
ଚାଲିସ ଜଣ, ଦ୍ଵିତୀୟ ଶ୍ରେଣୀରେ ଅଠତିରିଶ ଜଣ, ତୃତୀୟ ଶ୍ରେଣୀରେ ବାଇଶ ଜଣ, ଚତୁର୍ଥ
ଶ୍ରେଣୀରେ

चाळिस जण, द्वितीय श्रेणीरे अठतिरिश जण, तृतीय श्रेणीरे बाईश जण, चतुर्थ श्रेणीरे
କୋଡ଼ିଏ ଜଣ, ପଞ୍ଚମ ଶ୍ରେଣୀରେ ଅଠର ଜଣ, ଷଷ୍ଠ ଶ୍ରେଣୀରେ ପଚିଶ ଜଣ, ସପ୍ତମ ଶ୍ରେଣୀରେ
कोड़िए जण, पंचम श्रेणीरे अठर जण, षष्ठ श्रेणीरे पचिश जण, सप्तम श्रेणीरे
କୋଡ଼ିଏ ଜଣ, ଅଷ୍ଟମ ଶ୍ରେଣୀରେ ଅଠର ଜଣ, ନବମ ଶ୍ରେଣୀରେ ତିରିଶ ଜଣ, ଦଶମ
ଶ୍ରେଣୀରେ

कोड़िए जण, अष्टम श्रेणीरे अठर जण, नवम श्रेणीरे तिरिश जण, दशम श्रेणीरे
ଅଠେଇଶ ଜଣ ପିଲା ପଢ଼ନ୍ତି । ଆମ ସ୍କୁଲର ପ୍ରଧାନ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ନାଁ ରମେଶ ଦାସ । ତାଙ୍କ
ସ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟ

अठेइश जण पिला पढ़न्ति । आम स्कूलर प्रधान शिक्षकंक नाँ रमेश दास । तांक स्त्री मध्य
ଆମ ସ୍କୁଲର ଶିକ୍ଷୟିତ୍ରୀ । ତାଙ୍କ ନାଁ ଉର୍ମିଳା । ତାଙ୍କ ଝିଅ ନାଁ ଝୁନି । ସିଏ ଆମ ସ୍କୁଲରେ
ତୃତୀୟ

आम स्कूलर शिक्षयित्री । तांक नाँ उर्मिळा । तांक झिअ नाँ झुनि । सिए आम स्कूलरे तृतीय
ଶ୍ରେଣୀରେ ପଢ଼େ । ଖେଳଛୁଟି ସମୟରେ ସବୁ ପିଲାମାନେ ବାହାରେ ଖେଳିବାକୁ ଯାଆନ୍ତି ।
ଦିନେ

श्रेणीरे पढ़े । खेलछुटि समयरे सबु पिलामाने बाहारे खेलिबाकु जाआन्ति । दिने
ଝୁନି ଖେଳଛୁଟି ସମୟରେ ଖେଳ ପଡ଼ିଆରେ ପଡ଼ିଗଲା । ତା'ର ଗୋଡ଼ ଖଣ୍ଡିଆ ହୋଇ ରକ୍ତ
झुनि खेलछुटि समयरे खेल पड़िआरे पड़िगला । तार गोड़ खंडिआ होइ रक्त
ବାହାରିଲା । ତା'ର ମା' ବହୁତ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ନେଇଗଲେ । ସେଠାରେ
ନର୍ସମାନେ

बाहारिला । तार मा' बहुत ब्यस्त होइ डाक्टरखानाकु नेइगले । सेठारे नर्समाने
ଝୁନିର ଖଣ୍ଡିଆକୁ ସଫାକରି ଔଷଧ ଲଗାଇଲେ ପୁଣି ଡାକ୍ତରଙ୍କ କହିବା ଅନୁସାରେ ଟିଟାନସ୍
झुनिर खंडिआकु सफाकरि औषध लगाइले पुणि डाक्टरंक कहिबा अनुसारे टिटानस्
ଇଞ୍ଜେକସନ୍ ଦେଲେ । ଡାକ୍ତର ପରାମର୍ଶ କଲେ, ମ୍ୟାଡ଼ାମ ! ଆପଣ ଦିନକୁ ୩ ଥର କରି

ଓଷଧ

ଇଞ୍ଜେକ୍ସନ ଦେଲେ । ଡାକ୍ତର ପରାମର୍ଶ କଲେ, ମ୍ୟାଝାମ ! ଆପଣ ଦିନକୁ ତିନିଥରକରି ଔଷଧ
ଠିକ୍ ସମୟରେ ଦେବେ ଓ ତା ସାଙ୍ଗରେ ସାଗୁଦାନା ଓ ସିଝାପାଣି ପିଇବାକୁ ଦେବେ ।
ଠିକ୍ ସମୟରେ ଦେବେ ଓ ତା ସାଙ୍ଗରେ ସାଗୁଦାନା ଓ ସିଝାପାଣି ପିଇବାକୁ ଦେବେ ।

ଶବ୍ଦାର୍ଥ

ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ	ଦେବନାଗରୀ	ହିନ୍ଦୀ ଅର୍ଥ
ସାମ୍ନାରେ	ସାମ୍ନାରେ	ସାମନେ
ଡାକ୍ତରଖାନା	ଡାକ୍ତରଖାନା	ଡାକ୍ତରଖାନା, ଅସ୍ପତାଳ
ଜେଜେବାପା	ଜେଜେବାପା	ଦାଦାଜୀ
ସେପଟକୁ	ସେପଟକୁ	ଉସ୍ ତରଫ
ବୁଢ଼ୀ	ବୁଢ଼ୀ	ବୁଢ଼ୀ
ସେଠି	ସେଠି	ସେଠି
ଏ ଆଡ଼କୁ	ଏ ଆଡ଼କୁ	ଇସ୍ ତରଫ
ଦୁର୍ଘଟଣା	ଦୁର୍ଘଟଣା	ଦୁର୍ଘଟଣା
ଏବେ	ଏବେ	ଅବ
ନର୍ସମାନେ	ନର୍ସମାନେ	ନର୍ସ
ରୋଗୀ	ରୋଗୀ	ରୋଗୀ
ଗୋଲି	ଗୋଲି	ଗୋଲି
ଗୋଡ଼	ଗୋଡ଼	ଟାଙ୍ଗ
ହାତ	ହାତ	ହାଥ
ପଟି	ପଟି	ପଟ୍ଟି
ବାନ୍ଧିଲେ	ବାନ୍ଧିଲେ	ବାନ୍ଧ ଦିଆ
ସେପାଖେ	ସେପାଖେ	ଉସ୍ ତରଫ

ଅଭ୍ୟାସ

I. अनुच्छेद के अनुसार नीचे दिए गए प्रश्नों के उत्तर दीजिए।

1. ତମ ସ୍କୁଲର ପ୍ରଧାନ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ନାମ କ'ଣ ?
ତମ ସ୍କୁଲର ପ୍ରଧାନ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ନାମ କ'ଣ?
2. ସ୍କୁଲରେ କେତେ ଶ୍ରେଣୀ ପଢ଼ାଏ ?
ସ୍କୁଲରେ କେତେ ଶ୍ରେଣୀ ପଢ଼ାଏ ?
3. ଖେଳଛୁଟି ସମୟରେ ପିଲାମାନେ କ'ଣ କରନ୍ତି ?
ଖେଳଛୁଟି ସମୟରେ ପିଲାମାନେ କ'ଣ କରନ୍ତି ?
4. ଝୁନି କିଏ ?
ଝୁନି କିଏ ?
5. ଦିନେ ଖେଳଛୁଟି ସମୟରେ ଝୁନିର କ'ଣ ହେଲା ?
ଦିନେ ଖେଳଛୁଟି ସମୟରେ ଝୁନିର କ'ଣ ହେଲା ?
6. ପ୍ରଥମେ ନର୍କମାନେ ଝୁନିର କ'ଣ କଲେ ?
ପ୍ରଥମେ ନର୍କମାନେ ଝୁନିର କ'ଣ କଲେ ?
7. ଡାକ୍ତରଙ୍କ କହିବା ଅନୁସାରେ ନର୍କମାନେ ପୁଣି କ'ଣ କଲେ ?
ଡାକ୍ତରଙ୍କ କହିବା ଅନୁସାରେ ନର୍କମାନେ ପୁଣି କ'ଣ କଲେ ?

II. 'କ' और 'ख' खंड में दिए गए ओड़िआ और हिंदी के समानार्थक शब्दों का मिलान कीजिए।

କ		ख
ଏଇ	एइ	उस तरफ़
ଏଠି	एठि	अब
ସେପଟକୁ	सेपटकु	अरे
ସେଇ	सेइ	इतना
ସେଠି	सेठि	वहाँ
ଏତେ	एते	यह
ହେଉ	हेइ	यहाँ
ଏବେ	एबे	वह

III. हिंदी में अनुवाद कीजिए।

ଆମ ଜେଜେବାପାଙ୍କର କାଲି ଦୁର୍ଘଟଣା ହେଲା । ତାଙ୍କର ଗୋଡ଼ କାରୁଛି । ଭାଗ୍ୟବଶତଃ ଆମ ଘର

ଆମ ଜେଜେବାପାଙ୍କର କାଲି ଦୁର୍ଘଟଣା ହେଲା । ତାଙ୍କର ଗୋଡ଼ କାରୁଛି । ଭାଗ୍ୟବଶତଃ ଆମ ଘର
ସାମ୍ନାରେ ହିଁ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଡାକ୍ତରଖାନା ଥିଲା । ଆମେ ତାଙ୍କୁ ସେଇ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ
ନେଇଗଲୁ ।

ଆମେ ତାଙ୍କୁ ସେଇ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ନେଇଗଲୁ ।
ଡାକ୍ତର ତାଙ୍କର ଗୋଡ଼ ପରୀକ୍ଷା କଲେ । ତାପରେ ନର୍ସମାନେ ପଟି ବାନ୍ଧିଲେ । ଘରେ
ଖାଇବା

ଡାକ୍ତର ତାଙ୍କର ଗୋଡ଼ ପରୀକ୍ଷା କଲେ । ତାପରେ ନର୍ସମାନେ ପଟି ବାନ୍ଧିଲେ । ଘରେ
ଖାଇବା
ପାଇଁ ଡାକ୍ତର ଔଷଧ ଦେଲେ । ଆମ ଜେଜେବାପା କିଛି ସମୟ ଧରି ଡାକ୍ତରଖାନାରେ
ବିଶ୍ରାମ

ପାଇଁ ଡାକ୍ତର ଔଷଧ ଦେଲେ । ଆମ ଜେଜେବାପା କିଛି ସମୟ ଧରି ଡାକ୍ତରଖାନାରେ
ବିଶ୍ରାମ
ନେଲେ । ଘଣ୍ଟାଏ ପରେ ଆମେ ତାଙ୍କୁ ଧରି ଘରକୁ ଫେରିଆସିଲୁ ।
ନେଲେ । ଘଣ୍ଟାଏ ପରେ ଆମେ ତାଙ୍କୁ ଧରି ଘରକୁ ଫେରି ଆସିଲୁ ।

IV. ओड़िआ में अनुवाद कीजिए ।

मेरी सहेली की तबीयत खराब हुई। बुखार हुआ। पास में कोई डॉक्टर नहीं थे। इसलिए हम
बाज़ार गए। वहाँ एक बड़े डॉक्टर थे। वे मेरे पिताजी के मित्र थे। वे मेरे लिए पिता के समान
थे। हम दोनों उनके पास गई। उन्होंने मेरी सहेली की जाँच की। उसको कुछ दवा दी। और
एक दवा हम दूकान से लीं। हम हॉस्टल लौट आए। मेरी सहेली ने सिर्फ दूध और फल खाए।
उसने चावल रोटी खाना कम कर दिया। दो दिन के बाद वह ठीक हुई। अब वह बहुत खुश है।

V. अपने गाँव के किसी अस्पताल के बारे में ओड़िआ में एक छोटा अनुच्छेद लिखिए।

टिप्पणियाँ

I. इस पाठ में दो प्रकार के वाक्यों का प्रयोग हुआ है ।

(1) 1.	ସେତ ସାଗୁ ଚିକେ ପିଇଲା ।	उसने तो ज़रा सा साबूदाना पिया ।
	ସେତ ସାଗୁ ଟିକେ ପିଇଲା ।	
2.	ତୁ ତ ମୋ କଥା ଶୁଣିଲୁନି ।	तुमने तो मेरी बात नहीं सुनी ।
	ତୁ ତ ମୋ କଥା ଶୁଣିଲୁନି ।	

3.	ତୁ କାହିଁକି ଖାଇଲୁ ?	तूने क्यों खाया ?
	ତୁ କାହିଁକି ଖାଇଲୁ ?	
4.	କାଲି ରାତିରୁ ଜ୍ୱର ଥିଲା ।	कल रात से बुखार था ।
	କାଲି ରାତିରୁ ଜ୍ୱର ଥିଲା ।	
(2) 1.	ମିନିକୁ କ'ଣ ଖାଇବାକୁ ଦେଲ ?	मिनी को क्या खाने को दिया ?
	ମିନିକୁ କ'ଣ ଖାଇବାକୁ ଦେଲ ?	
2.	ସିଞ୍ଜାପାନି ପିଇବାକୁ କହିଲେ ।	उबाला पानी पीने को बोले ।
	ସିଞ୍ଜାପାନି ପିଇବାକୁ କହିଲେ ।	

उपर्युक्त (1) वाक्यों में सामान्य भूतकाल क्रिया का प्रयोग हुआ है। ओड़िया में भूतकाल की क्रिया के प्रयोग में मूल क्रिया के साथ '-ଇଲ' (-इल), '-ଇଲି' (-इलि), '-ଲି' (-लि), '-ଲା' (-ला), '-ଇଲା' (-इला), '-ଲେ' (-ले), '-ଇଲେ' (-इले) प्रत्यय जोड़े जाते हैं। पुरुष और वचन के अनुसार क्रिया का रूप बदल जाता है।

	एकवचन	बहुवचन
उत्तमपुरुष	मैं खाया । मुँ खाइलि ।	आने गाइलू । हमने खाया । आमे खाइलु । आनेनाने गाइलू । हमने खाया । आमेमाने खाइलु ।
मध्यमपुरुष	तू खाया । तु खाइलु ।	तूनेनाने गाइल । तुम(लोगों) ने तुमेमाने खाइल ।
खाए ।	तुमने खाया ।	तुमनेनाने गाइल । तुम(लोगों) ने
खाए ।	तुमे खाइल । आप खाए	तुमेमाने खाइल । आपनाने गाइले । आप (लोगों)
खाए ।	आपण खाइले ।	आपणमाने खाइले ।
अन्यपुरुष	वे खाया । से खाइला ।	वेनाने गाइले । उन्होंने खाया । सेमाने खाइले ।

(1.2) और (1.3) वाक्यों में सामान्य भूतकाल के निषेधार्थक और प्रश्नार्थक रूप दिए गए हैं। ओड़िआ में निषेधार्थक वाक्यों में 'न' (नि) और 'नारूँ' (नाहैं) का प्रयोग होता है।

उदाहरण	ଶୁଣିଲୁନି ।	नहीं सुना।
	ଶୁଣିଲୁନି ।	
	ଶୁଣିଲୁନारूँ	नहीं सुना।
	ଶୁଣିलुनारूँ ।	

प्रश्नार्थक वाक्यों में विविध प्रकार के प्रश्नवाचक शब्दों 'क'ण' (क'ण), 'क'रूँक' (काहैंकि) तथा 'क' (कि) का प्रयोग हुआ है।

(1.4) के वाक्य में 'थरू' (अछि) में है /का, की, के है क्रिया के भूतकाल का प्रयोग भी हुआ है।

जैसे :-	थरू	है	थिला	था
	अछि		थिला	

(2.1) तथा (2.2) वाक्यों (2) में ओड़िआ के 'खाइबाकु' (खाइबाकु), 'खाने को' 'पिइबाकु' (पिइबाकु) 'पीने को' क्रिया रूपों का प्रयोग हुआ है। ये हिंदी में 'खाने के लिए', 'पीने के लिए' के समान हैं। ये क्रिया रूप क्रिया के कर्ता के उद्देश्य का बोध कराते हैं।

ध्यान दीजिए कि ओड़िआ में मूल क्रिया में '-इबा' (-इबा) लगाकर क्रियार्थक संज्ञा बनती है। ऐसी संज्ञाओंके साथ '-कु' (-कु) प्रत्यय लगाकर क्रिया का उद्देश्य दिखाने वाले रूप बनते हैं, जैसे: (-खा + -इबा + -कु) = 'खाइबाकु' (खाइबाकु)। हिंदी में ऐसे रूप बनाने के लिए मूल क्रिया में 'आना + के लिए' लगाते हैं। जैसे: आना + के लिए = आने के लिए।

II. ओड़िआ में मनुष्य के अंगवाची शब्द नीचे दिए गए हैं।

ओड़िआ शब्द	देवनागरी	हिंदी अर्थ
ଶରୀର	शरीर	शरीर / देह
ଦେହ	देह	देह / शरीर
ମୁଣ୍ଡ	मुंड	सिर
ଗୋଡ଼	गोड़	टाँग
ହାତ	हात	हाथ
ପେଟ	पेट	पेट
ଜିଭ	जिभ	जीभ
ଦାନ୍ତ	दांत	दाँत
ଓଠ	ओठ	औँठ

ଆଖି	आखि	आँख
କାନ	कान	कान
ନାକ	नाक	नाक
ଅଣ୍ଟା	अंटा	कमर
ଆଙ୍ଗୁଠି	आँगुठी	उँगली
ଆଣ୍ଟୁ	आँटु	घुटना
କପାଳ	कपाल	माथा
ଗାଲ	गाल	गाल
ଛାତି	छाति	छाती / सीना
ଜଂଘ	जंघ	जाँघ
ନଖ	नख	नाखून
ନାକପୁଞ୍ଜା	नाकपुड़ा	नथना
ପାଟି	पाटि	मुँह
ପାଦ	पाद	पैर

ପାଠ 4

ଓଡ଼ିଶୀ ନାଚ ଦେଖିବା ଓଡ଼ିଶୀ ନାଚ ଦେଖିବା

ଓଡ଼ିଶୀ ନୃତ୍ୟ ଦେଖିବେ

ସ୍ତ୍ରୀ : ଶୁଣ ! କାଲି ସୂଚନା
ଭବନରେ 'କୁମାର ଉତ୍ସବ'
ହେବ ।

ପତ୍ନୀ : ସୁନୋ ! କଲ ସୂଚନା ଭବନ ମେଁ 'କୁମାର-
ଉତ୍ସବ' ହୋଗା ।

ସ୍ତ୍ରୀ : ଶୁଣ! କାଲି ସୂଚନା ଭବନରେ
'କୁମାର ଉତ୍ସବ' ହେବ ।

ପତି : ସଚ ! କ୍ୟା କଲ 'କୁମାର ପୂର୍ଣିମା' ହେ
?

ସ୍ତ୍ରୀ : ସତେ! କାଲି କ'ଣ 'କୁମାର
ପୂର୍ଣିମା' ?

ସ୍ବାମୀ : ସତେ ! କାଲି କ'ଣ 'କୁମାର
ପୂର୍ଣିମା' ?

ପତ୍ନୀ : କ୍ୟା ତିଥି ମି ଭୁଲ ଗଏ ? ଓଫିସ୍ ସେ
ଶୀଘ୍ର ଆଓଗେ । ଶାମ କୋ ସୂଚନା-
ଭବନ ଜାଏଁଗେ । ମୁଝେ ଓଡ଼ିଶୀ ନୃତ୍ୟ
ଦେଖନା ବହୁତ ଅଚ୍ଛା ଲଗତା ହେ । ସେଠାଁ
ଓଡ଼ିଶୀ ନୃତ୍ୟ ହୋଗା ।

ସ୍ତ୍ରୀ : କ'ଣ ତିଥି ବି ଭୁଲିଗଲ ?
ଅଫିସ୍ ରୁ ଶୀଘ୍ର ଆସିବ ।
ସଂଧ୍ୟାବେଳେ 'ସୂଚନା ଭବନ'
ସିବା । ମତେ ଓଡ଼ିଶୀ ନାଚ
ଦେଖିବାକୁ ଭାରି ଭଲ ଲାଗେ ।
ସେଠି ଓଡ଼ିଶୀ ନାଚ ହେବ ।

ସ୍ତ୍ରୀ : କ'ଣ ତିଥି ବି ଭୁଲିଗଲ?
ଓଫିସ୍ ରୁ ଶୀଘ୍ର ଆସିବ ।
ସଂଧ୍ୟାବେଳେ ସୂଚନା ଭବନ ଜିବା ।
ମତେ ଓଡ଼ିଶୀ ନାଚ ଦେଖିବାକୁ

भारि भललागे। सेठि ओड़िशी
नाच हेब।

स्वामी : प्रूँ खेबे, ठूमेन ठ खेबे,
ऐलामाने क'ग खेबे?

स्वामी : मुँ जिवि, तुमे त जिव;
पिलामाने क'ण जिवे ?

स्वामी : हूँ, आमेन यममे
खेब। दया, लीया ठ उठ
लीया नाच गीछुछुनु। यममाने
खेबे। ऐलामाने
रहेब। ये खेबे।

स्त्री : हँ, आमे समस्ते जिबा। दीपा,
लिपा त ओड़िशी नाच
शिखुछन्ति। सेमाने जिवे। पिकि
घरे रहिब। से जिवनि।

ऐलामाने : बाया, प्रूँ खेबे।

पिकि : बापा मुँ जिवि।

लीया : ठूँ ठ किछु बूँदुबूँदु। काहुँकि
खेबु ?

लिपा : तु'त किछि बुझिबुनि काहिँकि
जिबु ?

ऐलामाने : क'ग यबू येठि देवकि ?
लेय उठिगा नाच क'ग कि
थया ?

पिकि : क'ण सबु सेठि हेबकि ? इए
ओड़िशी नाच क'ण कि अपा ?

लीया : उठिगा नाच उठिगार गोगार
प्रखेख नाच। ठूँ गले
देखिबू। येठिगार नाचिब।

पति : मैं जाऊँगा, तुम जाओगी, क्या बच्चे
भी जाएँगे ?

पत्नी : हाँ, हम सब जाएँगे। दीपा और
लिपा तो ओड़िशी नृत्य सीख रही
हैं। वे (लोग) जाएँगीं। पिकी घर में
रहेगी। वह नहीं जाएगी।

पिकी : पिताजी, मैं जाऊँगी।

लिपा : तू तो कुछ नहीं समझेगी। क्यों
जाएगी?

पिकी : वहाँ क्या-क्या होगा ? दीदी,
यह ओड़िशी नृत्य क्या है ?

लिपा : ओड़िशी नृत्य ओड़ीशा का एक
प्रसिद्ध नृत्य है। तू जाएगी तो
देखेगी। वहाँ नाचनेवाले (नर्तक-
नर्तकियाँ) ओड़िशी नाच नाचेंगे।

ପିଲାଏ (ନର୍ତ୍ତକ-ନର୍ତ୍ତକୀ) ଓଡ଼ିଶୀ
ନାଚ ନାଚିବେ ।

ଲିପା : ओड़िशी नाच ओड़िशार गोटे
प्रसिद्ध नाच । तु गले देखिबु ।
सेठारे नाचिबा पिलाए (नर्तक-
नर्तकी) ओड़िशी नाच नाचिबे ।

ପିଙ୍କି : ସେମାନେ କ'ଣ କ'ଣ ସବୁ
ପିନ୍ଧିବେ ?

ପିଙ୍କି : सेमाने क'ण क'ण सबु पिन्धिबे ।

ଲିପା : ସେମାନେ ଓଡ଼ିଶୀ ଶାଢ଼ୀ
ପିନ୍ଧିବେ । ଝିଅମାନେ ମୁଣ୍ଡରେ
ଫୁଲର ଟାହିଆ ଖୋସିବେ ।
ତାରକସୀ ଚୁଡ଼ି, ହାର, ତଥା
ମଥାମଣି ପିନ୍ଧିବେ । ଅଣ୍ଟାରେ
ରୂପାର କମରପଟି ବାନ୍ଧିବେ ।
ଆଉ ଗୋଡ଼ରେ ଘୁଁଜୁର ମଧ୍ୟ
ବାନ୍ଧିବେ । ପୁଅମାନେ ଓଡ଼ିଶୀ
ଶାଢ଼ୀକୁ କଛାମାରି ଧୋତିପରି
ପିନ୍ଧିବେ । କୁର୍ତ୍ତା ପିନ୍ଧିବେ
ନାହିଁ । ବେକରେ ମାଲି
ପିନ୍ଧିବେ । ଅଣ୍ଟାରେ କମର ବନ୍ଧି
ବାନ୍ଧିବେ ଓ ଗୋଡ଼ରେ ଘୁଁଜୁର
ମଧ୍ୟ ବାନ୍ଧିବେ ।

ଲିପା : सेमाने ओड़िशी शाढी पिन्धिबे ।
झिअमाने मुंडरे फुलर टाहिआ
खोसिबे । तारकसि चुड़ि, हार,
तथा मथामणि पिन्धिबे । अण्टारे
रूपार कमरपटि बान्धिबे । आउ
गोड़रे घुंगुर मध्य बांधिबे ।
पुअमाने ओड़िशी शाढीकु
कछामारि धोतिपरि पिन्धिबे ।

ପିଙ୍କି : वे लोग क्या-क्या पहनेंगे ?

ଲିପା : वे ओड़िशी साड़ी पहनेंगे । लड़कीयाँ
माथे पर फूलों की टाहिआ लगाएँगी ।
तारकसी चूड़ियाँ, हार तथा
माथामणि पहनेंगे । कमर पर चाँदी
की कमर पट्टी बाँधेंगे और पैरों में
घुँघरु भी बाँधेंगे । लड़के लोग
ओड़िशी साड़ी को काच्छा करके धोति
की तरह पहनेंगे । कुर्ता नहीं पेहनेंगे ।
गले में हार पहनेंगे । कमर में कमर
बंध बाँधेंगे और पैरों में घुँघरु को
बाँधेंगे ।

କୁର୍ତ୍ତା ପିନ୍ଧିବେ ନାହିଁ । ବେକରେ ମାଢ଼ି
ପିନ୍ଧିବେ । ଅନ୍ତାରେ କମର ବନ୍ଧ ବାନ୍ଧିବେ
ଓ ଗୋଡ଼ରେ ଘୁଙ୍ଗୁର ମଧ୍ୟ ବାନ୍ଧିବେ ।

ପିଙ୍କି : ନାଚ ସହିତ କ'ଣ ବାଜା
ବାଜିବ? ଗୀତ ବି ବୋଲିବେ
?

ପିଙ୍କି : ନାଚ ସହିତ କ'ଣ ବାଜା ବାଜିବ?
ଗୀତ ବି ବୋଲିବେ ?

ଦୀପା : ହଁ, କେତେ ପ୍ରକାରର ବାଜା
ବାଜିବ । ଯଥା:- ମର୍ଦ୍ଦଳ,
ତବଲା, ଢୋଲ, ସୀତାର,
ବେହେଲା ଓ ହାରମୋନିୟମ
ଇତ୍ୟାଦି ।

ଦୀପା : ହଁ, କେତେ ପ୍ରକାରର ବାଜା ବାଜିବ ।
ଯଥା:- ମର୍ଦ୍ଦଳ, ତବଲା, ଢୋଲ,
ସୀତାର, ବେହେଲା ଓ ହାରମୋନିୟମ
ଇତ୍ୟାଦି ।

ଲିପା : ପ୍ରଥମେ 'ମଙ୍ଗଳାଚରଣ' ହେବ ।
ସେଥିରେ ଗାୟକ ଗଣେଶ ଓ
ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ସ୍ତୁତି ବୋଲିବେ ।
ତା' ସହିତ ନାଚ ହେବ ।
ତାପରେ ସେମାନେ 'ପଲ୍ଲବୀ',
'ବଡ଼ୁ' ନାଚିବେ । ଆଉ
ଶେଷରେ 'ମୋକ୍ଷ' ନାଚିବେ ।

ଲିପା : ପ୍ରଥମେ 'ମଙ୍ଗଳାଚରଣ' ହେବ । ସେଥିରେ
ଗାୟକ ଗଣେଶ ଓ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ
ସ୍ତୁତି ବୋଲିବେ । ତା ସହିତ ନାଚ
ହେବ । ତାପରେ ସେମାନେ 'ପଲ୍ଲବୀ',
'ବଡ଼ୁ', ନାଚିବେ ଆଉ ଶେଷରେ 'ମୋକ୍ଷ'
ନାଚିବେ ।

ପିଙ୍କି : ଅପା, ଅଭିନୟରେ କ'ଣ ହେବ

ପିଙ୍କି : କ'ଣ ନୃତ୍ୟ କେ ସାଥ ବାଜା ବଜେगा ?
(କ'ଣ) ଗାନେ ଶି ଗାଏଁଗେ ?

ଦୀପା : ହଁ, କିତନେ ପ୍ରକାର କେ ବାଘ ବଞ୍ଜେଗେ ।
ଜैसे ମର୍ଦ୍ଦଳ, ତବଲା, ଢୋଲ, ସିତାର,
ବେହେଲା, ଓ଼ର ହାରମୋନିୟମ ଇତ୍ୟାଦି ।

ଲିପା : ପହଲେ 'ମଙ୍ଗଳାଚରଣ' ହୋଗା । ଓ଼ସମେ
ଗାୟକ ଗଣେଶ ଓ଼ର ଜଗନ୍ନାଥ କି
ସ୍ତୁତି ଗାଏଁଗେ । ଓ଼ସକେ ସାଥ ନୃତ୍ୟ
ହୋଗା । ଓ଼ସକେ ବାଦ ବେ ଲୋଗ 'ପଲ୍ଲବୀ'
'ବଡ଼ୁ' ନାଚେଗେ । ଓ଼ର ଅନ୍ତ ମେ 'ମୋକ୍ଷ'
(ନୃତ୍ୟ) ନାଚେଗେ (କରେଗେ) ।

ପିଙ୍କି : ଦିଦି, ଅଭିନୟ ମେ କ'ଣ ହୋଗା? କ'ଣ ବେ
(ଲୋଗ) ନାଟକ କରେଗେ ?

ଲିପା : ଅରେ ! ନ, ନ, ବହାଁ ନାଟକ ନହୀ ହୋଗା ।

? ସେମାନେ କ'ଣ ନାଟକ
କରିବେ ?

ପିଙ୍କି : अपा, अभिनयरे क'ण हेब ?
सेमाने क'ण नाटक करिबे ?

ଲିପା : ଆରେ ! ନା, ନା ସେଠି
ନାଟକ ହେବନି । 'ଅଭିନୟ'
ଓଡ଼ିଶୀ ନାଟର ଶ୍ରେଷ୍ଠଭାଗ
ଆଉ 'ମୋକ୍ଷ' ହେଉଛି ଓଡ଼ିଶୀର
ଶ୍ରେଷ୍ଠଭାଗ ।

'ଗୀତ ଗୋବିନ୍ଦ' ଓଡ଼ିଶୀ ନାଟର
ମୁଖ୍ୟ ଆଧାର । ସେଥିରେ
ସେମାନେ ଗୋପାଳକୃଷ୍ଣ,
ବନମାଳୀ ଇତ୍ୟାଦିଙ୍କର ଗୀତ
ବୋଲିବେ । ରାଧା-କୃଷ୍ଣଙ୍କ କଥା
ସେଥିରେ ଥିବ । ଗୀତ
ଅନୁସାରେ ସେମାନେ ନାଚିବେ ।
ଭାରି ଭଲ ଲାଗିବ ।

लिपा : आरे ! ना, ना सेठि नाटक
हेबनि । 'अभिनय' ओड़िशी
नाचर श्रेष्ठभाग आउ 'मोक्ष'
हेउछि ओड़िशीर शेषभाग ।
'गीतगोविंद' ओड़िशी नाचर
मुख्य आधार । सेथिरे सेमाने
गोपाळकृष्ण, बनमाळी
इत्यादिकर गीत बोलिबे । राधा
कृष्णक कथा सेथिरे थिब । गीत
अनुसारे सेमाने नाचिबे । भारि
भल लागिब ।

ପିଙ୍କି : ଓ! ତାହାହେଲେ ତ ମୁଁ
ନିଶ୍ଚୟ ଯିବି ।

पिंकी : ओ ! ताहाहेले त मुँ निश्चय

‘अभिनय’ ओड़िशी नृत्य का श्रेष्ठ
भाग है और उसमें ‘मोक्ष’ ओड़िशी
का अंतिम भाग है । ‘गीतगोविंद’
ओड़िशी नृत्य का मुख्य आधार है ।
वे (लोग) गोपालकृष्ण, वनमाली
इत्यादि के गीत गाएँगे । राधाकृष्ण
की कथा उनमें होगी । गीत के
अनुसार वे लोग नाचेंगे । बहुत अच्छा
लगेगा ।

पिंकी : ओ ! तब तो मैं अवश्य जाऊँगी ।

लिपा : पिताजी क्या वह हमारे साथ जाएगी?

ଜିବି ।

ପିତାଜୀ : ହଁ, वह जाएगी ।

ଲିପା : ବାପା, ଆମ ସାଥରେ ସେ
କ'ଣ ଯିବ ?

ଲିପା : ବାପା, आम साथिरे से क'ण
जिब?

ବାପା : ହଁ, ସେ ଯିବ ।

ବାପା : ହଁ, से जिब ।

शब्दार्थ

ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ	देवनागरी	हिंदी अर्थ
ଆଜି	आज	आज
କାଲି	कालि	कल
ଆସନ୍ତାକାଲି	आसंताकालि	कल (आनेवाला)
ଗତକାଲି	गतकालि	कल (बीता हुआ)
ଗତ ପଅରଦିନ	गत पअरदिन	परसों (बीता हुआ)
ଆସନ୍ତା ପଅରଦିନ	आसंता पअरदिन	परसों (आनेवाला)
ସୂଚନା ଭବନ	सूचना भवन	सूचना भवन
ହେବ	हेब	होगा
କୁମାର ପୂର୍ଣ୍ଣିମା	कुमार पूर्णिमा	कुमार पूर्णिमा
ତିଥି	तिथि	तिथि
ଭୁଲିଗଲ	भुलिगल	भूल गए
ଶୀଘ୍ର	शीघ्र	शीघ्र
ଆସିବ	आसिब	आओगे
ସଂଧ୍ୟାବେଳେ	संध्याबेले	शाम को, संध्या समय
ଯିବା	जिबा	जाएँगे

ଓଡ଼ିଶୀ ନାଚ	ओड़िशी नाच	ओड़िशी नृत्य
ଭାରି	भारि	बहुत
ଭଲଲାଗେ	भललागे	अच्छा लगता है।
ନିହାତି	निहाति	निहायत / अत्यन्त
ଶିଖୁଛନ୍ତି	शिखुछन्ति	सीख रहे हैं
ରହିବ	रहिव	रहेगा
ବୁଝିବୁନି	बुझिबुनि	नहीं समझेगी
ପିନ୍ଧିବେ	पिन्धिबे	पहनेंगे
ଓଡ଼ିଶୀ ଶାଢ଼ୀ	ओड़िशी शाढी	ओड़िशा की साड़ी
ମୁଣ୍ଡରେ	मुण्डरे	माथे पर
ଟାହିଆ	टाहिया	फूलों से बनाया गया गुच्छा / स्तबक
ଖୋସିବେ	खोसिबे	लगाएंगें
ତାରକସୀ	तारकसी	तारकसी
ହାର	हार	हार
ମଥାମଣି	मथामणि	माथे पर पहनने का एक आभूषण
ଅଣ୍ଟାରେ	अण्टारे	कमर में
କମରପଟି	कमरपटि	कमर-पट्टी
ବାଞ୍ଛିବେ	बांछिबे	बाँछेंगे
ଗୋଡ଼ରେ	गोडरे	पाँव में
ଘୁଙ୍ଗୁର	घुँगुर	घुँघरू
ବାଜା	बाजा	बाजा
ବାଜିବ	बाजिब	बजेगा
ବୋଲିବେ	बोलिबे	गाएँगे
ମର୍ଦଳ	मर्दळ	मर्दल (वाद्योपकरण)
ସୀତାର	सीतार	सितार (वाद्योपकरण)

ବେହେଲା	बेहेला	बेहेला (वाद्योपकरण)
କେତେପ୍ରକାର	केतेप्रकार	कितने प्रकार के
ପ୍ରଥମେ	प्रथमे	पहले
ମଙ୍ଗଳାଚରଣ	मंगळाचरण	मंगलाचरण
ପଲ୍ଲବୀ	पल्लवी	पल्लवी (ओड़िशी नृत्य का दूसरा भाग)
ବଟୁ	बटु	बटु (ओड़िशी नृत्य का तीसरा भाग)
ଶେଷରେ	शेषरे	अंत में
ଅଭିନୟ	अभिनय	अभिनय (ओड़िशी नृत्य का शेष भाग)
ନାଟକ	नाटक	नाटक
ଶେଷଭାଗ	शेष भाग	अंतिम भाग, शेष भाग
କବି	कवि	कवि
କଥା	कथा	कथा, कहानी, बात
ଗୀତ	गीत	गान
ଭଲଲାଗିବ	भल लागिब	अच्छा लगेगा
ତାହାହେଲେ	ताहाहेले	तब, उसके बाद
ନିଶ୍ଚୟ	निश्चय	अवश्य
ମୋକ୍ଷ	मोक्ष	मोक्ष
ଶ୍ରେଷ୍ଠଭାଗ	श्रेष्ठभाग	श्रेष्ठभाग

अभ्यास

I. नीचे दिए गए वाक्य दोहराइए।

1. ସେଠି ଓଡ଼ିଶୀ ନାଚ ହେବ ।
सेठि ओड़िशी नाच हेब ।
2. ସେଠି ନାଟକ ହେବନି ।

सेठि नाटक हेबनि ।

3. କ'ଣ ସବୁ ସେଠି ହେବକି ?
କ'ଣ ସବୁ ସେଠି ହେବକି ?
4. 'ଅଭିନୟ'ରେ କ'ଣ ହେବ ?
'ଅଭିନୟ'ରେ କ'ଣ ହେବ ?
5. ବାପା ମୁଁ ଯିବି ।
ବାପା ମୁଁ ଜିବି ।
6. ଆମେ ସମସ୍ତେ ଯିବା ।
ଆମେ ସମସ୍ତେ ଜିବା ।
7. ତୁ କାଲି ଦେଖିବୁ ।
ତୁ କାଲି ଦେଖିବୁ ।
8. ତୁମେତ ଯିବ ।
ତୁମେତ ଜିବ ।
9. ସେମାନେ ଶାଢ଼ୀ ପିନ୍ଧିବେ ।
ସେମାନେ ଶାଢ଼ୀ ପିନ୍ଧିବେ ।
10. କାହିଁକି ଯିବୁ ?
କାହିଁକି ଜିବୁ ?
11. ମୁଣ୍ଡରେ ଫୁଲର ଟାହିଆ ଖୋସିବେ ।
ମୁଣ୍ଡରେ ଫୁଲର ଟାହିଆ ଖୋସିବେ ।

II उदाहरण के अनुसार वाक्यों में रेखांकित शब्दों के स्थान पर दिए गए शब्दों का प्रयोग कर नये वाक्य बनाइए ।

उदाहरण:- 1. ସେ ମଥାମଣି ପିନ୍ଧିବେ ।

ସେ ମଥାମଣି ପିନ୍ଧିବେ ।

ହାର

ହାର

ଚୁଡ଼ି

2. ତୁ'ତ ବୁଝିବୁନି ।

ତୁ'ତ ବୁଝିବୁନି ।

କହିବୁନି

କହିବୁନି

ଯିବୁନି

ଚୁଢ଼ି
ଗାଢ଼ୀ
ଶାଢ଼ୀ
ଜାମା
ଜାମା

ସାର୍ତ୍ତ
ସାର୍ତ୍ତ

ଜିବୁନି
ଖାଉବୁନି
ପଢ଼ିବୁନି
ପଢ଼ିବୁନି

ଶୁଣିବୁନି
ଶୁଣିବୁନି

3. ତୁ କାହିଁକି ଯିବୁ ?
ତୁ କାହିଁକି ଜିବୁ ?

ରହିବୁ
ରହିବୁ
ଶୁଣିବୁ
ଶୁଣିବୁ
ଖାଉବୁ
ଖାଉବୁ
ନାଚିବୁ
ନାଚିବୁ
ଦେଖିବୁ
ଦେଖିବୁ
ଶୋଇବୁ
ଶୋଇବୁ

4. ମୁଁ ସଂଧ୍ୟାବେଳେ ସୁଚନା ଭବନ ଯିବି ।
ମୁଁ ସଂଧ୍ୟାବେଳେ ସୁଚନା ଭବନ ଯିବି ।

କାଲି	କଟକ
କାଲି	କଟକ
ଆଜି	ଗାଁକୁ
ଆଜି	ଗାଁକୁ
ରାତିରେ	କଲିକତା
ରାତିରେ	କଲିକତା
ସକାଳେ	ସ୍କୁଲକୁ
ସକାଳେ	ସ୍କୁଲକୁ
ପଞ୍ଚମ ଦିନ	ନାଚିବାକୁ
ପଞ୍ଚମ ଦିନ	ନାଚିବାକୁ

III. ଉଦାହରଣ କେ ଅନୁସାରେ ଦିଆ ଶବ୍ଦର ପ୍ରୟୋଗ କରି ବାକ୍ୟ-ବିସ୍ତାର କର ।

ଉଦାହରଣ:- ସେମାନେ ପିନ୍ଧିବେ ।
ସେମାନେ ପିନ୍ଧିବେ ।

ଓଡ଼ିଶୀ ଶାଢ଼ୀ ।

ओड़िशी शाढी ।

ସେମାନେ ଓଡ଼ିଶୀ ଶାଢ଼ୀ ପିନ୍ଧିବେ ।

सेमाने ओड़िशी शाढी पिंघिबे ।

1. ସେମାନେ ବାନ୍ଧିବେ । କମର ପଟି । କମର ପଟି ।	2. ସେମାନେ ଖୋସିବେ । କାନ୍ଥୁଆ । ଟାହିଆ ।
3. ସେମାନେ ପିଇବେ । ସେମାନେ ପିଇବେ । ଆସାମର ଚା' । ଆସାମର ଚା' ।	4. ସେମାନେ ଖାଇବେ । ସେମାନେ ଖାଇବେ । ଅଙ୍ଗୁର । ଅଙ୍ଗୁର ।
5. ସେମାନେ ଦେଖିବେ । ସେମାନେ ଦେଖିବେ । ଘୋଡ଼ାନାଚ । ଘୋଡ଼ାନାଚ ।	

IV. उदाहरण के अनुसार परसर्ग 'सहित' (सहित) का उचित स्थान पर प्रयोग कर दिए गए शब्दों से वाक्य बनाइए ।

उदाहरण : ଗାଈବ, ତାଳ, ସୀତା, ଗୀତ ।

गाइब, ताळ, सीता, गीत ।

ସୀତା ତାଳ ସହିତ ଗୀତ ଗାଈବ ।

सीता ताळ सहित गीत गाइब ।

- ନାଚ ହେବ, ସେତି, ଅଭିନୟ, ସଂଧ୍ୟାବେଳେ ।
नाच हेब, सेति, अभिनय, संध्याबेले ।
- ତୁମ, ବଜାରକୁ, ଯିବି, ମୁଁ ।
तुम, बजारकु, जिवि, मुँ ।
- ବାଜିବ, ବେହେଲା, ଗୀତ, ଦୂରଦର୍ଶନରେ ।
बाजिब, बेहेला, गीत, दूरदर्शनरे ।
- ଯିବ, କୋଣାର୍କ, ମୋ, ତୁମେ ।

आसामर चा'

4. କମରର ପଟି

कमरर पटि

VII. नीचे दिए गए (क) विभाग के ओड़िआ शब्दों का (ख) विभाग में दिए गए समानार्थक हिंदी शब्दों से सही मिलान कीजिए।

क		ख
ପ୍ରଥମେ	(प्रथमे)	अंत में
କାଲି	(कालि)	पहनेंगे
ତାହାହେଲେ	(ताहाहेले)	बेला
ସହିତ	(सहित)	तब
ବେହେଲା	(बेहेला)	पाँव
ଶେଷରେ	(शेषरे)	साथ
ଗୋଡ଼	(गोड़)	कल
ପିଞ୍ଧିବେ	(पिंघिबे)	पहला

VIII. 'क' और 'ख' भागों में दिए गए शब्दों में से सार्थक संबंध वाले शब्दों का मिलान कीजिए।

क	ख
ଜଗନ୍ନାଥ	नृत्य
जगन्नाथ	नृत्य
ସୀତାର	कवि
सीतार	कवि
ପଲ୍ଲବୀ	बाजा
पल्लवी	बाजा
ଗୋପାଳ କୃଷ୍ଣ	रूपा
गोपाल कृष्ण	रूपा
ତାରକସୀ	स्तुति
तारकसी	स्तुति

IX. କୋଷ୍ଠକ ମେଁ ଦିଏ ଗଏ ଶବ୍ଦୋଁ ମେଁ ସେ ଉପଯୁକ୍ତ ଶବ୍ଦୋଁ କା ପ୍ରଯୋଗ କର ବାକ୍ୟ ପୁରା କିଞ୍ଚିତ୍ ।

(ଫୁଲର, ପଲ୍ଲବୀ, ଓଡ଼ିଶାର, ସୁତି, ଗୋଡ଼ରେ)

(ଫୁଲର, ପଲ୍ଲବୀ, ଓଡ଼ିଶାର, ସୁତି, ଗୋଡ଼ରେ)

1. ଓଡ଼ିଶା ନାଚ _____ ଗୋଡ଼େ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ନାଚ ।
ଓଡ଼ିଶୀ ନାଚ _____ ଗୋଡ଼େ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ନାଚ ।
2. ମୁଣ୍ଡରେ _____ ଟାହିଆ ଖୋସିବେ ।
ମୁଣ୍ଡରେ _____ ଟାହିଆ ଖୋସିବେ ।
3. ସେମାନେ _____ ଘୁଙ୍ଗୁର ମଧ୍ୟ ବାଞ୍ଛିବେ ।
ସେମାନେ _____ ଘୁଙ୍ଗୁର ମଧ୍ୟ ବାଞ୍ଛିବେ ।
4. ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ _____ ବୋଲିବେ ।
ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ _____ ବୋଲିବେ ।
5. ତା'ପରେ _____ ନାଚିବେ ।
ତା'ପରେ _____ ନାଚିବେ ।

ପଢ଼ିଏ ଓର ସମସ୍ତା

କୁମାର ପୂର୍ଣ୍ଣିମା

କୁମାର ପୂର୍ଣ୍ଣିମା

କାଲି 'କୁମାର ପୂର୍ଣ୍ଣିମା' ହେବ । ଆମେ ଭୋରରୁ ଉଠିବୁ । ମୁଁ ବଗିଚାରୁ ଗୋଲାପ, ମଲ୍ଲୀ, ଗେଣ୍ଡୁ, କାଲି 'କୁମାର ପୂର୍ଣ୍ଣିମା' ହେବ । ଆମେ ଭୋରରୁ ଉଠିବୁ । ମୁଁ ବଗିଚାରୁ ଗୋଲାପ, ମଲ୍ଲୀ, ଗେଣ୍ଡୁ, ଗଙ୍ଗଶିଉଳି ଆଉ ମନ୍ଦାର ଫୁଲ ତୋଳିବି । ଦିନ ବେଳେ ବୋଉ ଲିଆ ଭାଜିବ । ତାପରେ ଧୀରେ ଗଙ୍ଗଶିଉଳି ଆଉ ମନ୍ଦାର ଫୁଲ ତୋଳିବି । ଦିନ ବେଳେ ବୋଉ ଲିଆ ଭାଜିବ । ତାପରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ସଂଧ୍ୟା ହେବ । ଚାରିଆଡ଼େ ଅନ୍ଧାର ଦିଶିବ । ଆକାଶରେ ଜହ୍ନ ଉଠିବ । ଜହ୍ନ ରୂପାଥାଲି ଧୀରେ ସଂଧ୍ୟା ହେବ । ଚାରିଆଡ଼େ ଅନ୍ଧାର ଦିଶିବ । ଆକାଶରେ ଜହ୍ନ ଉଠିବ । ଜହ୍ନ ରୂପାଥାଲି ପରି ସୁନ୍ଦର ଦିଶିବ । ବୋଉ ଲିଆରେ ଚାନ୍ଦ ଗଢ଼ିବ । ମୁଁ ନୁଆଲୁଗା ପିନ୍ଧିବି ଓ ଚାନ୍ଦକୁ ପୂଜା କରିବି ।

ପରି ସୁନ୍ଦର ଦିଶିବ । ବୋଉ ଲିଆରେ ଚାନ୍ଦ ଗଢ଼ିବ । ମୁଁ ନୁଆଲୁଗା ପିନ୍ଧିବି ଓ ଚାନ୍ଦକୁ ପୂଜା କରିବି ।

ମୋତେ ଜନ୍ମ ଆଶୀର୍ବାଦ କରିବ ।

ମୋତେ ଜନ୍ମ ଆଶୀର୍ବାଦ କରିବ ।

ଶବ୍ଦାର୍ଥ

ओड़िआ शब्द	देवनागरी	हिंदी अर्थ
ଭୋରୁ	भोररु	सुबह से
ନୂଆ	नूआ	नया
ଜାମା	जामा	फ्रॉक
ବଗିଚାରୁ	बगिचारु	बगीचे से
ଗୋଲାପ	गोलाप	गुलाब
ମଲ୍ଲୀ	मल्ली	मल्ली
ଗେଣ୍ଡୁ	गेंडु	गेंदा
ଗଙ୍ଗଶିଉଳି	गंगशिउळि	शेफाली
ମନ୍ଦାର	मंदार	मंदार
ଫୁଲ	फुल	फूल
ତୋळିବି	तोळिबि	तोड़ूंगी
ଦିନବେଳେ	दिनबेळे	दोपहर के समय
ଲିଆ	लिआ	लाई
ଭାଜିବ	भाजिब	भूनेगी
ଧୀରେ ଧୀରେ	धीरे धीरे	धीरे-धीरे
ସଂଧ୍ୟା	संध्या	शाम
ଚାରିଆଡ଼େ	चारिआड़े	चारों ओर
ଅନ୍ଧାର	अंधार	अंधेरा
ଦିଶିବ	दिशिब	दिखाई पड़ेगा
ଆକାଶରେ	आकाशरे	आकाश में
ଜନ୍ମ	जन्ह	चंद्रमा
ଉଝୁବ	उझुब	निकलेगा / उगेगा
ରୂପାଥାଳି ପରି	रूपाथळि परि	चाँदी की थाली के समान
ସୁନ୍ଦର	सुंदर	सुंदर
ଚାନ୍ଦ	चाँद	चाँद

ଗଢ଼ିବ	ଗଢ଼ିବ	बनाएँगी
ପୂଜା	पूजा	पूजा
ଆଶୀର୍ବାଦ	आशीर्वाद	आशीर्वाद

अभ्यास

I. अनुच्छेद के आधार पर नीचे दिए गए प्रश्नों के उत्तर दीजिए।

1. କୁମାର ପୂର୍ଣ୍ଣିମା କେବେ ହେବ ?
कुमार पूर्णिमा केबे हेब ?
2. ମା' କ'ଣ ଭାଜିବେ ?
मा' क'ण भाजिबे ?
3. ମୁଁ କାହାକୁ ପୂଜା କରିବି ?
मुँ काहाकु पूजा करिबि ?
4. ଆକାଶରେ କ'ଣ ଉଠିବ ?
आकाशरे क'ण उईब ?
5. ଜହ୍ନ ମୋଟେ କ'ଣ କରିବ ?
जन्ह मोते क'ण करिब ?
6. କିଏ କ'ଣ ପିନ୍ଧିବ ଓ କାହାକୁ ପୂଜା କରିବ ?
किए क'ण पिंधिब ओ काहाकु पूजा करिब ।

II. अनुच्छेद में वर्णित क्रम के अनुसार नीचे दिए गए कथन क्रमबद्ध कीजिए।

1. ବୋଉ ଲିଆରେ ଚାନ୍ଦ ଗଢ଼ିବ ।
बोउ लिआरे चाँद गढिब ।
2. ମୁଁ ଚାନ୍ଦକୁ ପୂଜା କରିବି ।
मुँ चाँदकु पूजा करिबि ।
3. ତାପରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ସଂଧ୍ୟା ହେବ ।
तापरे धीरे धीरे संध्या हेब ।
4. ମୁଁ ନୂଆ ଜାମା ପିନ୍ଧିବି ।
मुँ नूआ जामा पिन्धिबि ।

5. ଆକାଶରେ ଜନ୍ମ ଭଲ୍ଲବ ।
ଆକାଶରେ ଜନ୍ମ ଉଠିବ ।

III. हिंदी में अनुवाद कीजिए ।

ମୁଁ ଆସନ୍ତାକାଲି ସୂଚନାଭବନରେ ଓଡ଼ିଶୀ ନାଚିବି । ମୋ ସାଙ୍ଗମାନେ ସମସ୍ତେ ଦେଖିବାକୁ ମୁଁ ଆସନ୍ତାକାଲି ସୂଚନାଭବନରେ ଓଡ଼ିଶୀ ନାଚିବି । ମୋ ସାଙ୍ଗମାନେ ସମସ୍ତେ ଦେଖିବାକୁ ଆସିବେ । ମୁଁ ସନ୍ଧ୍ୟା ୬ଟା ବେଳେ ଯିବି । ମୁଁ ଓଡ଼ିଶୀ ନାଚ ପାଇଁ ଅଣ୍ଟାରେ କମରପଟି,

ଆସିବେ । ମୁଁ ସନ୍ଧ୍ୟା ଛ'ଟା ବେଳେ ଜିବି । ମୁଁ ଓଡ଼ିଶୀ ନାଚ ପାଇଁ ଅଣ୍ଟାରେ କମରପଟି, ପାଦରେ ଘୁଙ୍ଗୁର, ମୁଣ୍ଡରେ ମଥାମଣି ଓ ଓଡ଼ିଶୀ ବସ୍ତ୍ର ପିନ୍ଧିବି । ଏଇ ଓଡ଼ିଶୀ ନାଚ ଦେଖିବା

ପାଦରେ ଘୁଙ୍ଗୁର, ମୁଣ୍ଡରେ ମଥାମଣି ଓ ଓଡ଼ିଶୀ ବସ୍ତ୍ର ପିନ୍ଧିବି । ଏଇ ଓଡ଼ିଶୀ ନାଚ ଦେଖିବା ପାଇଁ ଆମ ଓଡ଼ିଶାର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଆସିବେ । ସେ ମୋତେ ପୁରସ୍କାର ଦେବେ । ପାଇଁ ଆମ ଓଡ଼ିଶାର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଆସିବେ । ସେ ମୋତେ ପୁରସ୍କାର ଦେବେ ।

IV. ओड़िआ में अनुवाद कीजिए ।

କଲ ଦୀବାଳୀ ହୋଗୀ । ବାଜାର ସଜେ ହେବେ । ଚାରୋଟି ଟରଫ୍ ଖୋଲି ହୋଗୀ । ଲୋଗ ମିଟାଇଁ ଖରିଦିବେ । କିଆ ହମ ବାଜାର ଜାଆଁ ? ପଟାଖେ ଲାଆଁ । ତୁମ କଲ କିଆ କରୋ ? କିଆ ଦୀବାଳୀ ମେଁ ଦିଆ ନହିଁ ଜଳାଆଗେ ? ତବ ହମ ସବ ସାଥ-ସାଥ ବାଜାର ଜାଆଁ । ବହୁତ ସାରେ ଦିଏ ଓଡ଼ିଆ ପଟାଖେ ଲାଆଁ ।

V. अपने किसी त्योहार के संबंध में ओड़िआ में एक छोटा सा अनुच्छेद लिखिए ।

टिप्पणियाँ

I. इस पाठ में तीन प्रकार के वाक्यों का प्रयोग हुआ है ।

(1)	1.	କାଲି କୁମାର ଭଲ୍ଲବ ହେବ । କାଲି କୁମାର ଉତ୍ସବ ହେବ ।	କଲ କୁମାର ଉତ୍ସବ ହୋଗା ।
	2.	ସେଠି ଓଡ଼ିଶୀ ନାଚ ହେବ । ସେଠି ଓଡ଼ିଶୀ ନାଚ ହେବ ।	वहाँ ओड़िशी नृत्य होगा ।
(2)	1.	ଆମେ ସମସ୍ତେ ଯିବା । ଆମେ ସମସ୍ତେ ଜିବା ।	हम सब जाएँगे ।

	2.	ସେମାନେ ଯିବେ । ସେମାନେ ଜିବେ ।	वे (लोग) जाएँगे ।
(3)	1.	ସେ ଯିବନ୍ତି । ସେ ଜିବନ୍ତି ।	वह नहीं जाएगा / जाएगी ।
	2.	ପିଲାମାନେ କ'ଣ ଯିବେ ? ପିଲାମାନେ କ'ଣ ଜିବେ ?	क्या बच्चे जाएँगे ?

वाक्य (1.1&2) में ओड़िआ के अस्ति वाचक क्रिया ‘ଅଛି’ (अछि) में ‘का/की/के है/हैं’ के भविष्यत काल का रूप ‘ବୁଝ’ (हेब) का प्रयोग किया गया है। हिंदी में जिस प्रकार ‘है’ का भविष्यत काल का रूप ‘होगा’ है, उसी प्रकार ओड़िआ में ‘ଅଛି’ (अछि), का भविष्यत् रूप ‘ବୁଝ’ (हेब) हो जाता है।

वाक्यों (2.1&2) में ओड़िआ क्रिया के सामान्य भविष्यत् काल का प्रयोग हुआ है। ‘सामान्य भविष्यत् काल’ दिखाने के लिए ओड़िआ में मूल क्रिया के साथ -‘ଇବି’ (-इबि), -‘ଇବ’ (-इब), -‘ଇବେ’ (-इबे) प्रत्यय पुरुष वचन के अनुसार जोड़े जाते हैं।

उदाहरण :-

-ମୁଁ (ମୁଁ)	-ଖା	(खा)	+ -ଇବି	(-इवि)	= 'ଖାଇବି'	खाइवि	ମେଁ ଖାଉଂଗି
-ତୁମେ (ତୁମେ)	-ଖା	(खा)	+ -ଇବ	(-इब)	= 'ଖାଇବ'	खाइब	तुम खाओगे
-ସେ (ସେ)	-ଖା	(खा)	+ -ଇବେ	(-इवे)	= 'ଖାଇବେ'	खाइवे	वे खाएंगें

पुरुष और वचन के साथ इन क्रियाओं के रूप बदलते हैं।

उदाहरण :-

उत्तमपुरुष

एकवचन	मैं खाऊँ/ खाऊँगी
बहुवचन	हम खाएँगे/ खाएँगी

मध्यमपुरुष

ଏକବଚନ	ତୁ ଖାଇବୁ	ତୁ	ତୁ ଖାଏନା / ତୁ ଖାଏନୀ
	ତୁ ଖାଇବୁ		
	ତୁମେ ଖାଇବ		ତୁମ ଖାଉଗେ/ ଖାଉଗୀ

	तुमे खाइब ଆପଣ ଖାଇବେ आपण खाइबे	आप खाएँगे/ खाएँगी
बहुवचन खाओगी	ତୁମେମାନେ/ ତୁମ୍ଭେମାନେ ଖାଇବ तुमेमाने खाइब / तुम्भेमाने खाइब ଆପଣମାନେ ଖାଇବେ आपणमाने खाइबे	तुम (लोग) खाओगे/
	अन्यपुरुष	
एकवचन	ସେ ଖାଇବ से खाइब	वह खाएगा
बहुवचन	ସେମାନେ ଖାଇବେ सेमाने खाइबे	वे (लोग) खाएँगे

यथाक्रम (3.1 & 3.2) के वाक्यों में ओड़िआ क्रिया के भविष्यत् काल के निषेधार्थक और प्रश्नार्थक रूप हैं। वर्तमान काल तथा भूतकाल की ही भाँति भविष्यत् काल में भी निषेधार्थक रूप केलिए क्रिया के साथ 'न' (नि), 'नहँ' (नाहिँ) जोड़ा जाता है।

उदाहरण :- (वर्तमान)	ମୁଁ ଆସୁନାହିଁ । मुँ आसुनाहिँ ।	मैं नहीं आता/आती हूँ ।
	ମୁଁ ଆସିଲି ନାହିଁ । मुँ आसिलि नाहिँ ।	मैं नहीं आया/आयी
(भविष्यत्)	ମୁଁ ଆସିବି ନାହିଁ । मुँ आसिबि नाहिँ ।	मैं नहीं आऊँगी/आऊँगी

V. ओड़िआ में कुछ फूलों के नाम :-

ओड़िआ शब्द	देवनागरी	हिंदी अर्थ
ଅପରାଜିତା	अपराजिता	अपराजिता

ଅଶୋକ	अशोक	अशोक
କନିଅର	कनिअर	कनेर
ଗଂଗଶିଉଳି	गंगशिउलि	सिंगारहार / शेफाली
ସୁଗନ୍ଧରାଜ	सुगंधराज	गंधराज
ଗେଣୁ	गेंडु	गेंदा
ଗୋଲାପ	गोलाप	गुलाब
କନକ ଚଂପା	कनकचँपा	कटहरी चंपा
ସେବତି	सेबति	चंद्रमल्लिका
ଚାମେଲୀ	चामेली	चमेली
ଜାଝ	जाझ	जाती
ଧୁତୁରା	धुतुरा	धतूरा
ପଳାଶ	पलाश	ढाक
ମଲ୍ଲୀ	मल्ली	बेला / मल्ली
ଜୁई	जुई	जुही
ହେନା	हेना	हिना
ହରଗୌରୀ	हरगौरा	हरगौरी
ସୂର୍ଯ୍ୟମୁଖୀ	सूर्यमुखी	सूर्यमुखी

III. କୁମାର ପୂର୍ଣ୍ଣିମା

ଓଡ଼ିଆ କା ଏକ ମୁଖ୍ୟ ଥ୍ୟୋହାର ହେ । କୁମାରୀୟାଁ ଓସ ଦିନ ଅଚ୍ଛେ ବର ପାନେ କେ ଲିଏ ଚାଁଦ କି ପୂଜା କରତି ହେଁ । ଆଶ୍ବିନ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା କୋ ଯହ ଥ୍ୟୋହାର ମନାୟା ଜାତା ହେଁ ।

ଓଡ଼ିଶୀ ନୃତ୍ୟ

ଓଡ଼ିଶା କା ଏକ ଶାସ୍ତ୍ରୀୟ ନୃତ୍ୟ ହେ । ଓଡ଼ିଆ ଓଊର ସଂସ୍କୃତ କେ 'ଗିତଗୋବିନ୍ଦ' କେ ଗିତାଁ ସେ ଓସ ନୃତ୍ୟ ସଂଗତ କି ଜାତି ହେ । ରାଧା-କୃଷ୍ଣ ଓସ ନୃତ୍ୟ କେ ମୁଖ୍ୟ ଅଭିପ୍ରାୟ (ମୋଟିଫ) ହୋତେ ହେଁ । ଦେଶ-ବିଦେଶ ମେଁ ଓସ ନୃତ୍ୟ କି ପ୍ରସିଦ୍ଧି ହେ ।

ओड़िशी साड़ी

ओड़िशा के संबलपुर तथा अन्य जगहों में हाथ से बुनी हुई सूत और पाट की साड़ी। ओड़िशी नृत्य करते समय यह साड़ी पहनी जाती है। भारत के अन्य प्रान्तों के अलावा इन साड़ियों को विदेशों में भी पसंद किया जाता है।

तारकसि :-

'तारकसि' के काम के लिए ओड़िशा का कटक सारे भारत में प्रसिद्ध है। इसमें सोने और चाँदी की तारों से विभिन्न नमूने काढ़े जाते हैं। स्त्रियाँ इसको बहुत पसंद करती हैं।

IV. ओड़िआ के क्रमवाचक संख्या शब्द

ओड़िआ शब्द देवनागरी		हिंदी अर्थ
ପ୍ରଥମ	प्रथम	पहला
ଦ୍ୱିତୀୟ	द्वितीय	द्वितीय / दूसरा
ତୃତୀୟ	तृतीय	तृतीय / तीसरा
ଚତୁର୍ଥ	चतुर्थ	चौथा
ପଞ୍ଚମ	पञ्चम	पाँचवाँ
ଷଷ୍ଠ	षष्ठ	छठा
ସପ୍ତମ	सप्तम	सातवाँ
ଅଷ୍ଟମ	अष्टम	आठवाँ
ନବମ	नवम	नौवाँ
ଦଶମ	दशम	दसवाँ
ଅନ୍ତିମ	अंतिम	अंतिम

ପାଠ 5

ଚାଲ, ଚିଲିକା ଦେଖିବା
ଚାଲ, ଚିଲିକା देखिबा

चलिए, चिलिका देखेंगे

ମଧୁଚନ୍ଦ୍ରା : ରେଜିଆ, ତୁମେ ଏଥର କ'ଣ
ଏଲ.ଟି.ସି ନେଉଛ ?

मधुछन्दा : रजिआ, क्या तुम इसबार
एल. टी.सी ले रही हो ?

ମଧୁଚନ୍ଦ୍ରା : ରେଜିଆ, ତୁମେ ଏଥର କ'ଣ
ଏଲ.ଟି.ସି. ନେଉଛ ?

रजिया : हाँ, लेने को सोच रही हूँ। लेकिन
पहले तो स्थान निश्चित करना
पड़ेगा।

ରେଜିଆ : ହଁ, ନେବି ବୋଲି ଭାବୁଛି ।
ହେଲେ ପ୍ରଥମେ ତ ଜାଗା ଠିକ୍
କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ରେଜିଆ : ହଁ, ନେବି ବୋଲି ଭାବୁଛି । ହେଲେ ପ୍ରଥମେ ତ
ଜାଗା ଠିକ୍ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

मधुछन्दा : तब तो तुमको इसबार मेरे
साथ ओड़िशा जाना चाहिए।

ମଧୁଚନ୍ଦ୍ରା : ତେବେ ତ ତୁମକୁ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ
ଏଥର ଓଡ଼ିଶା ଯିବା ଦରକାର ।

ମଧୁଚନ୍ଦ୍ରା : ତେବେ ତୁମକୁ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଏଥର
ଓଡ଼ିଶା ଜିବା ଦରକାର ।

रजिया : हाँ, बहुत अच्छा होगा।

ରେଜିଆ : ହଁ, ଖୁବ୍ ଭଲ ହେବ ।

ରେଜିଆ : ହଁ, ଖୁବ୍ ଭଲ ହେବ ।

मधुछन्दा : इसबार चलो, चिलिका
जाएँगे। तुम्हारा चिलिका देखना
उचित है।

ମଧୁଚନ୍ଦ୍ରା : ଏଥର ଚାଲ, ଚିଲିକା ଯିବା ।
ତୁମର ଚିଲିକା ଦେଖିବା ଉଚିତ୍ ।

ମଧୁଚନ୍ଦ୍ରା : ଏଥର ଚାଲ, ଚିଲିକା ଜିବା ।
ତୁମର ଚିଲିକା ଦେଖିବା ଉଚିତ୍ ।

ରେଜିଆ : ଇଏ ଚିଲିକା କ'ଣ ?

ରେଜିଆ : ୟେ ଚିଲିକା କ'ଣ ?

ମଧୁଚନ୍ଦ୍ରା : ଚିଲିକା ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ହ୍ରଦ ।
ସମୁଦ୍ର ଭଳି ଲାଗେ ।

ମଧୁଚନ୍ଦ୍ରା : ଚିଲିକା ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ହ୍ରଦ ।
ସମୁଦ୍ର ଭଳି ଲାଗେ ।

ରେଜିଆ : ସେଠି ଆମକୁ କ'ଣ
ହୋଟେଲରେ ଆଗରୁ ରିଜର୍ଭେସନ୍
କରିବାକୁ
ପଡ଼ିବ ।

ରେଜିଆ : ସେଠି ଆମକୁ କ'ଣ ହୋଟେଲରେ
ରିଜର୍ଭେସନ୍ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ମଧୁଚନ୍ଦ୍ରା : ନା, ଏତେ ଆଗରୁ
ରିଜର୍ଭେସନ୍ କରିବାକୁ ପଡ଼େନା ।
ହୋଟେଲରେ ରହିବା ମଧ୍ୟ ଆମର
ଦରକାର ନାହିଁ । ବରକୁଳ ଗୋଷ୍ଠ
ହାଉସରେ ରହିବା । ଭାରି ସୁନ୍ଦର
ଜାଗା । ଗୋଷ୍ଠ ହାଉସର ଚାରିପଟେ
ଝାଉଁଟିଏ ଅଛି । ତାକୁ ଲାଗି
ଚିଲିକା ହ୍ରଦ । ଏବେ କୁହତ,
ଏସବୁ ଦେଖିବା କ'ଣ ଖୁସିର କଥା
ନୁହେଁ ?

ମଧୁଚନ୍ଦ୍ରା : ନା, ଏତେ ଆଗରୁ ରିଜର୍ଭେସନ୍
କରିବାକୁ ପଡ଼େନା । ହୋଟେଲରେ ରହିବା
ମଧ୍ୟ ଆମର ଦରକାର ନାହିଁ । ବରକୁଳ
ଗୋଷ୍ଠ ହାଉସରେ ରହିବା । ଭାରି ସୁନ୍ଦର
ଜାଗା । ଗୋଷ୍ଠ ହାଉସର ଚାରିପଟେ
ଝାଉଁଟିଏ ଅଛି । ତାକୁ ଲାଗି ଚିଲିକା
ହ୍ରଦ । ଏବେ କୁହତ, ଏସବୁ ଦେଖିବା କ'ଣ
ଖୁସିର କଥା ନୁହେଁ ?

ରେଜିଆ : ଏଠୁ ସାଙ୍ଗରେ କ'ଣ କ'ଣ ସବୁ

ରେଜିଆ : ୟେ ଚିଲିକା କ'ଣ ?

ମଧୁଚନ୍ଦ୍ରା : ଚିଲିକା ଏକ ବଡ଼ ଝିଲ ହେ ।
ସମୁଦ୍ର ଜେସି ଲଗତି ହେ ।

ରେଜିଆ : କ'ଣ ହମକୋ ସେଠି ହୋଟେଲ ମେଁ ପହଲେ ସେ
ଆରକ୍ଷଣ କରନା ପଡ଼େଗା ?

ମଧୁଚନ୍ଦ୍ରା : ନାହିଁ, ଇତନେ ପହଲେ ରିଜର୍ଭେସନ୍
କରନା ନାହିଁ ପଡ଼େଗା । ହମେଁ ହୋଟେଲ ମେଁ
ରହନେ କି ଜରୁରତ ସି ନାହିଁ । ବରକୁଳ
ଗୋଷ୍ଠ ହାଉସ ମେଁ ରହେଁଗେ । ବହୁତ ସୁନ୍ଦର
ସ୍ଥାନ ହେ । ଗୋଷ୍ଠ ହାଉସ କେ ଚାରୋଁ
ତରଫ ଝାଉଁଟିଏ ସନ ହେ ଓର ଉସକେ
ପାସ ଚିଲିକା ଝିଲ ହେ । ଅବ କହୋ
ତୋ, କ'ଣ ୟେ ସବ ଦେଖନା ନାହିଁ
ଚାହିଁ ?

ରେଜିଆ : ୟେଠି ସେ କ'ଣ-କ'ଣ ସାଥ ଲେନା
ପଡ଼େଗା ?

ନେବାକୁ ପଡ଼ିବ ?

ରେଜିଆ : एतु सांगरे क'ण क'ण सबु नेबाकु पड़िब ?

ମଧୁଚନ୍ଦ୍ର : ଏଠୁ କିଛି ନେବା ଦରକାର ନାହିଁ । ଖାଇବା ସେଠି ଖୁବ୍ ଭଲ । ଚିଲିକାରେ ସମୁଦ୍ର ମାଛ, କଙ୍କଡ଼ା ଓ ବଡ଼ ବଡ଼ ଚିଙ୍ଗୁଡ଼ି ମିଳେ । ତାହାର ପାଣି ଲୁଣିଆ । ତହିଁରେ ବଙ୍ଗୋପସାଗରର ପାଣି ମିଶୁଛି ।

ମଧୁଚନ୍ଦ୍ର : एतु किछि नेबा दरकार नाहीं । खाइबा सेठि खुब भल । चिलिकारे समुद्र माछ, कंकड़ा ओ बड़ बड़ चिंगुड़ि मिळे । ताहार पाणि लुणिआ । तंहिरे बंगोपसागरर पाणि मिशुछि ।

ରେଜିଆ : ସତେ ନା କ'ଣ ? ତେବେ ତ ମୋର ଦେଖିବା ନିହାତି ଦରକାର । ସେଠାରୁ ମୁଁ ଚିଙ୍ଗୁଡ଼ି ମାଛ ଆଣିବି ।

ରେଜିଆ : सते ना क'ण ? तेबे त मोर दिखिबा निहाति दरकार । सेठारु मुँ चिंगुड़ि माछ आणिवि ।

ମଧୁଚନ୍ଦ୍ର : ତେବେତ ଆମକୁ ଚିଙ୍ଗୁଡ଼ି ଫ୍ୟାକ୍ଟ୍ରି ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସେଠି ତୁମକୁ ବନ୍ଦ ଟିଣ ତବାରେ ଚିଙ୍ଗୁଡ଼ି ମିଳିବ ।

ମଧୁଚନ୍ଦ୍ର : तेबे त आमकु चिंगुड़ि फ्याक्ट्री जिबाकु पड़िब । सेठि तमकु बंद टिण डबारे चिंगुड़ि मिळिब ।

ରେଜିଆ : ଚିଲିକାରେ ଆଉ କ'ଣ ସବୁ ଦେଖିବାକୁ ଅଛି ?

ମଧୁଚନ୍ଦ୍ର : यहाँ से कुछ लेने की ज़रूरत नहीं । वहाँ खाना बहुत अच्छा है । चिलिका में समुद्री मछली बड़ी-बड़ी केकड़ा और झींगा (मछली) मिलती हैं । उसका पानी नमकीन है । उसमें बंगाल की खाड़ी का पानी मिल रहा है ।

ରେଜିଆ : क्या यह सच है ? (ऐसा है क्या?) तब तो मेरा देखना निहायत ज़रूरी है । वहाँ से मुझे झींगा मछली लानी पड़ेगी ।

ମଧୁଚନ୍ଦ୍ର : तब तो हमको झींगा फैक्ट्री जाना पड़ेगा । वहाँ तुमको बंद टिन के डिब्बे में झींगा मिलेगी ।

ରେଜିଆ : चिलिका में और क्या-क्या देखने के लिए हैं ?

ମଧୁଚନ୍ଦ୍ର : चिलिका के पक्षी देखने योग्य हैं । शीतऋतु आने पर बहुत प्रकार

ରେଜିଆ : ଚିଲିକାରେ ଆଉ କ'ଣ ସବୁ ଦେଖିବାକୁ
ଅଛି ?

ମଧୁଚନ୍ଦ୍ରା : ଚିଲିକାର ପକ୍ଷୀ ଦେଖିଲା ଭଳି ।
ଶୀତଋତୁ ଆସିଲେ ବହୁ ଦୂର ଦୂର
ଦେଶରୁ ବହୁପ୍ରକାରର ହଜାର
ହଜାର ପକ୍ଷୀ ଏଠିକୁ ଆସନ୍ତି ।

ମଧୁଚନ୍ଦ୍ରା : ଚିଲିକାର ପକ୍ଷୀ ଦେଖିଲା ଭଳି ।
ଶୀତଋତୁ ଆସିଲେ ବହୁ ଦୂର ଦୂର ଦେଶରୁ
ବହୁପ୍ରକାରର ହଜାର-ହଜାର ପକ୍ଷୀ
ଏଠିକୁ ଆସନ୍ତି ।

ରେଜିଆ : 'କାଲିଜାଝ ପାହାଡ଼' କ'ଣ ଚିଲିକା
ମଝିରେ ଅଛି ? ଆମକୁ କ'ଣ
ସେଠିକୁ ଡଂଗାରେ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ
?

ରେଜିଆ : 'କାଲିଜାଝ ପାହାଡ଼' କ'ଣ ଚିଲିକା
ମଝିରେ ଅଛି ? ଆମକୁ କ'ଣ ସେଠିକୁ
ଡଂଗାରେ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ ?

ମଧୁଚନ୍ଦ୍ରା : ନା, ନା ଡଂଗାରେ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ
ନାହିଁ । ଏବେ ମଝିର ଲକ୍ଷ
ଚାଲୁଛି । ପାଣି ମଝିରେ 'କାଲିଜାଝ
ପାହାଡ଼' । ପାହାଡ଼ ଉପରେ
ଠାକୁରାଣୀ ମନ୍ଦିର ଅଛି ।

ମଧୁଚନ୍ଦ୍ରା : ନା, ନା ଡଂଗାରେ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ
ନାହିଁ । ଏବେ ମଝିର ଲକ୍ଷ ଚାଲୁଛି । ପାଣି
ମଝିରେ 'କାଲିଜାଝ ପାହାଡ଼' । ପାହାଡ଼
ଉପରେ ଠାକୁରାଣୀ ମନ୍ଦିର ଅଛି ।

ରେଜିଆ : ମଧୁଚନ୍ଦ୍ରା, ମଝିର ଲକ୍ଷ ଚାଲୁଛି
ନାହିଁ । ଏବେ ମଝିର ଲକ୍ଷ
ଚାଲୁଛି । ପାଣି ମଝିରେ 'କାଲିଜାଝ
ପାହାଡ଼' । ପାହାଡ଼ ଉପରେ
ଠାକୁରାଣୀ ମନ୍ଦିର ଅଛି ।

ରେଜିଆ : ମଧୁଚନ୍ଦ୍ରା, ମଝିର ଲକ୍ଷ ଚାଲୁଛି ।

କେ ହଜାରों ହଜାରों पक्षी दूर दूर के
देशों से यहाँ आते हैं ।

रजिया : क्या 'कालिजाड़ पहाड़' चिलिका
के बीच में है ? क्या हमको वहाँ
नौका में जाना पड़ेगा ?

मधुचन्द्रा : न, न, नौका में जाना नहीं
पड़ेगा । अब मोटर लॉच चल रहा
है । पानी के बीच में 'कालिजाड़'
पहाड़ है । पहाड़ के ऊपर देवी का
मंदिर है ।

रजिया : मधुचंद्रा, मुझे तो बहुत खुशी लग
रहा है । अब तो मुझे टिकट
काटना पड़ेगा ।

एबे मते टिकट काटिबाकु पड़िब ।

शब्दार्थ

ओड़िआ शब्द	देवनागरी	हिंदी अर्थ
ଏଥର	एथर	इसबार
ଭାରୁଛି	भाबुछि	सोच रही हूँ
ତେବେତ	तेबेत	तबतो
ମୋ ସାଙ୍ଗରେ	मो सांगरे	मेरे साथ
ଯିବା ଦରକାର	जिबा दरकार	जाना चाहिए
ପ୍ରଥମେ	प्रथमे	पहले
ଚିଲିକା	चिलिका	चिलिका (एक झील का नाम)
ହୃଦ	हृद	झील
ସମୁଦ୍ର	समुद्र	समुद्र / समन्दर
ସେଠି	सेठि	वहाँ
ଏତେ	एते	इतने
ସମୁଦ୍ର ମାଛ	समुद्र माछ	समुद्री मछली
କଙ୍କଡ଼ା	कंकड़ा	केकड़ा
ବଡ଼ ବଡ଼	बड़ बड़	बड़ा बड़ा
ଚିଙ୍ଗୁଡ଼ି ମାଛ	चिंगुड़ि माछ	झींगा मछली
ଲୁଣିଆ	लुणिआ	नमकीन
ବଙ୍ଗୋପ ସାଗର	बंगोपसागर	बंगाल की खाड़ी
ମିଶୁଛି	मिशुछि	मिलता है
ନିହାତି	निहाति	निहायत
ବନ୍ଦ	बंद	बंद
ଟିଣ	टिण	टीन / टिन
ଡବା	डबा	डिब्बा / डब्बा
ପ୍ରକାରର	प्रकारर	तरह का
ପାହାଡ଼	पाहाड़	पहाड़

ମଝିରେ	ମଞ୍ଜିରେ	बीच में
ଡଂଗା	डंगा	नौका
ଠାକୁରାଣୀ	ठाकुराणी	देवी

अभ्यास

I. नीचे दिए गए वाक्य दोहराइए ।

1. ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଏଥର ତୁମେ ଓଡ଼ିଶା ଚାଲ ।
ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଏଥର ତୁମେ ଓଡ଼ିଶା ଚାଲ ।
2. ଏଥର ଚାଲ ଚିଲିକା ଯିବା ।
ଏଥର ଚାଲ ଚିଲିକା ଯିବା ।
3. ସେଠୁ ମତେ ଚିଲିକା ମାଛ ନେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।
ସେଠୁ ମତେ ଚିଲିକା ମାଛ ନେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।
4. ଏତେ ଆଗରୁ ଆରକ୍ଷଣ କରିବାକୁ ପଡ଼େନା ।
ଏତେ ଆଗରୁ ଆରକ୍ଷଣ କରିବାକୁ ପଡ଼େନା ।
5. ଆମକୁ କ'ଣ ଏତେ ଆଗରୁ ଆରକ୍ଷଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ?
ଆମକୁ କ'ଣ ଏତେ ଆଗରୁ ଆରକ୍ଷଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ?
6. ମୋର ଦେଖିବା ନିହାତି ଦରକାର ।
ମୋର ଦେଖିବା ନିହାତି ଦରକାର ।
7. ତୁମର ଚିଲିକା ଦେଖିବା ଉଚିତ୍ ।
ତୁମର ଚିଲିକା ଦେଖିବା ଉଚିତ୍ ।

II. वाक्यों में रेखांकित शब्दों के स्थान पर दिए गए शब्दों का प्रयोग कर नये वाक्य बनाइए ।

- 1) ତୁମେ ଓଡ଼ିଶା ଚାଲ ।
ତୁମେ ଓଡ଼ିଶା ଚାଲ ।
- 2) ଆମେ ଚାଲ, ଚିଲିକା ଯିବା ।
ଆମେ ଚାଲ, ଚିଲିକା ଯିବା ।

ଭୁବନେଶ୍ୱର

ଭୁବନେଶ୍ୱର

ଦିଲ୍ଲୀ

ଦିଲ୍ଲୀ

କଟକ

କଟକ

ଲକ୍ଷ୍ନୌ

ଲକ୍ଷନଉ

କାଶ୍ମୀର

କାଶ୍ମୀର

ଆଗ୍ରା

ଆଗ୍ରା

ସ୍କୁଲ
ସ୍କୁଲ
ସିନେମା
ସିନେମା

- 3) ଚିଙ୍ଗୁଡ଼ି ମାଛ ନେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।
ଚିଙ୍ଗୁଡ଼ି ମାଛ ନେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ରୋହି
ରୋହି
ଭାକୁର
ଭାକୁର
ସିଂଗା
ସିଂଗା
ଇଲିଶି
ଇଲିଶି
କଉ
କଉ

- 5) ଆମକୁ କ'ଣ କିଛି ନେବାକୁ ପଡ଼ିବ ?
ଆମକୁ କ'ଣ କିଛି ନେବାକୁ ପଡ଼ିବ ?

ତୁମକୁ
ତୁମକୁ
ସେମାନଙ୍କୁ
ସେମାନଙ୍କୁ
ତାଙ୍କୁ
ତାଙ୍କୁ
ଏମାନଙ୍କୁ
ଏମାନଙ୍କୁ
ସମସ୍ତଙ୍କୁ
ସମସ୍ତଙ୍କୁ

- 7) ତୁମର ଚିଲିକା ଦେଖିବା ଉଚିତ୍ ।
ତୁମର ଚିଲିକା ଦେଖିବା ଉଚିତ୍ ।

ପୁରୀ
ପୁରୀ
ମନ୍ଦିର
ମନ୍ଦିର

- 4) ଏତେ ଆଗରୁ କରିବାକୁ ପଡ଼େନା ।
ଏତେ ଆଗରୁ କରିବାକୁ ପଡ଼େନା ।

ଦେବାକୁ
ଦେବାକୁ
ନେବାକୁ
ନେବାକୁ
ପଢ଼ିବାକୁ
ପଢ଼ିବାକୁ
ଶୋଇବାକୁ
ଶୋଇବାକୁ
ପିଇବାକୁ
ପିଇବାକୁ

- 6) ମୋର ଦେଖିବା ନିହାତି ଦରକାର
ମୋର ଦେଖିବା ନିହାତି ଦରକାର ।

ଆମର
ଆମର
ତୁମର
ତୁମର
ତାଙ୍କର
ତାଙ୍କର
ଯୁଦ୍ଧର
ଯୁଦ୍ଧର
ସେମାନଙ୍କର
ସେମାନଙ୍କର

ମୋର
 मोर
 ଆମର
 आमर
 ତାଙ୍କର
 तांकर
 ଯୁଙ୍କର
 यांकर
 ସେମାନଙ୍କର
 सेमानंकर

III. नीचे दिए गए वाक्यों में रेखांकित शब्दों के स्थान पर कोष्ठक में दिए गए शब्दों का प्रयोग कर वाक्य बनाइए ।

1. ଏହାର ପାଣି ଲୁଣିଆ । (ତା'ର)
एहार पाणि लुणिआ । (ता'र)
2. ଏତେ ଆଗରୁ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ? (କେତେ)
एते आगरु करिबाकु पड़े ? (केते)
3. ସେଠି ହୋଟେଲରେ ରହିବାକୁ ପଡ଼ିବ । (ଏଠି)
सेठि होटेलेरे रहिबाकु पड़िब । (एठि)
4. ଏଥିରେ ବଂଶୋପସାଗରର ପାଣି ମିଶୁଛି । (ସେଥିରେ)
एथिरे बंगोपसागरर पाणि मिशुछि । (सेथिरे)
5. ବହୁତ ପକ୍ଷୀ ଏଠିକୁ ଆସନ୍ତି । (ସେଠିକୁ)
 बहुत पक्षी एठिकु आसन्ति । (सेठिकु)

IV. नीचे दिए गए वाक्यों में रेखांकित शब्दों के स्थान पर कोष्ठक में दी गई मूल क्रियाओं के उपयुक्त रूपों का प्रयोग कर वाक्य बनाइए ।

उदाहरण :- ଆମେ ତାଲ ପୂଜା କରିବା ।

आमे चाल पूजा करिबा ।

ମନ୍ଦିର ଦେଖ
 मंदिर देख
 ଫୁଲ ଗୋଳ
 फूल गोल

ଫୁଲ ତୋଢ
କାମ କର
ପାଠ ପଢ
ପାଠ ପଢ
ଗୀତ ଗା'

V. କୋଷ୍ଠକ ମେଁ ଦିଏ ଗଏ ଶବ୍ଦୋଁ ମେଁ ସେ ଉପଯୁକ୍ତ ଶବ୍ଦ ଚୁନକର ବାକ୍ୟ ପୁରେ କୀଜିଏ ।

1. ଏଥର ଚାଲ ଚିଲିକା _____ । (ଗଲି, ଯିବା)
ଏଥର ଚାଲ ଚିଲିକା _____ । (ଗଲି, ଜିବା)
2. ଚିଲିକା _____ ଉଚିତ୍ । (ଦେଖିବା, ଦେଖିଲ)
ଚିଲିକା _____ ଉଚିତ୍ । (ଦେଖିବା, ଦେଖିଲ)
3. ଆରକ୍ଷଣ କରିବାକୁ _____ । (ପଢ଼ିବୁ, ପଢ଼ିବ)
ଆରକ୍ଷଣ କରିବାକୁ _____ । (ପଢ଼ିବୁ, ପଢ଼ିବ)
4. ମୋର _____ ଦରକାର ନାହିଁ । (ନେଲି, ନେବା)
ମୋର _____ ଦରକାର ନାହିଁ । (ନେଲି, ନେବା)
5. ଚିଲିକାର ପକ୍ଷୀ _____ ଭଲି । (ଦେଖିଲି, ଦେଖିଲା)
ଚିଲିକାର ପକ୍ଷୀ _____ ଭଲି । (ଦେଖିଲି, ଦେଖିଲା)

VI. କୋଷ୍ଠକ ମେଁ ଦିଏ ଗଏ ଶବ୍ଦୋଁ ମେଁ ସେ ଉପଯୁକ୍ତ ଶବ୍ଦ ଚୁନକର ବାକ୍ୟ ପୁରେ କୀଜିଏ ।

(ମାଛ, ବଣ, ଗେଷ୍ଟ ହାଉସ୍, ଲଞ୍ଚ, ପାହାଡ଼)
(ମାଛ, ବଣ, ଗେଷ୍ଟ ହାଉସ୍, ଲଞ୍ଚ, ପାହାଡ଼)

1. ପୁରୀ ସମୁଦ୍ର କୂଳରେ ଝାଉଁ _____ ଅଛି ।
ପୁରୀ ସମୁଦ୍ର କୂଳରେ ଝାଉଁ _____ ଅଛି ।
2. ଚିଲିକା ପାଖରେ ବରକୂଳ _____ ।
ଚିଲିକା ପାଖରେ ବରକୂଳ _____ ।
3. ନଈ, ସେ ପାଖକୁ ଆମେ ମଟର _____ ରେ ଯାଉ ।
ନଈ, ସେ ପାଖକୁ ଆମେ ମଟର _____ ରେ ଯାଉ ।
4. କାଳିଜାଲ _____ ଉପରେ ଠାକୁରାଣୀ ମନ୍ଦିର ଅଛି ।

କାଞ୍ଚିଆ _____ ଉପରେ ଠାକୁରାଣୀ ମନ୍ଦିର ଅଛି ।

5. ଆମେ ସମୁଦ୍ର _____ ଆଣିବୁ ।
ଆମେ ସମୁଦ୍ର _____ ଆଣିବୁ ।

VII. କୋଷ୍ଠକ ମେଁ ଦିଏ୍ ଗଏ୍ ହିଁଦି ଶବ୍ଦୋଁ କେ ସମାନାର୍ଥ୍ ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ୍ ଜୋଡ଼କର ବାକ୍ୟ୍ ବନାୟ୍ ।

- ଚିଲିକା ଗୋଟିଏ _____ । (ଝିଲ)
- ଚାରିପଟେ _____ ବଣ୍ଡା ଅଛି । (ଝାଉଁ)
- ମତେ _____ ଭଲ ଲାଗେ । (କେକଡ଼ା)
- ଚିଲିକାରେ _____ ର ଫସାଳୁ ଅଛି । (ଝିଙ୍ଗା ମଛଳି)
- ବଂଗୋପସାଗରର ପାଣି _____ ମିଶୁଛି । (ଚିଲିକା ମେଁ)

ପଢ଼ିଏ୍ ଓ଼ର ସମଞ୍ଜିଏ୍

ନନ୍ଦ କାନନ

ନନ୍ଦନକାନନ

ଏଥର ଛୁଟିରେ ସମସ୍ତେ ମିଶି ନନ୍ଦ କାନନ ଯିବା । ବହୁତ ମଜା କରିବା । ଭୁବନେଶ୍ୱରରୁ
ଏଥର ଛୁଟିରେ ସମସ୍ତେ ମିଶି ନନ୍ଦନକାନନ ଜିବା । ବହୁତ ମଜା କରିବା । ଭୁବନେଶ୍ୱରରୁ
ଆମକୁ ଗାଉଁ ବସ୍, ସ୍କୁଟର କିମ୍ବା ଟାକ୍ସିରେ ଜିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ପ୍ରଥମେ ଆମକୁ ଟିକଟ୍ କରିବାକୁ
ପଡ଼ିବ । ପିଲାମାନେ ସମସ୍ତେ ଏକାଠି ହୋଇ ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ ରହିବ । ଇଆଡ଼େ ସିଆଡ଼େ
ପଡ଼ିବ । ପିଲାମାନେ, ସମସ୍ତେ ଏକାଠି ହୋଇ ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ ରହିବ । ଇଆଡ଼େ ସିଆଡ଼େ
ହେବନି । ନନ୍ଦ କାନନରେ ଅନେକ ପଶୁପକ୍ଷୀ, ସରୀସୃପ ଇତ୍ୟାଦି ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବ ।

ଆମେମାନେ

ହେବନି । ନନ୍ଦନକାନନରେ ଅନେକ ପଶୁପକ୍ଷୀ, ସରୀସୃପ ଇତ୍ୟାଦି ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବ । ଆମେମାନେ ଜାଲିଗାଢ଼ିରେ ସିଂହସଫାରି ଓ ବାଘ ସଫାରି ଦେଖିବାକୁ ଯିବା । ସେଠି ସିଂହସଫାରିରେ ଜାଲିଗାଢ଼ିରେ ସିଂହସଫାରି ଓ ବାଘ ସଫାରି ଦେଖିବାକୁ ଜିବା । ଚାଲ ଦେଖିବା, ସିଂହସଫାରିରେ ସିଂହମାନେ ଏଣେତେଣେ ହୋଇ ବୁଲୁଥିବାର ଦେଖିବା । କେତେ ପ୍ରକାରର ଧଳାସିଂହ । ଆଉ ବାଘ

ସିଂହମାନେ କେମିତି ଏଣେତେଣେ ହୋଇ ବୁଲୁଥିବାର ଦେଖିବା । କେତେ ପ୍ରକାରର ଧଳାସିଂହ । ଆଉ ବାଘ ସଫାରିରେ ଦେଖିବା ବିଭିନ୍ନ ରଙ୍ଗର ବାଘ । ଯଥା:- କଲରାପତରିଆ ବାଘ, ଚିତାବାଘ ଓ ମହାବଳ

ସଫାରିରେ ଦେଖିବା ବିଭିନ୍ନ ରଙ୍ଗର ବାଘ । ଯଥା :- କଲରାପତରିଆ ବାଘ, ଚିତାବାଘ ଓ ମହାବଳ ବାଘ ଇତ୍ୟାଦି । ଏଠି ପାଟିତୁଣ୍ଡ ନ କରି ସେମାନଙ୍କୁ ହଇରାଣ କରିବା ଅନୁଚିତ୍ । ସମସ୍ତେ ଧୀର ସ୍ଥିର ଧୀର ହୁଅନ୍ତୁ ।

ବାଘ ଇତ୍ୟାଦି । ଏଠି ପାଟିତୁଣ୍ଡ ନ କରି ସେମାନଙ୍କୁ ହଇରାଣ କରିବା ଅନୁଚିତ୍ । ସମସ୍ତେ ଧୀର ସ୍ଥିର ହୋଇ ଦେଖିବା । ଶୁଆ, ଶାରୀ, ହଳଦୀବସନ୍ତ ଇତ୍ୟାଦି ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଚଢ଼େଇ ଦେଖିବା । ପୁଣି

ହୋଇ ଦେଖିବା । ଶୁଆ, ଶାରୀ, ହଳଦୀବସନ୍ତ ଇତ୍ୟାଦି ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଚଢ଼େଇ ଦେଖିବା । ପୁଣି ଦେଖିବା ସାପ, କୁମ୍ଭୀର, ଭାଲୁ, ସିଂପାଜୀ, ମାଙ୍କଡ଼ ଓ ହିଂକ । ପଶୁପକ୍ଷୀମାନଙ୍କୁ ନେଇ ନନ୍ଦନ କାନନ

ଦେଖିବା ସାପ, କୁମ୍ଭୀର, ଭାଲୁ, ସିଂପାଜୀ, ମାଙ୍କଡ଼ ଓ ହିଂକ । ପଶୁପକ୍ଷୀମାନଙ୍କୁ ନେଇ ନନ୍ଦନ କାନନ କେତେ ସୁନ୍ଦର । ସେଠାରେ ଦେଖିବା ଅନେକ ଲୋକଙ୍କର ସମାବେଶ । ଆମେମାନେ ବହୁତ କେତେ ସୁନ୍ଦର । ସେଠାରେ ଦେଖିବା ଅନେକ ଲୋକଙ୍କର ସମାବେଶ । ଆମେମାନେ ବହୁତ ବୁଲିବା । ପଶୁମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ତମେମାନେ ବହୁତ କିଛି ଜାଣି ପାରିବ । ପଶୁ ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କୁ ପାଖରୁ

ବୁଲିବା । ପଶୁମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ତମେମାନେ ବହୁତ କିଛି ଜାଣି ପାରିବ । ପଶୁ ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କୁ ପାଖରୁ ଦେଖି ତୁମକୁ ବହୁତ ଖୁସି ମଧ୍ୟ ଲାଗିବ ।

ଦେଖି ତୁମକୁ ବହୁତ ଖୁସି ମଧ୍ୟ ଲାଗିବ ।

शब्दार्थ

ओड़िआ शब्द	देवनागरी	हिंदी अर्थ
ନନ୍ଦ କାନନ	नंदनकानन	नंदनकानन (भुवनेश्वर के एक चिड़ियाघर का नाम)
ଏ ବର୍ଷ	ए वर्ष	इस साल

ଖରାଛୁଟିରେ	ଖରାଛୁଟିରେ	ଗ୍ରୀଷ୍ମ କାଳ କି ଛୁଟିୟାଁ ମେଁ
ସମସ୍ତେ ମିଶି	ସମସ୍ତେ ମିଶି	ସବ ମିଳକର
ମଜା	ମଜା	ଆନନ୍ଦ
ଟିକଟ	ଟିକଟ	ଟିକଟ
କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ	କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ	କରନା ପଡ଼େଗା
ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ	ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ	ଏକ ଜଗହ ମେଁ
ଇଆଡ଼େ ସିଆଡ଼େ	ଇଆଡ଼େ ସିଆଡ଼େ	ଇଧର ଉଧର
ଅନେକ ପଶୁପକ୍ଷୀ	ଅନେକ ପଶୁପକ୍ଷୀ	ଅନେକ ପଶୁପକ୍ଷୀ
ସରୀସୃପ	ସରୀସୃପ	ସରୀସୃପ/ ରେଙ୍ଗେବାଲେ ଜାନବର
ବାଘ ସଫାରି	ବାଘ ସଫାରି	ବାଘ ସଫାରି
ସିଂହ ସଫାରି	ସିଂହ ସଫାରି	ସିଂହ ସଫାରି
ପାଟିତୁଣ୍ଡ	ପାଟିତୁଣ୍ଡ	ବାତଚୀତ
କଲରାପତରିଆ	କଲରା ପତରୀଆ ବାଘ	କରେଲା ଜୈସା ଲକୀରବାଲା ବାଘ
ବାଘ		
ମହାବଳ ବାଘ	ମହାବଳ ବାଘ	ମହାବଳ ବାଘ
ଧଳାବାଘ	ଧଳାବାଘ	ସଫେଦ ବାଘ
ଧୀରସ୍ଥିର	ଧୀର ସ୍ଥିର	ଚୁପଚାପ
ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର	ଅନେକ ପ୍ରକାର କି ଚଢ଼େଇ	ଅନେକ ପ୍ରକାର କି ଚିଢ଼ିଆ
ଚଢ଼େଇ		
କେତେ ସୁନ୍ଦର	କେତେ ସୁନ୍ଦର	କିତନା ସୁନ୍ଦର
ଅନେକ ଲୋକଙ୍କ	ଅନେକ ଲୋକଙ୍କ ସମାବେଶ	ଅନେକ ଲୋଗୋଁକା ସମାବେଶ
ସମାବେଶ		
ଅନୁଚିତ	ଅନୁଚିତ	ଅନୁଚିତ
ହଇରାଣ କରିବା	ହଇରାଣ କରିବା	ହୈରାନ କରନା
ସାପ	ସାପ	ସାଁପ
କୁମ୍ଭୀର	କୁମ୍ଭୀର	ଘଢ଼ିଆଲ
ଭାଲୁ	ଭାଲୁ	ଭାଲୁ
ସିଂପାଜୀ	ସିଂପାଜୀ	ଚିଂପୈଜୀ

ମାଙ୍କଡ଼	मांकड़	लंगूर / बंदर
ଝିଙ୍କ	झिंक	सोही
ବିଷୟରେ	बिषयरे	बारे में
ପାଖରୁ	पाखरु	पास से

अभ्यास

I. अनुच्छेद के आधार पर नीचे दिए गए प्रश्नों के उत्तर दीजिए।

1. ଆମେମାନେ ଖରା ଛୁଟିରେ କେଉଁଠିକୁ ଯିବା ?
आमेमाने खराछुटिरे केउँठिकु जिबा ?
2. ନନ୍ଦ କାନନ କେମିତି ଯିବାକୁ ପଡ଼େ ?
नंदनकानन केमिति जिबाकु पड़े ?
3. ନନ୍ଦକାନନରେ କ'ଣ ସବୁ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ?
नंदनकानन क'ण सबु देखिबाकु मिळे ?
4. ଆମେମାନେ କେଉଁଠିରେ ସିଂହସଫାରୀ ଓ ବାଘ ସଫାରୀ ଦେଖିବାକୁ ଯିବା ?
आमेमाने केउँथिरे सिंहसफारी ओ बाघसफारी देखिबाकु जिबा ?
5. ବାଘ ସଫାରୀରେ କେତେ ପ୍ରକାରର ବାଘ ଦେଖାଯାଏ ଓ କ'ଣ କ'ଣ ?
बाघ सफारीरे केते प्रकारर बाघ देखाजाए ओ क'ण क'ण ?
6. ନନ୍ଦ କାନନରେ କେଉଁ କେଉଁ ପଶୁପକ୍ଷୀ ଅଛନ୍ତି ?
नंदनकाननरे केउँ केउँ पशुपक्षी अछंति ?
5. ନନ୍ଦକାନନ ଗଲେ ଆମକୁ କ'ଣ ଲାଭ ମିଳିବ ?
सिंहमाने क'ण करुछंति ?

II. नीचे दिए गए प्रत्येक शब्द समूह के शब्दों को सही क्रम में रख कर वाक्य बनाइए।

1. ଯିବୁ, ନନ୍ଦକାନନ, ମିଶି, ଖରାଛୁଟିରେ, ସମସ୍ତେ, ଏବର୍ଷ
जिबु, नंदनकानन, मिशि, खराछुटिरे, समस्ते, एवर्ष
2. ପଢ଼ିବ, ଭୁବନେଶ୍ୱରରୁ, ଟାକସୀ, ସ୍କୁଟର, ଟାଉନବସ, କିମ୍ବା, ଆମକୁ
पड़िब, भुवनेश्वररु, टाकसी, स्कुटर, टाउनबस, किम्बा, आमकु
3. ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ, ହୋଇ, ସମସ୍ତେ, ଏକାଠି, ପିଲାମାନେ, ରହିବ
गोटिए जागारे, होइ, समस्ते, एकाठि, पिलामाने, रहिब

4. ଇତ୍ୟାଦି, ଯଥା :- କଲରାପତରିଆ ବାଘ, ମହାବଳ ବାଘ, ଚିତାବାଘ, ବିଭିନ୍ନ, ଥାଉ, ବାଘ, ବାଘ ସଫାରୀରେ, ଦେଖିବା, ରଙ୍ଗର
 ଇତ୍ୟାଦି, ଯଥା:- କଲରାପତରିଆ ବାଘ, ମହାବଳ ବାଘ, ଚିତାବାଘ, ବିଭିନ୍ନ, ଆଉ, ବାଘ, ବାଘ ସଫାରୀର, ଦେଖିବା, ରଙ୍ଗର
5. ନୟ କାନନ, ପଶୁପକ୍ଷୀମାନଙ୍କୁ, କେତେ ସୁନ୍ଦର, ନେଇ
 ନନ୍ଦନକାନନ , ପଶୁପକ୍ଷୀମାନଙ୍କୁ, କେତେ ସୁନ୍ଦର, ନେଇ

III. हिंदी में अनुवाद कीजिए ।

ଓଡ଼ିଶାର ରାଜଧାନୀ ଭୁବନେଶ୍ୱର । ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ଏକ ମ୍ୟୁଜିଅମ୍ ଅଛି । ମ୍ୟୁଜିଅମ୍ ସକାଳ ସକାଳ

ଓଡ଼ିଶାର ରାଜଧାନୀ ଭୁବନେଶ୍ୱର । ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ଏକ ମ୍ୟୁଜିଅମ୍ ଅଛି । ମ୍ୟୁଜିଅମ୍ ସକାଳ ନଅଟାରୁ ଛଅଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖୋଲା ରହେ । ଏହା କେବଳ ସୋମବାର ଦିନ ବନ୍ଦ ରହେ । ନଅଟାରୁ ଛଅଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖୋଲା ରହେ । ଏହା କେବଳ ସୋମବାର ଦିନ ବନ୍ଦ ରହେ । ମ୍ୟୁଜିଅମ୍ ଯିବାକୁ ହେଲେ ପ୍ରଥମେ ଟିକଟ କାଟିବାକୁ ପଡ଼େ । ମ୍ୟୁଜିଅମ୍ରେ ବିଭିନ୍ନ ଚାଳପତ୍ରର

ମ୍ୟୁଜିଅମ୍ ଜିବାକୁ ହେଲେ ପ୍ରଥମେ ଟିକଟ କାଟିବାକୁ ପଡ଼େ । ମ୍ୟୁଜିଅମ୍ରେ ବିଭିନ୍ନ ଚାଳପତ୍ରର ପୋଥି, ରାଜାଙ୍କ ବ୍ୟବହୃତ ପାତ୍ର ଏବଂ ବସ୍ତ୍ର, ପ୍ରାଚୀନ କାଳର ତମ୍ବା ମୁଦ୍ରା, ବିଭିନ୍ନ ପଶୁମାନଙ୍କର ଛାଲ, ମଣିଷର କଙ୍କାଳ ଥାଉ ପଥରର ମୂର୍ତ୍ତି ଇତ୍ୟାଦି ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ମ୍ୟୁଜିଅମ୍ରେ ସବୁ ଜିନିଷ ଦେଖିବାକୁ ହେଲେ ବାରମ୍ବାର ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ମ୍ୟୁଜିଅମ୍ରେ ସବୁ ଜିନିଷ ଦେଖିବାକୁ ହେଲେ ବାରମ୍ବାର ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ମ୍ୟୁଜିଅମ୍ରେ ସବୁ ଜିନିଷ ଦେଖିବାକୁ ହେଲେ ବାରମ୍ବାର ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ମ୍ୟୁଜିଅମ୍ରେ ସବୁ ଜିନିଷ ଦେଖିବାକୁ ହେଲେ ବାରମ୍ବାର ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

IV. ओड़िआ में अनुवाद कीजिए ।

हमें वन जाना पड़ेगा । वहाँ शेरों के झुंड को देखना चाहिए । आज वहाँ बच्चों को भी जाना पड़ेगा । हमें शीघ्र जाना चाहिए । पशुओं को देखना चाहिए । इनको सताना नहीं चाहिए । देखो, हम आ गए । वहाँ मोर नाचते हैं । अब वर्षा होनी चाहिए । नानी ऐसे बोलती हैं । यहाँ देखो । कितने प्रकार के बाघ हैं । मुझे लकीरवाले बहुत अच्छे लगते हैं । "तुम्हें कौन सा बाघ अच्छा लगता है ?" "मुझे ? मुझे तो सफेद बाघ अच्छा लगता है । मुझे उस बाघ को नज़दीक से देखना पड़ेगा । इसलिए मुझे वहाँ जाना चाहिए । मैं वहाँ जाता हूँ ।

V. आपके द्वारा देखे हुए किसी चिड़ियाघर के बारे में ओड़िआ में एक छोटा सा अनुच्छेद लिखिए ।

टिप्पणियाँ

I. इस पाठ में निम्नप्रकार के वाक्यों का प्रयोग हुआ है।

1. ମତେ ଚିଂଗୁଡ଼ି ମାଛ ନେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।   मुझे झींगा मछली लेनी पड़ेगी।
मते चिंगुड़ि माछ नेबाकु पड़िब।
2. ପ୍ରଥମେ ତ ଜାଗା ଠିକ୍ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।   पहले तो स्थान निश्चित करना पड़ेगा।
प्रथमे त जागा ठिक करिबाकु पड़िब।
3. ଚିଂଗୁଡ଼ି ଫ୍ୟାକ୍ଟ୍ରି ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।   झींगा फैक्ट्री जाना पड़ेगा।
चिंगुड़ि फ्याक्ट्री जिबाकु पड़िब।
4. ମୋର ଦେଖିବା ଦରକାର ।   मेरा देखना जरूरी है।
मोर देखिबा दरकार।
5. ତୁମର ଚିଲିକା ଦେଖିବା ଉଚିତ୍ ।   तुम को चिलिका देखना चाहिए
तुमर चिलिका देखिबा उचित्।

वाक्य (1, 2 तथा 3) के क्रिया रूप हिंदी के 'लाना पड़ेगा', 'जाना पड़ेगा' जैसे क्रिया रूपों के समान हैं। यह प्रयोग क्रिया की अनिवार्यता का बोध कराता है। ओड़िआ में ऐसे क्रिया रूप निम्न प्रकार से बनते हैं।

प्रधान क्रिया के संज्ञार्थक कृदंत के साथ '-କୁ' (-कु) प्रत्यय जोड़ कर सहायक क्रिया '-ପଡ଼' (पड़) का प्रयोग काल के अनुसार होता है। कर्ता के साथ कर्म कारक का '-କୁ' (कु) प्रत्यय जोड़ना चाहिए। ध्यान दें कि ओड़िआ में भी सहायक क्रिया 'ପଡ଼' (पड़) किसी भी काल में पुरुष और वचन के अनुसार नहीं बदलता। जैसे :-

1. ମତେ ଯିବାକୁ ପଡୁଛି ।   मुझे जाना पड़ता है।
मते जिबाकु पड़ुछि।
2. ତୁମକୁ ଯିବାକୁ ପଡୁଛି ।   तुमको जाना पड़ता है।
तुमकु जिबाकु पड़ुछि।
3. ଆପଣଙ୍କୁ ଯିବାକୁ ପଡୁଛି ।   आपको जाना पड़ता है।
आपणंकु जिबाकु पड़ुछि।
1. ମତେ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିଲା ।   मुझे जाना पड़ा।
मते जिबाकु पड़िला।
2. ତୁମକୁ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିଲା ।   तुमको जाना पड़ा।

କୁକୁର	कुकुर	कुत्ता
କୋକିଶିଆଳୀ	कोकिशिआळी	लोमड़ी
ଗଧ	गध	गधा
ଗୟଲ	गयळ	जंगली साँड़
ଗୁଣୁଟି ମୁଷା	गुँडुचि मूषा	गिलहरी
ଚିତା ବାଘ	चिता बाघ	चीता
ଚମରୀ ଗାଈ	चमरी गाई	सुरागाय
ଛେଳି	छेळी	बकरा
ଜେବ୍ରା	जेब्रा	गोरखर
ଝିଙ୍କ	झिंक	साही
ବଳଦ	बळद	बैल
ବାଘ, ବାଘୁଣୀ	बाघ, बाघुणी	बाघ, बाघिन
ବାନର, ମାଙ୍କଡ଼	बानर, मांकड़	बंदर
ସିଂହ	सिंह	सिंह
ଶିଆଳ	शिआळ	सिआर / सियार
କାଓ	काउ	कौआ
କୁକୁଡ଼ା	कुकुड़ा	मुर्गा
କୋଇଲି	कोइलि	कोयल
ଶୁଆ	शुआ	तोता
ଶାଗୁଣା	शागुणा	गीदड़
ଶାଋ	शारी	मैना
ଘରଚଟିଆ	घरचटिआ	गोरैया
ପାରା	पारा	कबूतर
ପେଚା	पेचा	उल्लू
ବଗ	बग	बक

ପାଠ 6

ଭୁବନେଶ୍ୱର ଅଫିସ୍‌ରେ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଅଫିସ୍‌ରେ

ଭୁବନେଶ୍ୱର କେ ଆଫିସ୍‌ ମେଁ

ପ୍ରଭାସ : ଏଇଟା କ'ଣ ଖଣି
ଇଞ୍ଜିନିଅରଙ୍କ ଅଫିସ୍ ?

ପ୍ରଭାସ : क्या ये खनिज इंजीनियर का
ऑफिस है ?

ମହିଳା
ରିସେପ୍‌ସନିଷ୍ଟ : ହଁ, ଆଜ୍ଞା । ଆପଣ କାହାକୁ
ସାକ୍ଷାତ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି ?

ମହିଳା
ରିସେପ୍‌ସନିଷ୍ଟ : जी हाँ ! आप किससे मिलना
चाहते हैं ?

ପ୍ରଭାସ : ମୁଁ ଚକ୍ରଧର ବାବୁଙ୍କୁ ଦେଖା
କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛି ।

ପ୍ରଭାସ : मैं चक्रधर बाबु से मिलना
चाहता हूँ ।

ମହିଳା
ରିସେପ୍‌ସନିଷ୍ଟ : ତେବେ, ସେ ପାଖ କୋଠରୀକୁ
ଯାଆନ୍ତୁ ।

ମହିଳା
ରିସେପ୍‌ସନିଷ୍ଟ : तब उस तरफ़ के कमरे की
ओर जाएँ ।

ପ୍ରଭାସ : ଧନ୍ୟବାଦ ।
(ଚକ୍ରଧର ବାବୁଙ୍କ କୋଠରୀ)

ପ୍ରଭାସ : धन्यवाद ।
(चक्रधर बाबू का कमरा)

ପ୍ରଭାସ : ନମସ୍କାର ଆଜ୍ଞା । ମୁଁ ପ୍ରଭାସ
ଚତୁର୍ବେଦୀ ।

ପ୍ରଭାସ : नमस्कार, जी ! मैं प्रभास
चतुर्वेदी हूँ ।

ଚକ୍ରଧର : ଆସନ୍ତୁ, ଆସନ୍ତୁ,
ବସନ୍ତୁ । ଦିଲ୍ଲୀରୁ ଆପଣ
କେମିତି ଆସିଲେ ?

ଚକ୍ରଧର : आइए, आइए, बैठिए ! आप
दिल्ली से कैसे आए ?

ପ୍ରଭାସ : मैं हवाई जहाज़ से आया ।
मेरी पत्नी और बच्चे अगले

ପ୍ରଭାସ	: ମୁଁ ଉଡ଼ାଜାହାଜରେ ଆସିଲି । ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ପିଲାମାନେ ଆସନ୍ତା ମାସରେ ଆସିବେ ।	महीने में आएँगे ।
ଚକ୍ରଧର	: ସେମାନେ ଆପଣଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଆସିଲେ ନାହିଁ କାହିଁକି ?	चक्रधर : वे (लोग) आपके साथ क्यों नहीं आये ?
ପ୍ରଭାସ	: ଏ ମାସରେ ମୋ ସାନଝିଅ ମାଟ୍ରିକ ପରୀକ୍ଷା ଦେବ । ପଚିଶ ତାରିଖରେ ସବୁ ପେପର ସରିବ । ତା'ପରେ ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଆସିବେ ।	प्रभास : इस महीने मेरी छोटी लड़की मैट्रिक की परीक्षा देगी । पच्चीस तारीख तक सब पेपर खत्म होंगे । उसके बाद सब आएँगे ।
ଚକ୍ରଧର	: ଭଲ କଥା, ଆପଣ ଏଥି ମଧ୍ୟରେ ଘର ଠିକ୍ କରନ୍ତୁ । ସେଥିପାଇଁ ଆପଣଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ଜାଗାକୁ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଓ ଘର ଦେଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।	चक्रधर : अच्छा है । आप इसी बीच घर ठीक कीजिए । इसके लिए आपको विभिन्न स्थानों पर जाना होगा और घर देखना पड़ेगा ।
ପ୍ରଭାସ	: ହଁ, ମୁଁ ବି ସେ କଥା ଭାବୁଛି, ମୋର ଆଉ ଡେରି କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ।	प्रभास : हाँ ! मैं भी वही (बात) सोच रहा हूँ । मुझे भी और देर नहीं करनी चाहिए ।
ଚକ୍ରଧର	: ଆପଣଙ୍କର କେମିତିକା ଘର ଦରକାର ?	चक्रधर : आपको कैसा / किस तरह का घर चाहिए ?
ପ୍ରଭାସ	: ତିନି ବଖୁରିଆ ଘରଟେ ମୋର ଦରକାର ।	प्रभास : मुझे एक तीन कमरों वाला घर चाहिए ।
ଚକ୍ରଧର	: ଏ ଦିଗରେ ଆପଣଙ୍କୁ ଆମ ଅଫିସର ମିଶ୍ରାବାରୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବେ ।	चक्रधर : (इसके लिए) हमारे ऑफिस के मिश्रा बाबु सहायता करेंगे ।
ପ୍ରଭାସ	: ମୁଁ ତାହାହେଲେ ମିଶ୍ରାବାରୁଙ୍କୁ	प्रभास : तब मैं मिश्रा बाबु से मिलूँगा ।

ସାକ୍ଷାତ କରିବି ।	ଚକ୍ରଧର : आपको भुवनेश्वर कैसा लग रहा है ?
ଚକ୍ରଧର : ଆପଣଙ୍କୁ ଭୁବନେଶ୍ୱର କେମିତି ଲାଗୁଛି ?	ପ୍ରଭାସ : बहुत अच्छा लग रहा है ।
ପ୍ରଭାସ : ଖୁବ୍ ଭଲ ଲାଗୁଛି ।	ଚକ୍ରଧର : तो क्या आप आज ही जॉइन कर रहे हैं ?
ଚକ୍ରଧର : ଆପଣ କ'ଣ ତେବେ ଆଜି ଜୀବନ , କରୁଛନ୍ତି ?	ପ୍ରଭାସ : जी हाँ ! मुझे आज ही जॉइन करना पड़ेगा ।
ପ୍ରଭାସ : ହଁ ଆଜ୍ଞା, ଆଜି ହିଁ ମତେ ଜୀବନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।	

शब्दार्थ

ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ	हिंदी अर्थ
ଖଣି	खान, खदान
ଇଞ୍ଜିନିଅର	अभियंता / इंजीनियर
ସାକ୍ଷାତ	मिलना
ସାନଟିଆ	छोटी लड़की
ମାଟ୍ରିକ ପରୀକ୍ଷା	मैट्रिक की परीक्षा
ତା' ପରେ	उसके बाद
ଏଥି ମଧ୍ୟରେ	इसी बीच
ଠିକ୍	ठीक
ସେଥିପାଇଁ	उसके लिए
ତେରି	देर
କେମିତିକା	कैसा / किस प्रकार का
ବଖୁରିଆ	कमरों वाला

अभ्यास

I. नीचे दिए गए वाक्य दोहराइए ।

- 1) ଏଇଟା କ'ଣ ଖଣି ଇଞ୍ଜିନିୟରଙ୍କ ଅଫିସ୍ ?
- 2) ସେ ପାଖ କୋଠରୀକୁ ଯାଆନ୍ତୁ ।
- 3) ନମସ୍କାର ଆଜ୍ଞା । ମୁଁ ପ୍ରଭାସ ସୁବ୍ରହ୍ମଣ୍ୟମ୍ ।
- 4) ଆପଣ କେମିତି ଆସିଲେ ?
- 5) ମୁଁ ଉଡ଼ାଜାହାଜରେ ଆସିଲି ।
- 6) ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଆସିବେ ।
- 7) ଆପଣଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ଜାଗାକୁ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।
- 8) ମୋର ଆଉ ଡେରି କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ।

II. नीचे दिए गए वाक्यों में रेखांकित शब्दों के स्थान पर दिए गए शब्दों का प्रयोग कर वाक्य बनाइए ।

- 1) ଏଇଟା କ'ଣ ଖଣି ଇଞ୍ଜିନିୟରଙ୍କ ଅଫିସ୍ ? 2) ନମସ୍କାର ଆଜ୍ଞା, ମୁଁ ପ୍ରଭାସ ସୁବ୍ରହ୍ମଣ୍ୟମ୍ ।

କଲେକ୍ଟର	ଦିଲ୍ଲୀପ ଦାସ
ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍	ବିମଳା ଦେବୀ
ବଡ଼ବାବୁ	ପ୍ରଭାତୀ ମିଶ୍ର
ଷ୍ଟେନୋ	ସ୍ୱପ୍ନା ଦେବ
ଡାକ୍ତରୀ	ପ୍ରସନ୍ନ ମହାପାତ୍ର

- 3) ମୁଁ ଉଡ଼ାଜାହାଜରେ ଆସିଲି ।

ବସିଲି
ଚାଲିଲି
ଫେରିଲି
ଖାଇଲି

ଗଲି

- 4) ଆପଣ କେମିତି ଆସିଲେ ?

କାହିଁକି
କେବେ
କେତେବେଳେ
କେଉଁଠି

କେତେ ତାରିଖରେ

- 5) ମୋ ସାନ ଝିଅର ମାତ୍ରିକ ପରୀକ୍ଷା ହେବ ।

ମାତ୍ରିକ ପରୀକ୍ଷା

- 6) ମତେ ଘର ଦେଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଆମକୁ

ବାହାଘର	ତୁମକୁ
ଜନ୍ମଦିନ	ତେତେ
ଓଡ଼ିଶା ନାଟ	ସେମାନଙ୍କୁ
ଆକାଶବାଣୀ ପ୍ରୋଗ୍ରାମ୍	ତାକୁ

7) ତିନି ବଖୁରିଆ ଘରଟେ ଦରକାର ।

ବଖୁରିଆ
ଦି ମହଲିଆ
କଣିକିଆ
ସୁନ୍ଦରିଆ
ଛୋଟିଆ

III. उदाहरण के अनुसार कोष्ठक में दिए गए शब्दों का प्रयोग कर नीचे दिए गए वाक्यों की प्रश्नवाचक वाक्य बनाइए ।

उदाहरण :- ଏଇଟା ଖଣି ଇଞ୍ଜିନିୟରଙ୍କ ଅଫିସ୍ । (କ'ଣ)
ଏଇଟା କ'ଣ ଖଣି ଇଞ୍ଜିନିୟରଙ୍କ ଅଫିସ୍ ?

1. ଇଏ ମୋ ଭାଇଙ୍କ ସାଙ୍ଗ । (କ'ଣ)
2. ଆପଣ ଆସିଲେ । (କେମିତି)
3. ଆପଣ ସାକ୍ଷାତ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି । (କାହାକୁ)
4. ସେସାମେ ଆସିଲେ ନାହିଁ । (କାହିଁକି)
5. ତୁମ ଘର କଲିକତା । (କି)

IV. कोष्ठक में दिए गए शब्दों में से उपयुक्त शब्द चुनकर वाक्य पूरे कीजिए ।

(ପେପର, ସାକ୍ଷାତ, କୋଠରୀକୁ, ସାନଟିଆ, ଉଡ଼ାଜାହାଜ)

1. ମୁଁ _____ ରେ ଆସିଲି ।
2. ସେ ପାଖ _____ ଯାଆନ୍ତୁ ।
3. କାହାକୁ _____ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି ?
4. ମୋ _____ ର ମାଟ୍ରିକ ପରୀକ୍ଷା ହେବ ।
5. ପଡ଼ିଶା ତାରିଖରେ ସବୁ _____ ସରିବ ।

V. कोष्ठक में दिए गए हिंदी शब्दों के समानार्थक ओड़िआ शब्दों का प्रयोग कर वाक्य पूरे

कीजिए।

1. ତୁମେ _____ ଦେବାକୁ କହୁଛୁ ? (किसको)
2. ତୁମେ ସେଠିକୁ _____ ଗଲ ? (कैसे)
3. ପିଲାମାନେ _____ ମାସରେ ଆସିବେ । (अगला)
4. ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ _____ ପିଲାମାନେ ଆସିଲେ । (और)
5. ଆପଣଙ୍କର କେଉଁପରି ଘର _____ ? (चाहिए)

VI. उदाहरण के अनुसार दी गई हर एक क्रिया से तीन तीन वाक्य बनाइए।

उदाहरण:- (ଯିବା) ମୁଁ ଯାଏ

ମୁଁ ଯାଉଛି

ମୁଁ ଗଲି

(ଖାଇବା, ଶୋଇବା, ଦେଖିବା, ଶୁଣିବା, ପଢ଼ିବା)

VII. कोष्ठक में दी गई क्रियाओं के उपयुक्त रूपों का प्रयोग कर वाक्य पूरे कीजिए।

1. ସେମାନେ ସବୁ ଆଗ୍ରା _____ । (ଯିବା)
2. ମୁଁ ସେଇ କଥା _____ । (କହିବା)
3. ମିଶ୍ର ବାବୁ ସାକ୍ଷାତ _____ । (କରିବା)
4. ଆପଣ ଜଳଦି ସେଠିକୁ _____ । (ଆସିବା)
5. ଆପଣଙ୍କୁ ଭୁବନେଶ୍ୱର କେମିତି _____ । (ଲାଗିବା)

VIII. उदाहरण के अनुसार दिए गए सर्वनामों से तीन तीन वाक्य बनाइए।

उदाहरण:- (ତୁମେ) ତୁମେ ଯାଅ ।

ତୁମେ ଗଲ ।

ତୁମେ ଯିବ ।

(ଆପଣ, ସେ, ସେମାନେ, ତୁ, ମୁଁ)

IX. उदाहरण के अनुसार कोष्ठक में दी गई क्रियाओं में से हर एक क्रिया से दो दो वाक्य बनाइए।

उदाहरण:- (ଯିବା)

ମୁଁ ଘରକୁ ଯିବି ।

ମୁଁ କାଲି ସକାଳେ ଘରକୁ ଯିବି ।

(ଖାଇବା, ଶୋଇବା, ପଢ଼ିବା, ଦେଖିବା, ଶୁଣିବା)

पढ़िए और समझिए

ଭୁବନେଶ୍ୱରର ମନ୍ଦିର

भुवनेश्वरर मंदिर

ଭୁବନେଶ୍ୱର ଗୋଟିଏ ପୁରୁଣା ସହର । ଏହା ଓଡ଼ିଶାର ରାଜଧାନୀ । ଏଠାରେ ଏକ ହଜାର ଶିବ ମନ୍ଦିର ଅଛି । ଲିଙ୍ଗରାଜ ମନ୍ଦିର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଶିବ ମନ୍ଦିର । ତୁମେ ଲିଙ୍ଗରାଜ ମନ୍ଦିର ଦେଖିବାକୁ ଯାଅ । ମନ୍ଦିର ଦେହରେ ସୁନ୍ଦର ସୁନ୍ଦର ମୂର୍ତ୍ତି ଦେଖିବ । ବିନ୍ଦୁ ସାଗର ପୋଖରୀରେ ଗାଧୋଇବ । ସେ ପାଖରେ ରାଜରାଣୀ ମନ୍ଦିର, ବୋଇତାଳ ମନ୍ଦିର, କେଦାର ଗୌରୀ ମନ୍ଦିର ଅଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭାରତୀୟ ଏ ସବୁ ଦେଖିବା ଉଚିତ । ଓଡ଼ିଶାର କଳା ଓ ଭାସ୍କର୍ଯ୍ୟର ଆଦର ବଢ଼ିବା ଦରକାର । ଆଜିକାଲି ମୂର୍ତ୍ତି ଚୋରି ବହୁଛି । ଏ ମୂର୍ତ୍ତି ଦେଉଳ ଭିତରୁ ହେଉ ବା ଦେଉଳ ବାହାରୁ ହେଉ । ମୂର୍ତ୍ତି ଚୋରୀ ବନ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ଲୋକଙ୍କ ସହଯୋଗ ପ୍ରୟୋଜନ । ଅନେକ ସମୟରେ ଲୋକେ ମୂର୍ତ୍ତିକୁ ଭାଙ୍ଗି ଏ ସବୁକୁ ବିକଳାଙ୍ଗ କରିଦେଉଛନ୍ତି । ଏହା ବନ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଲୋକଙ୍କ ସହଯୋଗ ପ୍ରୟୋଜନ ।

शब्दार्थ

ओड़िआ शब्द

हिंदी अर्थ

ପୁରୁଣା

पुरानी

ଏହାକୁ

इसको

ଏକ ହଜାର

एक हजार

ଶିବ ମନ୍ଦିର

शिव का मंदिर / शिव मंदिर

ଲିଙ୍ଗରାଜ

लिंगराज (भगवान शिव के मंदिर)

ମନ୍ଦିର ଗାତ୍ର

मंदिर-गात्र

ବିନ୍ଦୁ ସାଗର ପୋଖରୀ

बिंदु सागर पोखरी (एक तालाब का नाम)

ରାଜରାଣୀ ମନ୍ଦିର,

(भुवनेश्वर में अवस्थित तीन मंदिरों के नाम)

ବୋଇତାଳ ମନ୍ଦିର, କେଦାର

राजरानी मंदिर, बोई ताल,

ଗୌରୀ

केदार गौरी ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ

प्रत्येक

ଭାରତୀୟ

भारतीय

କଳା	कला
ଭାସ୍କର୍ଯ୍ୟ	मूर्तिकला / शिल्पकला
ଆଦର	आदर
ବଢ଼ିବା	बढ़ना
ସୁରକ୍ଷା	सुरक्षित रखना, बचाना

अभ्यास

I. अनुच्छेद के आधार पर नीचे दिए गए प्रश्नों के उत्तर दीजिए।

1. ଓଡ଼ିଶାର ରାଜଧାନୀର ନାଁ କ'ଣ ?
2. ଏଠାରେ କେତୋଟି ଶିବ ମନ୍ଦିର ଅଛି ?
3. ମନ୍ଦିର ଗାତ୍ରରେ କ'ଣ ଅଛି ?
4. ଲିଙ୍ଗରାଜ ମନ୍ଦିର ସେ ପାଖରେ ଆଉ କେଉଁ କେଉଁ ମନ୍ଦିର ଅଛି ?
5. ଓଡ଼ିଶାର କଳା ଭାସ୍କର୍ଯ୍ୟର କ'ଣ ହେବା ଦରକାର ?

II. अनुच्छेद के आधार पर (क) और (ख) वर्गों के शब्दों का सही मिलान कीजिए।

'क'	'ख'
ଭୁବନେଶ୍ୱର	ପୋଖରୀ
ଏକ ହଜାର	ମୂର୍ତ୍ତି
ମନ୍ଦିର ଗାତ୍ର	ପୁରୁଣା ସହର
ବିନ୍ଦୁ ସାଗର	ଗୌରୀ
କେଦାର	ଶିବ ମନ୍ଦିର

III. हिंदी में अनुवाद कीजिए।

ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ସଚିବାଳୟ ଅଛି । ସେଇ ଅଫିସ୍‌ରେ ବିଭିନ୍ନ ପଦପଦବୀମାନ ଅଛି । ଯଥା:- ବଡ଼ବାରୁ, ଇଞ୍ଜିନିଅର, କିରାଣୀ ଓ ଚପରାସୀ ଇତ୍ୟାଦି । କେଦାର ବାରୁ ସେଇ ଅଫିସ୍‌ରେ ଜଣେ ଇଞ୍ଜିନିଅର । ସେ ଅଫିସ୍‌ର ସମସ୍ତ କମ୍ପ୍ୟୁଟର, ପାଣିପାଲପ୍ ଓ ଆଲୁଅର କାମ ଦେଖାଶୁଣା କରନ୍ତି । ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ପ୍ରତି ବିଭାଗ ପାଇଁ ଜଣେ ଜଣେ ସହକାରୀ ଅଛନ୍ତି । ଦିନେ ଅଫିସ୍‌ରେ ୩/୪ ଘଣ୍ଟା ଧରି ଆଲୁଅ ଚାଲିଗଲା । ତା' ପରେ ଅଫିସ୍‌ର ବଡ଼ବାରୁ ତାଙ୍କୁ ଡକେଇ କହିଲେ ଆପଣ ଶୀଘ୍ର ଆଲୁଅ ଆସିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା

କରନ୍ତୁ । ତା'ପରେ କେନ୍ଦ୍ରର ବାବୁ ତାଙ୍କର ସହକାରୀକୁ ସାଙ୍ଗରେ ଆଣି ଆଲୁଅ ଠିକ୍ କରିଦେଲେ ।

IV. ଓଡ଼ିଆ ମେଁ ଅନୁବାଦ କ଼ିଜି଼ଏ ।

ହମ ପରସ଼ି ଆଗ୍ରା ଜା଼଼଼େ । ଆଗ୍ରା ଯମୁନା ନଦି କେ କିନାରେ ପର ହେ । ଆଗ୍ରା ମେଁ ତାଜମହଲ ହେଁ, ଜିସେ ଶାହଜହାଁ ନେ ଅପନି ବେଗମ କି ଯାଦ ମେଁ ବନାୟା । ତାଜମହଲ ବିଶ୍ଵ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ହେଁ । ଯହାଁ କା ଲାଲ କିଲା ମୁଗଲ ସମ୍ରାଟ ଅକବର ନେ ବନାୟା । ସହ ଶି ବହୁତ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ହେଁ । ଆଗ୍ରା କେ ପାସ ହି ଫତହପୁର ସିକିରି କା ବୁଲନ୍ଦ ଦରବାଜା ହେଁ । ସହ ଦେଖନେ ଲାୟକ ହେଁ ।

V. ଅପନେ ଜିଲେ କେ ବାରେ ମେଁ ଇକ ଛୋଟା ସା ଅନୁଛେଦ ଲିଖି଼ଏ ।

ପାଠ 7

ପାଠ

ଭଢ଼ାଘର ଖୋଜୁଥିଲି ଭଢ଼ାଘର ଖୋଜୁଥିଲି

ତାରକ : ଆପଣ କାଲି ଗୋପବନ୍ଧୁ ଛୁକ
ଆଡ଼େ ଯାଉଥିଲେ କି?

ଅଜିତ : ହଁ, ଯାଉଥିଲି ।

ତାରକ : କ'ଣ ବୁଲିବାକୁ ଯାଉଥିଲେ ?

ଅଜିତ : ନାହିଁ, ମୁଁ ବୁଲିବାକୁ
ଯାଉନଥିଲି ।

ତାରକ : ତେବେ କ'ଣ କିଛି କାମ
ଥିଲା?

ଅଜିତ : ହଁ, ଘରଟିଏ ଖୋଜୁଥିଲି ।
ମୋର ଗଲା ମାସରେ
ଭୁବନେଶ୍ୱରକୁ ବଦଳି ହୋଇଗଲା ।
ଏବେ ତ ତିନି ବର୍ଷ ଖଣ୍ଡେ ଅତି
କମ୍ପରେ ରହିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଭଢ଼ା
ଘରଟିଏ ଖୋଜିବା ନିହାତି
ଦରକାର ।

ତାରକ : ଆପଣ ଆଗରୁ କେଉଁଠି ଥିଲେ?

ଅଜିତ : ମୁଁ ଦିଲ୍ଲୀରେ ଥିଲି ।

ତାରକ : ସେଠି ଆପଣ କ'ଣ କରୁଥିଲେ

ଭାଡ଼େ କା ଘର ଢୁଢ଼ି ରହା ଥା

ତାରକ : କ୍ଯା ଆପ କଲ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଚୌରାହେ କି
ତରଫ ଜା ରହେ ଥେ?

ଅଜିତ : ହଁ, ଜା ରହା ଥା ।

ତାରକ : କ୍ଯା ଘୁମନେ କେ ଲିଏ ଜା ରହେ ଥେ?

ଅଜିତ : ନହିଁ, ମੈଁ ଘୁମନେ କେ ଲିଏ ନହିଁ ଜା ରହା
ଥା ।

ତାରକ : ତବ କ୍ଯା କୁଛ କାମ ଥା ?

ଅଜିତ : ହଁ, ଘର ଢୁଢ଼ି ରହା ଥା । ପିଛଲେ ମହିନେ
ମେରା ଭୁବନେଶ୍ୱର ମେଁ ତବାଦଲା ହୋ ଗୟା ।
ଅବ ତୋ ଯହାଁ କମ ସେ କମ ତିନ ବର୍ଷ
ତକ ରହନା ପଡ଼େଗା । ଏକ କିରାୟେ କା
ମକାନ ଢୁଢ଼ିନା ନିହାୟତ (ଅତି)
ଆବଶ୍ୟକ ହେ ।

ତାରକ : ଆପ ପହଲେ କହାଁ ଥେ ?

ଅଜିତ : ମੈଁ ଦିଲ୍ଲୀ ମେଁ ଥା ।

ତାରକ : ବହାଁ ଆପ କ୍ଯା କରତେ ଥେ ।

ଅଜିତ : ବହାଁ ମੈଁ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ଇଞ୍ଜିନିୟର ଥା । ଶୋଧ
କାର୍ଯ୍ୟ ଭି କର ରହା ଥା । ମେରୀ ପତ୍ନୀ
ବହାଁ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ବିଜ୍ଞାନ ପଢ଼ ରହି ଥି ।

?

ଅଜିତ୍ : ସେଠି ମୁଁ କମ୍ପ୍ୟୁଟର
ଇଞ୍ଜିନିୟର ଥିଲି । ଗବେଷଣା
ମଧ୍ୟ କରୁଥିଲି । ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ
ସେଠାରେ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ବିଜ୍ଞାନ
ପଢୁଥିଲେ ।

ତାରକ : ଏବେ ଆପଣ ଏଠି କେଉଁ
ଅଫିସରେ କାମ କରୁଛନ୍ତି?

ଅଜିତ୍ : ମୁଁ ଏନ୍.ଆଇ.ସି ରେ ବୈଜ୍ଞାନିକ
ଅଛି ।

ତାରକ : ଆଜ୍ଞା, ଆପଣ ଯେଉଁ ପ୍ରକାରର
ଘର ଖୋଜୁଥିଲେ ସେ ପ୍ରକାରର
ଘର କ'ଣ ପାଇଲେ ?

ଅଜିତ୍ : ମୁଁ ତିନି ବଖୁରିଆ ଘରଟେ
ଖୋଜୁଥିଲି । ହେଲେ ସେଠି
ବଖୁରିଆ ଘର ଦୁଇ ମିଳୁଥିଲା ।
ଆଜି କାଲି ତ ଘରଟିଏ
ସୁବିଧାରେ ମିଳୁନାହିଁ ।

ତାରକ : ସେ କଥା ତ ସତ ।

ଅଜିତ୍ : ଆପଣ ତ ଏ ଜାଗାରେ ପୁରୁଣା
ଲୋକ । ମତେ ଘରଟିଏ
ଖୋଜିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତୁ
ନା?

ତାରକ : ମୋ ବଡ଼ ବାପା ନୂଆ ଘରଟିଏ
କରୁଥିଲେ । ସେ ଭଡ଼ାଟିଆ ମଧ୍ୟ
ଖୋଜୁଥିଲେ । ସେହି ଘରେ

ତାରକ : अब आप यहाँ कौन से ऑफिस में
कार्य कर रहे हैं ?

अजित : मैं एन.आई.सी. में वैज्ञानिक हूँ ।

तारक : अच्छा, आप जिस प्रकार का घर
ढूँढ़ रहे थे, क्या उस प्रकार का घर
मिला?

अजित : मैं तो एक तीन कमरे वाला घर ढूँढ़
रहा था । लेकिन वहाँ एक कमरे
वाला घर ही मिल रहा था ।
आजकल तो एक अच्छा घर आसानी
से नहीं मिलता ।

तारक : वह तो सच है ।

अजित : आप तो यहाँ के पुराने आदमी
(काफ़ी समय से) हैं । मुझे घर
ढूँढ़ने में मदद कीजिए न ?

तारक : मेरे ताऊ एक नया घर बना रहे थे
। वे किरायेदार भी ढूँढ़ रहे थे ।
उस घर में तीन शयनकक्ष
(सोने के कमरे), रसोई घर,
स्नानगृह और भंडार-घर भी थे ।
पानी की टंकी भी बना रहे थे । क्या
आपको उस में सुविधा रहेगी?

अजित : जी हाँ ! मुझे ऐसा घर बहुत पसंद

ତିନୋଟି ଶୋଇବା ଘର, ରକ୍ଷା
ଘର, ଗାଧୁଆ ଘର ଓ ଭଣ୍ଡାର
ଘର ମଧ୍ୟ ଥିଲା । ପାଣି ଟାଙ୍କି
ମଧ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ଆପଣଙ୍କର
ସେଠାରେ ସୁବିଧା ହେବକି?

ଅଜିତ୍ : ହଁ ଆଜ୍ଞା, ଏହିପରି ଘର
ମୋର ଖୁବ୍ ପସନ୍ଦ ।

ତାରକ : ତେବେ କାଲି ମଧ୍ୟାହ୍ନରେ ମୋ
ସାଙ୍ଗେ ଚାଲନ୍ତୁ । ଘର ଦେଖିବା ।

ଅଜିତ୍ : ଆଜ୍ଞା ହଉ, ବହୁତ ଧନ୍ୟବାଦ ।

ହେ ।

ତାରକ : तब आप कल दोपहर को मेरे साथ
चलिए। घर देखेंगे।

अजित : अच्छा जी, बहुत धन्यवाद ।

शब्दार्थ

ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ	ହିନ୍ଦୀ ଅର୍ଥ
ଗୋପବନ୍ଧୁ ଛକ	गोपबंधु छक (एक चौक का नाम)
ବୁଲିବାକୁ	घूमने के लिए
ଶୋଉଥିଲି	ढूँढ़ रहा था
ତିନିବର୍ଷ	तीन साल
ଅତି କମରେ	कम से कम
ଗବେଷଣା	शोध, गवेषणा
ଯେଉଁ ପ୍ରକାର	जिस प्रकार
ସେ ପ୍ରକାର	उस प्रकार
ବଖୁରିଆ	कमरे वाला
ଜାଗା	जगह
ପୁରୁଣା	पुराना
ବଡ଼ବାପା	ताऊ, (पिता का बड़ा भाई)
ଭଡ଼ାଟିଆ	किरायेदार

ଶୋଇବା ଘର	शयन कक्ष
ରକ୍ଷା ଘର	रसोई घर
ଗାଧୁଆ ଘର	स्नानगृह या नहाने का कमरा
ଭଣ୍ଡାର ଘର	भंडारघर
ପାଣିଟାଙ୍କି	पानी की टंकी
ପସନ୍ଦ	पसंद करना
ମଧ୍ୟାହ୍ନ	मध्याह्न, दोपहर

अभ्यास

I. नीचे दिए गए वाक्य दोहराइए ।

- 1) ଆପଣ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଛୁକ ଆଡ଼େ ଯାଉଥିଲେ କି ?
- 2) ନାଉଁ, ବୁଲିବାକୁ ଯାଉ ନଥିଲି ।
- 3) ଘରଟିଏ ଖୋଜୁଥିଲି ।
- 4) ସେଠି ଆପଣ କ'ଣ କରୁଥିଲେ ?
- 5) ସେଠି ମୁଁ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ଇଞ୍ଜିନିୟର ଥିଲି ।
- 6) ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ବିଜ୍ଞାନ ପଢୁଥିଲେ ।
- 7) ଆପଣ ଯେଉଁ ପ୍ରକାରର ଘର ଖୋଜୁଥିଲେ, ସେ ପ୍ରକାରର ଘର କ'ଣ ପାଇଲେ ?

II. नीचे दिए गए वाक्यों में रेखांकित शब्दों के स्थान पर दिए गए शब्दों का प्रयोग कर वाक्य बनाइए ।

- 1) ଉଦାହରଣ :- ମୁଁ ଘରଟିଏ ଖୋଜୁଥିଲି । 2) ମୁଁ ବହିଟିଏ ଖୋଜୁଥିଲି ।

ବହିଟିଏ	ଲେଖୁଥିଲି
ଉପନ୍ୟାସଟିଏ	ପଢୁଥିଲି
ମନ୍ଦିରଟିଏ	ଆଣ୍ଟୁଥିଲି
ବିଦ୍ୟାଳୟଟିଏ	ଦେଉଥିଲି
ଅଫିସ୍‌ଟିଏ	ନେଉଥିଲି
- 3) ମୋ ବଡ଼ବାପା ନୂଆ ଘରଟିଏ କରୁଥିଲେ । 4) ସେ ଭଡ଼ାଟିଆ

ଖୋଜୁଥିଲେ ।

ବାପା

ଜେଜେ ବାପା

ଦେଉ

ପିଲାମାନଙ୍କୁ

ଆମକୁ

କଲମ

କକା

ମାମୁଁ

ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ

ମତେ

5) ଆପଣ ଛୁକଆଡ଼େ ଯାଉଥିଲେ କି ?
ଯାଉ ନଥିଲି ।

6) ନାହିଁ ମୁଁ ବୁଲିବାକୁ

ଘରଆଡ଼େ

ବଜାରଆଡ଼େ

ସ୍କୁଲଆଡ଼େ

ସେ ଆଡ଼େ

ଏଆଡ଼େ

ଖେଳିବାକୁ

କହିବାକୁ

କରିବାକୁ

ଦେବାକୁ

ରାନ୍ଧିବାକୁ

7) ଆପଣ ଯେଉଁ ପ୍ରକାରର ଘର ଖୋଜୁଥିଲେ ସେ ପ୍ରକାରର ଘର କ'ଣ ପାଇଲେ ?

ବର

ଲୋକ

ଶାଢ଼ୀ

ଗହଣା

ମିଠା

III. उदाहरण के अनुसार कोष्ठक में दिए गए शब्दों का प्रयोग कर वाक्य बनाइए ।

उदाहरण :-

1) ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ ପଢୁଥିଲେ । (କମ୍ପ୍ୟୁଟର ବିଜ୍ଞାନ)

ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ବିଜ୍ଞାନ ପଢୁଥିଲେ ।

2) ମୁଁ ଖୋଜୁଥିଲି (ଘରଟିଏ) ।

ମୁଁ ଘରଟିଏ ଖୋଜୁଥିଲି ।

1. ମୁଁ ପଢୁଥିଲି । (ଗପବହି)

ସେମାନେ ପଢୁଥିଲେ । (କବିତା ବହି)
 ତୁ ପଢୁଥିଲୁ । (ଜ୍ୟାମିତି ବହି)
 ତୁମେ ପଢୁଥିଲ । (ଉପନ୍ୟାସ)
 ଆପଣ ପଢୁଥିଲେ । (ନାଟକ)

2. ମୁଁ ପଢୁଥିଲି । (ନାଟକଟିଏ)
 ମୁଁ ଖାଉଥିଲି । (ମିଠାଟିଏ)
 ମୁଁ ଦେଖୁଥିଲି । (ସିନେମାଟିଏ)
 ମୁଁ ଗାଉଥିଲି । (ଓଡ଼ିଶୀ ଗୀତଟିଏ)
 ମୁଁ କିଣୁଥିଲି । (କଲମଟିଏ)

IV. कोष्ठक में दिए गए शब्दों में से उपयुक्त शब्द चुनकर वाक्य पूरे कीजिए ।

(ବଦଳି, ଭଡ଼ା, ଆଜିକାଲି, ଗବେଷଣା, ଭଡ଼ାଟିଆ)

1. ମୁଁ _____ ଘରଟିଏ ଖୋଜୁଥିଲି ।
2. ଗଲା ମାସରେ ମୋର _____ ହୋଇଗଲା ।
3. ମୁଁ _____ କରୁଥିଲି ।
4. ସେ _____ ଖୋଜୁଥିଲେ ।
5. ଭଲ ଘରଟିଏ _____ ସୁବିଧାରେ ମିଳୁନାହିଁ ।

V. कोष्ठक में दी गई क्रियाओं के उपयुक्त रूपों का प्रयोग कर वाक्य पूरे कीजिए ।

1. ଆପଣ କ'ଣ ଗତ କାଲି ବୁଲିବାକୁ _____ ? (ଯିବା)
2. ତୁମେ କଟକରେ ଗତ ବର୍ଷ _____ । (ପଢ଼ିବା)
3. ଏବେ ଏଠି _____ ପଢ଼ିବ । (ରହିବା)
4. ଆପଣ ଘର ପସନ୍ଦ _____ କି ? (କରିବା)
5. ମତେ ଘରଟିଏ ଖୋଜିବାରେ _____ ନା ? (ସାହାଯ୍ୟ କରିବା)

VI. कोष्ठक में दिए गए हिंदी शब्दों के समानार्थक ओड़िया शब्दों का प्रयोग कर वाक्य पूरे कीजिए ।

1. ଆପଣତ ଏ _____ ରେ ନୂଆ ଲୋକ । (स्थान)
2. ମତେ ଘର ଖୋଜିବାରେ _____ କରନ୍ତୁନା । (मदद)
3. ମୋ _____ ନୂଆ ଘରଟିଏ କରୁଥିଲେ । (ताऊ)

4. ସେହି ଘରେ ଗୋଟିଏ _____ ଅଛି । (ଶ୍ୟନ କକ୍ଷ)
5. କାଲି _____ ରେ ମୋ ସାଙ୍ଗେ ଚାଲୁଛୁ । (ଦୋପହର)

VII. ପାଠ କେ अनुसार (क) और (ख) वर्गों के शब्दों का सही मिलान कीजिए ।

'क'	'ख'
ପୁରୁଣା	ବଖୁରିଆ
ଗୋପବନ୍ଧୁ	ଟାଙ୍କି
ଗାଧୁଆ	ଛକ
ତିନି	ଘର
ପାଣି	ଲୋକ

VIII. कोष्ठक में दी गई क्रियाओं में से उपयुक्त क्रिया चुनकर वाक्यों का विस्तार कीजिए ।

1. ସେ ଗବେଷଣା _____ । (ପଢ଼ିଥିଲେ, କରୁଥିଲେ)
2. ମୁଁ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ବିଜ୍ଞାନ _____ । (ପଢ଼ୁଥିଲି, ଦେଖୁଥିଲି)
3. ସେମାନେ ସ୍କୁଲକୁ _____ । (ଚାଲୁଥିଲେ, ଯାଉଥିଲେ)
4. ତୁ ଘରଟିଏ _____ । (ମିଳୁଥିଲୁ, ଖୋଜୁଥିଲୁ)
5. ମୋତେ ସାହାଯ୍ୟ _____ । (ନିଅନ୍ତୁ, କରନ୍ତୁ)

IX. उदाहरण के अनुसार दिए गए शब्दों का प्रयोग कर वाक्यों का विस्तार कीजिए ।

उदाहरण:- ତୁମେ ଗାଉଥିଲେ । (ଗୀତ)
ତୁମେ ଗୀତ ଗାଉଥିଲ ।

1. ଆପଣ ପଢ଼ୁଥିଲେ । (ବହି)
2. ସେମାନେ ଲେଖୁଥିଲେ । (କବିତା)
3. ଆମେମାନେ ଯାଉଥିଲୁ । (ବୁଲିବାକୁ)
4. ତୁମେ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ । (ଗରିବ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ)
5. ମୋ ବଡ଼ ବାପା କରୁଥିଲେ । (ନୂଆ ଘରଟିଏ)

पढ़िए और समझिए

ଉତ୍କଳ ମଣି
उत्कळ मणि

ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାସଙ୍କୁ ଉତ୍କଳ ମଣି କୁହାଯାଏ । ସେ ଜଣେ ଦେଶ ସେବକ ଥିଲେ । ସେ ବନ୍ୟା ଓ ବାତ୍ୟା ସମୟରେ ପୀଡ଼ିତ ଲୋକମାନଙ୍କର ସେବା କରୁଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କୁ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଖାଦ୍ୟ ଓ ବସ୍ତ୍ର ବାଣ୍ଟୁଥିଲେ । ସେ ଗରିବ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ବହୁତ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ଗୋପବନ୍ଧୁ ସାକ୍ଷୀଗୋପାଳ ଠାରେ 'ସତ୍ୟବାଦୀ ବନବିଦ୍ୟାଳୟ' ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ । ସେଠି ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଦେଶପ୍ରେମ, ସତ୍ୟ ଓ ଅହିଂସା ଶିକ୍ଷା ଦେଉଥିଲେ । ଗୋପବନ୍ଧୁ ଜଣେ କବି ମଧ୍ୟ ଥିଲେ । ସେ ଦେଶ ପ୍ରେମ ମୂଳକ କବିତା ଲେଖିଥିଲେ । ତାଙ୍କ କବିତାର କେତୋଟି ଧାଡ଼ି ଦିଆଗଲା ।

"ମିଶୁ ମୋର ଦେହ ଏ ଦେଶ ମାଟିରେ
ଦେଶବାସୀ ଚାଲି ଯାଆନ୍ତୁ ପିଠିରେ
ଦେଶର ସୁରାଜ ପଥେ ଯେତେ ଗାଡ଼
ପୁରୁ ତହିଁ ପଡ଼ି ମୋର ମାଂସ ହାଡ଼ ।"

शब्दार्थ

ओड़िआ शब्द	हिंदी अर्थ
ଉତ୍କଳ ମଣି	उत्कल मणि
ଜଣେ	एक
ଦେଶ ସେବକ	देश सेवक
ବନ୍ୟା	बाढ़
ବାତ୍ୟା	आँधी / तूफ़ान
ପୀଡ଼ିତ	पीड़ित
ସେବା	सेवा
ଖାଦ୍ୟ	खाने की चीज़ें / खाद्य
ବସ୍ତ୍ର	कपड़ा
ଗରିବ	गरीब
ଦେଶପ୍ରେମ	देश भक्ति
ସତ୍ୟ	सत्य
ଅହିଂସା	अहिंसा

ଶିକ୍ଷା	ଶିକ୍ଷା
କବି	କବି
ଦେଶପ୍ରେମମୂଳକ	ଦେଶପ୍ରେମ ପୂର୍ଣ୍ଣ
କେତୋଟି	କୁଚ୍ଛ
ଧାଡ଼ି	ପଂକ୍ତି / ପଂକ୍ତିୟାଁ

ଅଭ୍ୟାସ

I. ପାଠ କେ ଅନୁସାର ନୀଚେ ଦିଏ ଗଂ ପ୍ରଶ୍ନଂ କେ ଉତ୍ତର ଦିଜିଏ ।

1. ଗୋପବନ୍ଧୁ କ'ଣ କୁହାଯାଏ ?
2. ସେ କାହାର ସେବା କରୁଥିଲେ ?
3. ଗୋପବନ୍ଧୁ କାହାକୁ ବହୁତ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ ?
4. ସେ ସତ୍ୟବାଦୀ ବନ ବିଦ୍ୟାଳୟ କେଉଁଠି ସ୍ଥାପନ କଲେ ?
5. ସେ ଛାତ୍ର ମାନଙ୍କୁ କ'ଣ ଶିକ୍ଷା ଦେଉଥିଲେ ?
6. ଗୋପବନ୍ଧୁ କି ପ୍ରକାର କବିତା ଲେଖୁଥିଲେ ?

II. ପରିଚ୍ଛେଦ କେ ଅନୁସାର (କ) ଓ (ଖ) ମେଁ ଦିଏ ଗଂ ବାକ୍ୟ ଖଣ୍ଡଂ କା ସହୀ ମିଳାନ କର ପୁରେ ବାକ୍ୟ ବନାଈଏ ।

'କ'	'ଖ'
ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାସଙ୍କୁ	ବହୁତ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ ।
ସେ ଗରିବ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ	ଉତ୍କଳ ମଣି କୁହାଯାଏ ।
ସେ ଦେଶପ୍ରେମ ମୂଳକ	ଶିକ୍ଷା ଦେଉଥିଲେ ।
ଗୋପବନ୍ଧୁ ସତ୍ୟବାଦୀ ବନବିଦ୍ୟାଳୟ	କବିତା ଲେଖୁଥିଲେ ।
ସେ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଦେଶପ୍ରେମ	ସ୍ଥାପନ କଲେ ।

III. ହିନ୍ଦୀ ମେଁ ଅନୁବାଦ କିଜିଏ ।

ବର୍ଷକ ତଳେ ଆମେମାନେ କଟକରେ ଥିଲୁ ପ୍ରତ୍ୟେକଦିନ ଚଣ୍ଡୀ ମନ୍ଦିରକୁ ଯାଉଥିଲୁ ।

और पुरुष तथा वचन के अनुसार '-थिल्लि' (-थिलि), '-थिल्लु' (-थिलु), '-थिल्ले' (-थिले) सहायक क्रियाओं का प्रयोग होता है ।

उत्तम पुरुष

एकवचन	मूँ पळूथिल्लि । मुँ पळुथिलि ।	मैं पढ़ रहा था/ रही थी ।
बहुवचन थे/रही थीं ।	आममनाने/ आममनाने पळूथिल्लु । आमेमाने / आम्मेमाने पळुथिलु ।	हम (लोग) पढ़ रहे

मध्यम पुरुष

एकवचन रही थी ।	तू पळूथिल्लु । तु पळुथिलु ।	तू पढ़ रहा था / तु पढ़
बहुवचन थे/रही थीं ।	तुममनाने/ तुममनाने पळूथिल्लु । तुमेमाने / तुम्मेमाने पळुथिल ।	तुम (लोग) पढ़ रहे
एकवचन	आप पळूथिल्ले । आपण पळुथिले ।	आप पढ़ रहे थे/रही थीं ।
बहुवचन	आपमनाने पळूथिल्ले । आपणमाने पळुथिले ।	आप (लोग) पढ़ रहे थे/रही थीं ।

अन्य पुरुष

एकवचन	वे पळूथिल्लु । से पळुथिला ।	वह पढ़ रहा था/वह पढ़ रही थी ।
बहुवचन	वेमनाने पळूथिल्ले । सेमाने पळुथिले ।	वे (लोग) पढ़ रहे थे/रही थीं ।

उपर्युक्त वाक्यों की क्रियाओं से सातत्यता और अभ्यास का बोध होता है ।

वाक्य (2) और (3) में सातत्य भूतकाल की क्रिया के प्रश्नवाचक और निषेधवाचक रूप हैं ।

ପାଠ 8

ପାଠ

ପଢ଼ିଶା ଘର

ପଢ଼ିଶା ଘର

पड़ोस का घर

ମଣି : ମାଉସୀ ! କ'ଣ କରୁଥିଲେ
କି ?

ମାଉସୀ : ମୁଁ ଭାଗବତ ପଢ଼ୁଥିଲି ।

ମଣି : ଆପଣଙ୍କ ବୋହୂ ଆଉ ନାତି
ନାତୁଣୀ ମାନେ କ'ଣ କରୁଛନ୍ତି ?

ମାଉସୀ : ବୋହୂ ତ ରୋଷେଇ
କରୁଥିବ । ଲାଲି ନାଚ ଅଭ୍ୟାସ
କରୁଥିବ, ରୁପା ପାଠ ପଢ଼ୁଥିବ,
ଆଉ ନାତିଟାଟ ଖେଳୁଥିବ । ତୋର
କ'ଣ ରୋଷେଇ ସରିଲା ?

ମଣି : ହଁ, ଏବେ ସରିଲା । ପିଲାମାନେ
ବର୍ତ୍ତମାନ ସ୍କୁଲରୁ ଆସୁଥିବେ ।

ମାଉସୀ : ମାନସ ଘରେ ନାହିଁକି ?

ମଣି : ନାହିଁ ମାଉସୀ । ସେତେ କାଲି
ଚୁର୍ଚ୍ଚେ ଗଲେ । ଏବେ ଫେରୁଥିବେ ।
ରାତିରେ ଏଠି ପହଞ୍ଚିବେ । ଆଜ୍ଞା
ମାଉସୀ, ଆପଣଙ୍କୁ ନୂଆ ଘର
କେମିତି ଲାଗୁଛି ?

ମାଉସୀ : ଘର ତ ଭଲ ଲାଗୁଛି ।
ହେଲେ ମୋର ଗାଁ କଥା ମନେ

ମଣି : मौसी ! क्या कर रही थीं ?

मौसी : मैं भागवत पढ़ रही थी ।

मणि : आपकी बहू और पोता-पोती क्या कर
रहे हैं ?

मौसी : बहु तो रसोइ कर रही होगी । लाली
नाच का अभ्यास कर रही होगी ।
रूपा पाठ पढ़ रही होगी और पोता तो
खेल रहा होगा । क्या तेरी रसोइ
खतम हुई ?

मणि : हाँ, अभी खतम हुई । बच्चे अभी स्कूल
से आ रहे होंगे ।

मौसी : क्या मानस घर में नहीं है ?

मणि : नहीं मौसी । वे तो कल दूर पर गए ।
अब वापस आ रहे होंगे । शामको यहाँ
पहुँचेंगे । अच्छा मौसी, आपको नया
घर कैसा लग रहा है ?

मौसी : घर तो अच्छा लग रहा है । किंतु
मुझे गाँव की (बात) याद आ रही है ।
हलवाही (लोग) अब तो धान काट रहे
होंगे । क्या मकरा अच्छी तरह खेती-
बाड़ी की देखरेख करता होगा ?

ପଡୁଛି । ହଳିଆମାନେ ଏବେ ତ
ଧାନ କାଟୁଥିବେ । ମକରା କ'ଣ
ଠିକ୍ରେ ବିଲ ବାଡ଼ି ଦେଖା ଶୁଣା
କରୁଥିବ ?

ମଣି : ଆପଣ ତ ଏଇଠି ରହିଲେ ।
ମୁଁ ଭାବୁଛି, ସେ ଚାକର ଟୋକାଟା
କିଛି କରୁ ନଥିବ ।

ମାଉସୀ : ସେଇଟା ଭାରି କାମ ଚୋର ।
ପେଟେ ପେଟେ ଖାଉଥିବ, ଆଉ
ସବୁବେଳେ ଶୋଉଥିବ । ଚାଷ
କାମରେ ଡେରି କରିବା ଉଚିତ
ନୁହେଁ । କଥାରେ ଅଛି ପରା - "ଚାଷ
ତର ତର ବଣିଜ ମଠ" ।

ମଣି : ମାଉସୀ, ଆପଣ ତ ଆସନ୍ତୁ
ମାସରେ ଗାଁକୁ ଯିବେ । ରେଡ଼ିଓ
ମଧ୍ୟ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇଯିବେ । ସେଠି
ରେଡ଼ିଓରେ ଜଣାଣ ଶୁଣୁଥିବେ, ଆଉ
ଧାନ କଟା ବି ଦେଖୁଥିବେ ।

ମାଉସୀ: ନୁଆ ଜାଗାରେ ବୋହୁଟା ଏକଲା
ରହିବ । ମୁଁ କେମିତି ଯିବି?

ମଣି : ବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅନ୍ତୁନି, ମାଉସୀ ଆମେ
ସାଇ ପଡ଼ିଶାରେ ଅଛୁ । ଆଖି
ଦେଉଥିବୁ ଯେ, କିଛି ଅସୁବିଧା
ହେବନି ।

ମାଉସୀ: ତେବେ ତ ମୁଁ କାଲି ଘରକୁ ଯିବି ।

ମଣି : आप तो यहाँ रहें । मैं सोच रही हूँ,
वह नौकर छोकरा कुछ नहीं कर रहा
होगा ।

मौसी : वह बहुत कामचोर है । भर पेट खा
रहा होगा और सारे समय सोता रहता
होगा । खेती में देरी करना ठीक नहीं
है । कहावत है खेती जल्दी-जल्दी
व्यापार धीरे-धीरे ।

मणि : मौसी, आप तो अगले महीने गाँव
जाएँगी । रेडिओ भी साथ ले जाएँगी ।
रेडिओ से वहाँ 'जणाण' (प्रार्थना
गीत) सुन रही होंगी और धान की
कटाई भी देख रही होंगी ।

मौसी : नई जगह में बहू अकेली रहेगी । मैं
कैसे जाऊँगी ?

मणि : मौसी आप चिंता मत कीजिए । हम
पास-पड़ोस में (रहते) हैं । नज़र-गुज़र
देते रहेंगे । कुछ (कोई) असुविधा नहीं
होगी ।

मौसी : तब तो मैं कल ही गाँव को जाऊँगी ।

शब्दार्थ

ओड़िआ शब्द	हिंदी अर्थ
ବୋହୂ	बहू
ନାତି	पोता
ନାତୁଣୀ	पोती
ରୋଷେଇ	रसोई
ଖେଳୁଥିବ	खेल रहा होगा
ସରିଲା	खत्म हुआ / समाप्त हुआ
ଫେରୁଥିବେ	वापस आ रहे होंगे
ଦେଖାଶୁଣା	देखरेख
କାମଚୋର	कामचोर
ପେଟେପେଟେ	भरपेट
ଶୋଉଥିବ	सोता रहता होगा
ଚାଷକାମ	खेती
ଡେରି କରିବା	देरी करना
ତର ତର	जल्दी जल्दी
ବଣିଜ	व्यापार
ମଠ	धीरे
ଜଣାଣ	जणाण (भगवान के प्रति आत्मनिवेदन के गीत)
ଧାନକଟା	धान की कटाई
ଆଖି ଦଉଥିବୁ	देखते रहेंगे / नज़र देते रहेंगे, निगरानी करेंगे
ଅସୁବିଧା	समस्या, असुविधा
ବିଷୟରେ	विषयमें
ଶୁଣୁଥିବେ	सुन रही होंगी

अभ्यास

I. नीचे दिए गए वाक्य दोहराइए।

- 1) 1. ବିଲ ବାଡ଼ି 2) 1. ଦେଖାଶୁଣା କରୁଥିବୁ ।

2. ଦେଖାଶୁଣା	2. 'ଚାଷ ତର ତର ବଣିଜ ମଠ ।'
3. କାମ ଚୋର	3. ଆଖି ଦଉଥିବୁ ।
4. ସାଇ ପଡ଼ିଣା	

- 3) 1. ବୋହୂ ତ ରୋଷେଇ କରୁଥିବ ।
 2. ଲାଲି ନାଚ ଅଭ୍ୟାସ କରୁଥିବ ।
 3. ପିଲାମାନେ ସ୍କୁଲରୁ ଫେରୁଥିବେ ।
 4. ହଳିଆମାନେ ଧାନ କାଟୁଥିବେ ।
 5. ମକରା କ'ଣ ବିଲବାଡ଼ି ଠିକ୍ରେ ଦେଖାଶୁଣା କରୁଥିବ ?
 6. ମୁଁ ଭାବୁଛି ସେ ଚାକର ଟୋକାଟା କିଛି କରୁ ନଥିବ ।
 7. ଆମେ ଆଖି ଦଉଥିବୁ ଯେ ।

II. रेखांकित शब्दों के स्थान पर दिए गए शब्दों का प्रयोग कर वाक्य बनाइए ।

- 1) ଉଦାହରଣ :- ବୋହୂ ତ ରୋଷେଇ କରୁଥିବ ।

କାମ
 ରକ୍ଷା ବଢ଼ା
 ଦେଖାଶୁଣା
 ତରକାରୀ
 ସବୁକାମ

- 2) ରୁପା ପାଠ ପଢୁଥିବ ।

ମଧୁ
 ସ୍ଥିତା
 ଶିଖା
 ଶିପ୍ରା
 ମୁନ୍ନା

- 3) ସେମାନେ ଧାନ କାଟୁଥିବେ ।

ପରିବା
 ଗହମ
 ମକା
 କାଠ
 ଗଛ

- 4) ଗୋପାଳ କ'ଣ ଠିକ୍ରେ ଦେଖାଶୁଣା କରୁଥିବ ?

କାମ ଦାମ
 ପଢ଼ା ଶୁଣା

ଦିଆ ନିଆ
ଖିଆ ପିଆ
ରନ୍ଧା ବଢ଼ା

5) ଲାଲି ତ ନାଚ ଅଭ୍ୟାସ କରୁଥିବ ।

ଗୀତ
ଅଙ୍ଗ
ଚିତ୍ର
ଗଣିତ
ଜ୍ୟାମିତି

III. उदाहरण के अनुसार रेखांकित शब्द के स्थान पर दिए गए शब्दों का प्रयोग करते हुए उन के अनुसार क्रियाओं को भी बदलकर नये वाक्य बनाइए ।

ଉଦାହରଣ :- ରୁପା ପାଠ ପଢୁଥିବ ।

ଗୀତ
ନାଚ
ଖେଳ
ରେଡ଼ିଓ
ଟି.ଭି.

IV. कोष्ठक में दिए गए शब्दों के उपयुक्त रूपों का प्रयोग कर वाक्य पूरे कीजिए ।

1. ପିଲାମାନେ _____ ଆସୁଥିବେ । (ସ୍କୁଲ)
2. ମାନସ _____ ନାହିଁକି ? (ଘର)
3. କାଲି _____ ଆସି ଏଠି ପହଞ୍ଚିବେ । (ରାତି)
4. ଆପଣ _____ ରେଡ଼ିଓଟା ନେଇ ଯାଆନ୍ତୁ । (ସାଙ୍ଗରେ)
5. ଆମେ _____ ଅଛୁ । (ସାଇ ପଡ଼ିଶା)
6. ତେବେ ତ ମୁଁ କାଲି _____ ଯିବି । (ଗାଁ)

V. कोष्ठक में दी गई क्रियाओं का उपयुक्त स्थान पर प्रयोग कर वाक्य पूरे कीजिए ।

(ଖେଳୁଥିବ, କାଟୁଥିବେ, ଆସୁଥିବେ, ଦଉଥିବୁ, କରୁଥିବ)

1. ପିଲାମାନେ ଏବେ ସ୍କୁଲରୁ _____ ।
2. ହଳିଆମାନେ ଧାନ _____ ।
3. ନାତିଟା ତ _____ ।
4. ବୋହୂ ତ ରୋଷେଇ _____ ।
5. ଆମେ ଆଖି _____ ।

VI. ନିचे दिए गए ओड़िआ और हिंदी के समानार्थक शब्दों का सही मिलान कीजिए।

'କ'	'ख'
ରେଡ଼ିଓ	रसोई
ବୋହୂ	पड़ोस
ରୋଷେଇ	अभ्यास
ମନେ ପଡୁଛି	खेती
ଅଭ୍ୟାସ	याद आ रहा है
ସାଇ ପଡ଼ିଣା	बहू
ଚାଷ କାମ	रेड़िओ

VII. कोष्ठक में दिए गए शब्दों में से उपयुक्त शब्द चुनकर वाक्य पूरे कीजिए।

(ଘର, ମନେ, ଭାଗବତ, ଏକଲା, ରେଡ଼ିଓରେ)

1. ମୁଁ _____ ପଢୁଥିଲି ।
2. ଆପଣଙ୍କୁ ନୂଆ _____ କେମିତି ଲାଗୁଛି ?
3. ହେଲେ ମୋର ଗାଁ କଥା _____ ପଡୁଛି ।
4. ସେଠି _____ ଜଣାଣ ଶୁଣୁଥିବେ ।
5. ନୂଆ ଜାଗାରେ ବୋହୂଟା _____ ରହିବ ।

VIII. (क) और (ख) वर्गों के शब्दों का सही मिलान कीजिए।

'क'	'ख'
ବିଲ	गुँगा
ଦେଖା	ଚୋର

କାମ	ବାଢ଼ି
ପେଟେ	ତର
ତର	ପେଟେ

IX. उदाहरण के अनुसार वाक्यों का परिवर्तन किजिए।

ଉଦାହରଣ :- (1) ରମା ଗୀତ ଗାଇବ ।
ରମା ଗୀତ ଗାଉଥିବ ।

1. ବାପା ଭାତ ଖାଇବେ ।
2. ଚନ୍ଦ୍ର ପାଠ ପଢ଼ିବ ।
3. ମା' ରୋଷେଇ ଘରେ କାମ କରିବେ ।
4. ଚାଷୀ ଜମିରେ ହଳ କରିବ ।
5. କୁମାର ପୁରୁଣାରେ ଝିଅମାନେ ନାଚ କରିବେ ।

ଉଦାହରଣ :- (2) ଚନ୍ଦ୍ର ଖେଳ ଖେଳୁଥିବ ।
ଚନ୍ଦ୍ର ଖେଳ ଖେଳୁଥିଲା ।

1. ପିଲାମାନେ ଖଣ୍ଡଗିରି ଦେଖୁଥିବେ ।
2. କାଲି ରବୀନ୍ଦ୍ର ମଣ୍ଡପ ଠାରେ ମୁଁ ଓଡ଼ିଶୀ ନାଚ ନାଚୁଥିବି ।
3. ତୁମେ ଘରେ ପାଠ ପଢୁଥିବ ।
4. ହରି ସ୍କୁଲକୁ ଯାଉଥିବ ।
5. ବାପା ରେଡ଼ିଓରେ ଗୀତ ଶୁଣୁଥିବେ ।

पढ़िए और समझिए

ଆମ ଗାଁ
ଆମ ଗାଁ

ଏବେ ଆମ ଗାଁ ବିଲରେ ଧାନ ଗଛ ସବୁ ହୁଅୁଥିବ । ରାତି ପାହିଲେ ଚାଷୀ ଭାଇ ବିଲକୁ ଯାଉଥିବ । ସେ ବିଲରେ ପାଣି ଦେଉଥିବ । ବହୁତ ଖରା ହେଉଥିବ । କେତେ ପ୍ରକାରର ଖତ ସାର ଦେଉଥିବ । ଖତ ଦେବାପରେ ମାଟିର ଉର୍ବରତା ବଢୁଥିବ । ସେଥିରେ ସବୁ ପ୍ରକାରର ଫସଲ ହେଉଥିବ । ରତୁ ଅନୁଯାୟୀ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଫସଲ ହେଉଥିବ ।

ତା'ପରେ ଚାଷୀଭାଇ ଧାନଗୁଡ଼ିକୁ ନେଇ ବଜାରରେ ବିକ୍ରୀ କରୁଥିବ । ସେଥିରୁ ପଇସା ପାଇ ଘରକୁ ପରିବାପତ୍ର ଆଣୁଥିବ । ଚାଷୀ ଭାଇର ପିଲାମାନେ ସ୍କୁଲକୁ ଯାଉଥିବେ । ପରେ ସ୍ତ୍ରୀ ତାକୁ ବିଲରେ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିବ । ତା'ପରେ ଆସି ରୋଷେଇ କରୁଥିବ ଓ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଖାଇବାକୁ ଦଉଥିବ ଏବଂ ସ୍ତ୍ରୀମାନ ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ ନେଇ ବିଲକୁ ଯାଉଥିବ । ଦିନର ଶେଷ ପ୍ରହରରେ ଗାଁ ଦାଣ୍ଡରେ ଧୁଳି ଉଡୁଥିବ । ଗାଈ, ଗୋଠ ଘରକୁ ଫେରୁଥିବେ । ଗଛ ଉତ୍ତାଡ଼ରେ ଡାହାଣିଆ ଖରା ଉଠି ମାରୁଥିବ । ପକ୍ଷୀମାନେ କଲରବ କରୁଥିବେ । ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର କିଟିରି ମିଠିରି ଶବ୍ଦରେ କାନ ଫାଟିଯାଉଥିବ । ସଞ୍ଜବେଳେ ପଶ୍ଚିମ ଦିଗରେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ବୁଡୁଥିବ । ଆମ ଗାଁ ମନ୍ଦିରରେ ମଂଗଳ ଆଳତୀ ହେଉଥିବ, ଆଉ ଘଣ୍ଟ ବାଜୁଥିବ ।

शब्दार्थ

ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ	ହିନ୍ଦୀ ଅର୍ଥ
ବିଲ	खेत
ଧାନ ଗଛ	धान की पौधा
ହୁସୁଥିବ	हँस रहे होंगे
ରାତି ପାହିଲେ	सुबह होने से
ଚାଷୀ ଭାଇ	कृषक (किसान भाई)
ଖତ	खाद
ସାର	(पेड़ का) सार, तत्व
ଧୁଳି	धूल
ଉଡୁଥିବ	उड़ रहे होंगे
ଗାଈ ଗୋଠ	खेड़
ଗଛ ଉତ୍ତାଡ଼ରେ	पेड़ के फाँक से
ଡାହାଣିଆ ଖରା	शाम की कोमल धूप
ଉଠି ମାରୁଥିବ	(सूर्य किरणें) झाँकेंगी
ସଞ୍ଜ ହେଲେ	शाम हुई
ପଶ୍ଚିମ ଦିଗ	पश्चिम दिशा
ବୁଡୁଥିବ	डुब रहा होगा

ମଙ୍ଗଳ ଆଳତୀ	मंगल-आरती
ଘଣ୍ଟ	घंटा
ବାଜୁଥିବ	बज रहा होगा
ଖରା	धुप
ଫସଲ	फसल्
ସାହାୟ	सहायता, मदद
ଦିନର ଶେଷ ପ୍ରହର	दिन का अंतिम भाग
ପକ୍ଷୀମାନେ	पक्षियाँ
କଳରବ	ध्वनि
କିଁଚିରି ମିଁଚିରି ଶବ୍ଦ	गुनगुना
କାନ ଫାଟିଯାଉଥିବ	कान फटाना
ରତ୍ନ	ऋतु
ବଜାର	बाजार
ବିକ୍ରୀ	बेचना

अभ्यास

I. अनुच्छेद के आधार पर नीचे दिए गए प्रश्नों के उत्तर दीजिए।

1. ଧାନ ଗଛ ସବୁ କେଉଁଠି ହୁଅୁଥିବ ?
2. ରାତି ପାହିଲେ ଚାଷୀ ଭାଇ କ'ଣ କରୁଥିବ ?
3. ଚାଷୀ ଭାଇର ସ୍ତ୍ରୀ କ'ଣ କରୁଥିବ ?
4. ଡାଆଣିଆ ଖରା କେଉଁଠି ଉଠି ମାରୁଥିବ ?
5. କେତେବେଳେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ବୁଡୁଥିବ ?
6. ଗାଁ ମନ୍ଦିରରେ ସଞ୍ଜ ହେଲେ କ'ଣ ହେଉଥିବ ?
7. କେଉଁମାନେ କଳରବ କରୁଥିବେ ?
8. ଚାଷୀକୁ କିଏ ବିଲରେ ସାହାୟ କରୁଥିବ ?
9. ଚାଷୀଭାଇ ଧାନ ଗୁଡ଼ିକୁ ନେଇ କେଉଁଠାରେ କ'ଣ କରୁଥିବ ?
10. କେତେବେଳେ ଗାଁ ଦାଣ୍ଡରେ ଧୁଳି ଉଡୁଥିବ ?

II. नीचे दिए गए (क) और (ख) वर्गों के शब्दों का सही मिलान कीजिए।

'କ'	'ଖ'
ବାଷୀ	ଦାଣ୍ଡ
ଖଡ଼	ଗୋଠ
ଗାଁ	ସାର
ଗାଈ	ଭାଇ
ଗଛ	ଖରା
ଡାଆଣିଆ	ଦିଗ
ପଣ୍ଡିମ	ଆଳତୀ
ମଙ୍ଗଳ	ଉହାଡ଼

III. हिंदी में अनुवाद कीजिए ।

ସାଧାରଣତଃ ଆଦିବାସୀ ଘର ଗୋଟିଏ ବଖରା । ସେଇଘରେ ବାପା ବୋଉ, ପୁଅ ଝିଅ ଏକାଠି ରହନ୍ତି । ଯୁବକ ହେଲେ ପୁଅ ଧାଙ୍ଗଡ଼ା ଘରେ ଓ ଝିଅ ଧାଙ୍ଗଡ଼ି ଘରେ ରହନ୍ତି । ବାହାହେଲେ ସେମାନେ ଆପଣା ଘର ବସାନ୍ତି ।

ଆଦିବାସୀଙ୍କ ଘରେ ମଣିଷଙ୍କ ଛଡ଼ା ଛେଳି, କୁକୁଡ଼ା ମଧ୍ୟ ରହନ୍ତି । ସେଇ ଘରେ ରନ୍ଧାରନ୍ତି ହେଉଥିବା ଫଳରେ ଧୂଆଁ ମଧ୍ୟ ହେଉଥିବ । ଏଇ ଧୂଆଁ ଦ୍ଵାରା ଛେଳି କୁକୁଡ଼ାଙ୍କ ଚିଙ୍କ ମରିଯାଉଥିବେ । ତା ଫଳରେ ଚିଙ୍କ ଗୁଡ଼ିକ ମଣିଷଙ୍କ ଦେହରେ ଲାଗୁ ନଥିବେ ।

ଆଦିବାସୀମାନେ ଶିକାର କରି ପଶୁ ମାଉଁସକୁ ଘରେ ଝୁଲେଇ ରଖନ୍ତି । ଧୂଆଁରେ ଏଗୁଡ଼ିକ ସିଝି ଯାଉଥିବ । ଫଳରେ ଏହା ବହୁତ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହୁଥିବ ।

ଆଗେ ଜମି, ଜଙ୍ଗଲ ଓ ଜଳ ସମ୍ପଦ ଉପରେ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ହିଁ ଅଧିକାର ଥିଲା । ଏବେ ସବୁ ସରକାରଙ୍କ ହାତକୁ ଚାଲିଯାଇଛି । ଫଳରେ ବିକାଶ ନାଁରେ ଯେତେ ଯୋଜନା ହେଉଛି ତାଦ୍ଵାରା ଆଦିବାସୀମାନେ ବେଘର ହେଉଛନ୍ତି । ଏଣେ ତେଣେ ବୁଲି ଶେଷରେ ସହରର ରାସ୍ତା କଡ଼ରେ ଆଶ୍ରୟ ନେଉଛନ୍ତି ।

ଆଦିବାସୀ ଗାଁ ପାଖରେ ତାଙ୍କର ପବିତ୍ର ଜଙ୍ଗଲ ଓ ସ୍ଵଚ୍ଛ ଝରଣା ଥାଏ । ଗୋଟିଏ ଜାଗାରୁ ତଡ଼ାଖାଇ ଅନ୍ୟ ଜାଗାକୁ ଗଲେ ସେମାନେ ଏଇସବୁ ସାଂସ୍କୃତିକ ଚିହ୍ନ ହରେଇଥାଆନ୍ତି ।

ଆଦିବାସୀ ଘର ହେଉଛି ସେମାନଙ୍କର ଅତି ଆପଣାର । ସବୁ ଆଦିବାସୀଙ୍କ ଘର

ଏକାପରି ନୁହେଁ । ସାନ୍ତାଳ ମାନଙ୍କ ଘର ଖଜା ପରି । ଏହାର ବାହାର କାନ୍ଥ ପଟା ପଟା ରଙ୍ଗରେ ଲିପା । ସଓରା ମାନଙ୍କ ବାହାର କାନ୍ଥରେ ଚିତା ଅତି ସୁନ୍ଦର । ତୋଡ଼ା ମାନଙ୍କ ଘର ଗୋଲ ଓ ଗୋଡ଼ିଆ । ସବୁ ଘରର ଚେହେରା ଅଲଗା । ସେହିପରି ସବୁ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ଚେହେରା ମଧ୍ୟ ଅଲଗା ଅଲଗା ।

IV. ओड़िआ में अनुवाद कीजिए ।

आप घर जा रहे होंगे । मैं आप के घर की देखरेख करता रहूँगा । गाँव में क्या क्या करेंगे, इस का समाचार देना । वहाँ बगीचे होंगे । उनमें चिड़ियाँ चहचहाती होंगी । भँति-भँति के पशु-पक्षी विचरण कर रहे होंगे । एकांत में आप सोच रहे होंगे । बच्चे स्कूल से आ रहे होंगे । घर में प्रसन्नता छा रही होगी । हिरन् दौड़ रहे होंगे और मोर नाच रहे होंगे ।

V. गाँव के किसान के बारे में ओड़िआ में एक छोटा सा अनुच्छेद लिखिए ।

टिप्पणियाँ

I. इस पाठ में निम्न प्रकार के वाक्यों का प्रयोग हुआ है ।

1. ପିଲାମାନେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସ୍କୁଲରୁ ଆସୁଥିବେ ।   ବच्चे अभी स्कूल से आ रहे होंगे ।
ପିଲାମାନେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସ୍କୁଲରୁ ଆସୁଥିବେ ।
2. ମକରା କ'ଣ ବିଲବାଡ଼ି ଦେଖାଶୁଣା କରୁଥିବ ?   क्या मकरा अच्छतरह खेतिवाडि
मकरा क'ण बिलबाडि देखाशुणा करुथिब ?   की देखरेख करता होगा ?
3. ମୁଁ ଭାବୁଛି, ସେ ଚାକର ଟୋକାଟା କିଛି କରୁନଥିବ ।   मैं सोच रही हूँ, वह नौकर
मुँ भाबुछि से चाकर टोकाटा किछि करुनथिब ।   छोकरा कुछ नहीं कर रहा होगा ।

वाक्य (1) में ओड़िआ के अपूर्ण भविष्यत काल की क्रिया का प्रयोग हुआ है । यह हिंदी के 'आ रहे होंगे' जैसा प्रयोग है । अपूर्ण भविष्यत काल में ओड़िआ क्रिया के साथ '-ଥିବା' (-थिबा), '-ଥିବ' (-थिबि), '-ଥିବୁ' (-थिबु), '-ଥିବ' (-थिब) प्रत्ययों का प्रयोग होता है । पुरुष और वचन के अनुसार क्रिया का रूप बदल जाता है ।

उत्तमपुरुष

एकवचन   ମୁଁ ଆସୁଥିବି ।
मुँ आसुथिबि ।

मैं आ रहा हूँगा ।

बहुवचन	ଆମେମାନେ/ ଆମ୍ଭେମାନେ ଆସୁଥିବୁ । आमेमाने / आम्भेमाने आसुथिबु ।	हम आ रहे होंगे ।
मध्यमपुरुष		
एकवचन	ତୁ ଆସୁଥିବୁ ।	तू आ रहा होगा/
रहा होगा ।	तु आसुथिबु । ତୁମେ ଆସୁଥିବ । तुमे आसुथिब । ଆପଣ ଆସୁଥିବେ । आपण आसुथिबे ।	तुम आ रहे होगे/ रही होगी । आप आ रहे / रही होंगे ।
बहुवचन	ତୁମେମାନେ/ ତୁମ୍ଭେମାନେ ଆସୁଥିବ । तुमेमाने/ तुम्भेमाने आसुथिब । ଆପଣମାନେ ଆସୁଥିବେ । आपणमाने आसुथिबे ।	तुम (लोग) आ रहे होंगे / रही होंगी आप (लोग) आ रहे होंगे/ रही होंगी ।
अन्यपुरुष		
एकवचन	ସେ ଆସୁଥିବ ।	वह आ रहा होगा/ रही
होगी ।	से आसुथिब	
बहुवचन	ସେମାନେ ଆସୁଥିବେ । सेमाने आसुथिबे	वे (लोग) आ रहे होंगे/ रही होंगी ।

वाक्य (2) और (3) ओड़िआ के अपूर्ण भविष्यत काल के प्रश्नवाचक और निषेधवाचक रूप हैं ।

II. इस पाठ में ओड़िआ की एक कहावत और दो मुहावरों का प्रयोग हुआ है ।

1. 'ଚାଷ ତର ତର ବଣିଜ ମଠ' ।	'चाष तर तर बणिज मठ' ।
2. ଦେଖାଶୁଣା କରିବା ।	देखाशुणा करिबा
3. ଆଖି ଦେଉଥିବୁ ।	आखि देउथिबु

- ओड़िआ में दी हुई पहली कहावत का अर्थ यह है कि जब खेत में काम करना है तो जल्दी-

जल्दी समय पर करना चाहिए। समय बीत जाने पर खेती ठीक नहीं होगी। कोई व्यापार करना है तो सोच समझ कर करना चाहिए। जल्दी करना ठीक नहीं।

2. ओड़िआ में दिए गए पहले मुहावरे का अर्थ है किसी की ठीक प्रकार से देखभाल करना।
3. ओड़िआ में दिए गए दूसरे मुहावरे का अर्थ है, चौकसी करना, नज़र गुज़र रखना।

ପାଠ 9 ପାଠ

ଖଣ୍ଡଗିରି-ଉଦୟଗିରି ଖଣ୍ଡଗିରି-ଉଦୟଗିରି

ଖଣ୍ଡଗିରି-ଉଦୟଗିରି

ଗୁରୁମା : ପିଲାମାନେ, ତୁମେମାନେ
କେହି 'ଖଣ୍ଡଗିରି-ଉଦୟଗିରି'
ପାହାଡ଼ ଦେଖିଛୁ ?

ପିଲାମାନେ : ନାହିଁ ଗୁରୁମା, ଆମେ
ଦେଖିନୁ । ସେଠାରେ
ଦେଖିବାକୁ କ'ଣ କ'ଣ ଅଛି
?

ଗୁରୁମା : ବହୁତ କିଛି ଦେଖିବାକୁ
ଅଛି ଲେଖା! ତୁମେ ତ
ଭୁବନେଶ୍ୱର ଯାଇଛୁ ।
'ଖଣ୍ଡଗିରି-ଉଦୟଗିରି' ପାହାଡ଼
କ'ଣ ଦେଖିନ ?

ଲେଖା : ହଁ ଗୁରୁମା, ମୁଁ
ଦେଖିଛି । ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ହିଁ
'ଖଣ୍ଡଗିରି-ଉଦୟଗିରି' ପାହାଡ଼
ଅଛି ।

ଲିତା : ଗୁରୁମା, ମୁଁ 'ଖଣ୍ଡଗିରି-
ଉଦୟଗିରି' ଗୁମ୍ଫା ବିଷୟରେ

ଅଧ୍ୟାପିକା : ବच्चो, तुमलोगों में से किसी ने
'खंडगिरि-उदयगिरि' पहाड़
देखा है ?

बच्चे : नहीं दीदी, हमने नहीं देखा है।
देखने के लिए वहाँ क्या-क्या हैं?

अध्यापिका : देखने के लिए बहुत हैं।
लेखा ! तुम तो भुवनेश्वर गई
हो। क्या 'खंडगिरि-उदयगिरि'
पहाड़ नहीं देखा ?

लेखा : हाँ दीदी, मैंने देखा है। भुवनेश्वर
में ही 'खंडगिरि-उदयगिरि'
पहाड़ है ।

लिता : दीदी, मैंने 'खंडगिरि-उदयगिरि'
गुफाओं के बारे में पढ़ा है ।

अध्यापिका : अच्छा लिता, कहो तो, तुमने
इसके बारे में क्या क्या पढ़ा है?
किस राजा ने इन गुफाओं का

ପଢ଼ିଛି ।

ଗୁରୁମା : ଆଜ୍ଞା ଲିତା, କହିଲ,
ତୁମେ ଏ ବିଷୟରେ କ'ଣ
ସବୁ ପଢ଼ିଛୁ ?
କେଉଁ ରାଜା ଏଇ ଗୁମ୍ଫା
ସବୁ ନିର୍ମାଣ କରିଛନ୍ତି ?

ଲିତା : ରାଜା 'ଖାରବେଲ' ଜୀ
ସମୟରେ ଏହି ଗୁମ୍ଫାର
ନିର୍ମାଣ ହୋଇଅଛି ।

ଗୁରୁମା : ଲେଖା, ତୁମେ ଆଉ
କ'ଣ ସେଠି ଦେଖିଛୁ ?

ଲେଖା : ମୁଁ ସେଠାରେ ରାଣୀ
ଗୁମ୍ଫା ଓ ହାତୀ ଗୁମ୍ଫା
ଦେଖିଛି । ଏଇ ସବୁ ରାଜା
'ଖାରବେଲ'ଙ୍କ ଅନୁଶାସନ
ସମୟରେ ହିଁ ହୋଇଛି ।

ଗୁରୁମା : ସେଠି ଗୋଟାଏ ନାଟ୍ୟ
ମଞ୍ଚ ଅଛି । ତୁମେ କ'ଣ
ଦେଖିଛୁ ?

ଲେଖା : ନାହିଁ ଗୁରୁମା, ମୁଁ
ନାଟ୍ୟ ମଞ୍ଚ ଦେଖି ନାହିଁ ।

ଗୁରୁମା : ସେତେବେଳେ ସେହି ନାଟ୍ୟ
ମଞ୍ଚରେ ନାଟକ ହେଉଥିଲା ।

ଲିତା : ଆଜ୍ଞା ଗୁରୁମା, ଏବେ
କ'ଣ ସେଠି ନାଟକ ହେଉଛି
?

ନିର୍ମାଣ କିଆଁ ହେ ?

ଲିତା : ରାଜା 'ଖାରବେଲ' କେ ସମୟ ମେଁ ଇସ
ଗୁମ୍ଫା କା ନିର୍ମାଣ ହୁଆ ହେ ।

ଅଧ୍ୟାପିକା : ଲେଖା, ତୁମନେ ସହାଁ ଓର କ୍ୟା-
କ୍ୟା ଦେଖା ହେ ?

ଲେଖା : ମେନେ ସହାଁ ରାଣୀ ଗୁମ୍ଫା ଓର ହାଥୀ
ଗୁମ୍ଫା କୋ ଦେଖା ହେ । ସେ ସବ ରାଜା
'ଖାରବେଲ' କେ ଅନୁଶାସନ କେ
ସମୟ ମେଁ ହିଁ ହୁଆ ହେ ।

ଅଧ୍ୟାପିକା : ସହାଁ ଏକ ନାଟ୍ୟ ମଞ୍ଚ ହେ । କ୍ୟା
ତୁମନେ (ଓସେ) ଦେଖା ହେ ?

ଲେଖା : ନହାଁ ଦିଦି, ମେନେ ନାଟ୍ୟ ମଞ୍ଚ ନହାଁ
ଦେଖା ହେ ।

ଅଧ୍ୟାପିକା : ତବ ଓସ ନାଟ୍ୟମଞ୍ଚ ମେଁ ନାଟକ
ହୋ ରହା ଥା ।

ଲିତା : ଅଚ୍ଛା ଦିଦି, କ୍ୟା ସହାଁ ଅବ
ନାଟକ ହୋ ରହା ହେ ?

ଅଧ୍ୟାପିକା : ହାଁ, ଅବ ସାଁ ଓଝିଶା କୀ
ସଂସ୍କୃତି ସିଭାଗ ସହାଁ ନାଟକ କର
ରହା ହେ । ମେନେ ଏକ ବାର ସହାଁ 'ଏର
ଖାରବେଲ' ନାଟକ ଦେଖା ହେ ?

ଲିତା : ଦିଦି, ସହାଁ ବହୁତ ବଂଦର ହେଁ ନ ?

ଗୁରୁମା : ହଁ, ଏବେ ମଧ୍ୟ ଓଡ଼ିଶାର ସଂସ୍କୃତି ବିଭାଗ ସେଠି ନାଟକ କରୁଛନ୍ତି । ମୁଁ ଥରେ ସେଠି 'ସୌର ଶାରବେଳ' ନାଟକ ଦେଖିଛି ।

ଲିତା : ଗୁରୁମା, ସେଠି କୁଆଡ଼େ ବହୁତ ମାଙ୍କଡ଼ ଅଛନ୍ତି ?

ଲେଖା : ହଁ ଲିତା, ମୁଁ ସେଠି ବହୁତ ବଡ଼ ବଡ଼ ମାଙ୍କଡ଼ ଦେଖିଛି । ମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ କଦଳୀ ଓ ଚିନା ବାଦାମ ଖାଇବାକୁ ଦେଇଛି ।

ଗୁରୁମା : ଲେଖା, ତୁମେ ଆଉ କ'ଣ ସବୁ ଦେଖିଛୁ ?

ଲେଖା : ସେଠି ମହାବୀର ଜୈନଙ୍କର ବଡ଼ ମୂର୍ତ୍ତି ମୁଁ ଦେଖିଛି । ତା' ପରେ ବାରଭୁଜା ଦୁର୍ଗାଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ପୂଜା କରିଛି ।

ଗୁରୁମା : ତୁମେ ବହୁତ ଭଲ କାମ କରିଛୁ ।

लेखा : हाँ लिता, मैंने वहाँ बहुत बड़े बड़े बंदर देखे हैं। मैंने उनको केले और मूँगफली खाने को दिए।

अध्यापिका : लेखा, तुमने और क्या-क्या देखा है ?

लेखा : वहाँ मैंने महावीर जैन की बड़ी मूर्ति देखी है। और बाद में बारह भुजाओं वाली दुर्गा की भी मैंने पूजा की।

अध्यापिका : तुमने बहुत अच्छा काम किया है।

शब्दार्थ

ओड़िआ शब्द

ଗୁରୁମା

ଗୁମ୍ଫା

हिंदी अर्थ

अध्यापिका

गुफा

ଖୋଦନ	खुदाई
ଅନୁଶାସନ	आदेश / अनुशासन
ନାଟ୍ୟ ମଞ୍ଚ	रंगमंच
ସଂସ୍କୃତି ବିଭାଗ	संस्कृति विभाग
କଦଳୀ	केला
ଚିନାଚାଦାମ	मूँगफली
ପୂଜା କରିବା	पूजा करना

अभ्यास

I. नीचे दिए गए वाक्य दोहराइए।

- 1) ତୁମେମାନେ କେହି ଖଣ୍ଡଗିରି-ଉଦୟଗିରି ପାହାଡ଼ ଦେଖିଛୁ ?
- 2) ନାହିଁ ଗୁରୁମା, ଆମେ ଦେଖିନୁ ।
- 3) ଖଣ୍ଡଗିରି-ଉଦୟଗିରି ପାହାଡ଼ କ'ଣ ଦେଖିନାହିଁ ?
- 4) ତୁମେ ଏ ବିଷୟରେ କ'ଣ ସବୁ ପଢ଼ିଛୁ ?
- 5) ମୁଁ ରାଣୀ ଗୁମ୍ଫା ଓ ହାତୀ ଗୁମ୍ଫା ସେଠାରେ ଦେଖିଛି ।
- 6) ବାରଭୁଜା ଦୁର୍ଗାଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ପୂଜା କରିଛି ।
- 7) ଖଣ୍ଡଗିରିରେ ଦେଖିବାକୁ କ'ଣ କ'ଣ ଅଛି ?
- 8) ବହୁତ କିଛି ଦେଖିବାକୁ ଅଛି ।

II. नीचे दिए गए वाक्यों में रेखांकित शब्दों के स्थान पर दिए गए शब्दों का प्रयोग कर वाक्य बनाइए।

- 1) ମୁଁ ଖଣ୍ଡଗିରି-ଉଦୟଗିରି ଗୁମ୍ଫା ବିଷୟରେ ପଢ଼ିଛି ।
- 2) ମୁଁ ନାଟ୍ୟ ମଞ୍ଚ ଦେଖିନାହିଁ ।

ତାଜମହଲ
ଆଦିବାସୀ ସଂସ୍କୃତି
ଶ୍ରୀରାମ ଯୁଦ୍ଧ
ଓଡ଼ିଶାର ଦେଉଳ

ଓଡ଼ିଶୀ ନୃତ୍ୟ
ଭାରତ ନାଟ୍ୟମ୍
କଥକଳୀ
ଭାଙ୍ଗଡ଼ା

ଧଉଳୀ ଗିରିସ୍ତୁପ		କୁଚିପୁଡ଼ି ନାଟ	
3)	ତୁମେମାନେ କେହି ଖଣ୍ଡଗିରି-ଉଦୟଗିରି ପାହାଡ଼ ଦେଖିଛୁ ?	4) ଏ ବିଷୟରେ କ'ଣ ସବୁ ପଢ଼ିଛୁ ?	
	ନୀଳଗିରି	ଶୁଣିଛୁ	
	ଧଉଳି	କରିଛୁ	
ଗିରି	ଚର୍ଚ୍ଚିକା	କହିଛୁ	
	ଲଳିତ ଗିରି	ଲେଖିଛୁ	
	ନୟନକାନନ	ଦେଖିଛୁ	
5)	ତୁମେ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଯାଇଛୁ ।	6) କେଉଁ ରାଜା ଏଇ ଗୁମ୍ଫା ସବୁ ଖୋଦନ କରିଛନ୍ତି?	
ତୁ	ଯାଇଛୁ	କବି	ବହି
ତୁମେମାନେ	ଲେଖିଛନ୍ତି		
ଯାଇଛୁ		ଶିକ୍ଷକ	ପାଠ
ଆପଣମାନେ	ସଂଶୋଧନ		
ଯାଇଛନ୍ତି			
ମୁଁ	କରିଛନ୍ତି		
ଯାଇଛି		ଶିଳ୍ପୀ	ମନ୍ଦିର
ଆମେ	ନିର୍ମାଣ		
ଯାଇଛୁ			
ସେ	କରିଛନ୍ତି		
ଯାଇଛି		ଚିତ୍ରକର	ଛବି
ସେମାନେ	ଆଙ୍କିଛନ୍ତି		
ଯାଇଛନ୍ତି		ମନ୍ତ୍ରୀ	ଭାଷଣ
	ଦେଇଛନ୍ତି		

III. उदाहरण के अनुसार कोष्ठक में दिए गए शब्दों के निषेध रूपों का प्रयोग कर वाक्य बनाइए ।

1. **ଉଦାହରଣ :** ନାଲି ଗୁରୁମା, ଆମେ (ଦେଖିବା) ।
ନାଲି ଗୁରୁମା, ଆମେ ଦେଖିବୁ ।
  - 1) ନାଲି ବାପା, ଆମେ (କରିବା) ।
  - 2) ନାଲି ଅପା, ଆମେ (ଭାଙ୍ଗିବା) ।
  - 3) ନାଲି ବୋଉ, ଆମେ (ଖାଇବା) ।
  - 4) ନାଲି ଭାଇ, ଆମେ (ନେବା) ।
  - 5) ନାଲି ଆଜ୍ଞା, ଆମେ (ଜାଣିବା) ।
2. **ଉଦାହରଣ :** ମୁଁ ସେଠାରେ ମାଙ୍କଡ଼ ଦେଖିଛି । (ବଡ଼ ବଡ଼, ବହୁତ)
ମୁଁ ସେଠାରେ ବହୁତ ବଡ଼ ବଡ଼ ମାଙ୍କଡ଼ ଦେଖିଛି ।
  - 1) ମୁଁ ସେଠାରେ ପିଲା ଦେଖିଛି । (ଛୋଟ ଛୋଟ, ଖୁବ୍)
  - 2) ମୁଁ ସେଠାରେ ଚକ୍କଳି ଖାଇଛି । (ସବୁ ସବୁ, ଅତି)
  - 3) ମୁଁ ସେଠାରେ ପକ୍ଷୀ ଦେଖିଛି । (ସୁନ୍ଦର ସୁନ୍ଦର, ଭାରି)
  - 4) ମୁଁ ସେଠାରେ ପଥର ଦେଖିଛି । (ବିରାଟ ବିରାଟ, ଖୁବ୍)
  - 5) ମୁଁ ସେଠାରେ ବହି ପଢ଼ିଛି । (ମୋଟା ମୋଟା, ଅତି)

IV. କୋଷ୍ଠକ ମେଁ ଦିଏଁ ଗଂ ଶବ୍ଦୋଁ ମେଁ ସେ ଓପଯୁକ୍ତ କ୍ରିୟା ଶବ୍ଦ ଚୁନକର ବାକ୍ୟ ପୁରେ କିଞ୍ଚିଏ ।

- 1) ତୁମେ ଏ ବିଷୟରେ କ'ଣ _____ ? (ପଢ଼ିଛୁ, ପଢ଼ିଛନ୍ତି)
- 2) କେଉଁ ରାଜା ଗୁମ୍ଫା ସବୁ _____ ? (ନିର୍ମାଣ କରିଛନ୍ତି, ନିର୍ମାଣ କରେଇଛନ୍ତି)
- 3) ତୁମେ କ'ଣ ସବୁ _____ ? (ଦେଖିଛନ୍ତି, ଦେଖିଛୁ)
- 4) ମୁଁ 'ଏଁର ଖାରବେଳ' ନାଟକ _____ । (ଦେଖିଛି, ଦେଖିଛୁ)
- 5) ମୁଁ ନାଟ୍ୟ ମଞ୍ଚରେ ନାଟକ _____ । (କରିଛି, କରିଛୁ)

V. କୋଷ୍ଠକ ମେଁ ଦି ଗର୍ଝି କ୍ରିୟାଓଁ କେ ଓପଯୁକ୍ତ ରୂପୋଁ କା ପ୍ରଯୋଗ କର ବାକ୍ୟ ପୁରେ କିଞ୍ଚିଏ ।

- 1) ମୁଁ ହାତୀ ଗୁମ୍ଫା _____ ଯାଉଛି । (ଦେଖ୍)
- 2) ତୁମେ ଆଉ କ'ଣ ସେଠି _____ ? (ଦେଖ୍)
- 3) ଗତ କାଲି ମୁଁ କଟକ _____ । (ଯା')
- 4) ଆସନ୍ତା ସୋମବାର ଦିନ ଆପଣ ରେଡ଼ିଓରେ ଗୀତ _____ । (ଶୁଣ)

5) ବେଳେବେଳେ ଆମେ ସିନେମା _____ । (ଦେଖ)

VI. उदाहरण के अनुसार नीचे दिए गए वाक्य-युग्मों को जोड़कर नये नये वाक्य बनाइए।

उदाहरण : ମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ କଦଳୀ ଖାଇବାକୁ ଦେଇଛି ।
ମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ ଚିନାବାଦାମ ଖାଇବାକୁ ଦେଇଛି ।
ମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ କଦଳୀ ଓ ଚିନାବାଦାମ ଖାଇବାକୁ ଦେଇଛି ।

1. ସେ ମତେ କାଗଜ ଲେଖିବାକୁ ଦେଇଛି ।
ସେ ମତେ କଲମ ଲେଖିବାକୁ ଦେଇଛି ।
2. ମା' ତୁମକୁ ଭାତ ଖାଇବାକୁ ଦେଇଛନ୍ତି ।
ମା' ତୁମକୁ ତରକାରୀ ଖାଇବାକୁ ଦେଇଛନ୍ତି ।
3. ସେମାନେ ଖଣ୍ଡଗିରି-ଦେଖିବାକୁ ଯାଇଛନ୍ତି ।
ସେମାନେ ଧଉଳିଗିରି ଦେଖିବାକୁ ଯାଇଛନ୍ତି ।
4. ତୁ ତାଙ୍କୁ ଗପ ପଢ଼ିବାକୁ କହିଛୁ ।
ତୁ ତାଙ୍କୁ କବିତା ପଢ଼ିବାକୁ କହିଛୁ ।
5. ମାଧବୀ ତତେ ବୁଡ଼ି ପିନ୍ଧିବାକୁ ଦେଇଛି ।
ମାଧବୀ ତତେ ହାର ପିନ୍ଧିବାକୁ ଦେଇଛି ।

VII. कोष्ठक में दिए गए निदेशों के अनुसार निम्न वाक्यों का परिवर्तन कीजिए।

1. ଆମେ ଧଉଳି ଗିରି ଯିବୁ । (निषेधवाचक वाक्य में)
2. ମୁଁ ଖଣ୍ଡଗିରି-ଉଦୟଗିରି ପାହାଡ଼ ଦେଖିଛି । (प्रश्नवाचक वाक्य में)
3. ମୁଁ ସେଠି ମହାବୀର ଜୈନଙ୍କର ମୂର୍ତ୍ତି ଦେଖିନାହିଁ । (सकारात्मक वाक्य में)
4. ମୋ ବାପା ମା' କାଲି ପୁରୀ ଗଲେ । (अपूर्ण भूत काल के वाक्य में)
5. ଛୁଟି ଦିନ ମାନଙ୍କରେ ଆମେ ଗାଁରେ ରହୁଥିଲୁ । (अपूर्ण भविष्यत काल के वाक्य में)
6. ମୁଁ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ "ମହାପ୍ରସାଦ" ଖାଇଅଛି । (अपूर्ण भविष्यत के निषेधवाचक वाक्य में)

VIII. कोष्ठक में दिए गए हिंदी प्रयोगों के समानार्थक ओड़िआ प्रयोगों से वाक्य पूरे कीजिए।

1. ମୋତେ ସକାଳେ ଗୋଟିଏ କଦଳୀ _____ ମିଳିଲା । (ଖାନେ କେ लिए)
2. ଶିକ୍ଷକ ତାଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ବହି _____ ପଢ଼ିବାକୁ ଦେଲେ । (ପଢ଼ନେ କେ लिए)
3. ଲତା ଗୀତ _____ ସୁତନାଭବନ ଯାଇଛି । (ଗାନେ କେ लिए)
4. ମୁଁ _____ ବାରବାଟୀ ଷ୍ଟାଡ଼ିୟମ ଯିବି । (खेलने के लिए)
5. ଆମେମାନେ _____ ନନ୍ଦ କାନନ ଯାଉଛୁ । (घूमने के लिए)

पढ़िए और समझिए

ଶାମ୍ବ ଦଶମୀ

शांब दशमी

ଆଜି ଶାମ୍ବ ଦଶମୀ । ଏହି ଦିନ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ପୂଜା କରାଯାଏ । ଶାମ୍ବ ଦଶମୀ ଦିନ ମା' କେତେ ପ୍ରକାରର ପିଠାପଣା ତିଆରି କରିଛନ୍ତି । ଆମେମାନେ ମଧ୍ୟ ମା'ଙ୍କୁ ସାଦାସ୍ୟ କରିଛୁ । ମା' ମଣ୍ଡା ପିଠାରେ ଛେନା, ନଡ଼ିଆ ଓ ଗୁଡ଼ ପୁର ଦେଇ ଗଢ଼ିଛନ୍ତି । ମୁଁ, ଆଇ ଓ ମା' ମିଶି ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ପିଠାପଣାମାନ ତିଆରି କରିଛୁ । ଅପା ଭାଲି ଗଜା କରିଛୁ । ତାକୁ ଚିନି ସିରାରେ ବୁଡେଇଛୁ । ବାପା ବଜାରକୁ ଯାଇଛନ୍ତି । ସେ କହିଛନ୍ତି ମୁଁ ବଜାରରୁ ଆସିଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତମେମାନେ ଅପେକ୍ଷା କରିବ । ବାପା ସକାଳୁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଆଳୁ, ସାରୁ, କଅଁଳ କଦଳୀ, ବାଇଗଣ, କଖାରୁ, ଭେଣ୍ଟି, ବିଲଡି ବାଇଗଣ ଇତ୍ୟାଦି ପରିବା ଆଣିଛନ୍ତି । ତା' ପରେ ମା' ପରିବା କାଟିଛନ୍ତି ଓ ଘାଣ୍ଟି ଚରକାରୀ ତିଆରି କରିଛନ୍ତି । ତା' ସହିତ ପିଠାପଣା ଇତ୍ୟାଦି ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ପାଖରେ ବାଢ଼ିଛନ୍ତି ।

शब्दार्थ

ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ	हिंदी अर्थ
ଶାମ୍ବ ଦଶମୀ	सांब दशमी (एक त्योहार का नाम)
ପିଠାପଣା	चावल तथा उड़द दाल से बना खाद्य
ମଣ୍ଡାପିଠା	चावल, नारियल, उड़द दाल, शक्कर आदि से बना एक प्रकार का खाद्य
ଛେନା	पनीर
ନଡ଼ିଆ	नारियल
ଗୁଡ଼	गुड़
ଆରିଷା ପିଠା	चावल, नारियल और गुड़ से बना खाद्य

କାକରା ପିଠା	सुजी, नारियल तथा शक्कर से बना खाद्य
ଡାଳି ଗଜା	मैदा, शक्कर तथा घी से बना एक खाद्य
ଚିନିସିରା	चिनिसिरा (चीनी की चासनी)
ବୁଡେଇଛୁ	डाला है ।
ଆଳୁ	आलू
ସାରୁ	कचु
ବାଇଗଣ	बैंगन
କଖାରୁ	कहू
ଲାଉ	लौकी
ଭେଣ୍ଡି	भिंडि
ପରିବା	तरकारी
କାଟିଛୁ	काटी है
ଘାଣ୍ଟୁ ଚରକାରୀ	सभी तरकारी मिश्रित सब्ज़ी
ଭାରି	बहुत
ଭୋଗ	भोग / प्रसाद

अभ्यास

I. अनुच्छेद के आधार पर निम्न प्रश्नों के उत्तर दीजिए ।

- 1) ଶାମ୍ବୁ ଦଶମୀରେ କାହାକୁ ପୂଜା କରିବ ?
- 2) ମା' କି ପିଠା କରିଛନ୍ତି ?
- 3) କେଉଁ ଗଜା ଚିନି ସିରାରେ ବୁଡ଼ିଛି ?
- 4) ବାପା ବଜାରରୁ କି କି ପରିବା ଆଣିଛନ୍ତି ।
- 5) କିଏ ପରିବା କାଟିଛନ୍ତି ?
- 6) ମା' କାହା ପାଖରେ ପିଠାପଣା ବାଢ଼ିଛନ୍ତି ?

II. दिए गए प्रत्येक शब्द समूह से अनुपयुक्त शब्द बताइए ।

- 1) ଆଳୁ, ସାରୁ, ବାଇଗଣ, କଦଳୀ, ଚିନି

- 2) ମା', ଅପା, ସୂର୍ଯ୍ୟ, ବାପା, ଆଜ୍ଞା
- 3) ଆରିଷା, ତରକାରୀ, କାକରା, ଡାଲିଗଜା, ମଣ୍ଡା
- 4) କାଟିଛି, ବାଢ଼ିଛି, ରାନ୍ଧିଛି, ଲାଗିଛି, ଚଢ଼ିଛି
- 5) ଚୁନା, ନଡ଼ିଆ, ଗୁଡ଼, ଚିନି, ଭେଣ୍ଟି

III. हिंदी में अनुवाद कीजिए।

ଆମ ଜେଜେବାପାଙ୍କର କାଲି ଦୁର୍ଘଟଣା ହେଲା । ତାଙ୍କର ଗୋଡ଼ କାଟିଲା । ଭାଗ୍ୟବଶତଃ ଆମ ଘର ସାମ୍ନାରେ ହିଁ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଡାକ୍ତରଖାନା ଥିଲା । ଆମେ ତାଙ୍କୁ ସେଇ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ନେଇଗଲୁ ।

ଡାକ୍ତର ତାଙ୍କର ଗୋଡ଼ ପରୀକ୍ଷା କଲେ । ତାପରେ ନର୍ସମାନେ ପଟି ବାନ୍ଧିଲେ । ଘରେ ଖାଇବା ପାଇଁ ଡାକ୍ତର ଔଷଧ ଦେଲେ । ଆମ ଜେଜେବାପା କିଛି ସମୟ ପରି ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ବିଶ୍ରାମ ନେଲେ । ଘଣ୍ଟାଏ ପରେ ଆମେ ତାଙ୍କୁ ଧରି ଘରକୁ ଫେରିଆସିଲୁ ।

IV. ओड़िआ में अनुवाद कीजिए।

मैं बहुत बार कोलकत्ता गई हूँ। वहाँ मैंने विक्टोरिया महल और काली मंदिर, देखे हैं। कलकत्ते के थियेटर्स में मैंने बंगला सिनेमाएँ भी देखी हैं। मुझे दिल्ली देखने की इरादा है। दिल्ली देखने के लिए मैं अपने मित्रों के साथ जाना चाहती हूँ। मेरी एक दिल्लीवाली सहेली है। वह मुझे अपने घर ले चलेगी। उन के घरवालों के साथ मैं दिल्ली देखने के लिए जाऊँगी। दिल्ली में मैं राजघाट, रेड फोर्ट, राष्ट्रपति भवन, संसद भवन, उच्चतम न्यायालय, जंतर मंतर, आदि देखूँगी। दिल्ली से लौटने वक्त मैं आग्रा को भी जाऊँगी। वहाँ का ताजमहल चाँदनी की शाम में देखूँगी। हमारे ओड़िआ के चिल्का जैसा सुंदर तटाक दिल्ली में नहीं हैं। फिर भी दिल्ली तथा आग्रा की मैं सैर जरूर करूँगी। मैं एक बार केरल भी गई हूँ। वहाँ की हरी भरी प्रकृति ने मुझे बहुत आकर्षित की है। केरल से लौटने के बाद मैंने एक ओड़िआ पत्रिका में केरल के बारे में लिखी हूँ। उसी प्रकार दिल्ली तथा आग्रा के बारे में भी लिखना चाहती हूँ।

V. दीवाली के बारे में ओड़िआ में एक छोट सा अनुच्छेद लिखिए।

टिप्पणियाँ

I. इस पाठ में निम्न प्रकार के वाक्यों का प्रयोग हुआ है।

1. 1. ମୁଁ ସେଠାରେ ରାଣୀଗୁମ୍ଫା-ହାତୀଗୁମ୍ଫା ଦେଖିଛି ।   मैंने वहाँ रानीगुफा-
हातीगुफा
मुँ सेठारे राणीगुंफा-हातीगुंफा देखिछि ।   देखा है ।
2. ମୁଁ ନାଟ୍ୟ ମଞ୍ଚ ଦେଖିନାହିଁ ।   मैंने नाट्यमंच नहीं देखा
है ।
मुँ नाट्यमंच देखिनाहिं ।
3. ତୁମେମାନେ କେହି ଖଣ୍ଡଗିରି-ଉଦୟଗିରି   तुमलोगें में से किसीने खंडगिरि-
ପାହାଡ଼ ଦେଖିଛୁ ?   उदयगिरि पहाड़ देखा है ?
तुमेमाने केहि खण्डगिरि-उदयगिरि
पाहाड़ देखिछ ?

उपर्युक्त वाक्यों में पूर्ण वर्तमान कालिक क्रिया का प्रयोग हुआ है। वाक्य (1) सकारात्मक है। वाक्य (2) पूर्ण वर्तमान कालिक निषेधवाचक है और वाक्य (3) प्रश्नवाचक पूर्णकालिक वाक्य है। ओड़िआ में मूलक्रिया के साथ '-छु' (-छ), '-छि' (-छि), '-छू' (-छु), '-छु' (-छु), '-छु' (-छु) सहायक क्रियाओं के व्यवहार करने से पूर्ण वर्तमान कालिक क्रिया के रूप बनते हैं। ऐसे प्रयोग हिंदी के 'देखा है', 'देखी है' जैसे प्रयोगों के समान हैं। पुरुष और वचन के साथ क्रिया का रूप भी बदलता है।

उत्तम पुरुष

एक वचन	ମୁଁ ଦେଖିଛି । मुँ देखिछि ।	मैंने देखा है ।
बहु वचन	ଆମେ/ଆମେମାନେ ଦେଖିଛୁ । आमे / आमेमाने देखिछु । ଆମ୍ଭେ/ ଆମ୍ଭେମାନେ ଦେଖିଛୁ । आम्भे / आम्भेमाने देखिछु ।	हम ने / हम (लोगों) ने देखा है ।

मध्यम पुरुष

एक वचन	ତୁ ଦେଖିଛୁ । तु देखिछु ।	तू ने देखा है ।
बहुवचन	ତୁମେ / ତୁମେମାନେ ଦେଖିଛୁ । देखा है । तुमे / तुमेमाने देखिछ ।	तुमने / तुम (लोगों) ने

ପାଠ 10 ପାଠ

ବଜାର ଦର बज़ार दर

ସୁପ୍ରିୟା : ସବିତା, ତୁମେ କୁଆଡ଼େ
ଯାଇଥିଲ କି, କ'ଣ ବୁଲିବାକୁ
ଯାଇଥିଲ?

ସବିତା : ନାହିଁ, ମୁଁ ବୁଲିବାକୁ
ଯାଇନଥିଲି । ମୁଁ ବଜାରକୁ
ଯାଇଥିଲି ।

ସୁପ୍ରିୟା : କ'ଣ ସବୁ ତୁମେ
ଆଣିଲ ?

ସବିତା : ଆଗକୁ ରଜ ଆସୁଛି ।
ମୁଁ ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ
ଲୁଗାପଟା କିଣିବାକୁ ଯାଇଥିଲି ।

ସୁପ୍ରିୟା : ଲୁଗା ଦାମ ତ ଆକାଶ
ହୁଇଁଲାଣି । ବଜାର କରିବାକୁ
ଡର ଲାଗୁଛି ।

ସବିତା : ମୁଁ 'ସରସ୍ୱତୀ ପୂଜା'ରେ
ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ଲୁଗା
କରିଥିଲି । ମୋ ବଡ଼ ଭାଇ
ଗଲା ମାସରେ ଆମେରିକାରୁ

बाज़ार के भाव

सुप्रिया : सविता, तुम कहाँ गई थी ? क्या
घूमने के लिए गई थी ?

सविता : नहीं, मैं घूमने के लिए नहीं गई
थी । मैं बाज़ार गई थी ।

सुप्रिया : तुम ने क्या क्या लाई हो ?

सविता : आगे (कुछ दिन आगे) 'रज' आ
रहा है । मैं बच्चों के लिए कपड़े
खरीदने गई थी ।

सुप्रिया : कपड़ों के दाम तो आकाश छू रहे
हैं । बाज़ार जाने में डर लग रहा
है ।

सविता : मैंने 'सरस्वती पूजा' में सब के
लिए कपड़े लाए थे । मेरे बड़े भैया
पिछले महीने अमेरिका से आए थे ।
लिजा के लिए वहाँ से सुंदर फ्रॉक
लाए थे । लिजा उसे 'पहली रज' में
पहनेगी । लेकिन 'संक्रांति' और
'भूमिदहन' के लिए नये फ्रॉक बनाने

ଆସିଥିଲେ । ଲିଜା ପାଇଁ ସେଠୁ
ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର ଜାମା
ଆଣିଥିଲେ । ଲିଜା ସେଟା
'ପଢ଼ିଲି ରଜ'ରେ ପିନ୍ଧିବ ।
ହେଲେ 'ସଂକ୍ରାନ୍ତି' ଆଉ 'ଭୂମି
ବହନ' ପାଇଁ ନୂଆ ଜାମାଟ
କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ସୁପ୍ରିୟା : ତୁମେ କ'ଣ ଏଥର
'ପୋଡ଼ିପିଠା' କରିବ ନାହିଁ କି
?

ସବିତା : ଗଲା ବର୍ଷ ମୁଁ ବହୁତ
ପିଠା କରିଥିଲି । ଯଥା :-
ପୋଡ଼ିପିଠା, କାକରା ପିଠା,
ଆରିଷା ପିଠା, ମଣ୍ଡା ପିଠା,
ଛୁଞ୍ଚି ପତର ପିଠା ଇତ୍ୟାଦି ।
ସାଇରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ପିଠା
ବାଣ୍ଟିଥିଲି । ଏଥର ବୋଧହୁଏ
ମୁଁ କରିବିନି । ଗାଁରୁ ନଡ଼ି
ଆ ଗୁଡ଼ିକ ଆସିଥିଲା । ସବୁ
ସରି ଗଲାଣି । ଏବେ
ନଡ଼ିଆ ବଜାରରୁ କିଣିବାକୁ
ପଡ଼ିବ ।

ସୁପ୍ରିୟା : ଆଜିକାଲି ନଡ଼ିଆଟିଏର
ଦାମ୍ ତ ଚାରି ଟଙ୍କା, ପାଞ୍ଚ
ଟଙ୍କା ହୋଇଛି । ଗତ ବର୍ଷ
ମୋ ଟାଣୁ ଆସିଥିଲେ । ସେ
ବହୁତ ନଡ଼ିଆ ଆଣିଥିଲେ ।
ମତେ ବି ଖୁବ୍ ସାହାଯ୍ୟ

ପଡ଼ିବ ।

ସୁପ୍ରିୟା : କ୍ୟା ତୁମ୍ଭେ ବାର 'ପୋଡ଼ିପିଠା' ନାହିଁ
ବନାଉଁ ?

ସବିତା : ପିछले साल मैंने बहुत 'पिठा'
बनाया था । जैसे:- पोड़पिठा,
काकरापिठा, आरिषापिठा,
मंडापिठा, छुंछिपतर पिठा आदि ।
पड़ोस में मैंने सबको पिठा बाँटा
था । इस बार शायद नहीं
बनाऊँगी । गाँव से नारियल लाए
थे । सब खत्म हो गए । अब
नारियल बाज़ार से खरीदने पड़ेंगे ।

सुप्रिया : आजकल एक नारियल के दाम तो
चार या पाँच रुपए हैं । पिछले साल
मेरी साँस आयी थीं । उन्होंने ने बहुत
नारियल लाई थीं । मेरी भी बहुत
सहायता की थी ।

सविता : हाँ, मुझे याद है । तुमने हमें भी
'पोड़पिठा' दिए थे ।

सुप्रिया : अच्छा सविता ! रीता की शादी के
समय तुमने कहाँ से गहने खरीदे
थे ?

କରିଥିଲେ ।

ସବିତା : ହଁ, ମୋର ମନେ ଅଛି ।
ତୁମେ ଆମକୁ ମଧ୍ୟ 'ପୋଡ଼
' ପିଠା' ଦେଇଥିଲ ।

ସୁପ୍ରିୟା : ଆଜ୍ଞା ସବିତା, ରୀତା
ବାହାଘର ବେଳେ ତୁମେ
କେଉଁଠୁ ଗହଣା କିଣିଥିଲ ?

ସବିତା : ମୁଁ ତ ଆଗରୁ କିଛି
ରଖି ନଥିଲି । କଟକରୁ ହିଁ
ସବୁ ଗହଣା କିଣିଥିଲୁ । ସୁନାର
ଦାମ୍ ସେତେବେଳେ ବହୁତ
ବଢ଼ି ଯାଇଥିଲା । ପରେ
ଅବଶ୍ୟ କମି ଯାଇଥିଲା ।
ତମେ କେବେ ହିଁ ବାହାଘର
କରୁଛୁ କି ?

ସୁପ୍ରିୟା : ହଁ, ଗୋଟି ଡାଗାରେ
ଠିକ୍ କରିଥିଲୁ । ବରଘର
ବହୁତ ଯୌତୁକ ମାଗିଲେ ।
ଆମେ ମନା କରିଦେଇଥିଲୁ ।
ବାହାଘର ବନ୍ଦ
ହୋଇଯାଇଥିଲା । ଏବେ ପୁଣି
ଆଉ ଗୋଟି ଡାଗାରେ ଠିକ୍
କରିଛୁ । ସେମାନେ ବହୁତ
ଭଲ ଲୋକ । ଆଉ ମାସ
ପନ୍ଦର ତାରିଖରେ ବାହାଘର
କରିବୁ ।

ସବିତା : मैंने तो पहले कुछ नहीं रखा था ।
कटक से ही सब गहने खरीदे थे ।
सोने का दाम तब बहुत बढ़ गया
था । बाद में अवश्य कम हो गया
था । तुम बेटी की शादी कब कर
रही हो ?

सुप्रिया : हाँ, एक जगह ठीक किया था ।
लेकिन वर के घरवालों ने बहुत
दहेज माँगा । हम ने इनकार कर
दिया था । शादी रुक गई थी । अब
फिर एक और जगह ठीक की है ।
वे बहुत अच्छे लोग हैं । अगले
महीने की पंद्रह तारीख को शादी
करेंगे ।

शब्दार्थ

ओड़िआ शब्द	हिंदी अर्थ
ରଜ	रज (ओड़िशा का एक प्रधान पर्व)
ଲୁଗାପଟା	कपड़ा
ଦାମ	भाव, दाम, कीमत
ଆକାଶ	आकाश
ଡର	डर
ସରସ୍ୱତୀ ପୂଜା	सरस्वती पूजा
ବଡ଼ଭାଇ	बड़ा भाई
ଜାମା	फ्रॉक
ପହିଲି ରଜ	पहली रज
ସଂକ୍ରାନ୍ତି	‘संक्रांति’
ଭୂମି ଦହନ	‘भूमिदहन’
ଘୋଡ଼ ପିଠା	चावल, उड़द दाल, छेना, नारियल और गुड़ से बना खाद्य
ଛୁଟିପଡ଼ର ପିଠା	चावल, उड़द दाल, नारियल और गुड़ मिलाकर उबाला हुआ पानी के चाप में हलदी के पत्तों में बना खाद्य
ଏଣୁରି ପିଠା	चावल, उड़द दाल, नारियल, गुड़ आदि से बना खाद्य
ନଡ଼ିଆ	नारियल
ଚାରିଟଙ୍କା	चार रुपए
ପାଞ୍ଚଟଙ୍କା	पाँच रुपए
ସୁନା	सोना
ବଢ଼ିଯାଇଥିଲା	बढ़ गया था
ଅବଶ୍ୟ	अवश्य
କମିଯାଇଥିଲା	कम हो गया

ସୌତୁକ	दहेज
ଆରମାସ	अगला महीना
ପନ୍ଦର ତାରିଖ	पंद्रह तारीख
ବାହାଘର	शादी
ଗୁଡ଼ିକ	एक से ज्यादा

अभ्यास

I. नीचे दिए गए शब्द-युग्म तथा वाक्य दोहराइए।

- 1)
  1. ଲୁଗାପଟା
  2. ପହିଲି ରଜ
  3. ପୋଡ଼ପିଠା
  4. ଆଜିକାଲି
- 2)
  1. ମୁଁ ସରସ୍ୱତୀ ପୂଜାରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ଲୁଗା କରିଥିଲି ।
  2. ମୁଁ ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଲୁଗାପଟା କିଣିବାକୁ ଯାଇଥିଲି ।
  3. ସବିତା, କୁଆଡେ ଯାଇଥିଲ କି ?
  4. ନାହିଁ, ମୁଁ ବଜାରକୁ ଯାଇଥିଲି ।
  5. ଲୁଗା ଦାମତ ଆକାଶ ଚୁଲ୍ଲିଲାଣି ।
  6. ଆଜି କାଲି ନଡ଼ିଆଟିଏର ଦାମ ଚାରିଟଙ୍କା, ପାଞ୍ଚ ଟଙ୍କା ହୋଇଛି ।

II. नीचे दिए गए वाक्यों में रेखांकित शब्दों के स्थान पर उनके नीचे दिए गए शब्दों / शब्दयुग्मों का प्रयोग कर वाक्य बनाइए।

- 1) ମୁଁ ସରସ୍ୱତୀ ପୂଜାରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ଲୁଗା କରିଥିଲି ।
  - 2) ସବିତା କୁଆଡେ ଯାଇଥିଲ କି ?
ତୁମମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଝିଅମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଘରଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ	କେମିତି କାହିଁକି କେବେ କେତେବେଳେ କେଉଁଆଡ଼େ

3) ତୁମେ ଆମକୁ ପୋଡ଼ିପିଠା ଦେଇଥିଲ ।

କାକରା ପିଠା

ଆରିଷା ପିଠା

ଏଣ୍ଡୁରି ପିଠା

ଛୁଞ୍ଚିପତର ପିଠା

ମଣ୍ଡା ପିଠା

4) ଲୁଗା ଦାମତ ଆକାଶ ଛୁଇଁଲାଣି ।

ଦରଦାମ

ପରିବା ଦାମ

ତେଲ ଦାମ

ନଡ଼ିଆ ଦାମ

ଚିନି ଦାମ

5) ନାହିଁ, ମୁଁ ବଜାରକୁ ଯାଇ ନଥିଲି ।

ସ୍କୁଲକୁ

ଅଫିସକୁ

କୁଆଡ଼କୁ

ବଗିଚାକୁ

ଆମ୍ବୁଗୋଟାକୁ

III. कोष्ठक में दिए गए शब्दों का प्रयोग कर वाक्य पूरे कीजिए ।

(ସାଇରେ, ସମସ୍ତଙ୍କ ପୂଜାରେ, ରଜ, ଜାମା, ପୋଡ଼ିପିଠା)

1. ଆଗକୁ _____ ଆସୁଛି ।
2. ଲିଜା ପାଇଁ ସୁନ୍ଦର _____ ଆଣିଥିଲେ ।
3. ମୁଁ _____ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ନୂଆ ଲୁଗା କରିଥିଲି ।
4. ତୁମେ କ'ଣ _____ କରିବ ନାହିଁକି ?
5. ମୁଁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ _____ ପିଠା ବାଣ୍ଟିଥିଲି ।

IV. (क) वर्ग में दिए गए वाक्यांशों के साथ (ख) वर्ग के उपयुक्त शब्द जोड़कर वाक्य बनाइए ।

(क)

(ख)

ଲୁଗା ଦାମତ ଆକାଶ

ବାଣ୍ଟିଥିଲି

ସାଇରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ପିଠା

ଛୁଇଁଲାଣି

ରତବର୍ଷ ମୋ ଶାଶୁ

କରି ହେବନି

ବରଘର ବହୁତ

ଆସିଥିଲେ

ଏଥର ବୋଧହୁଏ

ଯୌତୁକ ମାଗିଲେ

V. कोष्ठक में दिए गए शब्दों के उपयुक्त रूपों का प्रयोग कर वाक्य पूरे कीजिए।

1. ମୁଁ _____ ଯାଇନଥିଲି । (ବଜାର)
2. ମୁଁ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ଲୁଗା _____ । (କର)
3. ଲିଜା ସେଇଟା ପଢ଼ିଲି _____ ପିନ୍ଧିବ । (ରଜ)
4. ଗାଁରୁ ନଡ଼ିଆ _____ । (ଆସ)
5. ତୁମେ _____ ମଧ୍ୟ ପିଠା ଦେଇଥିଲ । (ଆମ)

VI. कोष्ठक में दिए गए शब्दों का सही स्थान पर प्रयोग कर दिए गए वाक्यों का विस्तार कीजिए।

उदाहरण (1) : ମୋ ବଡ଼ ଭାଇ ଆସିଥିଲେ । (ଗଲା ମାସରେ, ଆମେରିକାରୁ)
ମୋ ବଡ଼ ଭାଇ ଗଲା ମାସରେ ଆମେରିକାରୁ ଆସିଥିଲେ ।

1. ମୁଁ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଯାଇଥିଲି । (କାଲି ସକାଳେ, ବସରେ)
2. ବାପା ବଜାରରୁ ପରିବା ଆଣିଥିଲେ । (କାଲି, ଭଲ) ।
3. ସେମାନେ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ଧରି ଗାଁରେ ରହୁଥିଲେ । (କଟକର, ଏକ)
4. ଆମଘରକୁ ଆସନ୍ତୁ । (ପଅରଦିନ, ଖାଇବାକୁ)
5. ମୋ ଭଉଣୀର ବାହାଘର । (ଆସନ୍ତା ମାସ, ପନ୍ଦର ତାରିଖରେ)
6. ତୁମେ ଆମକୁ ପୋଡ଼ପିଠା ଦେଇଥିଲ । (କାଲି ରୁଟିକର)
7. ସେ ଦେଇଥିଲେ । (ପିଲାମାନଙ୍କୁ, ନୂଆବହି)
8. ତୁ ଦେଇଥିଲୁ । (ଆମମାନଙ୍କୁ, ପିଠା)
9. ତୁମେମାନେ ଦେଇଥିଲ । (ସାଙ୍ଗମାନଙ୍କୁ, କଲମ)
10. ଆପଣ ଦେଇଥିଲେ । (ଭଉଣୀଙ୍କୁ, ଶାଢ଼ୀ)
11. ଆପଣମାନେ ଦେଇଥିଲେ । (ସେମାନଙ୍କୁ, ଆରିଷା ପିଠା)
12. ସେମାନେ ଦେଇଥିଲେ । (ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କୁ, ଉପହାର)

VII. उदाहरण के अनुसार तीन तीन शब्दों का प्रयोग कर दिए गए छोटे वाक्यों का विस्तार कीजिए।

उदाहरण :- ଆମେମାନେ ଖାଇଥିଲୁ ।
କାଲି ଆମେମାନେ ତାଙ୍କଘରେ ପୋଡ଼ପିଠା ଖାଇଥିଲୁ ।

1. ତୁମେ ଦେଖିଥିଲ ।
2. ମୁଁ ଲେଖିଥିଲି ।
3. ସେମାନେ ବୁଲିଥିଲେ ।
4. ରମା ଗାଇଥିଲା ।
5. ଆପଣ ବାଣ୍ଟିଥିଲେ ।

VIII. कोष्ठक में दिए गए हिंदी शब्दों के समानार्थक ओड़िआ शब्दों का प्रयोग कर वाक्य पूरे कीजिए।

1. ମୁଁ ଗଲା ମାସରେ ମନ୍ଦିର _____ । (गया था)
2. ବାପା କେବେ _____ ? (आए थे)
3. ଲିଜା ପାଇଁ, ସୁନ୍ଦର ଜାମା _____ । (लाए थे)
4. ତୁମେ କ'ଣ ପୋଡ଼ ପିଠା _____ । (नहीं करोगे)
5. ସେ ମତେ ବି _____ । (मदद किया था)

पढ़िए और समझिए

ରୀତାର ବାହାଘର

रीतार बाहाघर

ଫାଲ୍‌ଗୁନ ମାସରେ ରୀତାର ବାହାଘର ହୋଇଥିଲା । ସେ ଦିନ ସକାଳୁ ରୀତା ହଳଦିଆ ପାଟ ଶାଢ଼ୀ ପିନ୍ଧିଥିଲା । କେତେ ଗହଣା ପିନ୍ଧିଥିଲା । ରୀତା ଭାରି ସୁନ୍ଦର ଦିଶୁଥିଲା । ସଞ୍ଜ ବେଳେ ରୀତାର ବର ଆସିଲା । କେତେ ବରଯାତ୍ରୀ ଆସିଥିଲେ । ହୁଳହୁଳି ପଡ଼ିଥିଲା । ଶଙ୍ଖ ବାଜିଥିଲା । ରୀତା ଓ ତା' ବର ମୁକୁଟ ପିନ୍ଧିଥିଲେ । ସେମାନେ ବେଦୀ ଉପରେ ବସିଥିଲେ । ସେଠି ପୁରୋହିତ ମନ୍ତ୍ର ପଢ଼ିଥିଲେ ଓ ହୋମ କରିଥିଲେ । ରୀତାର ବର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ସେ ମଧ୍ୟ ବେଦୀରେ ପ୍ରସନ୍ନତାର ସହିତ ବସିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ପରିବାରର ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟମାନେ ବେଦୀର ଚାରିପାଖରେ ବସିଥିଲେ । ନବଦମ୍ପତିଙ୍କୁ ଦେଖି ସମସ୍ତେ ଖୁସି ହେଉଥିଲେ । ଆଉ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ଅନେକ ଫଟୋ ଉଠାଉଥିଲେ । ରୀତା ଓ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଦୁହେଁ ବହୁ ସୁନ୍ଦର ଦେଖାଯାଉଥିଲେ । ରୀତାର ଭଉଣୀ ଶିଖା, ରୀତା ଓ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳଙ୍କର ହାତଗଣ୍ଠି ଫିଟାଇଥିଲା । ଆଉ ହାତଗଣ୍ଠି ବଦଳରେ ସେମାନେ ତାକୁ ଗୋଟିଏ ଉପହାର ସ୍ୱରୂପ ପାଟ ଶାଢ଼ୀଟିଏ ଦେଲେ ।

ଶୁଭ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ବାହାଘର ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର କର୍ମବିଧି ଅନୁସାରେ ଶେଷ ହୋଇଥିଲା । ସବୁ ଅତିଥି ଏବଂ ପରିବାରର ସଦସ୍ୟମାନେ ନବଦମ୍ପତିଙ୍କୁ ଆଶୀର୍ବାଦ

ଦେଇଥିଲେ । ତାପରେ ସମସ୍ତେ ଭୋଜି ଖାଇଥିଲେ । ସମସ୍ତେ ଭୋଜିକୁ ଆନନ୍ଦ ସହକାରେ ଉପଭୋଗ କରି ଖାଇଥିଲେ । ସେଇ ଭୋଜିରେ ଆମିଷ, ନିରାମିଷ ଓ ମିଠା ଲତ୍ୟାଦି ତିଆରି କରାଯାଇଥିଲା ।

ଉତ୍କଳ ଓ ତାଙ୍କ ପରିବାର ନୂଆବୋହୁକୁ ଶୁଭ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଦେଖି ତାଙ୍କ ଘରକୁ ନେଇଯାଇଥିଲେ । ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ରୀତାର ବଡ଼ ଭାଇ ଭାଉଜ ମଧ୍ୟ ଯାଇଥିଲେ । ରୀତା ଶାଶୁ ଘରକୁ ଗଲାବେଳେ ବହୁତ କାନ୍ଦିଥିଲା ।

शब्दार्थ

ओड़िआ शब्द	हिंदी अर्थ
ଫାଲ୍‌ଗୁନ୍ ମାସ	फागुन का महीना
ହୁଲଦିଆ	पीला
ପାଟ	'पाट', रेशम (टस्सर)
ଗହଣା	आभूषण
ବର	वर, दुल्हा
ବରଯାତ୍ରୀ	वरयात्री, बाराती
ହୁଲହୁଲି	फूल-फूलि (मुँह के भीतर की ओर से की जानेवाली एक मंगल-ध्वनि)
ଶଙ୍ଖ	शंख
ମୁକୁଟ	मुकुट
ବେଢ଼ୀ	मंडप
ପୁରୋହିତ	पुरोहित
ମନ୍ତ୍ର	मंत्र
ହୋମ	यज्ञ
ଉପହାର	उपहार
ଖୁସି	खुशी
ପରଦିନ	पिछले दिन
ଶାଶୁଘର	ससुराल

କାନ୍ଦିଥିଲା	ରୋई थी
ପ୍ରସନ୍ନତା	आनंद
ପରିବାର	परिवार
ଫଟୋ	तसवीर
ସୁନ୍ଦର	सुंदर
ଯୋଡ଼ି	जोड़ी, युग्म, दो
ଭଉଣୀ	बहन
ହାତଗଣ୍ଠି	हस्तबंधन, करबंधन
ଶୁଭମୁହୂର୍ତ୍ତ	अच्छा समय, शुभ मुहूर्त
ବିଧି	नियम
ଶେଷ ହୋଇଥିଲା	खत्म हो गया था
ଅତିଥି	अतिथि
ସଦସ୍ୟମାନେ	सदस्यों
ନବଦମ୍ପତ୍ତି	नवदंपति
ଆଶୀର୍ବାଦ	आशीर्वाद
ଭୋଜି ଖାଇଥିଲେ	भोजन किया था
ଆନନ୍ଦ ସହକାରେ	आनंद के साथ
ଉପଭୋଗ	उपभोग
ଆମିଷ	आमिष
ନିରାମିଷ	निरामिष
ମିଠା	मिठाई
ନୂଆବୋହୂ	नई बहु
ଘରକୁ ନେଇଯାଇଥିଲେ	घर में ले गए थे / गई थीं
ବଡ଼ଭାଇ	बड़ा भाई
ଭାଉଜ	भाभी
	अभ्यास

I. अनुच्छेद के आधार पर नीचे दिए गए प्रश्नों के उत्तर दीजिए।

1. ରୀତାର ବାହାଘର କେବେ ହୋଇଥିଲା ?
2. ରୀତା କେଉଁ ରଙ୍ଗର ପାଟ ଶାଢ଼ୀ ପିନ୍ଧିଥିଲା ?
3. ରୀତାର ବର କେତେବେଳେ ଆସିଲା ?
4. ରୀତା ଓ ତା' ବର କେଉଁଠି ବସିଥିଲେ ?
5. ପୁରୋହିତ କ'ଣ କରିଥିଲେ ?
6. ରୀତା ଶାଶୁ ଘରକୁ ଗଲାବେଳେ କ'ଣ କରିଥିଲା ?
7. ଉତ୍କଳ କିଏ ?
8. କେଉଁମାନେ ବେଢ଼ୀର ଚାରିପାଖେ ବସିଥିଲେ ?
9. କାହାର ଫଟୋ ଉଠିଥିଲା ?
10. କେଉଁମାନଙ୍କର ଯୋଡ଼ି ସୁନ୍ଦର ଦେଖାଯାଉଥିଲା ?
11. କିଏ ହାତଗଣ୍ଠି ଫିଟାଇଥିଲା ?
12. ଶିଖା କିଏ ?
13. ଶିଖାକୁ ଉପହାରସ୍ବରୂପ କ'ଣ ମିଳିଥିଲା ?
14. ରୀତା ବିଦା ହେବା ସମୟରେ ତାଙ୍କ ଘରୁ କିଏ କିଏ ଯାଇଥିଲେ?

II. अनुच्छेद में वर्णित नीचे दी गई घटनाओं को क्रमानुसार लिखिए।

1. ରୀତା ଶାଶୁ ଘରକୁ ଗଲାବେଳେ ବହୁତ କାନ୍ଦିଥିଲା ।
2. ରୀତା ଶାଶୁ ଘରକୁ ଯାଇଥିଲେ ।
3. ପରିବାରର ସଦସ୍ୟମାନେ ନବଦମ୍ପତ୍ତିଙ୍କୁ ଆର୍ଶୀବାଦ ଦେଇଥିଲେ ।
4. ପୁରୋହିତ ମନ୍ତ୍ର ପଢ଼ିଥିଲେ ।
5. ରୀତାର ବଡ଼ ଭାଇ ଭାଉଜ ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଯାଇଥିଲେ ।
6. ବରଯାତ୍ରୀ ଆସିଥିଲେ ।
7. ରୀତା ଗହଣା ପିନ୍ଧିଥିଲା ।
8. ସମସ୍ତେ ଉପହାର ଦେଇଥିଲେ ।
9. ଶୁଭ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ବାହାଘର ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା ।
10. ସମସ୍ତେ ଭୋଜିକୁ ଆନନ୍ଦ ସହକାରେ ଉପଭୋଗ କରି ଖାଇଥିଲେ ।

III. हिंदी में अनुवाद कीजिए।

ଶରତ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ହେଉଛି 'କାର୍ତ୍ତିକ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା' । ଏହାର ନାଁ 'କୁମାର ପୂର୍ଣ୍ଣିମା' ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଏହା ପ୍ରକୃତରେ କୁମାରୀମାନଙ୍କର ଉତ୍ସବ । ଅବିବାହିତ ଝିଅମାନେ ଭଲ ବର ପାଇବା ପାଇଁ ଏହିଦିନ ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ପୂଜା କରନ୍ତି । ସେଦିନ ସବୁ ଝିଅ ନୂଆ ଲୁଗା ପିନ୍ଧନ୍ତି । ଫୁଲରେ ସଜ ହୁଅନ୍ତି । ସଞ୍ଜ ବେଳକୁ ଖଇ, କଦଳୀ, ଛେନା, ଗୁଡ଼, ଚକଟି ଜହ୍ନର ପ୍ରତିଛବି କରନ୍ତି । ଜହ୍ନକୁ ପୂଜା ଦେଇ ଦିନଯାକ ଉପାସ କରିଥିବା ଝିଅମାନେ ସେଇ ଚାନ୍ଦକୁ ଖାଆନ୍ତି ।

ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ଅପେକ୍ଷା ଏ ବର୍ଷ ପୂଜା ଭଲ ହୋଇଥିଲା । ପ୍ରାୟ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ଘରେ ଫୁଲକୋଠି ସଜାଯାଇଥିଲା । ସବୁ ଝିଅମାନେ ମିଶି ସଞ୍ଜବେଳେ ଜହ୍ନଫୁଲ, କାକୁଡ଼ି ଫୁଲ, ଗଙ୍ଗଶିଉଳି ଫୁଲ ଚଉଁରା (ବୃନ୍ଦାବତୀ) ଙ୍କ ପାଖରେ ପୂଜା କରିଥିଲେ । କିଛି ଫୁଲରେ ଫୁଲକୋଠି ସଜାଯାଇଥିଲା । ଭୂଇଁରେ ଗାର ନଟାଣି ଫୁଲ ଥୋଇ ଅତି ସୁନ୍ଦର ଦେଉଳ ରଥର ପରିକଳ୍ପନା ଓ ତା'ର ଜାଆଁ ତିଆରି କରିବା କଳାତ୍ମକତାର ଉଦାହରଣ ।

ପରିଷ୍କାର ଆକାଶରେ ଅତି ସୁନ୍ଦର କିରଣ ବିଛେଇଥିବା ଚନ୍ଦ୍ରକୁ ଦେଖି ଝିଅମାନେ ମନଶୋଲା ଆନନ୍ଦ ଉପଭୋଗ କରିଥିଲେ । ପରିବାରର ସମସ୍ତେ ସେଇ ଆନନ୍ଦରେ ଭାଗୀଦାର ହୋଇଥିଲେ ।

ସବୁ ଉତ୍ସବ ପରି ଏଥିରେ ମଧ୍ୟ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ପିଠାପଣା ତିଆରି ହେଉଥିଲା । ଝିଅମାନେ ଗିଲ ଖେଳିଥିଲେ । ଏବେ ଲୁଡ଼ୋ, କବାଡ଼ି ଓ ଶଙ୍ଖ ତିଆରି ଖେଳ ମଧ୍ୟ ଖେଳା ଯାଉଛି । ଅବିବାହିତ ଝିଅମାନେ 'କୁମାର ପୂର୍ଣ୍ଣିମା' ର ଗୀତ ବୋଲନ୍ତି ଏବଂ ବୋହୂବୋରୀ ଆଦି ଖେଳ ଖେଳନ୍ତି । କୁମାର ପୂର୍ଣ୍ଣିମାର ଅନ୍ୟ ନାଁ କୁଆଁର ପୁନେଇ । ଝିଅମାନେ ଗୀତ ଗାଇଥାନ୍ତି 'କୁଆଁର ପୁନେଇ ଜହ୍ନଗୋ ଫୁଲ ବଉଳ ବେଶୀ' ।

IV. ओड़िआ में अनुवाद कीजिए।

मैं पिछले साल संबलपुर गई थी। वहाँ बहुत सारी साड़ी की दुकानें थीं। वहाँ सुंदर सुंदर पाट की साड़ियाँ देखी थीं। मैंने अपने लिए दो साड़ियाँ लाई थीं। मेरे सहेलियों के लिए एक एक साड़ी लाई थी। वहाँ से कुछ परदों का कपड़ा भी मैंने खरीदा था। ये कपड़े मेरे भाई के नये घर के लिए हैं। मुझे नई जगह देखना बहुत पसंद है। पिछले साल अपने कुछ मित्रों के साथ हीराकुद देखने के लिए गई थी। वह मेरा एक अच्छा अनुभव था। आनेवाली छुट्टियों में मैं ओड़िशा के बाहर के जगहों को देखने के लिए जाऊँगी।

V. अपनी देखी हुई किसी शादी के बारे में ओड़िआ में एक छोटा अनुच्छेद लिखिए।

टिप्पणियाँ

1. ଗଲାବର୍ଷ ମୁଁ ବହୁତ ପିଠା କରିଥିଲି ।   पिछले वर्ष मैं ने बहुत पिठा बनाई थीं ।
- गलावर्ष मुँ बहुत पिठा करिथिलि ।
2. ସବିତା ! କୁଆଡ଼େ ଯାଇଥିଲକି ?   सविता ! कहाँ गई थी ?
- सबिता! कुआड़े जाइथिलकि?
3. ନାହିଁ ମୁଁ ବଜାରକୁ ଯାଇଥିଲି ।   नहीं, मैं बाज़ार गई थी ।
- नाईँ मुँ बजारकु जाइथिलि ।

उत्तमपुरुष

मध्यमपुरुष

थीं।	बहुवचन	तुमेलोलने / तुमेलुलने ढललथलल ।	तुमललल गल थे / गई थीं।
		तुमेलने/ तुमेलने लललथलल ।	
		तललल / तलललने ढललथललल ।	तलललल गल थे / गई
		तललल/ तलललने लललथलल ।	
		अनलतुरुष	
	अकवचन	वे ढललथलल ।	वह गलतल थल / गई थी।
		से लललथलल ।	
	बहुवचन	वेने ढललथललल ।	वे (ललल) गल थे / गई थीं।
		सेने लललथलल ।	

(2) और (3) वलक्य तलतलकुरल तुरु भूतकलल के तुरुनलरुथक और नलषेधलरुथक वलक्य हैं।

II. रल -

तल ओड़लशल के कृषल तुरु तलधलरलत अक बड़ल तुलललर है। लून के महीने में संकुरलतल के तुरुव अक दलन और अगले दो दलन तल तुलललर मनलतल ललतल है। उन दलनलं लड़कलतुं घर में कुछ कलम नही कलरतुं।

तुलड़तलठल -

तल अक तुकवलन है। 'रल' के तुलललर तुरु ओड़लशल में ललल तुलड़तलठल बनलकर रलखते हैं। कलवल, उड़द दलल, छेनल, गुड़, नलरलतलल और गरम मसललल डललकर तल तुलड़तलठल बनलतल ललतल है।

हलतगलंठल -

तल शलदी के धरुतुकुरलतललं में अक तुरुधलन कुरलतल है। शलदल के वेदी के ऊतुरु अगुनल कुल सलकुषी मलन कर लड़की के हलथ के ऊतुरु लड़के कल हलथ रलख कर कुश से बलँधल ललतल है। तल कलम तुरुललहत ही कलरते हैं। इस गलंठ कुल 'हलतगलंठल' कहते हैं और लड़की की बहन इसे खुलतुी है। 'हलतगलंठल' खुलनेवलुी लड़की कुल तुतललर के रुतु में दुलुहल कतुड़ल तल रुतुए देते हैं।

ପାଠ 11

ଗୋଟିଏ ଦୁର୍ଘଟଣା ଗୋଟିଏ ଦୁର୍ଘଟଣା

एक दुर्घटना

ରମୁ : ହବିବ୍ ! ଗାଡ଼ି ଧୀରେ ଧୀରେ
ଚଲା । ଆଗରେ ବସ୍ ଟା କେତେ
ଜୋରରେ ଆସୁଛି ଦେଖିଲୁ !
ମୋତେ ବହୁତ ଡର ଲାଗୁଛି ।

ହବିବ୍ : କହନା ଭାଇ । ଆଜିକାଲି ରାସ୍ତାରେ
ସେତେ ଭିଡ଼ ହେଉଛି ସେତେ
ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟୁଛି । ମୋ ପାଖରେ
ଦୁର୍ଘଟଣାର ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ତାଲିକା
ଅଛି ।

ରମୁ : ତୁ ତ ରାଜମହଲ ଛକରେ
ଦୁର୍ଘଟଣା କଥା ଶୁଣିନଥିବୁ । କ'ଣ
ଶୁଣିଛୁ ?

ହବିବ୍ : ନା, ଦୁର୍ଘଟଣା କେମିତି
ହେଲା ?

ରମୁ : ତୁମେ କ'ଣ ମୋ ପାଖରୁ ସେହି
ବିଷୟରେ ଶୁଣିବାକୁ ଚାହୁଁଛୁ କି ?
ତେବେ ଶୁଣ । ଗୋଟିଏ ବସ୍ ଓ
ଗୋଟିଏ ସ୍କୁଟର ବିପରୀତ ଦିଗରୁ
ଆସୁଥିଲେ । ମୁହାଁ ମୁହାଁ ଧକ୍କା
ହେଲା ।

ହବିବ୍ : ବହୁତ ଲୋକ ତ

ରମୁ : ହବିବ, ଗାଡ଼ି ଧୀରେ-ଧୀରେ ଚଲାओ । ଦେଖ
ଲୋ ସାମନେ କିତନୀ ତେଜୀ ସେ ବସ ଆ
ରହି है! मुझे बहुत डर लग रहा है ।

हबीब : मत बोलो भाई । आजकल रास्ते में
जितनी भीड़ हो रही है, उतनी
दुर्घटनाएँ भी हो रही हैं । मेरे पास
दुर्घटनाओं की एक तालिका है ।

रमु : तू ने तो राजमहल चौक की दुर्घटना
के बारे में नहीं सुना होगा? क्या
सुना है?

हबीब : नहीं । दुर्घटना कैसे हुई?

रमु : क्या तुम मुझ से उस के बारे में
सुनना चाहते हो? तब सुनो । एक
बस और एक स्कूटर विपरीत
दिशाओं से आ रहे थे । आपस में
टक्कर हुई ।

हबीब : तो बहुत लोग मरे होंगे?

रमु : नहीं । बहुत लोग तो नहीं मरे होंगे ।
दो प्रौढ़ व्यक्ति और एक छोटा सा
बच्चा दुर्घटना स्थल पर ही मर गए ।
मैंने ऐसा ही सुना था ।

ମରିଥିବେ ?

ରମୁ : ନାଁ, ବହୁତ ଲୋକ ତ ମରି ନଥିବେ । ଦି' ଜଣ ବୟସ୍କ ଲୋକ ଓ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ପିଲା ଦୁର୍ଘଟଣା ସ୍ଥାନରେ ହିଁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମରିଗଲେ । ମୁଁ ଏମିତି ହିଁ ଶୁଣିଥିଲି ।

ହବିବ : ଆହା ! କେତେ ରକ୍ତ ବୋହିଥିବ ! ଲୋକମାନେ ବି ବହୁତ ଖଣ୍ଡିଆ ଖାବରା ହୋଇଥିବେ ।

ରମୁ : ସେ କଥା ଆଉ ପଚାରନା ଭାଇ । ସେ ଦୃଶ୍ୟ ଅତି କରୁଣ ଥିଲା ।

ହବିବ : ଏ ସବୁ ଦୁର୍ଘଟଣାର ପ୍ରଧାନ କାରଣ ହେଲା ଲୋକସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି । ଆମର ଜନସଂଖ୍ୟା ଯେତେ ବଢ଼ିବ ସେତେ ସମସ୍ୟା ମଧ୍ୟ ବଢ଼ିବ ।

ରମୁ : ଛାଡ଼ ସେ କଥା । ଆଜ୍ଞା, ତୁ ତ କାଲି କଟକ ଯିବୁ । ମୋ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଜ୍ୟାକେଟ୍ ଆଣିଥିବୁ ।

ହବିବ : ତୁ ବି ମୋ ସାଙ୍ଗେ ଚାଲନା ।

ରମୁ : ଆଜ୍ଞା ହଉ, ସାଙ୍ଗ ହୋଇ ଯିବା ।

ହବିବ : ତୋ ହେଲ୍ମେଟଟା ବି ସାଙ୍ଗରେ ନେଇଥିବୁ । ଆମକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ବିଷୟରେ ଆମେ ଯେତେ ଭାବିବା ସେତେ ଭଲହେବ ।

ରମୁ : ହଁ, ଶୁଣ । ସେତେବେଳେ ମୁଁ

ହବିବ : ओह! कितना खून बहा होगा! बहुत से लोग ज़ख्मी भी हुए होंगे ।

रमु : यह बात और मत पूछो भाई । वह दृश्य बड़ा ही कारुणिक था ।

हबीब : इन सब दुर्घटनाओं का प्रधान कारण है जनसंख्या वृद्धि । हमारी जनसंख्या जितनी बढ़ेगी उतनी ही समस्याएँ भी बढ़ेंगी ।

रमु : छोडो इस बात को । अच्छा तू तो कल कटक जाएगा । मेरे लिए एक जाकेट लाना ।

हबीब : तू भी मेरे साथ चल ना ।

रमु : अच्छा । एक-साथ जाएँगे ।

हबीब : अपना हेलमेट भी साथ लाना । हमारी रक्षा के बारे में हम जितना सोचेंगे उतना ही अच्छा होगा ।

रमु : हाँ, सुन । तब तक मैं भाभी को फोन पर बताया होगा । उन्होंने ने दोनों मित्रों को खाने के लिए रखा होगा ।

हबीब : तब तो खूब मज़ा आएगा । कल सुबह नौ बजे मैं तुम्हारा इंतज़ार करूँगा । तू मेरे साथ जरूर आएगा । साथ में गरम कपड़े भी लाएगा । वापस आते समय ठंड लगेगी ।

ଭାଉଜଙ୍କୁ ଫୋନରେ କହିଥିବି । ସେ
ଆମ ଦୁଇଜଣ ସାଙ୍ଗଙ୍କ ପାଇଁ
ଖାଇବାକୁ ରଖିଥିବେ ।

रमु : मुझे तो टंड ही पसंद है । जितना टंड
होगा मुझे उतना ही अच्छा लगेगा ।

ହବିର୍ : ତେବେ ତ ଖୁବ୍ ମଜା
ହେବ । କାଲି ସକାଳ ନଅଟାରେ
ମୁଁ ତୋତେ ଅପେକ୍ଷା କରିବି । ତୁ
ମୋ ସହିତ ନିଶ୍ଚୟ ଆସିବୁ ।
ସାଙ୍ଗରେ ଶୀତ ପୋଷାକ ମଧ୍ୟ
ଆଣ୍ଟିବୁ । ଫେରିଲା ବେଳେ ଥଣ୍ଡା
ଲାଗିବ ।

ରମୁ : ମୋତେ ତ ଥଣ୍ଡା ପସନ୍ଦ । ଯେତେ
ଥଣ୍ଡା ହେବ ମୋତେ ସେତେ ଭଲ
ଲାଗିବ ।

शब्दार्थ

ओड़िआ शब्द	हिंदी अर्थ
ଗାଡ଼ି	गाड़ी
ଶୁଣିବାକୁ	सुननेको
ଚାହୁଁଛି	चाहता हूँ
ମୋତେ	मुझे
ବହୁତ ଡର	बहुत डर
ମୋ ପାଖରେ	मेरे पास
ବଡ଼ ତାଲିକା	बड़ी तालिका
ଧୀରେ ଧୀରେ	धीरे-धीरे
ଚଲା	चलाना
କେତେ ଜୋରରେ	कितनी ज़ोर से
ଭିଡ଼	भीड़

ଦୁର୍ଘଟଣା	दुर्घटना
ଶୁଣିଥିବୁ	सुना होगा
ବିପରୀତ ଦିଗରୁ	विपरीत दिशाओं से
ମୁହାଁ ମୁହଁ	आमने-सामने (आपस में)
ଧକ୍କା	टक्कर
ଦି' ଜଣ	दो आदमी
ବୟସ୍କ ଲୋକ	प्राढ़ आदमी
ଛୋଟ ପିଲା	छोटा बच्चा
ରକ୍ତ	खून
ବହିଥିବ	बहा होगा
ପ୍ରଧାନ	प्रधान
କାରଣ	कारण
ଲୋକ ସଂଖ୍ୟା	लोकसंख्या/जनसंख्या
ମଜାହୁର	आनंद होगा/मज़ा आएगा
ସକାଳ ନଅଟାରେ	सुबह नौ बजे
ଅପେକ୍ଷା କରିଥିବି	इंतजार करूंगा
ଥଣ୍ଡା ଲାଗିବ	सर्दी लगेगी
ମୋ ସହିତ	मेरे साथ

अभ्यास

I. नीचे दिए गए वाक्य दोहराइए ।

1. ତୁ ତ ରାଜମହଲ ଛକରେ ଦୁର୍ଘଟଣା କଥା ଶୁଣି ନଥିବୁ ।
2. ବହୁତ ଲୋକ ତ ମରିଥିବେ ?
3. ଆହା ! କେତେ ରକ୍ତ ବୋହିଥିବ ।
4. ମୋ ପାଇଁ ଗୋଟି ଜ୍ୟାକେଟ ଆଣିଥିବୁ ।

5) ମୁଁ ତତେ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିବି ।

କଲମ ଦେଇଥିବି ।

ଗାଳି ଦେଇଥିବି ।

ଭଲ ପାଇଥିବି ।

ଗପ କହିଥିବି ।

ଚିଠି ଦେଇଥିବି ।

III. उदाहरण के अनुसार कोष्ठक में दिए गए शब्दों का सही स्थान पर प्रयोग कर वाक्यों का विस्तार कीजिए।

उदाहरण:- ତୁ ତ ଶୁଣିଥିବୁ । (ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା କଥା, ରାଜମହଲ ଛକରେ)
ତୁ ତ ରାଜମହଲ ଛକରେ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା କଥା ଶୁଣିଥିବୁ ।

1. ତୁ ତ ପିଇଥିବୁ । (ଚା', ଆସାମରେ)
2. ତୁ ତ ଜାଣିଥିବୁ । (ପୂଜାହେବା କଥା, ଆମ ଘରେ)
3. ତୁ ତ କହିଥିବୁ । (ନାଟକ ହେବା କଥା, କଲେଜରେ)
4. ତୁ ତ ଲେଖିଥିବୁ । (ନିହାରୀକା ପତ୍ରିକାରେ, ତାଜମହଲ କଥା)
5. ତୁ ତ ପଢ଼ିଥିବୁ । (ସୀତାଙ୍କ କଥା, ରାମାୟଣରେ)

IV. कोष्ठक में दिए गए शब्दों में से उपयुक्त शब्द चुनकर वाक्य पूरे कजिए।

(1) (ଫେରିଲା, ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା, ଜୋରରେ, ଘୋଷାକ, ସାଙ୍ଗରେ)

1. ଆଗରେ ବସ୍ ଟା କେତେ _____ ଆସୁଛି ଦେଖିଲୁ ।
2. କାହା ସହିତ _____ ହେଲା ?
3. ତୁ ବି ମୋ _____ ଚାଲ ନା ।
4. ରାତିରେ _____ ବେଳେ ଅଣ୍ଟା ଲାଗିବ ।
5. ସାଙ୍ଗରେ ଶୀତ _____ ନେଇଥିବୁ ।

(2) (ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ, ସାଙ୍ଗେ, ସାଙ୍ଗ, ସାଙ୍ଗରେ, ସାଙ୍ଗ)

1. ମୁଁ ତୋ _____ ଯିବି ।
2. ଆମେ _____ ହୋଇ କଟକ ଯିବା ।
3. ହବିବ୍ ତୋ ସାହିତ୍ୟ ବହିଟା _____ ଆଣିଥିବୁ ।

4. ରାକେଶ ରମେଶର ସବୁଠାରୁ ଭଲ _____ ।
5. ବଜାରରୁ _____ ଆସିବ ।

V. उदाहरण के अनुसार दिए गए वाक्यों का परिवर्तन कीजिए ।

- (1) उदाहरण:-   ତୁ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭଣା କଥା ଶୁଣିଥିବୁ ।
   ତୁ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭଣା କଥା ଶୁଣିବୁ ।

1. ତୁ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ କଥା ଲେଖିଥିବୁ ।
2. ତୁମେ ବାହାଘର କଥା ଜାଣିଥିବ ।
3. ତୁମେମାନେ ବର୍ଷା କଥା ଶୁଣିଥିବ ।
4. ଆପଣ ସିନେମା କଥା କହିଥିବେ ।
5. ଆପଣମାନେ ରାମଙ୍କ କଥା ପଢ଼ିଥିବେ ।

- (2) उदाहरण:-   ସେ ଲିଙ୍ଗରାଜ ମନ୍ଦିର ଦେଖିଥିବେ ।
   ସେ ଲିଙ୍ଗରାଜ ମନ୍ଦିର ଦେଖିଥିଲେ ।

1. ରୀତା ରଜରେ ପୋଡ଼ ପିଠା ଖାଇଥିବ ।
2. ଆପଣ ତାଜମହଲ ଦେଖିଥିବେ ।
3. ତୁମେ ଉପନ୍ୟାସକାର ଗୋପୀନାଥ ମହାନ୍ତିଙ୍କ ବିଷୟରେ ଶୁଣିଥିବ ।
4. ସେମାନେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଚିଲିକା ଦୂର ଦେଖିଥିବେ ।
5. ପିଲାଟି କେତେବେଳୁ କାନ୍ଦିଥିବ ।

VI. कोष्ठक में दिए गए शब्दों में से उपयुक्त शब्द चुनकर वाक्य पुरे कीजिए ।

1. ତୁ କାଲି କଟକ _____ । (ଯାଇଥିବ, ଯାଇଥିବୁ)
2. ମୁଁ ତୁମ ଘରେ ପହଞ୍ଚି _____ । (ଥିବୁ, ଥିବି)
3. କେତେ ରକ୍ତ _____ । (ବୋହିଥିବୁ, ବୋହିଥିବ)
4. ତୁମେ ମୋ ବହି ସାଙ୍ଗରେ _____ । (ନେଇଥିବି, ନେଇଥିବ)
5. ମୁଁ ତୋତେ ଅପେକ୍ଷା _____ । (କରିଥିବି, କରିଥିବ)

VII. 'क' विभाग के ओड़िआ वाक्यांशों का 'ख' विभाग के हिंदी वाक्यांशों से सही प्रकार मिलान कीजिए ।

'क'

'ख'

ଲେଖୁଥିଲା	खा रहा था।
ଖେଳୁଥିଲା	देखा होगा।
ପଢୁଥିବ	खेला था।
ଖାଉଥିଲା	पढ रहा है।
ଶୁଣିଛି	लिख रहा था।
ଦେଖୁଥିବ	सुना है।
ପଢୁଅଛି	पी रहा होगा।

VIII. उदाहरण के अनुसार कोष्ठक में दी गई मूल क्रियाओं के सही रूपों का प्रयोग कर वाक्य पूरे कीजिए।

उदाहरण:- ବଗିଚାରେ କେତେ ଫୁଲ _____ । (ଫୁଟିବା)
ବଗିଚାରେ କେତେ ଫୁଲ ଫୁଟିଛି ।

1. ଫୁଲର ସବୁ ପାଖୁଡା _____ । (ମେଲିବା)
2. ତୁମେ ମତେ ଗପ ବଢ଼ି _____ । (ଦେବା)
3. ରମା ଓଡ଼ିଆ ସିନେମା _____ । (ଦେଖିବା)
4. ବୋଉ ଗାଁରୁ _____ । (ଫେରିବା)
5. ଦେବୀ ନଈରେ ବନ୍ୟା _____ । (ଆସିବା)

IX. उपयुक्त शब्दों का प्रयोग कर वाक्य पूरे कीजिए।

1. ଯେତେ କଠିନ ପରିଶ୍ରମ କରିବା _____ ଭଲ ଫଳ ପାଇବା ।
2. ସେଇ ନର୍ତ୍ତକୀ _____ ଭଲ ନାଚିବ, ସେତେ ପ୍ରଶଂସା ଲୋକଙ୍କଠାରୁ ପାଇବ ।
3. ଆମକୁ ଯେତେ ଟଙ୍କା _____, ସେତେ ବ୍ୟାଙ୍କରୁ ନେବା ।
4. ଆଜି ବଗିଚାରେ ଯେତେ ଫୁଲ _____, ସେତେ ଫୁଲ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ପୂଜା କରିବା ପାଇଁ ଦେଇଛୁ ।
5. ଲିଙ୍ଗରାଜ ମନ୍ଦିରରେ ଆଜି ବହୁତ ଭିଡ଼ _____ ।
6. ମୁଁ ମୋ ସାନଭାଇକୁ _____ ଭଲପାଏ ସେ ମଧ୍ୟ ମୋତେ _____ ଭଲପାଏ ।

पढ़िए और समझिए

ଭାରତର ଜନସଂଖ୍ୟା

भारत जनसंख्या

ଭାରତ ବିଜ୍ଞାନ ଏବଂ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ଆଗୁଆ ଦେଶ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଜନସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ଏହାର ସମୃଦ୍ଧି ପଥରେ ପ୍ରଧାନ ଅନ୍ତରାୟ ହୋଇ ଦେଖାଦେଇଛି । ଅହେତୁକ ଜନସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧିକୁ ରୋକିବା ଏଯାବତ୍ ସମ୍ଭବପର ହେଲା ନାହିଁ । ନିକଟରେ ଯୋଜନା କମିଶନରଙ୍କ ଜନସଂଖ୍ୟା ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଏ ସମ୍ପର୍କିତ ଏକ ଗୁରୁତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି । ଯାହା ପ୍ରଣିଧାନ ଯୋଗ୍ୟ । ଏଥିରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ, ଭାରତର ଜନସଂଖ୍ୟା ଶହେ କୋଟିରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ଵ । ଏହା ଭାରତ ଭଳି ବିକାଶଶୀଳ ରାଷ୍ଟ୍ରପାଇଁ ନିଶ୍ଚିତରେ ଏକ ସତର୍କ ଘଣ୍ଟି । ଭାରତ ବର୍ଷରେ ଜାତୀୟ ଜନସଂଖ୍ୟା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଛି ଓ ଏହାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାରେ ଭାରତ ପୃଥିବୀରେ ପ୍ରଥମ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିଛି । ୧୯୫୨ ମସିହାରେ ଏହି ନୀତି ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ଏହା ଭିତରେ ଦୀର୍ଘ ୪୭ ବର୍ଷ ଅତିବାହିତ ହୋଇଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଜନସଂଖ୍ୟା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବିଫଳ ହୋଇଛି । ପ୍ରତିବର୍ଷ ଜନସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ପାଉଛି । ଏପରି ବୃଦ୍ଧି ପାଇଲେ ଆଉ କେତେ ଦଶନ୍ଧି ପରେ ପ୍ରାୟ ୨୦୫୦ ମସିହା ବେଳକୁ ଏହା ଚର୍ଚ୍ଚମାନ ପୃଥିବୀର ସବୁଠାରୁ ବେଶୀ ଜନସଂଖ୍ୟା ବିଶିଷ୍ଟ ରାଷ୍ଟ୍ରର ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିଥିବା ଚୀନ୍‌କୁ ଟପିଯିବ । ବିଶ୍ଵରେ ଜନସଂଖ୍ୟା ୩ ଗୁଣ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଲା ବେଳେ କେବଳ ଭାରତରେ ଏହା ୫ ଗୁଣ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି ।

ଭାରତରେ ଜନସଂଖ୍ୟା ବଢ଼ିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ସମସ୍ୟାମାନ ବଢ଼ିଯାଇଥାଏ । ଯେମିତି ବେକାର ସମସ୍ୟା, ଅଭାବ ଅନାଟନ, ମାରପିଟ୍, ଦଙ୍ଗା ହଙ୍ଗାମା ଆଉ ପରିବେଶ ପ୍ରଦୂଷଣ ବଢ଼ିଚାଲିଛି ସେମିତି ରାଜ୍ୟ ରାଜ୍ୟ ଭିତରେ ଘମାଘୋଟ ଯୁଦ୍ଧର ସୂତ୍ରପାତ ମଧ୍ୟ ହୋଇଥାଏ । ଜନସଂଖ୍ୟା ବିସ୍ଫୋରଣରୁ ମୁକ୍ତିପାଇବା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ରାଜ୍ୟର ସରକାର ବହୁତ କଠିନ ପରିଶ୍ରମ କରୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଲୋକମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ଯେତେ ପରିଶ୍ରମ ହେବା ଦରକାର ସେତେ ହେଉନାହିଁ । ଯଦି ଏହି ପରିସ୍ଥିତି ଶତାବ୍ଦୀ ଶତାବ୍ଦୀ ଧରି ଚାଲେ ତେବେ ଜୀବଜଗତର ବିନାଶ ହୋଇଯିବ ।

ସରକାର ଅଗ୍ରାଧିକାର ଭିତ୍ତିରେ ଜନସଂଖ୍ୟା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରନ୍ତୁ । ଏହି ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ ଦିଗରେ ଥିବା ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ସଚେତନତାର ଅଭାବକୁ ଦୂରେଇ ରଖନ୍ତୁ ନଚେତ୍ ନେଡ଼ିଗୁଡ଼ କହୁଣୀକୁ ଚାଲିଯିବ । ବିକାଶଶୀଳ ରାଷ୍ଟ୍ର ଭାରତ ଜନସଂଖ୍ୟା ଭାରରେ 'ଗୋଦରା କୋଡ଼େ ଯେତେ ମାଡ଼େ ସେତେ' ନୀତିରେ ସେହି ବିକାଶଶୀଳ ଅବସ୍ଥାରେ ହିଁ ରହିବ । ବିକଶିତ ହେବା ଆଶା ସ୍ଵପ୍ନରେ ରହିଯିବ । ଏମିତି ଗୋଟିକ ପରେ ଗୋଟିଏ ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା

ଯାଉଥିବ କିନ୍ତୁ ଯୋଜନାର ସୁଫଳ ଜନସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ଯୋଗୁଁ ଦେଶର ସାଧାରଣ ନାଗରିକ ପାଇବାରୁ ବଞ୍ଚିତ ହେଉଥିବେ ।

शब्दार्थ

ओड़िआ शब्द	हिंदी अर्थ
ଜନସଂଖ୍ୟା	जनसंख्या
ବିଜ୍ଞାନ	विज्ञान
ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟା	प्रयुक्ति बिद्या
ଆଗୁଆ ଦେଶ	आगे रहनेवाला देश
ସମୃଦ୍ଧି ପଥରେ	समृद्धि की पथमें
ପ୍ରଧାନ ଅନୁରାୟ	प्रधान बाधा
ଅହେତୁକି	ज्यादा
ରୋକିବା	रोकना
ଯୋଜନା କମିଶନ	योजना कमिशन
ବିଶେଷଜ୍ଞ	विशेषज्ञ
ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ରିପୋର୍ଟ	महत्वपूर्ण रिपोर्ट
ପ୍ରଶିଧାନ ଯୋଗ୍ୟ	ध्यान देने योग्य
ଦର୍ଶାଯାଇଛି	दर्शित हुआ है
ଆଗାମୀ	आनेवाला
ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ	ऊर्द्ध, ऊपर
ପହଞ୍ଚିଯିବ	पहुँचेगी
ବିକାଶଶୀଳ ରାଷ୍ଟ୍ର	विकासशील राष्ट्र
ସତର୍କ ଘଣ୍ଟା	सतर्क घंटा
ନିୟନ୍ତ୍ରଣ	नियंत्रण
କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ	कार्यकारी
ନୀତି	नियमावली

ଅତିବାହିତ ହୋଇଯାଇଥିଲେ	ଚଲା गया
ଦଶନ୍ଧି ପରେ	दशाब्दि के बाद
ବେକାର ସମସ୍ୟା	बेरोजगारी समस्या
ଅଭାବ ଅନାଟନ	अभाव अनाटन
ମାରପିଟ	मार्पिट
ଦଂଶା ହଂଶାମା	दंगा हंगामा
ପରିବେଶ ପ୍ରଦୂଷଣ	परिवेश प्रदूषण
ରାଜ୍ୟ ରାଜ୍ୟ ଭିତରେ	राज्य राज्य के बीच में
ଦେଶ ଦେଶ ଭିତରେ	देश देश के बीच में
ଘମାସନ ଲଢ଼ାଇଁ	घमासन लड़ाई
ସୂତ୍ରପାତ	सूत्रपात
ବିସ୍ଫୋରଣ	विस्फोटन
ମୁକ୍ତି ପାଇବା ପାଇଁ	मुक्ति पाने के लिए
ସେତେ ପରିଶ୍ରମ	जितनी मेहनत
ସେତେ ହେଉନାହିଁ	उतना नहीं होती
ପରିସ୍ଥିତି	परिस्थिति
ଶତାବ୍ଦି	शताब्दि
ଜୀବଜଗତ	जीवजगत
ବିନାଶ	विनाश

अभ्यास

I. अनुच्छेद के आधार पर नीचे दिए गए प्रश्नों के उत्तर दीजिए।

1. ଭାରତର ସମୃଦ୍ଧି ପଥରେ କ'ଣ ପ୍ରଧାନ ଅନୁରାୟ ହୋଇ ଦେଖାଦେଇଛି ?
2. ଯୋଜନା କମିଶନରଙ୍କ ଜନସଂଖ୍ୟା ବିଶେଷଜ୍ଞ ଦ୍ଵାରା କି ପ୍ରକାର ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି?
3. କାହାପାଇଁ ସତର୍କ ଘଣ୍ଟିର ସୂଚନା ଦିଆଯାଇଛି ?

3. ଭାରତ ପୃଥିବୀରେ କ'ଣ ପାଇଁ ପ୍ରଥମ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିଛି ?
4. ପ୍ରତିବର୍ଷ କେତେ ଦୂରରେ ଜନସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ପାଉଛି ?
5. କିପରି ଭାବରେ ଜୀବଜଗତର ବିନାଶ ହୋଇଯିବ ?
6. ବିକାଶଶୀଳ ରାଷ୍ଟ୍ର ଭାରତ କେଉଁ ନୀତିରେ ସେହି ବିକାଶଶୀଳ ଅବସ୍ଥାରେ ହିଁ ରହିଯିବ ?

II. अनुच्छेद के आधार पर नीचे दिए गए प्रत्येक शब्दों तथा वाक्यांशों के समूह को सही क्रम में रख कर वाक्य बनाइए।

1. ଦେଶାଦେଇଛି, ପଥରେ, ପ୍ରଧାନ ଅନ୍ତରାୟ, ହୋଇ, ସମୃଦ୍ଧି ପଥରେ, ଜନସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି, ଏହାର, ଆଗୁଆ ଦେଶ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ବିଜ୍ଞାନ ଏବଂ, କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ, ପ୍ରୟୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟା, ଭାରତ
2. ଚୀନକୁ ଟପିଯିବ, ଏହା ବର୍ତ୍ତମାନ, ୨୦୫୦ ମସିହା ବେଳକୁ, ରାଷ୍ଟ୍ରର ସ୍ଥାନ, ପୃଥିବୀର ସବୁଠାରୁ ବେଶୀ, ଜନସଂଖ୍ୟା ବିଶିଷ୍ଟ, ଅଧିକାର କରିବ
3. ପରିବେଶ ପ୍ରଦୂଷଣ ଲତ୍ୟାଦି, ଯୁଦ୍ଧର ସୁତ୍ରପାତ ହୋଇଥାଏ, ଯେମିତି ବେକାର ସମସ୍ୟା, ଅଭାବ ଅନଟନ, ମାର୍ପିଟ୍, ଦଂଶା ଆଉ, ରାଜ୍ୟ ରାଜ୍ୟ ଭିତରେ ଘମାଘୋଟ, ସେମିତି
4. ଜୀବଜଗତର, ତେବେ, ଶତାବ୍ଦୀ ଶତାବ୍ଦୀ ଧରି, ବିନାଶ ହୋଇଯିବ, ଏହି ପରିସ୍ଥିତି, ଚାଲେ, ଯଦି
5. ଭାରତ, ଜନସଂଖ୍ୟା, ବିକାଶଶୀଳ ରାଷ୍ଟ୍ର, ନୀତିରେ, ସେହି ବିକାଶଶୀଳ, ଭାରତରେ, ଗୋଦରା କୋଡ଼େ ଯେତେ ମାଡ଼େ ସେତେ, ଅବସ୍ଥାରେ ହିଁ ରହିବ

III. हिंदी में अनुवाद कीजिए।

ଆପଣମାନେ ଅଳ୍ପ ବହୁତ ଜାଣିଥିବେ, ଯାହା ଘଟେ ତାହା ଘଟଣା । ଯେଉଁ ଘଟଣା ଦୁର୍ଘଟଣା ଆଣେ ତାହା ଦୁର୍ଘଟଣା । ଗୋଟିଏ ନଈ ବହିଯାଉଛି । ବହୁତ ବର୍ଷା ହେଲା । ବନ୍ଧ ଭାଙ୍ଗିଲା, ଘର ଭାଙ୍ଗିଲା । ଲୋକ ମଲେ । ଗାଈ ଗୋରୁ ମଲେ । ଫସଲ ନଷ୍ଟ ହେଲା । ଏସବୁ ହେଉଛି ଦୁର୍ଘଟଣା ।

ରାସ୍ତାରେ ଗାଡ଼ି ମଟର ଯାଉଛି । ଗୋଟିଏ ଗାଡ଼ି ସାମନାରୁ ଆସୁଛି । ମୁହାଁମୁହିଁ ଧକ୍କା ହେଲା । ଲୋକ ମଲେ । ଏହା ଦୁର୍ଘଟଣା । ରାସ୍ତାରେ ଗାଡ଼ିଯାଉଛି । ରାସ୍ତା କଡ଼ରେ ଲୋକ ବସିଛନ୍ତି । ଅଶାୟତ ହୋଇ ଗାଡ଼ି ଉପରକୁ ଚଢ଼ିଗଲା । ଲୋକ ମଲେ । ଏହା ମଧ୍ୟ

ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ।

ପାହାଡ଼ି ରାସ୍ତା ତିଆରି ହେଉଛି । ଉପରୁ ପାହାଡ଼ ଧସିଲା । ରାସ୍ତାରେ କାମ କରୁଥିବା ଲୋକ ପୋତି ହୋଇଗଲେ । ଖଣିରେ କାମ ହେଉଥିବ । ହଠାତ୍ ବହୁତ ଜୋରରେ ପାଣି ବାହାରିଲା । ଲୋକେ କବାଟ ବନ୍ଦ କରି ରହିଲେ । ତାପରେ ଦୁର୍ଗନ୍ଧ ବାଷ୍ପ ବାହାରିଲା ଲୋକ ମରିଗଲେ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ।

ରାସ୍ତାରେ ଲୋକ ଯାଉଥିଲେ । ମେଘ ଘୋଡ଼େଇଥିଲା । ଝଡ଼ ତୋଫାନ ହେଲା । ଗଛ ପଡ଼ି ଲୋକ ମଲେ । ଘଡ଼ଘଡ଼ି ଚଡ଼ଚଡ଼ିରେ ଲୋକ ମଲେ । କୁଆପଥର ମାଡ଼ରେ ଲୋକ ମଲେ । ଏସବୁ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ।

ଆଉ ବି ଶୁଣିଥିବେ, ଭାବି ନଥିବା ଘଟଣା ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା । ସମୁଦ୍ରରେ ଲୋକ ଗାଧୋଉଛନ୍ତି । ହସ ଖୁସିରେ ପାଣି ଫୋପଡ଼ା ଫୋପଡ଼ି ହେଉଛନ୍ତି । ହଠାତ୍ ତଳେ ତଳେ ସୁଅ ବଦଳିଗଲା । ଜଣେ ଲୋକ ସୁଅରେ ଟାଣିହୋଇ ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲା । କେହି ଏପରି ହେବ ଭାବି ନଥିଲେ । ଏହା ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା । ଆପଣମାନେ ଏବେ ଖବରକାଗଜରେ ତୁନାମି ବିଷୟରେ ପଢ଼ିଥିବେ । ଗତ ଶହେ ବର୍ଷ ଭିତର ଭାରତ ଉପକୂଳରେ ତୁନାମି ହୋଇନଥିଲା । ହଠାତ୍ ଦେଖାଗଲା ସମୁଦ୍ର ପଛେଇ ପଛେଇ ଯାଉଛି । ମାରୁମାନେ ଶୁଖିଲାରେ ଡେଉଁଛନ୍ତି । ଯେଉଁମାନେ କ'ଣ ହେଉଛି ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ କିମ୍ବା ମାରୁ ଧରିବାକୁ ଗଲେ, ସେମାନେ ପନ୍ଦରଫୁଟ ଉଚ୍ଚର ପାଣି ଚାପରେ ମରିଗଲେ । କୁଳରେ ବହୁ ଘରଘାର ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ହଜାର ହଜାର ଲୋକ ମଲେ । ଏସବୁ ତ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ।

ସବୁ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶାରେ ଯେ ଲୋକ ମରନ୍ତି, ତା ନୁହେଁ, ଯେଉଁମାନେ ବଞ୍ଚିଗଲେ ସେମାନେ ଅକ୍ଷମ ହୋଇଗଲେ । କାହାର ବାପ ମା' ମରିଛନ୍ତି ତ କାହାର ଭାଇଭଉଣୀ ମରିଛନ୍ତି । କାହାର ପୁଅ ଝିଅ ମରିଛନ୍ତି । କାହାର ଘରଘାର ଭାଙ୍ଗିଛି କାହାର ଜୀବନ ଯାପନର ସାଧନ ଚାଲିଯାଇଛି । ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଦୁଃଖଷ୍ଟ ଆଣେ ।

IV. ओड़िआ में अनुवाद कीजिए ।

यह गंगा नदी है। तुमने तो गंगा नदी देखी होगी। नदी के किनारे काली के मंदिर में पूजा होगी। आजकल गंगा नदी का जल गंदा होता जा रहा है। अब तुम कलकत्ता जाओ। पशुओं की लाशें पड़ी होंगी। यह सिर्फ यहाँ की बात नहीं है। हिमालय से गंगा का उत्सव होता है। पर्वत प्रदेशों में गंगा पवित्र रहती है। गाँवों तथा नगरों में पहुँचती है तो वह अपवित्र हो जाती है। लोग ही उस का कारण होते हैं। गंदी चीजें उस के पानी में फेंकते हैं। भारत की सब नदियों की हालत यही है।

लाशें - ମୃତଦେହ (ମୃତଦେହ)

टिप्पणियाँ

7. ଆମର ଜନସଂଖ୍ୟା ଯେତେ ବଢ଼ିବ ସେତେ   हमारी जनसंख्या जितनी बढ़ेगी,

ସମସ୍ୟା ବଢ଼ିବ ।

उतनी ही समस्याएँ भी बढ़ेगी ।

आमर जनसंख्या जेते बढ़िब सेते

समस्या बढ़िब ।

8. ଯେତେ ଥଣ୍ଡା ହେବ ମୋତେ ସେତେ ଭଲ ଲାଗିବ ।   जितना ठंड होगा मुझे उतना ही अच्छा लगेगा ।

जेते थंडा हेब मोते सेते भल लागिब ।

उपर्युक्त (1) से (5) तक के क्रियारूप ओड़िआ के पूर्ण भविष्यतकालिक रूपों को दिखाते हैं। हिंदी के समान ओड़िआ में भी पूर्णभविष्यतकालिक क्रियाएँ संभावना तथा साधारण पूर्णभविष्यत काल का बोध संदर्भानुसार कराती हैं।

उपर्युक्त (6) से (8) तक के वाक्य ओड़िआ के सहसंबंध सूचक अव्यय शब्दों का प्रयोग दिखानेवाले वाक्य हैं। ये हिंदी के 'जितने'-'उतने' वाले वाक्यों के जैसे परिमाण का बोध कराते हैं।

ओड़िआ में क्रिया के पूर्ण भविष्यतकाल के रूप दिखाने के लिए मूल क्रिया के साथ 'ଇଥିବି' (-इथिबि), 'ଇଥିବୁ' (-इथिबु), 'ଇଥିବ' (-इथिब), 'ଇଥିବା' (इथिबा), और 'ଇଥିବେ' (-इथिबे) सहायक क्रियाओं का प्रयोग होता है। पुरुष और वचन के साथ क्रिया का रूप भी बदलता है।

जैसे:- (ମୁଁ) - ଯା + ଇଥିବି > ଯାଇଥିବି   मैं गया हूँगा/गई हूँगी ।

(ମୁଁ) - जा + इथिबि > जाइथिबि

(ତୁମେ) - ଯା + ଇଥିବ > ଯାଇଥିବ   तुम गए होगे/गई होगी ।

(ତୁମେ) - जा + इथिब > जाइथिब

(ସେ) - ଯା + ଇଥିବେ > ଯାଇଥିବେ   वे गए होंगे/गई होंगी

(ସେ) - जा + इथिबे > जाइथिबे

उत्तमपुरुष

एकवचन   ମୁଁ ଯାଇଥିବି ।

मैं गया हूँगा/ गई हूँगी ।

ମୁଁ ଜାଈଥିବି ।

बहुवचन   ଆମେ/ ଆମେମାନେ ଯାଇଥିବୁ ।

हम/हमलोग गए होंगे/ गई होंगी ।

ଆମେ / ଆମେମାନେ ଜାଈଥିବୁ ।

ଆମେ / ଆମେମାନେ ଯାଇଥିବୁ ।

आम्हे / आम्हेमाने जाइथिबु ।

मध्यम पुरुष

एकवचन	ତୁ ଯାଇଥିବୁ । ତୁ ଜାଝିଥିବୁ । ତୁମେ/ ତୁମ୍ଭେ ଯାଇଥିବ । ତୁମେ / ତୁମ୍ଭେ ଜାଝିଥିବ । ଆପଣ ଯାଇଥିବେ ।	तू गया होगा/ गई होगी । तुम गए होगे/ गई होगी । आप गए होंगे/ गई होंगी ।
बहुवचन	ଆପଣ ଜାଝିଥିବେ । ତୁମେମାନେ / ତୁମ୍ଭେମାନେ ଯାଇଥିବ । ତୁମେମାନେ/ ତୁମ୍ଭେମାନେ ଜାଝିଥିବ ।	तुम लोग गए होंगे/ गई होंगी ।
बहुवचन	ଆପଣମାନେ ଯାଇଥିବେ । ଆପଣମାନେ ଜାଝିଥିବେ ।	आपलोग गए होंगे/ गई होंगी ।

अन्यपुरुष

एकवचन	ସେ ଯାଇଥିବ । ସେ ଜାଝିଥିବ ।	वह गया होगा/ गई होगी ।
बहुवचन	ସେମାନେ ଯାଇଥିବେ । ସେମାନେ ଜାଝିଥିବେ ।	वे लोग गए होंगे/ गई होंगी ।

ପାଠ 12 ପାଠ

ଜଙ୍ଗଲ ଆଉ ନଦୀର ଗପସପ जंगल आउ नदीर गपसप

ଜଙ୍ଗଲ : ନଦୀ, କୁଆଡ଼େ ଏତେ
ଜୋରରେ ଧାଇଁଛୁକି ? ତୁ ତ
ଆଜି ଭାରି ସୁନ୍ଦର ଦିଶୁଛୁ ।
ତୋ ଦେହ ଖରାରେ ରୂପା
ତାର ପରି ଚକ୍- ଚକ୍ କରୁଛୁ ।

ନଦୀ : ମୁଁ ତ ଏବେ ପାହାଡ଼ ଉପରୁ
ଆସୁଛି । ମୋ ମନ ଆଜି ଭାରି
ଖୁସି । ତମେ ତ କ'ଣ ମନ
ମାରି ବସିଛୁ । କ'ଣ ହେଉଛି
?

ଜଙ୍ଗଲ : ସେ କଥା ଆଉ ପଚାରନା ।
କାଲିକା କଥା ଶୁଣ । କେଉଁଠୁ
କେଜାଣି ଦଳେ ଲୋକ
ଆସିଲେ ।

ନଦୀ : ସେମାନେ କ'ଣ କଲେ ?

ଜଙ୍ଗଲ : ସେମାନେ ବର, ଅଶ୍ବତ୍ଥ,
ମେହଗାନୀ, ରବର ଆଦି କେତେ
ଗଛ ଭାଇଙ୍କୁ ମୋର କାଟି
ପକେଇଥିଲେ । ଶେଷରେ
ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଏକାଠି ଟ୍ରକରେ
ନେଇଗଲେ ।

ନଦୀ : ଆ ହା! ଇଏତ ବଡ଼ ଅନ୍ୟାୟ

जंगल और नदी की बातचीत

जंगल : नदी, इतनी तेज़ी से कहाँ दौड़ रही
हो? तुम तो आज बहुत सुंदर दिख रही
हो। तेरा शरीर धूप से चाँदी के
समान चमक रहा है।

नदी : मैं तो अभी पहाड़ों के ऊपर से आ रही
हूँ। मेरा मन आज बहुत प्रसन्न है।
तुम तो मन मार कर बैठी हो। क्या
हुआ है?

जंगल : यह (बात) मत पूछो। कल की बात
सुनो। न जाने कहाँ से बहुत सारे लोग
आए थे।

नदी : उन्होंने क्या किया?

जंगल : उन्होंने वटवृक्ष, पीपल (अश्वत्थ),
महौगनी, रबर आदि मेरे बहुत सारे
पेड़ भाइयों को काट दिया। अंत में
सब को इकट्ठे कर ट्रक में ले गए।

नदी : ओ हो! यह तो बड़ा अन्याय हुआ।

जंगल : मुझे बहुत दुःख हो रहा है। वे अब
पेड़ों को जला रहे होंगे।

ହେଲା ।

ଜଙ୍ଗଲ : ମତେ ଭାରି ଦୁଃଖ ଲାଗୁଛି ।
ଏବେ ସେମାନେ ଗଛ ଗୁଡ଼ିକୁ
ଜାଳି ଦେଉଥିବେ ।

ନଦୀ : ହେଲେ ଗଛ ମାନଙ୍କୁଁ ସେଇ
ଲୋକମାନେ ବହୁତ ଉପକାର
ପାଉଥିଲେ । କ'ଣ ସେଇ
ଉପକାର ସେମାନେ ଆଉ ଏବେ
ପାଇବେ ?

ଜଙ୍ଗଲ : ସତରେ ନଦୀ, ଏଇ
ଲୋକମାନେ ଭାରି ଅବୁଝା ।
ଆଜ୍ଞା, ଏବେ ତୋ କଥା କହ ।
ତୁ କ'ଣ ଏଇଠି ରହିଥିବୁ ନା
କ'ଣ ? ଗାଁ ଆଡ଼କୁ ଯିବୁନି ?

ନଦୀ : ହଁ, ଭାବିଥିଲି ଆଉ ଆଗକୁ
ଯିବି ନାହିଁ । ହେଲେ ମତେ
ଯିବାକୁ ହିଁ ପଡ଼ିବ । ଗାଁ
ଲୋକମାନେ ମୋତେ ଚାହୁଁ
ଥିବେ ସେ !

ଜଙ୍ଗଲ : ହଁ, ଜଳତ ଜୀବନ । ତୋ
ବିନା ସେମାନେ ଜୀଇଁବେ
କେମିତି ? ତୋର ଯିବା
ଉଚିତ୍ ।

ନଦୀ : ସେ କଥା ତ ସତ । ହେଲେ
ଗାଁରେ ମୋ ପାଣି ଖରାପ
ହୋଇ ଯାଉଛି । ଗାଁ ପାଖରେ
ବଡ଼ ବଡ଼ କାରଖାନା ଅଛି ।
ତା'ର ମଇଲା ପାଣି ମୋ

ନଦୀ : लेकिन वे लोग पेड़ों से बहुत लाभ पा
रहे थे । क्या वही उपकार अब वे और
पाएँगे?

जंगल : सच है नदी, ये लोग बड़े नासमझ हैं ।
अच्छा, तू अपनी बात कह । क्या तू
यहीं रहेगी? गाँव की ओर नहीं
जाएगी?

नदी : हाँ, सोच रही थी और आगे नहीं
जाऊँगी । लेकिन मुझे तो जाना ही
पड़ेगा । गाँव के लोग मेरी राह देख
रहे होंगे ।

जंगल : हाँ, जल तो जीवन है । वे लोग तेरे
बिना कैसे जीएँगे? तेरा जाना उचित
है ।

नदी : यह तो सच है, परंतु गाँव में मेरा पानी
गंदा हो रहा है । गाँव के पास बड़े-बड़े
कारखाने हैं । उनका गंदा पानी मेरी
काया (शरीर) में मिल रहा है ।

जंगल : इसीलिए तो लोग आज-कल अनेक
प्रकार के रोगों से झेल रहे हैं ।

नदी : लेकिन अब से ऐसा नहीं होगा । गाँव
के युवक बहुत अच्छा काम कर रहे
हैं । पेड़ों द्वारा हमें बहुत लाभ और
सुविधाएँ मिल रहे हैं । इन के बारे में
लोगों को समझा रहे हैं ।

ଦେହରେ ମିଶୁଛି ।

ଜଙ୍ଗଲ : ସେଥିପାଇଁ ତ ଆଜିକାଲି
ଲୋକମାନେ କେତେ ପ୍ରକାର
ରୋଗ ଭୋଗୁଛନ୍ତି ।

ନଦୀ : ହେଲେ ଏବେ ଠାରୁ ଆଉ
ସେମିତି ହେବନି । ଗାଁ
ଯୁବକମାନେ ଭାରି ଭଲ କାମ
କରୁଛନ୍ତି । ଗଛ ଦ୍ଵାରା ଲୋକଙ୍କୁ
ବହୁତ ଲାଭ ଓ ସୁବିଧା
ମିଳୁଛି । ଏହି ବିଷୟରେ
ଲୋକମାନଙ୍କୁ ହିଁ ବୁଝାଉଛନ୍ତି ।

ଜଙ୍ଗଲ : ସତେ ନା କ'ଣ ?

ନଦୀ : ହଁ, ଗଛ ଭାଙ୍ଗିମାନଙ୍କୁ ଆଉ ବି
ସେମାନେ କାଟିବେ ନାହିଁ ।
ଆସନ୍ତା ସପ୍ତାହରେ ଗାଁର
ଯୁବକମାନେ ଜଙ୍ଗଲକୁ ଆସିବେ ।
ଏଠି ସେମାନେ ନୂଆ ଗଛର
ମଞ୍ଜି ସବୁ ପୋତିବେ ।

ଜଙ୍ଗଲ : ଆଜ୍ଞା !

ନଦୀ : ହଁ, ସେତେବେଳେ ତୁ ଦେଖିବୁ
ବଣୁଆ ଫୁଲରେ ଜଙ୍ଗଲ
କେମିତି ହସୁଥିବ । ଗଛର
ଛାଇରେ ଥଣ୍ଡା ପବନ
ଆସୁଥିବ । ଗଛଟି ଫୁଲ
ଫଳରେ ଭରି ଯାଉଥିବ । ସଞ୍ଜ
ବେଳକୁ ମନ୍ଦ ମଳୟ ଧୀରେ
ଧୀରେ ବହୁଥିବ । ସେତେବେଳେ
ତୋ ଦେହରେ ସବୁ ଘାଆ ଶୁଖି

ଜଙ୍ଗଲ : अच्छा! सच है क्या ?

नदी : हाँ, पेड़-भाइयों को भी वे (लोग) और
नहीं काटेंगे । अगले सप्ताह गाँव के
युवकलोग जंगल (में) आएँगे । यहाँ वे
(लोग) नए पेड़ों के बीज रोपेंगे ।

जंगल : अच्छा ।

नदी : हाँ, तब तू देखेगा कि वन्य फूलों से
जंगल कैसे हस रहा होगा । पेड़ों की
छाया में ठंडी हवा आ रही होगी । पेड़
फल-फूल से भर गए होंगे । शाम के
समय धीरे धीरे हवा बह रही होगी ।
तब तेरे शरीर के सब घाव भर
जाएँगे । तू भी बहुत सुंदर दिखेगा ।

ଯାଇଥିବ । ତୁ ବି ବହୁତ
ସୁନ୍ଦର ଦିଶୁଥିବୁ ।

शब्दार्थ

ओड़िआ शब्द	हिंदी अर्थ
ଜଙ୍ଗଲ	जंगल
ନଦୀ	नदी
କୁଆଁଟେ	कहाँ
ଏତେ ଜୋରରେ	इतनी तेज़ी से
ଖରା	धूप
ରୂପା ତାର	चाँदी की तार
ଏବେ	अब
ଉପରୁ	ऊपर से
କେଉଁଠୁ କେଜାଣି	न जाने कहाँ से
ବର	वटवृक्ष
ଅଶ୍ୱତ୍ଥ	पीपल/अश्वत्थ
ମେଢ଼ଗାନି	महाँगनी वृक्ष
ଏକାଠି	इकट्ठा
ନେଇ ଯାଇଥିଲେ	ले गए थे
ବଡ଼	बड़ा
ଅନ୍ୟାୟ	अन्याय
ଭାରି	बहुत
ଦୁଃଖ	दुःख
ଜାଳିବା	जलाना
ହେଲେ	लेकिन
ଉପକାର	उपकार/हित/लाभ

ଅବୁଝି	ना समझ
ରହିଥିବୁ	रहोगी
ଗାଁ ଆଡ଼କୁ	गाँव की ओर
ଭାବୁଥିଲି	सोच रही थी
ମତେ	मुझे
ଜଳ	जल/पानी
ଜୀବନ	जीवन
ଖରାପ	गंदा, बुरा, खराब
କାରଖାନା	कारखाना
ଦେହ	शरीर/काया
ସେଥିପାଇଁ	इसीलिए
କେତେ ପ୍ରକାରର	कितने प्रकार का
ରୋଗ	रोग
ଭୋଗୁଛନ୍ତି	भोग रहे हैं/झेल् रहे हैं
ଏବେଠାରୁ	अब से
ଯୁବକମାନେ	युवक (लोग)
ଭଲକାମ	अच्छा काम
ବୁଝିଉଛନ୍ତି	समझा रहे हैं
ଗଛ	पेड़
କାଟିବେ	काटेंगे
ସପ୍ତାହ	सप्ताह
ବଞ୍ଚୁଥା ଫୁଲ	वन्ध फूल
ମନ୍ଦ ମଲୟ	मंद मलय
ଲାଭ	लाभ
ସୁବିଧା	सुविधा
ଛାୟା	छाया
ଫଳ	फल
ଫୁଲ	फूल
ପତ୍ତା	पत्ता

ଅଶ୍ରୁପବନ	ଠଣ୍ଡ ପବନ
ଦିଶୁଥିବୁ	ଦିଖୋଗି
ଘାଆ	ଘାବ/ଞ୍ଜୁସ
ଶୁଖିଯାଇଥିବ	ଭର ଗୟେ ହଁଗେ

ଅଭ୍ୟାସ

I. ନିଚେ ଦିଏ ଗ଼େ ବାକ୍ୟ ଦୋହରା଼ଇ ।

1. ନଦୀ, କୁଆଡ଼େ ଏଡେ ଜୋରରେ ଧାଇଁଛୁ କି ?
2. ତମେ ତ କ'ଣ ମନ ମାରି ବସିଛୁ ।
3. ଏବେ ସେମାନେ ଗଛ ମାନଙ୍କୁ ଜାଲି ଦେଉଥିବେ ।
4. ଗଛ ମାନଙ୍କୁଁ ସେଇ ଲୋକମାନେ ବହୁତ ଉପକାର ପାଉଥିଲେ ।
5. କ'ଣ ସେଇ ଉପକାର ସେମାନେ ଆଉ ଏବେ ପାଇବେ ?
6. ଜଙ୍ଗଲ ଆଉ ନଦୀର ଗପସପ ଶୁଣିବାକୁ ବହୁତ ମଜ୍ଜା ଲାଗୁଥିଲା ।
7. ଜଳ ବିନା କେହି ବଂଚି ପାରିବେ ନାହିଁ ।
8. ଏବେ ତୋ କଥା କହ ।
9. ତୁ କ'ଣ ଏଇଠି ରହିଯିବୁ ନା କ'ଣ ?
10. ପୁରାତନ ଯୁଗରେ ଲୋକମାନେ ଗଛ ଏବଂ ନଦୀ ମାନଙ୍କର ପୂଜା କରୁଥିଲେ ।

II. ରେଖାଙ୍କିତ ଶବ୍ଦ଼ି କେ ଥାନ ପର ଦିଏ ଗ଼େ ଶବ୍ଦ଼ି କା ପ୍ରଯୋଗ କର ବାକ୍ୟ ପୁରେ କି଼ଜିଏ ।

- 1) ନଦୀ, କୁଆଡ଼େ ଏଡେ ଜୋରରେ କଳକଳ 2) ମୁଁ ତ ଏବେ ପାହାଡ଼ ଉପରୁ ଆସୁଛି ।

ନାଦରେ ଧାଇଁଛୁ କି ?	ଦେଉଳ
ଯାଉଛୁ କି ?	ଚାଳ
ବହୁଛୁ କି ?	ନଈ ବନ୍ଧ
ଗାଉଛୁ କି ?	କୋଠା
ହୁସୁଛୁ କି ?	ଛାତ

3) କାଲିକା କଥା ଶୁଣ ।
ଆସିଥିଲେ ।

ଆଜିକା
ସେଦିନ
ଗଲାମାସ
ପଅର ଦିନ
ଗତ ବର୍ଷ

4) କେଉଁଠୁ କେଜାଣି ଦଳେଲୋକ

ଦଳେ ପିଲା
ପଝାଏ ଲୋକ
ପଲେ ଗାଈ
ଗୋଠେ ଚୋଳି
ଦଳେ ଝିଅ

5) ଏବେ ସେମାନେ ଗଛ ଗୁଡ଼ିକୁ ଜାଳି
ଦେଉଥିବେ ।

ଦେଉଥିବେ ।

ପତ୍ର

ଦେଉଥିବୁ

କାଠ

ଦେଉଥିବ

କୁଟା

ଦେଉଥିବୁ

ଘର

ଦେଉଥିବ

ଶବ

ଦେଉଥିବ

6) ଏବେ ସେମାନେ ଗଛଗୁଡ଼ିକୁ ଜାଳି

ଆମେମାନେ

ତୁମେ

ତୁ

ସେ

ଆପଣ

7) ଗଛ ମାନଙ୍କଠୁଁ ସେମାନେ ବହୁତ ଉପକାର
ଅବୁଝା ।

ପାଉଥିଲେ ।

ଲାଉ
ସୁବିଧା
ଛାଇ
ଫଳ
ଫୁଲ

8) ଏହି ଲୋକମାନେ ଭାରି

ପିଲା
ଝିଅ
ପୁଅ
ଯୁବକ
ଡାକ୍ତର

ପତ୍ର
ଅଶ୍ରୁପବନ

III. उदाहरण के अनुसार कोष्ठक में दिए गए शब्दों का उचित स्थान पर प्रयोग कर वाक्यों का विस्तार कीजिए।

उदाहरण:-   ଡୋ ଡେହ୍ ଚିକ୍‌ଚିକ୍ କରୁଛି । (ରୁପା)
                         ଡୋ ଡେହ୍ ରୁପା ପରି ଚିକ୍‌ଚିକ୍ କରୁଛି ।

1.   ଡୋ ଡେହ୍ ଝିଲ୍‌ମିଲ୍ କରୁଛି । (ସୁନା)
2.   ପରଦା ପବନରେ ଝିଲ୍‌ମିଲ୍ କରୁଛି । (ପତ୍ର)
3.   ତା ଆଖି ଧପ୍‌ଧପ୍ କରୁଛି । (ନିଆଁ)
4.   ସେ ଆଖି ମିଟିମିଟି କରୁଛି । (ତାରା)

IV. कोष्ठक में दिए गए हिंदी शब्दों के ओड़िआ समानार्थक शब्दों का प्रयोग कर वाक्य पूरे कीजिए।

1.   ତୁ' ତ ଆଜି ବହୁତ ସୁନ୍ଦର _____ । (दिखते हो)
2.   ମୋ ମନ ଆଜି ଭାରି _____ । (प्रसन्न)
3.   କେଉଁଠୁ କେଜାଣି _____ ଲୋକ ଆସିଲେ । (बहुत सारे)
4.   ସମସ୍ତଙ୍କୁ _____ ଟ୍ରକରେ ନେଇ ଗଲେ । (इकट्ठे)
5.   ଗାଁ ରେ ମୋ ପାଣି _____ ହୋଇ ଯାଉଛି । (गंदा)

V. कोष्ठक में दिए गए शब्दों में से उपयुक्त शब्द चुनकर वाक्य बनाइए।

(ଆଡ଼କୁ, ଗୁଡ଼ିକ, ଜୀବନ, ଅବୁଝା, ଉପରୁ)

1.   ଗଛ _____ ଜାଲି ଦେଉଥିବେ ।
2.   ପାହାଡ଼ _____ ଆସୁଥିବେ ।
3.   ଲୋକମାନେ ଭାରି _____ ।
4.   ଗାଁ _____ ଯିବୁନି ।
5.   ଜଳ ତ _____ ।

VI. कोष्ठक में से उपयुक्त क्रिया रूपों का प्रयोग कर वाक्य पूरे कीजिए।

1.   ସେମାନେ କ'ଣ _____ ? (କଲି, କଲେ)
2.   ସେମାନେ କେତେ ଗଛ ଭାଙ୍ଗି ମୋର କାଟି _____ । (ପକେଇଥିଲି, ପକେଇଥିଲେ)

3. ମତେ ଭାରି ଦୁଃଖ _____ । (ଲାଗୁଛନ୍ତି, ଲାଗୁଛି)
4. ତୁ କ'ଣ ଏଇଠି _____ ନା କ'ଣ ? (ରହିଯିବା, ରହିଯିବୁ)
5. ବଣୁଆ ଫୁଲର ଜଙ୍ଗଲ କେମିତି _____ । (ହସୁଥିବି, ହସୁଥିବ)

VII. पाठ के अनुसार (क) और (ख) वर्गों के शब्दों का सही मिलान कीजिए।

(क)	(ख)
ଅନ୍ୟାୟ	ଆସିଥିଲେ
ଲୋକମାନେ	ଲାଗୁଛି
ଦୁଃଖ	ପୋଡ଼ିବେ
ଗଛ	ବୋହୁଥିବ
ମନ୍ଦ ମନସ୍ତ	ହେଲା

VIII. उदाहरण के अनुसार दी गई प्रत्येक क्रिया के छह-छह वाक्य बनाइए।

उदाहरण:- 1) ମୁଁ ଜଙ୍ଗଲ ଦେଖିଅଛି ।
 ମୁଁ ଜଙ୍ଗଲ ଦେଖିଥିଲି ।
 ମୁଁ ଜଙ୍ଗଲ ଦେଖିଥିବି ।
 ମୁଁ ଜଙ୍ଗଲ ଦେଖୁଅଛି ।
 ମୁଁ ଜଙ୍ଗଲ ଦେଖୁଥିଲି ।
 ମୁଁ ଜଙ୍ଗଲ ଦେଖୁଥିବି ।

1. କହିବା	2. ଆଣିବା
3. ଦେବା	4. ପଢ଼ିବା
5. ପାଇବା	

IX. उदाहरण के अनुसार कोष्ठक में दिए गए प्रत्येक सर्वनाम के विविध रूपों से सात-सात वाक्य बनाइए।

उदाहरण:-

1. ମୁଁ ଓଡ଼ିଆ ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀ ।
2. ମୋର ବହି ଅଛି ।
3. ମୋତେ ଗୋଟିଏ ନୂଆ କଲମ ଦରକାର ।

4. ମୋ ପାଖରୁ ଏଇ ନୂଆ ବହିଟିକୁ ନିଅ ।
  5. ମୋ ପାଖରେ ପଇସା ନାହିଁ ।
  6. ମୋ ସହିତ ଘରକୁ ଆସ ।
  7. ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ତମେ ଚାଲ ।
- (ତୁ, ତୁମେ, ଆପଣ, ସେ, ସେମାନେ)

X. उदाहरण के अनुसार कोष्ठक में दिए गए क्रियाओं का प्रयोग सभी सर्वनामों के साथ अलग अलग वाक्यों में कीजिए ।

उदाहरण:-

1. ମୁଁ ପାଠ ପଢୁଛି ।	2. ଆମେମାନେ ପାଠ ପଢୁ ।
3. ତୁ ପାଠ ପଢୁଛୁ ।	4. ତୁମେମାନେ ପାଠ ପଢ
5. ଆପଣ ପାଠ ପଢୁଛନ୍ତି ।।	6. ସେ ପାଠ ପଢୁଛି ।
- (ଲେଖିବା, ଶୁଣିବା, ଗାଇବା)

ୁଛି ।

पढ़िए और समझिए

ବନ ଝରଣା

ବନ ଝରଣା

ମୁଁ ଏକ ବନ ଝରଣା । ଉଚ୍ଚ ପର୍ବତ ଗୁହାରେ ମୋ ଘର । ପାହାଡ଼କୁ କାଟି କାଟି ମୁଁ ବହି ଆସିଛି । ମୋର ଝରଝର ଶବ୍ଦ ଓ କଳକଳ ନାଦରେ ଆଖପାଖ ବହୁତ ଥଣ୍ଡା ଲାଗୁଥିଲା । କଳକଳ ଶବ୍ଦ ଗୀତର ଗୁଞ୍ଜନ ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିଲା । ପତ୍ରର ଝିର୍ ଝିର୍ ଶବ୍ଦ ଓ ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କର କିଟିରି ମିଟିରି ଶବ୍ଦ ଏହି ପରିବେଶ ମୋତେ ବହୁତ ଆନନ୍ଦ ଦେଉଥିଲା । ଝରଣାର ଶୁଭ୍ର ଓ ସୁନ୍ଦର ଜଳରେ ସବୁ ଅତିଥିଗଣ ଆସି ମନଶୁଷିରେ ପାଣି ପିଉଥିଲେ । ସତରେ ମୁଁ କେତେ ପବିତ୍ର । କାହାରିପାଇଁ ମୋ ମନରେ ବାହୁ ବିଚାର ନଥାଏ । ମୋ ଉପରେ ସମସ୍ତେ ପାଦ ଦେଇ ଚାଲନ୍ତି । ଗୋଡ଼ ଧୁଆଁ ଓ କୁକୁରା ପାଣି ପକାନ୍ତି ହେଲେ ମୋ ମନରେ ଟିକିଏ ବୋଲି ଦୁଃଖ ନଥାଏ । ସବୁକୁ ଛାଡ଼ି ମୁଁ ଆଗକୁ ଆଗକୁ ବାହି ଚାଲିଥାଏ । ମୋ ଦେହରେ ଟପ୍ ଟପ୍ ବର୍ଷା ପଡୁଥାଏ । ମୋତେ ଖୁବ୍ ଆନନ୍ଦ ଦିଏ । ଶରତର ନିର୍ମଳ ଆକାଶରେ ଟୋପାଟୋପା କାକର ବିନ୍ଦୁରେ ମୁଁ ଭିଜିଯାଉଥିଲି । ବସନ୍ତ ଋତୁ ଆସିଲେ ମୋ ଚତୁଃପାର୍ଶ୍ୱରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଫୁଲ ଭରି ଯାଉଥିବ ଓ ଚାରିଆଡ଼େ ସବୁଜିମାରେ ପରିପୁର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଯାଉଥିବ । ସେତେବେଳେ ମୁଁ ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦର ଦେଖାଯାଉଥିବି । ସେହି ସମୟରେ ମୋ ପାଖକୁ କେତେ ପ୍ରକାରର ଚଢ଼େଇ ଆସି ପାଣି ପିଉଥିବେ ଏବଂ

ଫୁଲରୁ ମହୁନେବାପାଇଁ ମଧୁମକ୍ଷିକାମାନଙ୍କର ଭିଡ଼ ଦେଉଥିବ । ମଧୁମକ୍ଷିକାମାନଙ୍କର ଗୁଣୁଗୁଣୁ ଶବ୍ଦ ଓ ମୋର ଝରଝର ଶବ୍ଦରେ ଚାରିଆଡ଼େ ଧ୍ବନିର ପ୍ରକମ୍ପନ ହୋଇ ଯାଉଥିବ । ସେତେବେଳେ ମୁଁ କେତେ ସୁନ୍ଦର ଦିଶୁଥିବି ସତରେ !

शब्दार्थ

ओड़िआ शब्द	हिंदी अर्थ
ବନ ଝରଣା	वन झरना/वन्य झरना
ଭଜ ପର୍ବତ	ऊँचे पर्वत
ଘର	घर्
ନାଁ	नाम्
ପାହାଡ଼	पहाड़
ହଠାତ୍	हठात्
କୁଳୁକୁଟା	कुला, कुल्लि
ଦୁଃଖ	उदास्, दुःखी
ଘନ	घना
ବାଦଲ	बादल
ମେଘ	मेघ
ଘୋଟି ଆସିଛି	छा गया है
ଥଣ୍ଡା	ठंड
ବହୁଥିଲା	बह रहा था
ଟପ୍ ଟପ୍	टप् टप्
ବର୍ଷା	बारिश
ଗୁଞ୍ଜନ	गुंजन
କଳ କଳ	कल-कल (ध्वनि)
ଧ୍ବନି	ध्वनि
ଶୁଭ୍ର	सफेद

ନିର୍ମଳ ଆକାଶ	निर्मल आकाश
ଟୋପା ଟୋପା	बूँद-बूँद
କାକର ବିନ୍ଦୁ	ओस की बूँद
ଫୁଲ	फूल
ମଧୁ	मधु
ସୃଷ୍ଟି	सृष्टि
ଶରତ	शरत् ऋतु
ନିର୍ମଳ	निर्मल
ବସନ୍ତ	वसंत
ପବିତ୍ର	पवित्र
ଅଞ୍ଚଳ	आँचल
ପ୍ରକାଶନ	कंपन
ଭରିଦେବ	भर देगा

अभ्यास

I. अनुच्छेद के अनुसार नीचे दिए गए प्रश्नों के उत्तर लिखिए।

1. ବନ ଝରଣାର ଘର କେଉଁଠି ?
2. ଝରଣା କଳକଳ ଶବ୍ଦରେ କ'ଣ ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିଲା ?
3. ଝରଣାକୁ କି ପ୍ରକାର ଶବ୍ଦ ପାଇ ଆନନ୍ଦ ଦେଉଥିଲା ?
4. ବସନ୍ତ ଋତୁ ଆସିଲେ କ'ଣ ଭରିଦେବ ?
5. କେଉଁ ସମୟରେ ଚଢ଼େଇ ଓ ମଧୁମକ୍ଷୀକାମାନଙ୍କର ଭିଡ଼ ହେଉଥିବ ?
6. କାହାର ଧ୍ବନିରେ ଚାରିଆଡ଼େ ପ୍ରକାଶନ ହେଉଥିବ ?

II. नीचे दिए गए शब्द-समूहों में से अनुपयुक्त शब्द बताइए।

1. ସେ, ଇଏ, ମୁଁ, ତୁମେ, ପଢ଼
2. ଅଳ୍ପ, ବଉଳ, ମାଳତୀ, ଗଙ୍ଗାଶିଖରୀ, ଗୋଲାପ
3. ମେଘ, ଘଡ଼ଘଡ଼ି, ବର୍ଷା, ବାଦଲ
4. ଝରଣା, କାକର, ପର୍ବତ, ଗୁହା, ବଉଳ

5. ଦେଖିଲି, ଦୌଡ଼ିଲି, ଖୋଜୁଥିଲି, ଛାଇପଲ, ବହୁଥିଲା

III. ‘क’ तथा ‘ख’ वर्गों के शब्दों का सही मिलान कीजिए।

‘क’	‘ख’
ବନ	ବାଦଲ
ଘଡ଼ଘଡ଼ି	ଗୀତ
ଟପ୍‌ଟପ୍	ଗୁହା
କଳକଳ	କାକର
ଟୋପା ଟୋପା	ଝରଣା
ପର୍ବତ	ବର୍ଷା
ନିର୍ମଳ	ଶବ୍ଦ
ଘନ	ଆକାଶ

IV. हिंदी में अनुवाद कीजिए।

ପରିବେଶ ସଚେତନତା ଆଧୁନିକତାର ଚିହ୍ନ । ପରିବେଶ କହିଲେ ଖାଲି ଜଙ୍ଗଲ, ପାଣି, କିମ୍ବା ପାଗ ବୁଝାଏ ନାହିଁ । ଚାରିପାଖରେ ଥିବା ବସତି ଓ ଲୋକ ମଧ୍ୟ ପରିବେଶରେ ଗଣାହେବା ଉଚିତ୍ । ଆମ ଚାରିପାଖରେ ଲୋକ ଯଦି ରାସ୍ତାକଡ଼ରେ ଝାଡ଼ା ବସନ୍ତି, ପରିସ୍ରା କରନ୍ତି, ଘରେ କିମ୍ବା ଅଫିସ୍‌ରେ ପାନ ପିଇ ପକାନ୍ତି, ତାହା ମଧ୍ୟ ପରିବେଶ ପ୍ରଦୂଷଣ । ଲୋକ ଯେତେ ବଢ଼ନ୍ତି ମୁଣ୍ଡ ଗୁଞ୍ଜିବା ଜାଗା ସେତିକି କମିଯାଏ । ଚାଷ ଜମି ସାନ ସାନ ଖଣ୍ଡରେ ବିଭକ୍ତ ହୋଇଯାଏ । କାମ କିମ୍ବା ଚାକିରୀ ମିଳିବା ଏକ ପ୍ରକାର ଅସମ୍ଭବ ହୋଇଯାଏ । ଗରୀବ, ନିରକ୍ଷରତା ଓ ଅଶିକ୍ଷିତତା ବଢେ ।

ଘର କରିବା ଏବଂ ଜାଳେଣି କାଠ ପାଇଁ ଗଛକଟା ହୁଏ । ଗଛ ବାନ୍ଧି ରଖିଥିବା ମାଟି ଧୋଇ ହୋଇଯାଏ । ଜଙ୍ଗଲ ଥିବାରୁ ବର୍ଷା ହୁଏ । ଜଙ୍ଗଲ କଟା ହେବାରୁ ବର୍ଷା କମି କମି କ୍ରମେ ମରୁଡ଼ି ଆସେ । ଖରା ତାତି ବଢେ । ପାଗ ବଦଳେ ।

ନଈରେ ବନ୍ଧ ହେବାରୁ ନଈ କ୍ରମେ ଶୁଖି ଶୁଖି ଆସେ । ନଈ କୂଳରେ କଳ କାରଖାନା ହେବାରୁ ଏହାର ଦୂଷିତ ପାଣି ନଈରେ ମିଶି ଏହାକୁ ଦୂଷିତ କରେ । କାଳୀ ନଈ ଏହାର ଏକ ଉଦାହରଣ । ଏହି ନଈରେ ସପ୍ତମ ବନ୍ଧ କରିବା ଯୋଜନା ହେଉଛି । ନଈ କୂଳରେ ଥିବା ଗୋଟିଏ କାଗଜ କଳରୁ ପ୍ରଦୂଷିତ ପାଣି ପଡୁଥିବାରୁ ଏହା ନଈକୂଳ ବାସିନ୍ଦା ମାନଙ୍କ ପାଇଁ କାଳ ହୋଇଛି । ଏହି ପ୍ରଦୂଷଣ ଫଳରେ ଖାଲି ଭୂଇଁ ଉପର ନୁହେଁ, ଭୂଇଁ

ତଳ ପାଣି ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦୂଷିତ ହେଉଛି ।

ରାଜାମାନେ ଆପଣା ପ୍ରଶସ୍ତି ପାଇଁ ଯେଉଁ ଶିଳାଲେଖ ନିର୍ମାଣ କରିଥିଲେ, ତହିଁରେ ସିଏ କେତେ କୁଅ ପୋଖରୀ, ଓ କେତେ ଜଳାଶୟ ତିଆରି କରିଛନ୍ତି ଏହାର ହିସାବ ଦେଇଥାନ୍ତି ।

ଏବେ କୁଅ, ପୋଖରୀ ପୋତି ହୋଇଯାଇଛି । ନଈ ପୋତି ସେଠି ଘର ତିଆରି କରା ଯାଉଛି । ମହାନଦୀ ବିହାର, ଗଙ୍ଗା ବିହାର ଆଦି ଏହାର ଉଦାହରଣ । ପାଣି କଥା କାହିଁରି ମନକୁ ଆସେ ନାହିଁ । ମନେ ରଖିବାକୁ ହେବ ଯେ, ପୃଥିବୀର ଜଳ ସମ୍ପଦର ଶତକଡ଼ା ୯୮ ଭାଗ ବରଫ ତଳେ ଅଛି । ମାତ୍ର ଦୁଇଭାଗ ଆମ ବ୍ୟବହାରରେ ଲାଗୁଛି । ଏଇ ଦୁଇଭାଗ ପାଇଁ ପୃଥିବୀରେ ମରାହଣ ଲାଗିଛି । ଲୋକସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ସମସ୍ୟାକୁ ଆହୁରି ଜଟିଳ କରିଦେଇଛି ।

V. ओड़िआ में अनुवाद कीजिए ।

इंदिरा पार्क राउरकेला में स्थित है। बहुत दिन पहले उस पार्क का निर्माण हुआ है। अब वसंत ऋतु आई है। वहाँ कितने फूल खिल रहे होंगे। क्या तुम वहाँ जाना चाहोगे? वहाँ गुलाब के फूलों का बगीचा है। वहाँ हजारों किस्म के गुलाब के पौधे हैं। वहाँ एक चिड़िया घर भी है। तुम कल वहाँ जाओ। वहाँ लाल, पीले, काले, हरे, नीले आदि कितने रंगों के गुलाब खिल रहे होंगे। आस-पास के स्कूलों के बच्चे वहाँ घूमने आते हैं। सुबह सवेरे वृद्धजन भी आते होंगे। ऑफिस के लोग छुट्टी के दिन वहाँ घूमने जाते होंगे और आनंद ले रहे होंगे। इस पार्क की देखभाल आसपास के सब लोग करते होंगे। पड़ोसियों को इस पार्क की निगरानी करनी ही चाहिए न?

VI. अपने द्वारा देखे गए किसी चिड़िया घर या बगीचे के बारे में एक अनुच्छेद लिखिए ।

VII. ओड़िआ ऋतुओं के नाम

ଉତୁ-	मौसम/ऋतु
ଗ୍ରୀଷ୍ମ-	ग्रीष्म
ବର୍ଷା-	वर्षा
ଶରତ-	शरत
ହେମନ୍ତ-	हेमंत
ଶୀତ -	शीत
ବସନ୍ତ-	वसंत

ପାଠ 13

ଅବସର ନେଲାପରେ ଅବସର ନେଲାପରେ

ଅବକାଶ ଲେନେ କେ ବାଦ

ଶରତ : ମାଧବ ବାବୁ ! ଆପଣ
କ'ଣ ଧାନ କଟା ଛୁଟିରେ ଗାଁକୁ
ଯାଉଛନ୍ତି ?

ମାଧବ : ନାଁ, ମୁଁ ଗାଁକୁ ଯାଇ
ପାରୁନି । କାରଣ ମୁଁ ଏଥର ବଡ଼
ପୁଅ ଘରକୁ ଭୋପାଳ ଯାଉଛି ।

ଶରତ : ଆପଣ ଅଳ୍ପ ଦିନ ତଳେ ତ
ଯାଇଥିଲେ । ଆପଣଙ୍କୁ ଏଠି କ'ଣ
ଭଲ ଲାଗୁନି ?

ମାଧବ : ଅବସର ନେଲା ପରେ
ଏବେ ଏଠି ଭଲ ଲାଗୁନି । ତମ
ଭାଉଜ ତ ମତେ ଛାଡ଼ି
ଚାଲିଗଲେ । ଆଗରୁ ସବୁ କାମ
ନିଜ ହାତରେ କରି ପାରୁଥିଲି ।
ହେଲେ ଆଜିକାଲି ଆଉ ପାରୁନି ।

ଶରତ : ହେଲେ ଥରକୁ ଥର ଏମିତି
ରେଳ ଯାତ୍ରା କଲେ ଆପଣଙ୍କ
ଦେହ କ'ଣ ସହିପାରିବ ?

ମାଧବ : ଯେତେ ଦିନ ମୁଁ ଯାଇପାରୁଥିବି
ଯାଉଥିବି । ଏଥର ମୋ ବୋହୂ
ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଆସି ପାରନ୍ତି ।

ଶରତ : ମାଧବ ବାବୁ ! କ୍ୟା ଆପ 'ଧାନକଟାଇ'
କି ଛୁଢ଼ି ମେଁ ଗାଁବ (କୋ) ଜା ରହେ ହେଁ ?

ମାଧବ : ନହିଁ, ମେଁ ଗାଁବ (କୋ) ନହିଁ ଜା ସକତା ।
କ୍ୟୋଁ କି ମେଁ ଇସ ବାର ଅପନେ ବଡ଼େ ବେଟେ କେ
ଘର ଭୋପାଲ ଜା ରହା ହୁଁ ।

ଶରତ : ଆପ ତୋ କୁଛ ଦିନ ପହଲେ ଗଂ ଥେ । କ୍ୟା
ଆପ କୋ ଯହାଁ ଅଛା ନହିଁ ଲଗତା ?

ମାଧବ : ଅବକାଶ ଲେନେ କେ ବାଦ ଅବ ଯହାଁ
ଅଛା ନହିଁ ଲଗତା । ତୁମ୍ହାରି ଭାଭି ତୋ
ମୁଞ୍ଚେ ଛୋଡ଼ କର ଚଲି ଗର୍ଝି (ମର ଗୟି) !
ମେଁ ପହଲେ ସବ କାମ ଅପନେ ହାଥୋଁ ସେ
କର ସକତା ଥା । ପରନ୍ତୁ ଆଜକଲ ଔର
ନହିଁ କର ସକତା ।

ଶରତ : ଇସତରହ ବାର-ବାର ରେଲ ଯାତ୍ରା କରନା,
କ୍ୟା ଆପ କା ଶରୀର ସହ ସକେଗା ?

ମାଧବ : ଜିତନେ ଦିନ ମେଁ ଜା ସକୁଁଗା ଜାତା
ରହୁଁଗା । ଇସ ବାର ମେରି ପୁତ୍ରବଧୁ (ବହୁ)
ମେରେ ସାଥ ଆ ସକତି ହେ । ପୋତି
(ନାତିନ) ଭି ଆ ସକତି ହେ ।

ଶରତ : ତବ ତୋ ଆପକୋ କୋଇ ଭି ସମସ୍ୟା ନହିଁ
ହୋଗି । ଆପ ଅଛାଁ ତରହ ଖା-ପି

ନାତୁଣୀଟା ବି ଆସିପାରେ ।

ଶରତ : ତେବେ ଆପଣଙ୍କର ଆଉ କୌଣସି ଅସୁବିଧା ହେବନି । ଆପଣ ଭଲରେ ଖାଇ ପାରିବେ ।

ମାଧବ : ହଁ ସେ କଥା ସତ ।

ଶରତ : ନାତୁଣୀ କେତୁଟିଏ ହେଲାଣି? ସେ କ'ଣ କଥା କହିପାରୁଛି ?

ମାଧବ : ମୋ ନାତୁଣୀଟି ଗୋଟିଏ ଚାଉଳରେ ଗଢ଼ା । ଭାରି ସୁନ୍ଦର କଥା ବି କହିପାରୁଛି । ତା'ର ଗୁଲୁ ଗୁଲୁ କଥା ମତେ ଶୁଣିବାକୁ ଭାରି ଭଲଲାଗେ । ସେତେବେଳେ ସେ ଠୁକୁ ଠୁକୁ ଚାଲୁଥିଲା । ଏବେ ତ ଦୌଡ଼ି ପାରୁଥିବ ।

ଶରତ : ଆପଣଙ୍କ ସାନ ପୁଅର ଡାକ୍ତରୀ ପାଠ କ'ଣ ଶେଷ ହେଲାଣିକି?

ମାଧବ : ନାହିଁ, ଏବେତା ତା'ର ଚତୁର୍ଥ ବର୍ଷ ଚାଲିଛି । ଆଉ ବର୍ଷେ ପରେ ପରୀକ୍ଷା ସରି ଯାଇଥିବ । ତା' ପରେ ସେ ଅଧିକ ପଢ଼ିବାକୁ ଆମେରିକା ଯାଇପାରେ ।

ଶରତ : ଆପଣ ଖୁବ୍ ଭାଗ୍ୟବାନ ମାଧବ ବାବୁ । ଦୁଇଟି ଯାକ ପୁଅ ଲାଗି ସାରିଛନ୍ତି । ଏଥର ଆପଣ ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ ମହାପ୍ରଭୁ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ନାମ ନେଇ ଶାନ୍ତିରେ ବଞ୍ଚି

ସକେ ।

ମାଧବ : ହଁ, यह तो (सच) है ।

शरत : पोती (नातिन) अब कितनी (बड़ी) हो गई है? क्या वह बात कर सकती है?

माधव : मेरी पोती एक चावल-दाने सी (बहुत सुघड़) है । बहुत अच्छी तरह बात भी कर सकती है । उस की तुतली बातें सुनना मुझे बहुत अच्छा लगता है । तब वह दुमक-दुमक चलती थी । अब तो दौड़ सकती होगी ।

शरत : क्या, आपके छोटे लड़के की डॉक्टरी की पढ़ाई खत्म हो गयी है?

माधव : नहीं, अभी तो उस का चतुर्थ वर्ष चल रहा है । और एक वर्ष के बाद परीक्षा खत्म हुई होगी । उसके बाद वह आगे पढ़ने के लिए अमेरिका जा सकता है ।

शरत : माधव बाबु, आप बहुत भाग्यवान हैं । आप के दोनों पुत्र काम पर लग गए हैं । अब से आप निश्चित होकर महाप्रभू जगन्नाथ का नाम ले कर शांति से जी सकते हैं ।

ପାରିବେ ।

शब्दार्थ

ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ	हिंदी अर्थ
ଧାନକଟା ଛୁଟି	धान-कटाई की छुट्टी
ଯାଇପାରୁନି	नहीं जा सकता
ବଡ଼ପୁଅ	बड़ा बेटा
ଯାଇପାରେ	जा सकता हूँ
ଅବସର	अवकाश/सेवानिवृत्ति
ଛାଡ଼ି ଚାଲିଗଲେ	मर गई/छोड़कर गई
କରି ପାରୁଥିଲି	कर सकता था
ଥରକୁ ଥର	बार-बार
ବୋହୂ	बहू (पुत्रवधु)
ନାତୁଣୀ	पोती
ଅସୁବିଧା	समस्या, असुविधा
କେତୁଟିଏ	कितनी बड़ी
ଗୁଲୁ ଗୁଲୁ କଥା	तुतली बातें
ଠୁକ୍ ଠୁକ୍ ଚାଲି	टुमक-टुमक चलना
ଦୌଡ଼ି ପାରୁଥିବ	दौड़ सकती होगी
ସାନପୁଅ	छोटा लड़का
ସରିଲାଣି	खत्म हो गया
ସରିଯାଇଥିବ	खत्म हुई होगी
ଭାଗ୍ୟବାନ	भाग्यवान्

ଲାଗିସାରିଛୁନି	काम पर लग गए हैं
ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ	निश्चित होकर
ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ନାମନେବା	जगन्नाथ के नाम लेना
ମହାପ୍ରଭୁ	महाप्रभु
ଶାନ୍ତିରେ	शांति से
ନେଇକରି	लेकर
ବଂଚିପାରିବେ	जी सकते हैं

अभ्यास

I. (1) नीचे दिए गए वाक्यांश तथा वाक्य दोहराइए ।

1. ପାନକଟା ଚୁଟି	2. ଥରକୁ ଥର
3. କେଡୁଟିଏ	4. ଗୁଲୁ ଗୁଲୁ କଥା
5. ଠୁକୁ ଠୁକୁ ଚାଲି	

(2)

- ଏଥର ମୋ ବଡ଼ପୁଅ ଘରକୁ ଭୋପାଳ ଯାଇପାରେ ।
- ନାଁ, ମୁଁ ଗାଁକୁ ଯାଇ ପାରୁନି ।
- ଏମିତି ଯାତ୍ରା କଲେ ଆପଣଙ୍କ ଦେହ ସହିପାରିବ ତ ?
- ଯେତେ ଦିନ ମୁଁ ଯାଇ ପାରୁଥିବି, ଯାଉଥିବି ।
- ବୋହୂ ଯେତେଦିନ ରହିବେ, ସେତେଦିନ ତ ଆପଣ ଭଲରେ ଖାଇ ପାରିବେ ।
- ମୁଁ କାମ କରିପାରେ ।
- ଆମେ କାମ କରିପାରୁ ।
- ତୁ କାମ କରିପାରୁ ।
- ତୁମେ କାମ କରିପାର ।
- ଆପଣ କାମ କରିପାରନ୍ତି ।
- ସେ କାମ କରିପାରେ ।

12. ସେ କାମ କରିପାରନ୍ତି ।
13. ସେମାନେ କାମ କରିପାରନ୍ତି ।

II. रेखांकित शब्दों के स्थान पर दिए गए शब्दों का प्रयोग कर वाक्य बनाइए ।

- 1) ମୁଁ ଏଥର ମୋ ବଡ଼ପୁଅ ଘରକୁ ଯାଇପାରେ ।

ସାଙ୍ଗ
ଶାଶୁ
ସାର୍ବଜ୍ଞ
ବାପ
ଭଉଣୀ

- 2) ମୁଁ ଆଗରୁ ସବୁ କାମ ନିଜ ହାତରେ କରିପାରୁଥିଲି ।

ନିଜେ
ସହଜରେ
ସୁବିଧାରେ
ବିନା କଷ୍ଟରେ
ଶୀଘ୍ର

- 3) ଆପଣ ଇଏ ଅସୁବିଧା ସହିପାରିବେ ତ ?
ଆଉ ପାରୁନି ।

- 4) ଆଜିକାଲି ଏତେ କାମ

ମନେରଖିବେ ଏବେ
ଭୁଲିଯିବେ

ସବୁବେଳେ

ଭାଗ କରିବେ

ଦିନେଦିନେ

ଦୂରେଇ ପାରିବେ ଆଜି
ସମ୍ଭାଳି ପାରିବେ ସକାଳେ

- 5) ଯେତେଦିନ ମୁଁ ଯାଇପାରୁଥିବି ଯାଉଥିବି ।

ଖାଇ ପାରୁଥିବି ଖାଉଥିବି

ପଢ଼ି ପାରୁଥିବି	ପଢୁଥିବି
ଦେଇ ପାରୁଥିବି	ଦେଉଥିବି
ଶୁଣି ପାରୁଥିବି	ଶୁଣୁଥିବି
କହି ପାରୁଥିବି	କହୁଥିବି

6) ସେ କ'ଣ କଥା କହିଲାଣି ? 7) ଆପଣଙ୍କ ସାନ ପୁଅର ପାଠ କ'ଣ ସରିଲାଣି ?

ଗୀତ ଗାଇଲାଣି	ପଢ଼ା
ପାଠ ପଢ଼ିଲାଣି	କାମ
ଭାତ ଖାଇଲାଣି	ଗବେଷଣା
କାମ କଲାଣି	ଲେଖା
ନାଚ ଶିଖିଲାଣି	ପରୀକ୍ଷା

III. (1) उदाहरण के अनुसार नीचे दिए गए वाक्यों का परिवर्तन कीजिए।

उदाहरण :- ମୁଁ ଆଜି କଲିକତା ଯାଉଛି । (ଯିବା)
ମୁଁ ଆଜି କଲିକତା ଯାଇପାରେ ।

1. ମୁଁ ପାଠ ପଢୁଛି । (ପଢ଼ିବା)
2. ମୁଁ ଖେଳ ଖେଳୁଛି । (ଖେଳିବା)
3. ମୁଁ ଗୀତ ଗାଉଛି । (ଗାଇବା)
4. ମୁଁ ନାଚ ଶିଖୁଛି । (ଶିଖିବା)
5. ମୁଁ ଭଲ କାମ କରୁଛି । (କରିବା)

(2) उदाहरण के अनुसार कोष्ठक में दिए गए हिंदी क्रियाओं के ओड़िआ समानार्थक शब्दों का प्रयोग कर वाक्य पूरे कीजिए।

उदाहरण :- ମୁଁ ଏଇ କାମ _____ । (କର सकता हूँ)
ମୁଁ ଏଇ କାମ କରିପାରେ ।

1. ଆମେ ବହି _____ । (लिख सकता है)
2. ତୁ ସେଇ ଗୀତ _____ । (गा सकता है)
3. ତୁମେ ଏଠିକୁ _____ । (आ सकता हो)
4. ଆପଣ ଚିଠି _____ । (भेज सकते हैं)

5. ସିଏ ଓଡ଼ିଶା ନାଚ _____ । (ନାଚ सकती है)
6. ସେମାନେ ତୁମକୁ ସବୁବେଳେ _____ । (बुला सकते हैं)
7. ସବୁ ଲୋକ ପିଲାମାନଙ୍କୁ _____ । (प्यार कर सकते हैं)
8. ଆଜି ପ୍ରତିଭା ତଥା ପ୍ରତିମା କଲେଜ୍ _____ । (जा सकते हैं)

IV. उदाहरण के अनुसार कोष्ठक में दिए गए क्रियाओं के उपयुक्त रूपों का प्रयोग कर वाक्य बनाइए।

(1) उदाहरण :- ସେ କଥା (କହିବା) ।

ସେ କଥା କହି ପାରୁଥିବ ।

1. ମୁଁ ଗୀତ (ଗାଇବା) ।	2. ତୁ ନାଚ (କରିବା) ।
3. ତୁମେ ପାଠ (ପଢ଼ିବା) ।	4. ତୁମେମାନେ ହାକି (ଖେଳିବା) ।
5. ଆପଣ ଅଙ୍କ (କରିବା) ।	6. ସେ କାମ (କରିବା) ।

(2) उदाहरण :- ସେ ଚାଲି (ପାରିବା) ।

ସେ ଚାଲି ପାରୁଥିଲା ।

1. ସେମାନେ ବୁଲି (ପାରିବା) ।	2. ଆପଣ ଦେଇ (ପାରିବା) ।
3. ତୁମେ କହି (ପାରିବା) ।	4. ତୁମେମାନେ ଯାଇ (ପାରିବା) ।
5. ଆପଣମାନେ ରଖି (ପାରିବା) ।	6. ସେ ପଢ଼ି (ପାରିବା) ।

(3) उदाहरण :- ମୁଁ ଏଇ କଥା (କହିବା) ।

ମୁଁ ଏଇ କଥା କହିପାରେ ।

1. ସେ ମନ୍ଦିର (ଯିବା) ।	2. ସେମାନେ ବହି (ନେବା) ।
3. ତୁ ଖାଇବାକୁ । (ଦେବା)	4. ତୁମେ ଲାଇବ୍ରେରୀରେ (ପଢ଼ିବା) ।
5. ତୁମେମାନେ ଆଜି (ଖୋଜିବା) ।	6. ମୁଁ ଚିଠି ଲେଖି (ଲେଖିବା) ।

V. कोष्ठक में दिए गए शब्दों में से उपयुक्त शब्दों का प्रयोग कर वाक्य पूरे कीजिए।

(ତଳେ, ଧାନକଟା, ସାନପୁଅ, ଅବସର, ଭାଗ୍ୟବାନ)

1. ଆପଣ କ'ଣ _____ ଛୁଟିରେ ଗାଁକୁ ଯାଉଛନ୍ତି ?
2. ଅଳ୍ପ ଦିନ _____ ତ ଯାଇଥିଲେ ।
3. ମତେ _____ ନେଲାପରେ ଆଉ ଏଠି ଭଲ ଲାଗୁନି ।
4. ଆପଣଙ୍କ _____ ର ଡାକ୍ତରୀ ପାଠ ଶେଷ ହେଲାଣି କି ?

5. ଆପଣ _____ ମାଧବ ବାବୁ ।

VI. कोष्ठक में दिए गए शब्दों में से उपयुक्त शब्द चुन कर वाक्य पूरे कीजिए ।

1. ମୋ ଝିଅ ସାଙ୍ଗରେ ଆସି _____ । (ପାରିବି, ପାରିବ)
2. ସେ ସେତେବେଳେ କଥା କହି _____ । (ପାରୁଥିଲି, ପାରୁଥିଲା)
3. ମୋ ନାତୁଣୀ ଏବେ ଘୌଡ଼ି _____ । (ପାରୁଥିବା, ପାରୁଥିବ)
4. ସେ ଆମେରିକା ଯାଇ _____ । (ପାରିବା, ପାରିବ)
5. ତୁ ଘରକୁ ଆସି _____ । (ପାରିବୁ, ପାରିବା)

VII. उदाहरण के अनुसार उचित स्थान पर दो दो शब्द जोड़कर दिए गए प्रत्येक वाक्य का विस्तार कीजिए ।

उदाहरण:- ମୁଁ ଏଇ ବହିଟି ନେଇପାରେ ।
ମୁଁ ଆଜି ଏହି ଉପନ୍ୟାସ ବହିଟି ନେଇପାରେ ।

1. ସେମାନେ ଜଙ୍ଗଲକୁ ଯାଇପାରନ୍ତି ।
2. ସେ ଖେଳିବାକୁ ଯାଇପାରେ ।
3. ସୀତା ନାଚ ନାଚିପାରେ ।
4. ଆପଣମାନେ ଭାତ ଖାଇପାରନ୍ତି ।
5. ତୁମେ ପୁରୀକୁ ଯାଇପାର ।
6. ଆମେମାନେ ପୁଜା

କରିପାରୁ ।

VIII. उदाहरण के अनुसार दिए गए वाक्यों के निषेधवाचक रूप बनाइए ।

उदाहरण:- ସେ ଏଇ କାମ କରିପାରିବେ ।
ସେ ଏଇ କାମ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ।

1. ମୁଁ କାହାଣୀ ଲେଖିପାରେ ।
2. ସେ ଆପଣଙ୍କୁ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିପାରେ କି ?
3. ତୁମେ ଆଜି ରାତିରେ ଏ ସ୍ଥାନରୁ ଯାଇପାର ।
4. ସେମାନେ ସକାଳେ ଏଠିକୁ ଆସି ପାରନ୍ତି ।
5. ଆପଣମାନେ କାଲି ଲିଙ୍ଗରାଜ ମନ୍ଦିରକୁ ଯାଇପାରନ୍ତି ।
6. ଏଇ ବର୍ଷ ମୁଁ ଏମ୍.ଏ ପରୀକ୍ଷା ଦେଇପାରେ ।

IX. उदाहरण के अनुसार दिए गए नकारात्मक वाक्यों के सकारात्मक वाक्य बनाइए ।

ଉଦାହରଣ:- ମୁଁ ଆଜିକାଲି ସବୁ କାମ ନିଜ ହାତରେ କରି ପାରୁନି ।
ମୁଁ ଆଜିକାଲି ସବୁକାମ ନିଜ ହାତରେ କରିପାରୁଛି ।

1. ମୁଁ ଆଜିକାଲି ସ୍କୁଲ ଯାଇ ପାରୁନି ।
2. ସେ ଆଜିକାଲି ଗୀତ ଗାଇ ପାରୁନି ।
3. ସେମାନେ ଆଜିକାଲି ଏଠି ଆସିପାରୁନାହାନ୍ତି ।
4. ଆପଣ ଆଜିକାଲି ମତେ ଉପଦେଶ ଦେଇପାରୁ ନାହାନ୍ତି ।
5. ତୁ ଆଜିକାଲି ନାଚ ଶିଖି ପାରୁନୁ ।

X. ଉଦାହରଣ କେ अनुसार वाक्यों का परिवर्तन कीजिए ।

ଉଦାହରଣ:- ମୁଁ ଯାଇ ପାରୁଛି ।
ମୁଁ ଯାଇ ପାରିଲି ନାହିଁ ।

1. ସେ ଖାଇ ପାରୁଛି ।	2. ସେମାନେ ଲେଖି ପାରନ୍ତି ।
3. ଆପଣ ଦେଖି ପାରୁଛନ୍ତି ।	4. ତୁ କହି ପାରୁଛୁ ।
5. ତୁମେମାନେ ନେଇ ପାରୁଛୁ ।	6. ମୁଁ ଘୋଡ଼ି ପାରିଛି ।

XI. ଉଦାହରଣ କେ अनुसार नीचे दिए गए वाक्यों के प्रश्नार्थक वाक्य बनाइए ।

ଉଦାହରଣ:- ଆପଣ କଷ୍ଟ ସହି ପାରିବେ ।
ଆପଣ କ'ଣ କଷ୍ଟ ସହି ପାରିବେ ?

1. ମୁଁ ପଢ଼ି ପାରିବି ।	2. ତୁମେ ଦେଖି ପାରିବ ।
3. ସେମାନେ କରି ପାରିବେ ।	4. ଆପଣ ରାନ୍ଧି ପାରିବେ ।
5. ଆପଣମାନେ ପିଇ ପାରିବେ ।	6. ମୁଁ ଚାଲି ପାରିବି ।

XII. नीचे दिए गए वाक्य पूरे कीजिए ।

1. ଆମେ ଜଙ୍ଗଲକୁ _____ ।
2. ସେମାନେ ଆଜି ସାକ୍ଷାତ _____ ।
3. ଆମେ ସେଇ ଚିଠି _____ ।
4. କାଲି ତୁମେ କ'ଣ ଏଠିକି _____ ।
5. ମୁଁ କ'ଣ ଏଇ ବହିରୁ _____ ।
6. ତୁମେ କ'ଣ ମୋ ଘୋଡ଼ାଠାରୁ ଦୁଇଟି ବହି _____ ।
7. ସଂଧ୍ୟା ପାଞ୍ଚଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ଏଠି _____ ।

पढ़िए और समझिए

ନୁଆଦିଲ୍ଲା

ତା

୩୦.୦୫.୨୦୦୫

ପୂଜନୀୟ ଭାଇନା,

ମୋର ନମସ୍କାର ଗ୍ରହଣ କରିବ । ଗତ କାଲି ତୁମ ଚିଠି ପାଇଲି । ତୁମେ ଓ ନୁଆବୋଉ ଶିଲା ଓ ମୁନ୍ନାକୁ ନେଇ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଯାଉଛୁ ବୋଲି ଚିଠିରେ ଲେଖିଛୁ । ତୁମେ ଜଗନ୍ନାଥ ଏକ୍ସପ୍ରେସରେ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଯାଇପାରିବ । ଗୋଟିଏ ଅଟୋରିକ୍ସାରେ ଭୁବନେଶ୍ୱରର ମୁ୍ୟଜିୟମ୍, କେଦାରଗୌରୀ, ରାଜରାଣୀ ମନ୍ଦିର, ବୋଇତାଳ ମନ୍ଦିର ଓ ବିନ୍ଦୁସାଗର ଦେଖିପାରିବ । ଶିଲା ଓ ମୁନ୍ନା ତମ ସାଙ୍ଗରେ ଥିବେ । ପରଦିନ ସମସ୍ତେ ମିଶି ଧଉଳିଗିରି, ଖଣ୍ଡଗିରି ଓ ଉଦୟଗିରି ଦେଖିପାରିବ । ଏକାମ୍ର କାନନରେ ଗୋଲାପ ବଗିଚା ଓ ସାମନ୍ତ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ପ୍ଲାନେଟୋରିୟମ ମଧ୍ୟ ଦେଖି ପାରିବ । ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ସଚିବାଳୟ, ବିଧାନସଭା ଗୃହ, ବାଣୀବିହାର, କୃଷି ଓ ବୈଷୟିକ ଚିଣ୍ଟାବିଦ୍ୟାଳୟ ମଧ୍ୟ ଦେଖିପାରିବ ।

ଆସନ୍ତା ଛୁଟିରେ ମୁଁ କଲିକତା ଯାଇପାରେ । ମୋର ଜଣେ ସାଙ୍ଗ ମଧ୍ୟ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଯାଇପାରନ୍ତି । ତୁମେ ନୁଆବୋଉଙ୍କୁ ମୋର ନମସ୍କାର ଜଣାଇ ଦେବ । ଶିଲା, ମୁନ୍ନାକୁ ମୋର ସ୍ନେହ ଦେବ ।

ଇତି ।

ତୁମର ସ୍ନେହାଧୀନ

ସାଗର

ପ୍ରେରକ

ସାଗର ଦାସ

ଘ. ନଂ - ୫୭୭

ପୋଷ୍ଟ - ଗ୍ରୀନପାର୍କ

ନୁଆଦିଲ୍ଲା

ଗ୍ରାହକ

ନିରାକାର ଦାସ

ଘ. ନଂ - ୧୧୧

ବିମଳା ନିବାସ

ପୋଷ୍ଟ - ଫୁଲନଖରା

ଜିଲ୍ଲା - କଟକ

शब्दार्थ

ओड़िआ शब्द

हिंदी अर्थ

ଚିଠି	ଚିଢ଼ି
କେନ୍ଦାରଗୌରୀ	କେଦାର ଗୌରୀ (ଏକ ମନ୍ଦିର)
ରାଜରାଣୀ ମନ୍ଦିର	ରାଜରାଣୀ ମନ୍ଦିର
ବୋଇତାଳ ମନ୍ଦିର	ବୋଇତାଳ ମନ୍ଦିର
ବିନ୍ଦୁସାଗର	ବିନ୍ଦୁ ସାଗର (ଏକ ଡାମ)
ଧବଳଗିରି	ଧବଳ ଗିରି
ସଚିବାଳୟ	ସଚିବାଳୟ
ବିଧାନସଭା ଗୃହ	ବିଧାନ ସଭା ଗୃହ
ବାଣୀବିହାର	ବାଣୀ ବିହାର (ବାଣୀ ବିହାର- ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱ- ବିଦ୍ୟାଳୟ କମ୍ପସ କା ନାମ)
ନୂଆବୋଉ	ନାଆଁ
ସ୍ନେହ	ସ୍ନେହ
ଇତି	ଇତି, ସମାପ୍ତ
ସ୍ନେହାଧୀନ	ସ୍ନେହ କେ ସାଥ (ସ୍ନେହ)

ଅଭ୍ୟାସ

I. ଅନୁଚ୍ଛେଦ କେ ଅନୁସାର ନିଚେ ଦିଏ ଗ଼ ପ୍ରଶ୍ନଠ କେ ଉତ୍ତର ଲିଖିଏ ।

1. କେଉଁ ଗାଡ଼ିରେ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଯାଇପାରିବ ?
2. ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ କେଉଁ କେଉଁ ମନ୍ଦିର ଅଛି ?
3. ଭୁବନେଶ୍ୱର ପ୍ଲାନେଟୋରିୟମର ନାଁ କ'ଣ ?
4. ଓଡ଼ିଶାର ବିଧାନସଭା ଗୃହ କେଉଁଠି ଅଛି ?
5. ଗୋଲାପ ବଗିଚା କେଉଁଠି ଅଛି ?

II. ନିଚେ ଦିଏ ଗ଼ ଅବ୍ଦଠ କଠ ସହୀ କ୍ରମ ମେଁ ରଖକର ବାକ୍ୟ ବନାଈଏ ।

1. କରିବ, ଗ୍ରହଣ, ମୋ'ର, ନମସ୍କାର
2. ଚିଠି, ପାଇଲି, ତୁମ, ଗଡକାଲି
3. ଛୁଟିରେ, ଯାଇପାରେ, ମୁଁ, ଆସନ୍ତା
4. ଶିଳା ଓ ମୁନା, ଉଦୟଗିରି, ଧବଳଗିରି, ଦେଖିପାରିବେ, ଓ ଖଣ୍ଡଗିରି
5. ନୂଆବୋଉକୁ, ତମେ, ନମସ୍କାର ଦେବ, ମୋର

III. अनुच्छेद के अनुसार नीचे दिए गए वचन सही क्रम में लाइए।

1. ଶିଳା ଓ ମୁନାକୁ ମୋ'ର ସ୍ନେହ ଦେବ ।
2. ମୋ'ର ନମସ୍କାର ଗ୍ରହଣ କରିବ ।
3. ଆସନ୍ତା ଛୁଟିରେ ମୁଁ କଲିକତା ଯାଇପାରେ ।
4. ଶିଳା ଓ ମୁନା ଧଉଳିଗିରି, ଖଣ୍ଡଗିରି ଓ ଭଦ୍ରସ୍ତ୍ରୀ ଦେଖିପାରିବେ ।
5. ଜଗନ୍ନାଥ ଏକ୍ସପ୍ରେସରେ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଯାଇପାରିବ ।

IV. हिंदी में अनुवाद कीजिए।

ଆସନ୍ତା ବର୍ଷ ମୁଁ ଅବସର ନେବାକୁ ଯାଉଛି । ଅବସର ନେବା ପୂର୍ବରୁ ମୁଁ ମୋର ଯୋଜନା ତିଆରି କରିସାରିଛି । ଅନାଥ ଓ ବିଧବା ମହିଳାମାନଙ୍କପାଇଁ ଗୋଟିଏ କେନ୍ଦ୍ର ଖୋଲିବାକୁ ଚାହୁଁଛି । ଏହା ଏମିତି ଏକ କେନ୍ଦ୍ର ହେବ ଯେଉଁଠାରେ କି ଏହିପରି ଅସହାୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକମାନେ ଆନନ୍ଦର ସହିତ ବଞ୍ଚି ପାରିବେ । ଯେଉଁ ପ୍ରକାରର କାମ ହେଲେବି ସେମାନେ ସେଠାରେ ରହି କରି ପାରିବେ । ସେଇ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ସେମାନେ ସେଠାରୁ ଟଙ୍କା ପାଇବେ । ଅନ୍ୟ ମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଭର ନକରି ସେମାନେ ବଞ୍ଚି ପାରିବେ । ଏହି କେନ୍ଦ୍ରର ପରିଚାଳନାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ମୁଁ ମୋ ପରି ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟିଏ ଖୋଜି ରଖିପାରିବି । ଆମେମାନେ ସମସ୍ତେ ସେଠାରେ ଭଲରେ ବଞ୍ଚିପାରିବୁ ।

ମୋର ମନେ ଅଛି ଯେତେବେଳେ ମୁଁ ସ୍କୁଲରେ ପଢୁଥିଲି ସେଇ ସମୟରେ ମୋ ଶ୍ରେଣୀର ଦୁଇଜଣ ଗରୀବ ଝିଅଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିଥିଲି । କାରଣ ତାଙ୍କ ବାପାମାନେ ମରୁଆ ଥିଲେ । ସେମାନେ ଶାନ୍ତିରେ ବଞ୍ଚି ପାରୁନଥିଲେ ଆଉ ଭଲରେ ଗଣ୍ଡେ ଖାଇବାକୁ ମଧ୍ୟ ପାଇପାରୁନଥିଲେ । ସେଥିପାଇଁ ସେମାନେ ପ୍ରାୟତଃ ନଖାଇ ସ୍କୁଲକୁ ଆସୁଥିଲେ । ମୁଁ ସେଥିପାଇଁ ମୋ ଖାଦ୍ୟକୁ ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ଭାଗ କରୁଥିଲି । ଦୁଃଖ କଷ୍ଟ ପାଉଥିବା ପିଲା ଓ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ମୁଁ ସବୁବେଳେ ଦୁଃଖ କରୁଥିଲି । ସେମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ଚାହୁଁଥିଲି । ଏହି ସ୍ୱପ୍ନର କେନ୍ଦ୍ର ଦ୍ୱାରା ବର୍ତ୍ତମାନ ମୋର ଆଶା ପୂରଣ ହୋଇପାରିବ । ମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ ସବୁ ପ୍ରକାର କଳା କୌଶଳ କିପରି ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରିବ ସେ ବିଷୟରେ ଶିକ୍ଷାଦେବି । ଏହାଦ୍ୱାରା ହିଁ ମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱାଧୀନ କରେଇପାରିବି ଏବଂ ସୁଖୀ ମଧ୍ୟ କରେଇପାରିବି । ମୋ ଚାକିରୀ କାଳ ମଧ୍ୟରେ ମୁଁ ଏହିପ୍ରକାର କାମ କରିପାରିନଥାନ୍ତି । କେବଳ ଜଣେ କିମ୍ବା ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ମୋ ସ୍ୱପ୍ନ କେନ୍ଦ୍ରରେ ମୁଁ ଅନେକଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିବି । ଏହି କାମ କରି ମୁଁ ମାନସିକ ଶାନ୍ତି ଖୋଜି ପାଇବି ।

(-करिपारुथिबि) 'मैं कर सकूँगा', -'କରିପାରୁଥିଲି' (-करिपारुथिलि) 'मैं कर सकता था'। हिंदी में ऐसे प्रयोगों में मूल क्रिया के साथ प्रत्यय नहीं जोड़े जाते परंतु सहायक क्रिया 'सक' का प्रयोग काल, लिंग तथा वचन और पुरुष के प्रत्ययों का प्रयोग कर योजक क्रियाओं का उपयुक्त रूप लगाते हैं।

ପାଠ 14

ପାଠ

ଆମ ପରିବାର आम परिवार

ମଧୁସ୍ମିତା : ତୁମ ନାଁ କ'ଣ ?

ସମୀନା : ମୋ ନାଁ ସମୀନା । ତୁମ ନାଁ ?

ମଧୁସ୍ମିତା : ମୁଁ ମଧୁସ୍ମିତା । ତୁମ ଘର କେଉଁଠି ? ତୁମେମାନେ ଏଠାକୁ କାହିଁକି ଆସିଛୁ ?

ସମୀନା : ମୋ ଘର ବନାରସରେ । ଆମେ ସବୁ ଗୋଟିଏ 'ଜାତୀୟ ସମର ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ବାହିନୀ' ଶିବିରରେ ଯୋଗ ଦେବାପାଇଁ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଆସିଛୁ । ତୁମେ କ'ଣ ଏଇଠି ରହୁଛୁ ?

ମଧୁସ୍ମିତା : ହଁ, ମୁଁ ମୋ ମାମୁଁଙ୍କ ଘରେ ଏଇଠି ରହୁଛି । ସେ ଜଣେ ଡାକ୍ତର । ମୋ ବାପା ମା' ବାଲେଶ୍ୱରରେ ରହୁଛନ୍ତି ।

ସମୀନା : ଏଠି ତମ ଘରେ କିଏ କିଏ ଅଛନ୍ତି ?

हमारा परिवार

मधुस्मिता : तुम्हारा नाम क्या है?

समीना : मेरा नाम समीना है । तुम्हारा नाम?

मधुस्मिता : मैं मधुस्मिता हूँ । तुम्हारा घर कहाँ है? तुमलोग यहाँ क्यों आयी हो?

समीना : मेरा घर वाराणसी में है । हम राष्ट्रीय छात्र-सैनिक वाहिनी (नेशनल कैडेट कोर) के शिविर में भाग लेने के लिए आई हैं । क्या तुम यहीं रहती हो?

मधुस्मिता : हाँ, मैं यहाँ अपने मामा के घर रहती हूँ । वे एक डॉक्टर हैं । मेरे माता पिता बालेश्वर में रहते हैं ।

समीना : यहाँ तुम्हारे घर में कौन कौन हैं?

मधुस्मिता : यहाँ मेरे मामा-मामी हैं और नाना नानी हैं । मेरी मामी भी डाक्टरानी हैं । यहाँ के सरकारी

ମଧୁସ୍ମିତା : ଏଠାରେ ମୋ ମାମୁଁ
ମାଲ୍ ଅଛନ୍ତି ଆଉ ଅଜା ଆଇ
ଅଛନ୍ତି । ମୋ ମାଲ୍ ମଧ୍ୟ
ଜଣେ
ଡାକ୍ତରୀ । ସେ ଏଠି
ସରକାରୀ ହସ୍ପିଟାଲରେ
କାମ କରନ୍ତି ।

ସମୀନା : ତୁମର କେତେଜଣ ଭାଇ
ଭଉଣୀ ?

ମଧୁସ୍ମିତା : ମୋର ଜଣେ ବଡ଼
ଭାଇ ଅଛନ୍ତି, ଆଉ ଗୋଟିଏ
ସାନ ଭାଇ ଅଛି । ମୋ
ବାପାଙ୍କର ମୁଁ ଗୋଟିଏ
ବୋଲି ଝିଅ ଅଟେ । ମୋ
ବାପା ମୋତେ ଖୁବ୍ ଭଲ
ପାଆନ୍ତି । ଆଜ୍ଞା, ଏଥର ତୁମ
ଘର କଥା କୁହ ।

ସମୀନା : ଆମ ବାପା ବୋଉଙ୍କର ଆମେ
ଦୁଇଟି ଝିଅ । ମୋ ବଡ଼
ଭଉଣୀ ଆଉ ମୁଁ । ମୋ ବଡ଼
ଭଉଣୀର ବାହାଘର ମଧ୍ୟ
ହୋଇଛି । ତାଙ୍କ ସ୍ବାମୀଙ୍କର
ନାଁ ବିମଳ । ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ
ପୁଅ ଓ ଗୋଟିଏ ଝିଅ
ଅଛନ୍ତି । ମୋ ବାପା ବୋଉ
ନାତି ନାତୁଣୀମାନଙ୍କୁ ବହୁତ
ଭଲ ପାଆନ୍ତି । ମୁଁ ମଧ୍ୟ
ବଡ଼ ଭଉଣୀର ପିଲାମାନଙ୍କୁ

ଅସ୍ପତାଳ ମେଁ ବେ କାମ କରତୀ ହେଁ ।

ସମୀନା : तुम्हारे कितने भाई-बहन हैं?

मधुस्मिता : मेरे एक बड़ा भाई और एक
छोटा भाई हैं । मैं अपने पिता की
इकलौती लड़की हूँ । मेरे पिताजी
मुझे बहुत चाहते हैं । अच्छा, अब
अपने घर के बारे में बताओ ।

समीना : (अपने) माता-पिता की हम दो
लड़कियाँ हैं । मेरी दीदी और मैं ।
मेरी बड़ी बहन की शादी हुई है ।
उन के पति का नाम विमल है । उन
दोनों के एक लड़की और एक
लड़का है । मेरे माता-पिता अपने
नाती-नातिन को बहुत चाहते हैं । मैं
भी दीदी के बच्चों को बहुत चाहती
हूँ । वे भी हमें बहुत प्यार करते हैं ।

मधुस्मिता : छोटे बच्चों को मैं भी बहुत
प्यार करती हूँ । उन के साथ रहना
मुझे बहुत पसंद है ।

ବହୁତ ସ୍ନେହ କରେ ।
ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ଆମମାନଙ୍କୁ
ବହୁତ ଭଲ ପାଆନ୍ତି ।

समीना : तब तो तुम मेरे घर आओ। तुम्हें
वहाँ बहुत अच्छा लगेगा।

ମଧୁସ୍ମିତା : ଛୋଟ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ମୁଁ
ମଧ୍ୟ ଭଲପାଏ । ସେମାନଙ୍କ
ସାଙ୍ଗରେ ରହିବାକୁ ମୋତେ
ଖୁବ୍ ଭଲ ଲାଗେ ।

मधुस्मिता : लेकिन अब तुम भुवनेश्वर में
हो। मेरा घर यहाँ है। तुम मेरे घर
आओ। मेरी मामी अच्छी तरह
रसोई करती है। ओड़िआ रसोई की
रुचि भी तुम्हें पसंद आएगी।

ସମୀନା : ତେବେ ତ ତୁମେ ମୋ
ଘରକୁ ଆସ । ତୁମକୁ
ସେଠାରେ ବହୁତ ଭଲ
ଲାଗିବ ।

समीना : मधु, तुम्हारे घर में क्या तुम्हारी
मामी ही सब रसोई का काम करती
हैं?

ମଧୁସ୍ମିତା : ହେଲେ ଏବେ ତୁମେ
ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ରହୁଛୁ । ମୋ
ଘର ଏଇଠି । ତୁମେ ମୋ
ଘରକୁ ଆସ । ମୋ ମାଆ
ଭଲଭାବରେ ରୋଷେଇ
କରନ୍ତି । ଓଡ଼ିଆ ରୋଷେଇର
ରୁଚି ମଧ୍ୟ ତୁମକୁ ପସନ୍ଦ
ଆସିବ ।

मधुस्मिता : नहीं, हमारे घर में एक
महाराज भी हैं। वे खाना बनाते हैं।
बाहर के काम करने के लिए
नौकर-नौकरानी हैं। हमारे (यहाँ)
एक बगीचा भी है। बगीचे में अनेक
(बहुत सारे) फूलों के पौधे,
नारियल, आम और अमरुद के पेड़
भी हैं। हमारे बगीचे के आम बहुत
मीठे हैं। पड़ोस के बच्चे सब आम
खा देते हैं।

ସମୀନା : ମଧୁ ! ତୁମ ଘରେ କ'ଣ
ତୁମ ମାଆ ସବୁ ରୋଷେଇ
କରନ୍ତି ?

ମଧୁସ୍ମିତା : ନାଁ, ଆମ ଘରେ, ଜଣେ
ପୁରୀର ନାନା ଅଛନ୍ତି । ସେ
ରୋଷେଇ କରନ୍ତି । ବାହାର
କାମ କରିବାକୁ ଚାକର

समीना : अच्छा, क्या तुमने उस बगीचे में
गाय पाल रखी है?

ଚାକରାଣୀ ଅଛନ୍ତି । ଆମର
ଗୋଟିଏ ବଗିଚା ମଧ୍ୟ ଅଛି ।
ବଗିଚାରେ ଅନେକ ଗୁଡ଼ିଏ
ଫୁଲ ଗଛ, ନଡ଼ିଆ ଗଛ,
ଆମ୍ବ ଓ ପିନ୍ଧୁଳି ଗଛ ଅଛି ।
ଆମ ବଗିଚାର ଆମ୍ବ ଗୁଡ଼ିକ
ଭାରି ମିଠା । ପଡ଼ିଶା ଘରର
ପିଲାମାନେ ଆମ୍ବ ସବୁ ଖାଇ
ଦିଅନ୍ତି ।

ସମୀନା : ଆଜ୍ଞା ତମ ବଗିଚାରେ କ'ଣ
ଗାଈ ରଖିଛୁ ?

ମଧୁସ୍ମିତା : ନାହିଁ, ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ
ଗାଈ ଗୋରୁ ରଖିବା ଭାରି
ଅସୁବିଧା । ସହରମାନଙ୍କରେ
ଗୋରୁପଲ ଏଣେ ତେଣେ
ବୁଲିବା ମନା । କିନ୍ତୁ ଆମ
ଗାଁରେ ଗାଈ-ବଳଦ, କୁକୁଡ଼ା-
ଗଞ୍ଜା, ମାଈ କୁକୁର- ଅଣ୍ଡିରା
କୁକୁର, ମାଈ ବିଲେଇ-
ଅଣ୍ଡିରା ବିଲେଇ ସବୁ ଅଛନ୍ତି ।

ସମୀନା : ଆମ ଘରେ ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ
କୁକୁର ଅଛି । ସିଏତ ସହର
କୁକୁର ।

ମଧୁସ୍ମିତା : ଆଜ୍ଞା, ତମେ ଠିକ
କହିଛୁ, ସବୁ ସହରବାଲା
ବଡ଼ବଡ଼ କୁକୁର ମାନଙ୍କୁ
ପାଳିବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି । ଏଠି
ମଧ୍ୟ ସେହି କଥା । ସମୀନା,

ମଧୁସ୍ମିତା : ନାହିଁ, ଭୁବନେଶ୍ୱର ମେଁ ଗାୟ ଆଦି
ରଖିବା ମେଁ ବଡ଼ି ଅସୁବିଧା ହୋତୀ ହେ ।
ଶହରୋଁ ମେଁ ଗାୟ-ବୈଲ କା ଇଘର-ଉଘର
ଫିରନା ମନା ହେ । ମେଁ ହମାରେ ଗାଁବ ମେଁ
(ତୋ) ଗାୟ-ବୈଲ, ମୁର୍ଗି-ମୁର୍ଗା, କୁତ୍ତା-
କୁତ୍ତିଆ ଓ ବିଲ୍ଲି-ବିଲାବ ମି ହେଁ ।

ସମୀନା : ହମାରେ ଘର ମେଁ ଏକ କୁତ୍ତା ହେ । ସେ ତୋ
ଶହରବାଲା କୁତ୍ତା ହେ ।

ମଧୁସ୍ମିତା : ଅଛା, ତୁମେ ଠିକ୍ ହିଁ କହା ।
ଶହରବାଲେ ତୋ ବଡ଼ କୁତ୍ତୋ କୋ ପାଲନା
ଚାହତେ ହେଁ । ସେହି ମି ସେହି ବାତ ହେ ।
ସମୀନା, ତୁମ ମେରେ ସାଥ ଏକ ବାର ଘର
ଚଲୋ । ସବ ଲୋଗୋଁ ସେ ମିଲେଙ୍ଗେ ।

ସମୀନା : ସେ ବାତ ତୋ ସଚ୍ଚ ହେ । ମଧୁ, କ୍ଯା ତୁମ
କୋ ବଡ଼ ବଡ଼ କୁତ୍ତୋ କୋ ପାଲନା ମେଁ ମେଁ
ନହିଁ ?

ମଧୁସ୍ମିତା : ଅବ ତୋ କୁତ୍ତେ ବିଲ୍ଲିୟୋଁ କି ବାତ
ଚୋଡ଼ୋ । ମେରେ ସାଥ ଏକ ବାର ହମାରେ ଘର
ଚଲୋ ।

ସମୀନା : ହାଁ, ଅବସ୍ଥା ଆଜ୍ଞା । ମଧୁ, ଅବ ମୁଞ୍ଚେ
ଜାଣେ ଦୋ । ମେରେ ସାଥୀ ମେରି ମିତ୍ରୀକ୍ଷା କର
ରହେ ହେଁ ।

ତୁମେ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଥରେ
ଘରକୁ ଆସ ସମସ୍ତଙ୍କ
ସାଙ୍ଗରେ ମିଶିବ ।

ସମୀନା : କଥା ତ ସତ । ମଧୁ, ତୁମକୁ
କ'ଣ ବଡ଼ବଡ଼ କୁକୁର
ପାଳିବାକୁ ପସନ୍ଦ ନୁହେଁ ?

ମଧୁସ୍ମିତା : ଏବେ ତୁମେ କୁକୁର
ବିଲେଇ ମାନଙ୍କର କଥା ଛାଡ଼
। ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଥରେ
ଆମ ଘରକୁ ଚାଲ ।

ସମୀନା : ହଁ, ନିଶ୍ଚୟ ଆସିବି । ମଧୁ,
ଏବେ ମତେ ଯିବାକୁ ଦିଅ ।
ମୋ ସାଙ୍ଗମାନେ ମୋତେ
ଅପେକ୍ଷା କରିଥିବେ ।

शब्दार्थ

ओड़िआ शब्द

ଜାତୀୟ ସମର ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ
ବାହିନୀ

ଶିବିର

ଯୋଗଦେବା

ଅଜ୍ଞା

ଆଜ୍ଞା

ଝିଅ

ଭଲ ପାଆନ୍ତି

हिंदी अर्थ

राष्ट्रीय छात्र सैनिक वाहिनी

शिविर/कैम्प

योग देना, भाग लेना

नाना

नानी

बेटी

चाहते हैं/प्यार करते हैं

ପୁଝାରୀ	ମହାରାଜ (ରସୋଇଁ ବନାନେବାଲା)/ରସୋଇଁଆ, ବାବର୍ଚ୍ଚି
ଚାକର	ନୌକର
ଚାକରାଣୀ	ନୌକରାନୀ
ଗାଈଗୋରୁ	ଗାୟ ଆଦି
ବଳଦ	ବୈଳ
ମାଈ କୁକୁର	କୁତ୍ତିଆ
ଅଣ୍ଡିରା କୁକୁର	କୁତ୍ତା
ଶିକ୍ଷକ	ଶିକ୍ଷକ/ଅଧ୍ୟାପକ
ଶିକ୍ଷୟିତ୍ରୀ	ଶିକ୍ଷିକା/ଅଧ୍ୟାପିକା
ଅଟେ	ହେ
ଅଟୁ	ହେଁ
ଅଟନ୍ତି	ହେଁ
ବାଲେଶ୍ୱର	ବାଲେଶ୍ୱର (ଓଡ଼ିଶା କେ ଏକ ଜଗହ କା ନାମ
ରହୁଛନ୍ତି	ରହ ରହେ ହେଁ
ସ୍ୱାମୀଙ୍କର	ପତି କା
ସ୍ନେହ	ସ୍ନେହ/ପ୍ୟାର
ବାହାଘର	ବିବାହ/ଶାଦୀ
ଦୁଇଜଣଙ୍କର	ଦୁନୋଁ କା
ସରକାରୀ ହସପିତାଲ	ସରକାରୀ ଅସ୍ପତାଲ
ଛୋଟ ପିଲାମାନଙ୍କୁ	ଛୋଟେ ବଚ୍ଚୋଁ କୋ
ସାଙ୍ଗରେ	ସାଥ ମେଁ
ଖୁବ୍	ଖୁବ୍/ଝିଆଦା
ରହିବାକୁ	ରୁକନେ/ରହନେ କେଲିଏ
ଆସ	ଆଓ

ଭଲଲାଗିବ	अच्छा लगेगा
ସେଠାରେ	वहाँ पर
ଓଡ଼ିଆ ରୋଷେଇ	ओड़िआ रसोई
ରୁଚି	रुचि/स्वाद
କୁକୁଡ଼ା	मुर्गी
ଗଞ୍ଜା	मुर्गा
ଅଣ୍ଡିରା ବିଲେଇ	बिलाव
ମାଈ ବିଲେଇ	बिल्ली
ସହରବାଲା	शहरवाला
ପାଳିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି	पालने को चाहते हैं
ପସନ୍ଦ	पसंद

अभ्यास

I. (1) नीचे दिए गए वाक्य तथा शब्द दोहराइए ।

- ମୁଁ ମୋ ମାମୁଁଙ୍କ ଘରେ ଏଇଠି ରହୁଛି ।
- ଆମେ ସବୁ ଗୋଟିଏ 'ଜାତୀୟ ସମର ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ବାହିନୀ' ଶିବିରରେ ଯୋଗ ଦେବାପାଇଁ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଆସିଛୁ ।
- ମୁଁ ଭଉଣୀର ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଭାରି ଭଲ ପାଏ ।
- ତୁମେ କ'ଣ ଏଇଠି ରହୁଛୁ ?
- ତୁମେମାନେ ଏଠାକୁ କାହିଁକି ଆସିଛୁ ?
- ସେ ଜଣେ ଡାକ୍ତର ।
- ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ତୁମକୁ ଖୁବ୍ ଭଲ ପାଉଥିବେ?
- ମୋ ବାପାଙ୍କର ମୁଁ ଗୋଟିଏ ବୋଲି ଝିଅ ଅଟେ ।
- ମୋ ବାପା ବୋଉଙ୍କର ଆମେ ଦୁଇଟି ଝିଅ ଅଛୁ ।
- ମୋ ବଡ଼ ଭଉଣୀର ଗୋଟିଏ ପୁଅ ଓ ଗୋଟିଏ ଝିଅ ଅଛନ୍ତି ।

11. ଆମ ଗାଁରେ ଗାଈ-ବଳଦ, କୁକୁଡ଼ା-ଗଞ୍ଜା, ମାଈ କୁକୁର-ଅଣ୍ଡିରା କୁକୁର, ଅଣ୍ଡିରା ବିଲେଇ- ମାଈ ବିଲେଇ ସବୁ ଅଛନ୍ତି ।
- (2) ତାକୁର ତାକୁରାଣୀ
 ଅଜା ଆଇ
 ମାମୁଁ ମାଉଁ
 ବାପା ବୋଉ
 ଭାଇ ଭଉଣୀ
 ପୁଅ ଝିଅ
 ନାତି ନାତୁଣୀ
 ଗାଈ ଷଣ୍ଢ
 ଶିକ୍ଷକ ଶିକ୍ଷୟିତ୍ରୀ
 ଅଣ୍ଡିରା କୁକୁର ମାଈ କୁକୁର
 ଅଣ୍ଡିରା ବିଲେଇ ମାଈ ବିଲେଇ
 ଗଞ୍ଜା କୁକୁଡ଼ା

II. वाक्यों में रेखांकित शब्दों के स्थान पर दिए गए शब्दों का प्रयोग कर नये वाक्य बनाइए ।

1. ମୁଁ ମଧୁସୂଦନ ।
 ରହୁଛି ।

ତୁମେ
 ସେ
 ଆପଣ
 ଇଏ
 ସିଏ
 ଯିଏ

2. ମୁଁ ମାମୁଁଙ୍କ ଘରେ

ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ
 ବାପାଙ୍କ ଘରେ
 ହଷ୍ଟେଲରେ
 କଟକରେ
 ଶିବିରରେ

3. ଆମେମାନେ ବଡ଼ ଭଉଣୀର ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଭଲପାଉ ।
 ରହୁଛୁ ?

ସମସ୍ତଙ୍କୁ
 ତାଙ୍କୁ
 ଆପଣମାନଙ୍କୁ
 ଯାଙ୍କୁ

4. ତୁମେ କ'ଣ ଏଇଠି

ସେଇଠି
 କଲିକତାରେ
 ପାଠଶାଳାରେ
 ହଷ୍ଟେଲରେ

ସେମାନଙ୍କୁ		ଘରେ	
5. ତୁମେମାନେ ଏଠିକୁ କାହିଁକି ଆସିଛୁ ?	ଘରକୁ	6. ସେ ଜଣେ ଡାକ୍ତର ।	ଡ
।କୁରାଣୀ	ମନ୍ଦିରକୁ		
ଶିକ୍ଷକ			
	ବଜାରକୁ		ଶିକ୍ଷୟତ୍ରୀ
	ହାଟକୁ		ନର୍ତ୍ତକ
	ବାହାରକୁ		ନର୍ତ୍ତକୀ
			ଗାୟକ
			ଗାୟିକା
7. ସେମାନେ ତୁମକୁ ଖୁବ୍ ଭଲ ପାଉଥିବେ ନା ?		8. ମୋ	ବାପା ବୋଉ
ବାଲେଶ୍ୱରରେ			
			ରହନ୍ତି ।
	ଗାଳି ଦଉଥିବେ		ମାମୁଁ
ମାଲ୍			
	କଥା କହୁଥିବେ		ଅଜା ଆଇ
	ଘୃଣା କରୁଥିବେ		ଭାଇ ଭଉଣୀ
	ଦେଖା କରୁଥିବେ		ପୁଅ ଝିଅ
	ରାଗ କରୁଥିବେ		ନାତି
ନାତୁଣୀ			
9. ମୁଁ ମାମୁଁଙ୍କ ଘରେ ଏଇଠି ରହୁଛି ।			
ଆମେମାନେ	ରହୁଛୁ		
ତୁମେ	ରହୁଛୁ		
ତୁମେମାନେ	ରହୁଛୁ		
ସେ	ରହୁଛି		
ସେମାନେ	ରହୁଛନ୍ତି		

III. କୋଷ୍ଠକ ମେଁ ଦିଏ୍ ଗଏ୍ ଶବ୍ଦୋଁ ମେଁ ସେ ଉପଯୁକ୍ତ ଶବ୍ଦୋଁ କା ପ୍ରଯୋଗ କର ବାକ୍ୟ ପୁରେ କୀଜିଏ୍ ।

(ଡାକ୍ତର, ଡାକ୍ତରୀଣୀ, ପୁଝାରୀ, ପିଲା, ବଳଦ)

1. ମୋ ମାଉଁ ଜଣେ _____ ।
2. ଆମ ଘରେ _____ ରୋଷେଇ କରନ୍ତି ।
3. ମୋ ମାମୁଁ ଜଣେ _____ ।
4. ଆମ ଗାଁରେ ଗାଈ _____ ଅଛନ୍ତି ।
5. ଭଉଣୀର _____ ମାନଙ୍କୁ ଆମେମାନେ ଭାରି ଭଲପାଉ ।

IV. କୋଷ୍ଠକ ମେଁ ଦିଏ୍ ଗଏ୍ ଶବ୍ଦୋଁ କେ ଉପଯୁକ୍ତ ରୂପୋଁ କା ପ୍ରଯୋଗ କର ବାକ୍ୟ ପୁରେ କୀଜିଏ୍ ।

1. ମୋ ବାପା ବୋଉ କଲିକତାରେ _____ । (ରହେ)
2. ମୁଁ ମୋ ମାମୁଁଙ୍କ ଘରେ _____ । (ରହୁଛୁ)
3. ମୋ ବାପା ମୋତେ ଖୁବ୍ ଭଲ _____ । (ପାଉ)
4. ତୁମ ଘର କଥା _____ । (କୁହନ୍ତୁ)
5. ତୁମେ ଆମ ଘରକୁ _____ । (ଚାଲୁ)

V. କୋଷ୍ଠକ ମେଁ ଦିଏ୍ ଗଏ୍ ଶବ୍ଦୋଁ କେ ପୁଲିଙ୍ଗ ବାଚକ ଶବ୍ଦୋଁ କା ପ୍ରଯୋଗ କର ବାକ୍ୟ ପୁରେ କୀଜିଏ୍ ।

1. ଆମ ଗାଁ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଜଣେ _____ ଅଛନ୍ତି । (ଶିକ୍ଷୟିତ୍ରୀ)
2. ମୋ _____ ର ଦୁଇଟି ପିଲା ଅଛନ୍ତି । (ଭଉଣୀ)
3. ଗୋଟିଏ _____ ଭୁକୁଅଛି । (ମାଈ କୁକୁର)
4. ମୋ _____ ଜୀର ବଡ଼ ଘର ଅଛି । (ମାଉଁ)
5. ମୋ _____ ମୋ ପାଖରେ ରହନ୍ତି । (ବୋଉ)

VI. କୋଷ୍ଠକ ମେଁ ଦିଏ୍ ଗଏ୍ ଶବ୍ଦୋଁ କେ ଫ୍ରିଲିଙ୍ଗ ବାଚକ ଶବ୍ଦୋଁ କା ପ୍ରଯୋଗ କର ବାକ୍ୟ ପୁରେ କୀଜିଏ୍ ।

1. ହରିଣ ବାବୁଙ୍କ ଘରେ ଗୋଟିଏ _____ ଅଛି । (ଚାକର)
2. ସେ ଜଣେ _____ । (ଡାକ୍ତର)
3. ରମାର ଗୋଟିଏ _____ ଅଛି । (ଅଣ୍ଡିରା କୁକୁର)
4. ମୋ _____ ଆଗ୍ରାରେ ରହନ୍ତି । (ଭାଇ)
5. ଭଉଣୀର _____ କୁ ବାପା ଭଲ ପାଆନ୍ତି । (ପୁଅ)

VII. କୋଷ୍ଠକ ମେଁ ଦିଏ୍ ଗଏ୍ ହିନ୍ଦୀ ଶବ୍ଦୋଁ କେ ସମାନାର୍ଥକ ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦୋଁ କା ପ୍ରଯୋଗ କର ବାକ୍ୟ ପୁରେ କୀଜିଏ୍ ।

1. ମୋ _____ ରୋଷେଇ କରନ୍ତି । (ମାମୀ)

2. ଅଜା _____ ମାନଙ୍କୁ ବେଶୀ ଭଲ ପାଆନ୍ତି । (पोता-पोतियों को)/(नातनी)
3. ସୀତା ଓ ଗୀତା ଦୁଇ _____ । (बहनें)
4. ମୋ _____ ର ଦୁଧ ଭାରି ମିଠା । (गाय)
5. ଆଜି ମୁଁ ଗୋଟିଏ _____ ପୋତିଲେ । (पेड)

VIII. नीचे दिए गए पुल्लिंग शब्दों के स्त्रीलिंग रूप लिखिए ।

ନାତି, ପୁଅ, ବାପା, ଚାକର, ଶିକ୍ଷକ

IX. नीचे दिए गए स्त्रीलिंग शब्दों के पुल्लिंग रूप लिखिए ।

ଭଉଣୀ, ମାଙ୍କୁ, ମାଷ୍ଟରାଣୀ, ଝିଅ, ମୟୂରୀ, ବାଘୁଣୀ

X. नीचे दिए गए शब्दों के वचन बदलिए ।

ତୁମେ, ପିଲା, ଆମେ, ସେ, ସାଙ୍ଗ, ଫୁଲଗଛ

XI. कोष्ठक में दिए गए निर्देशों के अनुसार वाक्यों में रेखांकित शब्दों के स्थान पर उन के वचन/लिंग बदलकर वाक्यों का परिवर्तन कीजिए ।

1. ତମେ କ'ଣ ଗାଈ ରଖିଛୁ ? (बहुवचन)
2. ଆମ ବଗିଚାରେ ଅନେକ ଫୁଲ ଗଛ ଅଛି । (एकवचन)
3. ଆପଣ କ'ଣ କାଲି ଆସିବେ ? (बहुवचन)
4. ଆମ ଗଣିତ ଶିକ୍ଷକ ଖୁବ୍ ଭଲ । (स्त्रीलिंग)
5. ମୋ ଭଉଣୀ ର ଦୁଇଟା ପୁଅ ଅଛି । (पुल्लिंग)
6. ମୋ ଘର ସାମ୍ନାରେ ଗୋଟିଏ ଗଛ ଅଛି । (बहुवचन)
7. ମୋ କଲେଜରେ ଗୋଟିଏ ଅଡ଼ିଟୋରିୟମ୍ ଅଛି । (बहुवचन)
8. ଆମ ଘରେ ଗୋଟିଏ ଗାଈ ଅଛି । (लिंग)
9. ବାହାର କାମ କରିବାକୁ ଚାକର ଅଛନ୍ତି । (स्त्रीलिंग)
10. ଛୋଟପିଲାଙ୍କୁ ମୁଁ ଭଲପାଏ । (बहुवचन)

XII. नीचे दिए गए शब्दों में से स्त्रीलिंग, पुल्लिंग, उभय लिंग और क्लीवलिंग वाचक शब्दों को अलग अलग लिखिए ।

ଗଛ, ଗାଈ, ଛୁଆ, ଚାକରାଣୀ, ବୋଉ, ବଳଦ, କୁକୁର, ପୁଅ, ନାତି, ନାତୁଣୀ, ଭଉଣୀ, ପିଲା, ଘର, ଆମ୍ଭ, ମାମୁଁ, ଚାକର, ଡାକ୍ତର, ବାପା, ପିନ୍ଧୁଳି, ଗୋରୁ, ମାଙ୍କୁ, ଆଇ ।

पढ़िए और समझिए

ପୃଥିବୀ ମାତାର ପରିବାର पृथिवी मातार परिवार

ଆମର ଏଇ ପୃଥିବୀ ବହୁତ ସୁନ୍ଦର ଅଟେ । ଆମେ ଏଥିରେ ଜନ୍ମ ନେଇଛୁ । ଏହି ପୃଥିବୀ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କ ମା' ପରି, ଯେପରିକି ସେ ଆମକୁ ପାଳନ ପୋଷଣ କରୁଅଛି । ନଦୀ, ଝରଣା, ଜଙ୍ଗଲ, ସମୁଦ୍ର, ପାହାଡ଼, ପର୍ବତ ଆଦି ପ୍ରକୃତିର ଆଶୀର୍ବାଦ । ଆମେ ଏହାକୁ ବ୍ୟବହାର କରି ନାନା ପ୍ରକାରର କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରୁଛୁ । ଏଥିପାଇଁ ଆମେ ପୃଥିବୀକୁ ମା' ବୋଲି ସମ୍ବୋଧନ କରୁଛୁ ।

ଆମର ଏଇ ପୃଥିବୀକୁ ଆମେ କେତେ ରୂପରେ ଦେଖୁଛୁ । କେତେ ପ୍ରକାର ରତ୍ନ ଅନୁଭବ କରୁଛୁ । କେଉଁଠାରେ ବର୍ଷା ତ କେଉଁଠାରେ ଶୀତ । ପୁଣି ଗୋଟିଏ ପାଖରେ ସକାଳ ତ ଅନ୍ୟ ପାଖରେ ରାତି । ଏସବୁ ସବୁ ସେ ସର୍ବଦା ଜାଗ୍ରତ ଅଛି ଆମରି ପାଇଁ । ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଗଛ ଆମର ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲାଗୁଛି । ଗଛ ଗୁଡ଼ିକ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଔଷଧ ତିଆରି କରିବା ପାଇଁ କାମରେ ଲାଗନ୍ତି ମନୁଷ୍ୟର ଆହାର ଓ ଜାଳେଣି କାଠ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଦରକାର ପଡ଼ନ୍ତି ।

ଜଙ୍ଗଲ ସବୁଜ ବନାନୀରେ ପରିପୁର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ । ପଶୁ ପକ୍ଷୀ, ମନୁଷ୍ୟ ପାଇଁ ଜଙ୍ଗଲ ବହୁ ଉପକାରୀ । ପଶୁ ଓ ପକ୍ଷୀ ଆମମାନଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ କାମରେ ଆସନ୍ତି । ଯେମିତିକି ମେଣ୍ଟା ମାନଙ୍କ ପାଖରୁ ଉଲ୍ ବସ୍ତ୍ର ତିଆରି ପାଇଁ ଉଲ୍ ମିଳେ । ସେମିତି ରେଶମ ପୋକରୁ ରେଶମ ସୁତା ପାଉ । ଗାଈ, ବଳଦ କ୍ଷେତ ଚାଷ କରନ୍ତି । ଓଟ, ବଳଦ ଓ ଗଧ ଆଦି ଆମର ମାଲବୁହା କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି । ସେହିପରି ସେମାନେ ମରିବାପରେ ସେମାନଙ୍କ ଚମଡ଼ା ମଧ୍ୟ ଆମର କାମରେ ଆସୁଛି । ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କ ଭିତରେ କାଉ, କୋଇଲି, ମୟୂର, ମୟୂରୀ ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରଧାନ ଅଟନ୍ତି । ବସନ୍ତ ଋତୁରେ କୋଇଲି କୁ କୁ ଗାନ କରି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମୁଗ୍ଧ କରିଦେଇଥାଏ । କାଉ ସକାଳୁ କା' କା' କରି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବିଛଣାରୁ ଉଠେଇଥାଏ । ଆମ ଲୋକମାନଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ ଅନୁସାରେ ଘରକୁ କେହି କୁଣିଆ କିମ୍ବା ଚିଠି ଆସିବାର ଥିଲେ କାଉ ବୋବାଇ କା' କା' କରେ । ସେମିତି ବର୍ଷା ଆସିବାର ସମ୍ଭାବନା ଦେଖାଗଲେ ମୟୂର, ମୟୂରୀ ଆନନ୍ଦରେ ପୁଛୁକୁ ମେଲାଇ ନାଚ କରନ୍ତି । ଘରେ କୁକୁର, ବିଲେଇ (ଅଣ୍ଟିରା, ମାଈ) ଆଦି ପୋଷାଯାଏ । କୁକୁର ଘରକୁ ଅଜଣା ଲୋକକୁ ପଶେଇଦିଏ ନାହିଁ । ଶୁଆ, ଶାରୀ ମଧ୍ୟ ଆମେ ଘରେ ପାଲୁ । କେବଳ ସେ ମଣିଷଙ୍କ ପରି କଥା କହିପାରେ ।

ଏଥିରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ, ମନୁଷ୍ୟ ଜଗତ ଓ ପଶୁଜଗତ ଉଭୟ ପରସ୍ପର

ପରିପୁରକ ଅଟନ୍ତି । ସତେ ଯେପରି ଗୋଟିଏ ପରିବାରରେ ଜଣେ ଅନ୍ୟ ଜଣଙ୍କ ବିନା ବଞ୍ଚି ପାରିବ ନାହିଁ । ସମସ୍ତେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ଅଟନ୍ତି । କହିବାକୁ ଗଲେ ପୃଥିବୀ ମାତା ହିଁ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ପରିବାରରେ ବାନ୍ଧି ରଖିଛି ।

शब्दार्थ

ओड़िआ शब्द	हिंदी अर्थ
ପୃଥିବୀ	पृथ्वी
ଜନ୍ମ	जनम
ପାଳନ ପୋଷଣ	पालन पोषण
ପାହାଡ଼	पहाड़
ଜଙ୍ଗଲ	जंगल
କେତେ ରକମ	कितने प्रकार
ଛାୟା	छाया
ପରିବା	सब्जी
ଫଳମୂଳ	फलमूल
ଜାଳେଣୀ କାଠ	जलाने की लकड़ी
ପରିବାର	परिवार
ମନୁଷ୍ୟ	मनुष्य
ଜୀବଜଗତ	जीवजगत
ହରାଭରା ଜଙ୍ଗଲ	हराभरा जंगल
ପରିପୁର୍ଣ୍ଣ	परिपूर्ण
ପଶୁପକ୍ଷୀ	पशुपक्षी
ଉଲ୍	ऊन/पशुम्
ମାଲବୁହା	भार लेने के लिए जानवरों के ऊपर रखनेवाला पोटली
ଜଗେ	नगरानि
ଲାଭ	लाभ
ଚମଡ଼ା	चमड़ा

ଦରକାର	ଚାହିଁ
ମୁଗଧ	ମୁଗଧ
କୁ କୁ	କୋୟଲ କା ଗାନା
କା କା	ଚିଢ଼ିଆଁ କି ଧ୍ବନି
ସମ୍ଭାବନା	ସଂଭାବନା
ବୋବାଇବା	ଚାଁ ଚାଁ କରନା (ଚିଢ଼ିଆଁ)
ମୟୂର	ମୟୂର
ମୟୂରୀ	ମୟୂରୀ
ଅଜଣା ଲୋକ	ଅନଜାନେ ଲୋଗ
ପଶେଇ ଦିଏ ନାହିଁ	ପ୍ରବେଶ ନାହିଁ କରନେ ଦେନା
ମିଠା ଫୁରରେ	ମିଠି ଆବାଜ

ଅଭ୍ୟାସ

I. ଅନୁଚ୍ଛେଦ କେ ଆଧାର ପର ନିଚେ ଦି଼ ଗ଼ ପ୍ରଶ୍ନ଼ କେ ଉତ୍ତର ଦି଼ଜି଼ ।

1. କିଏ ଆମମାନଙ୍କର ପାଳନ ପୋଷଣ କରେ ?
2. ପୃଥିବୀ ଆମକୁ କି କି ରୂପରେ ଦେଖାଦିଏ ?
3. ଗଛମାନଙ୍କଠାରୁ ଆମେମାନେ କେଉଁ ପ୍ରକାର ଉପକାର ପାଇଥାଉ ?
4. ଓଟ, ବଳଦ ଓ ଗଧ ଆମର କି ପ୍ରକାର କାମ କରନ୍ତି ?
5. କେବେ ଓ କିଏ କୁ କୁ ଗାନ କରି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମୁଗ୍ଧ କରିଦେଇଥାଏ ?
6. କ'ଣ ପାଇଁ କୁଆ ବୋବାଇ ବୋବାଇ କା କା କରେ ?
7. ବର୍ଷା ଆସିଲେ ମୟୂର, ମୟୂରୀ କ'ଣ କରନ୍ତି ?
8. କୁକୁର କାହାକୁ ଘରେ ପଶେଇ ଦିଏ ନାହିଁ ?
9. କିଏ ମଣିଷ ପରି କଥା କହିପାରେ ?
10. ମନୁଷ୍ୟ ପଶୁମାନଙ୍କୁ ପାଳିବା ଦ୍ବାରା କି ପ୍ରକାର ଲାଭବାନ ହୋଇଥାଏ ?

II. अनुच्छेद के आधार पर नीचे दिए गए कथनों में से सही कथन बताइए।

1. ଜଙ୍ଗଲ ଆମର ମା' ।
2. ବିଲେଇ ଘରକୁ ଜଗେ ।
3. ପଶୁ ଓ ପକ୍ଷୀ ଆମମାନଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ କାମରେ ଆସିନଥାନ୍ତି ।
4. ପଶୁମାନେ ମରିବାପରେବି ତାଙ୍କର ଚମଡ଼ା ଆମର ବହୁ କାମରେ ଆସିଥାଏ ।
5. କୋଇଲି କା' କା' କରି ସକାଳୁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବିଛଣାରୁ ଉଠାଇଦିଏ ।
6. ବିଲେଇ ଘରେ ରହିଲେ ମୁଷାମାନଙ୍କୁ ମାରିଦିଏ ।
7. ଶୁଆ ଶାରୀ ଆମେ ଘରେ ପାଳୁନାହୁଁ ।

III. प्रत्येक शब्द समूहों में अनुपयुक्त शब्द/शब्दों को पहचानिए।

1. ପାରା, କାଉ, କୋଇଲି, ମୟୂର, ମୟୂରୀ, ଗଧ
2. ଜଙ୍ଗଲ, ପଶୁ, ଗଧ, ନଦୀ, ବହି, ପାହାଡ଼
3. ନଦୀ, ଝରଣା, ସମୁଦ୍ର, ଔଷଧ, ପୋଖରୀ
4. ମେଣ୍ଟା, ଓଟ, ବଳଦ, ଗଧ, ମାଛ କୁକୁର, ଅଣ୍ଡିରା କୁକୁର, ମଣିଷ ଚୁଆ
5. ଜଙ୍ଗଲ, ପଶୁପକ୍ଷୀ, ଗଛପତ୍ର, ଲତା, ସାପ

IV. हिंदी में अनुवाद कीजिए।

ଏକ ସମୟରେ ଭାରତରେ ଯକ୍ଷ ପରିବାର ଥିଲା । ଏହି ପରିବାର ମାନଙ୍କରେ ଦୁଇ ଡିନି ପିଢ଼ୀର ଲୋକେ ଏକାଠି ରହୁଥିଲେ । ଏହା ଫଳରେ ଜନ୍ମଠାରୁ ମରଣଯାଏଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲୋକ ପରିବାରର ସମର୍ଥନ ପାଉଥିଲେ । କ୍ରମେ ଏହି ଯୁକ୍ତ ପରିବାର ଭାଙ୍ଗି ଏକକ ପରିବାର ସୃଷ୍ଟି ହେଲା । ଏହି ପରିବାରରେ ବାପା ବୋଉ ଓ ପିଲାମାନେ ସଭ୍ୟ ଥିଲେ । ଆଗ କାଳରେ ଗନ୍ଧ ଜରିଆରେ ପାରିବାରିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧ ବୟୋଜ୍ୟେଷ୍ଠ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କଠାରୁ ଆସୁଥିଲା । ସମସ୍ତେ ଭିନ୍ନ ହୋଇଯିବାରୁ ବୁଢ଼ାବୁଢ଼ୀଙ୍କ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶାତ ବଢ଼ିଗଲା ପିଲାଙ୍କର ସାମାଜିକୀକରଣ ମଧ୍ୟ ବାଧା ପାଇଲା । ଗନ୍ଧ କହିବାର ଧାରା ପରିବାରରେ ବନ୍ଦ ହୋଇଯିବାରୁ ନୂଆ ପିଢ଼ୀର ଲୋକେ ଏଥିପାଇଁ ସ୍କୁଲ ନିର୍ଭର ହୋଇଗଲେ ।

ଆଗେ ପର୍ବପର୍ବାଣୀ ମାନଙ୍କରେ ବହୁତ ପ୍ରକାରର ପିଠା ଓ ଖଜା କରାଯାଉଥିଲା ।

ସେତେବେଳେ ଘରେ ଖାଇବା ବାହାଘର ଭୋଜିପରି ଲାଗୁଥିଲା । ସବୁ ପର୍ବ ପର୍ବାଣୀରେ ପ୍ରସାଦ ବଣ୍ଟାଯାଉଥିଲା । ଏଥିରେ ଜାତି ଭେଦର ବିଚାର ନଥିଲା । ପର୍ବ ପର୍ବାଣୀରେ ସାନ ପିଲାମାନେ ବଡ଼ ମାନଙ୍କଠାରୁ ଯାତ୍ରା ପଇସା ନେଉଥିଲେ । ସେମାନେ ଯାତ୍ରା କିମ୍ବା ମେଳା ପଡ଼ିଆକୁ ଯାଇ ଏହି ପଇସାରେ ଖିଆପିଆ କରୁଥିଲେ ଓ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଛୋଟ ଛୋଟ ଖେଳନାମାନ କିଣୁଥିଲେ । କେବେକେବେ ଯାତ୍ରା ପଡ଼ିଆରେ ବାଣ ଫୁଟାଯାଉଥିଲା । ଏହା ଦେଖିବାକୁ ବଡ଼ସାନ ସମସ୍ତେ ଯାତ୍ରା ପଡ଼ିଆକୁ ଯାଉଥିଲେ ।

ସୂର୍ଯ୍ୟବାନ୍ଧବ ଭାରତୀୟ ପରିବାର ବିସ୍ତାରର ଅନ୍ୟ ଏକ ଦିଗକୁ । ତେଲି, କେଉଟ, ଗୁଡ଼ିଆ, ଗଉଡ଼ ଯେଉଁ ଜାତିର ଲୋକ ଦୁଅନ୍ତୁନା କାହିଁକି 'ମହାପ୍ରସାଦ' ଦେଇ ବଡ଼ଘରର ଝିଅ ବୋହୂଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ସମ୍ବନ୍ଧ ବାନ୍ଧୁଥିଲେ । ସଙ୍ଗାତ, ମୈତ୍ର, ତୁଳସୀ, ଦଅଣା, ବଉଳ ବସିବା ସେହିପରି ବଡ଼ନ୍ତୁ ପରିବାରର ଆଉ ଏକ ଲକ୍ଷଣ । ଏଇସବୁ ବିଭିନ୍ନ ଜାତିକୁ ଏକାଠି ବାନ୍ଧି ରଖିଥିଲା ।

V. ओड़िआ में अनुवाद कीजिए ।

गाय एक पालतू पशु है । उसका दुध हम पीते हैं । दूध एक पौष्टिक आहार है । बैल हल जोतने के काम आता है । गाय बछड़ा देती है । बकरी भी दूध देती है । पालतू पशु और भी कई प्रकार के हैं जैसे बिल्ली, कुत्ता आदि । घोड़ा, घोड़ी और मुर्गा, मुर्गी भी कई घरों में होते हैं ।

मैं ने एक गाय पाली है । उसका बछड़ा अभी आठ महीने का है । हम सब उसका देखभाल करते हैं । गाय बछड़े को अपनी आवाज में पुकारती है । वह भी उत्तर दे सकता है । वह गाय घास खा रही थी बछड़े ने उसे धकेला परंतु स्वयं गिर गया । अब मेरी माँ आएगी, उस बछड़े को वह देखो । पानी से साफ करेगी । गाय-बछड़ा दोनों उसको प्यार करते हैं । तुम भी उनको खिलाओगे । बहुत खुश होंगे ।

VI. अपने परिवार के बारे में एक अनुच्छेद लिखिए ।

टिप्पणियाँ

I. पिछले पाठों में ओड़िआ के विविध प्रकार की संज्ञाओं तथा सर्वनामों का परिचय दिया गया है । इस पाठ में संज्ञा तथा सर्वनामों के वचन तथा लिंग के बारे में विस्तृत जानकारी दी गई है ।

ओड़िआ में वचन दो प्रकार के हैं । एकवचन और बहुवचन ।

नीचे दिए गए वाक्यों पर ध्यान दीजिए ।

- (1) 1. ପିଲାଟିଏ ଯାଉଛି । ବच्चा जा रहा है ।
 पिलाटिए जाउछि ।

(I. 2.1,2,3) में बहुवचन संज्ञाओं का प्रयोग हुआ है। ओड़िआ में बहुवचन के लिए '-ଏ', (-ए) '-ମାନେ' (-माने), '-ମାନ' (-मान), '-ଗୁଡ଼ିଏ' (-गुड़िए), '-ସବୁ' (-सबु), '-ପଲ' (-पल), '-ଦଳ' (-दल) आदि प्रत्यय/अव्यय शब्दों को संज्ञा के पहले या बाद में जोड़ा जाता है। उदाहरण :- 'ସ୍କୁଲ ପିଲାଏ', (स्कूल पिलाए), स्कूल के बच्चे, 'ପିଲାମାନେ ଖେଳନ୍ତି', (पिलामाने खेलन्ति), 'बच्चें खेल रहे हैं', 'ଆମ୍ଭ ଗୁଡ଼ିକ ମିତା', (आंभ गुड़िक मिता), 'आम मिठा है', 'ଆମେ ସବୁ ଯିବୁ', (आमे सबु जिबु) 'हम् सब् जाएंगें', 'ଗୋରୁପଲ' (गोरूपल) 'गोबुंद'

(I. 3.1,2,3) में ओड़िआ के सर्वनाम शब्दों का एकवचन और बहुवचन रूप दिए गए हैं। इन के लिए सर्वनाम शब्दों में 'ମାନେ' (माने), 'ସବୁ' (सबु), 'ଅନେକ' (अनेक), 'ଗୁଡ଼ିକ' (गुड़िक) आदि शब्दों को परिस्थिति के अनुसार सर्वनाम के पहले या बाद में जोड़ा जाता है। उदाहरण :- 'ସେମାନେ ମୋ ସାଙ୍ଗ', (सेमाने मो सांग), 'वे लोग मेरे दोस्त', 'ସେସବୁ ମୋର ବହି', (सेसबु मोर बहि), 'वो सब् मेरे किताव्' 'ଅନେକ ଆମ୍ଭ', (अनेक आम्भ), 'ज्यादा आम्', 'ସେଗୁଡ଼ିକ ମିତା' 'वह मिठा'।

II. ओड़िआ में संज्ञाओं के चार प्रकार के लिंग होते हैं, जैसे- पुल्लिंग, स्त्रीलिंग, उभयलिंग और क्लीवलिंग।

पुल्लिंग

- 1- 1. ମୁଁ ମୋ ମାମୁଁଙ୍କ ଘରେ ରହୁଛି । मैं अपने मामा के घर रहता/रहती हूँ।
ମୁଁ ମୋ ମାମୁଁଙ୍କ ଘରେ ରହୁଛି ।
2. ତୁମ ଅଜାଘର କେଉଁଠି ? तुम्हारे नाना का घर कहाँ है ?
ତୁମ ଅଜାଘର କେଉଁଠି ?
3. ମୋ ବାପା ଜଣେ ଓକିଲ । मेरे पिताजी वकील हैं ।
ମୋ ବାପା ଜଣେ ଓକିଲ ।
4. ମୋ ନାନୀର ଗୋଟିଏ ପୁଅ ଅଛି । मेरी बड़ी बहन का एक लड़का है ।
ମୋ ନାନୀର ଗୋଟିଏ ପୁଅ ଅଛି ।
5. ଆମର ଅଣ୍ଡିରା କୁକୁରଟାଏ ଅଛି । हमारा एक कुत्ता है ।
ଆମର ଅଣ୍ଡିରା କୁକୁରଟାଏ ଅଛି ।
6. ଆମେ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଆସିବୁ । हम शिक्षक के साथ आए हैं ।

आमे शिक्षक सांगरे आसिछु ।

स्त्रीलिंग

- 2- 1. ମୋ ମାଉଁ ଜଣେ ଡାକ୍ତରୀଣୀ । मेरी मामी एक डॉक्टरानी है ।
मो माई जणे डाक्टराणी ।
2. ମୋ ବୋଉର ଆମେ ଦି'ଟା ହିଅ । अपनी माताजी की हम दो
लड़कियाँ हैं ।
मो बोउर आमे दिटा झिअ ।
3. ଆମେ ଚାକରାଣୀଙ୍କୁ ଭଲ ଦରମା हम नौकरानी को अच्छा वेतन देते
हैं ।
ଦେଉ ।
आमे चाकराणीକୁ भल दरमा देउ ।
4. ମାଉଁ କୁକୁରଟିଏ ବୁଲୁଅଛି । एक कुत्तिया घूम रही है ।
माई कुकुरଟିଏ ବୁଲୁଅଛି ।

उभयलिंग

- 3- 1. ପିଲାମାନଙ୍କୁ ସ୍ନେହକର । बच्चों से प्यार करो ।
पिलामानଙ୍କୁ स्नेहकर ।
2. ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ଗାଉ ଗୋରୁ भुवनेश्वर में गाय-गोरु रखने में बड़ी
ରଖିବା ଭାରି ଅସୁବିଧା । असुविधा (समस्या) होती है ।
भुवनेश्वररे गाई गोरु रखिबा
भारि असुबिधा ।
3. କୁକୁର ଚୁଆଟି କୁଁ କୁଁ କରୁଛି । कुत्ता कुँ कुँ करता है ।
कुकुर छुआटि କୁଁ କୁଁ କରୁଛି ।
- 4- 1. ତୁମ ଘର କେଉଁଠି ? तुम्हारा घर कहाँ है ?
तुम घर କେଉଁଠି ?
2. ଆମର ଗୋଟିଏ ବଗିଚା ଅଛି । हमारा एक बगीचा है ।
आमर गोटिए बगिचा ଅଛି ।

(1.1 से 6 तक) के वाक्यों में रेखांकित शब्द पुल्लिंग वाचक हैं। जो संज्ञा शब्द पुरुष प्राणिवाचक के द्योतक हैं, वे पुल्लिंग संज्ञाएँ हैं।

(2.1 से 3 तक) के वाक्यों में रेखांकित शब्द स्त्रीलिंग वाचक हैं। जो संज्ञा शब्द स्त्री प्राणिवाचक के हैं वे स्त्रीलिंग संज्ञाशब्द हैं।

(3.1 से 3 तक) के वाक्यों में रेखांकित शब्द उभयलिंग वाचक हैं। जो शब्द स्त्री और पुरुष, प्राणिवाचक के हैं वे 'उभयलिंग' कहलाते हैं।

(4.1 से 4 तक) के वाक्यों में क्लीवलिंग संज्ञाएँ हैं। अप्राणिवाचक संज्ञाओं को क्लीवलिंग कहते हैं।

V. ओड़िआ में पुल्लिंग-वाचक शब्दों को स्त्रीलिंग बनाने के लिए '-ଇ' (इ), '-ଆ' (आ), '-ଣୀ' (णी), '-ଆଣୀ' (आणी), '-ଉଣୀ' (उणी), '-ଇଆଣୀ' (इआणी) आदि प्रत्ययों का प्रयोग होता है।

ମୟୂର + -ଇ = ମୟୂରୀ

ଓଡ଼ିଆ + -ଣୀ = ଓଡ଼ିଆଣୀ

ଡାକ୍ତର + -ଆଣୀ = ଡାକ୍ତରାଣୀ

ବାଘ + -ଉଣୀ = ବାଘୁଣୀ

ପଣ୍ଡିତ + -ଇଆଣୀ = ପଣ୍ଡିତାଣୀ

मयूर + ई = मयुरी

ओड़िआ + णी = ओड़िआणी

डाक्टर + आणी = डाक्टराणी

बाघ + उणी = बाघुणी

पंडित + इआणी = पंडितआणी

VI. कुछ पुल्लिंग संज्ञा शब्दों के स्त्रीवाचक शब्द भिन्न होते हैं।

ବାପା - ମାଆ

ବାପା - माआ

ଥଜ୍ଜା - ଥାଉ

ଅଜା - आई

ପୁଅ - बेट

ପୁଅ - झिअ

'पिताजी-माताजी'

'नाना - नानी'

'बेटा - बेटा'

VII. कुछ उभयलिंग वाचक संज्ञाओं के साथ 'ଥଣ୍ଡିରା' (अण्डिरा), 'ମରଦ' (मरद), 'ପୁରୁଷ' (पुरुष) और 'ମାଉ ବେଢ଼' (माइ झिअ), 'କନ୍ୟା' (कन्या), 'ସ୍ତ୍ରୀ' (स्त्री) आदि का प्रयोग कर पुल्लिंग और स्त्रीलिंग वाचक शब्द बनते हैं।

उदाहरण:-

ପିଲା (पिला)

ପୁଅ + ପିଲା = ପୁଅପିଲା

उभयलिंग वाचक संज्ञा - 'बच्चा' (एकवचन)

पुल्लिंग वाचक -

'लड़के'

(બહુવચન)

પુઅ + પિલા = પુઅપિલા

હૈથ + ઘેલા = હૈથઘેલા

ઝિઅ + પિલા = ઝિઅપિલા

સ્ત્રીલિંગ વાચક - 'લડકિયાँ' (બહુવચન)

ପାଠ 15

ପାଠ

ଉତ୍କଳ ଭାରତୀ କୁନ୍ତଳା କୁମାରୀ
उत्कल भारती कुंतला कुमारी

उत्कल भारती कुंतला कुमारी

ବାପା : ସରଳା, ସମସ୍ତେ କ'ଣ ଖାଇକରି
ଶୋଇ ପଡ଼ିଲେଣି ?

ସରଳା : ନାହିଁ । କେବଳ ବୋଉ
ନଖାଇକି ଶୋଇ ଯାଇଛି ।
ଆପଣଙ୍କୁ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିଲା ।
ଏବେ ମୁଁ ତାକୁ ଉଠେଇବି ।
ଆପଣ ଦୁଇଜଣ ଏକାଠି
ଖାଇବେ ।

ବାପା : ଆଜ୍ଞା ହଉ ।

ସରଳା : ବାପା ! ଆପଣ କ'ଣ ଭାଷଣ
ଦେଇକରି ଆସିଲେ ?

ବାପା : ହଁରେ ମା, ମୁଁ ଭାଷଣ
ଦେଇକରି ହିଁ ଆସିଛି ।

ସରଳା : ଆପଣ ଆଜି କୋଉଠିକି ଭାଷଣ
ଦେବାକୁ ଯାଇଥିଲେ ?

ବାପା : ଆମ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ନାରୀ
କବି କୁନ୍ତଳା କୁମାରୀ ସାବତଙ୍କ
ଉପରେ ଗୋଟିଏ ସଭା
ହେଉଥିଲା । ମୁଁ ସେଠିକି
ଯାଇଥିଲି । ତାଙ୍କ ବିଷୟରେ

ପିତାଜୀ : सरला, क्या सभी खा कर सो गए?

सरला : नहीं । केवल माताजी बिना खाए सो
गई है । आपकी इंतजार कर रही
थी । अब मैं उन्हें जगाऊँगी । आप
दोनों इकट्ठे खा सकते हैं ।

पिताजी : अच्छा! ठीक है ।

सरला : पिताजी ! क्या आप भाषण देकर
आए हैं?

पिताजी : हाँ बेटा, मैं भाषण दे कर आया हूँ ।

सरला : आप आज कहाँ भाषण देने गए थे?

पिताजी : हमारे ओड़िआ साहित्य की (महिला
कवि) कवयित्री कुंतला कुमारी
साबत के ऊपर एक सभा हो रही
थी । मैं वहीं गया था । उनके बारे में
भाषण देकर आया ।

सरला : उनके विषय में भाषण देने के लिए
क्या आप बहुत सारी पुस्तकें पढ़कर

ଭାଷଣ ଦେଇକରି ଆସିଲି ।

ସରଳା : ତାଙ୍କ ବିଷୟରେ ଭାଷଣ
ଦେବାପାଇଁ ଆପଣ କ'ଣ
ବହୁତ ବହି ପଢ଼ିକି ଯାଇଥିଲେ
?

ବାପା : ନାହିଁ । ଆଜି ମୁଁ ନ ପଢ଼ିକରି
ହୁଁ ଯାଇଥିଲି । ଆଗରୁ ମଧ୍ୟ
କୁନ୍ତଳା କୁମାରୀଙ୍କ ବିଷୟରେ
ବହୁତ ପଢ଼ିଥିଲି । ଏଣୁ ଏଥର
ଆଉ ପଢ଼ିକି ଯିବା ଦରକାର
ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ ।

ସରଳା : ବାପା, ତାଙ୍କ ବିଷୟରେ ମତେ
ବି କିଛି କୁହନ୍ତୁନା ?

ବାପା : ଆଜ୍ଞା । ତେବେ ଶୁଣ । କୁନ୍ତଳା
କୁମାରୀ ଜଣେ ବହୁତ ବଡ଼
ନାରୀ କବି ଥିଲେ । ତାଙ୍କର
ପ୍ରଥମ କବିତା ଶୁଦ୍ଧିକ
ବିପ୍ଳବୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ
ଉଦ୍‌ବୋଧନ ମୂଳକ କବିତା
ଥିଲା । ସେ କବିତା ଲେଖିଲେଖି
କରି ଅମର ହୋଇଥିଲେ ।
ଇଂରେଜ ସରକାର ତାଙ୍କର
'ଆତ୍ମାନ' କବିତାକୁ ବ୍ୟାଜ୍ୟାପ୍ତ
କରି ଦେଇଥିଲେ ।

ସରଳା : ବାପା, କୁନ୍ତଳା କୁମାରୀଙ୍କ ଘର
କେଉଁଠି ?

ବାପା : ତାଙ୍କ ଘର ବସ୍ତୁରରେ । ସେ

ଗए थे?

ପିତାଜୀ : नहीं । आज मैं न पढ़े ही गया था ।
मैंने तो पहले से ही कुंतला कुमारी
के विषय में बहुत पढ़ा था । इसलिए
इस बार और पढ़कर जाने की
आवश्यकता नहीं पड़ी ।

सरला : पिताजी, उनके विषय में मुझे भी
कुछ बताइए ना?

पिताजी : अच्छा । तो सुन । कुंतला कुमारी
एक बहुत बड़ी (नारी कवि)
कवयित्री थीं । उनकी आरंभिक
(प्रथम) कविताएँ क्रांतिकारी
देशभक्तों के लिए उद्‌बोधनमूलक
कविताएँ थीं । वे कविता लिख
लिखकर अमर हो गयीं । अंग्रेजी
सरकार ने उनकी 'आत्मान' कविता
को ज़ब्त कर दिया था ।

सरला : पिताजी, कुंतला कुमारी का घर
कहाँ है?

पिताजी : उनका घर बस्तर में है । उन्होंने
१९०० ईसवी में जन्म लिया था ।
उनके पिता दानिएल सावत एक
डाक्टर थे । कुंतला कटक से
डाक्टरी पढ़ कर निकली थीं ।

सरला : पिताजी, क्या उन्होंने शादी की थी?

୧୯୦୦ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ଜନ୍ମ
ହୋଇଥିଲେ । ତାଙ୍କ ବାପା
ଦାନିଏଲ ସାବିତ ଜଣେ ଡ
।କ୍ଟର । କୁନ୍ତଳା କଟକରୁ ଡ
।କ୍ଟର ।
ପଢ଼ିକରି ବାହାରିଥିଲେ ।

ସରଳା : ବାପା, ସେ କ'ଣ ବିବାହ
କରିଥିଲେ ?

ବାପା : ହଁ । ସେ ଡାକ୍ତର କୃଷ୍ଣ ପ୍ରସାଦ
ବ୍ରହ୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ବିବାହ କରିଥିଲେ ।
ସେ ଦି' ଜଣଯାକ ଜନ ସେବା
କରି ଜୀବନ ବିତେଇ
ଦେଇଥିଲେ । ମାତ୍ର ଅଠତିରିଶ
ବର୍ଷ ବୟସରେ କୁନ୍ତଳା
ପରଲୋକ ଗମନ କରିଥିଲେ ।

ସରଳା : ବାପା, ସେ କ'ଣ କେବଳ
କବିତା ଲେଖିବା ସୁନାମ ଅର୍ଜନ
କରିଥିଲେ?

ବାପା : ନାଁ । ସେ କବିତା ଛଡ଼ା ଗଳ୍ପ,
ଉପନ୍ୟାସ ମଧ୍ୟ ଲେଖିଥିଲେ ।
'ଅଞ୍ଜଳି', 'ଉଜ୍ଜ୍ୱାସ', 'ସୁଲିଙ୍ଗ',
'ପ୍ରେମ ଚିନ୍ତାମଣି' ଆଦି ତାଙ୍କର
କବିତା ବହି । ଏ ସବୁ ଛଡ଼ା
'ପରଶ-ମଣି', 'ଭ୍ରାନ୍ତି',
'କାଳିବୋହୁ', 'ନଅତୁଣ୍ଡୀ', 'ରଘୁ
ଅରକ୍ଷିତ' ଆଦି ଉପନ୍ୟାସ
ରଚନା କରିବା ସେ ଓଡ଼ିଆ
ସାହିତ୍ୟକୁ ସମୃଦ୍ଧ କରିଛନ୍ତି ।

ପିତାଜୀ : हाँ । उन्होंने डाक्टर कृष्ण प्रसाद
ब्रह्मचारी से शादी की थी । उन
दोनों ने जनसेवा करके जीवन बिता
दिया था । मात्र अड़तीस वर्ष की
आयु में कुंतला परलोक सिधार
गई ।

सरला : पिताजी, क्या उन्होंने केवल कविता
लिखकर ख्याति अर्जित की थी?

पिताजी : नहीं । उन्होंने कविता के अतिरिक्त
कहानी और उपन्यास भी लिखे थे ।
'अंजलि', 'उद्वास', 'स्फुलिंग', 'प्रेम
चिन्तामणि' आदि उनकी कविताओं
की पुस्तकें हैं । इन के अलावा
'परसमणि', 'भ्रांति' 'कालि बोहु',
'नअतुण्डी', 'रघु-अरक्षित' आदि
उपन्यासों की रचना करके उन्होंने
ओड़िआ साहित्य को समृद्ध किया
है । उनको सब लोग 'उत्कल-
भारती' कहते हैं ।

सरला : पिताजी, मुझे भी कविता लिखने की
इच्छा हो रही है ।

पिताजी : अब तो तू अपनी पाठ पढ़ पढ़ कर
थक जाती हो । बड़े होकर तुम भी
उनकी कविताएँ पढ़ोगी और उसके
बाद तुम भी कविता लिख सकोगी ।

ତାଙ୍କୁ ସମସ୍ତେ "ଉତ୍କଳ
ଭାରତୀ" କୁହନ୍ତି ।

ସରଳା : ବାପା, ମୋର ବି କବିତା
ଲେଖିବାକୁ ମନ ହେଉଛି ।

ବାପା : ଏବେ ତ ତୁ ନିଜ ପାଠ ପଢ଼ି
ପଢ଼ିକି ହାଲିଆ ହୋଇଯାଉଛୁ ।
ବଡ଼ ହୋଇକରି ତାଙ୍କର ସବୁ
କବିତା ପଢ଼ିବୁ ଆଉ ତା' ପରେ
ତୁ ବି କବିତା ଲେଖି ପାରିବୁ ।

शब्दार्थ

ओड़िआ शब्द	हिंदी अर्थ
ଭାଷଣ	भाषण
ସାହିତ୍ୟର	साहित्य का
ନାରୀକବି	कवयित्री (महिला कवि)
ବିପ୍ଳବୀ	विप्लवी, देशभक्त, आंदोलनकारी
ଜନ୍ମ ହୋଇଥିଲେ	जन्म हुआ था
ବିବାହ	शादी
ଜନସେବା	जन-सेवा
ସୁନାମ ଅର୍ଜନ	नाम कमाना, ख्याति पाना
କବିତା	कविता
ସମୃଦ୍ଧ	समृद्ध
ହାଲିଆ	थक जाना
ଗଳ୍ପ	गल्प
ଉପନ୍ୟାସ	उपन्यास
ଲେଖିଥିଲେ	लिखते थे

ବଡ଼ ହୋଇକରି	बड़े होकर
ବ୍ୟାଜ୍ୟାପ୍ତ କରିବା	जब्त करना
ଅପେକ୍ଷା	प्रतीक्षा
ଉଠେଇବା	उठाना

अभ्यास

I. (1) नीचे दिए गए वाक्य दोहराइए ।

1. ସମସ୍ତେ କ'ଣ ଖାଇକି ଶୋଇ ପଡ଼ିଲେଣି ?
2. ନାଉଁ, ବୋଉ ନଖାଇକି ଶୋଇ ଯାଇଛି ।
3. ଆପଣ କ'ଣ ଭାଷଣ ଦେଇକରି ହୁଁ ଆସିଲେ ?
4. ମୁଁ ଭାଷଣ ଦେଇକି ଆସିଲି ।
5. ଆପଣ କ'ଣ ପଢ଼ିକରି ଯାଇଥିଲେ ?
6. ନାଉଁ, ମୁଁ ନପଢ଼ି କରି ହୁଁ ଯାଇଥିଲି ।
7. କୁନ୍ତଳା କଟକରୁ ଡାକ୍ତରୀ ପଢ଼ିକରି ବାହାରିଥିଲେ ।
8. ଦି' ଜଣଯାକ ଜନ ସେବା କରି ଜୀବନ ବିତେଇ ଦେଇଥିଲେ ।
9. ସେ କ'ଣ କେବଳ କବିତା ଲେଖି କରି ସୁନାମ ଅର୍ଜନ କରିଥିଲେ ?
10. ଉପନ୍ୟାସ ରଚନା କରିକି ସେ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟକୁ ସମୃଦ୍ଧ କରିଛନ୍ତି ।
11. ଏବେ ତ ତୁ ନିଜ ପାଠ ପଢ଼ି ପଢ଼ିକି ହାଲିଆ ହୋଇ ଯାଉଛୁ ।

II. वाक्यों में रेखांकित शब्दों के स्थान पर दिए गए शब्दों का प्रयोग कर नए वाक्य बनाइए ।

1) ସମସ୍ତେ କ'ଣ ଖାଇ କି 2) ବୋଉ ଭାତ ନଖାଇକି ଖୋଇ ପଡ଼ିଲା ।
ଖୋଇ

ପଡ଼ିଲେଣି ?

ଦୁଧପିଇ
ବହିପଡ଼ି
ସିନେମା ଦେଖି
ଭଜନ ଶୁଣି
କାମ କରି

ଭାତ ନଦେଇ
କାମ ନକରି
ରାମାୟଣ ନପଢ଼ି
ଭାଗବତ ନଶୁଣି
ଗପ ନକହି

3) ମୁଁ ଭାଷଣ ଦେଇ କି ଆସିଲି ।

ପାଠ ପଢ଼ି
ଗୀତ ଗାଇ
ନାଚ କରି
ଭାତ ଖାଇ
ଲେଖିକରି

4) ତୁ କ'ଣ ପଢ଼ି କରି ଯାଇଥିଲୁ ?

ଲେଖି
କହି
ଖୋଇ
ଶୁଣି
ଦୌଡ଼ି

5) ନାହିଁ, ମୁଁ ନପଢ଼ି କରି ହିଁ ଯାଇଥିଲି ।

ନଲେଖି
ନକହି
ନଖୋଇ
ନକାନ୍ଧି
ନଦୌଡ଼ି

6) ସେମାନେ ଖେଳି ଖେଳି କରି ଜୀବନ
ବିତେଇ ଦେଲେ ।

କାମ କରି କରି
ଗୀତ ଗାଇ ଗାଇ
ପାଠ ପଢ଼ି ପଢ଼ି
ନାଚ କରି କରି
ଗୀତ ଶିଖି ଶିଖି
କବିତା ଲେଖି ଲେଖି

7)	ସମସ୍ତେ	କ'ଣ	ଖାଇକି	ଶୋଇ	ପଢ଼ିଲେଣି	8)	ମୁଁ	ନପଢ଼ିକରି	ହୁଁ
?							ଯାଇଥିଲି ।		
ଲେଣି ?	ସେମାନେ			ଶୋଇ	ପଢ଼	ସେ		ନଶୁଣିକରି	
	ତୁମେ		ଶୋଇ	ପଢ଼ିଲଣି ?		ତୁମେ		ନକହିକରି	
	ତୁ		ଶୋଇ	ପଢ଼ିଲୁଣି ?				ରଖିଥିଲ	
	ତୁମେମାନେ		ଶୋଇ	ପଢ଼		ତୁ		ନନେଇକରି	
ଲଣି ?								ଖାଇଥିଲୁ	
	ଆପଣମାନେ		ଶୋଇ	ପଢ଼		ତୁମେମାନେ		ନଖାଇକରି	
ଲଣି ?								ନାଚିଥିଲ	
						ଆପଣମାନେ		ନଦେଖିକରି	ଲେଖିଥିଲେ

9)	ଦି	ଜଣ	ଯାକ	ଜନସେବା	କରି	କରି	କି	ଜୀବନ	ବିତେଇ	ଦେଲେ ।
	ସେମାନେ	ଗୀତ		ଗାଇଗାଇ						ଦେଲେ ।
	ପିଲାମାନେ	ପାଠ		ପଢ଼ିପଢ଼ି						ଦେଲେ ।
	ତୁ	କଥା		କହିକହି						ଦେଲୁ ।
	ତୁମେ	ନାଚ		କରିକରି						ଦେଲ ।
	ଆଇ	ରାମାୟଣ		ଶୁଣିଶୁଣି						ଦେଲା ।

III. उदाहरण के अनुसार कोष्ठक में दी गयी मूल क्रियाओं के उपयुक्त रूपों का प्रयोग कर वाक्य पूरे कीजिए ।

उदाहरण:- ମା' _____ ଶୋଇ ପଢ଼ିଲା । (ଖା')

ମା' _____ ଖାଇକି ଶୋଇ ପଢ଼ିଲା ।

1. ତୁମେ _____ ଆସିଲ । (ରାନ୍ଧ)
2. ତୁ _____ ଗଲୁ । (ନେ)
3. ସମସ୍ତେ କ'ଣ _____ ଶୋଇପଢ଼ିଲେଣି ? (ଖା')
4. ଝିଅ _____ ଉଠିଲା । (ଶୋ)
5. ବାପା ଭାଷଣ _____ ଆସିଲେ । (ଦେ)

IV. उदाहरण के अनुसार नीचे दिए गए वाक्यों का परिवर्तन कीजिए।

उदाहरण:- ସେ କାନ୍ଦିକି ଆସିଲା ।

ସେ କାନ୍ଦି କାନ୍ଦିକି ଆସିଲା ।

1. ସେ ଖାଇକି ଗଲା ।
2. ମୁଁ ଚାଲିକି ଆସିଲି ।
3. ତୁମେ ଖେଳିକି ଗଲ ।
4. ଆପଣ ବସିକି ଆସିଲେ ।
5. ଆମେ ପଢ଼ିକି ଶୋଇଲୁ ।

V. उदाहरण के अनुसार दिए गए प्रत्येक वाक्य के दो-दो वाक्य बनाइए।

उदाहरण:- (1) ମୁଁ କହି ଆସିଲି ।

1. ମୁଁ କହିକି ଆସିଲି ।
2. ମୁଁ କହିକରି ଆସିଲି ।

1. ଆମେମାନେ ପଢ଼ିଆସିଲୁ ।
2. ତୁ ଶୁଣି ଲେଖିଲୁ ।
3. ରୀତା ଭାତ ଖାଇ ଶୋଇଲା ।
4. ସେମାନେ କହି ଗଲେ ।
5. ଆପଣ ଦେଖି ଗଲେ ।

VI. कोष्ठक में दिए गए शब्दों में से उपयुक्त शब्द चुनकर वाक्य पूरे कीजिए।

(1) (ଓଡ଼ିଶାର, ବୋଉ, ଅଠିରିଶ, ବାପା, ବିବାହ)

1. ରାତିରେ _____ ନଖାଇକି ଶୋଇ ପଡ଼ିଲା ।
2. ଆଜି _____ ଭାଷଣ ଦେଇକି ଆସିଲେ ।
3. କୁନ୍ତଳା କୁମାରୀ _____ ଜଣେ ନାରୀ କବି ।
4. କୃଷ୍ଣ ପ୍ରସାଦଙ୍କୁ _____ କରିଥିଲେ ।
5. କୁନ୍ତଳା କୁମାରୀ ସାବତ _____ ବର୍ଷ ବୟସରେ ପରଲୋକ ଗମନ କରିଥିଲେ ।

(2)

1. କୁନ୍ତଳା କୁମାରୀଙ୍କ ଉପରେ ଗୋଟିଏ ଆଲୋଚନା ସଭା _____ । (ହେଉଥିଲା, ହେଉଥିଲା)
2. ମୁଁ ଆଗରୁ କୁନ୍ତଳା କୁମାରୀଙ୍କ ଉପରେ ବହୁତ ବହି _____ । (ପଢ଼ିଥିଲୁ, ପଢ଼ିଥିଲି)
3. ତମେ କେଉଁଠିକି ଭାଷଣ ଦେବାକୁ _____ ? (ଯାଇଥିଲା, ଯାଇଥିଲ)

4. ଇଂରେଜ ସରକାର ତାଙ୍କ 'ଆହ୍ମାନ' କବିତାକୁ ବ୍ୟାଜ୍ୟାପ୍ତ କରି _____ । (ଦେଇଥିଲୁ, ଦେଇଥିଲେ)
5. ସେ କବିତା ଲେଖିକରି ସୁନାମ ଅର୍ଜନ _____ । (କରିଥିଲେ, କରିଥିଲୁ)

VII. प्रत्येक खंड से एक-एक शब्द या वाक्यांश का प्रयोग कर सार्थक वाक्य बनाइए।

'କ'	'ख'	'ग'	'घ'
ସେ	ଗୀତ	କହିକି	ଜୀବନ ବିତେଇ ଦେବ ।
ତୁମେ	ପାଠ	କରିକି	ପାସ୍ କରିବି ।
ଆପଣ	କଥା	ଗାଉକି	ସୁନାମ ଅର୍ଜନ କରିବେ ।
ମୁଁ	ସେବା	ଲେଖିକି	ନାମ କମେଇବ ।
ସେ	କବିତା	ପଢ଼ିକି	ସମୟ କଟେଇ ଦେବ ।

VIII. कोष्ठक में दी गई क्रियाओं के उपयुक्त रूपों का प्रयोग कर वाक्य पूरे कीजिए।

1. ମୋର କବିତା _____ ମନ ହେଉଛି । (ଲେଖି)
2. ମୁଁ ଭାଷଣ _____ ଯାଇଥିଲି । (ଦେ)
3. ଆପଣ ଆଜି କେଉଁଠିକୁ _____ ଯାଇଥିଲେ ? (ଖାଇବା)
4. କୁନ୍ତଳା କଟକରୁ ଡାକ୍ତରୀ _____ ବାହାରିଥିଲେ । (ପଢ଼)
5. କୁନ୍ତଳା କୁମାରୀ ସାବତ ଅନେକ ଗଳ୍ପ, କବିତା _____ । (ଲେଖିବା)

IX. नीचे दिए गए (क) और (ख) वर्ग के शब्दों का सही प्रकार मिलान कीजिए।

'क'	'ख'
ସୁନାମ	ବୋହୂ
ପରଶ	ଗମନ
କାଳି	ମଣି
ଜନ	ଅର୍ଜନ
ପରଲୋକ	ସେବା

X. उदाहरण के अनुसार नीचे दिए गए वाक्यों के प्रश्न वाचक वाक्य बनाइए।

उदाहरण:- ସମସ୍ତେ ଖାଇକି ଶୋଇ ପଡ଼ିଲେଣି ।
 ସମସ୍ତେ କ'ଣ ଖାଇକି ଶୋଇ ପଡ଼ିଲେଣି ?

1. ସେ ଉପନ୍ୟାସ ରଚନା କରିବା ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟକୁ ସମୃଦ୍ଧ କରିଛନ୍ତି ।
2. ତମେ ଭାଷଣ ଦେଇବା ଆସିଲ ।
3. ତମେ ପଢ଼ି କରି ଯାଇଥିଲ ।
4. ସେମାନେ ଜନସେବା କରି କରି ଜୀବନ ବିତେଇ ଦେଇଥିଲେ ।
5. ତୁ ତ ନିଜ ପାଠ ପଢ଼ି ପଢ଼ି ଦୁଇଥା ହୋଇ ଯାଉଛୁ ।

ପଢ଼ିଏ और समझिए

କବିବର ରାଧାନାଥ

कविबर राधानाथ

ରାଧାନାଥ ରାୟ ଆଧୁନିକ ସାହିତ୍ୟର ସ୍ରଷ୍ଟା । ତାଙ୍କର ଜନ୍ମ ୧୮୪୮ ମସିହା । ତାଙ୍କ ସାହିତ୍ୟ ପୂର୍ବରୁ ଆଦି ଯୁଗ, ପଞ୍ଚସଖା ଯୁଗ ଓ ରୀତି ଯୁଗ ଶେଷ ହୋଇଯାଇଥାଏ । ସେତେବେଳେ ଭାରତର ଲେଖକମାନଙ୍କୁ ପଶ୍ଚିମୀ ଶିକ୍ଷା ଆକ୍ରାନ୍ତ କରିଥାଏ । ପଶ୍ଚିମୀ ଶିକ୍ଷା ପାଇକରି ଲେଖକମାନେ ଏକ ନୂତନ ଚିନ୍ତାଧାରା ପାଇଲେ । ୧୮୭୦-୭୨ ବେଳକୁ "ଓଡ଼ିଆ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାଷା ନାହିଁ" ଆନ୍ଦୋଳନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଇଥାଏ । ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନର ମୁଖ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥିଲା ଓଡ଼ିଆକୁ ସ୍ୱଳ୍ପଭାଷା ଭାବେ ବ୍ୟବହାର ନକରି ବଙ୍ଗଳା ଭାଷାକୁ ସ୍ୱଳ୍ପ ଭାଷା ଭାବେ ବ୍ୟବହାର କରିବା ।

ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶାରେ ଓଡ଼ିଆକୁ ଉଠାଇକରି ହିନ୍ଦୀଭାଷାର ବ୍ୟବହାର କରିବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଚେଷ୍ଟା ଚାଲିଥିଲା । ଏହି ସମୟରେ ଆଧୁନିକ ଯୁଗର ସାହିତ୍ୟକାରମାନଙ୍କର ଦାୟିତ୍ୱ ହେଲା ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାକୁ ବଞ୍ଚେଇ କରି ରଖିବା । ଏଥିପାଇଁ ସ୍ୱଳ୍ପ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ରଚନା କରିବା ଏବଂ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାକୁ ଆଧୁନିକ ଜାଆଁରେ

ଗଢ଼ିକରି ରଖିବା ହିଁ ମୂଳ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା । ରାଧାନାଥଙ୍କ ସହିତ ମଧୁସୂଦନ ରାଓ, ଫକୀରମୋହନ ସେନାପତି ଓ ଗଙ୍ଗାଧର ମେହେର ପ୍ରମୁଖ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ।

ଆଧୁନିକ ଓଡ଼ିଆ ଗଦ୍ୟର ସୃଷ୍ଟି, ସ୍ୱଳ୍ପ ପାଠ୍ୟ ପୁସ୍ତକ ନିର୍ମାଣ, ଗଳ୍ପ, ଉପନ୍ୟାସ, କବିତାରେ ଆଧୁନିକତାର ଛାପ ଲଗାଇବା ଏମାନଙ୍କ ସାମ୍ନାରେ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଆହ୍ୱାନ ଥିଲା ଏବଂ ଏମାନେ ମଧ୍ୟ ଏ ସବୁଥିରେ ସଫଳ ଲାଭ କରିଥିଲେ । ଫକୀର ମୋହନ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ପ୍ରଥମ ଗଳ୍ପ ଲେଖି ଅମର ହୋଇଥିଲେ । କବି ଗଙ୍ଗାଧର ମେହେର ମଧ୍ୟ କବିତା ଲେଖିକରି ସାହିତ୍ୟ ସମାଜରେ ଅମର ହୋଇଥିଲେ । ରାଧାନାଥ, ମଧୁସୂଦନ ଓ ଫକୀରମୋହନ ସ୍ୱଳ୍ପ ଶିକ୍ଷକତାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ସ୍ୱଳ୍ପ ଇନସ୍ପେକ୍ଟର ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଭିନ୍ନ

କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ ।

ରାଧାନାଥ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର କାବ୍ୟ ଲେଖିକରି ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟକୁ ସମୃଦ୍ଧ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ କାବ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ 'ଚିଲିକା', 'ଦରବାର', 'ନନ୍ଦିକେଶ୍ୱରୀ', 'ମହାଯାତ୍ରା', 'ପାର୍ବତୀ', 'କେଦାରଗୌରୀ' ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରଧାନ । ସେହିପରି ଫକୀରମୋହନ 'ଛୁ'ମାଣ ଆଠ ଗୁଣ୍ଠ', 'ମାମୁଁ', 'ଲହମୀ', 'ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ' ଆଦି ଉପନ୍ୟାସ ରଚନା କରି ଓଡ଼ିଆ ଗଦ୍ୟ ସାହିତ୍ୟକୁ ଜୀବନ୍ତ କରିଥିଲେ । ଗଙ୍ଗାଧର ମେହେର 'ତପସ୍ୱିନୀ' କାବ୍ୟ ଲେଖିକରି ଅମର ହୋଇଥିଲେ । ମଧୁସୂଦନ ରାଓଙ୍କର 'ବର୍ଣ୍ଣବୋଧ' ଏବେ ମଧ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣ ଶିଖେଇବା ଆରମ୍ଭ କରେ । ରାଧାନାଥ ରାୟ ଗ୍ରୀକ ସାହିତ୍ୟରୁ ବିଷୟବସ୍ତୁ ଆଣି ତାକୁ ଓଡ଼ିଆ ଛାଅରେ ରଖି 'କେଦାର ଗୌରୀ' ଏବଂ 'ପାର୍ବତୀ' ପରି କାବ୍ୟମାନ ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି । ରାଧାନାଥଙ୍କୁ ଆଧୁନିକ ସାହିତ୍ୟର ପ୍ରସ୍ଥା ଭାବରେ ସମସ୍ତେ ସ୍ୱୀକାର କରିଛନ୍ତି ହେଲେ ତାଙ୍କ ପଶ୍ଚିମୀ ଶିକ୍ଷା, ସାହିତ୍ୟ ରୀତିର ଅନୁକରଣକୁ ଅନ୍ୟ ଲେଖକମାନେ ସମାଲୋଚନା କରିଛନ୍ତି । ଏସବୁ ସତ୍ତ୍ୱେ ସେ କବିବର ଉପାଧୀରେ ଭୂଷିତ ।

शब्दार्थ

ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ	हिंदी अर्थ
ଆଧୁନିକ	आधुनिक
ସାହିତ୍ୟର ପ୍ରସ୍ଥା	साहित्य का स्रष्टा
ଆଦିଯୁଗ	आदियुग
ରୀତିଯୁଗ	रीतियुग
ପଞ୍ଚସଖା ଯୁଗ	पंचसखा युग
ପଶ୍ଚିମୀ ଶିକ୍ଷା	पश्चिमी शिक्षा
ନୂତନ ଚିନ୍ତାଧାରା	नया चिंताधारा
ଉଦ୍‌ବୃଦ୍ଧ	उद्बृद्ध
'ଓଡ଼ିଆ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାଷା ନୟ'	'ओड़िआ स्वतंत्र भाषा नए' (एक भाषा आंदोलन)
ଆନ୍ଦୋଳନ	आंदोलन
ସ୍କୁଲଭାଷା	स्कूल की भाषा
ବ୍ୟବହାର ନ କରି	व्यवहार न करे
ମୁଖ୍ୟ ଲକ୍ଷ	मुख्य लक्ष

ଓଡ଼ିଆଭାଷା	ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା
ବଙ୍ଗଳାଭାଷା	ବଙ୍ଗାଳୀ ଭାଷା
ଉଠାଇକରି	ଉଠାକର
ଚେଷ୍ଟା ଚାଲିଥିଲା	ପ୍ରୟାସ ଚଳ ରହା ଥା
ସାହିତ୍ୟକାର	ସାହିତ୍ୟକାର
ଦାୟିତ୍ବ	ଦାୟିତ୍ବ
ବଂଚାଇକରି	ବଞ୍ଚାକର
ସ୍କୁଲ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ	ପାଠ୍ୟକ୍ରମ
ଆଧୁନିକ ଜ୍ଞାତାରେ	ଆଧୁନିକ ଢଙ୍ଗ ସେ
ମଧୁସୂଦନ ରାଓ	ମଧୁସୂଦନ ରାଓ (କବି)
ଫକୀର ମୋହନ ସେନାପତି	ଫକିରମୋହନ ସେନାପତି (ଉପନ୍ୟାସକାର)
ଗଙ୍ଗାଧର ମେହେର	ଗଙ୍ଗାଧର ମେହେର (କବି)
ପ୍ରମୁଖ ଭୂମିକା	ମୁଖ୍ୟ ଭୂମିକା
ଗଦ୍ୟର ସୃଷ୍ଟି	ଗଦ୍ୟ କି ସୃଷ୍ଟି
ଗଳ୍ପ	ଗଳ୍ପ
ଉପନ୍ୟାସ	ଉପନ୍ୟାସ
କବିତା	କବିତା
ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଆହ୍ୱାନ	ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଆହ୍ୱାନ
ପ୍ରଥମ କରି	ପହଲେ ସେ
ଉପନ୍ୟାସକାର	ଉପନ୍ୟାସକାର
କବିତା ଲେଖିକରି	କବିତା ଲିଖକର
ସାହିତ୍ୟ ସମାଜରେ	ସାହିତ୍ୟ ସମାଜ ମେଁ
ଅମର ହୋଇଥିଲେ	ଅମର ହୋଗଏ ଥେ
ଇନ୍‌ସ୍ପେକ୍ଟର	ଇନ୍‌ସ୍ପେକ୍ଟର
କାବ୍ୟ ଲେଖିଥିଲେ	ଲିଖେ ଥେ
ସମୃଦ୍ଧ କରିଥିଲେ	ସମୃଦ୍ଧ କିଏ ଥେ

ଚିଲିକା	चिलिका (एक काव्य का नाम)
ଦରବାର	दरबार (एक व्यंगकाव्य का नाम)
ନନ୍ଦିକେଶ୍ୱରୀ	नंदिकेश्वरी (एक काव्य का नाम)
ମହାଯାତ୍ରା	महायात्रा (एक काव्य का नाम)
ପାର୍ବତୀ	पार्वती (एक काव्य का नाम)
କେଦାରଗୌରୀ	केदारगौरी (एक काव्य का नाम)
ଛୁ'ମାଣ ଆଠଗୁଣ୍ଠ	छ'माण आठ गुंठ (एक उपन्यास का नाम)
ମାମୁଁ	मामुँ (एक उपन्यास का नाम)
ଲଛମା	लछमा (एक उपन्यास का नाम)
ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ	प्रायश्चित (एक उपन्यास का नाम)
ରଚନା କରି	रचना करके
ଜୀବନ୍ତ କରିଥିଲେ	जीवंत किए थे
ତପସ୍ୱିନୀ	तपस्विनी (एक काव्य का नाम)
ବର୍ଣ୍ଣବୋଧ	वर्णबोध
ଗ୍ରୀକ୍ ସାହିତ୍ୟରୁ	ग्रीक साहित्य से
ବିଷୟବସ୍ତୁ	विषयवस्तु
ସାହିତ୍ୟ ରୀତିର	साहित्य रीति का
ଅନୁକରଣକୁ	अनुकरण करने के लिए
ଅନ୍ୟ ଲେଖକ	अन्य लेखक
ସମାଲୋଚନା	समालोचना

अभ्यास

I. अनुच्छेद के अनुसार नीचे दिए गए प्रश्नों के उत्तर लिखिए।

1. ରାଧାନାଥ ରାୟ କିଏ ?
2. କେଉଁ ମସିହାରେ ସେ ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ?
3. କେଉଁ କେଉଁ ଯୁଗ ରାଧାନାଥଙ୍କ ସାହିତ୍ୟ ପୂର୍ବରୁ ଶେଷ ହୋଇଥିଲା ?
4. କେଉଁମାନେ ପଣ୍ଡିତ ଶିକ୍ଷା ପାଇକରି ନୂତନ ଚିନ୍ତାଧାରାରେ ଉଦ୍‌ବୃଦ୍ଧ ହେଲେ ?
5. କେବେ 'ଓଡ଼ିଆ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାଷା ନୟ' ଆନ୍ଦୋଳନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା ?
6. ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନର ମୁଖ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ କ'ଣ ଥିଲା ?
7. ପଣ୍ଡିତ ଓଡ଼ିଶାରେ ଓଡ଼ିଆକୁ ଉଠାଇକରି କେଉଁ ଭାଷାରେ ବ୍ୟବହାର କରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା ଚାଲିଥିଲା ?
8. କେଉଁମାନଙ୍କର ଦାୟିତ୍ୱ ହେଲା ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାକୁ ବଂଚାଇ କରି ରଖିବା ?
9. କେଉଁମାନେ ରାଧାନାଥଙ୍କ ସହିତ ପ୍ରମୁଖ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ?
10. କାହାକୁ ଭାରତୀୟ ଭାଷାମାନଙ୍କରେ ପ୍ରଥମ କରି ଉପନ୍ୟାସକାର ହେବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିଥିଲା ?
11. 'ତପସ୍ୱିନୀ' କାବ୍ୟ କିଏ ଲେଖି ଅମର ହୋଇଥିଲେ ?
12. କେଉଁମାନେ ସ୍କୁଲ ଶିକ୍ଷକତାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ସ୍କୁଲ ଇନ୍‌ସ୍ପେକ୍ଟର ହେବାପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ ?
13. ରାଧାନାଥ କ'ଣ କ'ଣ ଲେଖି ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟକୁ ସମୃଦ୍ଧ କରିଥିଲେ ?
14. କାହାର ପଣ୍ଡିତ ସାହିତ୍ୟ ରୀତିର ଅନୁକରଣକୁ କେଉଁମାନେ ସମାଲୋଚନା କରିଛନ୍ତି ?
15. ରାଧାନାଥଙ୍କୁ କାହିଁକି କବିବର କୁହାଯାଏ ?

II. नीचे दिए गए प्रत्येक शब्द समूह के शब्दों को ठीक क्रम में लाकर वाक्य बनाइए।

1. ଲକ୍ଷ୍ୟ, ଆନ୍ଦୋଳନର, ଥିଲା, ମୁଖ୍ୟ, ବ୍ୟବହାର ନକରି, ସ୍କୁଲ ଭାଷା ଭାବେ, ଓଡ଼ିଆକୁ, ବଙ୍ଗଳାଭାଷାକୁ, ଏହି, ସ୍କୁଲଭାଷା କରିବା
2. ସାହିତ୍ୟକାର ମାନଙ୍କର, ବଂଚାଇକରି ରଖିବା, ଓଡ଼ିଆଭାଷାକୁ, ହେଲା, ଦାୟିତ୍ୱ, ଏହି ସମୟରେ, ଆଧୁନିକ ଯୁଗର

3. ଆଧୁନିକ ଜାତୀୟତାରେ, ସ୍କୁଲ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ, ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାକୁ, ଏଥିପାଇଁ, ରଚନା କରିବା, ଏବଂ, ଗଢ଼ିକରି ରଖିବା ହିଁ, ଥିଲା, ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ, ମୂଳ
4. ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଆନ୍ଧ୍ରୀ ଥିଲା, ଆଧୁନିକତାର ଛାପ, ଲଗାଇବା, ସାମ୍ବାରେ, ଏମାନଙ୍କ, କବିତାରେ, ସ୍କୁଲ ପାଠ୍ୟ ପୁସ୍ତକ, ନିର୍ମାଣ, ଉପନ୍ୟାସ, ଗଳ୍ପ, ଆଧୁନିକ, ଓଡ଼ିଆ ଗଦ୍ୟର ସୃଷ୍ଟି
5. ଅମର, ଲେଖିକରି, ଗଙ୍ଗାଧର ମେହେର, 'ତପସ୍ବିନୀ' କାବ୍ୟ, ହୋଇଥିଲେ
6. ଆରମ୍ଭ, ବର୍ଣ୍ଣ, ଶିଖେଇବା, ଏବେ, ମଧ୍ୟ, ମଧୁସୂଦନ ରାଓଙ୍କର, ବର୍ଣ୍ଣବୋଧ
7. ପାର୍ବତୀ ପରି, ଏବଂ, କାବ୍ୟମାନ, କେଦାରଗୌରୀ, ଓଡ଼ିଆ ଛାତ୍ରରେ, ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି, ଗ୍ରୀକ୍ ସାହିତ୍ୟରୁ, ରଖିକରି, ବିଷୟବସ୍ତୁ ଆଣି, ତାକୁ, ରାଧାନାଥ ରାୟ ।

III. 'क' और 'ख' खंड में दिए गए ओड़िआ और हिंदी के समानार्थक शब्दों/वाक्यांशों का सही मिलान कीजिए।

'क'	'ख'
ରାଧାନାଥ ରାୟ	ଉପନ୍ୟାସକାର
ଓଡ଼ିଆ ସ୍ବତନ୍ତ୍ର ଭାଷା ନୟ	ଆଧୁନିକତାର ଛାପ
ଫକୀର ମୋହନ ସେନାପତି	କବିବର
ବର୍ଣ୍ଣବୋଧ	ତପସ୍ବିନୀ କାବ୍ୟ
ପଶ୍ଚିମ ଶିକ୍ଷା	ମଧୁସୂଦନ ରାଓ
ଆନ୍ଦୋଳନର ମୂଳ ଲକ୍ଷ୍ୟ	୧୮୭୦ - ୭୨ ମସିହା
ଗଙ୍ଗାଧର ମେହେର	ବଙ୍ଗଳା ଭାଷାକୁ ସ୍କୁଲ ଭାଷା କରିବା

IV. कोष्ठक में दिए गए शब्दों का उपयुक्त स्थान पर प्रयोग कर वाक्य पूरे कीजिए।

(ତପସ୍ବିନୀ, ଗ୍ରୀକ୍ ସାହିତ୍ୟ, ୧୮୪୮ ମସିହା, ୧୮୭୦-୭୨, ଗଙ୍ଗାଧର ମେହେର, ଫକୀରମୋହନ ସେନାପତି, ମଧୁସୂଦନ ରାଓ, ବଙ୍ଗଳା ଭାଷାକୁ)

1. କବି ରାଧାନାଥଙ୍କ ଜନ୍ମ _____ ମସିହାରେ ।
2. 'ଓଡ଼ିଆ ସ୍ବତନ୍ତ୍ର ଭାଷା ନୟ' ଆନ୍ଦୋଳନର ମୁଖ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥିଲା ଓଡ଼ିଆକୁ ସ୍କୁଲଭାଷା ଭାବେ ବ୍ୟବହାର ନକରି _____ ଭାଷାକୁ ସ୍କୁଲଭାଷା କରିବା ।
3. 'ଓଡ଼ିଆ ସ୍ବତନ୍ତ୍ର ଭାଷା ନୟ' ଆନ୍ଦୋଳନ _____ ମସିହାରେ

ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା ।

4. ରାଧାନାଥଙ୍କ ସହିତ _____, _____ ଓ _____ ଆଦି ପ୍ରମୁଖ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ।
5. ଗଙ୍ଗାଧର ମେହେର _____ କାବ୍ୟ ଲେଖି ଅମର ହୋଇଥିଲେ ।
6. ରାଧାନାଥ ରାୟ _____ ରୁ ବିଷୟବସ୍ତୁ ଆଣି ତାକୁ ଓଡ଼ିଆ ଛାଂଚରେ ରଖିକରି କେଦାରଗୌରୀ ଏବଂ ପାର୍ବତୀ ପରି କାବ୍ୟମାନ ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି ।

V. हिंदी में अनुवाद कीजिए ।

ଓଡ଼ିଶାର ସାହିତ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସୁପରିଚିତା ସରଳାଦେବୀ ୧୯୦୪ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ୧୯ ତାରିଖରେ କଟକ ଜିଲ୍ଲାର ଏକ ଆଭିଜାତ୍ୟ ପରିବାରରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଓଡ଼ିଶାରେ ସବୁଜ ସାହିତ୍ୟ ଗୋଷ୍ଠୀର ସେ ଅନ୍ୟତମ ଲେଖିକା । ଓଡ଼ିଶାର ନାରୀ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଏହି ମହିଳାଙ୍କର ଦାନ ଅତୁଳନୀୟ । ଗୃହ ଜଞ୍ଜାଳ ମଧ୍ୟରେ ଥାଇ ସୁଦ୍ଧା ଜୀବନ ବ୍ୟାପୀ ଆରାଧନା ଏବଂ ସମାଜ ସେବାରେ ସେ ଜୀବନ ଉତ୍ସର୍ଗ କରିଛନ୍ତି । 'କୁନ୍ତଳା କୁମାରୀଙ୍କ କବି ପ୍ରତିଭା' ଏବଂ 'ସାରଳା ମହାଭାରତରେ ନାରୀ' ଶୀର୍ଷକ ଦୁଇଟି ସମାଲୋଚନାତ୍ମକ ପୁସ୍ତକ ରଚନା କରି ସେ ପାଠକ ସମାଜର ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିଥିଲେ । ପ୍ରକାଶିତ ପୁସ୍ତକାବଳୀ - 'ନାରୀର ଦାବୀ', 'ନାରୀ ଜଗତ', 'ଭାରତୀୟ ମହିଳା ପ୍ରସଙ୍ଗ', 'ଗାଁ ବାଲାଙ୍କ କଥା', 'ବୀର ରମଣୀ', 'ବିଶ୍ୱ ବିପ୍ଳବିଣୀ', 'ସତୀ ଧର୍ମ', 'ଅଭୟ ବାଣୀ' ଇତ୍ୟାଦି ଅନ୍ୟତମ । ୧୯୩୬ ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ସିନେଟ ବୋର୍ଡର ସେ ପ୍ରଥମ ମହିଳା ସଦସ୍ୟା ଥିଲେ । ଓଡ଼ିଶାର ଏକମାତ୍ର ମହିଳା ପ୍ରତିନିଧୀ ଭାବରେ ସେ ସର୍ବପଲ୍ଲୀ ରାଧାକୃଷ୍ଣନ୍ଙ୍କ ଶିକ୍ଷା କମିଶନରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ସେ ମଧ୍ୟ ନିଖିଳ ଭାରତ କଂଗ୍ରେସ କମିଟିର ପ୍ରଥମ ଓଡ଼ିଆ ସଦସ୍ୟା ଏବଂ ଉତ୍କଳ ସାହିତ୍ୟ ସମାଜର ସମ୍ପାଦିକା ଓ ଉପସଭାପତି ଆସନ ଅଳଂକୃତ କରିଥିଲେ । ନିଖିଳ ଭାରତ ମହିଳା ସମ୍ମିଳନୀର ଷ୍ଟାଣ୍ଡିଂ କମିଟିକୁ ଦୁଇଥର ନିର୍ବାଚିତ ହୋଇଥିଲେ । ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ ଏକାଡେମୀ ତାଙ୍କୁ ଦୁଇଥର ପୁରସ୍କୃତ କରିଥିଲେ ।

ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ନାରୀବାଦ (ଫେମିନିଜିମ୍) ର ପ୍ରଚଳନ ସେ ହିଁ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ୧୯୩୬ ରେ 'ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଉତ୍କଳ ପ୍ରଦେଶ' ଗଠିତ ହେଲା ଏବଂ ସରଳା ଦେବୀ ପ୍ରଥମ ମହିଳା ବିଧାୟିକା ଭାବରେ ନିର୍ବାଚିତ ହୋଇଥିଲେ । ଲବଣ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ପରେ ସରଳା ଦେବୀ, କୁନ୍ତଳା କୁମାରୀ ସାବତ, ସରୋଜିନୀ ଚୌଧୁରୀ, କୋକିଳା ଦେବୀଙ୍କ ସହିତ ମିଶି ନିଖିଳ ଉତ୍କଳ ନାରୀ ପରିଷଦ ଗଠନରେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଅନ୍ୟତମା କର୍ମୀ ବୀଣାପାଣି ଦେବୀଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ସରଳା ଦେବୀଙ୍କୁ

ଡିସେମ୍ବର ୮, ୧୯୩୦ ମସିହାରେ କଟକଠାରେ ଭର୍ୟ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ଜ୍ଞାପନ କରାଯାଇଥିଲା ।
୧୯୮୭ ଅକ୍ଟୋବର ୪ ତାରିଖରେ ଏହି ମହିୟସୀ ମହିଳାଙ୍କର ଦେହାବସାନ ଘଟିଥିଲା ।

VI. ओड़िआ में अनुवाद कीजिए ।

राधुआ प्रतिदिन गायें लेकर वन को जाता था। वह बड़ा शरारती था। कभी-कभी वह इ झूठ-झूठ ही चिल्ला-चिल्लाकर कहता था कि गायों को बाघ ले कर खा रहा था। गाँव के लोग उनकी आवाज़ सुनकर दौड़ आते थे। तब राधुआ हँसता था। एक दिन वास्तव में बाघ दौड़ते हुए आया। राधुआ ने रो-रो कर सब को बुलाया। लेकिन उसका रोना सुनकर कोई भी नहीं आया। झूठ बोलकर राधुआ का प्राण चला गया। यह कहानी सुनकर हम को एक सबक सीखना चाहिए। झूठ बोल कर हम किसी की वंचना नहीं करना है। झूठ बोलने से हमें ही खतरा आनेवाला है। एक बार झूठ बोलने से और एक बार बोलने कि आशा होती है। लेकिन यह आदत हमारेलिए खतरनाक है। केवल सच ही परमात्मा है और परमात्मा सच ही है। सच बोलनेवालों को किसी से डरने की आवश्यकता नहीं। उन की देखरेख भगवान ही करेगा।

VII. अपने क्षेत्र की कोई एक लोक-कथा ओड़िआ में लिखिए।

टिप्पणियाँ

I. इस पाठ में निम्न प्रकार के वाक्यों का प्रयोग हुआ है।

1. ସମସ୍ତେ କ'ଣ ଖାଇକରି ଶୋଇପଡ଼ିଲେଣି ।   क्या सभी खाकर सो गए?
समस्ते क'ण खाइकरि शोइपड़िलेणि ।
2. ହୁଁରେ ମା', ମୁଁ ଭାଷଣ ଦେଇକରି ହୁଁ ଆସିଲି ।   हाँ बेटी, मैं भाषण देकर ही आया
हूँ ।
हँरे मा', मुँ भाषण देइकरि हिँ आसिलि ।
3. ମୁଁ ଭାଷଣ ଦେଇକି ଆସିଲି ।   मैं भाषण देकर ही आया हूँ ।
मुँ भाषण देइकि आसिलि ।
4. ଏଥର ଆଉ ପଢ଼ିକି ଯିବା ଦରକାର
ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ ।   इस बार और पढ़कर जाने की
आवश्यकता नहीं पड़ी ।
एथर आउ पढ़िकि जिबा दरकार
पड़िला नाहिँ ।

5. ଆଜି ମୁଁ ନପଢ଼ିକରି ଯାଇଥିଲି ।   आज मैं न पढ़कर ही गया था ।
आजि मुँ नपढ़िकरि जाइथिलि ।
6. କେବଳ ବୋଉ ବିନା ଖାଇବାରେ   केवल माताजी बिना खाए सो गई ।
ଶୋଇପଡ଼ିଲା ।
केबल बौउ बिना खाइबारे शोइपड़िला ।
7. ସେ କବିତା ଲେଖିଲେଖି କରି ଅମର   वे कविता लिख लिखकर अमर
ହୋଇଥିଲେ ।   हुए थे ।
से कविता लेखिलेखि करि अमर होइथिले ।
8. ଏବେ ତ ତୁ ନିଜ ପାଠ ପଢ଼ି ପଢ଼ିକି ହାଲିଆ   अब तो तु अपनी पाठ पढ़ पढ़ के
ହୋଇଯାଉଛି ।   थक जाती है ।
एबे त तु निज पाठ पढ़ि पढ़िकि हालिआ
होइजाउछु ।

उपर्युक्त (I.1 से 5 तक) के वाक्यों में रेखांकित क्रिया रूप हिंदी के 'खाकर', 'जाकर' प्रयोगों के समान पूर्वकालिक कृदंत हैं। ओड़िआ में पूर्वकालिक कृदंत दो प्रकार से बनाए जाते हैं।

मूल क्रिया + प्रत्यय '-ଇ' (-इ) + क्रिया रूप 'କରି' (करि)

- (1) मूलक्रिया + प्रत्यय - '-ଇ' (इ) + '-କରି' (करि)
'ଖା' + '-ଇ' + '-କରି' = 'ଖାଇକରି' (खाकर)
'खा' + '-इ' + '-करि' = 'खाइकरि'
'ପଢ଼' + '-ଇ' + '-କରି' = 'ପଢ଼ିକରି' (पढ़कर)
'पढ़' + '-इ' + '-करि' = 'पढ़िकरि'

- (2) मूलक्रिया + प्रत्यय '-ଇ' '-इ' + '-କି' '-कि' = (की)

'ଖା' + '-ଇ' + '-କି' = 'ଖାଇକି'   खाके/ खाकर
'खा' + '-इ' + '-कि' = 'खाइकि'
'ପଢ଼' + '-ଇ' + '-କି' = 'ପଢ଼ିକି'   पढ़के/ पढ़कर
'पढ़' + '-इ' + '-कि' = 'पढ़िकि'
'ଦେ' + '-ଇ' + '-କି' = 'ଦେଇକି'   देके/ देकर

'दे' + '-इ' + '-कि' = 'देइकि'

'ଶୁଣ୍' + '-ଇ' + 'କି' = 'ଶୁଣିକି'

सुनके/ सुनकर

'शुण्' + '-इ' + '-कि' = 'शुणिकि'

पूर्वकालिक कृदंत का प्रयोग समापिका क्रिया के पहले होता है और यह कृदंत क्रिया के संपन्न होने के भाव को बताता है। ध्यान दीजिए कि पूर्वकालिक कृदंत बनाने के लिए हिंदी में मूलक्रिया के साथ कोई प्रत्यय नहीं जोड़ा जाता। केवल मूलक्रिया के साथ (कर/के) का प्रयोग होता है। जैसे - खेल + कर = खेलकर, जा + कर = जाकर

- II. (I.6,7) के वाक्यों में पूर्वकालिक कृदंत के निषेधात्मक रूपों का प्रयोग हुआ है। यह भी दो तरह से होते हैं। पूर्वकालिक कृदंत के पहले 'ନ' (न) का प्रयोग करने से होने वाली निषेधात्मक रूप तथा मूल क्रिया से प्रत्यय 'ଇ' (-इ) जोड़कर उस के साथ 'ବାବର' (बारे) प्रत्यय लगाकर होनेवाले कृदंत रूप के पहले 'ବିନା' 'बिना' का प्रयोग कर के बनानेवाले निषेधात्मक रूप

उदाहरण :-

1. ଖାଇକରି > ନ+ଖାଇକରି = ନଖାଇକରି

खाइकरि > न + खाइकरि = नखाइकरि

खाकर > न + खा + कर = न खाकर

2. ବିନା + -ଖା + -ଇବା + ବର = ବିନାଖାଇବାବର

बिना + - खा + -इबा + रे = बिनाखाइबारे

-ନ + -ପଢ଼ି + -ଇ + କରି = ନପଢ଼ିକରି

-न + -पढ़ + -इ + -करि = नपढ़िकरि

ओड़िआ में तीसरा एक निषेधात्मक रूप भी है। उस में मूल क्रिया से 'ଇବା' (-इबा) प्रत्यय लगाकर उस के बाद 'ବିନା' (बिना) का प्रयोग होता है।

ସେ ଖାଇବା ବିନା ସ୍କୁଲକୁ ଚାଲିଗଲା ।

से खाइबा बिना स्कूलकु चालिगलावह बिना खाए स्कूल चला गया ।

- III. वाक्य (I, 8) में पूर्वकालिक कृदंत की पुनरुक्ति हुई है। ऐसे प्रयोगों से समापिका क्रिया के पूर्व जो कार्य हुआ है, उस की सातत्यता का बोध होता है। जैसे :-

ସେ କବିତା ଲେଖି ଲେଖି କରି ଅମର ହୋଇଥିଲେ ।

वे कविता लिख लिखकर अमर हो

गयीं।

से कबिता लेखि लेखि करि अमर होइथिले।

ଏବେ ତ ତୁ ନିଜ ପାଠ ପଢ଼ି ପଢ଼ିକି ହାଲିଆ
ହୋଇଯାଉଛୁ।

एबे त तु निज पाठ पढ़ि पढ़िकि हालिआ
होइजाउछु।

अब तो तु अपनी पाठ पढ़-पढ़ कर थक
जाती हो।

ପାଠ 16 ପାଠ

ଚାଲ ପାଠ ପଢ଼ିବା ଚାଲ ପାଠ ପଢ଼ିବା

କବିତା : ଆଜି ଏତେ ଡେରି କ'ଣ
ଭାଉଜ? ସମସ୍ତେ ତ ପ୍ରୌଢ଼
ଶିକ୍ଷା କେନ୍ଦ୍ରକୁ ଯାଇସାରିଲେଣି ।

ଭାଉଜ : କ'ଣ କରିବି ? ଦିନ
ସାରା କାମ କରୁକରୁ ଥକି
ଯାଉଛି । ପିଲାପିଲିଙ୍କ
ଦେଖାଶୁଣା ମଧ୍ୟ କରିବାକୁ
ପଡ଼ିବ ।

କବିତା : ହଁ, ମୁଁ ଆଜି ତୁମର
ପିଲାପିଲିଙ୍କୁ ସ୍କୁଲକୁ ଯାଉଥିବାର
ଦେଖିଛି ।

ଭାଉଜ : ସେମାନେ ତ ଆଜି
ଆସୁଆସୁ ଡେରି କଲେ । ପୁଣି
ସେମାନଙ୍କ ଖାଇବା ପିଇବା
ବିଷୟରେ ଦେଖିବାକୁ ସମୟ
ଲାଗିଲା ।

କବିତା : ରାତିର ରୋଷେଇବାସ କ'ଣ
ସାରିକି ଆସିଲା ?

ଭାଉଜ : ନାହିଁ ଲୋ ଭଉଣୀ !
କେନ୍ଦ୍ରରେ ପଢୁପଢୁ ତ ରାତି
ଆଠଟା ବାଜିବ । ତା ପରେ
ଘରକୁ ଯାଇ ରୋଷେଇ

ଚାଲ ପାଠ ପଢ଼ିବା

କବିତା : ଆଜି इतनी देर क्यों भाभी? सब लोग
प्रौढ़ शिक्षा केंद्र (को) चले गए हैं ।

भाभी : क्या करूंगी ? दिन भर काम करते-
करते थक जाती हूँ । फिर बच्चों का
देखभाल भी करना पड़ेगा ।

कविता : हाँ, आज मैंने तुम्हारे बच्चों को
पाठशाला जाते हुए देखा ।

भाभी : आज तो उन्होंने आते-आते देरी की ।
फिर उनके खाने-पीने के बारे में
देखने के लिए समय लगा ।

कविता : क्या रात का खाना बना कर आई?

भाभी : नहीं बहन ! केंद्र में पढ़ते-पढ़ते तो रात
के आठ बज जाएँगे । उसके बाद घर
जाकर खाना बनाऊँगी । इस प्रकार
काम करते करते थक जाती हूँ ।

कविता : मैं ने भैया को भी ऑफिस से आते हुए
देखा है ।

କରିବି । ଏହିପରି କାମ କରୁ
କରୁ ମୁଁ ଥକି ଯାଉଛି ।

କବିତା : ମୁଁ ଭାଇଙ୍କ ମଧ୍ୟ ଅଫିସରୁ
ଆସୁଥିବାର ଦେଖିଛି ।

ଭାଉଜ : ଘରକୁ ଆସି ଗୋଟିଏ
ଜାଗାରେ ବସି ପତ୍ରିକା ପଢ଼ିବା
ତ ତାଙ୍କର ମୁଖ୍ୟ କାମ ।
ତମେ ମଧ୍ୟ ଏକଥା ଜାଣ ।

କବିତା : ଭାଉଜ ତମେ କେତେ ଦୂର
ଲେଖା ପଢ଼ା ଶିଖିଲଣି ?

ଭାଉଜ : ଏବେ ତ ମୁଁ ଚିଠି ପତ୍ର
ଲେଖି ପାରୁଛି । ଭାଗବତ ବି
ପଢ଼ିପାରୁଛି । ପଢ଼ୁପଢ଼ୁ ଓ
ଲେଖୁ ଲେଖୁ ତ ଅଭ୍ୟାସ
ହୋଇଯିବ ।

କବିତା : ନନ୍ଦିନୀ ଅପା ସେଦିନ
'ରାମାୟଣ' ବୋଲୁଥିବାର ମୁଁ
ଶୁଣିଛି ।

ଭାଉଜ : ମୋ ମାଉସୀଙ୍କ ପାଖକୁ
ମୋର ପ୍ରଥମ ଚିଠି
ଲେଖିଥିଲି । ଚିଠି ପଢ଼ିକରି
ସମସ୍ତେ ହସିହସି କରି
ବେଦମ ହୋଇଗଲେ ।

କବିତା : କ'ଣ ଏହା ସତ ଅଟେ,
ଭାଉଜ? ଅପାଠୁଆ ଲୋକ
ଅନ୍ଧ ସମାନ । ପଢ଼ିବାକୁ ତାଙ୍କୁ
ବୁଝାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ । ନହେଲେ

ଭାବୀ : ଘର ଆକର ଏକ ଜଗହ ବେଢେ ବେଢେ
ପତ୍ରିକାଏଁ ପଢ଼ନା ତୋ ଉନକା ମୁଖ୍ୟ କାମ
ହେ । ତୁମ ମି ଯହ ବାତ ଜାନତୀ ହୋ ।

କବିତା : ଭାବୀ, ତୁମ କିତନା ପଢ଼ନା-ଲିଖନା
ସିଖ ଗର୍ଇ ହୋ?

ଭାବୀ : ଅବ ତୋ ମੈଁ ଚିଢ଼ି-ପତ୍ର ଲିଖ ସକତୀ ହୁଁ ।
ଭାଗବତ ମି ପଢ଼ ସକତୀ ହୁଁ । ପଢ଼ତେ ପଢ଼ତେ
ଓର ଲିଖତେ ଲିଖତେ ଅଭ୍ୟାସ ହୋ
ଜାଏଗା ।

କବିତା : ଉସ ଦିନ ମੈଁନେ ନନ୍ଦିନୀ ଦିଦି କୋ
ରାମାୟଣ ଗାତେ ହୁଏ ସୁନା ।

ଭାବୀ : ମੈଁନେ ପହଲୀ ଚିଢ଼ି ଅପନୀ ମୌସୀ କୋ
ଲିଖି ଥି । ଚିଢ଼ି ପଢ଼କର ସବ ହୁଁସ
ହୁଁସକର ହୈରାନ ହୋ ଗଏ ଥେ ।

କବିତା : କ୍ୟା ଯହ ସଚ ହେ ଭାବୀ ? ଅନପଢ଼
ଆଦମୀ ଅନ୍ଧେ କେ ସମାନ ହେଁ । ପଢ଼ନେ କେ
ଲିଏ ଉନ୍ହେଁ ସମଜ୍ଞାନା ପଢ଼େଗା । ନହଁନେ ତୋ ବେ
ଅନ୍ଧକାର ସେ ପ୍ରକାଶ ମେଁ କେସେ ଆଏଁଗେ?

ଭାବୀ : ହାଁ, କବିତା, ହମ ଲୋଗୋଁ କୋ ପଢ଼ ପଢ଼
କର କେ ଆଗେ ବଢ଼ନା ଚାହିଏ । ତବ ତୋ
ଦେଶକା ଉନ୍ନତି ହୋଗା ।

ସେମାନେ ଅନ୍ଧାରରୁ ଆଲୁଅକୁ
ଆସିବେ କେମିତି ?

कविता : भाभी! तुम्हारे साथ चलते-चलते मैं
इतनी दूर चली आई। तुम अब प्रौढ़
शिक्षा केंद्र (को) जाओ। मैं चलती हूँ।

ଭାଉଜ : ହୁଁ କବିତା, ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ
ପଢ଼ି- ପଢ଼ି କରି ଆଗକୁ
ଯିବା ଦରକାର । ତେବେ ତ
ଦେଶର ଭନୁଟି ହେବ ।

କବିତା : ଭାଉଜ, ତମ ସହ ଚାଲୁ
ଚାଲୁ ମୁଁ ଏତେ ଦୂର ଚାଲି
ଆସିଲି । ତମେ ଏବେ ପ୍ରୌଢ଼
ଶିକ୍ଷା କେନ୍ଦ୍ରକୁ ଯାଅ । ମୁଁ
ଯାଉଛି ।

शब्दार्थ

ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ

ଡେରି

ଭାଉଜ

ସମସ୍ତେ

ସାରା

କରୁକରୁ

ପିଲାପିଲି

ପୁଣି

ବୁଝିବାକୁ ପଡ଼ିଲା

ଆସୁଆସୁ

ଯାଉଥିବାର

ଖାଇବା ପିଇବା

ରୋଷେଇବାସ

हिंदी अर्थ

देर

भाभी

सब

सारा, संपूर्ण

करते-करते

बच्चे

फिर

देखना पड़ा

आते-आते

जाते हुए

खाना-पीना

रसोई

ସାରିବା	खत्म करना
ପଢ଼ୁପଢ଼ୁ	पढ़ते-पढ़ते
ଆସୁଥିବାର	आते हुए
ବୋଲୁଥିବାର	गाते हुए
ମାଉସୀଙ୍କ ପାଖକୁ	मौसी की पास
ହସିହସି	हँसते-हँसते
ଅପାଠୁଆ	अनपढ़
ବୁଝାଇବା	समझाना
ଆଲୋକ	प्रकाश
କେମିତି	कैसे
ସୁନା ହୋଇଯିବ	सोना हो जाएगा (उन्नत हो जाएगा)
ଚାଲୁଚାଲୁ	चलते-चलते
ଭାଗବତ	जगन्नाथ दास द्वारा ओड़िआ में लिखा गया भक्ति ग्रंथ

अभ्यास

I. (1) नीचे दिए गए वाक्य दोहराइए ।

1. ସମସ୍ତେ ତ ଯାଇ ସାରିଲେଣି ।
ସମସ୍ତେ ତ ପ୍ରୌଢ଼ଶିକ୍ଷା କେନ୍ଦ୍ରକୁ ଯାଇ ସାରିଲେଣି ।
2. ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଆଜି ଦେଖିଛି ।
ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଆଜି ସ୍କୁଲକୁ ଯାଉଥିବାର ଦେଖିଛି ।
3. ସେମାନେ ଡେରି କଲେ ।
ସେମାନେ ଆସୁଆସୁ ଡେରି କଲେ ।
4. ସମସ୍ତେ ହସିହସି ବେଦମ୍ ହୋଇଗଲେ ।
ଚିଠିଟି ପଢ଼ି ସମସ୍ତେ ହସିହସି ବେଦମ୍ ହୋଇଗଲେ ।

5. ତମ ସହ ମୁଁ ଏତେ ଦୂର ଚାଲି ଆସିଲି ।
ତମ ସହ ଚାଲୁଚାଲୁ ମୁଁ ଏତେ ଦୂର ଚାଲି ଆସିଲି ।

(2)

1. ଭାଉଜ କାହିଁକି ଥକି ଗଲେଣି ?
ଦିନ ସାରା କାମ କରି କରି ଭାଉଜ ଥକି ଗଲେଣି ।
2. ପାଠ ପଢୁପଢୁ କେତେଟା ବାଜିବ ?
ପାଠ ପଢୁପଢୁ ଆଠଟା ବାଜିବ ।
3. ହସିହସି କେଉଁମାନେ ବେଦମ୍ ହୋଇଗଲେ ?
ଭାଉଜଙ୍କ ଘରର ଲୋକମାନେ ହସିହସି ବେଦମ୍ ହୋଇଗଲେ ।
4. କବିତା କେମିତି ଏତେ ଦୂରକୁ ଆସିଲା ?
କବିତା ଚାଲୁଚାଲୁ ଏତେ ଦୂରକୁ ଆସିଲା ।
5. କବିତା ଭାଇଙ୍କି କେଉଁଠୁ ଆସୁଥିବାର ଦେଖିଲା ?
କବିତା ଭାଇଙ୍କି ଅଫିସରୁ ଆସୁଥିବାରୁ ଦେଖିଲା ।

II. वाक्यों में रेखांकित शब्दों के स्थान पर दिए गए शब्दों का प्रयोग कर नये वाक्य बनाइए ।

1. ପଢୁପଢୁ ରାତି ଆଠଟା ବାଜିବ ।
2. ସେ ଖେଳିଖେଳି ଆସିଲା ।

ଲେଖୁଲେଖୁ

ଚାଲିଚାଲି

ଦେଖୁଦେଖୁ

ପଢ଼ିପଢ଼ି

ଯାଉଯାଉ

ଶୁଣିଶୁଣି

ଆସୁଆସୁ

ହସିହସି

ଖେଳୁଖେଳୁ

ଦେଖିଦେଖି

3. ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଯାଉଥିବାର ଦେଖିଲି ।

ଆସୁଥିବାର

ଖେଳୁଥିବାର

ପଢୁଥିବାର

ଲେଖୁଥିବାର

କାନ୍ଦୁଥିବାର

ଖାଉଥିବାର

III. କୋଷ୍ଠକ ମେଁ ଦିଏ ଗଏ ଶବ୍ଦଠିଁ ମେଁ ସେ ଉପଯୁକ୍ତ ଶବ୍ଦଠିଁ କା ପ୍ରଯୋଗ କର ବାକ୍ୟ ପୁର କିଜିଏ ।

1. ରାତିର ରୋଷେଇବାସ କ'ଣ ସାରିକି _____ ? (ଆସିବା, ଆସିଲ)
2. ସେମାନେ ସ୍କୁଲକୁ _____ । (ଯାଉଛନ୍ତି, ଯାଉଛି)
3. ଲୋକମାନେ ପ୍ରୌଢ଼ ଶିକ୍ଷା କେନ୍ଦ୍ରକୁ _____ । (ଯାଉଥିବି, ଗଲେଣି)
4. ନହେଲେ ସେମାନେ ଅନ୍ଧାରରୁ ଆଲୁଅକୁ ଆସିବେ _____ ? (କଣ, କେମିତି)
5. ଭାଉଜଙ୍କୁ ମୁଁ ଆସୁଥିବାର _____ । (ଦେଖି, ଦେଖିଲି)

IV. ଉଦାହରଣ କେ ଅନୁସାର କୋଷ୍ଠକ ମେଁ ଦିଏ ଗଏ ଶବ୍ଦଠିଁ କା ପ୍ରଯୋଗ କର ବାକ୍ୟ ବିସ୍ତାର କିଜିଏ ।

ଉଦାହରଣ:- ଭାଉଜ ଥକି ଗଲେଣି । (କାମ କରିକରି)
ଭାଉଜ କାମ କରିକରି ଥକି ଗଲେଣି ।

1. ପିଲାଟି ପାଠ ଅଭ୍ୟାସ କରୁଛି । (ଲେଖିଲେଖି କରି)
2. ସୀତାକୁ ମୁଁ ଦେଖିଲି । (ଗୀତ ଗାଉଥିବାର)
3. ବୋଉ ବି ପଢ଼ିପାରୁଛି । (ଭାଗବତ)
4. ସେ ତଳେ ପଢ଼ିଗଲେ । (ଢୋଡୁଢୋଡୁ)
5. ପିଲାମାନଙ୍କୁ ମୁଁ ଦେଖିଛି । (ହସୁଥିବାର)

V. କୋଷ୍ଠକ ମେଁ ଦିଏ ଗଏ ହିନ୍ଦି ଶବ୍ଦଠିଁ କେ ସମାନାର୍ଥକ ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦଠିଁ କା ପ୍ରଯୋଗ କର ବାକ୍ୟ ପୁର କିଜିଏ ।

1. ଅଜା ଗାଁରେ ଭାଗବତ _____ ନିଜର ଜୀବନ ବିତାଇଲେ । (ପଢ଼ତେ-ପଢ଼ତେ)
2. ଝିଅଟି _____ ମୁଁ ଦେଖିଲି । (ଗାତ ହୁଏ)
3. ମୋ ବୋଉ _____ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । (ପଢ଼ନା-ଲିଖନା)
4. ସେ କାମ _____ ଥକିଗଲେ । (କରତେ କରତେ)
5. ଗାଡ଼ି ପାହାଡ଼ ଉପରକୁ _____ ଗଢ଼ିଗଲା । (ଚଢ଼ତେ ଚଢ଼ତେ)
6. ହରିକୁ _____ ସେ ଦେଖିଲେ । (ଖେଳତେ ହୁଏ)

VI. କୋଷ୍ଠକ ମେଁ ଦିଏ ଗଏ ଶବ୍ଦଠିଁ କେ ଉପଯୁକ୍ତ ରୂପଠିଁ କା ପ୍ରଯୋଗକର ବାକ୍ୟ ପୁର କିଜିଏ ।

(1)

1. ସେମାନେ ପ୍ରୌଢ଼ ଶିକ୍ଷା _____ ଯାଇସାରିଲେଣି । (କେନ୍ଦ୍ର)
2. ଅପାଠୁଆ ଲୋକ _____ ଆଲୁଅକୁ ଆସିବେ କେମିତି ? (ଅନ୍ଧାର)
3. କାହିଁକି, _____ କହୁନ ? (ବାପା)

4. ଭାଉଜଙ୍କ କଥା ମୋତେ _____ ପଡ଼ିଲା । (ବୁଝିବା)
  5. ତୁମ _____ ଏହା ମୋର ପ୍ରଥମ ଚିଠି । (ପାଖ)
- (2)
1. ସେମାନଙ୍କ ଖାଇବା ପିଇବା ବିଷୟରେ _____ ସମୟ ଲାଗିଲା । (ବୁଝିବା)
  2. ପିଲାମାନଙ୍କ ଲେଖାପଢ଼ା _____ ? (ସଂଗ୍ରହ)
  3. ଘରକୁ ଫେରୁଥିବା ରାତି ଆଠଟା _____ ? (ବାଜିବା)
  4. ତୁମେ ଏବେ ଘରକୁ _____ । (ସିବା)
  5. ସେମାନେ ଅନ୍ଧାରରୁ ଆଲୁଅକୁ _____ କେମିତି ? (ଆସିବା)

VII. उदाहरण के अनुसार दिए गए प्रत्येक वाक्य के दो-दो वाक्य बनाइए ।

उदाहरण:- ମୁଁ ଆଜି ତାଙ୍କୁ ବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ଯାଉଥିବାର ଦେଖିଛି ।
ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଦେଖିଛି ।
ସେ ବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ଯାଉଥିଲେ ।

1. ମୁଁ ଦିନ ସାରା ତାଙ୍କୁ କାମ କରୁଥିବାର ଦେଖିଛି ।
2. ଭାଇଙ୍କ ଅଫିସରୁ ଆସୁଥିବାର ମୁଁ ଦେଖିଛି ।
3. କାଲି ସକାଳେ ସୀତାକୁ ଚିଠିଟି ପଢ଼ୁଥିବାର ସେ ଦେଖିଲେ ।
4. ସୁପ୍ରିୟାକୁ ନାଟ୍ୟମଞ୍ଚରେ ଗୀତ ଗାଉଥିବାର ମୁଁ ଦେଖିଲି ।
5. ମା' କୁ ରୋଷେଇ କରୁଥିବାର ମୁଁ ଦେଖିଲି ।

VIII. उदाहरण के अनुसार दिए गए वाक्यों के प्रश्नवाची वाक्य बनाइए ।

उदाहरण:- ତୁମେ ଲେଖା ପଢ଼ା ଶିଖିଲଣି ।
ତୁମେ କ'ଣ ଲେଖା ପଢ଼ା ଶିଖିଲଣି ?

1. ନନ୍ଦିନୀ ଅପା ରାମାୟଣ ବୋଲି ପାଠକ୍ତି ।
2. ସେମାନେ ସ୍କୁଲକୁ ଗଲେ ।
3. ସମସ୍ତେ ହସିହସି ବେଦମ୍ ହୋଇଗଲେ ।
4. ଭାଉଜ ପ୍ରୌଢ଼ ଶିକ୍ଷା କେନ୍ଦ୍ରକୁ ଗଲେଣି ।
5. ତୁମେ ଘରକୁ ଯିବ ।

IX. उदाहरण के अनुसार नीचे दिए गए वाक्य युग्मों को मिलाकर एक-एक वाक्य बनाइए ।

उदाहरण:- ରାମ ବହି ଖଣ୍ଡିକ ଧରିଲା ।
ରାମ ସ୍କୁଲକୁ ଗଲା ।

ରାମ ବହି ଖଣ୍ଡିକ ଧରି ସ୍କୁଲକୁ ଗଲା ।

1. ମୁଁ ଘରକୁ ଯିବି । ମୁଁ ରୋଷେଇ କରିବି ।	2. ପିଲାଟି ଦୌଡୁଥିଲା । ସେ ପଡ଼ିଗଲା ।
3. ତୁମେ ଯିବ । ତୁମେ ଚିଠି ଦେବ ।	4. ସେ ଖାଇଛି । ସେ ଶୋଇ ପଡ଼ିଛି ।
5. ପିଲାଟି ଆସିଲା । ସେ ଏଠି ବସିଲା ।	

पढ़िए और समझिए

ଆମ ବିଦ୍ୟାଳୟ आम विद्यालय

ଆମ ଗାଁରେ ଏକ ଅକ୍ଷ, ମୂକ ଓ ବଧିର ବିଦ୍ୟାଳୟ ଥିଲା । ତା ସାମନାରେ କୁଳୁକୁଳୁ ହୋଇ ଏକ ନଦୀ ବହିଯାଉଥିଲା । ବେସରକାରୀ ସଂସ୍ଥାର ମହିଳାମାନେ ମିଶି ଏହି ବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ଏଇ ସ୍କୁଲରେ ଅକ୍ଷ, ମୂକ ଓ ବଧିର ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଦିଆଯାଇଥାଏ । ଏଠାରେ ପାଠ ସାଙ୍ଗକୁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଶିକ୍ଷା ମଧ୍ୟ ଦିଆଯାଏ । ଯଥା :- ଗୀତ, ନାଟ, ଖେଳ, ସିଲେଇ ଇତ୍ୟାଦି ।

ଅକ୍ଷ, ମୂକ ଓ ବଧିର ପିଲାମାନେ ଭାରି ସମୟାନୁବର୍ତ୍ତିତା । ସେମାନେ ଠିକ୍ ସମୟରେ ସ୍କୁଲକୁ ଆସୁଥିଲେ । କୁନିକୁନି ପିଲାମାନେ ଖେଳଖେଳୁ ତଳେ ପଡ଼ି ଯାଉଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷୟିତ୍ରୀ ଉଠାଇବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଘଣ୍ଟା ବାଜୁବାଜୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବା ପାଇଁ ସେମାନେ ଠିକ୍ ସମୟରେ ପହଞ୍ଚି ଯାଉଥିଲେ ।

ଶିକ୍ଷକ ଓ ଶିକ୍ଷୟିତ୍ରୀମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଧ୍ୟାନ ଦେଉଥିଲେ । ପିଲାମାନେ ଗୀତ ବୋଲୁବୋଲୁ ଖେଳୁଥିଲେ । ଖେଳଛୁଟି ସମୟରେ ପିଲାମାନେ ଖେଳୁଖେଳୁ ବେଦମ୍ ହୋଇଯାଉଥିଲେ ।

ସେମାନଙ୍କୁ ଏମିତି ଭାବରେ ଟ୍ରେନିଂ ଦିଆଯାଇଥାଏ ଯେ, ସେମାନେ ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ଲେଖିପାଠ୍ୟ ଆଉ ମଧ୍ୟ ପଢ଼ି ପାରନ୍ତି । ସେମାନେ ଅକ୍ଷର ଉପରେ ହାତ ମାରୁମାରୁ ପଢ଼ୁଥିଲେ । ତାଙ୍କ ପଢ଼ିବାର କୌଶଳ ଓ ଲେଖିବାର କୌଶଳ ମୁଁ ଦେଖିଦେଖି ତଟକା ହୋଇଯାଇଥିଲି ।

ଆଜିକାଲି ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ସାଧାରଣ ପିଲାମାନଙ୍କଠାରୁ କୌଣସି ଗୁଣରେ କମ୍ ନୁହଁନ୍ତି । ଅକ୍ଷ, ମୂକ ଓ ବଧିର ପିଲାମାନଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଖରାପ ହେଲେ ଅନ୍ୟ ସବୁ

ଇୟାୟୁ ବହୁ ସକ୍ରିୟ । ଯାହା ଫଳରେ ସେମାନେ ଅନ୍ୟସବୁ କାମ କରିବାପାଇଁ ସକ୍ଷମ ହୋଇପାରନ୍ତି ।

ସେମାନେ ଶରୀର ବିକଳାଙ୍ଗ ହେଲେ ବି ସେମାନେ ଅନ୍ୟ ସବୁ ଗୁଣରେ ପାରଙ୍ଗମ । ଆଜିକାଲି ସେମାନେ ଭରିତ ଟ୍ରେନିଂ ପାଇ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରତିଯୋଗିତାମାନଙ୍କରେ ଅଣ୍ଟା ଗ୍ରହଣ କରି ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ପୁରସ୍କୃତ ମଧ୍ୟ ହେଉଛନ୍ତି ।

शब्दार्थ

ओड़िआ शब्द	हिंदी अर्थ
ଗାଁରେ	गाँव में
ଅନ୍ଧ, ମୂକ ଓ ବଧିର	अंधा, मूक और बधिर
କୁଲୁକୁଲୁ	कल कल ध्वनी
ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର	स्वतंत्र
ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ	प्रशिक्षण
ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଶିକ୍ଷା	विभिन्न प्रकार की शिक्षा
ଗୀତ	गाना
ନାଚ	नाच
ଖେଳ	खेल
ସିଲେଇ	सिलाइ
ସମୟାନୁବର୍ତ୍ତିତା	समय का पालन
ଠିକ୍ ସମୟରେ	ठीक समय पर
ପ୍ରାର୍ଥନା	प्रार्थना
କୁନି କୁନି ପିଲାମାନେ	छोटे छोटे बच्चे
ଖେଳୁଖେଳୁ	खेलते खेलते
ଶିକ୍ଷକ	शिक्षक

ଶିକ୍ଷୟିତ୍ରୀ

ସାହାଯ୍ୟ

ଘଣ୍ଟା ବାଜୁବାଜୁ

ପହଞ୍ଚି ଯାଉଥିଲେ

ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୁହୂର୍ତ୍ତ

ଧ୍ୟାନ

ଗୀତ ବୋଲୁବୋଲୁ

ଖେଳୁଛନ୍ତି ସମୟରେ

ବେଦମ୍

ଟ୍ରେନିଂ

ଅକ୍ଷର ଉପରେ

ହାତ ମାରୁମାରୁ

ପଢ଼ିବାର କୌଶଳ

ଲେଖିବାର କୌଶଳ

ତଟକା

କୌଣସି ଗୁଣରେ

କମ୍ ନୁହେଁ

ଇନ୍ଦ୍ରିୟ

ସକ୍ରିୟ

ସକ୍ଷମ

ପଢ଼ୁଥିବାର

ଶାରୀରିକ

ବିକଳାଙ୍ଗ

ପାରଙ୍ଗମ

ପ୍ରତିଯୋଗିତା

ଅଂଶଗ୍ରହଣ

ରାଜ୍ୟସରକାରଙ୍କଠାରୁ

ଅଧ୍ୟାପିକା

ସହାୟତା

ଘଣ୍ଟା ବଜତେ ବଜତେ

ପହଞ୍ଚି ଯାଉଥିଲେ

ହର ଘଡ଼ି

ଧ୍ୟାନ

ଗାନା ଗାତେ ଗାତେ

ଖେଳ ଛୁଟି କେ ସମୟ ମେଁ

ବେଦମ୍

ଟ୍ରେନିଂ

ଅକ୍ଷର କେ ଊପର

ହାତ ଲଗାତେ ଲଗାତେ

ପଢ଼ିବାର କୌଶଳ

ଲେଖିବାର କୌଶଳ

ତାଜା, ହରା-ଭରା

କିସି ମି ଗୁଣ ମେଁ

କମ ନହିଁ

ଇନ୍ଦ୍ରିୟ

ସକ୍ରିୟ

ସକ୍ଷମ

ପଢ଼ିତେ ହୁଏ

ଶାରୀରିକ

ବିକଳାଙ୍ଗ

ପାରଙ୍ଗମ

ପ୍ରତିଯୋଗିତା

ଭାଗ ଲେନା

ରାଜ୍ୟ ସରକାର କି ତରଫ ସେ

ପୁରସ୍କୃତ

पुरस्कृत

अभ्यास

I. अनुच्छेद के अनुसार नीचे दिए गए प्रश्नों के उत्तर लिखिए।

1. ଆମ ଗାଁରେ କେଉଁ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଅଛି ?
2. ନଇତି କେମିତି ବୋହୁଛି ?
3. କେଉଁମାନେ ଏହି ବିଦ୍ୟାଳୟଟିକୁ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ ?
4. ଅନ୍ଧ, ମୂକ ଓ ବଧିର ପିଲାମାନଙ୍କୁ କିପରି ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯାଇଥାଏ ?
5. ଏହି ବିଦ୍ୟାଳୟରେ କି ପ୍ରକାର ଟ୍ରେନିଂ ଦିଆଯାଇଥାଏ ?
6. କେଉଁମାନେ ଭାରି ସମୟାନୁବର୍ତ୍ତିତା ?
7. କୁନି କୁନି ପିଲାମାନେ କେମିତି ପଢ଼ିଯାଉଥିଲେ ?
8. ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଘଣ୍ଟା ବାଜୁବାଜୁ ସେମାନେ କ'ଣ ପାଇଁ ପଢ଼ୁଥିଲେ ?
9. ଖେଳଛୁଟି ସମୟରେ ପିଲାମାନେ କ'ଣ କରୁଥିଲେ ?
10. ସେମାନେ କାହା ଉପରେ ହାତ ମାରୁମାରୁ ପଢ଼ିପାରୁଥିଲେ ?
11. ଗୋଟିଏ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଖରାପ ହେଲେ ଅନ୍ୟ ସବୁ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ କ'ଣ ହୁଏ ?
12. କେଉଁମାନେ ଶାରୀରିକ ବିକଳାଙ୍ଗ ହେଲେବି ଅନ୍ୟ ସବୁ ଗୁଣରେ ପାରଙ୍ଗମ ?
13. ସେମାନେ କେଉଁଠିରେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରିପାରୁଛନ୍ତି ଓ କାହାଠାରୁ ପୁରସ୍କୃତ ହେଉଛନ୍ତି ?

II. नीचे दिए गए वाक्यों में से उन शब्दों को पहचानिए जो अनुच्छेद में आए हैं।

1. ଜଙ୍ଗଲ ଭିତରେ ଝରଣାଟି କୁଳୁକୁଳୁ ଶବ୍ଦ କରି ବହି ଯାଉଛି ।
2. ଗଛଲତା ଗୁଡ଼ିକ ରଙ୍ଗ ବେରଙ୍ଗର ଫୁଲ ଫଳରେ ଭରା ।
3. ପ୍ରଜାପତି ଫୁଲରୁ ଫୁଲକୁ ଉଡ଼ୁଥିବାର ଆମେ ଦେଖିଲୁ ।
4. ମନ୍ଦିରରେ ସନ୍ଧ୍ୟା ଘଣ୍ଟା ବାଜିଲା ।
5. ଦୂରରୁ ପ୍ରାର୍ଥନା ସଂଗୀତ ଭାସି ଆସିଲା ।
6. ସତରେ, ପ୍ରକୃତି କେଡ଼େ ସୁନ୍ଦର !

III. अनुच्छेद के आधार पर दिए गए कथनों में से सही कथन पहचानिए।

1. ଝରଣାଟିଏ କୁଳୁକୁଳୁ ଶବ୍ଦ କରି ବହିବ ।
2. ଭର୍ଷରମାନେ ଫୁଲରୁ ଫୁଲକୁ ଉଡ଼ି ବୁଲୁଥିବାର ତୁମେ ଦେଖି ପାରୁଛୁତ ?
3. ଘଣ୍ଟା ବାଜିଲାଣି, ଗାଡ଼ି ଛାଡ଼ିବ ।
4. ଛୁଟି ଘଣ୍ଟା ବାଜିଲେ କେହି ଘରକୁ ଯିବେ ନାହିଁ ।
5. ସତରେ, ଆମ ବିଦ୍ୟାଳୟ କେଡ଼େ ସୁନ୍ଦର !
6. ଶିକ୍ଷୟତ୍ରୀମାନେ ଖେଳଣା ଓ ଛୁବି ଦେଖାଇ ପଢ଼ାନ୍ତି ନାହିଁ ।

IV. ଓଡ଼ିଆ ମେଁ ଅନୁବାଦ କ଼ିଜି଼଼଼ ।

उसने चलते चलते मुझ से कहा। "देखो, रात हो गई है। तुम को जल्दी चलना होगा। चलते चलते ही हम बातें करेंगे।" "सुनो, आज मेरे दफ्तर में पहली बार मेरा एक अनुभव हुआ। मैं तो मधुप्रिया को गाना गाती गाती पत्र टैप करते हुए देखा।" "क्या, तुम छुप कर उस का गाना सुन रहे थे? कोई काम नहीं किया?" "ऐसा कैसा हो सकता है? फिर भी गाना सुनते सुनते काम करने की आदत मेरी नहीं है। मैं एक समय एक ही काम कर सकता हूँ।" "क्या सुरेश, तुम्हें मधुप्रिया की गीत अच्छा नहीं लगा। इसलिए ऐसे बोल रहे हो?" "नहीं भाई, काम करने के समय मुझे और कुछ करना, सुनना या देखना बिलकुल पसंद नहीं।" "छोड़ो यार, तुम्हारे जैसे कई लोगों को मैं ने देखा है। मन में एक सोच और बात में उस की उलटी बात।" "नहीं यार, मैं सच बोल रहा हूँ। गीत सुनते सुनते मुझे काम में लगन रखना मुश्किल हो गया था।" बसवाले हर्न करते करते ऊब गए होंगे। दौड़ो दौड़ो, तुम्हारा सीट पकड़ो। मैं आटो में चला जाऊँगा।"

V. हिंदी में अनुवाद कीजिए ।

ଆଜିକାଲି ନିରକ୍ଷରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରୌଢ଼ଶିକ୍ଷା କେନ୍ଦ୍ର ଖୋଲାହେବା ବହୁତ ଜରୁରି । ସେମାନେ ହସିହସି ଆଗ୍ରହର ସହ ପ୍ରୌଢ଼ଶିକ୍ଷା କେନ୍ଦ୍ରକୁ ପଢ଼ିବାକୁ ଆସିଥାନ୍ତି । ଆଉ ମଧ୍ୟ ପାଠ ପଢ଼ିପଢ଼ି ଅନେକ କିଛି ଶିଖିଥାନ୍ତି । ରମାର ଖୁଡ଼ୀ ଜଣେ ନିରକ୍ଷର । ଏବେ ସେ ପ୍ରୌଢ଼ଶିକ୍ଷା କେନ୍ଦ୍ରକୁ ଯାଇକରି ଅନେକ କିଛି ବହି ପଢ଼ି ପାରିଲେଣି ଆଉ ଲେଖି ପାରିଲେଣି । ଏଥର ସେ ମୋ ପାଖକୁ ଏକ ଚିଠି ଲେଖିଥିଲେ । ସେଇ ଚିଠି ପଢ଼ୁପଢ଼ୁ ମୁଁ ଖୁସି ହୋଇଗଲି । ସତରେ ଯେଉଁମାନେ ନିରକ୍ଷର ସେମାନେ ସାକ୍ଷର ହୋଇସାରିଲା ପରେ ସେମାନେ ନିଜକୁ ଅନ୍ୟ ଦଶଜଣଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ସମାନ ମନେ କରନ୍ତି । ଭାଷାକୁ ଛାଡ଼ିକରି ସାକ୍ଷରତାର ପରିକଳ୍ପନା ଅସମ୍ଭବ । ଅକ୍ଷରକ୍ରମ ସହିତ ଶବ୍ଦକ୍ରମକୁ ଯୋଡ଼ିକରି ଦେଖେଇବା ଉଚିତ । ଆଜିକାଲି ପିଲାଙ୍କର ଉଭୟ ଅକ୍ଷରସଂଖ୍ୟା ଓ ଅକ୍ଷରକ୍ରମ ବିଷୟରେ ଧାରଣା ଅସ୍ପଷ୍ଟ । ସାଧାରଣତଃ ଏବେ ଓଡ଼ିଆ କଥିତ ଭାଷାରେ ଦେଖାଯାଉଛି ଯେ, ବହୁତ ପଢ଼ିପଢ଼ି ଆସିଲା

-घा + -ञ + -थिवा = घाञ्थिवा 'जाते हुए'
 जा + -उ + थिवा = जाऊथिवा
 थाप् + ञ + थिवा = थाञ्थिवा 'आते हुए'
 आस् + -उ + -थिवा = आसुथिवा

वाक्य (5) का रेखांकित शब्द उपर्युक्त प्रयोग का वैकल्पिक कियारूप है जो मूल क्रिया के साथ -उ+-थिवा+-र जोड़कर बना हुआ है। जैसे :-

-खेल् + -ञ + -थिवा + -र = खेल्थिवा
 -खेळ + -उ + -थिवा + र = खेळुथिवार 'खेलते हुए'
 -गा + -ञ + -थिवा + -र = गाञ्थिवा
 -गा + -उ + -थिवा + -र = गाउथिवार 'गाते हुए'

ପାଠ 17

ପଣା ସଂକ୍ରାନ୍ତି ପଣା ସଂକ୍ରାନ୍ତି

ପଣା ସଂକ୍ରାନ୍ତି

ଅଜିତ : ଆଜି ଓଡ଼ିଆବାଲାଙ୍କର 'ପଣା
ସଂକ୍ରାନ୍ତି' ଅଟେ । ଏହି
ଉତ୍ସବକୁ 'ବିଷୁବ ସଂକ୍ରାନ୍ତି'
ମଧ୍ୟ କୁହନ୍ତି । ଆଜି ପରା
'ରତ୍ନଗିରି'ରେ 'ବିଷୁବ ମିଳନ'
ହେଉଛି । ତୁ କ'ଣ
'ବିଷୁବ ମିଳନ' ଦେଖିବା ପାଇଁ
କେବେ 'ରତ୍ନଗିରି' ଯାଇଥିଲୁ
କି?

ଆଭାସ : ନାଁ, ମୁଁ କେତେ ମଧ୍ୟ
'ବିଷୁବ ମିଳନ' ଦେଖିନାହୁଁ ।

ଅଜିତ : ଆଜି ଚାଲ । ସେଠି 'ନିଆଁଝାମୁ'
ଦେଖିବୁ । ଦେଖିବୁ, ସେଠି
କେମିତି ଜଳନ୍ତା ନିଆଁରେ
ଲୋକେ ଚାଲିବେ । ମେଳାକୁ
ବହୁତ କିଣା-ବିକାବାଲା
ଆସନ୍ତି । ପାହାଡ଼ ଉପରକୁ
ଗୋଟାଏ ଉଠାଣି ରାସ୍ତା
ଯାଇଛି । ତା' ଦି ପାଖରେ
ସବୁରକମର ଦୋକାନ । ରାତିରେ
କିଣିବାବାଲାଙ୍କର ଭିଡ଼ ଜମିବ ।
ମହାକାଳ ମନ୍ଦିର, ବୌଦ୍ଧ ମୁର୍ତ୍ତି

ଅଜିତ : ଆଜି ଓଡ଼ିଆବାଲାଙ୍କର 'ପଣା
ସଂକ୍ରାନ୍ତି' ହେ । ଇସ୍ ଉତ୍ସବ କୋ 'ବିଷୁବ
ସଂକ୍ରାନ୍ତି' ମି କହତେ ହେଁ । ଆଜ
'ରତ୍ନଗିରି' ମେଁ 'ବିଷୁବ ମିଳନ' ହୋ ରହା
ହେ । କ୍ୟା ତୁମ 'ବିଷୁବ ମିଳନ' ଦେଖନେ
କେଲିଏ 'ରତ୍ନଗିରି' ଗଏ ଥେ ?

ଆଭାସ : ନହିଁ, ମେଁନେ କମି ମି 'ବିଷୁବ ମିଳନ'
ନହିଁ ଦେଖା ହେ ।

ଅଜିତ : ଆଜି ଚଲ । ସେଠି 'ନିଆଁଝାମୁ' ଦେଖିବୁ ।
ସେଠି ଦେଖିବୁ (କି) କେସେ ଜଳତୀ ଆଗ
ପର ଲୋଗ ଚଲେବୁ । ମେଲେ ମେଁ ବହୁତ ବେଚନେ-
ଖରିଦନେବାଲେ ଆତେ ହେଁ । ପହାଡ଼ କେ
ଠୁପର ଜାନେ କେଲିଏ ଏକ ଆରୋହି
ରାସ୍ତା ହେ । ଓସକେ ଦୋନୋଁ ତରଫ ହର
ପ୍ରକାର କି ଦୁକାନେଁ ହେଁ । ରାତ ମେଁ
ଖରିଦନେବାଲୋଁ କି ଶିଡ଼ି ଲଗେବୁ ।
ମହାକାଳ ମନ୍ଦିର, ବୁଦ୍ଧ ମୂର୍ତ୍ତିଆଁ ଓ
ବହୁତ ସାରେ ଶ୍ତୁପ ବିଜଳି ସେ
ଆଲୋକିତ ରହେବୁ ।

ଓ ସୁପ ଗୁଡ଼ିକ ବିଜୁଳି
ଆଲୁଅରେ ଆଲୋକିତ ହେବ ।

ଆଭାସ : ମୋ ବୋଉ ଆଜି ସକାଳୁ
'ଲଳିତଗିରି' ଯାଇଛି । ବଡ଼
ଭାଇ ବି 'ଉଦୟଗିରି' ମେଳାକୁ
ଯିବେ । ମୁଁ ଘର ଛାଡ଼ି ଯିବି
କେମିତି ?

ଅଜିତ : ହଁ, ଆଜି ସକାଳେ ମାଉସୀଙ୍କୁ
ତ ମୁଁ ଯାଉଥିବାର ଦେଖିଛି ।
କ'ଣ ମଉସା ନାହାନ୍ତି କି ?

ଆଭାସ : ବାପାଙ୍କର କଲିକତା ଯିବା
ଦୁଇମାସ ହୋଇଗଲା । ଘରେ
ଆଜି କେହି ନାହାନ୍ତି । ମୋତେ
ସବୁ କିଛି ଦେଖାଶୁଣା
କରିବାକୁ ପଡୁଛି ।

ଅଜିତ : ଆଜି ରାତିରେ ସେଠିକି ପାଲା
ଗାଆଣ ଆସୁଛନ୍ତି । ଗାୟକଙ୍କ
ଡାହାଣ ପାଳିଆ ବଡ଼
କହିଲାବାଲା । ସେଠାରେ
ଗାଉଣା ବାଜଣା ହେବ ।
ଆମେ ସାଙ୍ଗ ହୋଇ ଯିବା ।

ଆଭାସ : ନାହିଁ, ମୁଁ ଯାଇ ପାରିବି
ନାହିଁ । କାଲି କଲେଜରେ
ଆମର ଇଂରାଜୀ ପଢ଼ା ଆରମ୍ଭ
ହେବ । ସେଠିକି ଗଲେ
କଲେଜକୁ ଯାଇ ହେବ
ନାହିଁ ।

ଆଭାସ : मेरी माँ आज सुबह ही 'ललितगिरि'
गई हैं। बड़े भाइ भी 'उदयगिरि' मेले
को जाएँगे। मैं घर छोड़ कर कैसे
जाऊँगा?

अजित : हाँ, मैं ने आज सुबह मौसी को जाते
हुए देखा है। क्या मौसाजी नहीं हैं ?

आभास : पिताजी (का) कलकत्ते गए दो महीने
हो गए। आज घर में कोई नहीं है।
मुझे सब का देखरेख करनी पड़ती
है।

अजित : आज रात को वहाँ 'पाला गाहाण'
आ रहे हैं। गायक के दाहिने ओर
जो रहते हैं वे बड़े बोलनेवाले हैं।
वहाँ गाना-बजाना होगा। हम साथ-
साथ चलेंगे।

आभास : नहीं, मैं नहीं जा सकूँगा। कल
कॉलेज में हमारी अँग्रेजी की पढ़ाई
आरंभ होगी। वहाँ जाने से कॉलेज
जाना संभव नहीं होगा।

अजित : मुझे अकेले जाना अच्छा नहीं
लगेगा।

आभास : तुम तो कल के लिए पढ़ना-लिखना
खत्म करके आए हो। लेकिन मैंने
कुछ भी पढ़ाई नहीं की। क्षमा
कीजिए(गा), भाई साहब। मैं इस
बार मेले के लिए नहीं जा सकूँगा।

ଅଜିତ : ମୋତେ ଏକୃଷ୍ଟିଆ ଯିବାକୁ
ଭଲ ଲାଗିବ ନାହିଁ ।

ଆଭାସ : ତୁମେ କାଲି ପାଇଁ ଲେଖା
ପଢ଼ା ସାରି ଆସିଛୁ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ
କିଛି ପଢ଼ାପଢ଼ି କରିନାହିଁ ।
କ୍ଷମା କରିବ ଭାଇ । ଏଥର
ମେଳା ପାଇଁ ଯାଇ ପାରିବି
ନାହିଁ ।

ଅଜିତ : ଗତବର୍ଷ ରତ୍ନଗିରି-ବୌଦ୍ଧକୀର୍ତ୍ତି
ଦେଖିବାକୁ ଜାପାନ, ଥାଇଲ୍ୟାଣ୍ଡ,
ମେନ୍ମାରରୁ ଲୋକ
ଆସିଥିଲେ । ଆମ ଉତ୍ସବ ଓ
ମେଳା ଦେଖିବା ପାଇଁ
ବର୍ତ୍ତମାନ ମଧ୍ୟ ବହୁତ ଲୋକ
ଅଛନ୍ତି । ସେମାନେ ଏଥର
ମଧ୍ୟ ଦୂର ଦୂରରୁ ଆସିବେ ।
କିନ୍ତୁ ତୁ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏତେ
ପାଖରେ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ମେଳା
ଦେଖି ପାରିଲ ନାହିଁ ।

ଆଭାସ : ଇଏତ ସବୁ ଇତିହାସ । ଗତ
କଥାକୁ ଭାବି ଆଉ ଲାଭ
କଣ ? ମୋ ପାଇଁ ମୋର
ବର୍ତ୍ତମାନ ଓ ଭବିଷ୍ୟତହିଁ
ସର୍ବସ୍ଥ ଅଟେ ।

ଅଜିତ : ଆରେ! ତୁ ତ ଭାରି
କୁହାଳିଆ ହୋଇ ଗଲୁଣି ।
ପାଠୁଆ ପିଲାଙ୍କୁ ବୁଝେଇବ
କ'ଣ ? ଠିକ୍ ଅଛି ମାଉସୀ

ଅଜିତ : पिछले वर्ष रत्नगिरि-बौद्धकीर्ति
देखने के लिए जापान, म्यानमार,
थाइलैण्ड आदि देशों से बहुत लोग
आए थे। हमारे उत्सव तथा मेला
देखनेवाले अभी भी बहुत हैं। वे इस
बार भी दूर दूर से आएँगे। लेकिन
तुमने आज तक इतनी पास रहने
पर भी मेला नहीं देखा है। यह बड़े
दुर्भाग्य की बात है।

आभास : यह सब इतिहास है। बीती बातों के
बारे में सोचने से क्या फायदा? मेरे
लिए अपना वर्तमान और भविष्य
ही सर्वस्व है।

अजित : अरे ! तू तो बहुत बोलनेवाला हो
गया है। पढ़ेलिखों को कैसे
समझाना ? ठीक है। मौसी के आने
पर ही तेरी बात बनेगी।

आभास : अच्छा भाई, पान की गिलौरी तो
खाओ ?

अजित : मैं पान खानेवाला नहीं हूँ। पान
खाना एक खराब अभ्यास है। यह
तो तू जाननेवाला है।

आभास : ठीक है। शाम को हमारे घर जरूर
आना।

ଆସନ୍ତୁ ତୋ କଥା
ପଢ଼ିବ ।

ଆଭାସ : ହଉ ଭାଇ, ପାନ ଖଣ୍ଡେ
ଖାଇ ଯାଅ ?

ଅଜିତ : ମୁଁ ପାନ ଖାଇବାବାଲା ନୁହେଁ ।
ପାନ ଖାଇବା ଏକ ଖରାପ
ଅଭ୍ୟାସ । ଇଏତ ତୁ
ଜାଣିବାବାଲା ।

ଆଭାସ : ଠିକ୍ ଅଛି, ସଞ୍ଜ ବେଳକୁ
ଆମ ଘରକୁ ନିଶ୍ଚୟ ଆସିବ ।

ଅଜିତ : ତୁ ତ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ
ଆସିବାବାଲା ନୁହଁ । ମୁଁ କ'ଣ
ପାଇଁ ଆସିବି ?

ଆଭାସ : ଆରେ ଭାଇ, ମୁଁ ତ
ଯିବାବାଲା । ତୁ ଏତେ ଶୀଘ୍ର
ରାଗିଯାଉଛୁ କାହିଁକି ?

ଅଜିତ : ମୁଁ ତ ରାଗିବାବାଲା ନୁହେଁ ।
ମୁଁ ତୋ ବିଷୟରେ ସତ
କହିଲି ।

ଆଭାସ : ମୁଁ ତୁମକୁ ଭଲ ଭାବରେ
ଜାଣିଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ
ଯାଉଛି । ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ତୁମ
ଘରକୁ ନିଶ୍ଚୟ ଆସିବି । ଆମେ
ସାଙ୍ଗ ହୋଇ ମେଳା
ଦେଖିବାକୁ ଯିବା ।

अजित : तू तो मेरे साथ आनेवाला नहीं है । मैं
किसलिए आऊँ ?

आभास : अरे भाई साहब, मैं तो जानेवाला हूँ ।
तुम क्यों इतनी जल्दी गुस्सा करते
हो ?

अजित : मैं तो गुस्साकरनेवाला नहीं हूँ । मैंने
तेरे बारे में सच ही बोला ।

आभास : मैं तुमको अच्छी तरह जानता हूँ ।
अभि मैं जाता हूँ । शामको तेरे घर
अवश्य आऊँगा । हम साथ साथ मेल
देखने जाएँगे ।

शब्दार्थ

ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ

ଓଡ଼ିଆବାଲା

ମେଳା

ବିଷୁବ ମିଳନ

ବିଷୁବ ସଂକ୍ରାନ୍ତି

ନିଆଁଝାମୁ

ବୌଦ୍ଧ ମୂର୍ତ୍ତି

ସ୍ତୂପ

ଜଳନ୍ତୁ ନିଆଁ

ଦୋକାନୀ

ଉଠାଣି ରାସ୍ତା

ପାଖ

ରକମ

କିଣିବା

ଦେଖାଶୁଣା

ସାଙ୍ଗହେବା

ଏକୁଟିଆ

ଲେଖାପଢ଼ା

ପଢ଼ାପଢ଼ି

ଗଡ଼କଥା

କୁହାଳିଆ

ପାଠୁଆ ପିଲା

କଥା ପଢ଼ିବା

ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ

ଖଣ୍ଡେ

ଯିବାଲୋକ

ନିଶ୍ଚୟ

ହିନ୍ଦୀ ଅର୍ଥ

ଓଡ଼ିଆ ଲୋଗ

ମେଳା

'ବିଷୁବ ମିଳନ'

'ବିଷୁବ ସଂକ୍ରାନ୍ତି'

'ନିଆଁଝାମୁ' (ଆଗ ପର ଚଳନା)

ବୌଦ୍ଧ ମୂର୍ତ୍ତି

ସ୍ତୂପ

ଜଳନ୍ତୀ ଆଗ

ଦୁକାନଦାର

ଆରୋହୀ ରାସ୍ତା

ତରଫ

କିସ୍ମ/ପ୍ରକାର

ଖରିଦନା

ଦେଖ-ଭାଲ

ସାଥ ହୋନା

ଅକେଲା

ପଢ଼-ଲିଖ

ପଢ଼ନା

ବିତୀ ବାତେ

ବୋଲନେବାଲା, ବାତୁନୀ, ବାଚାଲ

ପଢ଼େ ହୁଏ ବଚ୍ଚୋ

ବାତ ବନେଗୀ

ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ

ଏକ (ଗିଲୌରୀ)

ଜାନେବାଲା

ଜସ୍ତ

କିଣାବିକାବାଲା	खरीदने-बेचनेवाले
କହିଲାବାଲା	बातूनी
କିଣିବାବାଲା	खरीददार, ग्राहक
ଗାୟକ	गानेवाला

अभ्यास

I. (1) नीचे दिए गए वाक्य दोहराइए ।

1. ଆମ ଓଡ଼ିଶାର ମେଳା ଉତ୍ସବ ଦେଖିବାବାଲା ବହୁତ ଅଛନ୍ତି ।
2. କଟକ ବାଲିଯାତ୍ରାରେ କିଣାବିକାବାଲା ଆସିବେ ।
3. ତୁ ତ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଆସିବାବାଲା ନୁହେଁ ।
4. ନାଁ, ମୁଁ ପାନ ଖାଇବାବାଲା ନୁହେଁ ।
5. ମୁଁ ତ ରାଗିବାବାଲା ନୁହେଁ ।
6. ଓଡ଼ିଶାବାଲା 'ପଣାସଂକ୍ରାନ୍ତି' କୁ 'ବିଷୁବ ସଂକ୍ରାନ୍ତି' ମଧ୍ୟ କୁହନ୍ତି ।
7. ଓଡ଼ିଆବାଲା ଦୁର୍ଗାପୂଜାକୁ ଜାକଜକମରେ ପାଳନ କରନ୍ତି ।
8. ମହୀଶୂରବାଲାଙ୍କର ଦୁର୍ଗାପୂଜା ବିଶ୍ୱପ୍ରସିଦ୍ଧ ଅଟେ ।
9. ପଢ଼ିବାବାଲାଙ୍କର ଭବିଷ୍ୟତ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଅଟେ ।
10. ତୁ ତ ଭାରି କହିଲାବାଲା ।
11. ତୁ କ'ଣ ମେଳାକୁ ଯିବାବାଲା ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ କି ?

(2)

1. ମୋତେ ସବୁକିଛି ଦେଖାଶୁଣା କରିବାକୁ ପଡୁଛି ।
2. ତୁମେ ସବୁ ଲେଖାପଢ଼ା ସାରି ଆସିଛୁ ।
3. ଆମର ଖିଆପିଆ ସରିଲାଣି ।
4. ଝିଅ ବାହାଘରରେ କ'ଣ କ'ଣ ଦିଆନିଆ ହେଲା ?
5. ମୋତେ ପ୍ରତିଦିନ ସ୍କୁଲକୁ ଯିବା ଆସିବା କରିବାକୁ ପଡୁଛି ।
6. ଆଜି ଆମ କୁବରେ ଗାଉଣା ବାଜଣା ହେବ ।

(3)

1. ମୁଁ କିଛି ପଢ଼ାପଢ଼ି କରିନାହିଁ ।
2. ତୁମେ କିଛି ଲେଖାଲେଖି କରିନାହିଁ ।
3. ସେମାନେ ହସାହସି ହେଉଛନ୍ତି ।
4. ପରୀକ୍ଷାରେ ଦେଖାଦେଖି ହୋଇ ଲେଖ ନାହିଁ ।

5. ମରାମତି ହୋଇ ସେମାନେ ରକ୍ତାକ୍ତ ହେଲେଣି ।
6. ପିଲା ଦୁଇଜଣ ହାତ ଧରାଧରି ହୋଇ ଆସୁଛନ୍ତି ।

II. ନିचे दिए गए प्रश्न तथा उन के उत्तर दोहराइए ।

1. ଉଠାଣି ରାସ୍ତାଟି କେଉଁଆଡ଼େ ଯାଇଛି ?
2. ଉଠାଣି ରାସ୍ତାଟି ପାହାଡ଼ ଉପରକୁ ଯାଇଛି ।
3. ଦୋକାନରେ କେଉଁମାନଙ୍କର ବେଶୀ ଭିଡ଼ ?
4. ଦୋକାନରେ କିଣିବାବାଲାଙ୍କର ବେଶୀ ଭିଡ଼ ।
5. କାହାର କଲିକତା ଯିବା ଦୁଇମାସ ହୋଇଗଲା ?
6. ବାପାଙ୍କର କଲିକତା ଯିବା ଦୁଇମାସ ହୋଇଗଲା ।
7. କିଏ ଭାରି କୁହାଳିଆ ହୋଇଗଲାଣି ?
8. ଆଭାସ ଭାରି କୁହାଳିଆ ହୋଇଗଲାଣି ।
9. କେଉଁଠିକୁ ବିଦେଶୀ ଦେଶଶାହାରୀ ଆସୁଛନ୍ତି ?
10. ରତ୍ନଗିରିକୁ ବିଦେଶୀ ଦେଶଶାହାରୀ ଆସୁଛନ୍ତି ।

III. कोष्ठक में दिए गए शब्दों में से उपयुक्त शब्दों का प्रयोग कर वाक्य पूरे कीजिए ।

1. ମୋ ଗୋଡ଼ _____ ନିଆଁରେ ପୋଡ଼ିଗଲା । (ଚଳନ୍ତା, ଜଳନ୍ତା)
2. ପାହାଡ଼ ଉପରୁ ତଳକୁ ଗୋଟିଏ _____ ରାସ୍ତା ଅଛି । (ଉଠାଣି, ଗଡ଼ାଣି)
3. ଏ ଦୋକାନର _____ କିଏ ? (ଦୋକାନ, ଦୋକାନୀ)
4. ଯୋଗୀବାବୁ ଜଣେ _____ ଲୋକ । (କୁହାଳିଆ, କୁହା)
5. କଥାରେ ଅଛି _____ ପୁଅର ଭାଗ ନାହିଁ । (ଶୋଇବା, ଶୁଆ)
6. ସଙ୍ଗାତ! _____ କଥା ଗଲାଣି । (ଯାଉଥିବା, ଗଲା)

IV. नीचे दिए गए वाक्यों के रेखांकित शब्दों के स्थान पर कोष्ठक में दिए गए शब्दों के उपयुक्त रूपों का प्रयोग कर वाक्य बनाइए ।

1. ଆଜି ଆମ ଗାଁରେ ନାଟବାଲାଙ୍କର ଭିଡ଼ ହେବ । (ଯାତ୍ରା)
2. ଗାଆଣବାଲାଙ୍କର ଆଜି ରାତିରେ ପ୍ରୋଗ୍ରାମ ଅଛି । (ପାଲା)
3. ଯିବାବାଲାଙ୍କର ସେଠିକୁ ଯିବା ଉଚିତ୍ । (ଶୁଣିବା)
4. ଦୋକାନୀବାଲାଙ୍କର ଭଲଭାବେ ଦେଖିବା ଉଚିତ୍ । (ଦେଖିବା)
5. ନାଟବାଲାଙ୍କର ବିଦାକି ଦେଉଦିଅ । (ବାଜା)

V. कोष्ठक में दिए गए हिंदी शब्दों के समानार्थक ओड़िआ शब्दों का प्रयोग कर वाक्य पूरे किजिए ।

1. ତୁମେ _____ ଫୁଲକୁ ଛିଡ଼ାଅ ନାହିଁ । (हिलते हुए)
2. ପିଠା _____ ଙ୍କୁ ପିଠା ଦିଅ । (खानेवालों को)
3. ଭାଇଙ୍କର କାନପୁର _____ ମାସେ ହୋଇଗଲା । (गए)
4. କାଲି ଆମ ଓଡ଼ିଆ _____ ଶେଷ ହେବ । (पढ़ाई)
5. ମୂର୍ଖ ପିଲାଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା _____ ପିଲାଙ୍କୁ ବୁଝେଇବା କଷ୍ଟ । (पढ़े-लिखे)

VI. उदाहरण के अनुसार दिए गए वाक्यों के निषेध वाचक रूप बनाइए ।

उदाहरण:- ହୁଁ, ମୁଁ ରତ୍ନଗିରି ମେଳାକୁ ଯିବି ।
ନାଁ, ମୁଁ ରତ୍ନଗିରି ମେଳାକୁ ଯିବି ନାହିଁ ।

1. ହୁଁ, ବୌଦ୍ଧ ମୂର୍ତ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ବିହୁଳି ଆଲୁଅରେ ସଜା ହେବ ।
2. ହୁଁ, ବୋଉ ଆଜି ଲଳିତଗିରି ଯାଇଛୁ ।
3. ହୁଁ, କାଲି ଆମର ଇଂରାଜୀ ପଢ଼ା ଆରମ୍ଭ ହେବ ।
4. ହୁଁ, ମେଳାକୁ ବହୁତ ଦୋକାନୀ ଆସିଛନ୍ତି ।
5. ହୁଁ, ମୁଁ କାଲି ପାଇଁ ଲେଖା ପଢ଼ା ସାରି ଆସିଛି ।
6. ହୁଁ, ମୁଁ ତୁମ କଥା ମାନିବି ।

VII. कोष्ठक में दिए गए प्रश्नवाचक शब्दों में से उपयुक्त शब्द चुन कर प्रत्येक वाक्य के तीन-तीन प्रश्नवाचक वाक्य बनाइए ।

(କିଏ, କ'ଣ, କେତେବେଳେ, କେଉଁଠାରେ, କାହିଁକି, କାହାକୁ, କାହାର, କେମିତି, କେଉଁମାନଙ୍କର, କେବେ)

उदाहरण:- ଆଜି ରତ୍ନଗିରିରେ ବିଷୁବ ମିଳନ ହେଉଛି ।
- କେବେ ରତ୍ନଗିରିରେ ବିଷୁବ ମେଳନ ହେଉଛି ?
- ଆଜି କେଉଁଠାରେ ବିଷୁବ ମିଳନ ହେଉଛି ?
- ଆଜି ରତ୍ନଗିରିରେ କ'ଣ ହେଉଛି ?

1. କାଲି ଗାଁରେ କିଣିବାବାଲାଙ୍କର ଭିଡ଼ ଜମିବ ।
2. ବୋଉ ଆଜି ସକାଳୁ ଲଳିତଗିରି ଯାଇଛୁ ।
3. କାଲି ଆମର ଓଡ଼ିଆ ପଢ଼ା ଆରମ୍ଭ ହେବ ।
4. ଆଜି ସକାଳୁ ମାଉସୀଙ୍କୁ ମୁଁ ମନ୍ଦିର ଯାଉଥିବାର ଦେଖିଛି ।

5. କାଲି ବାଣୀବିହାରରେ ଯାତ୍ରାବାଲାଙ୍କର ପ୍ରୋଗ୍ରାମ୍ ଅଛି ।

VII. उदाहरण के अनुसार, उपयुक्त स्थान पर, दिए गए शब्दों का प्रयोग कर वाक्यों का विस्तार किजिए।

उदाहरण:- ସେମାନେ ନିଆଁରେ ଚାଲିବେ । (ଜଳନ୍ତା)
ସେମାନେ ଜଳନ୍ତା ନିଆଁରେ ଚାଲିବେ ।

1. ଗାଡ଼ିଟି ରାସ୍ତାରେ ଜୋରରେ ଚାଲୁଛି । (ଗଡ଼ାଣି)
2. ରାସ୍ତାରେ ଭାରି ଭିଡ଼ । (ଯିବାବାଲାଙ୍କର)
3. ନାତିବାପିଲାମାନେ ଓଡ଼ିଶୀ ନାଚ ନାଚିବେ । (ରବୀନ୍ଦ୍ରମଣ୍ଡପରେ)
4. ଆଜି ବିଷୁବ ମିଳନ ହେଉଛି । (ରତ୍ନଗିରିରେ)
5. ସେମାନେ କିଛି ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । (ଲେଖାପଢ଼ା)

VIII. उदाहरण के अनुसार दिए गए वाक्यों का परिवर्तन कीजिए।

उदाहरण:- ଅମୋଲ୍ ହିନ୍ଦୀ ଗୀତ ଗାଉଛି ।
ଅମୋଲ୍ ହିନ୍ଦୀ ଗୀତ ଗାଇବାବାଲା ଅଟେ ।

1. ମୋ ବାପା କୁନ୍ତଳା କୁମାରୀଙ୍କ ବିଷୟରେ ଜାଣିଛନ୍ତି ।
2. ସରସ୍ୱତୀ ରାମାୟଣ ଭଲ ବୋଲେ ।
3. କୁଞ୍ଜୁମ ଭଲ ଭାବରେ ଓଡ଼ିଶୀ ନୃତ୍ୟ ନାଚେ ।
4. ମୋ ବଡ଼ ଭାଇ ଓଡ଼ିଆରେ କବିତା ଲେଖନ୍ତି ।
5. ମୁଁ ଏଥର ମେଳାକୁ ଯିବି ।
6. ମୁଁ ରାଗିବି ।

IX. नीचे दिए गए वाक्य युग्मों को मिला कर एक एक वाक्य बनाइए।

उदाहरण:- ଆଜି ସକାଳେ ମାଉସୀଙ୍କୁ ମୁଁ ଦେଖିଛି ।
ସେ ମନ୍ଦିର ଯାଉଥିଲେ ।
ଆଜି ସକାଳେ ମାଉସୀଙ୍କୁ ମନ୍ଦିର ଯାଉଥିବାର ମୁଁ ଦେଖିଛି ।

1. ଆଜି ସକାଳେ ରାଜାକୁ ମୁଁ ଦେଖିଛି ।
ସେ ଦିଲ୍ଲୀ ଯାଉଥିଲେ ।
2. ପହରଦିନ ଅପାଙ୍କୁ ମୁଁ ଦେଖିଛି ।

- ସେ ଲାଭହେବାର ଯାଉଥିଲେ ।
3. କାଲି ରାତିରେ ଗୋପଳବାବୁଙ୍କୁ ମୁଁ ଦେଖିଛି ।
ସେ ବହି ଦେଉଥିଲେ ।
  4. ରବିବାର ଦିନ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ମୁଁ ଦେଖିଛି ।
ପିଲାମାନେ ନନ୍ଦ କାନନ ଯାଉଥିଲେ ।
  5. ସୋମବାର ଦିନ ବାପାଙ୍କୁ ମୁଁ ଦେଖିଛି ।
ସେ ଲିଙ୍ଗରାଜ ମନ୍ଦିର ଯାଉଥିଲେ ।

पढ़िए और समझिए

ଓଡ଼ିଶାରେ ଜଗନ୍ନାଥ ଧର୍ମ ଓ ସଂସ୍କୃତି ओड़िशारे जगन्नाथ धर्म ओ संस्कृति

ଓଡ଼ିଆରେ ଏକ କଥା ଅଛି ଯେ, "ଜୟ ଜଗନ୍ନାଥ ସ୍ବାମୀ ନୟନ ପଥ ଗାମୀ ଭବ ତୁମେ" । ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ପବିତ୍ର ଓ ରମଣୀୟ ଲୀଳାକ୍ଷେତ୍ର ପୁରୀ ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ର, ନୀଳାଚଳ, ପୁରୁଷୋତ୍ତମକ୍ଷେତ୍ର, ନୀଳଗିରି, ନୀଳାଦ୍ରୀ, ଶଙ୍ଖକ୍ଷେତ୍ର ଇତ୍ୟାଦି ନାମରେ ବିଦିତ । ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ ମଧ୍ୟରୁ ପୁରୀ ଅନ୍ୟତମ ଧାମ ରୂପରେ ପ୍ରସିଦ୍ଧି ଲାଭ କରିଛି । ପୁଣି ଜଗନ୍ନାଥ ବହୁ ନାମରେ ବିଦିତ । ଚକାଡ଼ୋଳା, ମହାପ୍ରଭୁ, ପତିତପାବନ, କଳାଶ୍ରୀମୁଖ, ବଡ଼ ଠାକୁର, ବଡ଼ଦିଅଁ ଓ କାଳିଆ ଇତ୍ୟାଦି ।

ଓଡ଼ିଆବାଲାଙ୍କ ମତରେ ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ବିଦ୍ୟମାନ । ଜଗନ୍ନାଥ ଧର୍ମ ଓ ଜଗନ୍ନାଥ ସଂସ୍କୃତି ଆମର ଐତିହ୍ୟ । ଜଗନ୍ନାଥ କୁହେଳିକାମୟ, ଚିର ରହସ୍ୟମୟ । ତେଣୁ ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ତତ୍ତ୍ୱ ପ୍ରକାଶ କରିବା ସହଜସାଧ୍ୟ ନୁହେଁ । ଜଗନ୍ନାଥ ଧର୍ମ ହେଉଛି ସର୍ବ ଧର୍ମ ସମନ୍ୱୟ ଓ ଓଡ଼ିଆ ଜାତିର ସଂସ୍କୃତି । ଓଡ଼ିଆ ଜାତି ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ଏକାନ୍ତ ଆତ୍ମୀୟ ମନେକରି ସାଂସାରିକ ସୁଖ ଦୁଃଖ ଜଣାଏ । ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ଓଡ଼ିଆ ଜାତିର ଅନୁରାଗ

ଦେବତା । ଜୈନ, ବୌଦ୍ଧ, ବୈଷ୍ଣବ, ଶାକ୍ତ, ଶ୍ରୀଚୈତନ୍ୟଙ୍କ ପ୍ରେମ ଭକ୍ତି ଧର୍ମ ଓ ଦର୍ଶନକୁ ନେଇ ଜଗନ୍ନାଥ ନିଜର ନୀଳାଚଳରେ ପତିତପାବନ ବାନା ଉଡ଼ାଇ ରତ୍ନସିଂହାସନରେ ବିଜେ କରିଛନ୍ତି । କେତେକ ଗବେଷକ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ସମ୍ବନ୍ଧୀ ତ୍ରିରତ୍ନ (ବୁଦ୍ଧ, ଧର୍ମ, ସଂଘ) ସହିତ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ, ବଳଭଦ୍ର, ସୁଭଦ୍ରା ତ୍ରିମୂର୍ତ୍ତିର ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ଦେଖନ୍ତି । ଆଉ କେତେକ କୃଷ୍ଣଙ୍କର ଭାଇ ଓ ଭଉଣୀଙ୍କୁ ଜଗନ୍ନାଥ, ବଳଭଦ୍ର ଓ ସୁଭଦ୍ରା ବୋଲି କହନ୍ତି । ଜଗନ୍ନାଥ ପୀଠ ଶୈବ, ଶାକ୍ତ ଓ ବୈଷ୍ଣବ ଏହି ତିନି ଧର୍ମ ମତବାଦର ସମନ୍ୱୟ ପୀଠ । ଜଗନ୍ନାଥ ହେଉଛନ୍ତି ଏକାଧାରରେ ନୀଳମାଧବ, ଶ୍ରୀନୃସିଂହ, ଶ୍ରୀରାମ, ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଓ ଶ୍ରୀପୁରୁଷୋତ୍ତମ । ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ 'ରଥଯାତ୍ରା' ଜାତୀୟ ଐତିହ୍ୟ ସୂଚକ ସ୍ଥାବଳୀ ଯାତ୍ରା । ସାମାଜିକ ଢାଳା ଓ ଯନ୍ତ୍ରଣାରୁ ମୁକ୍ତି ଖୋଜୁଥିବା ଅଗଣିତ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଭୁ 'ରଥଯାତ୍ରା' ଦିନ ଦର୍ଶନ ଦେଇ ଦୁଃଖମୋଚନ କରନ୍ତି । ଜଗନ୍ନାଥ ପରମ୍ପରାରେ ଜାତିଭେଦ ବା ଅସ୍ପର୍ଶ୍ୟତା ନାହିଁ । ଚଣ୍ଡାଳ, ବ୍ରାହ୍ମଣ, ପାପୀ, ନୀଚ, ପଣ୍ଡିତ, ମୂର୍ଖ ସମସ୍ତଙ୍କ ପ୍ରତି ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ କରୁଣା ଦୃଷ୍ଟି ସମଭାବରେ ଅଛି । ସେ ହେଉଛନ୍ତି ଭକ୍ତର ଜଗନ୍ନାଥ । ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ଚଣ୍ଡାଳର ଦେବତା, ବ୍ରାହ୍ମଣର ଦେବତା, ରାଜାର ଦେବତା, ପ୍ରଜାର ଦେବତା, ଜନତାର ଦେବତା ସର୍ବୋପରି ଓଡ଼ିଶାର ଗଣଦେବତା ଓ ସଂସ୍କୃତିର ଦେବତା । ଓଡ଼ିଶାର ପଂରପରା ଅନୁସାରେ ବିବାହ ପୂର୍ବରୁ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ଆଗ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପତ୍ର ଦିଆଯାଏ ।

ଓଡ଼ିଶାର ସଂସ୍କୃତି, ଜନଜୀବନ ଓ ଧର୍ମପରି ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଚେତନାର ଧାରା ପ୍ରବାହିତ । ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ସାରଳା ଦାସଙ୍କ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯେତେ ଭକ୍ତି ମୂଳକ ରଚନା ତାହା ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଉପରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଛି । ସାରଳା ଦାସ ପ୍ରଥମ ଓଡ଼ିଆ କବି ଯେ, ଜଗନ୍ନାଥ ଓ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅଭେଦତ୍ୱ ପରିକଳ୍ପନା କରିଛନ୍ତି ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ବିଭିନ୍ନ ଧର୍ମର ଅଭ୍ୟୁତ୍ଥାନ ଘଟିଛି । ଯଥା :- ବୈଦିକ ଧର୍ମ, ଜୈନ ଧର୍ମ, ବୌଦ୍ଧ ଧର୍ମ, ଶୈବ ଧର୍ମ, ଶାକ୍ତ ଧର୍ମ, ନାଥ ଧର୍ମ, ବୈଷ୍ଣବ ଧର୍ମ, ମହିମା ଧର୍ମ ଓ ଜଗନ୍ନାଥ ଧର୍ମ ପ୍ରଭୃତି ସବୁ ମତବାଦଗୁଡ଼ିକ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କଠାରେ ସର୍ବଧର୍ମ ସମନ୍ୱିତ ହୋଇ ଜଗନ୍ନାଥ ଧର୍ମ ଓ ସଂସ୍କୃତିର ଉତ୍ପତ୍ତି ହୋଇଅଛି ।

शब्दार्थ

ओड़िआ शब्द

ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ

ପବିତ୍ର

हिंदी अर्थ

श्री जगन्नाथ

पवित्र, पुण्य, पावन

ରମଣୀୟ	रमणीय
ଲୀଳାକ୍ଷେତ୍ର	लीलाक्षेत्र
ପୁରୀ ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ର	पुरी श्रीक्षेत्र
ନୀଳାଚଳ	नीलाचल
ପୁରୁଷୋତ୍ତମ କ୍ଷେତ୍ର	पुरुषोत्तम क्षेत्र
ନୀଳଗିରି	नीलगिरि
ନୀଳାଦ୍ରୀ	नीलाद्री
ଶଂଖକ୍ଷେତ୍ର	शंख क्षेत्र
ବିଦିତ	चारों ओर
ଚାରୋନ୍ମାଦ	चारोंधाम
ପ୍ରସିଦ୍ଧିଲାଭ	प्रसिद्धि पाना, विख्यात होना
ଧର୍ମ	धर्म
ସଂସ୍କୃତି	संस्कृति
ଐତିହ୍ୟ	ऐतिह्य
କୁହେଳିକାମୟ	आश्चर्यजनक
ଚିରରହସ୍ୟମୟ	रहस्यमय
ତତ୍ତ୍ୱ	तत्त्व
ଉଦ୍ଘାଟନ	उद्घाटन
ସହଜସାଧ୍ୟ	आसानी से
ସର୍ବ ଧର୍ମ ସମନ୍ୱୟ	सब् धर्म एक होना
ଏକାନ୍ତ ଆତ୍ମୀୟ	एकांत निजस्व
ସାଂସାରିକ ସୁଖଦୁଃଖ	संसार का सुखदुःख
ଅନ୍ତରଂଗ ଦେବତା	अंतरंग भगवान
ବିଶ୍ୱାସର ପ୍ରାଣକେନ୍ଦ୍ର	विश्वास का प्राणकेंद्र
ଜୈନ	जैन (धर्म)
ବୌଦ୍ଧ	बौद्ध (धर्म)
ଶାକ୍ତ	शाक्त (एक प्रकार का धर्म)

ଶ୍ରୀଚୈତନ୍ୟ	ଶ୍ରୀ ଚୈତନ୍ୟ (ଜଗନ୍ନାଥ କା ପରମ ଭକ୍ତ)
ରତ୍ନ ସିଂହାସନ	ରତ୍ନ ସିଂହାସନ (ଜଗନ୍ନାଥ କା ସିଂହାସନ)
ବିଜେ କରୁଛନ୍ତି	ପ୍ରକାଶ କରନା
ତ୍ରିରତ୍ନ	ତ୍ରିନ ରତ୍ନ
ବଳଭଦ୍ର	ବଳଭଦ୍ର (ଜଗନ୍ନାଥ କେ ବଢ଼ାଭାଉଁ)
ସୁଭଦ୍ରା	ସୁଭଦ୍ରା (ଜଗନ୍ନାଥ କି ଛୋଟି ବହନ)
ତ୍ରିମୂର୍ତ୍ତି	ତ୍ରିନ ମୂର୍ତ୍ତି
ସାମାଜିକତା	ସମାନତା
ଦ୍ଵାରକାନାଥ	ଦ୍ଵାରକାନାଥ
ଜାତୀୟ ଐତିହ୍ୟ ସୂଚକ	ଏକ ଜାତି କେ ଐତିହ୍ୟ କା ସୂଚକ
ସ୍ମାରକ ଯାତ୍ରା	ଯାଦ କରନେ ଲାୟକ ଯାତ୍ରା
ସାମାଜିକ ଜ୍ଵାଳା ଓ ଯନ୍ତ୍ରଣା	ସାମାଜିକ ଜ୍ଵାଳା ତଥା କଷ୍ଟ
ମୁକ୍ତି ଖୋଜୁଥିବା	ସ୍ଵତନ୍ତ୍ରତା ଖୋଜନେବାଲା
ଅଗଣିତ ଭକ୍ତ	ଭକ୍ତ ଜୋ ଗିନେ ନ଼ହିଁ ଜା ସକ୍ତେ
ଦର୍ଶନ	ଦର୍ଶନ
ଦୁଃଖମୋଚନ	ଦୁଃଖ କା ହରଣ କରନେବାଲା
ପରଂପରା	ପରଂପରା
ଜାତିଭେଦ	ଜାତିଭେଦ
ଅସ୍ପୃଶ୍ୟତା	ଅସ୍ପୃଶ୍ୟତା
ଚଣ୍ଡାଳ	ଚାଂଡ଼ାଳ
ବ୍ରାହ୍ମଣ	ବ୍ରାହ୍ମଣ
ନୀଚ	ନୀଚ, ଛୋଟା
ପଣ୍ଡିତ	ପଣ୍ଡିତ, ଜ୍ଞାନୀ
ମୁଖ	ମୁଖ
କରୁଣା	ଦୟା
ଗଣ ଧର୍ମ	ଗଣ ଧର୍ମ

ସଂସ୍କୃତିର ଦେଖାତକ	संस्कृति का द्योतक
ବିବାହ ପୂର୍ବରୁ	शादी के पहले
ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପତ୍ର	निमंत्रण पत्र
ଚେତନାର ଧାରା	चेतना की धारा
ପର୍ଯ୍ୟବେଶିତ	स्थित
ଅଭେଦତ୍ୱ	भेद नहीं
ଅଭ୍ୟୁତ୍ଥାନ	अभ्युत्थान
ଅର୍ଜୁନୀନ	विलीन हो जाना
ସମନ୍ୱିତ ରୂପରେ	समान रूप से

अभ्यास

I. अनुच्छेद के अनुसार नीचे दिए गए प्रश्नों के उत्तर लिखिए।

1. ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଲୀଳାକ୍ଷେତ୍ର କି କି ନାମରେ ବିଦିତ ?
2. ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଅନ୍ୟ ନାମ ସବୁ କ'ଣ ?
3. ଓଡ଼ିଆବାଲାଙ୍କର କ'ଣ ସୌତିହ୍ୟ ?
4. କିଏ କୁହେଲିକାମୟ ଓ ଚିର ରହସ୍ୟମୟ ?
5. ଜଗନ୍ନାଥ ଧର୍ମ କ'ଣ ?
6. ଓଡ଼ିଆ ଜାତିର ଅନୁରକ୍ତ ଦେବତା କିଏ ?
7. କେଉଁମାନେ ବୌଦ୍ଧ ଧର୍ମ ସମ୍ବନ୍ଧୀ ତ୍ରିରତ୍ନ (ବୁଦ୍ଧ, ଧର୍ମ, ସଂଘ) ସହିତ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ, ବଳଭଦ୍ର, ସୁଭଦ୍ରା ତ୍ରିମୂର୍ତ୍ତିରେ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ଦେଖନ୍ତି ?
8. କେଉଁ ତିନୋଟି ଧର୍ମ ଜଗନ୍ନାଥ ଧର୍ମର ସମନ୍ୱୟ ପାଠ ?
9. ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ଏକାଧାରରେ କ'ଣ କ'ଣ ?
10. କ'ଣ ପାଇଁ କେଉଁମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ 'ରଥଯାତ୍ରା' ଦିନ ଦର୍ଶନ ଦେଇ ଦୁଃଖମୋଚନ କରନ୍ତି ?
11. ଓଡ଼ିଶାର ଗଣଧର୍ମ କ'ଣ ?
12. କିଏ ଚଣ୍ଡାଳର ଦେବତା, ବ୍ରାହ୍ମଣର ଦେବତା, ରାଜାର ଦେବତା, ପ୍ରଜାର ଦେବତା, ଜନତାର ଦେବତା ସର୍ବୋପରି ଓଡ଼ିଶାର ଗଣ ଦେବତା ଓ ସଂସ୍କୃତିର ଦେଖାତକ ?

13. ବିବାହ ପୂର୍ବରୁ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ କ'ଣ ଦିଆଯାଏ ?
14. କେଉଁ କବି ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଭକ୍ତିମୂଳକ ରଚନା ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି ?
15. କିଏ ଜଗନ୍ନାଥ ଓ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅଭେଦତ୍ୱ ପରିକଳ୍ପନା କରିଛନ୍ତି ?
16. କେଉଁ କେଉଁ ଧର୍ମ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ଧର୍ମରେ ଅନ୍ତର୍ଲୀନ ହୋଇଛନ୍ତି ?

II. ଅନୁଚ୍ଛେଦ କେ ଆଧାର ପର ଦିଏ ଗଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶବ୍ଦ ସମୂହ କେ ଶବ୍ଦଠି ଠିକ କ୍ରମ ମେଁ ଲାକର ବାକ୍ୟ ବନାଈଂ ।

1. ବିଦ୍ୟମାନ, ଯୁଗେଯୁଗେ, ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ, ଓଡ଼ିଆବାଲାଙ୍କ, ମତରେ
2. ସର୍ବ ଧର୍ମ, ଜଗନ୍ନାଥ, ସମନ୍ୱୟ, ଧର୍ମ ହେଉଛି, ଓଡ଼ିଆ ଜାତିର, ଓ, ଧର୍ମ ଓ ସଂସ୍କୃତି
3. ସମନ୍ୱୟ ପୀଠ, ଧର୍ମ ମତବାଦର, ଏହି ତିନି, ଶୈବ, ଶାକ୍ତ ଓ ବୈଷ୍ଣବ, ଉପାସନା, ଜଗନ୍ନାଥ
4. ପରଂପରାରେ, ଜାତିଭେଦ ନାହିଁ, ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ, ଅସ୍ପୃଶ୍ୟତା, ବା
5. ଜନଜୀବନ, ଓଡ଼ିଆ, ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ପ୍ରବାହିତ, ଓଡ଼ିଶାର ସଂସ୍କୃତି, ଓ ଧର୍ମପରି, ଚେତନାର ଧାରା, ଓ ଧର୍ମପରି

III. ନିଚେ ଦିଏ ଗଂ କଥନଠି ଠି ଅନୁଚ୍ଛେଦ ମେଁ ବର୍ଣ୍ଣିତ କ୍ରମ ମେଁ କ୍ରମବଦ୍ଧ କିଂଜିଏ ।

1. ଓଡ଼ିଆଜାତି ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ଏକାନ୍ତ ଆତ୍ମୀୟ ବୋଲି ମନେକରି ସାଂସାରିକ ସୁଖ ଦୁଃଖ ଜଣାଏ ।
2. ଜଗନ୍ନାଥ ଓଡ଼ିଆ ବାସୀଙ୍କ ଧର୍ମ ଓ ବିଶ୍ୱାସର ପ୍ରାଣକେନ୍ଦ୍ର ।
3. ଜୈନ, ବୌଦ୍ଧ, ବୈଷ୍ଣବ, ଶାକ୍ତ, ଶ୍ରୀଚୈତନ୍ୟଙ୍କ ପ୍ରେମଭକ୍ତି ଧର୍ମ ଓ ଦର୍ଶନକୁ ଜଗନ୍ନାଥ ନିଜର କରି ନୀଳାଚଳର ପତିତପାବନ ବାନା ଉଡ଼ାଇ ରତ୍ନସିଂହାସନରେ ବିଜେ କରିଛନ୍ତି ।
4. ଜଗନ୍ନାଥ ଧର୍ମ ଓ ଜଗନ୍ନାଥ ସଂସ୍କୃତି ଆମର ଐତିହ୍ୟ ।
5. ଜଗନ୍ନାଥ ପରଂପରାରେ ଜାତିଭେଦ ବା ଅସ୍ପୃଶ୍ୟତା ନାହିଁ ।
6. ଓଡ଼ିଶାର ସଂସ୍କୃତି, ଜନଜୀବନ ଓ ଧର୍ମପରି ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଚେତନାର ଧାରା ପ୍ରବାହିତ ।
7. ଚଣ୍ଡାଳ, ବ୍ରାହ୍ମଣ, ସମସ୍ତ ପାପୀ, ନୀଚ, ପଣ୍ଡିତ, ମୂର୍ଖ ସମସ୍ତଙ୍କ ପ୍ରତି ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ

କରୁଣା

ଦୃଷ୍ଟି ସମଭାବରେ ଅଛି ।

8. ଜଗନ୍ନାଥ ଧର୍ମ ହେଉଛି ସର୍ବ ଧର୍ମ ସମନ୍ୱୟ ଓ ଓଡ଼ିଆ ଜାତିର ଧର୍ମ ଓ ସଂସ୍କୃତି ।
9. ଚାରିଧାମରୁ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ଧାମ ଅନ୍ୟତମ ।
10. ପ୍ରଥମ ଓଡ଼ିଆ କବି ଯେ, ଜଗନ୍ନାଥ ଓ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅଭେଦତ୍ୱ ପରିକଳ୍ପନା କରିଛନ୍ତି ।

IV. हिंदी में अनुवाद कीजिए ।

ଭାରତ ବର୍ଷର ବିଭିନ୍ନ ଦେଶ ପ୍ରଦେଶର ଓ ମାତୃଭାଷାର ଲୋକେ ଦଶହରାପୂଜାକୁ ଆଡ଼ମ୍ବର ସହକାରେ ପାଳନ କରିଥାନ୍ତି । ଏହି ଉତ୍ସବକୁ ସମଗ୍ର ଦେଶରେ ବିଭିନ୍ନ ନାମ ଓ ରୂପରେ ପୂଜା ଆରାଧନା କରାଯାଇଥାଏ । ଓଡ଼ିଆବାଲା ଓ କଲିକତାବାଲା ମଧ୍ୟ ଏଇ ଦୁର୍ଗାପୂଜାକୁ ବଡ଼ ଧୂମ୍‌ଧାମ୍‌ରେ ପାଳନ କରନ୍ତି ।

ମହୀଶୂରର ଦଶହରା ଉତ୍ସବ ସାରାଦେଶରେ ହିଁ ନୁହେଁ, ଦେଶ ବାହାରେ ମଧ୍ୟ ସୁପ୍ରସିଦ୍ଧ ଅଟେ । କେରଳର ଲୋକମାନେ ଏହି ଉତ୍ସବକୁ ସରସ୍ୱତୀ ପୂଜା ରୂପରେ ପାଳନ କରନ୍ତି । ପିଲାମାନଙ୍କର ଏହି ସମୟରେ ହିଁ ବିଦ୍ୟା ଆରମ୍ଭ ହୁଏ । ମଲୟାଳୀବାଲା ମଧ୍ୟ ଏହି ଉତ୍ସବ ଦିନ ପିଲାମାନଙ୍କର ବିଦ୍ୟା ଆରମ୍ଭ କରିଥାନ୍ତି । ମହୀଶୂରର ମହାରାଜାଙ୍କ ସମୟରେ ଏହି ଉତ୍ସବ ବହୁ ଧୂମ୍‌ଧାମ୍‌ରେ ଜାକଜକମରେ ପାଳନ କରୁଥିଲେ ।

ବଂଗଳାବାଲା ଆଉ ଓଡ଼ିଆବାଲା ଦୁର୍ଗାପୂଜା ସମୟରେ ନିଜ ନିଜ ରାଜ୍ୟକୁ ଆସିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି । ସହରରେ ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ ମୃଣ୍ମୟ ଦୁର୍ଗାଙ୍କର ସୁନ୍ଦର ମଣ୍ଡପ ତିଆରି କରି ପୂଜା କରାଯାଇଥାଏ ।

ହିମାଚଳ ପ୍ରଦେଶରେ ଲାହୁଲ୍ ଓ ସ୍ପିତିରେ ମଧ୍ୟ ଦୁର୍ଗାପୂଜା ପାଳିତ ହୁଏ । ଆଜିକାଲି ଓଡ଼ିଶାରେ ରୂପାମେଡ଼ ଏବଂ ଗୋଟିଏ ସୁନାମେଡ଼ ତିଆରି ହେଉଛି ।

ଭାରତରେ ଶକ୍ତିର ଆରାଧନା ବହୁ ପ୍ରାଚୀନ । ଏହି ଶକ୍ତି ପୂଜାହିଁ ମାତୃପୂଜା । ଦେବାତାମାନେ ଆପଣାର ସମ୍ମିଳିତ ଶକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଏହି ମାତୃଶକ୍ତିର ଗଠନ କରିଥିଲେ । ମହୀଷାସୁରକୁ ବିନାଶ କରିବା ପାଇଁ ଏହି ଅଜେୟ ଏବଂ ଅପରାଜୟ ମାତୃଶକ୍ତିର ପରିକଳ୍ପନା । ଦେବୀ ଭାଗବତରେ ଦେବୀଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ ପୀଠର ବର୍ଣ୍ଣନା ସଂଗେ ସଂଗେ ଦେବୀଙ୍କର ରୂପ ଅର୍ଚ୍ଚନା ଏବଂ ପୂଜା ବିଷୟରେ ବହୁତଥ୍ୟ ଦିଆଯାଇଛି । ମା ଦୁର୍ଗା ଦେବୀ

ପୁଣି ରାମ ଯୁଦ୍ଧ ଆରାଧନାରେ ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ରାବଣବଞ୍ଚ ନିମିତ୍ତ ତାଙ୍କୁ ଆଶୀର୍ବାଦ ଦେଇଥିଲେ ।

ଏହି ଦିନମାନଙ୍କର ସମସ୍ତେ ନୁଆଲୁଗା ପିନ୍ଧନ୍ତି । ଦୁର୍ଗାପୂଜା ସମୟରେ ଚାରିଆଡ଼େ ନୃତ୍ୟଗୀତ ଏବଂ ଅଭିନୟ ଦ୍ଵାରା ଏହି ଉତ୍ସବର ପାଳନ କରାଯାଇଥାଏ । ଏହିଦିନ କିଶିବାବାଲା, ବିକାବାଲା ଓ ବୁଲିବାବାଲାଙ୍କର ପ୍ରବଳ ଭିଡ଼ ହୁଏ । ପ୍ରତ୍ୟେକଲୋକ ବୁଲିବୁଲି ଓ ଖାଇଖାଇ ଏହି ଉତ୍ସବକୁ ଖୁସିରେ କଟାଇଥାନ୍ତି । ଦଶଦିନର ଏହି ଦୁର୍ଗା ପୂଜା ଶେଷରେ ରାବଣପୋଡ଼ି ଉତ୍ସବ ପାଳିତ ହୋଇଥାଏ । ପ୍ରାୟ ୨୦ ଫୁଟ ଉଚ୍ଚର ରାବଣମୂର୍ତ୍ତି ଦେହରେ ରାମବେଶ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଦ୍ଵାରା ମରାଯାଇଥିବା ଶରରେ ଏହି ବାଣ ଗୁଡ଼ିକ ଜଳି ଉଠିଥାଏ । ସେଠାରେ ଜମା ହୋଇଥିବା ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଲୋକ ଏହି ଦୃଶ୍ୟକୁ ଦେଖିଥାଆନ୍ତି । ଦଶମୀ ପୂଜା ପରଦିନ ଭଷାଣୀ ପର୍ବ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥାଏ । ପ୍ରୋସେସନ୍ କରି ବାଜା ବଜାଇ ଏହି ମୂର୍ତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକୁ ନଦୀରେ ବିସର୍ଜନ କରାଯାଇଥାଏ । ଏହି ବିସର୍ଜନ ଦେଖିବାକୁ ହଜାର ହଜାର ଲୋକ ଏକତ୍ର ହୋଇଥାନ୍ତି । କୋଟିକୋଟି ପ୍ରାଣକୁ ଗୋଟିଏ ସୂତ୍ରରେ ଗୁନ୍ଥିବାକୁ ଏହାହିଁ ଏକମାତ୍ର ପୂଜା ।

V. ओड़िआ में अनुवाद कीजिए ।

अगले सोमवार हमारे कॉलेज का वार्षिकोत्सव है। पूरे दिन विविध प्रकार के कार्यक्रम होंगे। सुबह आठ बजे से कार्यक्रम शुरू होना है। बहुत लोग आनेवाले हैं। भाग लेनेवाले सिर्फ अभि कॉलेज में पढ़नेवाले नहीं हैं। कॉलेज के कई पुराने विद्यार्थी भी आएँगे। उन में भिन्न भिन्न काम करनेवाले होते हैं। डॉक्टर, इंजीनियर, अध्यापक, व्यापारी, नर्तक, नर्तकियाँ, गानेवाले, सरकारी तथा अन्य दफ्तरों में काम करनेवाले पुस्तकों की रचना करनेवाले जैसे जीवन के कई क्षेत्रों में से बहुत लोग आनेवाले हैं। उन की एक बड़ी सभा सब कार्यक्रमों के पहले होती है। विविध प्रकार के अनुभव वे हमें बतानेवाले हैं। उन लोगों के लिए तरह तरह की स्पर्धाएँ होनीवाली हैं। वे लोग हमारे कॉलेज की उन्नति के लिए कठिन परिश्रम करनेवाले हैं। उन लोगों के देन से एक बड़ा कलाभवन का आरंभोत्सव भी होनेवाला है। इस के लिए मुख्यमंत्रिजी आनेवाले हैं। पुराने विद्यार्थियों के कार्यक्रमों के बाद हमारा कार्यक्रम शुरू होनेवाला है। तरह तरह के गाना गानेवाले हमारे कॉलेज में हैं। हमारे देश के विविध राज्यों के नृत्यों का कार्यक्रम होगा। ओड़िशि नृत्य तो होना ही है। इस के अलावा भरत नाट्यम्, कुच्चिपुडि, मणिपुरी नृत्य, कथकळि नृत्य, गिरिजनों के नृत्य ऐसे सभी तरह के नाच नाचनेवाले नर्तक-नर्तकियाँ हमारे विद्यार्थियों में हैं। इन सब को देखना एक अपूर्व आनंद ही है।

VI. अपने राज्य के किसी एक मेले का वर्णन ओड़िआ में कीजिए।

टिप्पणियाँ

I. नीचे दिए गए वाक्यों पर ध्यान दीजिए।

1. 1) କାଲି କଲେଜରେ ଆମର ଇଂରାଜୀ ପଢ଼ା ଆରମ୍ଭ ହେବ । कालि कलेजरे आमर इंराजी पढ़ा आरम्भ हेब ।	कल कॉलेज में हमारी अँग्रेजी की पढ़ाई आरंभ होगा ।
2) ମୋଟେ ସବୁ କିଛି ଦେଖାଶୁଣା କରିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି । मुझे सब कुछ देखा-सुना (देखभाल) करना पड़ रहा है । मोते सबु किछि देखाशुणा करिबाकु पडुछि ।	
2. 1) କାଲି ସେଠାରେ ଗାଉଣା ବାଜଣା ହେବ । कालि सेठारे गाउणा बाजणा हेब । 2) ମୋଟେ ପଢ଼ିବା ଲେଖିବା ଆସେ । मुझे पढ़ना लिखना आता है । मते पढ़िबा लेखिबा आसे ।	कल वहाँ गाना बजाना होगा । मुझे पढ़ना लिखना आता है ।
3. 1) ମୁଁ ପାନ ଖାଇବାବାଲା ନୁହେଁ । मुँ पान खाइबाबाला नुहें । 2) ରାତିରେ କିଣିବାବାଲାଙ୍କର ଭିଡ଼ ହେବ । रातिरे किणिबाबालांकर भिड़ हेब । 3) ମୁଁ ତ ମେଳାକୁ ଯିବାବାଲି ଅଟେ । मुँ त मेळाकु जिबाबालि अटे ।	मैं पान खानेवाला नहीं हूँ । रात में खरीदनेवालों का भीड़ होगा । मैं तो मेले को जानेवाली हूँ ।
4. 1) ଅନେକ ଜାଗାରୁ ଦେଖଣାହାରୀ ଆସିଛନ୍ତି । अनेक जागारु देखणाहारी आसिछंति ।	अनेक देशों से देखेनेवाले आ रहे हैं ।
5. 1) ତୁ ତ ଭାରି କୁହାଲିଆ ହୋଇଗଲୁଣି । तु त भारि कुहाळिआ होइगलुणि ।	तु तो बहुत बोलनेवाला हो गया है ।

उपर्युक्त वाक्यों के रेखांकित शब्दों क्रियार्थक संज्ञाएँ हैं। वाक्य (1.1,2) में मूल क्रिया के साथ '-आ' (आ) प्रत्यय जोड़ा गया है। जैसे:- पढ़् (पढ़) + -आ (आ) = पढ़ा, (पढ़ा) देख् (देख) + -आ (आ) = देखा (देखा) ।

वाक्य (2.1) के रेखांकित शब्द में मूल क्रिया के साथ यथाक्रम '-णा' (गा), '-ण' (उणा)

प्रत्यय जोड़े गए हैं। जैसे:- '-बाज्' + '-णा' = 'बाजणा' (बाजणा), '-गा' (गा) + '-उणा' (उणा) = 'गाउणा' (गाउणा)

वाक्य (2.2) के रेखांकित शब्द 'पढ़िबा' (पढ़िबा), 'लेखिबा' (लेखिबा) मूल क्रिया के साथ '-इबा' (इबा) प्रत्यय जोड़कर बन गए हैं।

वाक्य (3.1,2,3) के रेखांकित सभी शब्दों 'खाइबा', (खाइबा), 'किंहीबा', (किंहीबा), 'घिबा' (जिबा) में मूल क्रिया के साथ 'वाला' (वाला), 'वालि' (वालि) 'वाले' (वाले) प्रत्यय लिंग वचन के अनुसार जोड़कर बन गए हैं।

वाक्य (1.4) के रेखांकित शब्द 'देखिबावाला' (देखनेवाले) जैसे प्रयोग का एक वैकल्पिक रूप 'देखणाहारी' (देखणाहारी) का प्रयोग है।

वाक्य (1.5) के रेखांकित शब्द 'कूटलिआ' मूल क्रिया 'कूट' (कह) का वैकल्पिक रूप 'कूट' (कूट) के साथ 'लिआ' (-लिआ) प्रत्यय जोड़कर बनाया हुआ है।

- II.**
1. घोरा जलनु निआँरे लोके चलिबे ।
 सेठारे जलंता निआँरे लोके चलिबे ।
 वहाँ जलती आग पर लोग चलेंगे।
  2. पाहाड़ उपरकु जिबापाई गोटिए उटाणि रास्ता जाइछि ।
पाहाड़ उपरकु जिबापाई गोटिए उटाणि रास्ता जाइछि ।
 पहाड़ के उपर जाने के लिए एक आरोही रास्ता है।
  3. आमर घर लेउटाणि बेळ हेलाणि ।
 आमर घर लेउटाणि बेळ हेलाणि ।
 हमारे घर लौटने का समय हो गया है।

उपर्युक्त वाक्यों के रेखांकित शब्द क्रियाओं से जन्य विशेषण हैं। वाक्य (II.1) के रेखांकित शब्द में मूल क्रिया के साथ (-अंता) '-अनु' प्रत्यय जोड़ा गया है। जैसे:-

जल् + अनु = जलनु	जलते हुए
जळ् + अंता = जळंता	
चल् + अनु = चलनु	चलते हुए
चळ् + अंता = चळंता	

वाक्य (II,2) में रेखांकित शब्दों में मूल क्रिया के साथ (आणि) '-आणि' प्रत्यय जोड़ा गया है।

जैसे:-

-ଉଠ୍ + -ଥାଣି = ଉଠାଣି

ऊपर जानेवाले (आरोही)

-उट् + -आणि = उटाणि

-ଲେଉଟ + -ଥାଣି = ଲେଉଟାଣି

लौटना

-लेउट + -आणि = लेउटाणि

III. ପଣା ସଂକ୍ରାନ୍ତି / ବିଷୁବ ମିଳନ (पणा संक्रांति / विषुवमिलन)-

ओड़िशा में 'पणा संक्रांति' को 'महाबिषुव संक्रांति' भी कहते हैं। इस दिन से सूर्यदेव का दक्षिणायन शुरू होता है। ओड़िआवालों के नया साल का प्रारंभ भी इसी दिन से होता है। वैशाख महीने में ही यह दिन आता है। इस संक्रांति के दिन ओड़िशा में 'देव देव महादेव' की पूजा सब कहीं होती है।

ନିଆଁଞ୍ଜାମୁ (निआँझामु)-

पणा संक्रांति के दिन जो भक्त अपना 'मानसिक' (इच्छा पूरी करने पर पूजा करने की प्रतिज्ञा) करते हैं वे भगवान के सामने आग पर चलते हैं। इसे 'निआँझामु' कहते हैं। भक्त जो निआँझामु करते हैं उनको 'झामुआ' कहते हैं।

ରତ୍ନଗିରି, ଲଳିତଗିରି, ଓ ଉଦୟଗିରି (रत्नगिरि, ललितगिरि, उदयगिरि)-

'रत्नगिरि, ललितगिरि, उदयगिरि ओड़िशा के तीन प्रमुख बौद्ध कीर्तिओं के पीठ हैं। वहाँ पर नालंदा का समसामयिक 'पुष्पगिरि' विश्वविद्यालय था।

ପାଲା ଗାଆଣ (पाला गाआण)-

'पाला गाआण' ओड़िशा का एक पारंपरिक सांस्कृतिक कार्यक्रम है। इस में एक मुख्य गायक, तीन सहायक गायक और एक वाद्यकार होता है। मुख्य गायक 'गाआण' या 'गाहाण' कहा जाता है। पौराणिक गाना और प्राचीन साहित्य की व्याख्या करना इस उत्सव का मुख्य उद्देश्य है।

ପାଠ 18

ପାଠ

ଗଣ-ମାଧ୍ୟମର ଭୂମିକା
ଗଣ-ମାଧ୍ୟମର ଭୂମିକା

जन-संचार माध्यम की भूमिका

ସୁରେଶ : ନମସ୍କାର ମହତାବ ବାବୁ ।
ଭିତରକୁ ଆସନ୍ତୁ । ବସନ୍ତୁ ।

ମହତାବ : ନମସ୍କାର । କ୍ଷମା କରିବେ,
ଟିକେ ଡେରି ହୋଇଗଲା ।

ସୁରେଶ : ଆପଣ କ'ଣ ମୋତେ କ୍ଷମା
ମାଗୁଛନ୍ତି ? ଆମ
ଅଫିସ୍‌ବାଲାଟ ଆପଣଙ୍କ ପାଇଁ
ଗାଡ଼ି ପଠେଇଆ'ନ୍ତେ ।

ମହତାବ : ଏହାର ଦରକାର ନାହିଁ ।
ମୋର ଘର ଏଇ ପାଖରେ ।
ମୁଁ ଖାଇକରି ଟିକେ
ଶୋଇପଡ଼ିଲି । ଉଠିକରି
ଦେଖିଲାବେଳକୁ ୪ଟା
ବାଜିବାକୁ ଥିଲା । ସାଙ୍ଗେ
ସାଙ୍ଗେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ଦଶ
ମିନିଟ୍‌ରେ ମୁଁ ଏଠାରେ
ପହଞ୍ଚିଲି ।

ସୁରେଶ : ହଉ, ବସନ୍ତୁ । ଆପଣଙ୍କୁ
ମୋର ଡାକିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ
ଜାଣିଛନ୍ତି ନା ?

ମହତାବ : ଆରେ ମୁଁ କେମିତି ଜାଣିଲି?

ସୁରେଶ : ନମସ୍କାର ମହତାବ ବାବୁ । ଅंदर
आइए, बैठिए ।

महताब : नमस्कार । क्षमा कीजिए । थोड़ी सी
देरी हो गई ।

सुरेश : आप मुझ से क्यों क्षमा माँगते हैं?
हमारे आफिसवाले तो आप के लिए
कार भेजनेवाले थे ।

महताब : उस की जरूरत नहीं । मेरा घर
पास में तो है । मैं खाना खाकर ज़रा
सो गया था । उठा और देखा तो
चार बजनेवाला था । तुरंत तैयार
होकर चलते चलते दस मिनट में
यहाँ पहुँचा ।

सुरेश : अच्छा, बैठिए । आप जानते हैं कि मैं
ने आपको किस उद्देश्य से बुलाया?

महताब : अरे मुझे कैसे मालूम ? आपने
मुझे बुलाया, इसीलिए तो मैं आया ।

सुरेश : क्या आप ने हमारी चिट्ठी नहीं पढ़ी?
बड़े बड़े लोगों का साक्षात्कार
(इन्टर्व्यू) लेना पत्रकारों का काम

ଆପଣ ଡାକିଥିଲେ ବୋଲିତ
ମୁଁ ଆସିଛି ।

ସୁରେଶ : କ'ଣ ଆପଣ ଆମର ଚିଠି
ପଢ଼ି ନାହାନ୍ତି । ବଡ଼ବଡ଼
ଲୋକଙ୍କର ସାକ୍ଷାତକାର
ନେବା ସାମ୍ବାଦିକ ମାନଙ୍କର
ମୁଖ୍ୟ କାମ । ଆଜି ମୁଁ
ଆପଣଙ୍କ ସାକ୍ଷାତକାର ନେବି
ବୋଲି ଭାବିଛି ।

ମହତାବ : ଆରେ, ମୁଁ ତ ରାଜନୈତିକ
ନେତା ନୁହେଁ, କି କବି,
କଳାକାର ମଧ୍ୟ ନୁହେଁ । ମୁଁ
ତୁମପରି ଜଣେ ସାମ୍ବାଦିକ ।
ଦେଖାଶୁଣା କଥାକୁ ପରିବେଷଣ
କରିବା ଆମର କାମ । ମୋଠୁଁ
କାହିଁକି ସାକ୍ଷାତକାର
ନେବାକୁ ଚାହୁଁଛୁ ?

ସୁରେଶ : ସମ୍ବାଦ ପତ୍ର, ଦୂରଦର୍ଶନ, ଓ
ଆକାଶବାଣୀ ପରି ଗଣ-
ମାଧ୍ୟମର ସ୍ୱାଧୀନତା
ବିଷୟରେ ଆପଣଙ୍କ ମତାମତ
କ'ଣ ?

ମହତାବ : ଗଣ-ମାଧ୍ୟମ ଗୁଡ଼ିକର
ସ୍ୱାଧୀନତା ନିହାତି ଆବଶ୍ୟକ ।
ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତା ବିନା ନିରପେକ୍ଷ
ମତାମତ ପ୍ରକାଶ କରିବା
ବହୁତ କଷ୍ଟକର ।

ସୁରେଶ : ସରକାରୀ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ରହିଲେ

ହେ । ଆଜି ମੈଁନେ ଆପକା ସାକ୍ଷାତ୍କାର
ଲେନେ କି ସୋଚି ହେ ।

ମହତାବ : ଅରେ, ନ ତୋ ମੈଁ ରାଜନୀତିକ ନେତା ହୁଁ ନ
କବି ଯା କଳାକାର । ମੈଁ ଖି ତୁମ୍ହାରେ
ଜୈସେ ଏକ ପତ୍ରକାର ହୁଁ । ଦେଖି ସୁନି
ବାତୌ କୌ ପ୍ରସାରିତ କରନା ହମାରା
କାମ ହେ । ମୁଝ ସେ କ୍ୟୌ ସାକ୍ଷାତ୍କାର
ଲେନା ଚାହତେ ହୋ ?

ସୁରେଶ : ସମାଚାର-ପତ୍ର, ଦୂରଦର୍ଶନ ଓ
ଆକାଶବାଣୀ ଜୈସେ ଜନ-ସଂଚାର
ମାଧ୍ୟମୌ କି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତା କେ ବାରେ ମେଁ
ଆପକି କ୍ୟା ରାୟ ହେ ?

ମହତାବ : (ସବ) ଜନ-ସଂଚାର ମାଧ୍ୟମୌ କି
ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତା ନିତାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ହେ । ବିନା
ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତା କେ ନିଷ୍ପେକ୍ଷ ରାୟ ବ୍ୟକ୍ତ
କରନା ବହୁତ କଠିନ ହେ ।

ସୁରେଶ : ସରକାରୀ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ରହନେ ମେଁ କ୍ୟା
ଖରାବି ହେ ?

ମହତାବ : କ୍ୟା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ଜନ-ସଂଚାର ମାଧ୍ୟମ
ନିଷ୍ପେକ୍ଷ ରାୟ ବ୍ୟକ୍ତ କର ସକେଁଗେ ?
ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ହୋନେ ପର ଉପର ସେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ
ଓର ଭୟ, (ଧେ) ଦୌନୌ ଅବଶ୍ୟ ରହେଁଗେ ।

ଖରାପ କ'ଣ ?

ମହତାବ : ନିୟନ୍ତ୍ରୀତ ଗଣ-ମାଧ୍ୟମ କ'ଣ
ନିରପେକ୍ଷ ମତାମତ ପ୍ରକାଶ
କରିପାରିବ? ନିୟନ୍ତ୍ରଣ
ରହିଲେ ଉପରୁ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ଓ
ଭୟ ଏ ଭୟ ନିଶ୍ଚୟ
ରହିବ ।

ସୁରେଶ : ଆହୁ, ଆପଣ କ'ଣ ସ୍ୱୀକାର
କରିବେ କି ଗଣ-ମାଧ୍ୟମ
ବେଳେ ବେଳେ ବିଭ୍ରାନ୍ତିକର
ଓ ପକ୍ଷପାତପୂର୍ଣ୍ଣ ସମ୍ବାଦ
ପରିବେଷଣ କରୁଛି । ଏହାର
କାରଣ କ'ଣ?

ମହତାବ : ଏହାକୁ ଏକପ୍ରକାର 'କାମଳ
ସାମ୍ବାଦିକତା' କହିପାରିବା ।
କେତେକ ସାମ୍ବାଦିକ ସ୍ୱାର୍ଥ ଓ
ନାମକମେଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ
ଏଭଳି ସମ୍ବାଦ ପରିବେଷଣ
କରୁଛନ୍ତି ।

ସୁରେଶ : ବାସ୍ତବିକ, ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟମୂଳକ
ସମ୍ବାଦ ପରିବେଷଣ କରିବା
ନିନ୍ଦ 1ୟ ଅଟେ । ଆହୁ,
ଆଜି ଆମ ସମାଜର
ଅଧୋଽପତନ ହେଉଛି । ଗଣ-
ମାଧ୍ୟମ କ'ଣ ତାକୁ ସୁଧାରି
ପାରିବ ନାହିଁ ?

ମହତାବ : ନିଶ୍ଚୟ, ନିଶ୍ଚୟ । ସମାଜକୁ

ସୁରେଶ : अच्छा, क्या आप स्वीकार करते हैं
कि जन-संचार माध्यम कभी-कभी
भ्रांति पूर्ण तथा पक्षपात युक्त
समाचार ही दे रहे हैं । इसकी क्या
कारण है?

महताब : इसे एक प्रकार की 'पांडुर (पीली)
पत्रकारिता' कह सकते हैं । कई
पत्रकार स्वार्थ तथा नाम कमाने की
इच्छा से प्रेरित होकर इसी तरह के
सोच समाचार प्रसारित कर रहे हैं ।

सुरेश : वास्तव में, उद्येश्य पूर्ण समाचार
प्रसारित करना निंदनीय है । अच्छा,
आज हमारे समाज का अधोपतन हो
रहा है । क्या जन-संचार माध्यम
उस का सुधार नहीं कर सकते?

महताब : जरूर, जरूर । जन-संचार माध्यम
समाज को जरूर बदल सकेंगे ।
इसीलिए पत्रकारों का महत्वपूर्ण
दायित्व रहा है । समाज में हो रहे
अन्याय, अत्याचार, कुसंस्कार और
शोषण के विरोध में पत्रकारों की
कलम को हर समय (सचेत) जागृत
रखना पड़ेगा । इसीलिए कहा जाता
है कि तलवार की अपेक्षा लेखनी का
बल अधिक होता है । (असि की
अपेक्षा मसि बलवान)

ଗଣ-ମାଧ୍ୟମ ନିଶ୍ଚୟ
ବଦଳେଇ ପାରିବ । ଏଥିପାଇଁ
ସାମ୍ବାଦିକ ମାନଙ୍କର
ରୁରୁଦାୟିତ୍ୱ ରହିଛି ।
ସମାଜରେ ଘଟୁଥିବା ଅନ୍ୟାୟ,
ଅତ୍ୟାଚାର, କୁସଂସ୍କାର ଓ
ଶୋଷଣ ବିରୁଦ୍ଧରେ
ସାମ୍ବାଦିକର କଲମ ସର୍ବଦା
ଜାଗ୍ରତ ରଖିବାକୁ ହେବ ।
ସେଥିପାଇଁ କୁହାଯାଏ କି,
ଅଣୀ ଠାରୁ ମସୀର ବଳ
ବେଶୀ ।

ସୁରେଶ : କଳା, ସାହିତ୍ୟ ଓ ସଂସ୍କୃତିର
ବିକାଶ ପାଇଁ ଗଣ-ମାଧ୍ୟମର
ଭୂମିକା ବାବଦରେ ପଦେ
କୁହନ୍ତୁନା?

ମହତାବ : ବେତାର ଓ ଦୂରଦର୍ଶନ
ମାଧ୍ୟମରେ ସଂଗୀତ, ନୃତ୍ୟ,
ନାଟକ, ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର, କଳା,
ସାହିତ୍ୟ ଓ ଲୋକ ସଂସ୍କୃତି
ଆଦିର ବହୁଳ ପ୍ରସାରଣ
ହେଉଛି । ସମ୍ବାଦପତ୍ର ଗୁଡ଼ିକର
'ସାମ୍ବାଦିକ ବିଶେଷାଙ୍କ' ମଧ୍ୟ
ଅଛି । ଏଥିରେ କଳା,
ସାହିତ୍ୟ, ସଂସ୍କୃତି ଆଦି
ବିଷୟରେ ବହୁ ମୌଳିକ
ଲେଖା ଓ ଭାବ ଗର୍ଭକ
ପ୍ରବନ୍ଧ ପ୍ରକାଶିତ ହେଉଛି ।
ଏହା ପାଠୁଆଙ୍କ ପାଇଁ ବହୁତ

ସୁରେଶ : କଳା, ସାହିତ୍ୟ ଓ ସଂସ୍କୃତିର
ବିକାଶ କେ ଲିଏ ଜନ-ସଂଚାର ମାଧ୍ୟମ
କି ଭୂମିକା କେ ବାରେ ମେଁ କୁଚ୍ଛ କହିଏ
ନା?

ମହତାବ : ଆକାଶବାଣୀ ଓ ଦୂରଦର୍ଶନ କେ
ମାଧ୍ୟମ ସେ ସଂଗୀତ, ନୃତ୍ୟ, ନାଟକ,
ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର, କଳା, ସାହିତ୍ୟ ଓ ଲୋକ
ସଂସ୍କୃତି ଆଦି କେ ବହୁତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ
ପ୍ରସାରିତ ହେ ରହେ ହେଁ । ସମାଚାର ପତ୍ର
କେ 'ସାପ୍ତାହିକ ବିଶେଷାଙ୍କ' ଭି ହେଁ । ଇନ
ମେଁ କଳା, ସାହିତ୍ୟ, ସଂସ୍କୃତି ଆଦି କେ
ବିଷୟ ଓ ମୌଳିକ ଲେଖ ଓ
ଭାବପୂର୍ଣ୍ଣ ନିବନ୍ଧ ପ୍ରକାଶିତ ହେ ରହେ ହେଁ ।
ସେ ପଢ଼ି-ଲିଖି ଲୋଗ ଓ କେ ଲିଏ ଉପଯୋଗୀ
(ସିଦ୍ଧ) ହେଁ । ଯହ ସବ ହମାରି କଳା,
ସାହିତ୍ୟ ଓ ସଂସ୍କୃତି (କେ ଲିଏ)
ଜନ-ସଂଚାର ମାଧ୍ୟମ କା ଦେନ ହେଁ ।

ସୁରେଶ : ଆପକା ଅମୂଲ୍ୟ ସମୟ ମେଁ ଓ
ଅଧିକ ନହେଁ ଲୁଁଗା । ଯହ ମେରା ଅନ୍ତିମ
ପ୍ରଶ୍ନ ହେଁ । ଆଧୁନିକ ଜୀବନ ମେଁ ଜନ-
ସଂଚାର ମାଧ୍ୟମ କି ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟତା କେ
ବାରେ ମେଁ ଆପ କି ରାୟ କ୍ୟା ହେଁ ?

ମହତାବ : ଜନ-ସଂଚାର ମାଧ୍ୟମ ନେ ଆଜ କି
ଦୁନିଆଁ କୋ ଛୋଟାସା ବନା ଦିଆ ହେଁ ।
କ୍ଷଣ ଭର ମେଁ ହମ ଦୁନିଆଁ କେ କିସି ଭି
ପ୍ରାନ୍ତ (ଭାଗ) କି ଘଟନାଏଁ ଜାନ କରକେ
ହେଁ । ଜନ-ସଂଚାର ମାଧ୍ୟମ ନେ ଆଜ ସାରେ

ସହାୟକ ହେଉଛି । ଏହି
ସବୁଟି ଆମ କଳା, ସାହିତ୍ୟ
ଓ ସଂସ୍କୃତିକୁ ଗଣ-ମାଧ୍ୟମର
ଅବଦାନ ।

ସୁରେଶ : ଆପଣଙ୍କର ମୂଲ୍ୟବାନ ସମୟ
ଆଉ ଅଧିକ ନେବିନାହିଁ ।
ଏଇ ମୋର ଶେଷ ପ୍ରଶ୍ନ ।
ଆଧୁନିକ ଜୀବନରେ ଗଣ-
ମାଧ୍ୟମର ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟତା
ସଂପର୍କରେ ଆପଣଙ୍କ ରାୟ
କ'ଣ?

ମହତାବ : ଗଣ-ମାଧ୍ୟମ ଆଜିର ବିଶ୍ୱକୁ
ସଙ୍କୁଚିତ କରିଦେଇଛି ।
ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ଭିତରେ ପୃଥିବୀର
ଯେ କୌଣସି ପ୍ରାନ୍ତର ଘଟଣା
ଆମେ ଜାଣି ପାରୁଛୁ, ଦେଖି
ପାରୁଛୁ । ଗଣ- ମାଧ୍ୟମ ଆଜି
ଏକତାର ବନ୍ଧନରେ ସମଗ୍ର
ବିଶ୍ୱକୁ ବାନ୍ଧି ଦେଇଛି ।

ସୁରେଶ : ଆଜି ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଆପଣଙ୍କୁ
ସାକ୍ଷାତ କରି ନିଜକୁ ଧନ୍ୟ
ମନେ କରୁଛି । ଆପଣଙ୍କର
ଏ ମହାନୁଭବତା ପାଇଁ
ଅଶେଷ ଧନ୍ୟବାଦ ।

ମହତାବ : ହଉ, ମୁଁ ଯାଉଛି ସୁରେଶ ।
ପୁଣି ଦେଖାହେବ ।

ସୁରେଶ : ନାହିଁ ନାହିଁ, ଆପଣ ଆମ

विश्व को एकता के बंधन में बाँध
दिया है ।

सुरेश : आज शाम आपसे मुलाकात कर
(के) मैं स्वयं को धन्य समझता हूँ ।
आप की इस महामनस्कता
(बड़ापन) के लिए विशेष धन्यवाद ।

महाताब : अच्छा, मैं जा रहा हूँ सुरेश । फिर
मिलेंगे ।

सुरेश : नहीं, नहीं । हमारे साथ आप भोजन
करके ही जाएँगे । मैं अपनी गाड़ी में
आपको छोड़ कर आऊँगा ।

ସାଙ୍ଗରେ ଖାଇକରି ହୁଁ
ଯିବେ । ମୁଁ ମୋ ଗାଡ଼ିରେ
ଆପଣଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିଦେଇ ଆସିବି ।

शब्दार्थ

ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ

ସାମ୍ବାଦିକ

ସାକ୍ଷାତକାର

ଚିଠି

ଦେଖାଶୁଣା କଥା

ପରିବେଶଣ କରିବା

ସମ୍ବାଦ ପତ୍ର

ଗଣ-ମାଧ୍ୟମ

କ୍ଷମା କରିବେ

ସ୍ୱାଧୀନତା

ନିରପେକ୍ଷ

ମତାମତ

ଭୟ

ଭୟ

ନିଶ୍ଚୟ

ବିଭ୍ରାନ୍ତିକର

ପକ୍ଷପାତ

ସମ୍ବାଦ

କାମଳ ସାମ୍ବାଦିକତା

ସ୍ୱାର୍ଥପର

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟମୂଳକ

हिंदी अर्थ

पत्रकार

साक्षात्कार, भेंट, इन्टरव्यू

खत

देखी सुनी बात

प्रसारित करना

समाचार पत्र

जन-संचार माध्यम

माफ़ करना

स्वतंत्रता

निष्पक्ष

अभिमत, राय

डर

दोनों

निश्चय

भ्रांतिपूर्ण

पक्षपात

समाचार

पांडुर (पीली) पत्रकारिता
(स्वार्थपूर्ण पत्रकारिता)

स्वार्थपूर्ण

उद्देश्य पूर्ण

ବାସ୍ତବିକ	वास्तविक
ସୁଧାରି ପାରିବା	सुधार करना
ଗୁରୁ ଦାୟିତ୍ବ	महत्वपूर्ण दायित्व
ସଂକ୍ଷିପ୍ତ	संकोचन
ଅଶୀ	तलवार
ମସୀ	स्याही
ବିଶେଷାଙ୍କ	विशेषांक
ଭାବଗର୍ଭକ	भावपूर्ण
ପ୍ରବନ୍ଧ	निबंध
ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟତା	अपरिहार्यता
ମୂଲ୍ୟବାନ ସମୟ	मूल्यवान समय
ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ଭିତରେ	क्षण भर में
ଯେକୌଣସି ପ୍ରାନ୍ତ	हर भाग
ବାନ୍ଧିଦେବା	बांधना
ଅଶେଷ	विशेष

अभ्यास

I. 1) नीचे दिए गए वाक्य दोहराइए ।

1. ସାକ୍ଷାତକାର ନେବା ଗୋଟିଏ ମୁଖ୍ୟ କାମ ।
2. ସାମ୍ବାଦିକମାନଙ୍କର ସାକ୍ଷାତକାର ନେବା ଗୋଟିଏ ମୁଖ୍ୟ କାମ ।
3. ଚାଲି ଚାଲି ଯିବାକୁ ହେବ ।
4. କି ସାକ୍ଷାତକାର ନେବ ?
5. ଜଣେ ସାମ୍ବାଦିକଙ୍କଠୁଁ କି ସାକ୍ଷାତକାର ନେବ ?
6. ପଦେ କୁହନ୍ତୁ ନା ?
7. ଗଣ-ମାଧ୍ୟମର ଅବଦାନ ବାବଦରେ ପଦେ କୁହନ୍ତୁନା ?

2)

1. ମୁଁ ରାଜନୈତିକ ନେତା ନୁହେଁ କି କବି, କଳାକାର ନୁହେଁ ।

2. କିନ୍ତୁ ଏଥିପାଇଁତ ସାମ୍ବାଦିକଙ୍କର ଅନେକ ଗୁରୁଦାୟିତ୍ୱ ରହିଛି ।
3. ମହତାବ ବାବୁଙ୍କର ଡେରି ହେଲା କାହିଁକି ?
4. ଶୋଇକି ଆସୁଆସୁ ମହତାବ ବାବୁଙ୍କର ଡେରି ହେଲା ।
5. ଗଣ-ମାଧ୍ୟମର ସ୍ୱାଧୀନତା କାହିଁକି ଦରକାର ?
6. ନିରପେକ୍ଷ ମତାମତ ପ୍ରକାଶ ପାଇଁ ଗଣ-ମାଧ୍ୟମର ସ୍ୱାଧୀନତା ଦରକାର ।
7. କାମଳ ସାମ୍ବାଦିକତା କାହାକୁ କହନ୍ତି ?
8. ବିଭ୍ରାନ୍ତିକର ଓ ପକ୍ଷପାତପୂର୍ଣ୍ଣ ସମ୍ବାଦ ପରିବେଷଣକୁ 'କାମଳ ସାମ୍ବାଦିକତା' କହନ୍ତି ।

II. कोष्ठक में दिए गए शब्दों के उपयुक्त रूपों का प्रयोग कर वाक्य पूरे कीजिए ।

1. ଶୋଇକି _____ ଟିକେ ଡେରି ହୋଇଗଲା । (ଉଠିବା)
2. ଆପଣ କ'ଣ ନିରପେକ୍ଷ ମତାମତ ପ୍ରକାଶ _____ ? (କରିପାରିବା)
3. ସମାଜକୁ ଗଣ-ମାଧ୍ୟମ ନିଶ୍ଚୟ ବାଟକୁ _____ । (ଆଣି ପାରିବ)
4. ଏଥିରେ ଭାବଗର୍ଭକ ଆଲୋଚନା ଓ ପ୍ରବନ୍ଧ _____ । (ପ୍ରକାଶିତ ହେବା)
5. ଆପଣ, ଆମ ସାଙ୍ଗରେ _____ ଯିବେ । (ଖାଇ)

III. कोष्ठक में दिए गए शब्दों में से उपयुक्त शब्दों का प्रयोग कर वाक्य पूरे कीजिए ।

1. ସମ୍ବାଦ ପରିବେଷଣ ସହ ସାକ୍ଷାତକାର ନେବା _____ ଏକ ମୁଖ୍ୟ କାମ ।
(ସାମ୍ବାଦିକ, ସାମ୍ବାଦିକମାନଙ୍କର)
2. ନିୟନ୍ତ୍ରଣାଧୀନ ଗଣ ମାଧ୍ୟମ _____ ନିରପେକ୍ଷ ମତାମତ ପ୍ରକାଶ କରିପାରିବ ?
(କିଏ, କ'ଣ)
3. ଅନ୍ୟାୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ କବିର କଲମ ସର୍ବଦା _____ ଦରକାର ।
(ଶୋଇ ରହିବା, ଜାଗ୍ରତ ରହିବା)
4. ପୃଥିବୀର ଯେ କୌଣସି ପ୍ରାନ୍ତର ଘଟଣା ଦୂରଦର୍ଶନରେ ଆମେ _____ ।
(ଦେଖୁଛୁନ୍ତି, ଦେଖିପାରିବା)
5. ଆଜି ଆପଣଙ୍କୁ _____ ନିଜକୁ ଧନ୍ୟ ମନେ କରୁଛି ।
(ସାକ୍ଷାତ୍ କରି, ନକହି)

IV. कोष्ठक में दिए गए हिंदी शब्दों के समानार्थक ओड़िया शब्दों का प्रयोग कर वाक्य पूरे कीजिए ।

1. ଯୋଶୀ ବାବୁ, ଆଜିର _____ ପଢ଼ିଲେଣି ନା ? (ସମାଚାର ପତ୍ର)
2. କୁଲ୍‌ଦୀପ୍ ନାୟାର୍ ଜଣେ ଖ୍ୟାତନାମା _____ । (ପତ୍ରକାର)
3. ଆପଣ ଆଜି ସକାଳର _____ ଶୁଣିଲେଣି ନା ? (ସମାଚାର)
4. ସେ _____ ଆମ ଘରକୁ ଆସନ୍ତି । (କମ୍ପି-କମ୍ପି)
5. ତାଙ୍କ ସହ ମୋର _____ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ । (ମୁଲାକାତ)

V. नीचे दिए गए (क) तथा (ख) खंडों के वाक्यांशों का सही मिलान कर वाक्य बनाइए ।

(क)

ତମେ କହିଥିଲ ବୋଲିତ
ଆଜି ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ
ଏ ସଂପର୍କରେ
ସେ ଚାଲି ଚାଲି
ମୁଁ ମୋ ଗାଡ଼ିରେ

(ख)

ଆପଣଙ୍କ ମତାମତ କ'ଣ
ଆସୁଥିବାର ମୁଁ ଦେଖିଛି
ଆପଣଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଦେଇ ଆସିବି
ମୁଁ ଆସିଲି
ସାକ୍ଷାତକାର ନେବାପାଇଁ ଡାକିଛି

VI. उदाहरण के अनुसार दिए गए वाक्यों को अलग अलग वाक्यों में खंडित किजिए ।

उदाहरण:- କେତେକ ସାମ୍ବାଦିକ ସ୍ୱାର୍ଥ ଓ ନାମ କମେଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏଭଳି ସମ୍ବାଦ ପରିବେଷଣ କରନ୍ତି ।

- 1) କେତେକ ସାମ୍ବାଦିକ ସ୍ୱାର୍ଥ ଓ ନାମ କମାନ୍ତି ।
- 2) ସେମାନେ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ରଖି ଏଭଳି ସମ୍ବାଦ ପରିବେଷଣ କରନ୍ତି ।
1. ମୁଁ ରାଜନୈତିକ ନେତା ନୁହେଁ କି କବି କଳାକାର ନୁହେଁ ।
2. ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ରହିଲେ ଉପରକୁ ଭୟ ଓ ଉପରୁ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ରହିବ ।
3. ଶଶ ମାଧ୍ୟମ ବିଭ୍ରାନ୍ତିକର ଓ ପକ୍ଷପାତପୂର୍ଣ୍ଣ ସମ୍ବାଦ ପରିବେଷଣ କରୁଛି ।
4. ଏଥିରେ ମୌଳିକ ଲେଖା ଓ ପ୍ରବନ୍ଧ ପ୍ରକାଶିତ ହେଉଛି ।
5. ଆଜି ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଆପଣଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କରି ନିଜକୁ ଧନ୍ୟ ମନେ କରୁଛି ।

पढ़िए और समझिए

ଏତିହାସର ଦର୍ଶନ ऐतिहास दर्शन

ଇତିହାସର ଛାତ୍ରଭାବେ ରତ୍ନଗିରି, ଲଳିତଗିରି ଓ ଉଦୟଗିରିର ବୌଦ୍ଧ କୀର୍ତ୍ତି ସଂପର୍କରେ ଅନେକ ପଢ଼ିଛି । ଛାତ୍ରାବସ୍ଥାରେ ବି ଥରେ ଆସିଥିଲି । କିନ୍ତୁ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରତ୍ନତାତ୍ତ୍ୱିକ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ଖନନ ହେବା ପରେ ରତ୍ନଗିରିକୁ ଆସିବା ମୋର ପ୍ରଥମ । ମନ ଆନନ୍ଦରେ ନାଚି ଉଠୁଥାଏ । ରାସ୍ତାର ଦୁଇ ପାଖରେ ଦିଗନ୍ତ ବିସ୍ତାରୀ ସବୁଜ ଧାନ କ୍ଷେତ । ସତେ ଯେମିତି ସବୁଜ ଶାଢ଼ୀ ପିନ୍ଧିଛି ପ୍ରକୃତି ରାଣୀ ।

ପାହାଡ଼ର ପାଦ ଦେଶରେ ଗାଡ଼ି ରଖିଲୁ । ପାହାଡ଼ ଉପରକୁ ଗୋଟିଏ ଚଲା ବାଟ ପଡ଼ିଛି । ଦଳେ ପୁଅ ଝିଅ ସେଇବାଟେ ଯାଉଥାଆନ୍ତି । ଉଠାଣି ହେଲେ ବି ସେଇବାଟେ ଆମର ପାହାଡ଼ ଚଢ଼ା ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଆମେ ଯାଇ ଶିଖରରେ ପହଞ୍ଚିଲୁ ।

ପ୍ରଥମେ ଦେଖିଲୁ ଇଟା ନିର୍ମିତ ଏକ ପ୍ରକାଶ୍ଚ ବୌଦ୍ଧ ସ୍ତୁପ । ଚାରି ପାଖରେ ଘେରି ରହିଛି ଅନେକ ଛୋଟ ଛୋଟ ସ୍ତୁପ । ଏହାର ଅନତିଦୂରରେ ଭଗ୍ନ ମହାବିହାରର ବିସ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାଙ୍ଗଣ । ପ୍ରବେଶ ଦ୍ୱାରରେ ମୁଗୁନି ପଥରରେ ତିଆରି ସୁକ୍ଷ୍ମ କାରୁକାର୍ଯ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଏକ ଦ୍ୱାରବନ୍ଧ । ପଥରର ପ୍ରଶସ୍ତ ଚଟାଣ, ବିରାଟକାୟ ବୁଦ୍ଧ ମୂର୍ତ୍ତି ଓ ବୁଦ୍ଧ ମସ୍ତକ, ବୌଦ୍ଧ କଳାର ବହୁ ଦେବ ଦେବୀ ମୂର୍ତ୍ତିରେ ବିହାରଟି ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ । ବୌଦ୍ଧ ଯୁଗୀୟ କଳା ଓ ଭାସ୍କର୍ଯ୍ୟର ଏ ଅପୂର୍ବ ସମାହାର ଦେଖି ଆମେ ବିମୁଗ୍ଧ ହୋଇଗଲୁ । ତା' ପରେ ଗଲୁ ମୁ୍ୟଜିୟମ୍ ଦେଖିବା ପାଇଁ । ଏ ସମସ୍ତ ଦେଖିଯାରି ଅପରାହ୍ନକୁ ବାହାରିଲୁ ଉଦୟଗିରି ।

ବିରୁପା ନଦୀ କୂଳରେ ପ୍ରକୃତିର ସୁରମ୍ୟ କୋଳରେ ଉଦୟଗିରି ବୌଦ୍ଧ ପୀଠ ଅବସ୍ଥିତ । ଏକ ବିରାଟ ସ୍ତୁପ ଓ ବିହାର ଖନନ ହୋଇ ଏଠାରେ ବାହାରିଛି । ଏ ସମସ୍ତ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପାହାଡ଼ କଟା ହୋଇ ଖୋଲା ଯାଇଥିବା ଏକ ବିରାଟ ଗଭୀର କୁପ ଏହାର ମୁଖ୍ୟ ଆକର୍ଷଣ ।

ଆଉ ଡେରି ନକରି ଶୀଘ୍ର ଲଳିତଗିରି ଯିବାପାଇଁ ମିଶ୍ରବାବୁ ସୂଚେଇ ଦେଲେ । ଆମେ ଯାଇ ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚୁ ପହଞ୍ଚୁ ଅପରାହ୍ନ ୪ଟା । ଅନେକ ଭଗ୍ନ ସ୍ତୁପ ଓ କାରୁକାର୍ଯ୍ୟ ବିମଣ୍ଡିତ ମୂର୍ତ୍ତିରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଲଳିତଗିରି ବିହାରର କଳା ସ୍ଥାପତ୍ୟ ଅନନ୍ୟ ସାଧାରଣ । ସବୁ ଗୋଟି ଗୋଟି ବୁଲି ଦେଖିଲୁ । ପାହାଡ଼ ତଳେ ପଥର ଶିଳ୍ପୀମାନେ ମୂର୍ତ୍ତି ତିଆରି କରୁଥିବାର ଦେଖିଲୁ । ମୂର୍ତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକର ଗଢ଼ଣ ଅତି ସୁନ୍ଦର । ଲଳିତ ଗିରିର ପଥର ଶିଳ୍ପୀମାନେ ଏବେ ବି ଏଇ ଶିଳ୍ପ କଳାକୁ ବଞ୍ଚେଇ ରଖିଛନ୍ତି । ଏହା କମ୍ ଗୌରବର କଥା ନୁହେଁ ।

ଅତୀତର ଏଇ ତିନୋଟି ବୌଦ୍ଧ ବିହାରକୁ ନେଇ ଗଢ଼ି ଉଠିଥିଲା ନାଳନ୍ଦା ବିଶ୍ୱ ବିଦ୍ୟାଳୟର ସମସାମୟିକ ପୁଷ୍ପଗିରି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ। ବାହାରୁ ବହୁ ଛାତ୍ର ଛାତ୍ରୀ ଆସି ଏଠାରେ ଅଧ୍ୟୟନ କରୁଥିଲେ। ତୀନ୍ ପରିବ୍ରାଜକ ଦୁ-ଏନ୍-ସାଂ ତାଙ୍କ ଭ୍ରମଣ କାହାଣୀରେ ଏଇ 'ପୁଷ୍ପଗିରି' ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ କଥା ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି। ଆଜି କର୍ପୁର ଉଡ଼ିଯାଇ କନା ଖାଲି ପଡ଼ି ରହିଛି।

ପଶ୍ଚିମ ଆକାଶରେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅସ୍ତପ୍ରାୟ। ଆମେ କ୍ଳାନ୍ତ ହୋଇ ଯାଇଥାଉ। ଏବେ ଘର ଲେଉଟାଣି ବେଳ। ଅତୀତ ଉତ୍କଳର ଶିକ୍ଷା, ସଂସ୍କୃତି, କଳା ଓ ଭାସ୍କର୍ଯ୍ୟର ଅସ୍ତମିତ ସୂର୍ଯ୍ୟକୁ ପଛରେ ଛାଡ଼ି ଆମେ ଚାଲିଲୁ ଆଗକୁ ଆଗକୁ।

शब्दार्थ

ओड़िआ शब्द	हिंदी अर्थ
ଅସ୍ତ	अस्त
ଥରେ	एक बार
ପ୍ରତ୍ନ ତାତ୍ତ୍ୱିକ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ସଂସ୍ଥା	पुरातात्विक सर्वेक्षण-संस्था (पुरातत्व सर्वेक्षण विभाग)
ଖନନ	खनन, खोदन
ଦିଗନ୍ତ ବିସ୍ତାରୀ	दिगंत के विस्तार तक (क्षितिज पर्यंत)
ସବୁଜ	हरा
ପିନ୍ଧିବା	पहनना
ଦଳ	वर्ग, समूह
ପ୍ରକାଶ	बहुत बड़ा
ସ୍ତୂପ	स्तूप
ମୁରୁନି ପଥର	काला पत्थर
ସୂକ୍ଷ୍ମ	सूक्ष्म
କାରୁକାର୍ଯ୍ୟ ମଣ୍ଡିତ	कला-मंडित
ଦ୍ୱାର ବନ୍ଧ	(दरवाजे की) चौखट
ଭାସ୍କର୍ଯ୍ୟ	मूर्तिकला, शिल्प
ଅପୂର୍ବ ସମାହାର	अपूर्व समाहार

ବିମୁଗ୍ଧ	ମୁଗ୍ଧ
ସୁରମ୍ୟ	ସୁରମ୍ୟ, ସୁନ୍ଦର
କଟା ହେବା	କାଟନା
ତିଆରି	ନିର୍ମାଣ
ଗଭୀର କୁପ	ଗହରା କୁଆଁ
ସ୍ଥାପତ୍ୟ	ସ୍ଥାପତ୍ୟ
ଅନନ୍ୟ ସାଧାରଣ	ଅନନ୍ୟ ସାଧାରଣ/ଅସାମାନ୍ୟ, ଅସାଧାରଣ
ଗୋଟିଗୋଟି	ଏକ ଏକ
ଗଢ଼ଣ	ଗଠନ
ବଞ୍ଚେଇ ରଖିବା	ଜୋବିତ ରଖିବା, ବଢ଼ାଇ ରଖିବା
ସମସାମୟିକ	ସମସାମୟିକ
ପରିବ୍ରାଜକ	ପରିବ୍ରାଜକ ଯାତ୍ରୀ,
ଆକାଶ	ଆକାଶ, ଆକାଶ
ଅସ୍ତପ୍ରାୟ	ଅସ୍ତପ୍ରାୟ, ଢୁବିତା ହୁଆ
କ୍ଲାନ୍ତ	ଥକା ହୁଆ
ଲେଉଟାଣି	ଲଠିଟି ହୁଏ
ଅସ୍ତମିତ ସୂର୍ଯ୍ୟ	ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ
ଉତ୍କଳ	'ଉତ୍କଳ' (ଓଡ଼ିଶା କା ଓର ଏକ ନାମ)

ଅଭ୍ୟାସ

I. ଅନୁଚ୍ଛେଦ କେ ଅନୁସାର ନିଚେ ଦିଏ ଗ଼ ପ୍ରଶ୍ନଠ କେ ଉତ୍ତର ଲିଖିଏ ।

1. ପ୍ରଥମେ ସେମାନେ କେଉଁ ସ୍ଥାନକୁ ବୁଲିବାକୁ ଗଲେ ?
2. ରତ୍ନଗିରିର ଶନନ କାର୍ଯ୍ୟ କିଏ କରିଛନ୍ତି ।
3. ସେମାନେ କେଉଁ ବାଟରେ ପାହାଡ଼ ଉପରକୁ ଚଢ଼ିଲେ ?
4. ରତ୍ନଗିରି ବିହାରର ଦ୍ଵାର ବନ୍ଧି କି ପଥରରେ ତିଆରି ହୋଇଛି ?
5. କେଉଁ ନଦୀ କୂଳରେ ଉଦୟଗିରି ଅବସ୍ଥିତ ?
6. କାହାର କଳା ସ୍ଥାପତ୍ୟ ଅନନ୍ୟ ସାଧାରଣ ?

7. କେଉଁମାନେ ଏଇ ଶିଳ୍ପ କଳାକୁ ଏବେବି ବଞ୍ଚେଇ ରଖିଛନ୍ତି ?
8. ନାଳନ୍ଦା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ସମସାମୟିକ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ କିଏ ?

II. नीचे दिए गए कथनों को उसी क्रम में क्रमबद्ध कीजिए जिस क्रम में उन का वर्णन अनुच्छेद में किया गया है।

1. ମନ ଆନନ୍ଦରେ ନାଚି ଉଠୁଥାଏ ।
2. ପ୍ରକୃତିର ସୁରମ୍ୟ କୋଳରେ ଉଦୟଗିରି ବୌଦ୍ଧ ପୀଠ ଅବସ୍ଥିତ ।
3. ପାହାଡ଼ ଉପରକୁ ଗୋଟିଏ ଚଲା ବାଟ ପଡ଼ିଛି ।
4. ଆଜି କର୍ପୁର ଉଡ଼ିଯାଇ କନା ଖାଲି ପଡ଼ି ରହିଛି ।
5. ଆଉ ଡେରି ନକରି ଶିଘ୍ର ଲଳିତଗିରି ଯିବା ପାଇଁ ମିଶ୍ରବାବୁ ସୁଚାଇ ଦେଲେ ।
6. ମୂର୍ତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକର ଗଡ଼ଣ ବଡ଼ ସୁନ୍ଦର ।
7. ପଶ୍ଚିମ ଆକାଶରେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅସ୍ତ ପ୍ରାୟ ।

III. हिंदी में अनुवाद कीजिए।

ସାଧାରଣତଃ ଗଣ-ମାଧ୍ୟମ କହିଲେ ମୁଦ୍ରଣ ମାଧ୍ୟମ (ପ୍ରିଣ୍ଟ ମିଡ଼ିଆ), ଟେଲିଭିଜନ୍, ରେଡ଼ିଓ, ଇଣ୍ଟରନେଟ୍, କମ୍ପ୍ୟୁଟର ଆଦିକୁ ବୁଝାଏ । ଓଡ଼ିଆରେ ଦୈନିକ ଖବରକାଗଜ ସାଙ୍ଗକୁ ସାପ୍ତାହିକ, ପାଞ୍ଚିକ, ମାସିକ, ତ୍ରିମାସିକ କିମ୍ବା ବାର୍ଷିକ ପତ୍ର ପତ୍ରିକା କେବଳ ମନୋରଞ୍ଜନ ପାଇଁ ନୁହେଁ ବରଂ ସଂସ୍କୃତିର ବିଭିନ୍ନ ଦିଗ ସହିତ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କୁ ପରିଚିତ କରେଇବା ପାଇଁ ଏକ ବଳିଷ୍ଠ ମାଧ୍ୟମ ଅଟେ । ଭାରତରେ ଅନେକଙ୍କର ଧାରଣା ଯେ, ଇଂରାଜୀ ଭାରତର ପ୍ରମୁଖ ଭାଷା । ଏହା ସତ ନୁହେଁ । ଭାରତର ୨ ରୁ ୪ ପ୍ରତିଶତ ଲୋକ କୌଣସି ନା କୌଣସି ପ୍ରକାରରେ ଇଂରାଜୀ ସହିତ ପରିଚିତ । ଭାରତରେ ଇଂରାଜୀ ପ୍ରକାଶନ ଭାରତୀୟ ପ୍ରକାଶନର ମାତ୍ର ୨୦ ଭାଗ । ଇଂରାଜୀ ଏକ ନିର୍ବାଚିତ ଗୋଷ୍ଠୀର ଭାଷା ।

ଆଉ ମଧ୍ୟ ଟେଲିଭିଜନ୍ ଏକ ବଳିଷ୍ଠ ମାଧ୍ୟମ । ଆଜିକାଲି ଟେଲିଭିଜନ୍ ଦ୍ୱାରା ଯେତିକି ଉପକାର ହୋଇଥାଏ ସେତିକି ଅପକାର ହୋଇଥାଏ । ଗାନ୍ଧୀ ଓ ରବିନ୍ଦ୍ରନାଥଙ୍କ ସମ୍ପାଦକ କହିଥିଲେ ଯେ, ଟେଲିଭିଜନ୍ ଖୋଲିଲେ ଆପଣା ଶୋଇବା ଘରେ ଫେରିବାଲାକୁ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବ । ଏହା ହେଉଛି ଆଧୁନିକ କାଳର ବ୍ୟବସାୟୀକରଣ ଉପରେ ଆକ୍ଷେପ ।

ରେଡ଼ିଓର ବିସ୍ତାର ଟେଲିଭିଜନ୍ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ । ଗାଁ ଗହଳିଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ସହରପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ପାଖରେ ରେଡ଼ିଓ ଥାଏ । ଶୁଣିବାବାଲାଙ୍କର ରେଡ଼ିଓ ଅଧିକ

ପ୍ରୟୋଜନ ଓ ପ୍ରିୟ। ଏହା ନିଃସନ୍ଦେହରେ ଏକ ବଳିଷ୍ଠ ମାଧ୍ୟମ। କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଦେଖାଯାଉଛି ଯେ, ଏହାର ଆଦର ଧୀରେ ଧୀରେ କମି ଆସିଲାଣି। କାରଣ ଆଜିକାଲି ଇଣ୍ଟରନେଟର ଯୁଗ। ଏହା କମ୍ ସମୟ ଭିତରେ ଏବଂ କମ୍ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି ପାରେ। ଏହା ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱକୁ ଖୁବ୍ ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଯୋଡ଼ିପାରୁଛି। ପୃଥିବୀରେ ୫୦୦୦ ରୁ ୬୦୦୦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭାଷା ଅଛି। ଏହି ଭାଷାଗୁଡ଼ିକ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ସଂସ୍କୃତିର ପରିଚୟ ବହନ କରନ୍ତି। ଗୋଟିଏ ଭାଷାରେ ବହୁଭାଷିକ ପୃଥିବୀକୁ ଧରିବା ଯେପରି ଅସମ୍ଭବ ବହୁଭାଷିକ ଭାରତକୁ ଧରିବା ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଅସମ୍ଭବ। ବିଭିନ୍ନ ଭାଷା ଜରିଆରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଗୋଷ୍ଠୀ ସହ ସମ୍ପର୍କ ବଜାୟ ରଖିବା ଗଣ-ମାଧ୍ୟମ ପାଇଁ ଏକ ଆହ୍ୱାନ।

IV. ओड़िआ में अनुवाद कीजिए।

महात्मा गांधी भारतीय स्वतंत्रता संग्राम के अनिषेध्य नेता थे। वे अहिंसा के पुजारी थे लेकिन वे अहिंसा को दुर्बल व्यक्ति के लिए प्रतिरोध न करने का बहाना नहीं मानते थे। स्वतंत्रता के दीवानों का एक दल ऐसा भी था जो अहिंसा का विरोधी था। उन का विश्वास था कि हँसते-हँसते फाँसी पर चढ़ेंगे लेकिन विदेशियों को मारेंगे। इस से वे डरेंगे और अपने देश से निकलेंगे। विदेशियों को बल से ही भारत से निकाल सकेंगे। देशभक्ति सारे भारत में फैल रही थी। नेता गण जेल जाकर अपना फर्ज पूरा कर रहे थे। बच्चे गली-गली घूम कर गाने गाते थे। इस आंदोलन से कोई नहीं बचा। १५ अगस्त १९४७ को हमें आज़ादी मिली। जब सारी दुनिया सो रही थी, भारत नये युग में प्रवेश कर रहा था। शहीदों के सपने पूरे होगए। जयहिंद।

V. मोबैल फोन् की उपयोगिता के बारे में एक अनुच्छेद ओड़िआ में लिखिए।

टिप्पणी

କର୍ପୂର ଉଡ଼ିଯାଇ କନା ଖାଲି ପଡ଼ି ରହିଛି :-

यह ओड़िआ का एक प्रसिद्ध मुहावरा है। इसका अर्थ, 'आभा चली गई केवल प्रतीक शेष है।'

ପାଠ 19

ପାଠ

ରଥଯାତ୍ରା

ରଥଯାତ୍ରା

ରଥଯାତ୍ରା

ଦାସ : ଶର୍ମା ବାବୁ, ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ମହାପ୍ରସାଦ
ଆଉ ନିର୍ମାଲ୍ୟ ନିଅନ୍ତୁ ।

ଶର୍ମା : ଆପଣ କ'ଣ କାଲି
'ରଥଯାତ୍ରା' ଦେଖିବାକୁ ପୁରୀ
ଯାଇଥିଲେ?

ଦାସ : ହଁ ଆଜ୍ଞା, ମୁଁ ନଗଲେ ତ
ପିଲାମାନେ ଯିବେନି । ସେଥିପାଇଁ
ମତେ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିଲା ।

ଶର୍ମା : ଆମକୁ କହିଥିଲେ ତ ଆମେ
ବି ଯାଇଥାନ୍ତୁ । ସେଠି ଆପଣ କ'ଣ
କ'ଣ ସବୁ କଲେ ।

ଦାସ : ଆମେ ଜଗନ୍ନାଥ, ବଳଭଦ୍ର ଓ
ସୁଭଦ୍ରାଙ୍କ ରଥ ଟାଣିଲୁ । ଏବେ
ତାହା ଗୁଣ୍ଡିଚା ମନ୍ଦିର ପାଖରେ
ଅଛି । ନଅ ଦିନ ପରେ ରଥ
ଗୁଣ୍ଡିଚା ମନ୍ଦିରଠାରୁ ଫେରିବ । ସେଦିନ
'ବାହୁଡ଼ା ଯାତ୍ରା' ହେବ ।

ଶର୍ମା : ଆପଣ 'ବାହୁଡ଼ା' ଦିନ ଯଦି ପୁରୀ
ଯିବେ, ତେବେ ମୁଁ ବି ଯିବି ।

ଦାସ : ତେବେ ତ ନିଶ୍ଚୟ ଯିବା ।

ଶର୍ମା : ବର୍ତ୍ତମାନ ଆପଣ ଯଦି

ଦାସ : ଶର୍ମା ବାବୁ, ଜଗନ୍ନାଥ କା ମହାପ୍ରସାଦ
और निर्माल्य लीजिए ।

शर्मा : क्या आप 'रथयात्रा' देखने के लिए
कल पुरी गए थे?

दास : जी हाँ ! मैं न गई, तो बच्चे भी नहीं
जाएँगे । इसीलिए मुझे जाना पड़ा ।

शर्मा : हम को कहा होता, तो हम भी गए
होते । वहाँ आपने क्या-क्या किया?

दास : हम ने जगन्नाथ, बलभद्र और सुभद्रा
के रथों को खींचा । अब वे गुंडीचा
मंदिर के पास हैं । नौ दिन के बाद
रथ गुंडीचा मंदिर से वापस आएँगे ।
उसी दिन 'बाहुड़ा यात्रा' होगी ।

शर्मा : आप 'बाहुड़ा' के दिन यदि पुरी
जाएँगे, तो मैं भी जाऊँगा ।

दास : तब तो अवश्य जाएँगे ।

शर्मा : अभी (इस समय) यदि (हमें)
'रथयात्रा' के संबंध में कुछ कहते,
तो बहुत अच्छा होता ।

ଆମକୁ 'ରଥଯାତ୍ରା' ବିଷୟରେ କିଛି
କହିନ୍ତୁ ତେବେ ଭାରି ଭଲ
ହୁଅନ୍ତୁ ।

ଦାସ : ଆଷାଢ଼ ମାସ ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷ ଦ୍ଵିତୀୟା
ତିଥିରେ ଜଗନ୍ନାଥ, ବଳଭଦ୍ର ଓ
ସୁଭଦ୍ରାଙ୍କର 'ରଥଯାତ୍ରା' ହୁଏ ।

ଶର୍ମା : ରଥ କ'ଣ ପ୍ରତି ବର୍ଷ
ତିଆରି
ହୁଏ ?

ଦାସ : ହଁ, ପ୍ରତିବର୍ଷ ଅକ୍ଷୟ ତୃତୀୟା ଠାରୁ
ରଥ ତିଆରି ଆରମ୍ଭ ହୁଏ ।
ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ରଥର ନାମ
ନନ୍ଦିଘୋଷ । ଏଥିରେ ଷୋହଳଟି
ଚକ ଅଛି । ବଳଭଦ୍ରଙ୍କ ରଥ
ତାଳଧ୍ଵଜ । ଏଥିରେ ଚଉଦଟି ଚକ
ଅଛି । ସୁଭଦ୍ରାଙ୍କ ରଥ ଦେବଦଳନ ।
ଏଥିରେ ବାରଟି ଚକ ଅଛି ।

ଶର୍ମା : ଠାକୁରମାନେ ରଥ ଉପରକୁ
କିପରି ଆସନ୍ତି ?

ଦାସ : ଦଇତାପତିମାନେ 'ରତ୍ନବେଦୀ' ଉପରୁ
ଠାକୁରମାନଙ୍କୁ 'ପହଣ୍ଡି' କରି
ଆଣନ୍ତି । ସେତେବେଳେ ଘଣ୍ଟ,
ମର୍ଦ୍ଦଳ ଓ ଝାଞ୍ଜ ବାଜୁଥାଏ ।
ଠାକୁରମାନଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରେ ସୋଲର
ଟାହିଆ ଝୁଲୁଥାଏ । ଯଦି ତୁମେ
ଯାଇଥାଆନ୍ତୁ, ତେବେ ଦେଖି ଥାଆନ୍ତୁ,
ସତରେ ସେ ଦୃଶ୍ୟ କେତେ

ଦାସ : ଆଷାଢ଼ କେ ମହୀନେ କେ ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷ କି
ଦ୍ଵିତୀୟା ତିଥି ମେଁ ଜଗନ୍ନାଥ, ବଳଭଦ୍ର
ଓରୁ ସୁଭଦ୍ରା କି 'ରଥଯାତ୍ରା' ହୋତୀ ହେ ।

ଶର୍ମା : କ୍ଵା ରଥ ହର ସାଲ ତୈୟାର କିୟା
(ବନାୟା) ଜାତା ହେ ?

ଦାସ : ହାଁ, ହର ସାଲ ଅକ୍ଷୟ ତୃତୀୟା ସେ ରଥ
କି ତୈୟାରୀ ଶୁରୁ ହୋତୀ ହେ । ଜଗନ୍ନାଥ
କେ ରଥ କା ନାମ 'ନନ୍ଦିଘୋଷ' ହେ । ଇସ ମେଁ
ସୋଲହ ଚକ୍ର ହୋତେ ହେଁ । ବଳଭଦ୍ର କା ରଥ
'ତାଳଧ୍ଵଜ' ହେଁ । ଇସମେଁ ଚୌଦହ ଚକ୍ର ହୋତେ
ହେଁ । ସୁଭଦ୍ରା କା ରଥ 'ଦେବଦଳନ' ହେଁ ।
ଇସମେଁ ବାରହ ଚକ୍ର ହୋତେ ହେଁ ।

ଶର୍ମା : ଦେବୌ କି ମୂର୍ତ୍ତିୟାଁ ରଥ କେ ଉପର କୈସେ
ଆତୀ ହେଁ ?

ଦାସ : 'ଦଝତା ପତି' (ପୁରୋହିତ ଲୋଗ) 'ରତ୍ନ
ବେଦୀ' ସେ ଠାକୁରୌ କୋ 'ପହଣ୍ଡି' କରକେ
(ଧିରେ-ଧିରେ ଚଲ କର) ଲାତେ ହେଁ । ତବ
ଘଣ୍ଟା, ମର୍ଦ୍ଦଳ ଓରୁ ଝାଞ୍ଜ ବଜତେ ହେଁ ।
ଠାକୁରୌ କେ ମାଥେ ପର ସୋଲ କା ଟହିଆ
ଝୁଲତା ହେ । ଯଦି ତୁମ ଗ଼଼ ହୋତେ ତୋ
ଦେଖତେ, ବହ ଦୃଶ୍ୟ କିତନା ମନ
ଲୁଭାବନ ଥା ।

ଶର୍ମା : ଦାସ ବାବୁ, ଯଦି ଆପକି ପତ୍ନୀ
'ବାହୁଡ଼ା' କେ ଦିନ ଜାତୀ ତୋ ମେରୀ ପତ୍ନୀ
ଧି ଜାପାତୀ ।

ଦାସ : ହାଁ, ମେରୀ ପତ୍ନୀ ତୋ ଜାଏଁଗୀ । ପତ୍ନୀ
ସହିତ ଜଗନ୍ନାଥ କେ ଦର୍ଶନ କରନେ ସେ

ମନଲୋଭା ।

बहुत पुण्य होता है। इसीलिए मैं भी
जाऊँगा।

ଶର୍ମା : ଦାସ ବାବୁ, ଆପଣଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ
ଯଦି 'ବାହୁଡ଼ା' ଦିନ ଯାଇ
ପାରନ୍ତେ, ତେବେ ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟ
ଯାଇପାରନ୍ତେ ।

शर्मा : अच्छा, याद रखिए दास बाबू, आप
(लोग) नहीं गए (जाएँगे) तो हम भी
नहीं जाएँगे। आप के जाने पर (ही)
हम जाएँगे।

ଦାସ : ହଁ, ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ ତ ଯିବେ ।
ସପତ୍ନୀକ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କଲେ
ବହୁତ ପୁଣ୍ୟ ହୁଏ । ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ
ମଧ୍ୟ ଯିବି ।

दास : आप ऐसा मत सोचिए। मेरी पत्नी
नहीं भी गई, तो भी मैं अवश्य
जाऊँगा। आप लोग मेरे साथ आ
सकते हैं।

ଶର୍ମା : ଆଜ୍ଞା ! ହେଲେ ମନେ
ରଖନ୍ତୁ ଦାସ ବାବୁ, ଆପଣମାନେ
ନଗଲେ ଆମେ ମଧ୍ୟ
ଯିବୁନି । ଆପଣ ଗଲେ ହିଁ ଆମେ
ଯିବୁ ।

ଦାସ : ଆପଣ ସେମିତି ଭାବନ୍ତୁନି । ମୋ
ସ୍ତ୍ରୀ ନଗଲେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ
ଯିବି । ଆପଣ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ
ଆସିପାରନ୍ତି ।

शब्दार्थ

ओड़िआ शब्द

ମହାପ୍ରସାଦ

ନିର୍ମାଲ୍ୟ

ରଥ

ଖିଚା

हिंदी अर्थ

महा प्रसाद, जगन्नाथ का प्रसाद

निर्माल्य (जगन्नाथ का अन्न भोग
का सूखा हुआ प्रसाद)

रथ

खीचा

ଆଷାଢ଼ ମାସ	आषाढा का महीना
ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷ	शुक्लपक्ष
ଦ୍ୱିତୀୟା	द्वितीय
ତିଥି	तिथि
ଷୋଡ଼ଳ	सोलह
ଚଉଦ	चौदह
ବାର	बारह
ଦଇତାପତି	पुरोहित लोग
ରତ୍ନବେଦୀ	'रत्नवेदी' (जगन्नाथ का आसन)
ଠାକୁର	ठाकुर, भगवान, देव
ଘଣ୍ଟା	घँटा
ଝାଞ୍ଜି	एक प्रकार का वाद्योपकरण
ଦୃଶ୍ୟ	दृश्य
ସପତ୍ନୀକ	पत्नी सहित

ଅଭ୍ୟାସ

अभ्यास

I. ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ବାକ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ପୁନଃଅଭ୍ୟାସ କରନ୍ତୁ ।

(नीचे दिए गए वाक्य दोहराइए।)

- 1) ମୁଁ ନଗଲେ ପିଲାମାନେ ଯିବେନି ।
- 2) ଆମକୁ କହିଥିଲେ ତ ଆମେବି ଯାଇଥାନ୍ତୁ ।
- 3) ଆପଣ 'ବାହୁଡ଼ା'ରେ ଯଦି ପୁରୀ ଯାଆନ୍ତେ, ତେବେ ମୁଁ ବି ଯାଆନ୍ତି ।
- 4) ଆପଣ ଆମକୁ 'ରଥଯାତ୍ରା' ବିଷୟରେ ଯଦି କିଛି କହନ୍ତେ, ତେବେ ଭାରି ଭଲ ହୁଅନ୍ତୁ ।
- 5) ତୁମେ ଯଦି ଯାଇଥାଆନ୍ତୁ, ତେବେ ଦେଖିଥାଆନ୍ତୁ ।
- 6) ଆପଣଙ୍କ ପିଲାମାନେ ଯଦି 'ବାହୁଡ଼ା'ରେ ଯାଇପାରନ୍ତେ, ତେବେ ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟ ଯାଇପାରନ୍ତେ ।

- 7) ଆପଣମାନେ ନଗଲେ ଆମେ ମଧ୍ୟ ଯିବୁନି ।
- 8) ମୋ ପତ୍ନୀ ନଗଲେ ବି ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ ଯିବି ।
- 9) ଦଇତାପତିମାନେ 'ରତ୍ନବେଦୀ' ଉପରୁ ଠାକୁରମାନଙ୍କୁ 'ପହଣ୍ଡି' କରିଆଣନ୍ତି ।
- 10) ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ସପତ୍ନୀକ ଦର୍ଶନ କଲେ ବହୁତ ପୁଣ୍ୟ ହୁଏ ।

II. ବାକ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକରେ ରେଖାଙ୍କିତ ଶବ୍ଦର ସ୍ଥାନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଶବ୍ଦ ପ୍ରୟୋଗ କରି ବାକ୍ୟଗଠନ କରନ୍ତୁ ।

(वाक्यों में रेखांकित शब्दों के स्थान पर दिए गए शब्दों का प्रयोग कर वाक्य बनाइए ।)

- 1) ଆପଣ ଯଦି ବାହୁଡ଼ା ଦିନ ପୁରୀ ଯିବେ, ତେବେ ମୁଁ ଯିବି ।

ଆପଣମାନେ	ଯିବେ	
ତୁ		ଯିବୁ
ତୁମେ		ଯିବ
ସେ		ଯିବ
ସେମାନେ		ଯିବେ

- 2) ମୁଁ ନଗଲେ ତ ପିଲାମାନେ ଯିବେନି ।
- ତୁ
 ତୁମେମାନେ
 ଆମେମାନେ
 ଆପଣମାନେ
 ସେମାନେ ।

- 3) ଆପଣମାନେ ନଗଲେ ଆମେ ମଧ୍ୟ ଯିବୁନି । 4) ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ ନଗଲେ ବି ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ ଯିବି ।

		ମୁଁ	ଯିବିନି	ତୋ
ସେ	ଯିବେ			
		ତୁ	ଯିବୁନି	
ସେମାନଙ୍କ		ସେମାନେ	ଯିବେ	
		ତୁମେମାନେ	ଯିବିନି	ତାଙ୍କ
ତୁ	ଯିବୁ			

	ସେ	ଯିବନି	
ତୁମମାନଙ୍କ	ତୁମେମାନେ	ଯିବ	
	ସେମାନେ	ଯିବେନି	ଆପଣଙ୍କ
ଆପଣ	ଯିବେ		
- 5) ଆମକୁ କହିଥିଲେ ତ ଆମେ ବି ଯାଇଥାନ୍ତୁ ।
ରାମବାବୁଙ୍କୁ	ସେ	ଯାଇଥାନ୍ତେ	
ପିଲାମାନଙ୍କୁ	ସେମାନେ	ଯାଇଥାନ୍ତେ	
ତୁମମାନଙ୍କୁ	ତୁମେମାନେ	ଯାଇଥାନ୍ତୁ	
ପୁଅକୁ	ସେ	ଯାଇଥାନ୍ତା	
ତୁ	ଆମେ	ଯାଇଥାନ୍ତୁ	
- 6) ଆପଣଙ୍କ ପିଲାମାନେ ଯଦି ଯାଇପାରନ୍ତେ, ତେବେ ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟ ଯାଇପାରନ୍ତି ।
ସ୍ତ୍ରୀ	ଯାଇପାରନ୍ତେ	ମା	ଯାଇପାରନ୍ତି
ପୁଅ	ଯାଇପାରନ୍ତେ	ପୁଅ	ଯାଇପାରନ୍ତା
ଝିଅ	ଯାଇପାରନ୍ତେ	ଝିଅ	ଯାଇପାରନ୍ତା
- 7) ଆପଣ ଯଦି ଯାଇପାରନ୍ତେ, ତେବେ ମୁଁ ବି ଯାଇପାରନ୍ତି ।
ସେ	ଯାଇପାରନ୍ତା		
ତୁମେ	ଯାଇପାରନ୍ତୁ		
ଆପଣମାନେ	ଯାଇପାରନ୍ତେ		
ତୁ	ଯାଇପାରନ୍ତୁ		
ସେମାନେ	ଯାଇପାରନ୍ତେ		

III. ଉଦାହରଣ ଅନୁସାରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ବାକ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ଯୋଡ଼ି ନୂଆ ବାକ୍ୟ ଗଠନ କରନ୍ତୁ ।
(उदाहरण के अनुसार दिए गए वाक्य युग्मों को जोड़कर नये वाक्य बनाइए।)

(1) **उदाहरण:-** ଆପଣ କଲିକତା ଯିବେ ।

ମୁଁ କଲିକତା ଯିବି ।

ଆପଣ ଯଦି କଲିକତା ଯିବେ, ତେବେ ମୁଁ ବି ଯିବି ।

1. ସେମାନେ ପରୀକ୍ଷା ଦେବେ ।

2. ତୁ ସବୁ କଥା କହିବୁ ।

	ମୁଁ ପରୀକ୍ଷା ଦେବି ।		ମୁଁ ସବୁ କଥା କହିବି ।
3.	ତୁମେ ଖଣ୍ଡଗିରି ଯିବ ।	4.	ସ୍ବାଗତିକା ଗୀତ ଶିଖିବ ।
	ମୁଁ ଖଣ୍ଡଗିରି ଯିବି ।		ମୁଁ ଗୀତ ଶିଖିବି ।
5.	ବାପା ଚାହା ପିଇବେ ।		
	ମୁଁ ଚାହା ପିଇବି ।		

(2) ଉଦାହରଣ :- ଆପଣ କୁହନ୍ତୁ ।

ଭଲ ହୁଅନ୍ତୁ ।

ଆପଣ ଯଦି କୁହନ୍ତେ ତେବେ ଭଲ ହୁଅନ୍ତୁ ।

1.	ଆପଣ ଯାଆନ୍ତୁ ।	2.	ତୁମେ ଯାଅ ।
	ଭଲ ହୁଅନ୍ତୁ ।		ଭଲ ହୁଅନ୍ତୁ ।
3.	ତୁ କହ ।	4.	ସେ ଯାଉ ।
	ଭଲ ହୁଅନ୍ତୁ ।		ଭଲ ହୁଅନ୍ତୁ ।
5.	ସେମାନେ ଯାଆନ୍ତୁ		
	ଭଲ ହୁଅନ୍ତୁ ।		

(3) ଉଦାହରଣ :- ଆପଣଙ୍କ ପିଲାମାନେ ଯାଇପାରନ୍ତି ।

ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ ଯାଇ ପାରନ୍ତି ।

ଆପଣଙ୍କ ପିଲାମାନେ ଯଦି ଯାଇ ପାରନ୍ତେ, ତେବେ ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ

ମଧ୍ୟ ଯାଇ ପାରନ୍ତେ ।

1.	ତୁମ ପିଲାମାନେ ଆସି ପାରନ୍ତି ।
	ମୋ ପିଲାମାନେ ଆସି ପାରନ୍ତି ।
2.	ସେମାନଙ୍କ ଛାତ୍ରମାନେ ପଢ଼ି ପାରନ୍ତି ।
	ମୋ ଛାତ୍ରମାନେ ପଢ଼ି ପାରନ୍ତି ।
3.	ତାଙ୍କ ଲୋକମାନେ କହି ପାରନ୍ତି ।
	ଆମ ଲୋକମାନେ କହି ପାରନ୍ତି ।
4.	ତୁମ ପୁଅ ଯାଇ ପାରନ୍ତୁ ।
	ତାଙ୍କ ପୁଅ ଯାଇ ପାରନ୍ତୁ ।

5. ମୁଁ କଟକ ଯାଇ ପାରନ୍ତି ।
ତୁମେ ଯାଇ ପାରନ୍ତୁ ।

IV. ଉଦାହରଣ ଅନୁସାରେ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ବାକ୍ୟର ଅର୍ଥ ଅନୁସାରେ ଅଲଗା ଅଲଗା ବାକ୍ୟରେ ପରିଣତ କର ।

(उदाहरण के अनुसार नीचे दिए गए वाक्यों के अर्थ के अनुसार अलग-अलग वाक्यों में खंडित कीजिए ।)

उदाहरण:- ସେ ଯଦି ମନ୍ଦିର ଯାଇଥାଆନ୍ତା, ତେବେ ଭୋଗ ଖାଇଥାଆନ୍ତା ।
ସେ ମନ୍ଦିର ଗଲାନାହିଁ ।
ସେ ଭୋଗ ଖାଇଲା ନାହିଁ ।

1. ତୁ ଯଦି ପରୀକ୍ଷା ଦେଇଥାନ୍ତୁ, ତେବେ ପାସ୍ କରିଥାନ୍ତୁ ।
2. ତୁମେମାନେ ଯଦି ଆସିଥାଆନ୍ତୁ, ତେବେ ଲିଙ୍ଗରାଜ ମନ୍ଦିର ଦେଖିଥାଆନ୍ତୁ ।
3. ସେମାନେ ଯଦି ଓଡ଼ିଶା ଆସିଥାନ୍ତେ, ତେବେ ଲିଙ୍ଗରାଜ ମନ୍ଦିର ଦେଖିଥାନ୍ତୁ ।
4. ପିଲାମାନେ ଯଦି ଖେଳିଥାଆନ୍ତେ, ତେବେ ପ୍ରଥମ ହୋଇଥାନ୍ତେ ।
5. ଆପଣ ଯଦି ପାହାଡ଼ ଚଢ଼ିଥାନ୍ତେ, ତେବେ ଶିବ ମନ୍ଦିର ଦେଖିଥାନ୍ତେ ।

V. ବନ୍ଧନୀ ମଧ୍ୟରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକରୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଶବ୍ଦ ପ୍ରୟୋଗ କରି ବାକ୍ୟ ପୁରଣ କରନ୍ତୁ ।

(कोष्ठक में दिए गए शब्दों में से उपयुक्त शब्दों का प्रयोग कर वाक्य पूरे कीजिए ।)

(1) (ରଥ, ଗୁଣ୍ଡିଚା, ନିର୍ମାଲ୍ୟ, ରତ୍ନବେଦୀ, ପୁରୀ)

1. ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ମହାପ୍ରସାଦ ଆଉ _____ ନିଅନ୍ତୁ ।
2. ଆପଣ କ'ଣ 'ରଥଯାତ୍ରା' ଦେଖିବାକୁ _____ ଯାଇଥିଲେ ?
3. ଏବେ ତାହା _____ ମନ୍ଦିର ପାଖରେ ଅଛି ।
4. ଦଇତାପତିମାନେ _____ ଉପରୁ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଆଶୀର୍ବୁଦ୍ଧି ଦେଇଥାନ୍ତି ।
5. ବଳଭଦ୍ରଙ୍କ _____ ତାଳଧ୍ବଜ ।

(2)

1. ଆପଣ 'ବାହୁଡ଼ା' ଦିନ ପୁରୀ _____, ତେବେ ମୁଁ ଯିବି । (ଯିବ, ଯିବେ)
2. ସେ ଯଦି କଟକ _____, ତେବେ ମୁଁ ବି ଯିବି । (ଯିବୁ, ଯିବେ)
3. ତୁମେ ଯଦି ପାଠ _____, ତେବେ ସମସ୍ତେ ପଢ଼ିବେ । (ପଢ଼ିବି, ପଢ଼ିବ)

4. ସେମାନେ ଯଦି କାମ _____, ତେବେ ଆମେ ବି କରିବୁ । (କରିବୁ, କରିବେ)
 5. ବୋଉ ଯଦି ମାମୁଁ ଘର _____, ତେବେ ବାପା ବି ଯିବେ । (ଯିବି, ଯିବ)

(3)

1. ଯଦି _____ ମନ୍ଦିର ବିଷୟରେ କହନ୍ତୁ, ତେବେ ଭଲ ହୁଅନ୍ତୁ । (ମୁଁ, ବାପା)
 2. ଯଦି _____ ପୁରୀ ବିଷୟରେ କହନ୍ତୁ, ତେବେ ଭଲ ହୁଅନ୍ତୁ । (ତୁମେ, ମୁଁ)
 3. ଯଦି _____ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ବିଷୟରେ କହନ୍ତୁ, ତେବେ ଭଲ ହୁଅନ୍ତୁ । (ତୁମେ, ଆପଣ)
 4. ଯଦି _____ ଗାନ୍ଧିଜୀ ବିଷୟରେ କହନ୍ତୁ, ତେବେ ଭଲ ହୁଅନ୍ତୁ । (ସେ, ସେମାନେ)
 5. ଯଦି _____ ନାଟ ବିଷୟରେ କହନ୍ତୁ, ତେବେ ଭଲ ହୁଅନ୍ତୁ । (ତୁମେମାନେ, ସେମାନେ)

VI. ଉଦାହରଣ ଅନୁସାରେ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ବାକ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକୁ ନିଷେଧାର୍ଥକ ବାକ୍ୟରେ ପରିଣତ କରନ୍ତୁ ।

(उदाहरण के अनुसार नीचे दिए गए वाक्यों के निषेधार्थक वाक्य बनाइए।)

उदाहरण:- ଆପଣ ଗଲେ ଆମେ ଯିବୁ ।
 ଆପଣ ନଗଲେ ଆମେ ବି ଯିବୁନି ।

1. ତୁମେ ଆସିଲେ ମୁଁ ପଢ଼ିବି ।
 2. ବାପା ଗଲେ ପିଲାମାନେ ଯିବେ ।
 3. ଆମେ ଖାଇଲେ ସେମାନେ ଖାଇବେ ।
 4. ତୁମେମାନେ ଦେଲେ ଆମେ ଦବୁ ।
 5. ତୁ ନେଲେ ମୁଁ ନେବି ।

VII. ବନ୍ଧନୀ ମଧ୍ୟରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ହିନ୍ଦୀ କ୍ରିୟା ଗୁଡ଼ିକର ସମାନ ଅର୍ଥ ଥିବା ଓଡ଼ିଆ ରୂପ ପ୍ରୟୋଗ କରି ବାକ୍ୟ ଗଠନ କର ।

(इस पाठ में पढ़े हुए क्रिया रूपों के आधार पर उपयुक्त रूपों का प्रयोग कर वाक्य पुरे कीजिए।)

- (1) 1. ତୁମେ ଯଦି _____ ତେବେ _____ ।
 2. ମୁଁ ଯଦି _____ ତେବେ _____ ।
 3. ଆମେ ଯଦି _____ ତେବେ _____ ।

4. ଆପଣ ଯଦି _____ ତେବେ _____ ।
  5. ତୁମେମାନେ ଯଦି _____ ତେବେ _____ ।
- (2)
1. ଆପଣ _____ ବି ମୁଁ ଯିବି ।
  2. ତୁମେ _____ ବି ସେ ଯିବେ ।
  3. ମୁଁ _____ ବି ତୁମେ ଯିବ ।
  4. ସୁପ୍ରଭା _____ ବି ଆପଣ ଯିବେ ।
  5. ସୁପ୍ରଭା _____ ବି ସେମାନେ ଯିବେ ।

ପଢ଼ନ୍ତୁ ଓ ବୁଝନ୍ତୁ

ଚକ୍ରତୀର୍ଥ चक्रतीर्थ

ପୁରୀ ଚକ୍ରତୀର୍ଥ ଅଟେ । ତୁମେ ଯଦି କେବେ ପୁରୀ ଯିବ, ପୁରୀ ବଡ଼ ଦାଣ୍ଡରେ ବଡ଼ ଦେଉଳ ଦେଖିବ । ସେଠି ବଡ଼ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରିବ । ରତ୍ନ ସିଂହାସନ ଉପରେ ଜଗନ୍ନାଥ, ବଳଭଦ୍ର, ସୁଭଦ୍ରା ଝଟ ଝଟ ଦିଶୁଥିବେ । ଦେଉଳର ପୂର୍ବ ଦ୍ଵାର ସିଂହଦ୍ଵାର, ଦକ୍ଷିଣ ପଟେ ଅଶ୍ଵ ଦ୍ଵାର, ପଶ୍ଚିମ ପଟେ ବ୍ୟାଘ୍ର ଦ୍ଵାର ଓ ଉତ୍ତର ପଟେ ହସ୍ତୀ ଦ୍ଵାର ରହିଛି । ତୁମେମାନେ ଯଦି ଆନନ୍ଦ ବଜାର ଯାଇଥା'ନ୍ତୁ ତେବେ ମହାପ୍ରସାଦ ଖାଇଥା'ନ୍ତୁ । ନିର୍ମାଲ୍ୟ ବି ପାଇଥା'ନ୍ତୁ ଆଉ କଳ୍ପବଟକୁ ଛୁଇଁଥା'ନ୍ତୁ ।

ସାଲବେଗ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ପରମ ଭକ୍ତ ଥିଲେ । ସେ ଗରୁଡ଼ ସ୍ତମ୍ଭ ପାଖରେ ବସି ବହୁତ ଜଣାଣ ଲେଖିଥିଲେ । ସମୟ ହେଲେ ଆମେ ମହୋଦଧିରେ ଗାଧୋଇବା । ଯଦି ସୁବିଧା ହୁଅନ୍ତା, ଆମେ ସ୍ଵର୍ଗଦ୍ଵାର ବି ଯାଆନ୍ତେ । ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ସମୁଦ୍ରରେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ବୁଡ଼ୁଥିବ । ସମୁଦ୍ରର ତରଙ୍ଗମାଳା ନାଚି ନାଚି କୁଳ ଛୁଇଁଥିବ । ସେଦିନ ଯଦି ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ହୋଇଥାନ୍ତା, ସମୁଦ୍ର ଜଳରେ ଜୁଆର ଫୁଲି ଫୁଲି ଉଠୁଥାନ୍ତା ।

ପୁରୀକୁ ବହୁତ ବିଦେଶୀ ପ୍ରତିବର୍ଷ ଆସନ୍ତି । ଏହା ଓଡ଼ିଶାର ଏକ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ସ୍ଥାନ । ଯଦି ଏହାର ସୁରକ୍ଷା ଓ ରକ୍ଷାଶାସ୍ତ୍ର ପାଇଁ ସରକାର ଚୈଷ୍ଟି ଦିଅନ୍ତେ ତେବେ ଏହା ଆହୁରି ପ୍ରସିଦ୍ଧି ଲାଭ କରିପାରନ୍ତା । ଏହାର ସମୁଦ୍ର କୁଳ ଦର୍ଶକଙ୍କୁ ଆକର୍ଷଣ କରେ । କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହା ପରିଷ୍କାର ହୋଇ ରହିନାହିଁ । ଏହାର ପ୍ରଥମ କାରଣ ହେଉଛି ଏହାର

କୁଳରେ ନାମୀ ଦାମୀ ହୋଟେଲ୍ । ଏହି ହୋଟେଲର ଅପରିଷ୍କାର ପାଣି ସମୁଦ୍ର ପାଣିକୁ ଦୂଷିତ କରିଦେଉଛି । ଯଦି ସରକାର ଏଥିପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦିଅନ୍ତେ ତେବେ ଏହା ଆହୁରି ସୁନ୍ଦର ହୋଇ ଦର୍ଶକଙ୍କୁ ଆକୃଷ୍ଟ କରିପାରନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ଦୃଷ୍ଟି ନଦେଲେ ଏହା ଧୀରେ ଧୀରେ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯିବ ।

ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଧ୍ୟ ସେଠାରେ ରାଜା ଅବସ୍ଥାନ କରନ୍ତି । ସେ ଠାକୁରଙ୍କ ନାମନେଇ 'ରଥଯାତ୍ରା' ବେଳେ ସମସ୍ତ କର୍ମ ପ୍ରତିପାଦନ କରିଥାନ୍ତି । ଏହା ହେଉଛି ଓଡ଼ିଶାର ଏକ ମହାନ୍ ପରମ୍ପରା । 'ରଥଯାତ୍ରା' ଯେ, ବିଶ୍ୱପ୍ରସିଦ୍ଧ ଏକଥା ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ତା'ର ଯେଉଁ ମହାନ୍ ପୌରାଣିକ କଥା ତାହା ଅଳ୍ପ ଲୋକ ଜାଣନ୍ତି । ଯଦିଓ ଏହା ରହସ୍ୟମୟ ଏହାସତ୍ତ୍ୱେ ବି ଏହା ଦର୍ଶକଙ୍କୁ ଆକୃଷ୍ଟ କରିପାରେ । ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ରୋଷେଇ ଘର ପୃଥିବୀର ବୃହତ୍ତମ ରୋଷେଇ ଘର ଭାବରେ ଖ୍ୟାତ । ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ଅନେକ ଭକ୍ତ ତାଙ୍କ ଉପରେ ଅନେକ ଭଜନ ଜଣାଣ ଲେଖିଯାଇଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶାର ଘରେ ଘରେ ଜଗନ୍ନାଥ ହେଉଛନ୍ତି ଆରାଧ୍ୟ ଦେବତା । ଯଦି ଆମେ ଯିବା ତେବେ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରି ଆମେ ନିଜକୁ ଧନ୍ୟ ମନେ କରିବା ।

शब्दार्थ

ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ	ହିନ୍ଦୀ ଅର୍ଥ
ଚକ୍ରତୀର୍ଥ	चक्रतीर्थ
ଦର୍ଶନ କରିବ	दर्शन करना
ରତ୍ନ ସିଂହାସନ	रत्न सिंहासन (जगन्नाथ का आसन)
ଜଣାଣ	प्रार्थना
ମହାପ୍ରସାଦ	महाप्रसाद
ଝଟ ଝଟ	चिक्-चिक्
ଦିଶୁଥିବେ	दिखते होंगे
ପରମ ଭକ୍ତ	परम भक्त
ଗରୁଡ଼ ସ୍ତମ୍ଭ	गरुड स्तंभ
ମହୋଦଧି	महोदधि, समुद्र (पुरी तट की बंगाल की खाड़ी)

ତରଙ୍ଗମାଳା	तरंगें, लहरें
ପୂର୍ଣ୍ଣିମା	पूर्णिमा
ଜୁଆର	ज्वार
ବିଦେଶୀ	विदेशी
ସୁରକ୍ଷା	सुरक्षा
ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ	रक्षणावेक्षण
କୂଳ	तट, किनारा
ପରିଷ୍କାର	साफ सुधरा
ଆକୃଷ୍ଟ	आकर्षण
ଅବସ୍ଥାନ	स्थित
ପରଂପରା	परंपरा
ଆରାଧ୍ୟ ଦେବତା	आराध्य देवता

ଅଭ୍ୟାସ

अभ्यास

I. ଅନୁଚ୍ଛେଦର ଆଧାର ଉପରେ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦିଅନ୍ତୁ।
(अनुच्छेद के आधार पर नीचे दिए गए प्रश्नों के उत्तर दीजिए)

1. ବଡ଼ ଦେଉଳ କେଉଁଠି ଅଛି ?
2. ଏହାକୁ ଚକ୍ରତୀର୍ଥ କାହିଁକି କୁହାଯାଏ ?
3. ମହାପ୍ରସାଦ କେଉଁଠି ମିଳେ ?
4. ସାଲବେଗ କାହାର ଭକ୍ତ ?
5. ସେ କେଉଁଠି ବସି ଜଣାଣ ଲେଖିଥିଲେ ?
6. କେଉଁ ଦିନ ସମୁଦ୍ର ଜଳରେ ଜୁଆର ଫୁଲି ଫୁଲି ଉଠେ ?
7. ପୁରୀ ଗଲେ ଆମେ କ'ଣ କ'ଣ କରିବା ?
8. ପୁରୀକୁ କ'ଣ ପାଇଁ ବିଦେଶୀ ପର୍ଯ୍ୟଟକ ବେଶୀ ଆସନ୍ତି ?
9. ସରକାର କ'ଣ କଲେ ପର୍ଯ୍ୟଟକ ଅଧିକ ଆକର୍ଷିତ ହେବେ ?
10. କେଉଁଠାରେ ଆଜିପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାଜା ଅବସ୍ଥାନ କରନ୍ତି ଓ ସେ କ'ଣ କରନ୍ତି ?

II. ଅନୁଛେଦର ଆଧାର ଉପରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ବାକ୍ୟର ସଠିକ୍ ବାକ୍ୟ ଲେଖ ।
(अनुच्छेद के आधार पर दिए गए वाक्यों में से सही वाक्य चुनिए ।)

1. ଦେଉଳର ପୂର୍ବଦ୍ୱାର ଅଶୁ ଦ୍ୱାର ।
2. ଦେଉଳର ଉତ୍ତର ଦ୍ୱାର ବ୍ୟାଘ୍ର ଦ୍ୱାର ।
3. ହସ୍ତୀଦ୍ୱାର ଦେଉଳର ପଶ୍ଚିମ ଦ୍ୱାର ।
4. ଅଶୁ ଦ୍ୱାର ଦେଉଳର ଦକ୍ଷିଣ ଦ୍ୱାର ।
5. ସମୁଦ୍ର କୂଳରେ ସ୍ୱର୍ଗଦ୍ୱାର ଅଛି ।

III. ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶବ୍ଦ ସମୂହରୁ ଅନୁପଯୁକ୍ତ ଶବ୍ଦ ଚିହ୍ନଟି ଲେଖ ।
(प्रत्येक शब्द समूह में अनुपयुक्त शब्द बताइए ।)

1. ଜଗନ୍ନାଥ, ବଳଭଦ୍ର, ସାଲବେଗ, ସୁଭଦ୍ରା
2. ବଡ଼ ଦେଉଳ, ବଡ଼ ଠାକୁର, ବୁଢ଼ୁଥିବ, ବଡ଼ଦାଣ୍ଡ
3. ଦକ୍ଷିଣ ଦ୍ୱାର, ଉତ୍ତର ଦ୍ୱାର, ସିଂହଦ୍ୱାର, ପଶ୍ଚିମ ଦ୍ୱାର
4. ସିଂହ, ଅଶୁ, ବ୍ୟାଘ୍ର, ହସ୍ତୀ, ସିଂହାସନ
5. ଅଶୁ ଦ୍ୱାର, ସ୍ୱର୍ଗ ଦ୍ୱାର, ହସ୍ତୀ ଦ୍ୱାର, ବ୍ୟାଘ୍ର ଦ୍ୱାର

IV. ହିନ୍ଦୀରେ ଅନୁବାଦ କରନ୍ତୁ ।

(हिंदी में अनुवाद कीजिए ।)

ଯଦି ଆମେ ଭାରତରେ ଶିବ ପୂଜା ପରମ୍ପରାର ଇତିହାସ ପଢ଼ିବା, ଜଣାଯିବ ଯେ, ଏହା ବହୁ ପ୍ରାଚୀନ । ତେବେ ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତର ବୀରଶୈବ ଏକ ଜଣାଶୁଣା ସାମାଜିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ । ସେହିପରି କାଶ୍ମୀରରେ କାଶ୍ମୀର ଶୈବଧର୍ମ ମଧ୍ୟ ସବୁଆଡ଼େ ଜଣା । ଗୁଜୁରାଟ ଶୈବଧର୍ମ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ନାମରେ ସୁପରିଚିତ । ଯଦି ଶିବ ପୂଜାର ପରମ୍ପରା ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରାଚୀନ, ହେଲେ ମଧ୍ୟ ତେବେ ଏହା ବିଷୟରେ ବାହାର ଲୋକଙ୍କୁ ଜଣାନାହିଁ । ଯଦି ଓଡ଼ିଶା ଲୋକ ଏ ପରମ୍ପରା ବିଷୟରେ ଲେଖିଥାନ୍ତେ ବାହାର ଲୋକଙ୍କୁ ଏ ବିଷୟରେ ଜଣାହୋଇଥାନ୍ତା ।

ତେବେ ଓଡ଼ିଶାର ଜଗନ୍ନାଥ ଧର୍ମ ସାରା ଭାରତରେ ଜଣାଶୁଣା । ଭାରତର ବିଭିନ୍ନ ଧର୍ମଗୁରୁ ପୁରୀକୁ ଆସିଛନ୍ତି । ସେମାନେ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଠାରେ ଆପଣାର ଦେବାଦେବୀଙ୍କୁ ଦେଖିଛନ୍ତି । ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ଜୈନମାନେ "ସର୍ବଜୀନ ବରାଜିତମ୍" କହିଲାବେଳେ ବୌଦ୍ଧମାନେ "ସର୍ବରୁଦ୍ରମୟମ୍" କହିଛନ୍ତି । ଶ୍ରୀ ଚୈତନ୍ୟ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଭିତରେ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଦେଖିଛନ୍ତି । ଶୈବମାନେ କହିଛନ୍ତି "ବିମଳା ଭୈରବୀଯତ୍ର ଜଗନ୍ନାଥସୁ ଭୈରବ" । ଏପରିକି ଶାକ୍ତମାନେ

କହିଛନ୍ତି "ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ରସ୍ଥ ଜଗନ୍ନାଥ ସ୍ୱୟଂ ଦକ୍ଷିଣ କାଳୀକା" । ଯଦି ବାହାରର ଲୋକ ଏହା ବିଷୟରେ ଶୁଣିବେ ତେବେ ସେମାନେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଯିବେ ।

ଆମେ ଯଦି ଐତିହାସିକ ଗବେଷଣା କରି ଦେଖିବା ତେବେ ଜାଣିବା ଯେ, ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ହେତୁ ଓଡ଼ିଶାରେ 'ହରିହର ତତ୍ତ୍ୱ' ର ବିକାଶ ହେଲା । ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ଅନେକ ବେଶ ଭିତରେ 'ହରିହର ବେଶ' ଏକ ପ୍ରମୁଖ ବେଶ । ତେବେ ଏଥିରେ ଶୈବ ଓ ବୈଷ୍ଣବ ତତ୍ତ୍ୱର ମିଳନ ଘଟିଛି । କିନ୍ତୁ ଏହି ତତ୍ତ୍ୱ ଏତେ ପରିମାଣରେ ସ୍ୱୀକୃତି ଲାଭ କଲାନାହିଁ ।

ଭୁବନେଶ୍ୱର ହେଉଛି ଏକ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଶୈବକ୍ଷେତ୍ର । ଏଠି ଲିଙ୍ଗରାଜ ମନ୍ଦିର କେବଳ ଓଡ଼ିଶାରେ ନୁହେଁ ସାରା ଭାରତରେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ । ଯଦି ଆମେ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଯିବା ତେବେ ଲିଙ୍ଗରାଜ ମନ୍ଦିର ଦେଖିବା । ଏହି ଲିଙ୍ଗରାଜ ମନ୍ଦିର ବହୁତ ପୁରୁଣା କ୍ଷେତ୍ର । ଏହା ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ ଯେତେ ବାହାର ଲୋକଙ୍କୁ ଜଣେଇବା କଥା ତାହା ଜଣାଯାଇନାହିଁ । ଯଦି ଓଡ଼ିଶା ଲୋକ ଏହି ପୁରୁଣା ମନ୍ଦିର ଓ ଐତିହାସିକ ସ୍ଥାନର ଉପରେ ବହି ଲେଖିଥାନ୍ତେ ତେବେ ଦେଶ ବିଦେଶର ଲୋକ ଓଡ଼ିଶା ଦେଖିବାକୁ ଆସିଥାନ୍ତେ । ସେଥିପାଇଁ ଆମେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା କହିଲା ବାଲାଙ୍କୁ ହିନ୍ଦୀ ତଥା ଇଂରାଜୀ ଛଡ଼ା, ଭାରତର ଅନ୍ୟ ଭାଷା ପଢ଼ିକରି ସେଥିରେ ଓଡ଼ିଶାର ସଂସ୍କୃତି ଓ ପରମ୍ପରାକୁ ଜଣେଇବା ।

V. ଓଡ଼ିଆରେ ଅନୁବାଦ କର ।

(ओड़िआ में अनुवाद कीजिए।)

समुद्र के किनारे वेला भूमि है। यदि तुम वहाँ जाओगे, तो झाऊ के वन देखोगे। तुम नहीं गए, तो भी चित्र में देखोगे। समुद्र देखने के लिए पर्यटक आते हैं। मछुआरे नाव में जाकर मछली पकड़ते हैं। उन्हें ट्रॉलर मिले तो अधिक मछलियाँ पकड़ सकते हैं। यदि तुम वहाँ गए, तो मछलियाँ लाओगे। तुम नहीं गए, तो भी मैं अवश्य जाऊँगी, क्योंकि मछली मुझे बहुत पसंद है। मछली पालन एक गृह-उद्योग भी है। समुद्र के तटवर्ती क्षेत्रों में मछुआरों की बस्तियाँ हैं। यदि सरकार मछुआरों को धन देकर सहायता कर सकते तो वे यंत्र-चालित नौकाएँ खरीदकर अधिक मछलियाँ पकड़कर विदेशों को भेज सकते। मछलियों को टीन के डिब्बों में बंद कर अधिक समय तक सुरक्षित रख सकते हैं। अभी हमारे देश में मछलियों से बनी विविध प्रकार की खाद्य पदार्थ बनाते हैं और टीन के डिब्बों में देश विदेश को भेजते हैं। इस से हमारा डॉलर कोष की वृद्धि होती है।

VI. किसी राष्ट्रीय पर्व के बारे में ओड़िआ में एक अनुच्छेद लिखिए।

टिप्पणियाँ

I. (इस पाठ में निम्न प्रकार के वाक्यों का प्रयोग हुआ है।

(1)

1. ଆପଣ ବାହୁଡ଼ା ଦିନ ଯଦି ପୁରୀ
जाएँगे, तो यदि आप 'बाहुड़ा' के दिन पुरी

ଯିବେ ତେବେ ମୁଁ ଯିବି । मैं भी जाऊँगा ।

ଆପଣ ବାହୁଡ଼ା ଦିନ ଜଦି ପୁରୀ
जिबे, तेबे मुँ जिबि ।

2. ଆମକୁ 'ରଥଯାତ୍ରା' ବିଷୟରେ ଯଦି
किछि कहनु तैबे ଭାରି ଭଲ ହୁଅନ୍ତୁ । यदि आप (हमें/हमको) 'रथयात्रा' के संबंध में कुछ बताते (हैं) तो बहुत अच्छा होता ।

ଆମକୁ 'ରଥଯାତ୍ରା' ବିଷୟରେ ଜଦି କିଛି
कहंते तेबे भारि भल हुआंता ।

3. ଆପଣଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଯଦି, 'ବାହୁଡ଼ା'
ଦିନ ଯାଇପାରନ୍ତେ ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟ
जापातीं । यदि आपकी पत्नी 'बाहुड़ा' के दिन जा सकती हैं तो मेरी पत्नी भी

ଯାଇପାରନ୍ତେ ।
आपणंक स्ती जदि, बाहुड़ा
दिन जाइपारन्ते मो स्ती मध्य जाइपारंते ।

4. ଆପଣ ଗଲେ ହିଁ ଆମେ ଯିବୁ । आप के जानेपर ही हम जाएँगे ।
आपण गले हिं आमे जिबु ।

5. ଆପଣମାନେ ନଗଲେ ଆମେ ମଧ୍ୟ
हम भी आप लोग नहीं गए (जाएँगे) तो

ଯିବୁନି । नहीं जाएँगे ।
आपणमाने नगले आमे मध्य जिबुनि ।

(2)

1. ତୁମେ ଯଦି ଯାଇଥାଆନ୍ତୁ ତେବେ
दृश्य यदि तुम गए होते तो देखते वह

ଦେଖିଥାଆନ୍ତୁ ସେ ଦୃଶ୍ୟ କେତେ
कितना मन लुभानेवाला था ।
ମନଲୋଭା ।

तुमे जदि जाइथाआन्त तेबे

देखिथाआन्त से दृश्य केड़े मनलोभा ।

2. थापकु कहुथि७७७ था७७७ वि हम को कहा होता, तो हम भी गए होते ।
घा७७७'नु ।

आमकु कहिथिलेत आमे वि जाइथान्तु ।

(I.1) और (I.2) में दिए गए वाक्य यथाक्रम ओड़िआ के हेतुमद् वाक्य तथा हेतु हेतु मद भुतकाल के वाक्य हैं। ये हिंदी के "अगर, यदि..... तो" के समान शर्तवाले वाक्य हैं। ओड़िआ में इसके लिए 'घदि' (जदि) और '७७७७' (तो) का प्रयोग होता है। इस प्रकार के वाक्यों में उपवाक्य 'मूँ घदि घदि' (मूँ जदि जिबि) 'यदि में जाऊँगा' कारणवाचक है और '७७७७ मूँ घदि' (तेबे मूँ जिबि) 'तो में जाऊँगा' उपवाक्य परिणाम संबंध है। इन दोनों उपवाक्यों में कार्य-कारण का संबंध होता है। इस तरह के वाक्यों में कभी कभी क्रियाओं का काल भी बदल सकता है, जैसे: ((I,1.5) वाक्य के स्वतंत्र उपवाक्य में '७७७७' (गले) 'गए' का प्रयोग होते हुए भी दूसरे उपवाक्य में 'घि७' (जिबु) 'जाएँगे' का प्रयोग हुआ है। '७७७७' (गले) 'गए' क्रिया भूतकालिक होते हुए भी भविष्यत काल का बोध कराती है।

II. ओड़िआ महीनों के नाम ।

७७७७७	वैशाख	७७७७	कार्तिक
७७७७	ज्येष्ठ	७७७७७	मार्गशीर्ष
था७७७	आषाढ	७७७७	पौष
७७७७	सावन	७७७	माघ
७७७७	भादों	७७७७७	फागुन
था७७७	आश्विन	७७७७	चैत्र

III.

रथयात्रा

ओड़िआ का एक प्रसिद्ध त्योहार 'रथयात्रा' है। आषाढ की शुक्ल द्वितीय तिथि को 'रथयात्रा' मनाई जाती है। उसी दिन जगन्नाथ, बलभद्र और सुभद्रा के रथों की यात्राएँ होती हैं।

गुंडिचा मंदिर

गुंडिचा पुरी के जगन्नाथ मंदिर के पास एक मंदिर है। यह भगवान की मौसी का घर है। 'रथयात्रा' के समय यहाँ नौ दिन तक रथ रहता है, बाद में 'बाहुड़ा' यात्रा होती है।

दइतापति

जगन्नाथ मंदिर के कुछ सेवकों को 'दइता पति' कहा जाता है। वे लोग 'जारा' के वंशधर हैं।

जारा

एक शबर जाति जिस के पूर्वज जगन्नाथ के भक्त थे।

पहंडि

'रथयात्रा' के समय रथ के ऊपर जगन्नाथ को लाते समय हिला-हिला कर लाना।

बड़दांड

जगन्नाथ मंदिर के सामने के रास्ते को 'बड़दांड' कहा जाता है।

बडदेउल

जगन्नाथ के मंदिर को 'बडदेउल' कहा जाता है।

आनंद बजार

पूरी मंदिर के अंदर जो पूजा-बजार है, उसे आनंद बजार कहा जाता है।

कल्पवट

पूरी मंदिर में एक वटवृक्ष है, जहाँ अपनी कामना पूरी करने के लिए लोग प्रार्थना करते हैं।

सालबेग

जगन्नाथ के परम भक्त एक मुसलमान का नाम। इनकी लिखी हुई हजारों 'जगन्नाथ-जणाण' हैं।

जगन्नाथ जणाण

भगवान के समक्ष आत्मनिवेदन संबंधी कविताएँ।

महाप्रसाद, निर्माल्य

जगन्नाथ के प्रसाद को 'महाप्रसाद' कहते हैं और सूखे हुए अन्न भोग को 'निर्माल्य' कहा जाता है।

ପାଠ 20

पाठ

ତେବେ ଆଉ ଏବେ
ତେବେ ଆଉ ଏବେ

तब और अब

ସୁଜାତା : ଅଜା, ନମସ୍କାର । ଆପଣ
କୁଆଡ଼େ ଯାଉଛନ୍ତି କି ?

सुजाता : नानाजी नमस्कार । आप कहाँ जा
रहे हैं ?

ଅଜା : ମୁଁ ଏଇ ବସ୍ ଷ୍ଟାଣ୍ଡକୁ
ଯାଉଛି । ତୁ କୁଆଡ଼େ ଯିବୁ
କିଲୋ ସୁଜାତା?

नाना : मैं इस बस स्टैंड को जा रहा हूँ ।
लाड़ली सुजाता, तू कहाँ जाएगी?

ସୁଜାତା : ରେଭେନ୍ସା କଲେଜରେ ଆଜି
ମୋର ଏମ.ଏ. ପରୀକ୍ଷା ।
ମୁଁ କଟକ ଯାଉଛି ।

सुजाता : रेभेन्सा कॉलेज में आज मेरी
एम.ए.की परीक्षा है । मैं कटक जा
रही हूँ ।

ଅଜା : ତୁ ପରା ମାଷ୍ଟ୍ରାଣୀ ହେଲୁଣି ।
ପୁଣି ପରୀକ୍ଷା ଦଉଛୁ କ'ଣ ?

नाना : तु मास्ट्रानी (अध्यापिका) हो गयी
हो । तो फिर परीक्षा क्यों दे रही हो?

ସୁଜାତା : ଯଦି ଚାକିରୀ କରି ପରୀକ୍ଷା
ଦେଲି, ତେବେ କ'ଣ କିଛି
ଖରାପ ହେଲା ?

सुजाता : यदि मैंने नौकरी के साथ-साथ
परीक्षा दी, तब क्या कुछ बुरा हुआ?

ଅଜା : ନାଉଁଲୋ ଝିଅ, ଭଲ କଥା ।
ଏବେତ କଲେଜ ଛୁଟୁ ଫୁଟିଲା
ଭଳି ଖୋଲା ହେଲାଣି । ଆମେ
ଯେତେବେଳେ ପଢୁଥିଲୁ,
ସେତେବେଳେ ଏଠାରେ ମାତ୍ର
ରେଭେନ୍ସା କଲେଜ ଗୋଟିଏ
ଥିଲା ।

नाना : नहीं बिटिया, अच्छी बात है । अब तो
कॉलेज छत्रक की भाँति खुल गए
हैं । हम जब पढ़ते थे, तब यहाँ
रेभेन्सा कॉलेज एक ही कॉलेज था ।

ସୁଜାତା : ଅଜା, ଆପଣ କ'ଣ ଉତ୍କଳ

सुजाता : नानाजी, क्या आप ने उत्कल विश्व
विद्यालय से परीक्षा दी थी?

ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ପରୀକ୍ଷା
ଦେଇଥିଲେ ?
ଅଜା : ଆଲୋ, ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ
ଥିଲା କେଉଁଠି ? ଆଜି
ଯେଉଁଠି ତୁମ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ,
ସେଠି ତ ଜଙ୍ଗଲ ଥିଲା । ଆମେ
ପାଟଣା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ
ପରୀକ୍ଷା ଦେଇଥିଲୁ ।

ସୁଜାତା : ଅଜା, ସେତେବେଳେ ଝିଅ
ପିଲା ଆପଣଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ
ପଢୁଥିଲେନା ?

ଅଜା : ଆଜି ସେତେ ଝିଅ ପଢୁଛନ୍ତି,
ସେତେବେଳେ ସେତେ
ପଢୁନଥିଲେ ।

ସୁଜାତା : ଆପଣ ସେବେ ଚାକିରୀ
କରିଥିଲେ, ସେବେ ଦରମା
କେତେ ଥିଲା ?

ଅଜା : ମୁଁ କହିଲେ ତୁ କ'ଣ ବିଶ୍ୱାସ
କରିବୁ ? ପଟାଣ ଟଙ୍କାରେ
ମୋର ପଢ଼ିଲୁ ଚାକିରୀ ଆରମ୍ଭ
ହୋଇଥିଲା । ତୁ ଏବେ କେତେ
ଦରମା ପାଉଛୁ ?

ସୁଜାତା : ଏବେ ମୋ ଦରମା ୩୦୦୦
ଟଙ୍କା । ତା' ଉପରେ ମହଙ୍ଗା
ଭରା ଅଛି ।

ଅଜା : ସରକାର ଏତେ ଗୁଡ଼ାଏ
ପଇସା ଦେଉଛି । କିନ୍ତୁ ପଢ଼ା

ନାନା : ବିଟିଆ, ତବ उत्कल विश्व विद्यालय
ही कहाँ था? आज जहाँ तुम्हारा
विश्वविद्यालय है, वहाँ एक जंगल
था । हम ने पटना विश्वविद्यालय से
परीक्षा दी थी ।

सुजाता : नाना, क्या उस समय लड़कियाँ भी
आपके साथ पढ़ती थीं ?

नाना : अब जितनी लड़कियाँ पढ़ रही हैं,
तब उतनी लड़कियाँ नहीं पढ़ती थीं ।

सुजाता : जब आप नौकरी करते थे, तब वेतन
कितना था?

नाना : मैं कहूँ तो क्या तु विश्वास करेगी?
पचास रुपयों से मेरी पहली नौकरी
शुरू हुई थी । तू अभी कितना वेतन
पा रही हो?

सुजाता : अभी मेरा वेतन ३००० रुपए हैं । उस
के अतिरिक्त महँगाई भत्ता भी है ।

नाना : सरकार इतना पैसा दे रहा है;
लेकिन पढ़ाई ठीक-ठीक नहीं हो
रही है । बच्चे हर समय (हमेशा)
ट्यूशन पर निर्भर रहते हैं ।

सुजाता : आप ने कहा कि पचास रुपयों से
आप ने नौकरी शुरू की थी । अब

ଠିକ୍ ଠିକ୍ ହୋଇ ପାରୁନାହିଁ ।
ପିଲାମାନେ ସବୁବେଳେ ଟୁପସନ୍
ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଛନ୍ତି ।

ସୁଜାତା : ଆପଣ କହିଲେ ପରା ପଚାଶ
ଟଙ୍କାରେ ଆପଣ ଚାକିରୀ
ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ଏବେ
ଆମେ ଯେତେ ପାଇଲେ ବି
ସେତେ ନିଅଣ୍ଟ ।

ଅଜା : କଥାଟା ତାହା ନୁହଁ ।
ସେତେବେଳେ ଯେଉଁମାନେ
ପାଠ ପଢ଼ାଉଥିଲେ, ସେମାନେ
ଶିକ୍ଷାଦାନକୁ ପବିତ୍ର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ
ବୋଲି ଭାବୁଥିଲେ । ଆଜି
ସେଇ କର୍ତ୍ତବ୍ୟବୋଧ ନାହିଁ,
କିମ୍ବା କର୍ତ୍ତବ୍ୟବୋଧ ସତ୍ତ୍ୱେ
ଶିକ୍ଷା ଦାନର ପରିବେଶ
ନାହିଁ । ଯେତେଦୂର ମୁଁ ବୁଝିଛି
ସେତେଦୂର ଚିତ୍ତସନ୍ ହିଁ ଆଜି
ଶିକ୍ଷାକୁ ବ୍ୟବସାୟିକ
କରିଦେଲା ।

ସୁଜାତା : ଅଜା, ଆପଣ ଯୋଉ କଥା
କହୁଛନ୍ତି, ମୋର ବି ସେଥିରେ
ଏକମତ । ଆପଣ କ'ଣ
କହୁଛନ୍ତି ଶିକ୍ଷାର ସ୍ତର
ଅଧୋଃପତନ ପାଇଁ ଖାଲି
କ'ଣ ଶିକ୍ଷକ ଦାୟୀ?

ଅଜା : କେବଳ ଶିକ୍ଷକ ନୁହନ୍ତି,
ଆମର ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଓ

हम जितना पाते हैं, उतना ही कम
है ।

नाना : यह बात नहीं है । उस समय जो
शिक्षा देते थे वे शिक्षण को पवित्र
कर्तव्य समझते थे । आज वह कर्तव्य
बोध नहीं है या (आजकल) कर्तव्य
बोध होनेपर भी पढ़ाने का वातावरण
नहीं है । जहाँ तक मैं समझता हूँ
वहाँ तक ट्युशन ने शिक्षा को
व्यवसायीक बना दिया है ।

सुजाता : नाना, जो आप कह रहे हैं, मैं भी
उससे सहमत हूँ । क्या आप कह रहे
हैं कि शिक्षा की गिरावट के लिए
शिक्षक अकेले ही उत्तरदायी हैं?

नाना : नहीं, इसकेलिए केवल शिक्षक ही
नहीं, हमारी शिक्षा व्यवस्था और
अभिभावक भी उत्तरदायी हैं ।

सुजाता : नाना देखिए, बातों-बातों में समय
निकल गया । हमारे पहुँचते ही गाड़ी
भी आ गयी ।

नाना : अच्छा, जब तू रेभेन्सा कॉलेज के

ଅଭିଭାବକମାନେ ବି ଏଥିପାଇଁ
ଦାୟୀ ।

ସୁଜାତା : ଅଜା ଦେଖନ୍ତୁ, କଥା କଥାରେ
ସମୟ ଚାଲିଗଲା । ହେଲ
ଆମେ ପହଞ୍ଚିବା ମାତ୍ରେ ଗାଡ଼ି
ମଧ୍ୟ ଆସିଗଲାଣି ।

ଅଜା : ଆଜ୍ଞା, ଯେତେବେଳେ ତୁ
ରେଭେନ୍ସା କଲେଜର
ହଷ୍ଟେଲକୁ ଯିବୁ ତେବେ
ଆମର ନାତୁଣୀ ଜାନକୀକୁ
ଦେଖା କରିବୁ, ଯଦି ସମୟ
ମିଳିବ ।

ସୁଜାତା : ନିଶ୍ଚୟ ଅଜା । ଆପଣ ଯାହା
କହିବେ ତାହା ମୁଁ କରିବି ।
ମୁଁ ଏବେ ଯାଇପାରେକି ?

ଅଜା : ଠିକ୍ ଅଛି ଝିଅ । ଭଗବାନ
ତୋର ମଙ୍ଗଳ କରନ୍ତୁ ।
ଜୀବନର ସବୁ ପରୀକ୍ଷାରେ
ତୁମକୁ ସଫଳତା ମିଳିବ ।

ହୋस्टल जाओगी तो हमारी पोती
जानकी से मुलाकात कर लेना, यदि
समय मिला, तो ।

सुजाता : जरूर नानाजी । आप जो कहेंगे वह
मैं करूंगी । क्या अब मैं जा सकती
हूँ ?

नाना : हाँ, ठीक है बेटा, भगवान तुम्हारा
भला करे । जीवन की सभी परीक्षाओं
में तुम्हें सफलता मिले ।

शब्दार्थ

ओड़िआ शब्द

ଅଜା

ମାଷ୍ଟ୍ରାଣୀ

ଚାକିରୀ

ଛତ୍ର ଫୁଟିବା ଭଳି

ଯେତେବେଳେ

हिंदी अर्थ

नाना

मास्टरानी, अध्यापिका

नौकरी

छत्रक की भाँति,
कुकुरमुत्ते की भाँति

जिस समय, जब

ସେତେବେଳେ	उस समय, तब
ଯେଉଁଠି	जहाँ
ସେଠି	वहाँ
ଯେତେ	जितना
ସେତେ	उतना
ଯେବେ	जब
ସେବେ	तब
ଦରମା	वेतन
ପହିଲୁ	पहला
ଆରମ୍ଭ	शुरु, आरंभ
ମହଙ୍ଗାଭରା	महँगाई भत्ता
ପରା	कि
ଯେତେଦୂର	जहाँ तक
ଏକମତ	सहमत
ପରିବେଶ	वातावरण
ଦେଖା କରିବା	मुलाकात करना
ଜୀବନରେ	जीवनमें
ସବୁ ପରୀକ୍ଷାରେ	सब परीक्षाओं में
ସଫଳତା	सफलता

ଅଭ୍ୟାସ

अभ्यास

- I. 1) ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ବାକ୍ୟ ଅଭ୍ୟାସ କରନ୍ତୁ ।
(नीचे दिए गए वाक्य दोहराइए ।)
1. ଯଦି ଚାକିରୀ କରି ପରୀକ୍ଷା ଦେଲି, ତେବେ କ'ଣ କିଛି ଖରାପ ହେଲା ?
  2. ଯଦି ସେ ଯିବ ତେବେ ମୁଁ ଯିବି ନାହିଁ ।
  3. ଯଦି ସେ ଯିବ, ତେବେ ମୁଁ ଯିବି ।

4. ଆମେ ଯେତେବେଳେ ପଢୁଥିଲୁ, ସେତେବେଳେ ଏଠାରେ ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ କଲେଜ ଥିଲା ।
5. ଯେତେବେଳେ ଯାହା କରିବା କଥା ସେତେବେଳେ ତାହା କର ।
6. ତୁମେ ଯେତେବେଳେ ଡାକିବ ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ ଯିବି ।
7. ଆଜି ଯେଉଁଠି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ, କାଲି ସେଇଠି ଜଙ୍ଗଲ ଥିଲା ।
8. ତୁମେ ଯେଉଁଠିକି ଯାଉଛୁ, ମୁଁ ସେଇଠିକି ଯାଉଛି ।
9. ଯେଉଁଠି ଜାନକୀ ରହୁଛି, ସେଇଠି ମୁଁ ମଧ୍ୟ ରହୁଛି ।
10. ଆଜି ଯେତେ ଝିଅ ପଢୁଛନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ସେତେ ପଢୁନଥିଲେ ।
11. ଯେମିତି ଠାକୁର ସେମିତି ପୂଜା ।
12. ଯେମିତି ପାଠ ପଢ଼ିବୁ ସେମିତି ଫଳ ପାଇବୁ ।
13. ଆଜି ଯେତେ ପଇସା ପାଇଲେ ବି ସେତେ ନିଅଣ୍ଟ ।
14. ଆପଣ କହିଲେ ପରା ପଚାଶ ଟଙ୍କାରେ ଆପଣ ଚାକିରୀ କରିଥିଲେ ।
15. ମୁଁ ଯେତେ ଜାଗା ବୁଲିଛି, ସେତେ ଜାଗା କେହି ବୁଲି ନାହାନ୍ତି ।
16. ଦେଖ, କଥା କଥାରେ ସମୟ ଚାଲିଗଲା ।
17. ଦେଖ, ମଜା ମଜାରେ ଦିନ କଟିଗଲା ।
18. ଦେଖ, ହସ ହସରେ କାମ ସରିଗଲା ।

II. ବନ୍ଧନୀ ମଧ୍ୟରୁ ଉପଯୁକ୍ତ ସଂଯୋଜକ ପଦ ବାଛି ଶୂନ୍ୟ ସ୍ଥାନ ପୂରଣ କରନ୍ତୁ ।

(कोष्ठक में दिए गए उपयुक्त संयोजक अव्यय शब्द चुनकर वाक्य पूरे कीजिए।)

(ଯେଉଁ..... ସେଇ, ଯେତେବେଳେ.....ସେତେବେଳେ, ଯେତେ.....ସେତେ, ଯେ.....ସେ, ଯଦି)

1. ତୁମେ _____ ଶାଢ଼ୀଟି କିଣିଥିଲ, _____ ଟି ହଜି ଯାଇଛି ।
2. ଆଜି _____ ରାଜେନ୍ଦ୍ର, କାଲି _____ ଫକୀର ।
3. ତୁମେ _____ ଡାକୁଥିଲ, ସେ _____ ଶୋଇଥିଲା ।
4. ସେ _____ ଆସିଥାନ୍ତା, ମୋତେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାନ୍ତା ।
5. ରାତି _____ ବହୁଛି, ବର୍ଷା _____ ବହୁଛି ।

III. ବନ୍ଧନୀରେ ଦିଆ ଯାଇଥିବା ହିନ୍ଦୀ ସଂଯୋଜକ ପଦର ସମାନାର୍ଥକ ଓଡ଼ିଆ ସଂଯୋଜକ ଦ୍ୱାରା ଶୂନ୍ୟ ସ୍ଥାନ ପୂରଣ କର ।

(कोष्ठक में दिए गए हिंदी संयोजक अव्यय शब्दों के समानार्थक ओड़िया संयोजक अव्यय शब्दों के द्वारा वाक्य पूरे कीजिए।)

1. ଆପଣ _____ ଆସିବେ, ମୁଁ _____ ଯିବି । (ଯଦି.... ତୋ)
2. ମୁଁ _____ ପହଞ୍ଚିଲି _____ ବର୍ଷା ହେଉଥିଲା । (ଜବ..... ତବ)
3. ଆଜି _____ ସହର ଦେଖୁଛୁ, ସେ ଦିନ _____ ଜଙ୍ଗଲ ଥିଲା । (यहाँ..... वहाँ)
4. ମାଉସୀ କହିଲେ _____ ସେ ମେଳାକୁ ଯିବେ ନାହିଁ । (कि)
5. କବି _____, _____ ନିଶ୍ଚୟ ଭାବପ୍ରବଣ ।

(जिन्हाने....उन्होने)

IV. 'କ' ସ୍ତମ୍ଭର ବାକ୍ୟଗଣ ସହ 'ଖ' ସ୍ତମ୍ଭର ଉପଯୁକ୍ତ ବାକ୍ୟଗଣ ଯୋଗ କରି ପୂର୍ଣ୍ଣ ବାକ୍ୟ ଗଠନ କରନ୍ତୁ ।

(‘क’ स्तंभ के वाक्यखंड के साथ ‘ख’ स्तंभ के उपयुक्त वाक्यखंड जोड़ कर पूर्ण वाक्य बनाइए ।)

(କ)

(ଖ)

ପଚାଶ ଟଙ୍କାରେ ମୋର

ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଛନ୍ତି ।

ପିଲାମାନେ ସବୁବେଳେ ଟୁପସନ୍

ମଙ୍ଗଳ କରନ୍ତୁ ।

ଏବେ ଆମେ ଯେତେ

ବ୍ୟବସାୟିକ କରିଦେଲା ।

ଚିତ୍ରସନ୍ ହିଁ ଶିକ୍ଷାକୁ

ପହିଲୁ ଚାକିରୀ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା ।

ଉଗବାନ ତୁମର

ପାଇଲେ ବି ସେତେ ନିଅଣ୍ଟ ।

V. ଉଦାହରଣ ଅନୁସାରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବାକ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରନ୍ତୁ ।

(उदाहरण के अनुसार निम्नलिखित वाक्यों का परिवर्तन कीजिए ।)

ଉଦାହରଣ :- ହଷ୍ଟେଲକୁ ଗଲେ ଜାନକୀକୁ ଦେଖା କରୁବୁ । (ଯଦି)

ଯଦି ହଷ୍ଟେଲକୁ ଯାଉ ତ ଜାନକୀକୁ ଦେଖା କରୁବୁ ।

1. ତୁମେ ଡାକିଥାଆନ୍ତୁ ମୁଁ ଆସିଥାନ୍ତି । (ଯଦି)
2. ତୁମେ ଆସିବ ମୋତେ ଦେଖା କରିବ । (ଯେବେ)
3. ତାକୁ ଭୋକ କରିଥାଆନ୍ତା ସେ ଖାଇଥାଆନ୍ତା । (ଯଦି ..... ତେବେ)
4. ମୁଁ ଚିଠି ଦେବି ତୁମେ ଆସିବ । (ଯେବେ.....ସେବେ)
5. ତୁମେ ଯାଇଥାନ୍ତୁ ମୁଁ ବି ଯାଇଥାନ୍ତି । (ଯଦି .... ତେବେ)

VI. ଉଦାହରଣ ଅନୁଯାୟୀ ଦିଆ ଯାଇଥିବା ବାକ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକୁ ନାସ୍ତିବାଚକ ବାକ୍ୟରେ ପରିଣତ କରନ୍ତୁ ।

(उदाहरण के अनुसार दिए गए वाक्यों के निषेधवाचक वाक्य बनाइए ।)

ଉଦାହରଣ :- ତୁ ଯଦି କଟକ ଯାଉ, ତେବେ ତାକୁ ଦେଖା କରିବୁ ।
 ତୁ ଯଦି କଟକ ଯାଉ, ତେବେ ତାକୁ ଦେଖା କରିବୁ ନାହିଁ ।
 ତୁ ଯଦି କଟକ ନଯାଉ, ତେବେ ତାକୁ ଦେଖା କରିବୁ ନାହିଁ ।

1. ଯଦି ତୁମେ ଖେଳ ଦେଖି ଯିବ, ତେବେ ମୁଁ ଯିବି ।
2. ତୁମେ ଯଦି ଆସିବ ମୋ ବହି ଖଣ୍ଡିକ ଆଣିବ ।
3. ମୋତେ ଯଦି ଭୋକ କରୁଥାଆନ୍ତା, ତେବେ ମୁଁ ଖାଇଥାଆନ୍ତି ।
4. ଯଦି ଜଗଜିତ୍ ମନ ଭଲ ଥାଆନ୍ତା, ତେବେ ସେ ଆସିଥାଆନ୍ତା ।
5. ଯଦି ତୁ ରେଭେନ୍ସା କଲେଜ୍ ଯିବୁ, ତେବେ ଜାନକୀକୁ ଦେଖା କରିବୁ ।

VII. ଉଦାହରଣ ଅନୁଯାୟୀ ଦିଆ ଯାଇଥିବା ନାସ୍ତିବାଚକ ବାକ୍ୟକୁ ଅସ୍ତିବାଚକ ବାକ୍ୟରେ ପରିଣତ କରନ୍ତୁ ।

(उदाहरण के अनुसार दिए गए नकरात्मक वाक्यों को सकारात्मक वाक्यों में परिवर्तन कीजिए।)

ଉଦାହରଣ :- ଆଜି ଯେଉଁଠି ଘର ଦେଖୁଛୁ, ସେତେବେଳେ ସେଠି ଘର ନଥିଲା ।
 ଆଜି ଯେଉଁଠି ଘର ଦେଖୁଛୁ ସେତେବେଳେ ସେଠି ଘର ଥିଲା ।

1. ସେତେବେଳେ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଡାକିଲି, ସେତେବେଳେ ସେ ଆସିଲେ ନାହିଁ ।
2. ତୁମେ ଯେଉଁଠିକି ଯାଅ, ମୋର ଅନୁମତି ନେବା ଦରକାର ନାହିଁ ।
3. ଯଦି ସେ ଯିବ, ତେବେ ମୁଁ ଯିବି ନାହିଁ ।
4. ତୁମେ ଯଦି ଯିବ, ସେବେ ମୋ ଠାରୁ ଚିଠି ନେବ ନାହିଁ ।
5. ତୁ ଯେତେ ଖାଇବୁ, ମୁଁ ସେତେ ଦେଇ ପାରିବି ନାହିଁ ।

VIII. ଉଦାହରଣ ଅନୁଯାୟୀ ଦିଆ ଯାଇଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ବାକ୍ୟକୁ ଅଲଗା ଅଲଗା ବାକ୍ୟରେ ପରିଣତ କରନ୍ତୁ ।

(उदाहरण के अनुसार दिए गए प्रत्येक वाक्य को अलग अलग वाक्यों में परिवर्तन कीजिए।)

ଉଦାହରଣ :- ସେତେବେଳେ ମୁଁ ପଢୁଥିଲି, ସେତେବେଳେ ଗୋଟିଏ କଲେଜ ଥିଲା ।

- 1- ମୁଁ ପଢୁଥିଲି ।
- 2- ଗୋଟିଏ କଲେଜ ଥିଲା ।

1. ଆଜି ଯେଉଁଠି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଅଛି ସେଦିନ ସେଠି ଜଙ୍ଗଲ ଥିଲା ।
2. ଆଜି ଯେତେ ଝିଅ ପଢୁଛନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ଏତେ ପଢୁନଥିଲେ ।

3. ସେ ଯେଉଁଠି ରହୁଛି ମୁଁ ମଧ୍ୟ ରହୁଛି ।
4. ତୁମେ କହିଲ ପରା ପଚାଶ ଟଙ୍କାରେ ତୁମେ ଚାକିରୀ କରିଥିଲ ।
5. ଯଦି ତୁମେ ମନପ୍ରାଣ ଦେଇ ଭଗବାନଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କର ତେବେ ନିଶ୍ଚୟ ତୁମର ଦୁଃଖ ଦୂର ହେବ ।
6. ଯେଉଁ ଛାତ୍ରମାନେ ପରିଶ୍ରମ କରନ୍ତି, ସେମାନେ ପରୀକ୍ଷାରେ କୃତକାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥାଆନ୍ତି ।
7. ଯେ ସବୁବେଳେ ନ୍ୟାୟପଥରେ ଥାଆନ୍ତି, ସେ ସର୍ବଦା ଭଗବାନଙ୍କ କୃପା ଲାଭ କରନ୍ତି ।
8. ବଂଶରେ ଯଦି କେହି ନାହାଁନ୍ତି, ତେବେ ସେ ସଂପତ୍ତିର କି ପ୍ରୟୋଜନ ?
9. ଯଦି ଚାକିରୀ କରି ପରୀକ୍ଷା ଦେଲି, ତେବେ କ'ଣ କିଛି ଖରାପ ହେଲା ?
10. ଯେଉଁମାନେ ପାଠ ପଢ଼ାଉଥିଲେ, ସେମାନେ ଶିକ୍ଷାଦାନକୁ ପବିତ୍ର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବୋଲି ଭାବୁଥିଲେ ।

ପଢ଼ନ୍ତୁ ଓ ବୁଝନ୍ତୁ

କେଦାର ଗୌରୀ

केदार गौरी

ଯେତେବେଳେ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଜଙ୍ଗଲ ଥିଲା ସେତେବେଳେ ଏଇ ଘଟଣା ଘଟିଥିଲା । ଲିଙ୍ଗରାଜ ମନ୍ଦିରର ଅନତି ଦୂରରେ ଜଣେ ସୌଦାଗର ବାସ କରୁଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ବୋଲି ଅଳିଅଳ ଝିଅ ଥିଲା । ଝିଅଟି ଅନିନ୍ଦ୍ୟ ସୁନ୍ଦରୀ ଥିଲା । ସତେ ଯେମିତି ଗୋଟିଏ ଚାଉଳରେ ଗଢ଼ା । ବାପା ମା' ଆଦରରେ ନାଁ ଦେଇଥିଲେ ଗୌରୀ । ଯେଉଁଠି ଗୌରୀ ରହୁଥିଲା ସେଇଠି ଏକ ସୁନ୍ଦର ପରିବେଶ ଥିଲା ।

ପାଖ ଗାଁରେ ଚାଷୀଟିଏ ଥିଲା । ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀ ଦୁହେଁ ମିଶି କ୍ଷେତରେ କାମ କରୁଥିଲେ ଓ ପେଟ ପୋଷୁଥିଲେ । ଦୁହେଁ କେତେ ଦିଅଁ ଦେବତାଙ୍କୁ ପୂଜା କରିକରି ପୁଅଟିଏ ପାଇଥିଲେ । ସତେ ଯେମିତି ରଜାଘର କୁମର । ନାଁ ତା'ର କେଦାର ଥିଲା । ସିଏ ଯେତେ ସ୍ନେହ ପାଉଥିଲା ସେତେ ଆଦର ମଧ୍ୟ ପାଉଥିଲା । ସେ ଥିଲା ବାପାମାଆଙ୍କର ନୟନର ପିତୁଳା ।

ଧୀରେ ଧୀରେ ସମୟ ଗଢ଼ି ଚାଲିଲା । ପିଲା ଦୁଇଟି ବଡ଼ ହୋଇ ଯୌବନରେ ପାଦ ଦେଲେ । ଯେତେବେଳେ କେଦାର ଲିଙ୍ଗରାଜ ମନ୍ଦିରକୁ ଯାଉଥିଲା ସେତେବେଳେ ଗୌରୀ ମଧ୍ୟ ଲିଙ୍ଗରାଜଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ଆସୁଥିଲା । ଧୀରେ ଧୀରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରତ୍ୟେକର ରୂପ ଲାବଣ୍ୟରେ ଆକର୍ଷିତ ହେଲେ । ହେଲେ ଯେବେ ସେମାନେ କଥା ହେବାପାଇଁ ଚାହୁଁଥିଲେ

ତେବେ ତାଙ୍କୁ ସୁଯୋଗ ମିଳୁନଥିଲା ।

ସେଦିନ ଲିଙ୍ଗରାଜଙ୍କ ଜାଗର ଯାତ୍ରା ଥିଲା । ଲୋକ ଗହଳି ଭିତରେ କେଦାର ଓ ଗୌରୀ ଦୁହଁଙ୍କର ଭେଟ ହେଲା । ସେଇଠି ଏକ ନିକାଞ୍ଚନ ସ୍ଥାନ ସ୍ଥିର କଲେ ଯେଉଁଠି ସେମାନେ ମନଖୋଲି କଥା ପଦେ ହୋଇପାରିବେ । ମନ୍ଦିରର ଅନତି ଦୂରରେ ଯେଉଁଠି ଗଛଲତା ପୁର୍ଣ୍ଣ ଏକ ସ୍ଥାନ ସେଇଠି ଏକ ଜଳାଶୟ ମଧ୍ୟ ଥିଲା, ତାହା ଥିଲା ଉଭୟଙ୍କ ମିଳନସ୍ଥଳୀ ।

ସେଦିନର ସଞ୍ଜ ନଇଁ ଆସିଥିଲା । ଉତ୍କଣ୍ଠିତ କେଦାର ଗୌରୀର ସାକ୍ଷାତ୍ ପାଇଁ ଧାଇଁ ଧାଇଁ ଆସିଥିଲା ସେଇ ନିବିଡ଼ ଲତା କୁଞ୍ଜକୁ । ସେଇଠି ହଠାତ୍ ଦେହ ତା'ର ଶିହରୀ ଉଠିଲା । କାରଣ ସେତେବେଳେ ସେ ଦେଖିଲା ବାଘଟାଏ ଚାଲି ଯାଉଛି ଜଙ୍ଗଲ ଭିତରକୁ । ଏକ ଅହେତୁକୀ ଆଶଙ୍କାରେ ହୃଦୟ ତା'ର ଥରି ଉଠିଲା । ନିରୁପିତ ମଧୁମାଳତୀ କୁଞ୍ଜ ଆଡ଼େ ଆଗେଇ ଯାଉଯାଉ ଗୋଡ଼ ତା'ର ଅଟକି ଯାଉଥିଲା । ଏ କ'ଣ ? ରକ୍ତଭିଜା ଲୁଗା, ରକ୍ତ ବୋଳା ମାଂସ ଖଣ୍ଡ । ତା' ଚିର ଆକାଂକ୍ଷିତା ଗୌରୀ କ'ଣ ତେବେ ତା' ପାଇଁ ବାଘ ମୁହଁରେ ଜୀବନ ଦେଇଦେଲା ? ଚଉଦିଗ ଅନ୍ଧାର ଦେଖାଗଲା କେଦାରକୁ । ଆଉ ଏ ବୃଥା ଜୀବନ ରଖି ଲାଭ କ'ଣ ? ଶେଷରେ ସେଇ ଗଭୀର ଜଳାଶୟକୁ ଡେଇଁ ପଡ଼ିଲା । ଜୀବନ ଦୀପ ତା'ର ଲିଭିଗଲା ।

ଠିକ୍ ସେତିକିବେଳକୁ ଗୌରୀ ଘରକାମ ସାରି ଆସୁ ଆସୁ ଟିକେ ଡେରି ହୋଇଗଲା । ମଝିରେ ମଝିରେ ପାଖ ଜଙ୍ଗଲରୁ ବାଘର ଗର୍ଜନ ଶୁଭୁଥିଲା । ସେଥିକି ଖାତିର ନାହିଁ ତା'ର । ଉନ୍ମୁନା ଗୌରୀ ଆଗେଇଗଲା ସେଇ ଲତା କୁଞ୍ଜ ଆଡ଼େ । ହଠାତ୍ ସେ ଚମକି ଉଠିଲା । ଭୟରେ ସେ ହତବାକ୍ ହୋଇଗଲା । ରକ୍ତ ଭିଜା ଲୁଗା, ରକ୍ତବୋଳା ତାଜା ମାଂସ । ତାହେଲେ କ'ଣ କେଦାର ଆଉ ନାହିଁ ? ତା'ରି ପାଇଁ ସେ ବାଘ ମୁହଁରେ ଜୀବନ ଦେଇଦେଲା । ଯେତେବେଳେ ଏଇ ଘଟଣା ଦେଖିଲା ସେ ଭାବିଲା ସେତେବେଳେ ଆଉ ଏ ଜୀବନ ରଖି ଲାଭ କ'ଣ ? ଯେମିତି କେଦାର ଜଳାଶୟ ଭିତରକୁ ଡେଇଁ ପଡ଼ିଥିଲା ସେମିତି ପାଗଳିନୀ ଗୌରୀ ଜଳାଶୟ ଭିତରକୁ ଡେଇଁ ପଡ଼ିଲା ।

ଚାରିଆଡ଼େ ରାତ୍ରୀର ଅନ୍ଧକାର ଘନେଇ ଆସିଲା । ତାରୁଣ୍ୟର ଦୁଇଟି କଳିକା ଅସମୟରେ ଝରି ପଡ଼ିଲେ ମହା ମିଳନର ଅସରନ୍ତି ପଥରେ ।

କେଦାର ଗୌରୀର ଏଇ ଅମର ପ୍ରେମ କାହାଣୀର ମୁକ୍ତସାକ୍ଷୀ ଆଜି କେଦାର ଗୌରୀ ପୋଖରୀ ଓ କେଦାର ଗୌରୀ ମନ୍ଦିର । ଆଜି ବି ଏଇ ପୁଣ୍ୟତୋୟା, ସୁଚ୍ଛ ସଲୀଳା କେଦାର ଗୌରୀ ପୁଷ୍କରିଣୀରେ ଗାଧୋଇଲେ ଅଭିଳାଷ ପୁର୍ଣ୍ଣ ହେବାର ଲୋକ ବିଶ୍ୱାସ ଅଛି । ଅମୃତ ପ୍ରେମର ମୂର୍ତ୍ତିମନ୍ତ୍ର ପ୍ରତୀକ, ଧନ୍ୟ ତୁମେ କେଦାର ! ଧନ୍ୟ ତୁମେ ଗୌରୀ !

शब्दार्थ

ओड़िआ शब्द	हिंदी अर्थ
ଅନତି ଦୂର	समीप
ସୌଦାଗର	सौदागर
ଅଲିଅଳ	अति प्रिय, लाड़ला
ଅନିନ୍ଦ୍ୟ ସୁନ୍ଦରୀ	परम सुंदर, अनिंद्य सुंदर
ଗୋଟିଏ ଚାଉଳରେ ଗଢ଼ା	चावल दाने की तरह सुगढ़ (मुहावरा) अत्यंत सुंदर
ପେଟ ପୋଷିବା	जीवन यापन, पेट-पालन
ଦିଅଁ ଦେବତା	देव-देवता
ରଜାଘର କୁମର	(मुहावरा) राज कुमार के समान सुंदर
ନୟନର ପିତୁଳା	(मुहावरा) आखों का तारा, आँखों का पुतला
ଠାକୁର	देवता, ठाकुर
ଜାଗର ଯାତ୍ରା	जागर यात्रा
ଗହଳି	भीड़, रेला, रेल-पेल
ମନଶୋଲି କହିବା	उन्मुक्त अभिव्यक्ति
ନିକାଞ୍ଚନ	एकांत
ନିବିଡ଼	निबिड़, घना
ବନାନୀ	वन, जंगल
ମଝି	केंद्र, मध्य
ଜଳାଶୟ	तालाब, जलाशय
ନିରୂପିତ	पहले से स्थिरीकृत स्थान
ମିଳନସ୍ଥଳୀ	मिलन स्थल
ଲତାକୁଞ୍ଜ	लता-कुंज
ହଠାତ୍	तत्काल, तुरंत, अचानक

ଶିହରି ଉଠିଲା	ସିହର ଉଠା
ଅହେତୁକୀ ଆଶଙ୍କା	ଅକାରଣ ଭୟ
ଥରି ଉଠିଲା	କାଁପନେ ଲଗା, ଥରାୟା, ଥରା ଉଠା
ମଧୁମାଳତୀ	ମଧୁମାଳତୀ (ଲତା)
ଅଟକିଗଲା	ରୁକ गया, अटक गया
ରକ୍ତଭିଜା ଲୁଗା	रक्त से भीगा वस्त्र
ମାଂସ ଖଣ୍ଡ	मांस का टुकड़ा
ଚିର	चिर, सदैव
ଆକାଂକ୍ଷିତା	इच्छा
ଚଉଦିଗ	चारों ओर
ଗଭୀର	गहरा
ଲମ୍ଫଦେବୀ	कूदना
ଖାତିର	खातिर
ଉନ୍ମୁକ୍ତ	बावला
ତମକି ଉଠିଲା	चमक उठा
ହୃଦ୍‌ବାକ୍	अवाक, स्तब्ध
ମୁହଁ	मुख
ପାଗଳିନୀ	पगली
ଅନ୍ଧକାର	अंधकार
ତାରୁଣ୍ୟ	तारुण्य, किशोरता
କଳିକା	कली
ଝରି ପଡ଼ିବା	मर गए
ମୂକ ସାକ୍ଷୀ	मूक दर्शक
ପୂଣ୍ୟତୋୟା	पवित्र जल (वाली)
ସୁଚ୍ଛ ସଲୀଳା	स्वच्छ जल (वाली)
ପୁଷ୍ପରିଣୀ	तालाब
ଅଭିଳାଷ	अभिलाषा

ପ୍ରବାଦ

प्रवाद, उक्ति, जनश्रुति

ମୂର୍ତ୍ତିମନ୍ତ୍ର

जीवित रूप, जीता-जागता

ପ୍ରତୀକ

प्रतीक

अभ्यास

ଅଭ୍ୟାସ

I. ଅନୁଚ୍ଛେଦର ଆଧାର ଉପରେ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦିଅନ୍ତୁ।

(अनुच्छेद के आधार पर नीचे दिए गए प्रश्नों के उत्तर दीजिए)

1. ସୌଦାଗର କେଉଁଠି ବାସ କରୁଥିଲେ ?
2. ସୌଦାଗରଙ୍କ ଝିଅର ନାମ କ'ଣ ?
3. ପୁଅଟି ଦେଖିବାକୁ କେମିତି ?
4. କେଉଁ ଦିନ ଗୌରୀ ସହ କେଦାରର କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଲା ?
5. କେଦାରର ଦେହ କାହିଁକି ଶିହରୀ ଉଠିଲା ?
6. ଗୌରୀର ଡେରିରେ ଆସିବାର କାରଣ କ'ଣ ?
7. ଗୌରୀ କାହିଁକି ହତବାକ୍ ହୋଇଗଲା ?
8. କେଦାର ଗୌରୀଙ୍କ ଅମର ପ୍ରେମର ମୂଳ ସାକ୍ଷୀ କିଏ ?

II. ପଠିତ ବିଷୟ ଅବଲମ୍ବନରେ ଦିଆ ଯାଇଥିବା ବାକ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକର କ୍ରମାନୁସାରେ ବାକ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ଲେଖନ୍ତୁ ।

(नीचे दिए गए कथनों को उसी क्रम में क्रमबद्ध कीजिए जिस क्रम में उन का वर्णन अनुच्छेद में किया गया है।)

1. ଝିଅଟି ଅନିନ୍ଦ୍ୟ ସୁନ୍ଦରୀ ।
2. କେତେ ଦିଅଁ ଦେବତାଙ୍କୁ ପୂଜା କରିକରି ପୁଅଟିଏ ପାଇଛନ୍ତି ।
3. ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରତ୍ୟେକର ରୂପ ଲାବଣ୍ୟରେ ଆକର୍ଷିତ ହୁଅନ୍ତି ।
4. ହଠାତ୍ ଦେହ ତା'ର ଶିହରୀ ଉଠିଲା ।
5. ଭୟରେ ସେ ହତବାକ୍ ହୋଇଗଲା ।
6. ରାତ୍ରୀର ଅନ୍ଧକାର ଘନେଇ ଆସିଲା ।

7. ଏଇ ଅମର ପ୍ରେମ କାହାଣୀର ମୁକ୍ତସାକ୍ଷୀ କେଦାର ଗୌରୀ ମନ୍ଦିର ।
8. ଯେତେବେଳେ କେଦାର ଲିଙ୍ଗରାଜ ମନ୍ଦିରକୁ ଯାଉଥିଲା ସେତେବେଳେ ଗୌରୀ ମଧ୍ୟ ଲିଙ୍ଗରାଜଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ଆସୁଥିଲା ।
9. ସେଇଠି ନିକାଞ୍ଚନ ସ୍ଥାନ ସ୍ଥିର କଲେ ଯେଉଁଠି ସେମାନେ ମନଖୋଲି କଥାପଦେ ହୋଇପାରିବେ ।
10. ସିଏ ଯେତେ ସ୍ନେହ ପାଉଥିଲା ସେତେ ଆଦର ମଧ୍ୟ ପାଉଥିଲା ।

III. ହିନ୍ଦୀରେ ଅନୁବାଦ କରନ୍ତୁ । (हिंदी में अनुवाद कीजिए।)

ଏକ ସମୟରେ ଭାରତରେ ଯୁକ୍ତ ପରିବାର ଥିଲା । ଏହି ପରିବାର ମାନଙ୍କରେ ଦୁଇ ଡିନି ପିଢ଼ୀର ଲୋକେ ଏକାଠି ରହୁଥିଲେ । ଏହା ଫଳରେ ଜନ୍ମଠାରୁ ମରଣଯାଏଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲୋକ ପରିବାରର ସମର୍ଥନ ପାଉଥିଲେ । କ୍ରମେ ଏହି ଯୁକ୍ତ ପରିବାର ଭାଙ୍ଗି ଏକକ ପରିବାର ସୃଷ୍ଟି ହେଲା । ଏହି ପରିବାରରେ ବାପା ବୋଉ ଓ ପିଲାମାନେ ସଭ୍ୟ ଥିଲେ । ଆଗ କାଳରେ ଗଳ୍ପ ଜରିଆରେ ପାରିବାରିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧ ବୟୋଜ୍ୟେଷ୍ଠ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କଠାରୁ ଆସୁଥିଲା । ସମସ୍ତେ ଭିନ୍ନ ହୋଇଯିବାରୁ

ବୁଢ଼ାବୁଢ଼ୀଙ୍କ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶାତ ବଢ଼ିଗଲା ପିଲାଙ୍କର ସାମାଜିକକରଣ ମଧ୍ୟ ବାଧା ପାଇଲା । ଗଳ୍ପ କହିବାର ଧାରା ପରିବାରରେ ବନ୍ଦ ହୋଇଯିବାରୁ ନୂଆ ପିଢ଼ୀର ଲୋକେ ଏଥିପାଇଁ ସ୍ଥୁଲ ନିର୍ଭର ହୋଇଗଲେ ।

ଆଗେ ପର୍ବପର୍ବାଣୀ ମାନଙ୍କରେ ବହୁତ ପ୍ରକାରର ପିଠା ଓ ଖଜା କରାଯାଉଥିଲା । ସେତେବେଳେ ଘରେ ଖାଇବା ଭୋଜିପରି ଲାଗୁଥିଲା । ସବୁ ପର୍ବ ପର୍ବାଣୀରେ ପ୍ରସାଦ ବଣ୍ଟାଯାଉଥିଲା । ଏଥିରେ ଜାତି ଭେଦର ବିଚାର ନଥିଲା । ପର୍ବ ପର୍ବାଣୀରେ ସାନ ପିଲାମାନେ ବଡ଼ ମାନଙ୍କଠାରୁ ଯାତ୍ରା ପଇସା ନେଉଥିଲେ । ସେମାନେ ଯାତ୍ରା କିମ୍ବା ମେଳା ପଡ଼ିଆକୁ ଯାଇ ଏହି ପଇସାରେ ଖିଆପିଆ କରୁଥିଲେ ଓ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଛୋଟ ଛୋଟ ଖେଳଣାମାନ କିଣୁଥିଲେ ।

କେବେକେବେ

ଯାତ୍ରା

ପଡ଼ିଆରେ ବାଣ ଫୁଟାଯାଉଥିଲା । ଏହା ଦେଖିବାକୁ ବଡ଼ସାନ ସମସ୍ତେ ଯାତ୍ରା ପଡ଼ିଆକୁ ଯାଉଥିଲେ ।

ସୂର୍ଯ୍ୟବାନ୍ଧବ ଭାରତୀୟ ପରିବାର ବିସ୍ତାରର ଅନ୍ୟ ଏକ ଦିଗନ୍ତ । ତେଲି, କେଉଟ, ଗୁଡ଼ିଆ, ଗଉଡ଼ ଯେଉଁ ଜାତିର ଲୋକ ହୁଅନ୍ତୁନା କାହିଁକି 'ମହାପ୍ରସାଦ' ଦେଇ ବଡ଼ଘରର ଝିଅ ବୋହୂଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ସମ୍ବନ୍ଧ ବାନ୍ଧୁଥିଲେ । ସଙ୍ଗାତ, ମୈତ୍ର, ତୁଳସୀ, ଦଅଣା, ବଉଳ ବସିବା

ସେହିପରି ବଢ଼ନ୍ତା ପରିବାରର ଆଉ ଏକ ଲକ୍ଷଣ । ଏଇସବୁ ବିଭିନ୍ନ ଜାତିକୁ ଏକାଠି ବାନ୍ଧି ରଖିଥିଲା ।

IV. ଓଡ଼ିଆରେ ଅନୁବାଦ କରନ୍ତୁ । (ओड़िआ में अनुवाद कीजिए ।)

अनपढ़ व्यक्ति अंधे के समान हैं । जब तक पढ़ाई का प्रसार नहीं होगा तब तक दूर गाँव के लोग अनपढ़ रहेंगे । विश्वविद्यालय के छात्रों को गाँव-गाँव जाकर शिक्षा का प्रसार करना होगा । जबतक वे अपना दायित्व नहीं समझेंगे तब तक देश का कल्याण नहीं होगा ।

जहाँ अनपढ़ का राज होता है वहाँ गरीबों का शोषण होता है । जो लोग राज करते हैं वे गरीबों की प्रगती के बारे में सिर्फ बोलते हैं । लेकिन कुछ करते नहीं । हमारा देश जितना बड़ा है उतना बड़ा है हमारा बोझ भी । गरीबी हटाने के लिए हम जितनी भी कोशिश करें उतनी कम ही रहेगी । इसलिए हम को चाहिए कि देश के कोने कोने में जो रहनेवाले हैं वे सब शिक्षित बनें । तब उन की शोषण करना आसान नहीं हो सकता । वे अपने अधिकारों तथा उत्तरदायित्व समझ भी सकेंगे । जिस राज्य के लोग अपने उत्तरदायित्व समझनेवाले हैं उस राज्य की उन्नति सुनिश्चित है ।

टिप्पणियाँ

I. निम्न वाक्यों पर ध्यान दिजिए ।

(1) 1. ଆମେ ଯେତେବେଳେ ପଢୁଥିଲୁ, ସେତେବେଳେ ଏଠାରେ ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ ରେଭେନ୍ସା କଲେଜ ଥିଲା ।	हम जब पढ़ते थे, तब यहाँ रेभेन्सा कॉलेज एक ही कॉलेज था ।
आमे जेतेबेळे पढुथिलु, सेतेबेळे एठारे मात्र गोटिए रेभेन्सा कलेज थिला ।	
2. ଆପଣ ଯେବେ ଚାକିରୀ କରିଥିଲେ, ସେବେ ଦରମା କେତେ ଥିଲା ? ଆପଣ <u>ଜେବେ</u> ଚାକିରୀ କରିଥିଲେ, <u>ସେବେ</u> ଦରମା କେତେ ଥିଲା ?	जब आप नौकरी करते थे तब वेतन कितना था ?
3. ସେତେବେଳେ ଯେଉଁମାନେ ପାଠ ପଢ଼ାଉଥିଲେ ସେମାନେ ଶିକ୍ଷାଦାନକୁ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବୋଲି ଭାବୁଥିଲେ ।	उस समय जो शिक्षा देते थे वे शिक्षण को पवित्र कर्तव्य समझते थे ।

सेतेबेळे जेउँमाने पाठ पढाउथिले सेमाने
शिक्षादानकु कर्त्तव्य बोलि भाबुथिले।

4. थाङ्गि घेयँठि ठुग बिगुबिदयालय, आज जहाँ तुम्हारा विश्वविद्यालय है,
घेयँठि गोगाव जङ्गल थिला। वहाँ एक जंगल था।
आजि जेउँठि तुम बिश्वविद्यालय,
सेठि गोटाए जंगल थिला।
5. थाङ्गि घेयँठे ईश पढूनु, आज जितनी लड़कियाँ पढ़ रही हैं,
घेयँठेबेले घेयँठे ईश पढूनथिले। तब उतनी लड़कियाँ नहीं पढ़ती थीं।
आजि जेते झिअ पढुछन्ति,
सेतेबेळे सेते झिअ पढुनथिले।
6. मूँ घेयँधयनु नकहूँ, घेयँधयनु ठुग जब तक मैं नहीं बोलूंगा तब तक उसके
ठाङ्ग बिषयुवे किछु पचाशे नहूँ। बारे में तुम कुछ नहीं पूछेगी।
मूँ जेपज्यन्त नकहिछि, सेपज्यन्त तुमे
तांक बिषयरे किछि पचारिब नाहिं।

- 2) 1. थापघा कहुँले परा पचाश ठंकारे आपने कहा कि पचास रूपए में आप
थापघा चाकिरी करिथिले। ने नौकरी शुरू की थी।
आपण कहिले परा पचाश ठंकारे
आपण चाकिरी करिथिले।
2. थापघा कहुँले कि पचाश ठंकारे आपने कहा कि पचास रूपए में
थापघा चाकिरी करिथिले। आपने नौकरी शुरू की थी।
आपण कहिले कि पचाश ठंकारे
आपण चाकिरी करिथिले।

उपर्युक्त वाक्यों के रेखांकित शब्दयुग्म हिंदी के 'जब-तब', 'जबतक-तबतक', 'जहाँ-वहाँ', 'जितनी-उतनी', जो-वे के समान हैं। ये सहसंबंध सूचक शब्द हैं। उपर्युक्त वाक्यों में इन शब्द युग्मों से दो दो वाक्यों का संयोजन किया गया है। ये सहसंबंध सूचक शब्दयुग्म क्रिया होने/ करने का समय, जगह, परिमाण आदि का बोध कराते हैं।

ऊपर (2) के इन वाक्यों के रेखांकित शब्द 'परा' (परा) तथा 'कि' (कि) अव्यय का प्रयोग हिंदी के 'कि' के समान हैं। इन अव्ययों का प्रकार्य, हिंदी की तरह किसी का कथन, सोच, भावना,

अनुभव, राय आदि, उद्धृत करना है। ऐसे वाक्यों में वक्ता का उल्लेख इस के पहले/बाद में हो सकता है।

- (3) 1. ସମ୍ଭବ ହେଲେ ମୁଁ ପରୀକ୍ଷା ପରେ ଯିବି ଓ   अगर संभव होगा तो मैं परीक्षा के बाद

ତାକୁ ସାଙ୍ଗରେ ଘେନି ଆସିବି ।

जाऊँगी और उसे साथ ले आऊँगी ।

सम्भव हेले मुँ परीक्षा परे जिवि ओ

ताकु सांगरे घेनि आसिबि ।

ऊपर के वाक्य में रेखांकित शब्द संयोजक 'उ' (ओ) के प्रयोग से दोनों वाक्यों को जोड़ कर एक संयुक्त वाक्य बनाया गया है। 'उ' (ओ), 'तथा' (तथा) के स्थान पर 'कि' (कि) भी संयोजक रूप में प्रयोग कर सकते हैं।

2. ଆଜି ସେହି କର୍ତ୍ତବ୍ୟବୋଧ ନାହିଁ, କିମ୍ବା   आज वह कर्तव्य बोध नहीं या कर्तव्यबोध
କର୍ତ୍ତବ୍ୟବୋଧ ସତ୍ତ୍ୱେ ଶିକ୍ଷାଦାନର ପରିବେଶ ନାହିଁ ।   होते हुए भी शिक्षादान करने का वातावरण नहीं ।

आजि सेहि कर्तव्यबोध नाही, किम्बा

कर्तव्यबोध सत्त्वे शिक्षादानर परिवेश नाहि ।

ऊपर के वाक्य में 'किम्बा' (किम्बा) शब्द वियोजक अव्यय शब्द है जो हिंदी के 'या' के समान है। 'किम्बा', (किम्बा) के स्थान पर 'अथवा' (अथवा), 'नचेत' (नचेत) आदि शब्दों का प्रयोग भी कर सकते हैं। ऐसे प्रयोग एक संयुक्त वाक्य में दो विकल्पों को दिखाते हैं।

ପାଠ 21

ପାଠ

ଏକ ସାକ୍ଷାତକାର

एक साक्षातकार

साक्षात्कार

ପ୍ରଦୋଷ : ଆମକୁ ଏଠି ବସେଇ
ଦେଇ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପି.ଏ.
କୁଆଡ଼େ
ଗଲେ ? ମନ୍ତ୍ରୀ ମହାଶୟ
କେତେବେଳେ ଆସିବେ
କେଜାଣି ?

ପ୍ରଭାତ : ଆରେ ଏଇ ତ ଆସି
ଗଲେଣି ।

ପ୍ରଭାତ ଓ : ନମସ୍କାର ଆଜ୍ଞା ।
ପ୍ରଦୋଷ

ସଂସ୍କୃତି ମନ୍ତ୍ରୀ: ନମସ୍କାର ବସନ୍ତ ।

ପ୍ରଦୋଷ : ମୁଁ ପ୍ରଦୋଷ ଦାସ ।
ଜଟଣୀ କଳାକେନ୍ଦ୍ରର
ସେକ୍ରେଟାରୀ, ଆଉ ଇଏ
ମୋର ସହକାରୀ ପ୍ରଭାତ
ପଟ୍ଟନାୟକ ।

ସଂସ୍କୃତି ମନ୍ତ୍ରୀ: ଆପଣମାନଙ୍କର ଆସିବାର
କାରଣ ଦୟାକରି
ଜଣାଇବେ କି ?

ପ୍ରଦୋଷ : ଆଜ୍ଞା, ଜଟଣୀରେ
ଗୋଟିଏ ଷ୍ଟାଡ଼ିଅମ୍

ପ୍ରଦୋଷ : हमको यहाँ बिठा कर मंत्री जी
के पी.ए. कहाँ गए? मंत्रीजी
कब आएँगे, कौन जाने ?

प्रभात : अरे वे तो आ गए ।

प्रभात और : नमस्कार जी ।
प्रदोष

संस्कृति मंत्री : नमस्कार ! बैठिए ।

प्रदोष : मैं प्रदोष दास । जटणी कला
केंद्र का सेक्रेटरी और ये मेरे
सहयोगी प्रभात पटनायक हैं ।

संस्कृति मंत्री : क्या आप कृपया अपने आने
का कारण बताएँगे?

प्रदोष : जी ! जटणी में सरकार की
तरफ से एक स्टेडियम बनवाना
हमारा उद्देश्य है ।

	ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କରାଯିବା ଆମର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।	ପ୍ରଭାତ	: हमारे कला केंद्र में एक गुरु ओड़िशी संगीत सिखाते हैं । 'छउ -नृत्य', 'पाइक नृत्य' और 'ओड़िशी नृत्य' सिखाने के लिए भुवनेश्वर से अनुभवी शिक्षकों को हम बुलाकर लाते हैं ।
ପ୍ରଭାତ	: ଆମ କଳାକେନ୍ଦ୍ରରେ ଜଣେ ଗୁରୁ ଓଡ଼ିଶୀ ଗୀତ ଶିଖାନ୍ତି । ଛଉ ନୃତ୍ୟ, ପାଇକ ନୃତ୍ୟ ଓ ଓଡ଼ିଶୀ ନୃତ୍ୟ ଶିଖାଇବାକୁ ଭୁବନେଶ୍ଵରରୁ ଅଭିଜ୍ଞ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କୁ ଡକେଇଥାଉ ।	ପ୍ରଦୋଷ	: हमारा केंद्र हर साल सिर्फ अनेक सांस्कृतिक उत्सवों का आयोजन नहीं करता है । ओड़िशा के विभिन्न, कला केंद्रों के माध्यम से ऐसी उत्सवों का आयोजन कराता भी है । दिल्ली में होनेवाले भारतोत्सव के लिए कला केंद्र द्वारा हम 'ओड़िशी नृत्य दल', 'यात्रा दल', 'छउ नृत्य दल' आदि भिजवाते हैं ।
ପ୍ରଦୋଷ	: ଆମ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିବର୍ଷ କେବଳ ଅନେକ ସାଂସ୍କୃତିକ ଉତ୍ସବର ଆୟୋଜନ କରନାହିଁ । ଓଡ଼ିଶାର ବିଭିନ୍ନ କଳାକେନ୍ଦ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ ଏହି ଉତ୍ସବକୁ ଆୟୋଜନ କରାଯାଏ । ଦିଲ୍ଲୀରେ ହେଉଥିବା ଭାରତ ଉତ୍ସବ ପାଇଁ ଆମେ କଳାକେନ୍ଦ୍ର ଦ୍ଵାରା ଓଡ଼ିଶୀ ନାଚ ଦଳ, ଯାତ୍ରାଦଳ, ଛଉନାଚ ଦଳ ପ୍ରଭୃତି ପଠାଇଥାଉ ।	ସଂସ୍କୃତି ମନ୍ତ୍ରୀ	: पिछले वर्ष जब केंद्र सरकार ने दिल्ली में भारतोत्सव का आयोजन करवाया था तब मैं ने भी उस में हमारे ओड़िशा दल के साथ भाग लिया था । ओड़िशा के 'छउ नृत्य' और 'ओड़िशी नृत्य' के शिल्पियों ने हमारी ख्याति बढ़ाई थी ।
ସଂସ୍କୃତି ମନ୍ତ୍ରୀ	: ଗତ ବର୍ଷ ଯେତେବେଳେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଦିଲ୍ଲୀରେ ଭାରତ ଉତ୍ସବର ଆୟୋଜନ କରାଇଥିଲେ		

	<p>ସେତେବେଳେ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ସେଥିରେ ଆମର ଓଡ଼ିଶାଦଳ ସହିତ ଭାଗ ନେଇଥିଲି । ଓଡ଼ିଶାର ରୁଦନୂତ୍ୟ ଓ ଓଡ଼ିଶୀ ନୂତ୍ୟ ଶିଳ୍ପୀମାନେ ଆମର ସୁନାମ ବଢ଼ାଇ ଦେଇଥିଲେ ।</p>
<p>ପ୍ରଦୋଷ : ଆଜ୍ଞା, ଆପଣଙ୍କର ମନେଥିବ, ନବେ ମସିହାରେ 'ଜଟଣୀ କଳା କେନ୍ଦ୍ର'ର ଦଶାବତାର ନୂତ୍ୟ ନାଟିକା ସାରା ରଞ୍ଜିତରେ ଚହଲ ପକାଇ ଦେଇଥିଲା ।</p>	<p>ପ୍ରଦୋଷ : ଜୀ, आपको याद होगा, उन्नीस सौ नब्बे ईसवी में 'जटणी कला केंद्र' की 'दशावतार' नृत्य नाटिका ने सारे रूस में धूम मचा दी थी ।</p> <p>संस्कृति मंत्री : हाँ, मुझे याद है । ओड़िशा के कृति कलाकारों का स्वागत करवाने के लिए मैं भी हवाई- अड्डे गया था ।</p>
<p>ସଂସ୍କୃତି ମନ୍ତ୍ରୀ: ହଁ, ମୋର ମନେ ଅଛି । ଓଡ଼ିଶାର କୃତି କଳାକାର ମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱାଗତ ଜଣାଇବା ପାଇଁ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଉଡ଼ା- ଜାହାଜ ପଡ଼ିଆକୁ ଯାଇଥିଲି ।</p>	<p>प्रभात : इस के अतिरिक्त हमने एक बार अपने केंद्र द्वारा रूस से 'बेले नृत्य-दल' बुलवाया था । जी, तब हमें बहुत परेशान होना पड़ा था ।</p> <p>संस्कृति मंत्री : क्यों, क्या असुविधा हुई?</p>
<p>ପ୍ରଭାତ : ଏସବୁ ଛଡ଼ା ଆମେ ଆମର କେନ୍ଦ୍ର ଦ୍ୱାରା ରଞ୍ଜିତାରୁ 'ବ୍ୟାଲେ ନୂତ୍ୟଦଳ' ଡକେଇ ଆଣିଥିଲୁ । ସେଥର ଆଜ୍ଞା, ଆମକୁ ବହୁତ ହଇରାଣ ହେବାକୁ ପଡ଼ିଲା ।</p>	<p>प्रदोष : उस छोटे से मंच पर उन लोगों ने अपने नर्तकों से नहीं नचवाया । इसलिए हमको उस दिन प्रोग्राम की अवधि कम करनी पड़ी ।</p>

ସଂସ୍କୃତି ମନ୍ତ୍ରୀ: କାହିଁକି, କ'ଣ ଅସୁବିଧା ହେଲା ?

ପ୍ରଦୋଷ : ସେହି ଛୋଟ ସଭାମଣ୍ଡଳ
ଉପରେ ସେମାନେ ନିଜର
ନୃତ୍ୟଶିଳ୍ପୀ ମାନଙ୍କୁ
ନଚାଇଲେ ନାହିଁ । ଆମକୁ
ସେଦିନ ସେଥିପାଇଁ
ପ୍ରୋଗ୍ରାମ୍‌ର ସମୟ
କମେଇବାକୁ ପଡ଼ିଲା ।

ସଂସ୍କୃତି ମନ୍ତ୍ରୀ: ଇଏତ ଖୁବ୍ ଦୁଃଖର
ବିଷୟ ।

ପ୍ରଭାତ : ସେଥିପାଇଁ ଆଜ୍ଞା, ଆମେ
ଆପଣଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ପ୍ରସ୍ତାବ
ଦେବା ପାଇଁ ଆସିଛୁ ।

ସଂସ୍କୃତି ମନ୍ତ୍ରୀ: କୁହନ୍ତୁ ।

ପ୍ରଦୋଷ : ସରକାରଙ୍କ ତରଫରୁ
ଗୋଟିଏ ଷ୍ଟାଡ଼ିୟମ୍
କରେଇବା ପାଇଁ ଯଦି
ଆପଣ ଅର୍ଥ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ
ଦ୍ଵାରା ସାହାଯ୍ୟ କରେଇ
ପାରନ୍ତେ ତେବେ ଆମେ
ବହୁତ ଉପକୃତ ହେବୁ ।

ସଂସ୍କୃତି ମନ୍ତ୍ରୀ: ଆପଣମାନେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ
ରହନ୍ତୁ । ମୁଁ ଏ ସମସ୍ତ
ବିଷୟ ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳର
ସଭାଦ୍ଵାରା ଉପସ୍ଥାପନ
କରିବି ଓ ସରକାରଙ୍କ

ସଂସ୍କୃତି ମନ୍ତ୍ରୀ : यह तो बड़े दुःख की बात है ।

प्रभात : जी, इसीलिए हम आपको एक
प्रस्ताव देने आए हैं ।

संस्कृति मंत्री : कहिए ।

प्रदोष : सरकार की तरफ से एक
स्टेडियम बनवाने के लिए यदि
अर्थमंत्री के द्वारा आप मदद
कर सके तो हम बहुत उपकृत
होंगे ।

संस्कृति मंत्री : आप लोग निश्चित रहिए । मैं ये
सब विषय मंत्रि-मंडल की सभा
में उपस्थित करूँगा और
सरकार के द्वारा उपयुक्त
व्यवस्था कराऊँगा ।

प्रदोष और प्रभात : बहुत धन्यवाद, जी
नमस्कार ।

ଦ୍ଵାରା ଉପଯୁକ୍ତ
ପ୍ରତିବିଧାନ କରାଇବି ।

ପ୍ରଦୋଷ ଓ ପ୍ରଭାତ : ବହୁତ
ଧନ୍ୟବାଦ ।

ଆଜ୍ଞା ନମସ୍କାର ।

शब्दार्थ

ओड़िआ शब्द	हिंदी अर्थ
ମହାଶୟ	महाशय
ସହକାରୀ	सहयोगी, साथी
ଦୟାକରି	दयापूर्वक, कृपया
ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ	उद्देश्य
ଅଭିଜ୍ଞ	अभिज्ञ, अनुभवी
ସାଂସ୍କୃତିକ	साँस्कृतिक
ଉତ୍ସବ	उत्सव
କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର	केंद्र सरकार
ସୁନାମ	नाम (ख्याति)
ନୃତ୍ୟ ନାଟିକା	नृत्य नाटिका
ଉଡ଼ାଜାହାଜ ପଡ଼ିଆ	हवाई-अड्डा
ଡକେଇଥିଲୁ	बुलाया था
ହଇରାଣ	परेशानी
ଅସୁବିଧା	असुविधा
ସଭାମଞ୍ଚ	मंच
ସମୟ	समय, अवधि
କମେଇବା	कम करना

କରେଇବା
ନିଶ୍ଚିନ୍ତ

ବନବାନା
ନିଶ୍ଚିନ୍ତ

ଅଭ୍ୟାସ

अभ्यास

I. ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ବାକ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକୁ ଅଭ୍ୟାସ କରନ୍ତୁ ।

(नीचे दिए गए वाक्य दोहराइए ।)

1. ଆମକୁ ଏଠି ବସେଇ ଦେଇ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପି.ଏ. କୁଆଡ଼େ ଗଲେ ?
2. ଗୋଟିଏ ଷ୍ଟାଡ଼ିୟମ୍ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କରେଇବା ଆମର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।
3. ଆମ କଳାକେନ୍ଦ୍ରରେ ଜଣେ ନୃତ୍ୟଗୁରୁ ଓଡ଼ିଶୀ ନୃତ୍ୟ ଶିଖାନ୍ତି ।
4. ଆମ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିବର୍ଷ ଅନେକ ସାଂସ୍କୃତିକ ଉତ୍ସବର ଆୟୋଜନ କରେଇଥାଏ ।
5. ଆମେ 'ଓଡ଼ିଶୀ ନାଟ', 'ଯାତ୍ରାଦଳ', 'ଛଉନାଟ ଦଳ' ପ୍ରଭୃତି ପଠେଇ ଥାଉ ।
6. ଓଡ଼ିଶାର ଛଉନୃତ୍ୟ ଓ ଓଡ଼ିଶୀ ନୃତ୍ୟଶିଳ୍ପୀମାନେ ଆମର ସୁନାମ ବଢ଼େଇ ଦେଇଥିଲେ ।
7. କଳାକେନ୍ଦ୍ରର ଦଶାବତାର ନୃତ୍ୟନାଟିକା ସାରା ରଖିଆରେ ଚହଲ ପକେଇ ଦେଇଥିଲା ।
8. ଓଡ଼ିଶାର କୃତୀ କଳାକାରମାନଙ୍କୁ ସ୍ଵାଗତ ଜଣେଇବା ପାଇଁ ମୁଁ ଉଡ଼ାଜାହାଜ ପଡ଼ିଆକୁ ଯାଇଥିଲି ।
9. ସେମାନେ ନୃତ୍ୟଶିଳ୍ପୀମାନଙ୍କୁ ନଚାଇଲେ ନାହିଁ ।
10. ନୃତ୍ୟ ଉତ୍ସବର ସମୟ କମେଇବାକୁ ପଡ଼ିଲା ।
11. ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରତିବିଧାନ କରାଇବି ।
12. ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ କର କମଳଦ୍ଵାରା କଳାଭବନର ଉଦ୍ଘାଟନ କରେଇବା ଆମ କଳାସମିତିର ଆଭିମୁଖ୍ୟ ।
13. ନିଜର ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଡାକ୍ତରୀ ପଢ଼େଇବା କିଛି ମାଆବାପାଙ୍କର ଅଭିଳାଷ ଅଛି ।
14. ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ କହିଲେ କି, ଏ ବର୍ଷ ସବୁ ଖାଲି ପଦଗୁଡ଼ିକୁ ଭର୍ତ୍ତି କରାଇବା ମୋର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।
15. ଆମେ ଆପଣଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେବାପାଇଁ ଆସିଛୁ ।

II. ରେଖାଙ୍କିତ ଶବ୍ଦ ସ୍ଥାନରେ ଦିଆ ଯାଇଥିବା ଶବ୍ଦ ପ୍ରୟୋଗ କରି ନୂଆ ବାକ୍ୟ ଗଠନ କରନ୍ତୁ ।

(वाक्यों में रेखांकित शब्दों के स्थान पर दिए गए शब्दों का प्रयोग कर नये वाक्य बनाइए ।)

1) ଆମକୁ ଏଠି ବସେଇଦେଇ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପି.ଏ. କୁଆଡ଼େ ଗଲେ ?

ସେମାନଙ୍କୁ

ତାଙ୍କୁ

ପିଲାମାନଙ୍କୁ

ଲୋକମାନଙ୍କୁ

ତୁମମାନଙ୍କୁ

2) ଆମକୁ ବସେଇଦେଇ କୁଆଡ଼େ ଗଲେ ?

ପଠେଇଦେଇ

ରଖେଇଦେଇ

ଠିଆ କରେଇଦେଇ

ଡକେଇଦେଇ

ଦେଖେଇ ଦେଇ

3) ଓଡ଼ିଶୀ ନୃତ୍ୟଦଳ ଦ୍ଵାରା ଆମମାନଙ୍କୁ ବିଦେଶ ପଠାଯାଉଅଛି ।

ଛଉନୃତ୍ୟ ଦଳ

ଯାତ୍ରା ଦଳ

ଅପେରା ଦଳ

ନାଟକ ଦଳ

ଭଜନ ଦଳ

4. ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଷ୍ଟୁଡ଼ିୟମ୍ କରାଇବା ଆମର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।

ଅଫିସର

ଇଞ୍ଜିନିୟର୍

କଣ୍ଠାକ୍ତର

ଗ୍ରାମିକ

ମନ୍ତ୍ରୀ

5. ଆମେ ରଖିଆରୁ 'ବ୍ୟାଲେ ନୃତ୍ୟଦଳ' ଡକାଇଥିଲୁ ।

ତୁ

ଡକାଇଥିଲୁ

ତୁମେ

ଡକାଇଥିଲ

ସେମାନେ

ଡକାଇଥିଲେ

ସରକାର

ଡକାଇଥିଲେ

- ସେ ଡକାଇଥିଲେ
6. ସେମାନେ ନୃତ୍ୟଶିଳ୍ପୀ ମାନଙ୍କୁ ନଚାଇଲେ ନାହିଁ ।
- ପିଲା ପଢ଼ାଇଲେ
- ଯୁବକ ଡକାଇଲେ
- ଗାୟକ ଶୁଣାଇଲେ
- ସ୍ତ୍ରୀ ପଠାଇଲେ
- ଝିଅ ନଚାଇଲେ
7. ମୁଁ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରତିବିଧାନ କରାଇବି ।
- ତୁମେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଇବ
- ସେମାନେ ସୁବିଧା କରାଇବେ
- ସେ ନିୟମ କରାଇବେ
- ଆପଣମାନେ କାର୍ଯ୍ୟ କରାଇବେ
- ଲୋକମାନେ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ କରାଇବେ

III. ଉଦାହରଣ ଅନୁଯାୟୀ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ବନ୍ଧନ ମଧ୍ୟରୁ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ରୂପେ ପ୍ରୟୋଗ କରି ବାକ୍ୟ ବିସ୍ତାର କରନ୍ତୁ ।
(उदाहरण के अनुसार कोष्ठक में दिए गए शब्दों के उपयुक्त रूपों का प्रयोग कर वाक्यों का विस्तार कीजिए।)

ଉଦାହରଣ :- ଆମେ ଷ୍ଟାଡ଼ିୟମ୍ ତିଆରି କରିବୁ । (ସରକାର)
ଆମେ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଷ୍ଟାଡ଼ିୟମ୍ ତିଆରି କରାଇବୁ ।

1. ପିଲାମାନେ ଗୀତ ଶିଖୁଛନ୍ତି । (ଶିକ୍ଷକ)
2. ମା' ରୋଷେଇ କରୁଛନ୍ତି । (ଅପା)
3. ଇଞ୍ଜିନିୟରମାନେ ବନ୍ଧ ତିଆରି କଲେ । (ମଜୁରିଆ)
4. ଶିକ୍ଷକ ଗୀତ ଶୁଣାଉଛନ୍ତି । (ପିଲାମାନେ)
5. ଡାକ୍ତର ରୋଗୀକୁ ସେବା କରାଇଲେ । (ନର୍ସ)
6. ଗୁରୁମା ପାଠ ପଢ଼ାଇଲେ । (ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ)
7. ବିଚାରପତି ମକଦ୍ଦମା ବିଚାର କରାଇଲେ । (ଓକିଲ)

8. ଆମ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିବର୍ଷ ଅନେକ ସାଂସ୍କୃତିକ ଉତ୍ସବର ଆୟୋଜନ କରେ । (କଳାକେନ୍ଦ୍ର)
9. ଆପଣ ଷ୍ଟାଡ଼ିୟମ୍ ପାଇଁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବେ । (ଅର୍ଥମନ୍ତ୍ରୀ)
10. ଝିଅ ନାଚ ଶିଖୁଛି । (ଶିକ୍ଷକ)

IV. ଉଦାହରଣ ଅନୁଯାୟୀ ବାକ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରନ୍ତୁ ।

(उदाहरण के अनुसार वाक्यों का परिवर्तन कीजिए)

ଉଦାହରଣ :- ରାମବୀରୁ ମିସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ସାଇକେଲ୍ ଠିକ୍ କରାଇଲେ ।
ମିସ୍ତ୍ରୀ ସାଇକେଲ୍ ଠିକ୍ କଲା ।

1. ମା' ଚାକରାଣୀ ଦ୍ଵାରା ବାସନ ସଫା କରାଇଲେ ।
2. ଶିକ୍ଷକମାନେ ପିଲାମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଗୀତ ବୋଲାଇଲେ ।
3. ମଧୁ ଦୋକାନୀ ଦ୍ଵାରା ରେଡ଼ିଓ ମରାମତି କରାଇଲା ।
4. ତୁ ବାପାଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ବଜାରରୁ ବହି ଅଣାଇଲୁ ।
5. ତୁମେ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ସ୍କୁଲ ଘର ତିଆରି କରାଇଲ ।

V. 'କ' ସ୍ତମ୍ଭରେ ଦିଆଯାଇଥିବା କ୍ରିୟାର ପ୍ରେରଣାର୍ଥକ ରୂପ 'ଖ' ସ୍ତମ୍ଭରୁ ବାଛନ୍ତୁ ।
(‘क’ स्तम्भ में दिए गए क्रियाओं के प्रेरणार्थक रूप ‘ख’ स्तंभ से मिलाइए)

'କ'	'ଖ'
କରିବା	ଦେଖେଇବା
ଜଗିବା	ଜଣେଇବା
ଜାଣିବା	ଜଗେଇବା
ଦେଖିବା	କରେଇବା
ଖାଇବା	ଖୁଆଇବା
ଶୋଇବା	ଖୁଆଇବା

VI. ବନ୍ଧନୀ ମଧ୍ୟରୁ ଦୁଇ ଦୁଇଟା ଉପଯୁକ୍ତ ଶବ୍ଦ ବାଛି ବାକ୍ୟ ପୂରଣ କରନ୍ତୁ ।
(कोष्ठक में दो दो उपयुक्त शब्द चुनकर वाक्य पूरे कीजिए।)

1. ଆପଣଙ୍କୁ _____ ପାଇଁ ଆମେ ପ୍ରସ୍ତାବ _____ । (ଜଣେଇବା, ଦେଲୁ, ଜାଣିବା)

2. ବାପା ଘର _____ ପାଇଁ ମିଶ୍ରୀଙ୍କୁ _____ । (ଡକେଇଲେ, କରେଇବା, କରିବା)
3. ସେମାନେ ପିଲାମାନଙ୍କୁ _____ ଆଣି ନାଚ _____ । (କରେଇଲେ, ଡକେଇ, କଲେ)
4. ଗୁରୁଜୀ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ _____ ପାଇଁ ଘର ଆଡ଼କୁ _____ । (ପଢ଼ିବା, ପଢ଼େଇବା, ନେଲେ)
5. ମନ୍ତ୍ରୀ ଆମକୁ _____ ଦେଇ କୁଆଡ଼େ _____ । (ଗଲେ, ଗଲା, ବସେଇ)

VII. ଉଦାହରଣ ଅନୁଯାୟୀ ବନ୍ଧନୀ ମଧ୍ୟରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଶବ୍ଦ ଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରୟୋଗ କରି ବାକ୍ୟ ଗଠନ କରନ୍ତୁ ।

(उदाहरण के अनुसार कोष्ठक में दिए गए शब्दों का प्रयोग कर वाक्यों का विस्तार कीजिए ।)

ଉଦାହରଣ :- ପିଲାଟି ଶୋଇଲା ।

(ମା', ଚାକର)

ମା' ଚାକର ଦ୍ଵାରା ପିଲାଟିକୁ ଶୁଆଇଲେ ।

1. ପିଲାମାନେ ନାଚ ଶିଖିଲେ ।
2. ନାଚଦଳ ରକ୍ଷିଆରେ ନାଚିଲେ ।
- (ବାପା, ଗୁରୁ)
- (ସରକାର, କଳାକେନ୍ଦ୍ର)
3. ଷ୍ଟାଡ଼ିୟମ୍ ନିର୍ମାଣ ହେଲା ।
4. ପିଲାଟି ଚିତ୍ର ଆଙ୍କିଲା ।
- (ମନ୍ତ୍ରୀ, ଇଞ୍ଜିନିୟର)
- (ସାର, ରମେଶ)
5. ଘର ତିଆରି କରାହେଲା ।
- (ଆମେ, ଇଞ୍ଜିନିୟର)

VIII. ବନ୍ଧନୀ ମଧ୍ୟରୁ ମୂଳ କ୍ରିୟାର ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରେରଣାର୍ଥକ ରୂପ ବ୍ୟବହାର କରି ବାକ୍ୟ ଗଠନ କରନ୍ତୁ ।

(कोष्ठक में दिए गए मूल क्रियाओं के उपयुक्त प्रेरणार्थक रूपों का प्रयोग कर वाक्य पूरे कीजिए ।)

1. କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଦିଲ୍ଲୀରେ ଭାରତ ଉତ୍ସବର ଆୟୋଜନ _____ । (କର୍)
2. ଆମ କେନ୍ଦ୍ର ଦ୍ଵାରା ରକ୍ଷିଆରୁ 'ବ୍ୟାଲେ ନୃତ୍ୟଦଳ' _____ । (ଡାକିବା)
3. ଆମେ କଳାକେନ୍ଦ୍ର ଦ୍ଵାରା ଓଡ଼ିଶୀ ନାଚ _____ । (ପଠ)
4. ସଭାମନ୍ତ୍ର ଉପରେ ସେମାନେ ନିଜର ନୃତ୍ୟଶୈଳୀ ମାନଙ୍କୁ _____ । (ନର୍)

5. ଓଡ଼ିଶୀ କଳାକେନ୍ଦ୍ରର ନୃତ୍ୟନାଟିକ ସାରା ରକ୍ଷିଆରେ ଚହଳ _____ ।
(ପକାଇବା)

IX. ଉଦାହରଣ ଅନୁଯାୟୀ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା କ୍ରିୟାରୂପ ଗୁଡ଼ିକର ତାଲିକାରେ ଛୁଡ଼ାଯାଇଥିବା କ୍ରିୟାରୂପ ଲେଖନ୍ତୁ ।

(उदाहरण के अनुसार नीचे दिए गए क्रियारूपों की शृंखला से छोड़े गए क्रियारूप लिखिए ।)

ଉଦାହରଣ :- କରିବା

କରିବାର ଅଛି, କରୁଛି, କରେଇବାର ଅଛି

1. ଲେଖିବା
ଲେଖିବାର ଅଛି, _____, ଲେଖେଇବାର ଅଛି ।
2. ଶୁଣିବା
_____, ଶୁଣୁଛି, _____ ।
3. ଦୌଡ଼ିବା
_____, _____, ଦୌଡ଼େଇବାର ଅଛି ।
4. ପଢ଼ିବା
_____, ପଢୁଛି, ପଢ଼େଇବାର ଅଛି ।
5. ଚାଲିବା
ଚାଲିବାର ଅଛି, _____, ଚାଲେଇବାର ଅଛି ।
6. ଗଣିବା
_____, ଗଣୁଛି, _____ ।
7. ଖାଇବା
ଖାଇବାର ଅଛି, _____, ଖୁଆଇବାର ଅଛି ।

X. ଉଦାହରଣ ଅନୁଯାୟୀ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ବାକ୍ୟକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରନ୍ତୁ ।

(उदाहरण के अनुसार नीचे दिए गए वाक्यों का परिवर्तन कीजिए ।)

ଉଦାହରଣ :- ସବିତା ନାଚ କରୁଛି ।

ସବିତା ଦ୍ଵାରା ନାଚ କରାଯାଉଛି ।

1. ବୁନୁ ଅଙ୍କ କଷୁଛି ।
2. ସେମାନେ ଚିତ୍ର ଆଙ୍କୁଛନ୍ତି ।
3. ଶିଶୁଟି ଦୁଧ ପିଉଛି ।

4. ନନ୍ଦିତା ନାଚ ଶିଖୁଛି ।
5. ତୁ ଫୁଲ ତୋଳୁଛୁ ।
6. କବିମାନେ କବିତା ଲେଖୁଛନ୍ତି ।

XI. ବନ୍ଧନୀ ମଧ୍ୟରୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଶବ୍ଦ ବାଛି ବାକ୍ୟ ପୂରଣ କରନ୍ତୁ ।
(कोष्ठक में से उपयुक्त शब्द चुनकर वाक्य पूरे कीजिए ।)

1. ପିଲାଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କ୍ରିକେଟ୍ _____ । (ଖେଳ, ଖେଳାୟିବ, ଖେଳିବେ)
2. ମୋ ଦ୍ଵାରା ଭାତ ରନ୍ଧା _____ । (ହେବ, ହୋଇବ, ହୋଇଯିବ)
3. ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ବହି _____ । (ପଢ଼ିବେ, ପଢ଼, ପଢ଼ାହେବ)
4. ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ବକ୍ତୃତା _____ । (ଦେବେ, ଦିଆହେବ, ଦେବ)
5. ସୀତା ଦ୍ଵାରା ଗୀତ _____ । (ବୋଲିବ, ବୋଲିବେ, ବୋଲାହେବ)

ପଢ଼ନ୍ତୁ ଓ ବୁଝନ୍ତୁ

ଦରଖାସ୍ତ

ପ୍ରାପ୍ତହେବେ -

ଶିକ୍ଷା ଓ ସଂସ୍କୃତି ବିଭାଗ ମନ୍ତ୍ରୀ,

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଶିକ୍ଷା ଓ ସଂସ୍କୃତି ମନ୍ତ୍ରାଳୟ

ସଚିବାଳୟ ମାର୍ଗ

ଭୁବନେଶ୍ଵର - ୧

ପତ୍ର ସଂଖ୍ୟା - ୧୨୫/୧୦

ତା

୨୭.୦୭.୨୦୦୫ ରିଖ

ବିଷୟ - ଷ୍ଟାଡ଼ିୟମ୍ ନିର୍ମାଣ ସକାଶେ ଆବେଦନ ।

ମାନନୀୟ ଓଡ଼ିଶାର ଶିକ୍ଷା ଓ ସଂସ୍କୃତି ବିଭାଗ ମନ୍ତ୍ରୀ, ଭୁବନେଶ୍ଵର

ମହୋଦୟ ..... ସମୀପେଷୁ

ମହାଶୟ,

ନିବେଦନର ଅଭିପ୍ରାୟ ଏହିକି ଯେ, ଆମେ ନିମ୍ନ ସ୍ୱାକ୍ଷରକାରୀଗଣ ଜଟଣୀ ଗ୍ରାମ କଳାକେନ୍ଦ୍ରର ସଂପାଦକ ଓ ସଭ୍ୟ ଅଟୁ । ଆମ ଗ୍ରାମଟି ଓଡ଼ିଶାର ଗୋଟିଏ ପ୍ରଧାନ ସାଂସ୍କୃତିକ କେନ୍ଦ୍ର ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଏଠାରେ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାୟୀ ସଭାମଣ୍ଡଳ ନାହିଁ । ଏଠାରେ ଉଚ୍ଚମାନର ଆନୁର୍ଜୀତୀୟ ସାଂସ୍କୃତିକ ଉତ୍ସବମାନ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥାଏ ।

ଏଣୁ ଆମ୍ଭେମାନେ ଆପଣଙ୍କୁ ବିନୀତ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁକି, ଆପଣ ଦୟାକରି ଜଟଣୀରେ ଗୋଟିଏ ଷ୍ଟାଡ଼ିୟମ୍ ନିର୍ମାଣ କରାଇଲେ ଆମ୍ଭେମାନେ ଆପଣଙ୍କ ନିକଟରେ ଚିରକୃତଜ୍ଞ ରହିବୁ ।

। ଇତି ।

ଆପଣଙ୍କର ବିଶ୍ୱସ୍ତ

ଶ୍ରୀ ନବକିଶୋର ଦାସ

(ସଂପାଦକ ଜଟଣୀ କଳାକେନ୍ଦ୍ର, ଜଟଣୀ)

ଶ୍ରୀ ସରୋଜ ପଟ୍ଟନାୟକ (ସଭ୍ୟ)

ଶ୍ରୀ ଦେବଦତ୍ତ ମହାନ୍ତି (ସଭ୍ୟ)

ଶ୍ରୀ ସାଗର ଦାସ (ସଭ୍ୟ)

ତା ୨୭. ୭. ୨୦୦୫

ସ୍ଥାନ- ଜଟଣୀ

पढ़िए और समझिए

ଦେଶର ପ୍ରଗତି

ଆଜିକାଲି ଲୋକମାନେ କାମ କରିବା ଅପେକ୍ଷା ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କାମ କରେଇବାକୁ ଭଲ ପାଆନ୍ତି । କର୍ମ ମୁଖର ଜୀବନ ପ୍ରଗତିର ସୂଚକ । ଦେଶର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲୋକଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷିତ କରେଇବା ଆମର ପ୍ରଧାନ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ପାଠ ପଢ଼େଇବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ନୃତ୍ୟ, ସଂଗୀତ ଓ ଚିତ୍ରକଳା ଇତ୍ୟାଦି ଶିଖେଇବା ଉଚିତ୍ । ସରକାର ଗାୟକ, ଗାୟିକା, ନର୍ତ୍ତକ, ନର୍ତ୍ତକୀ ପ୍ରଭୃତି ଶିଳ୍ପୀମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ସାହିତ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ବାହାରକୁ ପଠାଉଛନ୍ତି । ଉପଯୁକ୍ତ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କଳାକାରମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରାଉଛନ୍ତି । ନୂଆ ନୂଆ ପଦ୍ଧତିର ପରୀକ୍ଷା କରେଇ କଳାରେ ନୂତନତା ଅଣାଇବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି । ବିଭିନ୍ନ ସାଂସ୍କୃତିକ ଅନୁଷ୍ଠାନମାନେ ଦେଶ ବିଦେଶରେ ଆମ ଦେଶର କଳା ଓ ସାଂସ୍କୃତିକ ପ୍ରଚାର କରେଇ ଆମର ସୁନାମ ବଢ଼ାଉଛନ୍ତି । ଜନ ସମାଜ ସଚେତନ ହେବା ଉଚିତ୍ । କାରଣ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରଗତି ହିଁ ଦେଶର ପ୍ରଗତି ।

शब्दार्थ

ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ	ହିନ୍ଦି ଅର୍ଥ
ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ	ମନ୍ତ୍ରାଳୟ
ସଚିବାଳୟ	ସଚିବାଳୟ
ମାର୍ଗ	ମାର୍ଗ, ରାସ୍ତା
ସକାଶ	କେଲିଏ
ଆବେଦନ	ଆବେଦନ, ଦରଖାସ୍ତ
ସଂସ୍କୃତି	ସଂସ୍କୃତି
ମହାଶୟ	ମହାଶୟ
ସଭାମଞ୍ଚ	ସଭାମଞ୍ଚ, ଷ୍ଟେଜ୍
ପ୍ରଗତି	ପ୍ରଗତି
ଉତ୍ସାହିତ କରିବା	ପ୍ରୋତ୍ସାହନ କରନା
ସୁନାମ	ଖ୍ୟାତି, ସୁନାମ
ସଚେତନ	ସଚେତନ, ସାବଧାନ
ଜନସମାଜ	ଜନସମାଜ, ଜନସମୁଦାୟ

ଅଭ୍ୟାସ

ଅଭ୍ୟାସ

- I.** ଅନୁଛେଦର ଆଧାର ଉପରେ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦିଅନ୍ତୁ।
(अनुच्छेद के आधार पर नीचे दिए गए प्रश्नों के उत्तर दीजिए।)
1. ଆଜିକାଲି ଲୋକମାନେ କ'ଣ କରିବାକୁ ଭଲ ପାଆନ୍ତି ?
  2. ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ପାଠ ପଢ଼ାଇବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କ'ଣ ସବୁ ଶିଖେଇବା ଉଚିତ୍ ?
  3. ସରକାର ଶିକ୍ଷାମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ସାହିତ କରିବା ପାଇଁ କ'ଣ କରୁଛନ୍ତି ?
  4. କଳାକାରମାନଙ୍କୁ କାହାଦ୍ୱାରା ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ କରାଉଛନ୍ତି ?
  5. ବିଭିନ୍ନ ସାଂସ୍କୃତିକ ଅନୁଷ୍ଠାନମାନେ ଆମ ଦେଶର କିପରି ସମ୍ମାନ ବଢ଼ାଉଛନ୍ତି ?
- II.** ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶବ୍ଦ ଗୁଡ଼ିକୁ ଠିକ୍ କ୍ରମରେ ସଜାଇ ବାକ୍ୟ ଗଠନ କରନ୍ତୁ।
(प्रत्येक शब्द समुह में दिए गए शब्दों को सहि क्रम में रखकर वाक्य बनाइए।)

1. କରେଇବାକୁ, ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା, କାମ କରିବା ଅପେକ୍ଷା, ଭଲପାଆନ୍ତି, ଆଜିକାଲି, ଲୋକମାନେ
2. ସେମାନଙ୍କୁ, ସରକାର, ଗାୟକ, ଗାୟିକା, ଶିଳ୍ପୀମାନଙ୍କୁ, ବାହାରକୁ ପଠାଉଛନ୍ତି, ଉତ୍ସାହିତ କରିବା ପାଇଁ, ନର୍ତ୍ତକ, ନର୍ତ୍ତକୀ ପ୍ରଭୃତି
3. ଦେଶ ବିଦେଶରେ, ଆମର ସୁନାମ ବଢ଼ିଉଛି, କଳା ଓ ସଂସ୍କୃତିକୁ, ବିଭିନ୍ନ ସଂସ୍କୃତିକ ଅନୁଷ୍ଠାନମାନେ, ଆମ ଦେଶର, ପ୍ରଚାର କରେଇ
4. ହେବା ଉଚିତ୍, ସଚେତନ, ଜନ ସମାଜ
5. ପ୍ରଗତି ହିଁ, ସେମାନଙ୍କର, କାରଣ, ପ୍ରଗତି, ଦେଶର

III. 'କ' ସ୍ତମ୍ଭର ଶବ୍ଦ ସହ ସମ୍ପର୍କ ଥିବା 'ଖ' ସ୍ତମ୍ଭର ଶବ୍ଦ ବାଛନ୍ତୁ ।

(नीचे दिए गए (क) और (ख) स्तंभों के शब्दों का सही मिलान कीजिए ।)

'କ'	'ଖ'
ନୃତ୍ୟ	ନର୍ତ୍ତକୀ
ଗାୟକ	ବିଦେଶ
ନର୍ତ୍ତକ	ସମାଜ
ଦେଶ	ସଙ୍ଗୀତ
ଜନ	ଗାୟିକା

IV. ଓଡ଼ିଆରେ ଅନୁବାଦ କରନ୍ତୁ ।

(ओड़िआ में अनुवाद कीजिए ।)

शाहजहाँ ने अपनी पत्नी मुमताज की स्मृति में ताजमहल बनवाया था। इस सुंदर इमारत के निर्माण के लिए उन्होंने राजस्थान से संगमरमर और चीन से स्फटिक मंगवाए थे। विविध मणि, रत्न आदि विदेशों से मंगवाए थे। हजारों श्रमिकों ने इसे बनवाने में अपना पसीना बहाया था। ताजमहल बनवाने के लिए करोड़ों रुपए खर्च करवाये थे। धवल बर्फ जैसा सुंदर ताजमहल दर्शकों को आकर्षित करता है। दर्शकों को आकर्षित कराने में सरकार अब बहुत सारे विज्ञापन भी देते हैं। इस के फलस्वरूप हजारों पर्यटक इस को देखने के लिए आते हैं। कवियों ने इस के सौंदर्य से प्रभावित होकर कविताएँ लिखी हैं। कुछ लोगों ने तो इस भव्य भवन के निर्माण को शासन के अधिकार का दुरुपयोग माना है। इस को दुनिया का आठवाँ आश्चर्य भी माना जाता है। इस के अनुपम निर्माण कौशल ने बड़े-बड़े इंजीनियरों को हैरान किया है।

V. ନିଜ ହିଅକୁ ନାଚ ଶିଖେଇବା ପାଇଁ କଳାକେନ୍ଦ୍ରର ସଂପାଦକଙ୍କ ପାଖକୁ ଏକ ଦରଖାସ୍ତ ଲେଖନ୍ତୁ ।

(अपनी बेटी को नृत्य शिखाने के लिए कलाकेंद्र संपादक के पास एक दरखास्त लिखिए ।)

टिप्पणियाँ

I. इस पाठ में निम्न प्रकार के वाक्यों का प्रयोग हुआ है ।

- 1- ଆମକୁ ଏଠି ବସେଇଦେଇ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପି.ଏ. କୁଆଡ଼େଗଲେ ?
आमकु एठि बसेईदेइ मंत्रीक पि.ए कुआड़ेगले ।
हमको यहाँ बिठाकर मंत्रीजी के पी.ए. कहाँ गए?
- 2- ଗୋଟିଏ ଷ୍ଟାଡ଼ିୟମ୍ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କରେଇବା ଆମର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।
गोटिए स्टाडियम् सरकारक द्वारा करेईबा आमर उद्देश्य ।
एक स्टेडियम सरकार के द्वारा बनवाना हमारा उद्देश्य है ।
- 3- ଆମ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିବର୍ଷ ଓଡ଼ିଶାର ବିଭିନ୍ନ କଳାକେନ୍ଦ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ ଏହି ଉତ୍ସବକୁ ଆୟୋଜନ କରେଇଥାଏ ।
आम केंद्र प्रतिवर्ष ओड़िशार विभिन्न कलाकेंद्र माध्यमरे एहि उत्सबकु आयोजन करेइथाए ।
हमारा केंद्र हर साल ओड़िशा के विभिन्न कला केंद्रों माध्यम से ऐसी उत्सवों का आयोजन कराता है ।
- 4- ଆମେ 'ଓଡ଼ିଶୀ ନାଚ ଦଳ', 'ଯାତ୍ରାଦଳ', 'ଛଉନାଚ ଦଳ' ପ୍ରଭୃତି ପଠେଇଥାଉ ।
आमे 'ओड़िशी नाच दळ', 'यात्रादळ', 'छउनाच दळ' प्रभृति पठेइथाउ ।
हम 'ओड़िशी नृत्य दल', 'यात्रादल', 'छउ नृत्यदल' आदि भिजवाते हैं ।
- 5- ସେହି ଛୋଟ ସଭାମଣ୍ଡଳ ଉପରେ ନିଜର
उस छोटे से मंच पर उन लोगों

ନୃତ୍ୟଶିଳ୍ପୀ ମାନଙ୍କୁ ନଚାଇଲେ
ନାହିଁ ।

ने अपने नर्तकों से नहीं नचवाया ।

सेहि छोट सभामंच उपरे निजर
नृत्यशिल्पीमानंकु नचाइले नाहिं ।

उपर्युक्त वाक्यों के रेखांकित क्रियाएँ, ओड़िआ की प्रेरणार्थक क्रियाएँ हैं। ये हिंदी के 'बिठाना', 'करवाना' 'भिजवाना' जैसी क्रियारूपों के समान हैं।

ओड़िआ में प्रेरणार्थक क्रियाएँ निम्न प्रकार से बनती हैं।

କରିବା - କରାଇବା

करना - करवाना

କରିବା - कराइबा

ପଢ଼ିବା - ପଢ଼ାଇବା

पढ़ना - पढ़वाना

ପଢ଼ିବା - पढ़ाइबा

ଖେଳିବା - ଖେଳାଇବା

खेलना - खेलवाना

खेळିବା - खेळैइबा

मूलक्रिया के साथ '-ଆ' (आ) प्रत्यय जोड़कर उसमें '-ଇବା' (-इबा) प्रत्यय लगाकर प्रेरणार्थक क्रियाएँ बनती हैं। जैसे:-

मूलक्रिया + -आ + -ईबा = प्रेरणार्थक क्रिया

-କର୍ + -ଆ = -କରା + -ଇବା = କରାଇବା

-कर् + -आ = -करा + -इबा = कराइबा

-ପଢ଼ + -ଆ = -ପଢ଼ା + -ଇବା = ପଢ଼ାଇବା

-पढ़ + -आ = -पढ़ा + -इबा = पढ़ाइबा

-ଲେଖ୍ + -ଆ = -ଲେଖା + -ଇବା = ଲେଖାଇବା

-लेख् + -आ = -लेखा + -इबा = लेखाइबा

अपवाद के रूप में मूलक्रिया में कभी कभी परिवर्तन भी हो जाता है। उदाहरण:-

ଖାଇବା > ଖୁଆଇବା / ଖୁଏଇବା

खाइबा > खुआइबा / खुएइबा

ଶୋଇବା > ଶୁଆଇବା / ଶୁଏଇବା

शोइबा > शुआइबा / शुएइबा

ନାଚିବା > ନଚାଇବା / ନଚେଇବା

नाचिबा > नचाइबा / नचेइबा

ମୁଁ କାମ କରୁଛି ।

मैं काम करता हूँ ।

ମୁଁ କାମ କରୁଛି ।

मैं काम कराता हूँ ।

ମୁଁ କାମ କରୁଛି ।

मैं काम करउछि

उपर्युक्त वाक्यों में ओड़िआ के किरुडरुड 'कुरुछि', 'करउछि', हिंदी के 'करता हूँ' और 'कराता हूँ' के समान हैं। हिंदि के 'करवाना' जैसा प्रयोग ओड़िआ में नहीं है।

वाक्य (5) में प्रेरणार्थक क्रिया के निषेध रूप का प्रयोग हुआ है। प्रेरणार्थक क्रिया के बाद 'नहीं' (नाहिँ) 'नहीं' का प्रयोग कर उसका निषेध रूप बनाया गया है।

ओड़िआ में प्रेरणार्थक क्रियाएँ दूसरी क्रियाओं की तरह काल, पुरुष और वचन के अनुसार बदलती हैं।

ପାଠ 22

ବାହାଘର ଯୋଗାଡ଼ ବାହାଘର ଜୋଗାଡ଼

शादी की तैयारी

ଦାସ : ନମସ୍କାର ମହାନ୍ତି ବାବୁ । ଆପଣଙ୍କର
ଗୋଟିଏ ବୋଲି ହିଅ ! ତା'ର
ବାହାଘର ଯୋଗାଡ଼ କେତେଦୂର
ହୋଇଛି ?

दास : नमस्कार महांति बाबू। आप की
इकलौती बेटी! उसकी शादी की
तैयारियाँ कहाँ तक (आई) हैं ?

ମହାନ୍ତି : ଓହୋ ! ଆପଣଙ୍କୁ ଏବେ ସୁବିଧା
ମିଳିଲା ନା? ମୁଁ ଏକ୍ସକ୍ୟୁଟିଭା ମଣିଷ ।
କେତେ ଦୂରରାଶ ହେଉଛି । କ'ଣ
ଆପଣ ମତେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବେନି?

महांति : ओहो ! आप को अभी फुर्सत
मिली? मैं अकेला आदमी हूँ।
कितना परेशान हो रहा हूँ। क्या
आप मेरी मदद नहीं करेंगे?

ଦାସ : ମୁଁ ତ ଆପଣଙ୍କୁ ଅଭିଯୋଗ କରିବି
ବୋଲି ଭାବୁଥିଲି । ବାହାଘର ତ
କେବଳ ଗୋଟିଏ ମାସ ରହିଲା
ଆଉ ମୋତେ କିଛି କାମ ଦେଲେ
ନାହିଁ । ଏହାଦ୍ୱାରା ମୋତେ ବହୁତ
ଖରାପ ଲାଗିଲା । ଆପଣ କ'ଣ ଭାବି
ରଖିଛନ୍ତି ? ଆପଣ କ'ଣ ଏକ୍ସକ୍ୟୁଟିଭା
ସବୁ କରି ପକାଇବେ ଆଉ ଆମ
ପରି ବନ୍ଧୁର କ'ଣ ସାହାଯ୍ୟ
ନେବେନି?

दास : मैं तो आप से शिकायत करने को
सोच रहा था। शादी के तो केवल
एक ही महीना रह गया है और
मुझे कुछ काम नहीं दिया है। इस
से मुझे बहुत बुरा लगा है। आप
ने क्या सोच रखा है? क्या आप
अकेले ही सब काम कर डालेंगे
और हम जैसे मित्रों की मदद
नहीं लेंगे?

ମହାନ୍ତି : ଆରେ ଭାଇ, ରାଗ ନାହିଁ କିମ୍ବା
 ଖରାପ ଭାବ ନାହିଁ। ମୁଁ ଏକୁଟିଆ
 ସବୁକାମ କେମିତି କରିବି? ମୁଁ କିଛି
 କରିପାରିଲି ନାହିଁ। ଏଣୁ ବର୍ତ୍ତମାନ
 ଆପଣଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ ମୁଁ ପଚାରିଲି।
 ବାହାଘରର ସବୁ କାମ ଆମେ ସବୁ
 ମିଶିକି କରିବା। ଭାଇଜକୁ ମଧ୍ୟ
 ଏହି କଥା କହିଦେବେ। ମଙ୍ଗଳପାକ
 ଦିନ ସବୁକାମ ତାଙ୍କୁ ହିଁ କରିବାକୁ
 ପଡ଼ିବ। ମୁଁ ଜାଣିଛି କି ସେ ନିଜେ
 ହିଁ ସବୁକାମ ଉଠାଇନେବେ। ସେ
 ଆଉ ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ ଦୁହେଁ ମିଶି ଆମ
 ସାହିରେ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପତ୍ର
 ବାଣ୍ଟିଦେବେ।

ଦାସ : ହଁ, ସେ କାମ ସେ କରିଦେବେ।
 ଆପଣ ଚିନ୍ତା କରନ୍ତୁ ନାହିଁ। ଆଉ
 ବାହାଘର ଦିନ କନ୍ୟାକୁ ସଜ
 କରିବା ଦାୟିତ୍ବ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର।
 ଏଇ ସବୁ କାମ କରିବାକୁ ତାଙ୍କୁ
 ବହୁତ ଭଲ ଲାଗିବ।

ମହାନ୍ତି : ଶୁଣନ୍ତୁ ଦାସବାବୁ, ଆପଣ ବେଦୀ
 ସଜ କରିବା ଦାୟିତ୍ବ ବି ନେବେ।
 ଫୁଲ, ତମ୍ବୁ, ବିଜୁଳି ଆଲୁଅ ସବୁ
 ଆପଣଙ୍କୁ ବୁଝିବାକୁ ହେବ।

ଦାସ : ଶଙ୍ଖୁଆ ମହୁରିଆକୁ ବି ବରାଦ
 ଦେବାକୁ ହେବ। ଆଜ୍ଞା, ବରଯାତ୍ରୀ
 କେତେଜଣ ଆସୁଛନ୍ତି ?

ମହାନ୍ତି : ମୋ ସମୁଦି ଭାରି ଭଲ ଲୋକ।
 ନଚେତ୍ ଆମକୁ ବହୁତ ଅସୁବିଧା

ମହାନ୍ତି : ଅରେ भाई, गुस्सा मत करो और
 बुरा मत समझो। मैं अकेले सब
 काम कैसे करूंगा? मैं कुछ नहीं
 कर पाया। इसलिए अभी तुम्हारी
 मदद मैं ने माँगी। शादी के सब
 काम हम सब मिलकर ही करेंगे।
 भाभी से भी यही बात कह देना।
 मंगलपाक के दिन के सब काम
 उन को ही करना पड़ेगा। मुझे
 मालुम है कि अपने आप वे सब
 काम उठा लेंगी। वे और मेरी
 पत्नि दोनों मिलकर ही गली में
 निमंत्रण पत्र बाँटेंगी।

दास : हाँ, यह काम वह कर लेगी। आप
 चिंता मत कीजिए। शादी के दिन
 कन्या के शृंगार करने का दायित्व
 भी उनका। ये सब काम करना
 उनको बहुत अच्छा ही लगेगा।

महान्ति : सुनिए दास बाबु ! मंडप सजाने
 का दायित्व भी आप लेंगे। फूल,
 तंबू, बिजली, चिराग सब की
 देखरेख आप करेंगे।

दास : शंखवादक और शहनाईवादक को
 भी आर्डर देना होगा। अच्छा।
 कितने बाराती आ रहे हैं?

महान्ति : मेरे संबंधी बहुत अच्छे आदमी हैं।
 नहीं तो हम को अब तक बहुत
 तकलीफ उठाना पड़ता। अपव्यय

ଉଠାଇବାକୁ ପଡ଼ିଥାଆନ୍ତୁ । ଅଯଥା
ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବାକୁ ସଫା ସଫା ମନା
କରିଦେଲେ । ଅଳ୍ପ ଲୋକ ଆସିବେ ।
ପୁଅ ରୂପକକୁ କହିବେ ସେ
ବରଯାତ୍ରୀ ମାନଙ୍କର ଦେଖାଶୁଣା
କରିବା ଦାୟିତ୍ବ ନେଉ ।

କରିବାକୁ ସାଫ-ସାଫ ମନା କର
ଦିଆ ହେ । ବହୁତ କମ ଲୋଗ ଆସିବେ ।
(ଅପଣେ) ବେଟେ ରୂପକ ସେ କହନା କି
ବାରାତିଆଁଙ୍କ ଦେଖାଭାଲ (କରିବା) କା
ଦାୟିତ୍ବ ଲେ ।

ଦାସ : ହଁ, ହଁ, ସେ ତ ଗୋଟି ଟେକି
ବସିଛି । ବର ବରଣୁ ଆରମ୍ଭ କରି
କନ୍ୟା ବିଦା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବରଯାତ୍ରୀ
ବରଯାତ୍ରୀଙ୍କ ଦାୟିତ୍ବ ସବୁ ରୂପକ
ନେବ । ତାକୁତ ବହୁତ ଶୁଣି
ଲାଗିବ ।

ଦାସ : ହଁ, ହଁ, ସେ ତ କମର କସ କେ ବେଠା
ହେ । ପାଣିଗ୍ରହଣ କେ ଆରମ୍ଭ ସେ
କନ୍ୟା-ବିଦା (ବିଦାୟ) ତକ
ବାରାତିଆଁଙ୍କ କା ସବ ଦାୟିତ୍ବ ରୂପକ
ଲେବ । ତାକୁତ ବହୁତ ଖୁସୀ ଲେବେ ।

ମହାନ୍ତି : ସବୁ କାମ ଯୋଗାଡ଼ କରିବା ପାଇଁ
ଆଗରୁ ମୁଁ ତା ହାତରେ କିଛି ଟଙ୍କା
ଦେଇଦେବି ।

ମହାନ୍ତି : ସବ କାମ କା ଇଞ୍ଚାମ କରିବା
କେଲିଏ ମୁଁ ପହଲେ ହି ତାଙ୍କେ ହାଥ
କୁଚ ରୁପ ଦେ ଦୁଁଗା ।

ଦାସ : ନାହିଁ ଆଜ୍ଞା, ସେମିତି କରିବେନି ।
ପିଲାଲୋକ, କେତେବେଳେ ଯେ,
କ'ଣ କରିବସିବ, କିଏ ଜାଣେ?
ଆମେ ବି କିଛି କରିପାରିବା ନାହିଁ ।

ଦାସ : ନହିଁ ଜି, ସେଇ ମତ କିଜିଏଗା ।
(କରିବା) । ବଚ୍ଚା ହେ, କବ କିଏ କରି
ବେଠେବ, କୌନ ଜାଣତା ହେ? ହମ କୁଚ
ଧି ବୋଲ ନହିଁ କରତେ ।

ମହାନ୍ତି : ଆଜ୍ଞା, ଆପଣଙ୍କ କଥା ହିଁ ରହୁ ।

ମହାନ୍ତି : ଅଚ୍ଛା, ଆପଣଙ୍କି ହି ବାତ ରହେ ।

ଦାସ : 'ନବକିରଣ ଟେଣ୍ଟ ହାଉସ୍' କୁ ଆଜି
ଅଗ୍ରିମ ଦେଇଦେବା । ଭୋଜି କଥା
କ'ଣ ସ୍ଥିର କଲେ? କୁକୁଡ଼ା ବରାଦ
କରିବା ନା ମାଟୁରେ କାମ
ଚଳିଯିବ ?

ଦାସ : 'ନବକିରଣ ଟେଣ୍ଟ-ହାଉସ' କୁ ଆଜ
ଅଗ୍ରିମ (ପେଶଗି) ଦେ ଦେବେ । ଭୋଜନ କେ
ବାରେ ମେଁ କିଏ ତୟ କିଏ ହେ? ମୁଗି
କା ଆର୍ଡର ଦେବେ ଯା ମଛଲି ସେ କାମ
ଚଲ ଜାଏଗା?

ମହାନ୍ତି : କ'ଣ ପିଲାମାନେ କେବଳ ମାଟୁରେ
ରାଜି ହେବେ କିମ୍ବା କୁକୁଡ଼ା
କିଣିବାପାଇଁ କହିବେ ? ହେଲେ

ମହାନ୍ତି : କିଏ ବଚ୍ଚେ କେବଳ ମଛଲି ସେ ହି
ରାଜି ହେବେ ଯା ମୁଗି ଖରିଦନେ କେଲିଏ
ବୋଲେବେ ? ଲେକିନ ଶାଦି କେ ଦିନ
ଭୋଜନ କା କାମ ଧି ଆପଣଙ୍କି ହି

ବାହାଘର ଦିନ ଭୋଜିର କାମ
ମଧ୍ୟ ଆପଣଙ୍କୁ ତୁଲାଉବାକୁ
ପଡ଼ିବ । ସମସ୍ତେ ଯେମିତି ଭଲରେ
ଖାଇବେ ଆପଣ ଦେଖିବେ ।

निपटाना पड़ेगा । सब अच्छी तरह
खाएँगे, उसका आप निरीक्षण
करेंगे ।

ଦାସ : ଆପଣ ସେ ବିଷୟରେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ
ରୁହନ୍ତୁ । ଝିଅର ଗହଣା, ଶାଢ଼ୀ କିଣି
ସାରିଲେଣି ?

दास : आप इस संबंध में निश्चित रहिए ।
अच्छा, क्या बेटी के गहने, साड़ी
आदि खरीद चुके?

ମହାନ୍ତି : କେଉଁଠି ଆଉ କିଣିଲି ? ଅଫିସର
ଭବିଷ୍ୟନିଧି ପାଣ୍ଠିର ଟଙ୍କାଟ
ଏଯାଏଁ ମିଳିଲାଣି ।

महांति : अरे, कहाँ खरीदे? भविष्यनिधि
का पैसा तो अब तक नहीं मिला ।

ଦାସ : ଆପଣ କ'ଣ ଉପର ଅଫିସରଙ୍କୁ
ଦରଖାସ୍ତ କରିଛନ୍ତି ନା ଏବେ
ଦେବେ ?

दास : क्या अपने बड़े अफसर को
दरखास्त दिया है या अभी देना
है?

ମହାନ୍ତି : ହଁ, ବହୁତ ଦିନ ହୋଇଗଲାଣି
ଦରଖାସ୍ତ କରିଥିଲି ।

महांति : हाँ, बहुत दिन हो गये दरखास्त
दिए ।

ଦାସ : ତେବେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଚାଲନ୍ତୁ
ଭବିଷ୍ୟନିଧି ଅଫିସ୍ ଯିବା ।
ଯେକୌଣସିମତେ ମଂଜୁରୀ କରିବାକୁ
ପଡ଼ିବ ।

दास : तो, अब चलिए, भविष्यनिधि
ऑफिस जाएँगे । जैसे भी हो,
मंजूरी करानी पड़ेगी ।

ମହାନ୍ତି : ଆଜ୍ଞା, ବହୁତ ଧନ୍ୟବାଦ । ଅଳ୍ପ
ସମୟ ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତୁ । ଆମେ
ବାହାରକୁ ଯିବା ପୂର୍ବରୁ ଦୟାକରି
ଆପଣ ବାହାଘର ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପତ୍ରଟା
ଦେଖି ଦିଅନ୍ତୁ । ପଡ଼ନ୍ତୁ ଏବଂ କୁହନ୍ତୁ
ଠିକ୍ ଅଛି କି ?

महांति : बहुत धन्यवाद जी । थोड़ी देर
इंतजार कीजिए । हम लोग बाहर
जानेसे पहले कृपया आप शादि
के निमंत्रण पत्र देख लीजिए ।
पढ़िए और कहिए ठीक है कि
नहीं ।

ଦାସ : ଦିଅନ୍ତୁ, ଦିଅନ୍ତୁ, ମୁଁ ପଢ଼ିବି ।

दास : दीजिए दीजिए, मैं पढ़ूँगा ।

ମହାନ୍ତି : ଠିକ୍ ଅଛି ।

महांति : ठीक है ।

ଶବ୍ଦାର୍ଥ

ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ

ଗୋଟିଏ ବୋଲି
 ଗୋଟିଏ ମାସ
 ରାଗନାହିଁ
 କେମିତି
 ନଚେତ୍
 ଆମକୁ ବହୁତ
 ଅସୁବିଧା ଉଠାଇବାକୁ
 ପଡ଼ିଥାଆନ୍ତୁ।
 କିଏଜାଣେ
 କହି ପାରିବନାହିଁ
 ଯୋଗାଡ଼
 କେତେଦୂର
 ସୁବିଧା
 ଏକୁଟିଆ
 ହଇରାଣ
 ସାହାଯ୍ୟ କରିବ
 ଅଭିଯୋଗ କରିବି
 ବାହାଘର
 କାମ ଦେଲେନି
 କରି ପକେଇବେ
 ସମ୍ଭବ
 କହିଦବ
 ମଙ୍ଗଳପାକ
 ମିଳିକରି
 ଚିନ୍ତୁ।

ହିନ୍ଦୀ ଅର୍ଥ

एक मात्र
 एक महिना
 गुस्सा मत करो
 कैसे
 नहीं तो
 हमको ज्यादा
 तकलीफ उठाने को
 पड़ता था
 कौन जानता है
 बोल नहीं सकते
 इंतजाम
 कितनी दूर (कहाँतक)
 सुविधा, आसान
 अकेले
 हैरान, परेशान
 मदद करना
 शिकायत करूँगा
 शादी
 काम नहीं दिया
 कर डालेंगे
 संभव
 कह देना
 'मंगल पाक' शादी का
 पहला दिन
 मिलकर
 सोचना

ସଜ କରିବା	शृंगार करना
ଦାୟିତ୍ବ	दायित्व
ତମ୍ବୁ	तंबू
ବିଜୁଳି ଆଲୁଅ	बिजली का आलोक
ଶଙ୍ଖୁଆ	शंख बजानेवाला
ମହୁରିଆ	शहनाई बजानेवाला
ବରଯାତ୍ରୀ	बाराती
ବନ୍ଧୁର	मित्र का
ସାହାଯ୍ୟ	सहायता
ଅଫିସ୍	ऑफिस
ଭବିଷ୍ୟନିଧି ପାଣ୍ଠି	भविष्यनिधि पाण्डि
ଟିକିଏ ମୁହୂର୍ତ୍ତ	थोड़ी देर
ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତୁ	इंतजार कीजिए
ବାହାରକୁ ଯିବାପୂର୍ବରୁ	बाहर जानेके पहले
ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପତ୍ର	निमंत्रण पत्र
ଠିକ୍ ଅଛି	ठीक है

ଅଭ୍ୟାସ

अभ्यास

- I. (1) ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ବାକ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକୁ ଅଭ୍ୟାସ କରନ୍ତୁ ।
(नीचे दिए गए वाक्य दोहराइए।)
1. ଆପଣ ମତେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବେଟି ?
  2. ମୁଁ ଅଭିଯୋଗ କରିବି ବୋଲି ଭାବୁଥିଲି ।
  3. ଆମକୁ କିଛି ହେଲେ କାମ ଦେଲେନି ।
  4. ଆପଣ କ'ଣ ଏକା ଏକା ସବୁ କାମ କରି ପକେଇବେ ?
  5. ଆପଣ ଭାଉଜଙ୍କୁ କହିଦେବେ ।

6. ହଁ, ସେ କାମ ସେ କରିନେବେ ।
7. ବାହାଘର ଦିନ କନ୍ୟାକୁ ସଜ କରିବା ଦାୟିତ୍ବ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ।
8. ଯେ କୌଣସି ମତେ ମଞ୍ଜୁରୀ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।
9. ଆରେ ଭାଇ, ରାଗ କର ନାହିଁ କିମ୍ବା ଖରାପ ବୁଝ ନାହିଁ ।
10. ମଙ୍ଗଳପାକ ଦିନ ସବୁ କାମ ତାଙ୍କୁ ହିଁ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

II. ରେଖାଙ୍କିତ ଶବ୍ଦ ସ୍ଥାନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଶବ୍ଦ ଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟବହାର କରି ବାକ୍ୟ ଗଠନ କରନ୍ତୁ ।

(रेखांकित शब्दों के स्थान पर दिए गए शब्दों का प्रयोग कर नये वाक्य बनाइए।)

- 1) ଆପଣ ମତେ ସାହଯ୍ୟ କରିବେଟି ?
- 2) ଆମକୁ କିଛି ହେଲେ କାମ ଦେଲେନି ।

ଦୟା

ତାକୁ

କ୍ଷମା

ସେମାନଙ୍କୁ

ସମ୍ମାନ

ପିଲାମାନଙ୍କୁ

ଆଦର

ଝିଅମାନଙ୍କୁ

ସ୍ନେହ

ତୁମମାନଙ୍କୁ

- 3) ଆପଣ କ'ଣ ଏକା ଏକା ସବୁକାମ କରି ପକେଇବେ ?

ତୁମେ

ପକେଇବ

ତୁ

ପକେଇବୁ

ସେ

ପକେଇବେ

ସେମାନେ

ପକେଇବେ

ଆପଣମାନେ

ପକେଇବେ

- 4) ସେ କାମ ସେ କରି ନେବେ ।

ମୁଁ

ନେବି

ତୁ

ନେବୁ

ତୁମେ

ନେବ

- 5) କୌଣସି ମତେ ମଞ୍ଜୁରୀ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ପାଠ

ପଢ଼ିବାକୁ

କାମ

ଦେଖିବାକୁ

ଦରଖାସ୍ତ

ଦେବାକୁ

ସେମାନେ ନେବେ

ଖୁସି କରିବାକୁ

ବୋଉ ନେବ

ପ୍ରଶଂସା କରିବାକୁ

III. ଉଦାହରଣ ଅନୁଯାୟୀ ନିମ୍ନ ବାକ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରନ୍ତୁ ।
(उदाहरण के अनुसार नीचे दिए गए वाक्यों का परिवर्तन कीजिए।)

ଉଦାହରଣ :- ତୁମେ ଭାଉଜଙ୍କୁ କହିବ ।
ତୁମେ ଭାଉଜଙ୍କୁ କହିଦେବ ।

1. ତୁମେ କାମଟା ଜଳଦି କରିବ ।	2. ଆପଣ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଦେବେ ।
3. ସେମାନେ ସବୁକାମ କରିବେ ।	4. ସେ ପାଠ ପଢ଼ିବ ।
5. ତୁମେ କଟକରୁ ଗୋଟିଏ ବହି ଆଣିବ ।	

IV. ଉଦାହରଣ ଅନୁସାରେ ବନ୍ଧନୀ ମଧ୍ୟରେ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ସର୍ବନାମର ଉପଯୁକ୍ତ ରୂପ ପ୍ରୟୋଗ କରି ବାକ୍ୟ ବିସ୍ତାର କରନ୍ତୁ ।
(उदाहरण के अनुसार कोष्ठक में दिए गए सर्वनामों के उपयुक्त रूपों का प्रयोग कर वाक्य बनाइए।)

ଉଦାହରଣ :- ଖୁସି ଲାଗିବ ।
ତାକୁ ଖୁସି ଲାଗିବ । (ତାକୁ)

1. ଦୁଃଖ ଲାଗିବ (ମୁଁ)	2. ଆନନ୍ଦ ଲାଗିବ (ତୁ)
3. ରାଗ ଲାଗିବ (ସେମାନେ)	4. ଭୟ ଲାଗିବ (ତାଙ୍କୁ)
5. ଅଶ୍ରୁ ଲାଗିବ (ଆପଣ)	

V. ବନ୍ଧନୀରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟରୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଶବ୍ଦ ବାଛି ବାକ୍ୟ ପୂରଣ କରନ୍ତୁ ।
(कोष्ठक में दिए गए शब्दों में से उपयुक्त शब्द चुन कर वाक्य पूरे कीजिए।)

(କରିଦେବୁ, ବରାଦ, ଖାଇଦେବ, ନେଇନେବେ, ଅପେକ୍ଷା, ବାଣ୍ଟିନେବେ, ପ୍ରଶଂସା, ଦାୟିତ୍ୱ, ସାହାଯ୍ୟ, କରିପକାଇବେ)

1. ଆପଣଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ _____ ।
2. ପିଲାମାନେ ଭୋଗ _____ ।
3. ତୁ ନିଜ କାମ ନିଜ ହାତରେ _____ ।
4. ତୁମେମାନେ ପିଠା _____ ।

5. ସେ ଭଲ ନାଚ କରି ଅନେକ _____ ପାଇଲା ।
6. ମୁଁ କାଲି ସଂଧ୍ୟାବେଳେ ତୁମକୁ _____ କରିଥିବି ।
7. ବାହାଘର ଦିନ _____ କରିବ ।
8. ଝିଅକୁ ସଜ କରିବା _____ ନେବ ।
9. ଭୋଦି ପାଇଁ ମାତୁ _____ କରିବ ।
10. ଆପଣ କ'ଣ ଏକ୍ସଟିଆ ସବୁ _____ ।

VI. ବନ୍ଧନୀ ମଧ୍ୟରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଉପଯୁକ୍ତ କ୍ରିୟାଗୁଡ଼ିକର ରୂପ ବାଛି ବାକ୍ୟ ପୂରଣ କରନ୍ତୁ ।

(कोष्ठक में से उपयुक्त क्रीया रूप चुन कर वाक्य पूरे किजिए।)

(ଶୁଣି ନେଇଥିଲି, ଦେଇ ଦେଇଥିଲେ, ଲେଖି ଦେଇଥିଲେ, ଆଣି ଦେଇଥିଲେ, ପିଇ ନେଇଥିଲା, ପଚାରି ନେଇଥିଲେ, ଆସି ବସିଥିଲେ, ପିନ୍ଧି ନେଇଥିଲେ, କରିପାରିଥିଲ, ପକାଇଦେଇଥିଲ)

1. ମୁଁ ଏହି କାହାଣୀ ବିଷୟରେ ବହୁତ ଆଗରୁ _____ ।
2. ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କ'ଣ ଭାଷଣ _____ ।
3. ବିମଳ ବିଷୟରେ ସେ କ'ଣ _____ ।
4. ତୁମେ ନିଜକୁ କ'ଣ କ୍ଷମା _____ ।
5. ମୋ ଝିଅ ଦୁଧ କେତେବେଳୁ _____ ।
6. ଶର୍ମିଳା ଦିଲ୍ଲୀରୁ ଏହି ବହିଟି _____ ।
7. ସେମାନେ ମୋ ଘରେ _____ ।
8. ମୋ ମା' ନୂଆ ଶାଢ଼ୀ _____ ।
9. ସେ ମୋତେ ଏହି ବହିଟି _____ ।
10. ତୁମେ ଏଇ ଚିଠିଟି ଡାକଘରେ _____ ।

VII. ବନ୍ଧନୀରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଉପଯୁକ୍ତ ସଂଯୁକ୍ତ କ୍ରିୟାଗୁଡ଼ିକୁ ବାଛି ତାହାର ଠିକ ରୂପ ପ୍ରୟୋଗ କରି ବାକ୍ୟ ପୂରଣ କରନ୍ତୁ ।

(कोष्ठक में दिए गए संयुक्त क्रियाओं के उपयुक्त रूपों का प्रयोग कर वाक्य पूरे कीजिए।)

ଉଦାହରଣ :- ମୋ ଛୋଟ ଭାଇ ମଧ୍ୟ ଏକ ଗୀତ ଗାଇଦେଇଥିଲା ।

(ବୁଝିନେବା, ଆନନ୍ଦ ନେବା, କରି ଦେଖାଇବା, ଦେଇଦେବା, ଶୋଇଯିବା, ଖାଇନେବା, ଗାଇଦେବା, ଆସିଯିବା, ଛାଡ଼ିଦେବା, ଲେଖି ପକାଇବା)

1. ମୁଁ କେତେବେଳୁ _____ ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି ।

2. ସେ ଗୀତଟି _____ ପରେ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଶଂସା ମିଳିଲା ।
3. ଆପଣମାନେ _____ ପରେ ଘର, ଘର ଭଳି ଲାଗିଲା ।
4. ତାଙ୍କୁ _____ ପାଇଁ ମୋତେ ବେଶୀ ସମୟ ଲାଗିବ ନାହିଁ ।
5. ଆମେମାନେ ଗୀତ ଗାଇ _____ ।
6. ସେ କ'ଣ _____ ମୁଁ ଠିକ୍ ଜାଣିଛି ।
7. ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଏହି ବହିଟି _____ ।
8. ମା' ଘରକୁ ଆସିବା ପୂର୍ବରୁ ପିଲାଟି _____ ।
9. ବାହାଘର ପରେ ଝିଅକୁ ବର ସହିତ _____ ।
10. ମୁଁ ଆଜି ଡାକଘରେ ଚିଠି _____ ।

VII. ବନ୍ଧନୀ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ହିନ୍ଦୀ କ୍ରିୟାରୂପର ସମାନାର୍ଥକ ଓଡ଼ିଆ ରୂପ ପ୍ରୟୋଗ କରି ବାକ୍ୟ ପୁରଣ କରନ୍ତୁ ।
(कोष्ठक में दिए गए हिंदी क्रियारूपों के समानार्थक ओड़िया रूपों का प्रयोग कर वाक्य पूरे कीजिए)

1. ବାହାଘର ଦିନ ମୁଁ ସବୁ କାମ _____ । (କର ଦୁଂଗୀ)
2. ସେ ସବୁ କାମ _____ । (କର ଲେଗା)
3. ସେ ସବୁ କାମ ଅଳ୍ପ ସମୟ ଭିତରେ _____ । (କର ଡାଲେଗୀ)
4. ସେ ଯେ କ'ଣ _____ ମୁଁ ଜାଣେନା । (କର ବୈଠେଗା)
5. ମୁଁ କ'ଣ _____ ? (କର ପାନା)

IX. ଉଦାହରଣ ଅନୁସାରେ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା କ୍ରିୟାଗୁଡ଼ିକର ଦଶ ଦଶ ପ୍ରକାର ରୂପ ପ୍ରୟୋଗ କରି ବାକ୍ୟ ଗଠନ କରନ୍ତୁ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ବାକ୍ୟରେ ଅତି କମରେ ଚାରୋଟି ଶବ୍ଦ ହେବା ଦରକାର ।

(उदाहरण के अनुसार दिए गए प्रत्यक क्रिया के दस दस प्रकार के रूपों का प्रयोग कर वाक्य बनाइए। प्रत्येक वाक्य में कम से कम चार शब्द होना जरूरी है।)

ଉଦାହରଣ :- ପଢ଼ିବା

- 1) ମୁଁ ରମାଦେବୀ କଲେଜରେ ପଢୁଛି ।
- 2) ମୁଁ ରମାଦେବୀ କଲେଜରେ ବି.ଏ. ପଢ଼ିଲି ।
- 3) ମୁଁ ରମାଦେବୀ କଲେଜରେ ପଢ଼ିବି ।
- 4) ବର୍ତ୍ତମାନ ବି ମୁଁ ରମାଦେବୀ କଲେଜରେ ପଢୁଅଛି ।
- 5) ସେହିସମୟରେ ମୁଁ ରମାଦେବୀ କଲେଜରେ ପଢୁଥିଲି ।

- 6) ପାଞ୍ଚବର୍ଷପରେ ଯେତେବେଳେ ତୁମେ ଆସିବ ସେତେବେଳେ ମୁଁ ରମାଦେବୀ କଲେଜରେ ପଢୁଥିବି ।
- 7) ମୁଁ କେବଳ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ରମାଦେବୀ କଲେଜରେ ପଢ଼ିଅଛି ।
- 8) ମୁଁ ମଧ୍ୟ ବହୁତ ଆଗରୁ ରମାଦେବୀ କଲେଜରେ ବି.ଏ. ପଢ଼ିଥିଲି ।
- 9) ମୁଁ ମଧ୍ୟ ବହୁତ ଆଗରୁ ରମାଦେବୀ କଲେଜରେ ବି.ଏ. ପଢ଼ିଥିବି ।
- 10) ମୁଁ ରମାଦେବୀ କଲେଜରେ ପଢୁଥିବା ସମୟରେ ତୁମେ ମଧ୍ୟ ସେଠାରେ ପଢୁଥିଲ ।

(ଯିବା, ଦେଖିବା, ଲେଖିବା, ଖେଳିବା)

ପଢ଼ନ୍ତୁ ଓ ବୁଝନ୍ତୁ

ବିବାହ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପତ୍ର
ଓଁ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ପ୍ରଜାପତିୟେ ନମଃ

ମହାଶୟ,

ଆପଣ ଜାଣି ଖୁସି ହେବେ ଯେ, ମୋର ଜ୍ୟେଷ୍ଠା କନ୍ୟା ଆୟୁଷ୍ମତୀ ଚାରୁସ୍ମିତାର କାକଟପୁର ନିବାସୀ ପ୍ରମୋଦ ମହାନ୍ତିଙ୍କ ଜ୍ୟେଷ୍ଠପୁତ୍ର ଆୟୁଷ୍ମାନ ଚିରଞ୍ଜିବାଙ୍କ ସହିତ ଶୁଭପରିଣୟ ଆଷାଢ଼ କୃଷ୍ଣ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀ ତା ୨୬.୦୭.୨୦୦୫ ରିଖରେ ମଦୀୟ ବାସଭବନରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେବ ।

ଅନୁରୋଧ ଆପଣ ସପରିବାରରେ ମୋର ବାସଭବନରେ ପଦାର୍ପଣ କରି ବର କନ୍ୟାକୁ ଆଶୀର୍ବାଦ କରିବା ହେବେ । । ଇତି ।

ଆପଣଙ୍କର ଦର୍ଶନାଭିଳାଷୀ
ସରୋଜ ମହାନ୍ତି

-: କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ :-

ତା ୨୫.୦୭.୨୦୦୫ (ବୁଧବାର) : ମଙ୍ଗଳପାକ
ତା ୨୬.୦୭.୨୦୦୫ (ଶୁକ୍ରବାର) : ବିବାହ, ପାଣିଗ୍ରହଣ ଓ
ପ୍ରୀତି ଭୋଜନ ସନ୍ଧ୍ୟା ୭ ଘଟିକା

शब्दार्थ

ओड़िआ शब्द

ଖୁସିହେବେ

हिंदी अर्थ

आनंद होगा, खुशी होगा

ନିବାସୀ	निवासी
ମନ୍ଦୀୟ	मेरा
ବାସଭବନ	वास-भवन, निवास
ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେବ	संपन्न होगा
ସପରିବାର	सपरिवार
ପଦାର୍ପଣ କରି	उपस्थित हो कर
ବର-କନ୍ୟା	वर-वधु
ଆଶୀର୍ବାଦ	आशीर्वाद
ଦର୍ଶନାଭିଳାଷୀ	दर्शनाभिलाषी

ପଢ଼ନ୍ତୁ ଓ ବୁଝନ୍ତୁ

ରଜପର୍ବ

रजपर्व

ଓଡ଼ିଶା ଏପରି ଏକ ରାଜ୍ୟ ଯାହାର ପ୍ରାଚୀନ ଐତିହ୍ୟ ଅଛି ଆଉ ପୁରାତନ ସଂସ୍କୃତି ବି ଅଛି । ସେଠାରେ ବାର ମାସରେ ତେର ଯାତ୍ରା । କେତେ ଓଷା ବ୍ରତ ଆଉ କେତେ ପର୍ବପର୍ବାଣୀ । କେତେ ପୂଜାବିଧୀ ଆଉ କେତେ ପିଠାପଣା । ସେମିତି ଗୋଟିଏ ପର୍ବ ରଜପର୍ବ । ଦିନେ ନୁହେଁ କିମ୍ବା ଦୁଇଦିନ ନୁହେଁ ଦୀର୍ଘ ୩ ଦିନ ଧରି ରାଜ୍ୟର ଏ ମୁଣ୍ଡରୁ ସେମୁଣ୍ଡ ଯାଏଁ ଗାଁ, ଗଣ୍ଡା ଆଉ ପୁରପଲ୍ଲୀ ସବୁଆଡ଼େ ଜାକଜମକରେ ପାଳିତ ହୋଇଥାଏ । ଜାତିଭେଦ ନିର୍ବିଶେଷରେ ଉଚ୍ଚ ନୀଚ ସମସ୍ତଙ୍କ ଘରେ ଓ ସହରପଲ୍ଲୀରେ ଏହି ପର୍ବ ଚାରିଆଡ଼େ ପାଳିତ କରାଯାଇଥାଏ । ତେଣୁ ଏହା ଓଡ଼ିଶାର ଏକ ମୁଖ୍ୟ ପର୍ବ ।

ଆଷାଢ଼ ମାସରେ ପଡ଼ୁଥିବା ସଂକ୍ରାନ୍ତିକୁ ରଜସଂକ୍ରାନ୍ତି କୁହାଯାଏ । ସଂକ୍ରାନ୍ତିର ପରଦିନକୁ ଭୂମିଦହନ କୁହାଯାଏ । ଏହି ଦିନ ଭୂମିକୁ ଖୋଳା ଖୋଳି କରିବା ନିଷେଧ ଏବଂ ଶେଷ ଦିନ ଅର୍ଥାତ୍ ଚତୁର୍ଥ ଦିନ ସକାଳେ ବସୁମତି ସ୍ନାନ ଏବଂ ରଜପାଳନ ଶେଷ କରାଯାଇଥାଏ । ଆଷାଢ଼ ମାସରେ ସାଧାରଣତଃ ବର୍ଷାର ଆଗମନ ହେବ । ଶୁଖିଲା ଭୂମିରେ ବର୍ଷାର ପ୍ରଥମ ଅସରା ପଡ଼ିବା ମାତ୍ରେ ମାଟିର ଏକ ପ୍ରଜନନ ଶକ୍ତି ଜାଗ୍ରତ ହେବ । ଏହି ସମୟରେ ଧରଣୀ ରାଣୀକୁ ରଜସ୍ବଳା ନାରୀ ସହ ତୁଳନା କରାଯାଇଥାଏ । ସେହିଦିନ କୁମାରୀ କନ୍ୟାମାନେ ଭୂଇଁରେ ଖାଲିପାଦରେ ଚାଲନ୍ତି ନାହିଁ । ସେମାନେ ଗୁଆଖୋଳ, କଦଳୀ ବାହୁଙ୍ଗା ଆଉ ନୂଆ ଚପଲ ପିନ୍ଧନ୍ତି । ତିନିଦିନ ଯାଏ ସ୍ନାନ କରିବା ନିଷେଧ । ଲୁଣ ଖାଇବା ମଧ୍ୟ ମନା । ସେଇ ୩ ଦିନ ପିଠା ଏବଂ ଫଳମୂଳ ଖାଇପିଇ ରହିବେ । ପୂର୍ବରୁ ପୋଡ଼ିପିଠା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ରହିଥାଏ । ରଜପାଇଁ ମୁଢ଼ୀ ଭଜା

ହୋଇ ରଖାଯାଇଥାଏ । ଯେତିକି ଶିଆଯାଏ ସେତିକି ବଞ୍ଚାଯାଏ । ଖାଇବା ଆଉ ବାଣ୍ଟିବାରେ ଯେତିକି ଆନନ୍ଦ, ଗାଇବା ଆଉ ଖେଳିବାରେ ବି ସେତିକି ଆନନ୍ଦ । ନୂଆଲୁଗା ପିନ୍ଧି ଦୋଳି ଖେଳରେ ମାତିବାର ପୁଣି ତା' ଠାରୁ ଅଧିକ ଆନନ୍ଦ ।

ରଜର ତିନିଦିନ ଓଡ଼ିଶାର ଝିଅମାନେ ଭଲଭାବରେ ସଜବାଜ ହୁଅନ୍ତି । ମା' ମାନେ ଝିଅମାନଙ୍କୁ ସଜ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ନିଅନ୍ତି । ନୂଆଲୁଗା ପିନ୍ଧି ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନକୁ ବୁଲିବାକୁ ଯାଆନ୍ତି । ଆଉ ଦୋଳି ବାନ୍ଧି "ବନସ୍ତେ ଡାକିଲା ଗଜ, ବରଷକେ ଥରେ ଆସିଛି ରଜ" ଗୀତ ଗାଇ ଆନନ୍ଦରେ ଖେଳ ଖେଳିଥା'ନ୍ତି । ଏହି ତିନି ଦିନ ରନ୍ଧାବଡ଼ା ଓ କଟାବଟା ଇତ୍ୟାଦି ଘରକାମ ନକରି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଆନନ୍ଦ ଉପଭୋଗ କରନ୍ତି ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଦେଖାଯାଉଛି ଯେ, ଗାଁ ଗହଳରେ ଏହାର ପରମ୍ପରା କିଛିଟା ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଆଧୁନିକ ସଭ୍ୟତାର ଛାପରେ ଏହା କ୍ରମଶଃ ପାରମ୍ପରିକତାକୁ ହରାଇ ବସୁଛି । କିନ୍ତୁ ରଜ ପର୍ବରେ କେତେ ମଉଜ ସେ କଥା ଯିଏ ଅଂଶେ ନିଭେଇଛି ସେ କେବଳ ଜାଣିଛି ।

शब्दार्थ

ओड़िआ शब्द

हिंदी अर्थ

ରଜପର୍ବ

(रजपर्व) ओड़िशा का एक प्रशिद्ध पर्व

ପ୍ରାଚୀନ ଐତିହ୍ୟ

प्राचीन ऐतिह्य

ପୁରାତନ ସଂସ୍କୃତି

पुरातन संस्कृति

ବାରମାସରେ ତେରପର୍ବ

बारह महीने में तेरह पर्व (वर्ष में बहुत पर्व)

ଓଷାବ୍ରତ

उषाव्रत

ଆଉ କେତେ

और कितना

ପର୍ବ ପର୍ବାଣୀ

पर्व परवाणि

ପୂଜାବିଧି

पूजा की नीति

ମଉଜ

आनंद

ମଜଲିସ୍

मजलिस

ଏ ମୁଣ୍ଡରୁ ସେ ମୁଣ୍ଡ ଯାଏଁ

इस् तरफ से उस तरफ

ଜାକଜକମରେ

बहुत आड़ंबर पूर्ण

ପାଳିତ ହୋଇଥାଏ

पालन होता है

ଓଡ଼ିଶାର ମୁଖ୍ୟ ପର୍ବ

ओड़िशा का प्रधान पर्व

ଆଷାଢ଼ମାସ	आषाढ़ की महीना
ପୂର୍ବଦିନ	पहला दिन
ପହିଲି ରଜ	रज पर्व का पहला दिन
ଭୂମି ଦହନ	भूमि खोदना
ଖୋଳାଖୋଳି କରିବା	खोदना करना
ବସୁମତୀ ସ୍ନାନ	बसुमती स्नान
ଏକ ପ୍ରଜନନ ଶକ୍ତି	पैदा करने की शक्ति
ଜାଗ୍ରତ	जाग्रत
ଧରଣୀ ରାଣୀ	धरणी राणी
ରଜସ୍ୱଳା ସ୍ତ୍ରୀ	रजवती स्त्री
ଭୂଇଁରେ ଚଳାବୁଲ	भूमिमें चलना बुलना
ସ୍ନାନ କରିବା ନିଷେଧ	स्नान करना मना है
ଅଭିଳାଷ ପୋଷଣ	इच्छा प्रकाश
ପଦସ୍ପର୍ଶ ନ କରିବାପାଇଁ	पैर स्पर्श न करने के लिए
ଗୁଆଖୋଳ	सुपारी पेड़ का आवरण
କଦଳୀ ବାସୁଙ୍ଗା	केला पेड़ का आवरण
ପରମ୍ପରା	परंपरा
ସଂକ୍ରାନ୍ତି	संक्रांति
ଦାୟିତ୍ୱ ନେଇଥାଆନ୍ତି	दाइत्व लेना
ବୁଲିବାକୁ ଯାଆନ୍ତି	धूमने के लिए
ଆଧୁନିକ ସଭ୍ୟତା	आधुनिक सभ्यता
ଆଗାମୀ ପିଢ଼ୀ	आनेवाला पीढ़ी

अभ्यास

ଅଭ୍ୟାସ

- I. ଅନୁଛେଦର ଆଧାର ଉପରେ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦିଅନ୍ତୁ।
(अनुच्छेद के आधार पर नीचे दिए गए प्रश्नों के उत्तर दीजिए ।)
1. କାହାର ପ୍ରାଣନ ଐତିହ୍ୟ ଆଉ ପୁରାତନ ସଂସ୍କୃତି ବି ଅଛି ?

2. କେତେ ଦିନ ଧରି ରଜପର୍ବ ପାଳିତ ହୋଇଥାଏ ?
3. କେଉଁଦିନ ବସୁମତୀ ସ୍ନାନ ଏବଂ ରଜପାଳନ ଶେଷ କରାଯାଇଥାଏ ?
4. କେଉଁମାନଙ୍କ ପାଇଁ ତିନିଦିନ ଯାଏଁ ସ୍ନାନ କରିବା ଏବଂ ଭୂମିରେ ଚଲାଚୁଲା କରିବା ପାଇଁ ନିଷେଧ କରାଯାଇଛି ?
5. ରଜପର୍ବର ମୁଖ୍ୟ ପିଠା କ'ଣ ?
6. କେଉଁମାନେ କୁମାରୀମାନଙ୍କୁ ସଜାଇବା ଦାୟିତ୍ୱ ନେଇଥାଆନ୍ତି ?
7. କୁମାରୀ କନ୍ୟାମାନେ ଭୂମିରେ ପଦସ୍ପର୍ଶ ନ କରିବା ପାଇଁ କ'ଣ କ'ଣ ପିନ୍ଧିଥା'ନ୍ତି ?
8. ରଜରେ ଝିଅମାନେ କେଉଁଠିରେ ଖେଳନ୍ତି ?

II. ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶବ୍ଦ ଗୁଡ଼ିକୁ ଠିକ୍ କ୍ରମରେ ସଜାଇ ବାକ୍ୟ ଗଠନ କରନ୍ତୁ ।

(प्रत्येक शब्द समुह में दिए गए शब्दों को सही क्रम में रखकर वाक्य बनाइए।)

1. ଯାତ୍ରା, ଓଡ଼ିଶାରେ, ବାର, ତେର, ମାସରେ
2. ଏହି ପର୍ବ, ନିର୍ବିଶେଷରେ ଉତ୍ତମାଳ, ଜାତିଭେଦ, କରାଯାଇଥାଏ, ଓ ସହର ପଲ୍ଲୀରେ, ଚାରିଆଡ଼େ ପାଳିତ, ସମସ୍ତଙ୍କ ଘରେ
3. ଗାଇବା ଆଉ ବାଣ୍ଟିବାରେ, ବି ସେତିକି ଆନନ୍ଦ, ଖାଇବା, ସେତିକି ଆନନ୍ଦ, ଆଉ ଖେଳିବାରେ
4. ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ, ଉପଭୋଗ କରନ୍ତି, ଏହି ତିନିଦିନ, ଆନନ୍ଦ, ରନ୍ଧାବଢ଼ା ଓ କଟାବଟା, ଇତ୍ୟାଦି ଘରକାମ ନକରି
5. ପାରମ୍ପରିକତାକୁ, ଏହାର ପରମ୍ପରା, ଏହା କ୍ରମଶଃ, ଗାଁ ଗହଳିରେ, ବର୍ତ୍ତମାନ ଦେଖାଯାଉଛି ଯେ, ଆଧୁନିକ ସଭ୍ୟତାର ଛାପରେ, କିଛିଟା ଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ହରାଇ ବସୁଛି

III. ନିମ୍ନ ଅନୁଛନ୍ଦକୁ ହିନ୍ଦୀରେ ଅନୁବାଦ କରନ୍ତୁ ।

(हिंदी में अनुवाद कीजिए।)

ପାରମ୍ପରିକ ବିବାହରେ ଯୌତୁକ ପ୍ରଥା ଚଳି ଆସୁଛି । ଝିଅ ଘର, ପୁଅଘରର ଦାବି ପୂରଣ କରିବାକୁ ଯାହା ଦିଅନ୍ତି ତାହା ଯୌତୁକ । ଆଗେ ଘଣ୍ଟା, ଚେନ୍, ସାଇକେଲ୍ ପୁଅ ଘରର ଦାବି ଥିଲା । ଆଉ ଏବେ ସୁଟର, ମଟର ସାଇକେଲ୍, ଟେଲିଭିଜନ୍, ଦାବି ହେଲାଣି । ଧୀରେ ଧୀରେ ଏହା ବଢ଼ିବାରେ ଲାଗିଛି । ଦାବି ପୂରଣ କରି ନପାରିଲେ ଶାଶୁ ଘରେ ଝିଅ ପ୍ରତି ଅତ୍ୟାଚାର କରାଯାଉଛି । ଶାଶୁ, ଶୁଶୁର, ସ୍ୱାମୀ ଓ ଦିଅର ମିଶି କେଉଁଠି ଝିଅକୁ ପୋଡ଼ିଲେଣି ତ କେଉଁଠି ଗଳାଟିପି ମାରିଲେଣି ।

ଆଜିକାଲି ଯୌତୁକ ବିରୋଧୀ ଆଇନ ହେଲାଣି । ଏଥିରେ ଯୌତୁକ ଦେଉଥିବା ଓ ନେଉଥିବା ଉଭୟ ପକ୍ଷକୁ ଦଣ୍ଡଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି । କିନ୍ତୁ ଆଇନରେ ଫାଙ୍କ ଥିବାରୁ ଅନେକ

ମୁକୁଳି ଆସୁଛନ୍ତି । ପୁଣି ଯୌତୁକ ଦିଆ ନିଆ ଚାଲିଛି ।

ବିଭିନ୍ନ ସମାଜରେ, ବିଶେଷ କରି ଆଦିବାସୀ ସମାଜରେ କନ୍ୟାସୁନା ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି । ଏହା ପାରମ୍ପରିକ ଯୌତୁକର ଓଲଟା ପିଠି । ବରଘର ନାନାପ୍ରକାର ଉପହାର ନେଇ କନ୍ୟାଘରକୁ ଝିଅ ମାଗିବାକୁ ଯାଆନ୍ତି । ଯଦି କୌଣସି କାରଣରୁ ଝିଅଘର ବାହାଘର ପାଇଁ ରାଜି ନହୁଅନ୍ତି ତେବେ ପୁଅ ଜୋର କରି ଝିଅକୁ ଉଠେଇ ମଧ୍ୟ ନେଇଯାଇପାରେ । ତା'ପରେ ଯେଉଁ ବାହାଘର ହୁଏ ତାକୁ 'ଉଦୁଲିଆ' ବାହାଘର କୁହାଯାଏ । ଯୌତୁକ ଆମ ସମାଜର ଅଭିଶାପ । ଏହା ପରିବାର ତ ଭାଙ୍ଗେ, ଆଉ ସମାଜରେ ମଧ୍ୟ ବିଶୃଙ୍ଖଳା ସୃଷ୍ଟି କରେ । ବହୁ ଯୁବକ ଯୁବତୀଙ୍କ ଜୀବନ ନଷ୍ଟ ହୁଏ ।

IV. ଓଡ଼ିଆରେ ଅନୁବାଦ କରନ୍ତୁ ।

(ओड़िआ में अनुवाद कीजिए।)

यह देखो, शादी का मंडप सजा हुआ है। आप देखकर खुश होंगे। मंडप के चारों ओर केले के पेड़ लगे हुए हैं। विविध प्रकार के कागज़ के फूल झूल रहे हैं। मंडप के ऊपर वर-वधु की शादी संपन्न हो रही है। वे दोनों कितने खुश लग रहे हैं ! इस पवित्र कार्य में बाधा नहीं डालना। दहेज मत ग्रहण करना और शांति से जीवन बिताना। हमारे देश में दहेज एक असाध्य रोग की तरह फैला हुआ है। इस के कारण बहुत सी लड़कियाँ उचित समय पर विवाह नहीं कर पातीं। देर से विवाह करने के कारण पति-पत्नी के आपसी संबंध भी ठीक-ठीक नहीं बन पाते। आने वाली संतान पर भी पति-पत्नी के कटु संबंध कुप्रभाव डालता है।

V. ନିଜ ପରିବାରରେ ପାଳନ କରୁଥିବା କୌଣସି ଏକ ଉତ୍ସବ କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ସ୍ତରରେ, ବା ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ କୌଣସି ଏକ ଉତ୍ସବ ଉପରେ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ପରିଚ୍ଛେଦ ଲେଖନ୍ତୁ ।

(अपने परीवार या राज्य या देश में मनाएवाले उत्सव के बारे में एक अनुच्छेद लिखिए।)

टिप्पणियाँ

I. इस पाठ में निम्न प्रकार के वाक्यों का प्रयोग हुआ है।

1)	1.	ଆପଣ ମତେ କ'ଣ ସାହାଯ୍ୟ କରିବେନି ? आपण मते क'ण <u>साहाज्य करिबेनि ?</u>	क्या आप मेरी मदद नहीं करेंगे?
	2.	ଯେକୌଣସିମତେ ମଞ୍ଜୁରୀ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । जेकौणसिमते <u>मंजुरी करिबाकु</u> पड़िब ।	जैसे भी हो, मंजूरी करना पड़ेगा ।
2)	1.	ତାକୁ ତ ବହୁତ ଖୁସି ଲାଗିବ । ताकु त बहुत <u>खुसि</u> लागिब ।	उसको बहुत खुशी लगेगी ।

- 3) 1. घे कान घे करिनेव । यह काम वह कर लेगी।
से काम से करिनेब।
2. घिल्लालक केठेठेठेठे घे क'ण करिबसिब । बच्चा है, कब क्या कर बैठेगा?
पिलालोक केतेबेले जे क'ण करिबसिब।
3. थापघ क'ण खूँठिथा घूँकाप खल खल । क्या आप अकेले ही सब काम
करिघकेव? कर डालेंगे?
आपण क'ण एकुटिआ सबुकाम एका एका
करिपकेइबे ?

उपर्युक्त वाक्य (1) और (2) के वाक्यों की रेखांकित क्रियारूप 'घादाप करिब' (साहाज्य करिब), सहायता करना, 'मंजूर करिब' (मंजूरी करिब), मंजूर करना 'खुशी लागिब' (खुसी लागिब) 'खुश होना' आदि हिंदी के समान मिश्र क्रियाएँ हैं। (3) के वाक्यों के रेखांकित क्रियारूप 'करिनेब' (करिनेब), 'कर लेना', 'करिबसिब' (करिबसिब), 'कर बैठना' 'करिघकेव' (करिपकेइबे) 'कर डालना' क्रियाओं के समान संयुक्त क्रियाएँ हैं।

ओड़िआ में मिश्र क्रियाएँ निम्न प्रकारों से बनती हैं। :-

- 1) संज्ञा + क्रिया = मिश्र क्रिया
घादाप + करिब = घादापकरिब 'मदद करना'
साहाज्य + करिब = साहाज्य करिब
- 2) विशेषण + क्रिया = मिश्र क्रिया
अल + लागिब = अललागिब अच्छा लगना
भल + लागिब = भललागिब
गराघ + लागिब = गराघलागिब बुरा लगना
खराप + लागिब = खरापलागिब

ओड़िआ में संयुक्त क्रिया बनाने के लिए मूल क्रिया के साथ '-ब' (-इ) प्रत्यय जोड़कर उसके साथ अलग-अलग सहायक क्रियाएँ जोड़ी जाती हैं। हिंदी की तरह ले, दे जैसी क्रियाएँ जोड़ने से मूल क्रिया के अर्थ में 'अचानकता', 'अवधारण' 'निश्चय', नम्रता 'उग्रता' आदि अर्थों का बोध होता है।

जैसे :- मूल क्रिया + प्रत्यय + सहायक क्रिया
-कर् + -ब > करि + देव = करिदेव कर देना
-कर् + -इ > करि + देबा = करिदेबा

	କରି + ନେବା = କରିନେବା	कर लेना
	करि + नेबा = करिनेबा	
	କରି + ବସିବା = କରିବସିବା	कर बैठना
	करि + बसिबा = करिबसिबा	
	କରି + ପକେଇବା = କରିପକେଇବା	कर पकाना
	करि + पकेइबा = करिपकेइबा	
-ଖା + -ଇ >	ଖାଇ + ଦେବା = ଖାଇଦେବା	खा देना
-खा + -इ >	खाइ + देबा = खाइदेबा	
	ଖାଇ + ନେବା = ଖାଇନେବା	खा लेना
	ଖାଇ + ବସିବା = ଖାଇବସିବା	खा बैठेना
	खाइ + बसिबा = खाइबसिबा	
	ଖାଇ + ପକେଇବା = ଖାଇପକେଇବା	खा डालना
	खाइ + पकेइबा = खाइपकेइबा	

ध्यान दीजिए कि ओड़िआ की तरह हिंदी में मुख्य क्रिया में कोई प्रत्यय नहीं जोड़ा जाता।

जैसे :-

कर् + लेना = कर लेना

देख् + लेना = देख लेना

ध्यान दें कि इस पाठ में ओड़िआ के संयुक्त वाक्यों का भी परिचय दिया गया है।

संयुक्त वाक्य

- ବାହାଘର ତ କେବଳ ଗୋଟିଏ ମାସ
ରହିଲା ଆଉ ମୋତେ କିଛି କାମ
ଦେଲେ ନାହିଁ।

बाहाघर त केबल गोटिए मास रहिला
आउ मोते किछि काम देले नाहिं।
- କ'ଣ ପିଲାମାନେ କେବଳ ମାଛୁରେ
ରାଜି ହେବେ କିମ୍ବା କୁକୁଡ଼ା କିଣିବାକୁ
କହିବେ ?

क्या बच्चे केवल मछली से ही
राज़ी होंगे या मुर्गे खरीदने
केलिए बोलेंगे ?

पिलामाने क'ण केबळ माछरे राजि
हेबे किंबा कुकुडा किणिबाकु कहिबे?

3. थावण क'ण उघर अघिघरळ्ळु दरेगाधु कया आपने बड़े अफसर को दरखास्त
करिछुनु किं। खव ददवाकु ददव। दिया है या अभी देना है।
आपण क'ण उपर अफिसरंकु दरखास्त
करिछन्ति किंबा एबे देबाकु हेब।
4. थावेर डाळ रागनाहिं थाळ गराघ अरे भाई! गुस्सा मत करो और बुरा
डाव नाहिं। मत समझो।
आरे भाइ रागनाहिं आउ खराप
भाब नाहिं।

उपर्युक्त वाक्यों से मालूम होता है कि ओड़िआ भाषा में संयुक्त वाक्यों का निर्माण के लिए समुच्चय बोधक अव्यय 'थाळ' (आउ) 'और' तथा वैकल्पिक अव्यय 'किं।' (किंबा), 'या' (या) का प्रयोग होता है।

ପାଠ 23 ପାଠ

ରବିବାରୁଙ୍କ ସଂସାର रविबाबुं संसार

रवि बाबु का संसार

ଆନନ୍ଦ : କ'ଣ ରବିବାରୁ ! ଖବର କ'ଣ?
ବହୁତ ବ୍ୟସ୍ତ ଲାଗୁଛନ୍ତି ।

ରବି : ଏଇ ଗୋପୀ ବିଷୟରେ ହିଁ
ଭାବୁଥିଲି । ତାରି ବର୍ଷ ହେଲା
ବି.ଏ ପାସ କରି ଘରେ ବସିଛି ।
ଦରଦାମ ଯାହା ହେଲାଣି ଏକା
ଏକା କୁଟୁମ୍ବ ତଳେଇ ହେବ
ନାହିଁ ।

ଆନନ୍ଦ : ହଁ ତା' ତ ସତ । ଗୋପୀ ଯଦି
ଘରକୁ କିଛିଟା ସାହାଯ୍ୟ
କରନ୍ତା, ତେବେ ଭଲ ହୁଅନ୍ତା ।

ରବି : ତା' ପାଇଁ ଘରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ମନ
ଖରାପ ।

ଆନନ୍ଦ : ତେବେ ଗୋପୀ ପାଇଁ କିଛି
ଚିନ୍ତା କରାଯିବା ଉଚିତ । ଗତ
ମାସ 'ରୋଜଗାର ସମାଚାର'
ରେ ଗୋଟିଏ ବିଜ୍ଞାପନ
ବାହାରିଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ତା'
ପାଇଁ ଫର୍ମ ପୂରଣ କରିବା ।

आनंद : रवि बाबु, क्या हाल-चाल है? बहुत
परेशान लग रहे हैं ।

रवि : यही, गोपी के बारे में ही सोच रहा
था । चार साल हो गए बी.ए. पास
करके घर में बैठा है । महँगाई
इतनी बढ़ गई है कि अकेले कुटुंब
चलाया नहीं जाएगा ।

आनंद : हाँ, वह तो सच है । गोपी यदि घर
की कुछ मदद करता, तो अच्छा
होता ।

रवि : इसीलिए घर में सब का मन खराब
है ।

आनंद : तब गोपी के लिए कुछ सोचना
चाहिए । पिछले महीने 'रोजगार
समाचार' में एक विज्ञापन निकला
था । अब उसके लिए फर्म भरेंगे ।
देखते हैं कि क्या होता है ।

ଦେଖାଯାଉ କ'ଣ ହେଉଛି ?

ରବି : ନାହିଁ ଭାଇ, ତା' ଦ୍ଵାରା କିଛି ହେବନି ।

ଆନନ୍ଦ : ହଉ ଦେଖିବା । ସେକଥା ପରେ ବିଚାର କରାଯିବ । ଭାଉଜ କ'ଣ ଘରେ ନାହାନ୍ତି କି ?

ରବି : ସେ ପରା ଉତ୍କଳ ମହିଳା ସମିତିର ସମ୍ପାଦିକା । ଆଜି ଶିଶୁ ମନ୍ଦିରରେ ପୁରସ୍କାର ବିତରଣ ସଭାକୁ ମୁଖ୍ୟ ଅତିଥି ହୋଇ ଯାଇଛନ୍ତି ।

ଆନନ୍ଦ : ଆଜ୍ଞା, ସେଠି କ'ଣ କ'ଣ ସବୁ ହେବ ?

ରବି : ପିଲାମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଖେଳ ପ୍ରତିଯୋଗିତା କରାହେବ । ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନାଟ, ଗୀତ ବି କରାଯିବ ।

ଆନନ୍ଦ : ଭାଉଜ କ'ଣ ସେଠି ଭାଷଣ ଦେବେ ?

ରବି : ହଁ, ଭାଷଣଟ ଦେବେ । ପିଲାମାନଙ୍କୁ ବି ତାଙ୍କଦ୍ଵାରା ପୁରସ୍କାର ଦିଆଯିବ । ଆଜି ସକାଳେ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନୂଆ ସ୍କୁଲଘର ଉଦ୍ଘାଟନ କରାଗଲା ।

ଆନନ୍ଦ : ଆପଣଙ୍କ ବଡ଼ ଝିଅ କାହିଁ ଦେଖାଯାଉନି ?

ରବି : ସିଲେଇ ଶିଖିବାକୁ ଯାଇଛି । ତା' ଦ୍ଵାରା ପାଠଶାଳା କିଛି ହେବନି ।

ରବି : ନାହିଁ भाई, उसके द्वारा कुछ नहीं होगा ।

आनंद : अच्छा देखेंगे, उसके बारे में बाद में सोचा जाएगा । क्या भाभी घर पर नहीं है ?

रवि : वह तो उत्कल महिला-समिति की सेक्ट्री (संपादिका) है । आज शिशु मंदिर में पुरस्कार-वितरण समारोह (सभा) की मुख्य अतिथि होकर गई हैं ।

आनंद : अच्छा । वहाँ क्या-क्या होंगे ?

रवि : बच्चों से खेल प्रतियोगिता कराई जाएगी । उन (लोगों) के द्वारा नाच-गाना भी कराया जाएगा ।

आनंद : क्या भाभी वहाँ भाषण देंगी ?

रवि : हाँ, भाषण तो देंगी । बच्चों को उनके द्वारा पुरस्कार भी दिलाया जाएगा । आज सवेरे मंत्री जी के द्वारा स्कूल की नई इमारत का उद्घाटन कराया गया ।

आनंद : आपकी बड़ी लड़की कहीं दिखाई नहीं पड़ती ।

रवि : सिलाई सीखने (के लिए) गई है । उस से पढ़ाई-लिखाई (कुछ) नहीं

ବି.ଏ ଟା ପାଣ୍ଟ କଲେ ବାହା
କରି ଦେବି ବୋଲି ଭାବୁଛି ।
ହେଲେ ଯୌତୁକ ସମସ୍ୟା ଯାହା
ହେଲାଣି ନା, ଏ ଯୁଗରେ
ବାହାଘରଟେ କରେଇବା
କାଠିକର ପାଠ ।

ହୋती। सोच रहा हूँ कि बि.ए. पास
करले तो ब्याह करा दूँगा। लेकिन
दहेज की समस्या ऐसी हो गई है
कि अब शादी कराना बड़ा दुष्कर
हो गया है।

ଆନନ୍ଦ : ହଁ ଭାଇ, ସତକଥା ଏଇ
ବେକାରୀ ସମସ୍ୟା, ଯୌତୁକ
ସମସ୍ୟା ଏଇ ସବୁ ଆମ
ସମାଜରୁ କେବେ ଦୂର ହେବ ?
ମୁଁ ଭାବୁଛି ଲୋକଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ହିଁ
ଏସବୁ ଦୂର କରାଯାଇ ପାରିବ ।

आनंद : हाँ भाई, सच है। यह बेकारी की
समस्या, (यह) दहेज की समस्या ये
सब हमारे समाज से कब दूर
होंगी? मेरा विचार है कि लोगों के
द्वारा ही यह सब दूर कराया जा
सकता है।

ରବି : ନାହିଁ ଭାଇ, ମୁଁ ତ ଭାବୁଛି
ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଆଇନ
କରାଯିବା ଉଚିତ । ତେବେ
ଯାଇ ଏସବୁ ସମସ୍ୟାର
ସମାଧାନ ହୋଇପାରିବ ।

रवि : नहीं भाई ! मैं तो सोच रहा हूँ कि
सरकार के द्वारा कानून बनाया
जाना चाहिए। तभी तो इस समस्या
का समाधान हो सकेगा।

ଆନନ୍ଦ : ଆପଣଙ୍କ ଦିଲ୍ଲୀ ଯିବାର ଥିଲା
କ'ଣ ହେଲା ?

आनंद : आपको दिल्ली जाना था। उसका
क्या हुआ?

ରବି : ମୁଁ ସେଠାକୁ ଯିବାର ବିଚାର
ତୁଟିଦେଲି । ସେଠାରେ ଭୀଷଣ
ଗରମରେ କେଉଁଆଡ଼େ
ଯାଇପାରିବିନି । ସେଠାରେ
ମୋର ଜଣେ ସାଙ୍ଗ ଅଛନ୍ତି । ତା
ଦ୍ଵାରା କାମ କରେଇନେବି ।

रवि : मैं ने वहाँ जाने का विचार छोड़
दिया। वहाँ की भीषण गरमी में
कहीं नहीं जा पाऊँगा। वहाँ मेरा
एक मित्र है। उसी से अपना काम
करवाऊँगा।

ଆନନ୍ଦ : ଆଜ୍ଞା, ଏବେ ଚାଲନ୍ତୁ ଯିବା,
ନମସ୍କାର ।

आनंद : अच्छा जी, तो अब चलते हैं,
नमस्कार।

ରବି : ନମସ୍କାର ଆଜ୍ଞା ।

रवि : नमस्कार जी।

शब्दार्थ

ओड़िआ शब्द	हिंदी अर्थ
ଖବର	खबर, हाल-चाल
କୁଟୁମ୍ବ	कुटुंब
ରୋଜଗାର	रोजगार
ସମାଚାର	समाचार
ବିଜ୍ଞାପନ	विज्ञापन
ପୂରଣ କରିବା	पूर्ण करना
ପୁରସ୍କାର	पुरस्कार
ଖେଳ	खेल
ପ୍ରତିଯୋଗିତା	प्रतियोगिता
ଉଦ୍‌ଘାଟନ	उद्घाटन
ସିଲେଇ	सिलाई
ବେକାର ସମସ୍ୟା	बेकारी की समस्या
ଯୌତୁକ	दहेज
ସମାଧାନ	समाधान

ଅଭ୍ୟାସ

अभ्यास

- I. ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ବାକ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକୁ ଅଭ୍ୟାସ କରନ୍ତୁ ।
(नीचे दिए गए वाक्य दोहराइए ।)

1. ଏଇ ଗୋପୀ କଥା ହିଁ ଭାବୁଥିଲି ।
2. ନାହିଁ ଭାଇ, ତା' ଦ୍ଵାରା କିଛି ହେବନି ।
3. ଗୋପୀ ପାଇଁ କିଛି ଚିନ୍ତା କରାଯିବା ଉଚିତ ।
4. ତା ଦ୍ଵାରା ପାଠ ଶାଠ କିଛି ହେବନି ।
5. ଲୋକଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ହିଁ ଏସବୁ ଦୂର କରାଯାଇପାରିବ ।

6. ନାଇଁ ଭାଇ, ମୁଁ ତ ଭାରୁଛି ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଆଇନ୍ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ।
7. ପିଲାମାନଙ୍କର ଖେଳ ପ୍ରତିଯୋଗିତା କରାହେବ ।
8. ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ବି ନାଚ ଗୀତ କରାଯିବ ।
9. ତାଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପିଲାମାନଙ୍କୁ ବି ପୁରସ୍କାର ଦିଆଯିବ ।
10. ଆଜି ସକାଳେ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନୂଆ ସ୍କୁଲ ଘର ଉଦ୍ଘାଟନ କରାଗଲା ।
11. ତା' ଦ୍ଵାରା କାମ କରେଇନେବି ।
12. କାହାଦ୍ଵାରା ଏ ମନ୍ଦିର ଗଢ଼ାଯାଇଛି ।
13. ଆଜି ଶିଶୁ ମନ୍ଦିରରେ ପୁରସ୍କାର ବିତରଣୀ ସଭାକୁ ମୁଖ୍ୟ ଅତିଥି ହୋଇଯାଇଛନ୍ତି ।
14. ବି.ଏ. ଟା ପାସ୍ କରିଦେଲେ ବାହା କରିଦେବି ବୋଲି ଭାରୁଛି ।
15. ମୁଁ ସେଠାକୁ ଯିବାର ବିଚାର ଛାଡ଼ିଦେଲି ।

II. ରେଖାଙ୍କିତ ଶବ୍ଦ ସ୍ଥାନରେ ଦିଆ ଯାଇଥିବା ଶବ୍ଦ ଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରୟୋଗ କରି ବାକ୍ୟ ଗଠନ କରନ୍ତୁ ।
(वाक्यों में रेखांकित शब्दों के स्थान पर दिए गए शब्दों का प्रयोग कर वाक्य बनाइए।)

1. ପିଲାମାନଙ୍କର ଖେଳ ପ୍ରତିଯୋଗିତା କରାହେବ ।
ଆମମାନଙ୍କର
ସେମାନଙ୍କର
ଛାତ୍ରମାନଙ୍କର
ଖେଳାଳୀମାନଙ୍କର
ଜିଲ୍ଲାମାନଙ୍କର
2. ଦେବେନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଗୋଟିଏ ଉପନ୍ୟାସ ଲେଖାଗଲା ।
କାହାଣୀ
କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପ
କବିତା
ପ୍ରବନ୍ଧ
ବହି
ନାଟକ
3. ମୋ ଦ୍ଵାରା ଗୋଟିଏ ଶାଢ଼ୀ କିଣାହେବ ।
ଫୁକ୍
4. ରାମଦ୍ଵାରା ପାଠ ପଢ଼ାହେବ ।
ଲେଖାହେବ

ତୁଡ଼ିଦାର କମିଜ
ସାର୍ଟ
ବୁଉଡ଼
ଘାଗରା

ଶୁଣାହେବ
ଦିଆହେବ
ନେବାହେବ
ଦେଖାହେବ

5. ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନାଚଗୀତ କରାଯିବ ।

ଆମମାନଙ୍କ
ଆପଣମାନଙ୍କ
ପିଲାମାନଙ୍କ
କଳାକାରମାନଙ୍କ
ଶିଳ୍ପୀମାନଙ୍କ

6. ରାଧାନାଥଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କବିତା ପାଠ କରାଯିବ ।

କବିତା ଲେଖାଯିବ ।
ଗଳ୍ପ ପାଠ କରାଯିବ ।
ପୁରସ୍କାର ଦିଆଯିବ ।
ଜିନିଷ ପଠାଯିବ ।
ପାଠ ପଢ଼ାଯିବ ।

III. ବନ୍ଧନୀ ମଧ୍ୟରୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଶବ୍ଦ ଗୁଡ଼ିକୁ ବାଛି ବାକ୍ୟ ଗଠନ କରନ୍ତୁ ।
(कोष्ठक में दिए गए शब्दों में से उपयुक्त शब्द चुनकर वाक्य पूरे किजिए ।)

1. ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପୋଲ ଉଦ୍ଘାଟନ _____ । (କରିଲେ, କରାଗଲା)
2. ପିଲାଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଜାତୀୟ ସଂଗୀତ _____ । (ବୋଲିଲେ, ବୋଲାଗଲା)
3. ନାଟ୍ୟକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନାଟକ _____ । (ଲେଖିଲେ, ଲେଖାଗଲା)
4. ଶିଳ୍ପୀମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ମୂର୍ତ୍ତି _____ । (ଗଢ଼ିଲେ, ଗଢ଼ାଗଲା)
5. ସାମ୍ବାଦିକଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ବିଜ୍ଞାପନ _____ । (ଦେଲେ, ଦିଆଗଲା)

IV. ବନ୍ଧନୀ ମଧ୍ୟରେ ଦିଆଯାଇଥିବା କ୍ରିୟା ଗୁଡ଼ିକର ଉପଯୁକ୍ତ ରୂପ ପ୍ରୟୋଗ କରି ବାକ୍ୟ ଗଠନ କରନ୍ତୁ ।
(कोष्ठक में दी गई क्रियाओं के उपयुक्त रूपों का प्रयोग कर वाक्य पूरे किजिए)

1. କାଲି ପିଲାମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଖେଳ _____ । (ଖେଳ୍, ଯା)

2. ଏବେ ଲେଖକମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଗଳ୍ପ _____ । (ଲେଖ, ଯା)
3. ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଫୁଲ _____ । (ଗୁଚ୍ଛ, ଯା)
4. ପହରଦିନ ମା' ଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଭାତ _____ । (ରାନ୍ଧ)
5. ଆସନ୍ତା ବର୍ଷ ନର୍ତ୍ତକୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନାଚ ____ । (ଶିଖ)

V. ଉଦାହରଣ ଅନୁସାରେ ବାକ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରନ୍ତୁ ।
(उदाहरण के अनुसार वाक्यों का परिवर्तन कीजिए।)

(1) ଉଦାହରଣ :- ସବିତା ନାଚ କରୁଛି ।

ସବିତା ଦ୍ଵାରା ନାଚ କରାଯାଉଛି ।

1. ବୁନୁ ଅଙ୍କ କଷ୍ଟୁଛି ।	2. ସେମାନେ ଚିତ୍ର ଆଙ୍କୁଛନ୍ତି ।
3. ଶିଶୁଟି ଦୁଧ ପିଉଛି ।	4. ନନ୍ଦିତା ନାଚ ଶିଖୁଛି ।
5. ତୁ ଫୁଲ ତୋଳୁଛୁ ।	6. କବିମାନେ କବିତା ଲେଖୁଛନ୍ତି ।

(2) ଉଦାହରଣ :- ମାନସ ଗୀତ ବୋଲିବ ।

ମାନସ ଦ୍ଵାରା ଗୀତ ବୋଲାହେବ ।

1. ପିଲାମାନେ ଖେଳିବେ ।	2. ଭାଉଜ ରୋଷେଇ କରିବେ ।
3. ବାପା ରାମାୟଣ ପଢ଼ିବେ ।	4. ଆଜ୍ଞ ଗପ କହିବେ ।
5. ମୁଁ ରଚନା ଲେଖିବି ।	6. ମୋ ଭଉଣୀ ନାଚ କରିବ ।

(3) ଉଦାହରଣ :- ଏମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଶିଆ ହେବ ।

ଏମାନେ ଖାଇବେ ।

1. ଶିରୁ ଦ୍ଵାରା କ୍ରିକେଟ ଖେଳା ହେବ ।
2. ବାପାଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଭାତ ଖିଆ ହେବ ।
3. ଝିଅ ଦ୍ଵାରା ଫୁଲ ତୋଳାହେବ ।
4. ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଗୀତ ଖୋଲାହେବ ।
5. ଯୁବକଟି ଦ୍ଵାରା ସିନେମା ଦେଖାହେବ ।

(4) ଉଦାହରଣ :- ରାମବାବୁ ଗୋଟିଏ ଘୋଡ଼ା କିଣିଲେ ।
ଗୋଟିଏ ଘୋଡ଼ା ରାମବାବୁଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କିଣାହେଲା ।

1. ଗାଁ ଲୋକମାନେ ଯାତ୍ରା ଦେଖିଲେ ।
2. ଭାଉଜ ଭାଷଣ ଦେଲେ ।
3. ମନ୍ତ୍ରୀ ପୁରସ୍କାର ବାଣ୍ଟିଲେ ।
4. ଅଜ୍ଞା ଭାଗବତ ଶୁଣିଲେ ।
5. ପିଲାମାନେ ପରୀକ୍ଷା ଦେଲେ ।
6. ମୁଁ ନନ୍ଦ କାନନ ଦେଖିଲି ।
7. ସେ ଓଡ଼ିଶୀ ନାଚ ନାଚିଲା ।
8. ରାମ ଗୀତ ଗାଇଲା ।

VI. ଉଦାହରଣ ଅନୁସାରେ ତଳେ ଦିଆଯାଇଥିବା ବାକ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକୁ ନିଷେଧାର୍ଥକ ବାକ୍ୟରେ ପରିଣତ କରନ୍ତୁ ।

(उदाहरण के अनुसार नीचे दिए गए वाक्यों के निषेधवाचक वाक्य बनाइए।)

(1) ଉଦାହରଣ :- ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନୂଆଘର କରାଯିବ ।
ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନୂଆଘର କରାଯିବ ନାହିଁ ।

1. ପିଲାଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କ୍ରିକେଟ୍ ଖେଳାଯିବ ।
2. ମୋ ଦ୍ଵାରା ଭାତ ରନ୍ଧା ହେବ ।
3. ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ବହି ପଢ଼ାହେବ ।
4. ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ବକ୍ସିତା ଦିଆହେବ ।
5. ସୀତା ଦ୍ଵାରା ଗୀତ ବୋଲାହେବ ।

(2) ଉଦାହରଣ :- ତାଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଗପ କୁହାଗଲା ।
ତାଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଗପ କୁହାଗଲା ନାହିଁ ।

1. ରୀତା ଦ୍ଵାରା ନାଚ ଶିଖାଗଲା ।	2. ଆଜ୍ଞା ଦ୍ଵାରା ପାନ ଶିଆଗଲା ।
3. ଗୋପୀ ଦ୍ଵାରା ଫର୍ମ ପୂରଣ କରାଗଲା ।	4. ତୁମ ଦ୍ଵାରା ପରୀକ୍ଷା ଦିଆଗଲା ।
5. ମୋ ଦ୍ଵାରା ଗୀତ ଗାଇବା ହେଲା ।	

ପଢ଼ନ୍ତୁ ଓ ବୁଝନ୍ତୁ

ବେକାରୀ ସମସ୍ୟା

बेकारी समस्या

ଆମ ଦେଶରେ ବେକାରୀ ସମସ୍ୟା ବହୁଳ ପରିମାଣରେ ବଢ଼ିଚାଲିଛି । ଏହା ପାର୍ଲ୍ୟାମେଣ୍ଟ, ବିଧାନସଭା ଓ ଖବର କାଗଜମାନଙ୍କରେ ଚର୍ଚ୍ଚାର କେନ୍ଦ୍ରବିନ୍ଦୁ ପାଲଟିଯାଇଛି । ଯଦି ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଲୋକ ବିନା ଧନ୍ଦାରେ ରହନ୍ତି ତେବେ ସେମାନେ ନିଜ ସହ ଦେଶର ପ୍ରଗତି ମଧ୍ୟ ତଳକୁ ଆଣନ୍ତି । ଆମ ଭାରତରେ ଦେଖାଯାଏ ଯେ, ପରିବାରର ଜଣେ ରୋଜଗାର କରେ । ଅନ୍ୟମାନେ ସେଥିରେ ମୁଣ୍ଡ ଖେଳାନ୍ତି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ଯଦି ଏ ବିଷୟରେ ଭାବିବେ ତେବେ କିଛି କରିପାରିବେ । ଏହା ସମାଜର ମେରୁଦଣ୍ଡ ଭାଙ୍ଗିଦିଏ । ଆଜିର ଶିକ୍ଷିତ ଯୁବକମାନେ ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ ପଡ଼ି ନାନା ପ୍ରକାର ଖରାପ କାମ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏହାର ମୂଳ କାରଣ ହେଲା, ଜନସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି । ଏହା ସହିତ ଶିକ୍ଷାର ଅଧୋଃପତନ ମଧ୍ୟ ସମପରିମାଣରେ ଦାୟୀ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଏସବୁର ସମାଧାନ ପାଇଁ କିଛି ଚିନ୍ତା କରାଯିବା ଉଚିତ । ସମସ୍ତେ କହୁଛନ୍ତି ବେକାର ଯୁବକମାନଙ୍କ ପାଇଁ କିଛି କାମଧନ୍ଦା ଯୋଗେଇ ଦିଆଯାଉ । ଏଥିପାଇଁ ସାଧାରଣତଃ ସରକାରଙ୍କୁ ଦାୟୀ କରାଯାଏ । ଏସବୁ କେବଳ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କରାଯିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ, ଜନସାଧାରଣ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ସହଯୋଗ କରିବା ଉଚିତ । ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ନିଜ ଗୋଡ଼ରେ ଠିଆ ହେବାପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ବୈଷୟିକ ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯିବା ଉଚିତ । ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କାଠକାମ, ତାରକସା କାମ, ଚାନ୍ଦୁଆ ତିଆରି, ଶିଙ୍ଗକାମ ପ୍ରଭୃତି ଶିଖାଯାଉ । ଯାହାଫଳରେକି ସେମାନେ ନିଜ ଦେଶର ଚାରୁକଳା ମାଧ୍ୟମରେ ଉପାର୍ଜନ କ୍ଷମ ହୋଇପାରିବେ । ସରକାର ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରାପ୍ରସ୍ତୁତ ଜିନିଷ ଗୁଡ଼ିକୁ ବିଦେଶକୁ ପଠେଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରନ୍ତୁ ।

ଯଦି କୁକୁଡ଼ା ପାଳନ, ମାଛ ଚାଷ, ଚୁଆ ଚାଷ ପାଇଁ ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ରଣ ଯୋଗେଇ ଦିଆଯିବ, ତେବେ ସେମାନେ କିଛି ଉପକାର ପାଇବେ । ତେବେ ଯାଇ ବେକାର ସମସ୍ୟା କିଛି ପରିମାଣରେ ଦୂର କରାଯାଇ ପାରିବ ।

शब्दार्थ

ओड़िआ शब्द

ବେକାର

ସମସ୍ୟା

ପ୍ରବଳ

हिंदी अर्थ

बेकारी/बेरोज़गारी

समस्या

बहुत

ପ୍ରଭାବ ବିସ୍ତାର	प्रभाव विस्तार
ସମାଧାନ	समाधान करना
କାମଧନ୍ୟା	काम-धंधा
ଯୋଗେଇ ଦିଆଯାଉ	सहायता दी जाए
କାଠ କାମ	लकड़ी का काम
ଚାନ୍ଦୁଆ	शामियाना
ଶିଳ୍ପକାମ	सींगों से बनाए जाने वाले काम
ଚାରୁକଳା	ललित कला, सूक्ष्म कला
ଉପାର୍ଜନକ୍ଷମ	उपार्जन क्षम, (जीविका आर्जन करने में सक्षम)
ପ୍ରସ୍ତୁତ	प्रस्तुत
ଜିନିଷ	चीज़, वस्तु
କୁକୁଡ଼ା ପାଳନ	मुर्गी पालन
ମାଛ ଚାଷ	मछली पालन
ଛତ୍ର ଚାଷ	छत्रक, कुकुरमुत्ता की खेती
ବୈଷୟିକ ଶିକ୍ଷା	तकनीकी शिक्षा

I. ଅନୁଚ୍ଛେଦର ଆଧାର ଉପରେ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦିଅନ୍ତୁ ।
(अनुच्छेद के आधार पर नीचे दिए गए प्रश्नों के उत्तर दीजिए ।)

1. କେଉଁ ମାନଙ୍କ ପାଇଁ କାମଧନ୍ୟା ଯୋଗେଇ ଦିଆଯିବ ?
2. ବେକାର ସମସ୍ୟା ପାଇଁ ସାଧାରଣତଃ କାହାକୁ ଦାୟୀ କରାଯାଏ ?
3. ଚାରୁକଳା ଶିକ୍ଷାକଳେ ଯୁବକମାନଙ୍କର କ'ଣ ଲାଭ ହେବ ?
4. କେଉଁ କେଉଁ କାମ ପାଇଁ ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ରଖି ଯୋଗାଇଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ?
5. ବେକାର ସମସ୍ୟା ଦୂର କରିବା ପାଇଁ କେଉଁମାନେ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ଉଚିତ୍ ?

II. ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶବ୍ଦ ଗୁଡ଼ିକୁ ଠିକ୍ କ୍ରମରେ ସଜାଇ ବାକ୍ୟ ଗଠନ କରନ୍ତୁ ।
(नीचे दिए गए प्रत्येक शब्द समुह के शब्दों को सही क्रम में रखकर वाक्य बनाइए ।)

1. ଏ, ପାଇଁ, ସବୁର, ଚିନ୍ତା, କିଛି, କରାଯିବା, ଉଚିତ, ସମାଧାନ
2. କେନ୍ଦ୍ରବିନ୍ଦୁ , ପାଲଟି ଯାଇଛି, ଚର୍ଚ୍ଚାର, ବିଧାନସଭା, ଏହା, ପାର୍ଲିମେଣ୍ଟ, ଓ ଖବରକାଗଜ

4.	ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ପଢୁଛନ୍ତି । ମୋ स्त्री कम्प्यूटर पढ़ुछन्ति ।	मेरी स्त्री कंप्यूटर पढ़ रही है ।
5.	ମୁଁ କଟକ ଯିବି । मुँ कटक जिबि ।	मैं कटक जाऊँगा ।
6.	ସେମାନେ ସ୍କୁଲକୁ ଯିବେ । सेमाने स्कूलकु जिबे ।	वे स्कूल (को) जाएँगे ।
7.	ମୁଁ ଖାଇକରି ଶୋଇ ପଡ଼ିଲି । मुँ खाइकरि शोइ पड़िलि ।	मैं खा कर सो गया ।
8.	ସେ ଖାଉଖାଉ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲା । से खाउखाउ शोइ पड़िला ।	वह खाते खाते सो गया ।

ऊपर के सभी वाक्यों में कर्ता को प्रधानता दी गई है। ऐसे वाक्यों को कर्तृवाच्य कहते हैं।

II. इस पाठ में निम्न प्रकार के वाक्यों का प्रयोग भी हुआ है।

1.	ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ସାଂସ୍କୃତିକ ଉତ୍ସବ କରାଯିବ । सेमानंक द्वारा सांस्कृतिक उत्सव कराजिब ।	उनलोगों के द्वारा सांस्कृतिक उत्सव कराया जाएगा ।
2.	ତାଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପିଲାମାନଙ୍କୁ ପୁରସ୍କାର ଦିଆଯିବ । तांक द्वारा पिलामानंकु पुरस्कार दिआजिब ।	उनके द्वारा बच्चोंको पुरष्कार दिया जाएगा ।
3.	ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନୂଆ ସ୍କୁଲଘର ଉଦଘାଟନ କରାଗଲା । मंत्री के नूआ स्कूलघर उद्घाटन करागला ।	मंत्रीजी के द्वारा स्कूल की नई इमारत का उद्घाटन् कराया गया ।
4.	ପିଲାମାନଙ୍କର ଖେଳ ପ୍ରତିଯୋଗିତା କରାଯିବ । पिलामानंकर खेल प्रतिजोगिता कराहेब ।	बच्चों की खेल प्रतियोगिता कराई जाएगी ।

5.	ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଝିଅମାନଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଶୀ ନାଚ ଶିଖାଗଲା । शिक्षकं क द्वारा झिअमानंकु ओड़िशी नाच शिखागला ।	शिक्षकों के द्वारा लड़कियों को ओड़िशी नृत्य सिखाया गया ।
6.	ମୋ ଦ୍ଵାରା ପାଠ ପଢ଼ାଯିବ । ମୋ ଦ୍ଵାରା ପାଠ ପଢ଼ାଜିବ ।	मेरे द्वारा पाठ पढ़ा जाएगा ।
7.	ପ୍ରତିଭା ରାୟଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଉପନ୍ୟାସ ଲେଖାଗଲା । प्रतिभा रायंक द्वारा उपन्यास लेखागला ।	प्रतिभा राय के द्वारा उपन्यास लिखा गया ।
8.	ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନାଚ ଗୀତ ବି କରାଯିବ । सेमानंक द्वारा नाच गीत बि कराजिब ।	उन लोगों के द्वारा नाच-गाना भी कराया जाएगा ।
9.	ତା' ଦ୍ଵାରା ମୋ କାମ କରେଇନେବି । ତା' ଦ୍ଵାରା ମୋ କାମ କରେଇନେବି ।	उस से अपना काम करवाऊंगा ।
10.	ମୋ ଦ୍ଵାରା ରବୀନ୍ଦ୍ର ମଣ୍ଡପ ଠାରେ ଓଡ଼ିଶୀ ନାଚ ନଚାଯିବ/ନଚାହେବ । ମୋ ଦ୍ଵାରା ରବୀନ୍ଦ୍ର ମଣ୍ଡପ ଠାରେ ଓଡ଼ିଶୀ ନାଚ ନଚାଜିବ / ନଚାହେବ ।	मेरे द्वारा रवींद्र मंडप में ओड़िशी नाच नचाजाएगा ।

ऊपर दिए गए वाक्यों में कर्म को प्रधानता दी गई है। इस प्रकार के वाक्यों को कर्म वाच्य कहते हैं। ओड़िआ में कर्मवाच्य निम्न प्रकार से बनते हैं।

ମୁଁ କାମ କରିବି > ମୋ ଦ୍ଵାରା କାମ କରାଯିବ / କରାହେବ ।	मैं काम करूँगा । > मुझसे काम किया जाएगा ।
ମୁଁ କାମ କରିବି > ମୋ ଦ୍ଵାରା କାମ କରାଜିବ / କରାହେବ ।	

ପିଲାମାନେ ଖେଳ ଖେଳିବେ > ପିଲାମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଖେଳ ଖେଳାହେବ ।	बच्चे खेल खेलेंगे > बच्चों से खेल खेला जाएगा ।
ପିଲାମାନେ ଖେଳ ଖେଳିବେ > ପିଲାମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଖେଳ ଖେଳାହେବ ।	

ऊपर के उदाहरणों में कुछ कर्तृवाच्य के वाक्य और उनके कर्मवाच्य के रूप दिए गए हैं। ध्यान दीजिए कि ओड़िआ में कर्तृवाच्य के कर्मवाच्य बनाने के लिए कर्ता की तृतीय विभक्ति का प्रयोग किया जाता है। और प्रधान क्रिया के साथ '-थ़ा' (-आ) प्रत्यय जोड़कर उसके बाद '-थ़िब' (जिबा) अथवा '-थ़ुब' (हेबा) सहायक क्रिया के विविध रूप जोड़ जाते हैं।

थ़ेना थ़ुथ़ा थ़ाओ थ़ुथ़ाथ़ुथ़ा।

मुझसे पाठ पढ़ा गया।

मो द्वारा पाठ पढ़ाहेला।

-क़ + -थ़ा = -क़ा + -थ़िब = क़ाथ़िब   किया जाएगा।

-क़ + -आ = -करा + -जिब = कराजिब

-क़ + -थ़ा = -क़ा + -थ़ुब = क़ाथ़ुब   किया जाएगा।

-क़ + -आ = -करा + -हेब = कराहेब

ध्यान दीजिए कि ओड़िआ में कर्मवाच्य के भविष्यतकाल में सहायक क्रिया 'थ़ुब' (हेब), 'होगा' क्रिया का प्रयोग होता है।

ପାଠ 24

ପାଠ

ଓଡ଼ିଶାର 'ଯାତ୍ରା' ଓଡ଼ିଶାର 'ଯାତ୍ରା'

ओड़िशा की यात्रा

ଯୋସେଫ୍ : ପ୍ରତାପ ବାବୁ ! ଆପଣଙ୍କ
ଓଡ଼ିଶାର ଜଣେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ
ନାଟ୍ୟଶିଳ୍ପୀ । ଗତ ସପ୍ତାହରେ
'ରବିନ୍ଦ୍ର ମଣ୍ଡପ'ରେ ଯେଉଁ
ନାଟକ ହୋଇଥିଲା ଆପଣ
କ'ଣ ସେଇ ନାଟକ
ଦେଖିଥିଲେ?

ପ୍ରତାପ : ହଁ ଦେଖିଥିଲି । ସେହି
ବିଷୟରେ ଆପଣ କ'ଣ
ମୋତେ କିଛି ପଚାରିବାକୁ
ଚାହୁଁଛନ୍ତି ?

ଯୋସେଫ୍ : ହଁ, ଆପଣଙ୍କୁ ସେ ନାଟକ
କେମିତି ଲାଗିଲା ?

ପ୍ରତାପ : ହଁ ଏକ ପ୍ରକାର ଲାଗିଲା ।

ଯୋସେଫ୍ : ଏକ ପ୍ରକାର ମାନେ? ଭଲ
ଲାଗିଲା କିମ୍ବା ଖରାପ
ଲାଗିଲା?

ପ୍ରତାପ : ଯଦି ଆପଣ ମୋ ଠାରୁ ସତ
ଶୁଣିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ତେବେ ମୁଁ
କହିବି । ସେ ନାଟକ ମତେ
ସେତେ ଭଲ ଲାଗିଲା ନାହିଁ ।

जोसेफ : प्रताप बाबु ! आप तो ओड़िशा के
एक प्रतिष्ठित नाट्यशिल्पी हैं ।
पिछले सप्ताह 'रविंद्र मंडप' में जो
नाटक हुआ था क्या आप ने वह
नाटक देखा था?

प्रताप : हाँ, देखा था । उसी विषय में आप
क्या मुझे कुछ पुछने के लिए चाहते
हैं?

जोसेफ : हाँ, आपको वह नाटक कैसा लगा?

प्रताप : हाँ, एक प्रकार लगा ।

जोसेफ : एक प्रकार का मतलब? क्या अच्छा
लगा या बुरा लगा?

प्रताप : यदि आप मुझसे केवल सच सुनने
के लिए चाहते हैं तब मैं कहूँगा कि
वह नाटक मुझे उतना अच्छा नहीं
लगा ।

जोसेफ : क्या उसका कारण मैं जान सकता
हूँ?

प्रताप : कारण तो बहुत हैं । मैं तो पुराना
जमाने का हूँ । तब हमारे नाटक

ଯୋସେଫ୍ : ତା'ର କାରଣ କ'ଣ ମୁଁ
ଜାଣିପାରେ କି ?

ପ୍ରତାପ : କାରଣ ତ ବହୁତ । ମୁଁ ତ
ପୁରୁଣା ଯୁଗର । ଆମ
ସେତେବେଳର ନାଟକ ଆଉ
ଏବେକାର ନାଟକ ମଧ୍ୟରେ
ବହୁତ ତଫାତ୍ ।

ଯୋସେଫ୍ : ଆପଣଙ୍କ ସମୟର ନାଟକ
ବିଷୟରେ ମତେ ଯଦି କିଛି
କହିନ୍ତୁ, ତେବେ ଭଲ
ହୁଅନ୍ତୁ ।

ପ୍ରତାପ : ଦେଖନ୍ତୁ ଆଜ୍ଞା, ଓଡ଼ିଶାରେ
'ନାଟକ' କହିଲେ
ସେତେବେଳେ ଆମେ 'ଯାତ୍ରା'
କୁ ହିଁ ବୁଝୁଥିଲୁ ।

ଯୋସେଫ୍ : ସେ ସମୟ ଏବେ କ'ଣ
ଆଉ ଅଛି ? ବର୍ତ୍ତମାନ
ଆମେ ଯେଉଁ 'ଯାତ୍ରା' ଦେଖୁଛୁ
ସେଥିରେ ଅନେକ ଆଧୁନିକ
ଶୈଳୀ ପ୍ରୟୋଗ ହେଉଛି ।

ପ୍ରତାପ : ହଁ ଆଜ୍ଞା, ଗତ ବର୍ଷ ଆମେ
'ଜନତା ଗଣନାଟ୍ୟ' ଦ୍ଵାରା
ତିନି ଦିନ ଧରି ଯାତ୍ରା
କରେଇଥିଲୁ । ହେଲେ ଯାତ୍ରା
ଦେଖିଲୁ, ସେଥିରୁ ମନେ
ହେଲା ଯେ ଆଜି କାଲିକା
ପିଲାଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଯାତ୍ରା

और अब के नाटक में बहुत फरक
हैं ।

जोसेफ : आप के समय के नाटक के विषय में
यदि मुझे कुछ बताते तो अच्छा
होता ।

प्रताप : देखिए जी, तब ओड़िशा का
'नाटक' कहने से 'यात्रा' ही समझते
थे ।

जोसेफ : क्या अब वह समय रहा है? अब हम
जो 'यात्रा' देख रहे हैं, उसमें
आधुनिक शैली का बहुत प्रयोग हो
रहा है ।

प्रताप : जी हाँ । पिछले साल 'जनता
गणनाट्य' के द्वारा तीन दिन तक
लगातार यात्रा कराया गया था ।
लेकिन जो देखा, उस से यह लगा
कि आजकल के लड़कों से 'यात्रा'
नहीं किया जा सकेगा ।

जोसेफ : अब तो नारी की भूमिका में सुंदर
लड़कियाँ ही अभिनय कर रही हैं ।
क्या आपके समय में लड़कियाँ
अभिनय करती थीं ?

प्रताप : हाँ, लेकिन जितनी लड़कियाँ अब
नाटक करने के लिए आ रही हैं तब

କରାଯାଇ ପାରିବନାହିଁ ।

ଯୋସେଫ୍ : ଏବେ ତ ନାରୀ ଚରିତ୍ରରେ
ସୁନ୍ଦରୀ ହିଁ ଅମାନେ ଅଭିନୟ
କରୁଛନ୍ତି । ଆପଣଙ୍କ ସମୟରେ
ହିଁ ଅମାନେ କ'ଣ ଅଭିନୟ
କରୁଥିଲେ ?

ପ୍ରତାପ : ହଁ, କିନ୍ତୁ ଏବେ ଯେତେ ହିଁ
ନାଟକ କରିବାକୁ ଆସୁଛନ୍ତି
ସେତେବେଳେ ସେତେ ହିଁ
ନଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ମୁଁ
ନାଟକରେ ଅଭିନୟ ଆରମ୍ଭ
କରିଥିଲି ସେତେବେଳେ ହିଁ
ଭୂମିକାରେ ୨ ଜଣ ହିଁ
ଅଭିନୟ କରୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ
ମୋ ବାପାଙ୍କ ସମୟରେ
ଗୋଟିଏ ବି ହିଁ ନାଟକ
କରୁନଥିଲେ । ନାଟକ କରିବା
ତ ଦୂରର କଥା । ନାଟକ
ଦେଖିବାକୁ ମଧ୍ୟ ବହୁତ କମ୍
ହିଁ ଆସୁଥିଲେ ।
ସେତେବେଳର ନାଟକ କେବଳ
ପୌରାଣିକ କଥା ଉପରେ ହିଁ
ଆଧାରିତ ହେଉଥିଲା ।

ଯୋସେଫ୍ : ଆପଣ କ'ଣ ଭାରତ
ସ୍ବାଧୀନତା ପୂର୍ବ ସମୟର
କଥା କହୁଛନ୍ତି ?

ପ୍ରତାପ : ହଁ ହଁ, ସେତେବେଳେ
ପୁଅମାନେ ହିଁ ନାରୀ

ଉତନୀ ଲଢ଼କିଆଁ ନଥିଲା । ଜବ ମେଁ ନେ
ନାଟକ ମେଁ ଅଭିନୟ ଶୁରୁ କିଆ ଥା
ତବ ଲଢ଼କି କି ଭୂମିକା ମେଁ ଦୋ ହି
ଲଢ଼କିଆଁ ଅଭିନୟ କରତି ଥି । ପରନ୍ତୁ
ମେରେ ପିତାଜୀ କେ ସମୟ ମେଁ ଏକ ଭି
ଲଢ଼କି ନାଟକ ନହିଁ କରତି ଥି ।
ନାଟକ କରନା ତୋ ଦୂର କି ବାତ ଥି ।
ନାଟକ ଦେଖନେ କେଲିଏ ଭି ବହୁତ କମ
ଲଢ଼କିଆଁ ଆତି ଥି । ଓସ ସମୟ କେ
ନାଟକ କେବଳ ପୌରାଣିକ କଥାଠି ପର
ଆଧାରିତ ଥେ ।

ଜୋସେଫ୍ : କ୍ୟା ଆପ ଭାରତ ସ୍ବାଧୀନତା ପୂର୍ବ କି
ବାତ କର ରହେ ହିଁ ?

ପ୍ରତାପ : ହଁ, ହଁ । ତବ ଲଢ଼କେ ଲୋଗ ହି
ନାରୀ ଭୂମିକା ମେଁ ଅଭିନୟ କରତି
ଥେ । ମୁଞ୍ଜେ ଯାଦ ଆ ରହା ହେ, ହରି ନାମ
କେ ବରହାମପୁର କା ଏକ ଛୋକରା ଥା ।
ବହ 'କର୍ଣ୍ଣବଧ' ମେଁ ଦ୍ରୌପଦି କି ଭୂମିକା
ମେଁ ଅପନେ ଅଭିନୟ ସେ ଦର୍ଶକଠି କୋ
ରୁଲାୟା କରତି ଥା । ବହ ସବକେ ଦ୍ଵାରା
ପ୍ରଶଂସିତ ହୋ ଜାତା ଥା ।

ଜୋସେଫ୍ : ପ୍ରତାପ ବାବୁ ! ହମନେ ସୁନା ଥା କି ଲୋଗ
ସ୍ଵୟଂ ଗୀତ ଗାତେ-ଗାତେ ଅଭିନୟ କରତି
ଥେ ? ଲେକିନ ଅବ ଗାନେବାଲେ ତୋ ଅଲଗ
ହିଁ ।

ଚରିତ୍ରରେ ଅଭିନୟ
କରୁଥିଲେ । ମୋର ମନେ
ପଡୁଛି ହରି ବୋଲି ଏକ
ବରହମ ପୁରିଆ ଟୋକାଟାଏ
ଥିଲା ସେ 'କର୍ଣ୍ଣବଧ' ରେ
ଦ୍ରୌପଦୀ ଚରିତ୍ରରେ ଅଭିନୟ
କରି ଦର୍ଶକଙ୍କୁ କନ୍ଦେଇ
ଦେଉଥିଲା । ସେ ସମୟକୁ
ଦ୍ଵାରା ପ୍ରଶଂସିତ ହେଉଥିଲା ।

ଯୋସେଫ୍ : ପ୍ରତାପ ବାବୁ ! ଆମେ
ଶୁଣିଥିଲୁ, ସେମାନେ କୁଆଡ଼େ
ନିଜେ ଗୀତ ଗାଇଗାଇ
ଅଭିନୟ କରୁଥିଲେ? କିନ୍ତୁ
ଏବେ ଗାଇବାବାଲା ତ
ଅଲଗା ।

ପ୍ରତାପ : ହଁ, ସେ କଥା ଖାଣ୍ଟି ସତ ।
ସେ କାଳରେ ଭଲ ଅଭିନେତା
ହେବା ପାଇଁ ନାଟ, ଗୀତ
ଆଦି ସବୁ କିଛି ଶିଖିବାକୁ
ପଡୁଥିଲା । ଯିଏ ସେତେ ଭଲ
ଗାଇ ପାରୁଥିଲା, ସିଏ ସେତେ
ସୁନ୍ଦର ଭୂମିକା ବି ପାଉଥିଲା ।

ଯୋସେଫ୍ : ସିନେମାଗୁଡ଼ିକରେ ମଧ୍ୟ
ଅଭିନେତା ଓ ଅଭିନେତ୍ରୀମାନେ
ଭଲ ନାଟ ପାରିଲେ
ସେମାନଙ୍କୁ ବହୁତ ସୁବିଧା
ମିଳୁଥିଲା । ଆଜ୍ଞା କହିଲେ
ଆପଣଙ୍କ ସମୟରେ କେଉଁ
କେଉଁ ନାଟ୍ୟକାର ମାନଙ୍କ

ପ୍ରତାପ : ହଁ, वह तो एकदम सच है । उस
समय अच्छा अभिनेता होने के लिए
नृत्य, संगीत आदि सब सीखना
पड़ता था । जो जितना अच्छा गा
सकता था, वह उतनी सुंदर भूमिका
भी पाता था ।

जोसेफ : सिनेमा में भी अभिनेता और
अभिनेत्री अच्छा नृत्य करने से उन
को ज्यादा सुविधा मिलती थी ।
अच्छा, बताइए आप के समय में
किन किन नाटककारों के 'यात्रा'
ज्यादा किए जाते थे?

प्राताप : 'यात्रा' कहने से हम 'वैष्णव-पाणि'
ही समझते थे । उन्होंने असंख्य
'यात्राएँ' लिखी हैं । उनकी 'यात्राओं'
में 'कर्णवध' 'रंगसभा' मुझे बहुत
अच्छे लगते हैं ।

जोसेफ : अच्छा! क्या आपके समय में
आजकल की तरह दृश्य-सज्जा के
प्रति विशेष ध्यान दिया जाता था?

प्राताप : नहीं बाबु, आजकल कितने प्रकार
की सीन-सीनरी, प्रकाश-व्यवस्था,

ଯାତ୍ରା ବେଶୀ କରାଯାଉଥିଲା ?

ପ୍ରତାପ : ଯାତ୍ରା କହିଲେ ଆମେ
'ବୈଷ୍ଣବ ପାଣି'କୁ ହିଁ
ବୁଝୁଥିଲୁ । ସେ ଅସଂଖ୍ୟ ଯାତ୍ରା
ଲେଖିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଯାତ୍ରା ଗୁଡ଼ିକ
କି ଭିତରେ 'କର୍ଣ୍ଣବଧ',
'ରଙ୍ଗସଭା' ମତେ ଭାରି
ଭଲଲାଗେ ।

ଯୋସେଫ୍: ଆହୁ, ଆପଣଙ୍କ ବେଳେ
ଆଜିକାଲି ପରି କ'ଣ ଦୃଶ୍ୟ
ସଜ୍ଜା ପ୍ରତି ବିଶେଷ ଦୃଷ୍ଟି
ଦିଆଯାଉଥିଲା ?

ପ୍ରତାପ : ନାହିଁ ବାବୁ, ଆଜିକାଲି
କେତେ ପ୍ରକାର ସିନ୍-ସିନେରୀ,
ଆଲୋକ ସଜ୍ଜା ବ୍ୟବହାର
କରାଯାଉଛି । ଆମ କାଳେ
ସେ ସବୁ ନଥିଲା । ହେଲେ
ସେତେବେଳେ ସେଇ ପ୍ରକାରର
ଅଭିନେତା ସବୁଥିଲେ,
ଯେଉଁମାନେ ନିଜ ଅଭିନୟର
କଳା କୁଶଳତା ଏବଂ
ନିଷ୍ଠାପର ଗୁଣଦ୍ୱାରା ନାଟକ
ଗୁଡ଼ିକର ମହତ୍ତ୍ୱ ବଢ଼ାଇ
ଦେଉଥିଲେ । ଆଜିକାଲି ଏପରି
କଳାକାର ବହୁତ କମ୍
ଅଛନ୍ତି ।

ଯୋସେଫ୍: ପ୍ରତାପ ବାବୁ ! ଯାତ୍ରାର
ଭବିଷ୍ୟତ ସମ୍ପର୍କରେ ଆପଣଙ୍କ

ଆଦି କା ବ୍ୟବହାର କିଆ ଯାତ୍ରା ହେ!
ଲେକିନ ହମାରେ ସମୟ ମେଁ ଯେ ସବ ନହିଁ
ଥେ । ତବ ଓସ ପ୍ରକାର କେ ଅଭିନେତା ଥେ
ଜୋ ଅପନୀ ଅଭିନୟ କୀ କୁଶଳତା
ଓର ନିଷ୍ଠାପର ଗୁଣୋଁ ସେ ନାଟକୋଁ କା
ମହତ୍ତ୍ୱ ବଢ଼ା ଦେତେ ଥେ । ଆଜକଲ ଏସେ
କଳାକାର ବହୁତ କମ୍ ହେଁ ।

ଜୋସେଫ୍ : ପ୍ରତାପ ବାବୁ ! 'ଯାତ୍ରା' କେ ଭବିଷ୍ୟ କେ
ବାରେ ମେଁ ଆପକା କିଆ ଅନୁମାନ ହେ?
ଆଧୁନିକ ନାଟ୍ୟଶିଳ୍ପିୟୋଁ କୋ ଯଦି
ଆପ କୁଚ୍ଛ ଓପଦେଶ ଦେତେ, ତୋ ବେ ଲୋଗ
ଓପକୃତ ହୋତେ ।

ପ୍ରତାପ : ବଢ଼ି ବାତ ଯହ ହେ କି 'ଯାତ୍ରା' ପରମ୍ପରା
କେ ଆଦିମରୂପ କୀ ରକ୍ଷା କରନା ।
ବିବିଧ ପ୍ରକାର କେ ଦୃଶ୍ୟ-ଦୃଶ୍ୟାବଲିୟୋଁ
କା ପ୍ରୟୋଗ ନ କର କେ ମୁକ୍ତ ରଙ୍ଗମଞ୍ଚ ମେଁ
ହୀ 'ଯାତ୍ରା' କରନା ଚାହିଂ । ବରନା ଏସେ
ନାଟକ କରତେ କରତେ, ଓଡ଼ିଶା କୀ
ପୁରାତନ 'ଯାତ୍ରା ଶୈଳୀ' ଆଧୁନିକ
ନାଟକୋଁ କେ ବୀଚ ମେଁ ଗୁମ ହୋ ଯାଂଗୀ ।

ଜୋସେଫ୍ : ମେଁ ସୋଚତା ହୁଁ କୀ ବୈଷ୍ଣବ ପାଣି କୋ
ଲୋଗ ଧୀରେ-ଧୀରେ ଭୁଲ ଯାଂଗେ ।

ଅନୁମାନ କ'ଣ? ଆଧୁନିକ
ନାଟ୍ୟ ଶିଳ୍ପୀମାନଙ୍କୁ ଆପଣ
ଯଦି କିଛି ଉପଦେଶ ଦିଅନ୍ତେ,
ତେବେ ସେମାନେ ଉପକୃତ
ହୁଅନ୍ତେ ।

ପ୍ରତାପ : ବଡ଼ କଥା ହେଲା ଯାତ୍ରା
ପରମ୍ପରାର ମୌଳିକତା ରକ୍ଷା
କରିବା । ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର
ସିନ୍- ସିନେରୀ ପ୍ରୟୋଗ
ନକରି ମୁକ୍ତ ରଙ୍ଗ ମଞ୍ଚରେ
ହଁ ଯାତ୍ରା କରାଯିବା ଉଚିତ ।
ନହେଲେ ଆଜ୍ଞା, ଏମିତି
ନାଟକ କରୁ କରୁ ଓଡ଼ିଆ
ଶିଳ୍ପୀର ପୁରାତନ ଯାତ୍ରା ଶୈଳୀ
ଆଧୁନିକ ନାଟକ ଭିତରେ
ହଜିଯିବ ।

ସୋସେଫ୍ : ମୁଁ ତ ଭାବୁଛି ଧୀରେ ଧୀରେ
ଲୋକେ ଚୈଷ୍ଟବ ପାଣିଙ୍କୁ
ଭୁଲିଯିବେ ।

ପ୍ରତାପ : ଆପଣ ସତ କହିଲେ ।
ହେଲେ ଆପଣମାନଙ୍କ ପରି
ଯୁବ କଳାକାରମାନେ ଓଡ଼ିଆ
ଯାତ୍ରାକୁ ବଞ୍ଚେଇ ରଖିବା
ଉଚିତ । ଆପଣମାନେ ହଁ
କଳାକାରମାନଙ୍କୁ ଠିକ୍ ରୂପେ
ମାର୍ଗ ଦର୍ଶନ ଦେଇପାରିବେ ।

ସୋସେଫ୍ : ମୋ ମତରେ ଆପଣ ଯଦି
ନାଟ୍ୟକଳା ଭଲଭାବରେ

ପ୍ରତାପ : ଆପଣେ ସही बात कही । इसलिए
आप जैसे युवा कलाप्रेमियों को
ओड़िआ यात्रा को बचाए रखना
चाहिए । आप लोग ही कलाकारों
को सही मार्गदर्शन दे सकते हैं ।

जोसेफ : मेरी राय में आप नाटक कला
अच्छी तरह सिखाने के लिए एक
स्कूल खोलेंगे तो बहुत अच्छा होगा ।
नवयुवक कलाकारों को सच्चा
प्रशिक्षण आप जैसे महान कलाकारों
से ही पाना है ।

ପ୍ରତାପ : लेकिन मेरी उम्र तो बढ़ गई है ।
शारीरिक शक्ति भी कम हो गई है ।

जोसेफ : निदेशन देने में आप तैयार होंगे तो
ऐसा एक स्कूल खोलने के लिए मैं
और मेरे साथी तैयार हैं । आप
निश्चित रहिए । सब इंतज़ाम कर के
हम आप के पास आएँगे ।

ପ୍ରତାପ : अच्छा जी, फिर मिलेंगे ।

ଶିଖେଇବା ପାଇଁ ଗୋଟିଏ
 ସ୍କୁଲ ଖୋଲି ପାରନ୍ତେ ତେବେ
 ବହୁତ ଭଲ ହେବ । ନବ
 କଳାକାରମାନଙ୍କୁ ଉଚିତ୍
 ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଆପଣଙ୍କପରି ମହାନ୍
 କଳାକାରଙ୍କଠାରୁ ହିଁ ପାଇବା
 ଦରକାର ।

ପ୍ରତାପ : ହେଲେ ମୋ ବୟସ ତ ବଢ଼ି
 ଗଲାଣି । ଶାରୀରିକ ଶକ୍ତି
 ମଧ୍ୟ କମି ଗଲାଣି ।

ଯୋସେଫ୍: ନିର୍ଦ୍ଦେଶନା ଦେବାପାଇଁ
 ଆପଣ ଯଦି ପ୍ରସ୍ତୁତ
 ହୋଇପାରନ୍ତେ ତେବେ ଏପରି
 ଗୋଟିଏ ସ୍କୁଲ ଖୋଲିବା ପାଇଁ
 ମୁଁ ଏବଂ ମୋ ସାଙ୍ଗମାନେ
 ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛୁନି । ଆପଣ
 ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ରୁହନ୍ତୁ । ସବୁ ପ୍ରକାର
 ବ୍ୟବସ୍ଥା କରି ଆମେ
 ଆପଣଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସିବୁ ।

ପ୍ରତାପ : ଆଜ୍ଞା ହଁ, ପୁଣି ଦେଖାହେବ ।

शब्दार्थ

ओड़िआ शब्द	हिंदी अर्थ
ସାକ୍ଷାତକାର	साक्षात्कार
ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ	प्रतिष्ठित
ନାଟ୍ୟଶିଳ୍ପୀ	नाट्य शिल्पी
ନାଟକ	नाटक

ଯାତ୍ରା	'ଯାତ୍ରା' 'ଗଣ-ନାଟ୍ୟ'
ଆଧୁନିକ	ଆଧୁନିକ
ଶୈଳୀ	ଶୈଳୀ
ଆଜି କାଲିକା	ଆଜକଲ କା
ଚରିତ୍ର	ଭୂମିକା
ସୁନ୍ଦରୀ	ସୁନ୍ଦରୀ
ସ୍ୱାଧୀନତା	स्वाधीनता
ଖାଣ୍ଡିତ	संपूर्ण सत्य
ନାଟ୍ୟକାର	नाट्यकार
ଅସଂଖ୍ୟ	हजारों, असंख्य
ଦୃଶ୍ୟସୂତ୍ର	सज्जा
ଆଲୋକ ସୂତ୍ର	प्रकाश-व्यवस्था
ନିଷ୍ପାଦନ	निष्ठावंत
ଭବିଷ୍ୟତ	भविष्यत्
ଅନୁମାନ	अंदाज, अनुमान
ଯେଉଁମାନେ	जो
ସେଇ ପ୍ରକାର	उस प्रकार
ଅଭିନୟ	अभिनय
କୁଶଳତା	कुशलता
ଗୁଣ	स्वभाव
ମହତ୍ତ୍ୱ	महत्त्व
ଉପଦେଶ	उपदेश
ଉପକୃତ	उपकृत
ମୌଳିକତା	मौलिकता
ପରମ୍ପରା	परंपरा
ମୁକ୍ତ ରଙ୍ଗମଞ୍ଚ	खुला रंगमंच
ପୁରାତନ	पुरातन

ଯୁବ	युवा
କଳାକାର	कलाकार
ବଞ୍ଚେଇ ରଖିବା	बचाए रखना
ସ୍କୁଲ	स्कूल
ନବଯୁବକ	नव युवक
ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ	प्रशिक्षण
ମହାନ୍	महान्
ଶାରୀରିକ	शारीरिक
ବଳ	बल
ନିର୍ଦ୍ଦେଶନା	निदेशन

ଅଭ୍ୟାସ

अभ्यास

I. ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ବାକ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ପୁନଃଅଭ୍ୟାସ କରନ୍ତୁ ।
(नीचे दिए गए वाक्य दोहराइए ।)

- ଆପଣଙ୍କ ସମୟର ନାଟକ ବିଷୟରେ ମତେ ଯଦି କିଛି କହନ୍ତୁ ତେବେ ଭଲ ହୁଅନ୍ତୁ ।
- ଆଜି କାଲିକା ପିଲାଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଯାତ୍ରା ହେବନି ।
- ସିଏ ଯେତେ ଭଲ ଗାଲ ପାରୁଥିଲା, ସିଏ ସେତେ ସୁନ୍ଦର ଭୂମିକାବି ପାଉଥିଲା ।
- ଗତ ବର୍ଷ ଆମେ ଜନତା ଗଣନାଟ୍ୟ ଦ୍ଵାରା ତିନି ଦିନ ଧରି ଯାତ୍ରା କରେଇଥିଲୁ ।
- ତାଙ୍କ ଯାତ୍ରା ଗୁଡ଼ିକ ଭିତରେ ମତେ "ରଙ୍ଗସଭା", "କର୍ଣ୍ଣବଧ" ଖୁବ୍ ଭଲଲାଗେ ।
- ସେ 'କର୍ଣ୍ଣବଧ'ରେ ଦ୍ରୌପଦୀ ଚରିତ୍ରରେ ଅଭିନୟ କରି ଦର୍ଶକଙ୍କୁ କନ୍ଦେଇ ଦେଇଥିଲା ।
- ଆପଣଙ୍କ ପରି ଯୁବ କଳାକାରମାନେ ଓଡ଼ିଆ ଯାତ୍ରାକୁ ବଞ୍ଚେଇ ରଖିବା ଉଚିତ୍ ।
- ଆପଣମାନେ ହିଁ କଳାକାରମାନଙ୍କୁ ଠିକ୍ ରୂପେ ମାର୍ଗ ଦର୍ଶନ ଦେଇପାରିବେ ।
- ଆପଣ ନାଟ୍ୟକଳା ଶିଖାଇବା ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ସ୍କୁଲ ଖୋଲିପାରନ୍ତୁ ତ ବହୁତ ଭଲହୁଅନ୍ତୁ ।
- ବୟସ ତ ବଢ଼ିଗଲାଣି, ଶାରୀରିକ ବଳ ମଧ୍ୟ କମିଗଲାଣି ।

II. ବାକ୍ୟରେ ରେଖାଙ୍କିତ ଶବ୍ଦ ସ୍ଥାନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟବହାର କରି ନୂତନ ବାକ୍ୟ ଗଠନ କରନ୍ତୁ ।

(वाक्यों में रेखांकित शब्दों के स्थान पर दिए गए शब्दों का प्रयोग कर नये वाक्य बनाइए ।)

1. ଆପଣ ନାଟକ ବିଷୟରେ ମତେ ଯଦି କିଛି କହନ୍ତେ, ତେବେ ଭଲ ହୁଅନ୍ତୁ ।

ତାକୁ
ସେମାନଙ୍କୁ
ପିଲାମାନଙ୍କୁ
କଳାକାରମାନଙ୍କୁ
ନାଟ୍ୟଶିଳ୍ପୀମାନଙ୍କୁ

2. ଆଜି କାଲିକା ପିଲାଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଯାତ୍ରା ହେବନି ।

ପାଠ
କିଛି
କାମ
ନାଟକ
ଅଭିନୟ

3. ଗତ ବର୍ଷ ଆମେ ପିଲାମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଯାତ୍ରା କରେଇଥିଲୁ ।

ନର୍ତ୍ତକୀମାନଙ୍କ	ନାଟ
ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ	ଡ୍ରାମା
ଶିଳ୍ପୀମାନଙ୍କ	ନାଟକ
ଝିଅମାନଙ୍କ	ପରୀକ୍ଷା
କବିମାନଙ୍କ	ସମ୍ମିଳନୀ

4. ନାଟକ ଭିତରେ ମତେ ରଙ୍ଗସଭା ଭଲଲାଗେ ।

ତୁମକୁ ନାଟ
ସେମାନଙ୍କୁ ଅଭିନୟ
ତାଙ୍କୁ ଗୀତ
ବାପାଙ୍କୁ ଥଙ୍ଗା ତାମସା
ଲିଲିକୁ ଡାଇଲଗ୍

5. ସେ ଅଭିନୟ କରି କହେଇ ଦେଉଥିଲା ।

ତୁ	ଦେଉଥିଲୁ
ତୁମେ	ଦେଉଥିଲ
ସେମାନେ	ଦେଉଥିଲେ
ଆମେମାନେ	ଦେଉଥିଲୁ
ଆପଣମାନେ	ଦେଉଥିଲେ

6. ଯୁବ କଳାକାର ମାନେ ଓଡ଼ିଆ ଯାତ୍ରା କୁ ବଞ୍ଚେଇ ରଖିବେ ।

ନାଟ୍ୟକାର	ନାଟକ
ସାହିତ୍ୟିକ	ସାହିତ୍ୟ
କବି	କବିତା
ନୃତ୍ୟଶିଳ୍ପୀ	ନୃତ୍ୟଶୈଳୀ
ଗାୟକ	ସଙ୍ଗୀତ

III. ଉଦାହରଣ ଅନୁଯାୟୀ ନିମ୍ନରେ ଦିଆ ଯାଇଥିବା ବାକ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ଯୋଡ଼ି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟ ଗଠନ କରନ୍ତୁ ।

(उदाहरण के अनुसार नीचे दिए गए वाक्य युग्मों को जोड़ कर एक एक वाक्य बनाइए ।)

ଉଦାହରଣ :- ଆପଣ ମୋ ଠାରୁ ଶୁଣିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ।

ମୁଁ କହିବି ।

ଯଦି ଆପଣ ମୋ ଠାରୁ ଶୁଣିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ତେବେ ମୁଁ

କହିବି ।

1. ଆପଣ ପୁରୀ ଯାଆନ୍ତୁ ।

ମୁଁ ପୁରୀ ଯାଆନ୍ତି ।

2. ସେ ଭାତ ଖାଆନ୍ତି ।

ମୁଁ ଭାତ ଖାଇବି ।

3. ତୁମ ଘର କଥା ମତେ ଶୁଣାନ୍ତୁ ।

ମୁଁ ଘର କଥା ଶୁଣାନ୍ତି ।

4. ତୁମେ ସ୍କୁଲକୁ ଯିବ ।

ସେମାନେ ସ୍କୁଲକୁ ଯିବେ ।

5. ପିଲାମାନେ ପାଠ ପଢ଼ନ୍ତି

ଭଲ ହେବ ।

IV. ଉଦାହରଣ ଅନୁଯାୟୀ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବାକ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକର ବାଚ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରନ୍ତୁ ।

(उदाहरण के अनुसार नीचे दिए गए वाक्यों का वाच्य परिवर्तन कीजिए ।)

ଉଦାହରଣ :- ଆଜି କାଲିକା ପିଲା ଯାତ୍ରା କରିବେ ।

ଆଜି କାଲିକା ପିଲାଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଯାତ୍ରା ହେବ ।

1. ମୋ ଝିଅ ନାଚ ଶିଖିବ ।	2. ସେମାନେ ପାଠ ପଢ଼ିବେ ।
3. ଜାହାଜୀ ପିଠା କରିବ ।	4. ମଧୁ ଫୁଟବଲ୍ ଖେଳିବ ।
5. ଶୁଭଲକ୍ଷ୍ମୀ ଗୀତ ଗାଇବ ।	6. ପ୍ରତାପ ବାବୁ ନାଟକ ଲେଖିବେ ।

V. ଉଦାହରଣ ଅନୁଯାୟୀ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ବାକ୍ୟକୁ ଦୁଇ ଦୁଇଟି ବାକ୍ୟରେ ପରିଣତ କରନ୍ତୁ ।

(उदाहरण के अनुसार नीचे दिए गए प्रत्येक वाक्य के दो दो वाक्य बनाइए ।)

(1) ଉଦାହରଣ :- ଯିଏ ସଭାରେ ଭଲ ଗାଉଥିଲା ସିଏ ମୋର ସାଙ୍ଗ ଥିଲା ।

1. ଯିଏ ସଭାରେ ଭଲ ଗାଉଥିଲା ।
2. ସିଏ ମୋର ସାଙ୍ଗ ଥିଲା ।

1. ଯିଏ ଗାଉଥିଲା ସିଏ ମୋର ଭଉଣୀ ଥିଲା ।
2. ଯିଏ ବହି ଧରି ଆସୁଥିଲା ସିଏ ମୋର ସାଙ୍ଗ ଥିଲା ।
3. ଯିଏ ଭଲ ନାଚୁଥିଲା ସିଏ ରାମର ଭଉଣୀ ଥିଲା ।
4. ଯିଏ କଟକ ଯାଉଥିଲେ ସିଏ ମୋର ଅଜ୍ଞା ଥିଲେ ।
5. ଯିଏ ଜାନକୀକୁ ଡାକୁଥିଲେ ସିଏ ମୋର ବାପା ଥିଲେ ।

(2) ଉଦାହରଣ :- ଯେତେ ତୁମକୁ ଜଣା ସେତେ ଆମକୁ ମଧ୍ୟ ଜଣା ।

1. ତୁମକୁ ଜଣା ଅଛି ।
2. ମତେ ବି ଜଣା ଅଛି ।

1. ଯେତେ କାମ ମଧୁ କରିପାରିବ ସେତେ କାମ ମୁଁ ମଧ୍ୟ କରିପାରିବି ।
2. ଯେତେ ତୁମେ ଖାଇପାରିବ ସେତେ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଖାଇପାରିବି ।
3. ଯେତେ ଦୂର ତୁମେ ଯାଇପାରିବ ସେତେଦୂର ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଯାଇପାରିବି ।
4. ଯେତେ ସମ୍ପତ୍ତି ମୋର ଥିଲା ସେତେ ସମ୍ପତ୍ତି ତାଙ୍କର ମଧ୍ୟ ଥିଲା ।
5. ଯେତେ ମୁଁ ପଢ଼ୁଥିଲି ସେତେ ସେ ମଧ୍ୟ ପଢ଼ୁଥିଲେ ।

(3) ଉଦାହରଣ :- ତୁ ଯେଉଁଠିକି ଯାଇଥିଲୁ ମୁଁ ବି ସେଠାକୁ ଯାଇଥିଲି ।

1. ତୁ ସେଠାକୁ ଯାଇଥିଲୁ ।
2. ମୁଁ ବି ସେଠାକୁ ଯାଇଥିଲି ।

1. ତୁ ଯେଉଁଠି ଖେଳିବାକୁ ଯାଇଥିଲୁ ମୁଁ ବି ସେଠାକୁ ଖେଳିବାକୁ ଯାଇଥିଲି ।
  2. ସେ ଯେଉଁଠି ପାଠ ପଢ଼ିବାକୁ ଯାଇଥିଲା ମୁଁ ସେଇଠି ପଢ଼େଇବାକୁ ଯାଇଥିଲି ।
  3. ତୁମେ ଯେଉଁଠି ଭାଷଣ ଶୁଣିବାକୁ ଯାଇଥିଲ ମୁଁ ବି ସେଇଠି ଶୁଣିବାକୁ ଯାଇଥିଲି ।
  4. ଆପଣ ଯେଉଁଠି ବୁଲିବାକୁ ଯାଇଥିଲେ ସେ ବି ସେଇଠି ବୁଲିବାକୁ ଯାଇଥିଲେ ।
  5. ସେମାନେ ଯେଉଁଠି ନାଚିବାକୁ ଯାଇଥିଲେ ସେ ବି ସେଇଠି ନାଚିବାକୁ ଯାଇଥିଲା ।
- (4) ଉଦାହରଣ :- ତୁ ମତେ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର କହିଥିଲୁ ମୁଁ ସେଇ ପ୍ରକାର କଲି ।
1. ତୁ ମତେ କହିଥିଲୁ ।
  2. ମୁଁ କଲି ।
1. ରୀନା ମତେ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର କହିଥିଲା ମୁଁ ସେଇ ପ୍ରକାର କଲି ।
  2. ତୁ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର କର୍ମ କରିବୁ ତୁ ସେଇ ପ୍ରକାର ଫଳ ପାଇବୁ ।
  3. ତମେ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ଭାବୁଥିଲ ତମେ ସେଇ ପ୍ରକାର କଲ ।
  4. ଆପଣଙ୍କ ବାପା ମୋତେ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର କହିଥିଲେ ମୁଁ ସେଇ ପ୍ରକାର କଲି ।
  5. ସେ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ଅଭିନୟ କଲା ମୁଁ ସେଇ ପ୍ରକାର ଅଭିନୟ କଲା ।
- (5) ଉଦାହରଣ :- ଯେତେବେଳେ ତୁମେ ନେଇକରି ଯିବ ସେତେବେଳେ ମୁଁ ଆସିବି ।
1. ତୁମେ ନେଇକରି ଯିବ ।
  2. ମୁଁ ବି ଆସିବି ।
1. ଯେତେବେଳେ ବୋଉ ମନ୍ଦିର ଯିବ ସେତେବେଳେ ମୁଁ ତା ସାଙ୍ଗରେ ଯିବି ।
  2. ଯେତେବେଳେ ତୁମେ ଡାକ୍ତର ହେବ ସେତେବେଳେ ତୁମେ ବି ରୋଗୀ ସେବା କରିବ ।
  3. ଯେତେବେଳେ ସେ ଛୋଟ ଥିଲା ସେତେବେଳେ ବହୁତ ଦୁଷ୍ଟ ଥିଲା ।
  4. ଯେତେବେଳେ ସ୍କୁଲ ଘଣ୍ଟା ବାଜିବ ସେତେବେଳେ ଆମର ଛୁଟି ହେବ ।
  5. ଯେତେବେଳେ ସେମାନେ ଖାଇବେ ସେତେବେଳେ ଆମେ ଖାଇବୁ ।
  6. ଯେତେବେଳେ ଶିକ୍ଷକ ଆସିବେ ସେତେବେଳେ ପିଲାମାନଙ୍କର ପାଠ ପଢ଼ା ଆରମ୍ଭ ହେବ ।
- (6) ଉଦାହରଣ :- ଯିଏ ଯେତେ ଭଲ ଗାଉଥିଲା, ସିଏ ସେତେ ପ୍ରଶଂସା ପାଉଥିଲା ।
- ସିଏ ଭଲ ଗୀତ ଗାଉଥିଲ ।
- ସିଏ ପ୍ରଶଂସା ପାଉଥିଲ ।

1. ଯିଏ ଯେତେ ଭଲ ନାଟକ କରିବ, ସିଏ ସେତେ ସୁଯୋଗ ପାଇବ ।
1. ଯିଏ ଯେତେ ନାଟକ ଲେଖିବ ସିଏ ସେତେ କବିତା ଲେଖିବ ।
2. ଯିଏ ଯେତେ ପରିଶ୍ରମ କରିବ, ସିଏ ସେତେ ସଫଳତା ପାଇବ ।
3. ଯିଏ ଯେତେ ଫୁଲ ତୋଳିବ, ସିଏ ସେତେ ମାଲ ଗୁଛିବ ।
4. ଯିଏ ଯେତେ ପାଠ ପଢ଼ିବ, ସିଏ ସେତେ ଫଳ ପାଇବ ।

VI. ବନ୍ଧନୀ ମଧ୍ୟରୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଶବ୍ଦ ବାଛି ବାକ୍ୟ ପୁରଣ କରନ୍ତୁ ।

(कोष्ठक में दिए गए शब्दों में से उपयुक्त शब्द चुन कर वाक्य पूरे कीजिए ।)

(କରିବେ, ଭଲଲାଗେ, ଗଢ଼ିଥିଲେ, ଅପେକ୍ଷା କରିଥିଲି, ପ୍ରଂଶସା କଲେ)

1. ପିଲାମାନଙ୍କ ନାଟକ ଦେଖି ବିଜୟ ବାବୁ _____ ।
2. ମତେ ସଞ୍ଜବେଳେ ବୁଲିବାକୁ _____ ।
3. କେଉଁ ଶିଳ୍ପୀ ଏ ମନ୍ଦିରକୁ _____ ?
4. ତୁମେ ଆସିବ ବୋଲି ମୁଁ _____ ।
5. ଛୋଟ ପିଲାମାନେ ଖେଳଣା ପାଇଁ ଅଳି _____ ।

VII. ବନ୍ଧନୀରେ ଦିଆ ଯାଇଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ବାକ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରନ୍ତୁ ।

(कोष्ठक में दिए गए निदेशों के अनुसार वाक्यों का परिवर्तन कीजिए ।)

1. ତୁମେ କଟକ ଯିବ । ('ଯଦି', 'ବି' ଲଗାଇ ବାକ୍ୟକୁ ଯୋଡ଼ନ୍ତୁ)
ମୁଁ କଟକ ଯିବି ।
2. ସବିତା ସୁନ୍ଦର ଗୀତ ଗାଇପାରେ । (ସେମିତି, ସେମିତି ଲଗାଇ ବାକ୍ୟକୁ
ସବିତା ସୁନ୍ଦର ନାଟ କରିପାରେ । ପରିବର୍ତ୍ତନ କରନ୍ତୁ)
3. ସେ ଅଙ୍କ କଷିବ । (କର୍ମ ବାଚ୍ୟ ବାକ୍ୟ କରନ୍ତୁ)
4. ପିଲାଟି ଶୋଇଛି । (ମା, ଚାକର ଶବ୍ଦ ପ୍ରୟୋଗ କରି
ପ୍ରେରଣାର୍ଥକ ବାକ୍ୟରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ
କରନ୍ତୁ)

IX. 'କ' ଓ 'ଖ' ବର୍ଗର ଶବ୍ଦ ଗୁଡ଼ିକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ରୀତିରେ ଯୋଡ଼ି ନିଜ ବାକ୍ୟରେ ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତୁ ।

(‘क’ और ‘ख’ वर्ग के शब्दों को उपयुक्त रीति में जोड़ कर अपने वाक्यों में प्रयोग कीजिए ।)

'क'

'ख'

ଦୁଃଖ	ଥିବ
ପ୍ରଶଂସା	ଲାଗିବ
କରି	କରିବ
ଦେଇ	ଦେବ
ଥୋଇ	ଯିବ

ପଢ଼ନ୍ତୁ ଓ ବୁଝନ୍ତୁ

ଗଣକବି ବୈଷ୍ଣବ ପାଣି गणकवि वैष्णव पाणि

ସାହିତ୍ୟ ହେଉଛି ଜୀବନ ପାଇଁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଚାରୁକଳା । ଆଉ ଏଇ ସାହିତ୍ୟ ଜଗତରେ ନାଟକ ବା ଯାତ୍ରା ହିଁ ବିଶେଷ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ । ଏହା ବିଶେଷ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଏହା କେବଳ

ଶ୍ରାବ୍ୟ ନୁହେଁ, ଦୃଶ୍ୟ ମଧ୍ୟ । ଏହାକୁ ପଞ୍ଚମ ବେଦ ରୂପରେ ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇଛି । ମନୁଷ୍ୟ ଏହାକୁ ମନୋରଞ୍ଜନ ପାଇଁ ଗ୍ରହଣ କରିନାହିଁ, ଜାତି, ଧର୍ମ, ବର୍ଣ୍ଣ ନିର୍ବିଶେଷରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ଏକ ବଳିଷ୍ଠ ମାଧ୍ୟମ । ଯାତ୍ରାରେ ସଂସ୍କୃତିର ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ପ୍ରତିଫଳନ ଘଟିଥାଏ । ସାମାଜିକ ରୁଚିର ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟିଲେ ଯାତ୍ରା ତା'ର ଗତି ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିଥାଏ । ନାଟ୍ୟକାର ସମାଜ ତଥା ସମାଜସ୍ଥିତି ଓ ଦର୍ଶକମାନଙ୍କୁ ଚାହିଁ ତା'ର ଲେଖନୀର ଦିଗ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରେ । ଏକ ସମାଜ ସଚେତନ ଶିଳ୍ପୀ ବାସ୍ତବ ସମସ୍ୟାକୁ ଉପଲବ୍ଧ କରି ନାଟକ ମାଧ୍ୟମରେ ଏହାକୁ ପ୍ରକାଶ କରିଥାଏ ।

ଓଡ଼ିଶାର ଯାତ୍ରା କହିଲେ ଆମେ ବୈଷ୍ଣବ ପାଣିଙ୍କ ନାମ ସ୍ମରଣ କରୁ । ସେ ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଜଣେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ କବି ତଥା ନାଟ୍ୟକାର । କଟକ ଜିଲ୍ଲାର 'କୋଟପଡ଼ା' ଗ୍ରାମରେ ସେ ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ସେ ପ୍ରଥମେ କବିତା ଲେଖିଲେଖୁ ପରେ ନାଟକ ଲେଖାରେ ମନୋନିବେଶ କଲେ । ଗୀତି ନାଟ୍ୟ ଲେଖିକରି ସେ ଓଡ଼ିଆ ନାଟ୍ୟ ସାହିତ୍ୟକୁ ସମୃଦ୍ଧ କରିଛନ୍ତି । ସେ ଯେମିତି ସୁନ୍ଦର ଗୀତି କବିତା ଲେଖି ପାରୁଥିଲେ, ସେମିତି ସୁନ୍ଦର ଗୀତିନାଟ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଲେଖିବାକୁ ଭଲ ପାଉଥିଲେ । ତାଙ୍କର ସୃଷ୍ଟି ସକଳ ମଧ୍ୟରେ ସମାଜର ବିଭିନ୍ନ ସମସ୍ୟା ଯେଉଁଭଳି ଭାବରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇପାରିଛି ତାହା ଅଦ୍ୱିତୀୟ । ଏବେ ମଧ୍ୟ ବୈଷ୍ଣବ ପାଣିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରଚିତ ଗୀତିନାଟ୍ୟ ଗାଁ ଗାଁରେ ଅଭିନୀତ ହୁଏ ।

ଗୀତିନାଟ୍ୟ ସ୍ରଷ୍ଟା ହିସାବରେ ସେ ଅଜାତଶତ୍ରୁ । ବିଶେଷତଃ ଦୃଢ଼ କଣ୍ଠରେ ସମାଜର

ବିଭିନ୍ନ ସମସ୍ୟା ସଂପର୍କରେ ଆଲୋଚନା କରିବାଲାଗି ସେ ଶ୍ରେୟସ୍କର ମଣିଛନ୍ତି । ଗଣକବି ବୈଷ୍ଣବ ପାଣି ବିଲାତି ପୋଷାକ ଓ ଚଳଣୀକୁ କେବଳ ଘୃଣା କରିନାହାନ୍ତି ସ୍ୱଦେଶୀ ପଦାର୍ଥର ଜନସମାଜରେ ଆଗ୍ରହ ବୃଦ୍ଧି ଲାଗି 'ମହିଷାସୁର ବନ୍ଧ' ଗୀତାଭିନୟରେ କାଳଘଣ୍ଟ ମୁଖରେ କହିଛନ୍ତି । ସମାଜରେ ଭରି ରହିଥିବା ଟାଉଟର ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସେ ତାଙ୍କ ନାଟକ ମାଧ୍ୟମରେ ସମାଜକୁ ଦେଖେଇ ଦେଇପାରିଛନ୍ତି ।

ଗଣକବି ତତ୍କାଳୀନ ସମାଜରେ ଏକତା ତଥା ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ବୁଝାମଣାର ଅଭାବ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଛନ୍ତି । ଲୋକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକତା ରକ୍ଷା କରିବା ଲାଗି ସେ ଆହ୍ୱାନ ଦେଇଛନ୍ତି । ବୈଷ୍ଣବ ପାଣି ଜଣେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ହରିଜନ ମହିଳାଙ୍କୁ ବିବାହ କରିଥିଲେ । ସମାଜର କୁସଂସ୍କାର ଓ ଅନ୍ଧବିଶ୍ୱାସ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସେ ସ୍ୱର ଉଠାଇଥିଲେ । ସେଥିପାଇଁ ବୈଷ୍ଣବ ପାଣିଙ୍କୁ ଗଣକବି କୁହାଯାଏ । ଓଡ଼ିଶାରେ ଗଣକବି ଜୟନ୍ତୀ ଖୁବ୍ ଉତ୍ସାହର ସହିତ ପାଳନ କରାଯାଏ ।

शब्दार्थ

ओड़िआ शब्द

हिंदी अर्थ

ଗଣକବି

जनसामान्य/जनसाधारण के कवि

ବୈଷ୍ଣବ ପାଣି

ओड़िआ के एक कवि तथा नाटककार का नाम। वैष्णव पाणि को 'गणकवि' कहते हैं।

ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଚାରୁକଳା

श्रेष्ठ कला

ପଞ୍ଚମ ବେଦ

पाँचवाँ वेद

ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ପ୍ରତିଫଳନ

ठीक तरह का प्रतिफलन

ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀ

बीसवीं शताब्दी

ପ୍ରସିଦ୍ଧି

प्रसिद्ध

କବି

कवि

ନାଟ୍ୟକାର

नाट्यकार

ମନୋନିବେଶ

मन को एक काम में प्रवेश कराना (मनोनिवेश करना)

ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ

जन्म लेना

ସୁନ୍ଦର

सुंदर

ଗୀତିକବିତା

गीति कविता

ଗୀତିନାଟ୍ୟ	गीति नाट्य
ସୃଷ୍ଟି	सृष्टि कर्ता
ଅଭିନୀତ	अभिनय
ଶ୍ରେଷ୍ଠସ୍ଥର	श्रेष्ठ
ବିଲୀତି ପୋଷାକ	विदेशी के पोशाक
ପୌରାଣିକ	पौराणिक
କଥାବସ୍ତୁ	कथावस्तु
ଘୃଣା	घृणा
ବ୍ୟତୀତ	के सिवा
ବ୍ରାହ୍ମଣ	ब्राह्मण
ହରିଜନ	हरिजन
ମହିଳା	औरत, महिला
କୁସଂସ୍କାର	कुसंस्कार
ଅନ୍ଧବିଶ୍ୱାସ	अंधविश्वास
ବୁଝାମଣାର ଅଭାବ	समझदारी का अभाव
ଏକତା ରକ୍ଷା କରିବା	एकत्व की रक्षा करना
ଜୟନ୍ତୀ	जयंती
ଉତ୍ସାହ	उत्साह

अभ्यास

I. ଅନୁଚ୍ଛେଦର ଆଧାର ଉପରେ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦିଅନ୍ତୁ।
(अनुच्छेद के आधार पर नीचे दिए गए प्रश्नों के उत्तर दीजिए)

1. ଯାତ୍ରା କହିଲେ ଆମେ କ'ଣ ବୁଝୁ ?
2. ବୈଷ୍ଣବ ପାଣି କିଏ ?
3. ସେ କେଉଁ ଶତାବ୍ଦୀର କବି ?
4. ସେ କେଉଁଠି ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ?
5. ବୈଷ୍ଣବ ପାଣି ଜାତିରେ କ'ଣ ଥିଲେ ?
6. ବୈଷ୍ଣବ ପାଣିଙ୍କୁ 'ଗଣକବି' କାହିଁକି କୁହାଯାଏ ?

7. ସେ କାହା ବିରୁଦ୍ଧରେ ସ୍ୱର ଉଠାଉଥିଲେ ?
8. ଓଡ଼ିଶାରେ ଗଣକବି ଜୟନ୍ତୀ କ'ଣ ପାଇଁ ଉତ୍ସାହର ସହ ପାଳନ କରାଯାଏ ?

II. ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶବ୍ଦ ସମୂହରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକୁ ଠିକ୍ କ୍ରମରେ ରଖି ବାକ୍ୟ ଗଠନ କରନ୍ତୁ ।

(प्रत्येक शब्द समूह में दिए गए शब्दों को सही क्रम में लाकर वाक्य बनाइए ।)

1. ତାର ଗତି, ରୁଚିର ପରିବର୍ତ୍ତନ, ସାମାଜିକ, ନାଟକ, ପରିବର୍ତ୍ତନ, ଘଟିଲେ, କରିଥାଏ
2. ପ୍ରକାଶ କରିଥାଏ, ଏକ ସମାଜ, ବାସ୍ତବ ସମସ୍ୟାକୁ, ସଚେତନ ଶିଳ୍ପୀ, ନାଟକ ମାଧ୍ୟମରେ, ଉପଲବ୍ଧି କରି, ଏହାକୁ
3. ଯାତ୍ରା, ଓଡ଼ିଶାରେ, ଆମେ, ସ୍ଥରଣ କରୁ, ବୈଷ୍ଣବ ପାଣିଙ୍ଗ, ନାମ, କହିଲେ
4. କବିତା, ପରେ, ମନୋନିବେଶ, କଲେ, ଲେଖୁଲେଖୁ, ସେ ପ୍ରଥମେ, ନାଟକ ଲେଖାରେ
5. ଯେମିତି, ଲେଖିପାରୁଥିଲେ, ସେ, ମଧ୍ୟ, ସୁନ୍ଦର, ଗୀତି କବିତା, ଯେମିତି, ସୁନ୍ଦର, ଲେଖିବାକୁ, ଗୀତିନାଟ୍ୟ ଭଲପାଉଥିଲେ
6. ସହିତ, ଉତ୍ସାହର, ପାଳନ କରାଯାଏ, ଗଣକବି ଜୟନ୍ତୀ, ଖୁବ୍, ଓଡ଼ିଶାରେ

III. 'କ' ସ୍ତମ୍ଭର ଶବ୍ଦ ସହ ସମ୍ପର୍କ ଥିବା 'ଖ' ସ୍ତମ୍ଭର ଶବ୍ଦ ବାଛନ୍ତୁ ।

(‘क’ तथा ‘ख’ वर्गों के शब्दों का सही मिलान कर वाक्यों में प्रयोग कीजिए ।)

'କ'	'ଖ'
ଗଣ	ସାହିତ୍ୟ
ବୈଷ୍ଣବ	ଜିଲ୍ଲା
କଥା	ନାଟ୍ୟ
ଗୀତି	କବି
କଟକ	ପାଣି
ନାଟ୍ୟ	ବିଶ୍ୱାସ
ଅନ୍ଧ	ଜନ
ହରି	ବସୁ

IV. ହିନ୍ଦୀରେ ଅନୁବାଦ କରନ୍ତୁ ।

(हिंदी में अनुवाद कीजिए ।)

ସାଧାରଣତଃ ଫାଲ୍‌ଗୁନ ମାସ ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷ ଦଶମୀ ତିଥିଠାରୁ ଦୋଳଯାତ୍ରା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥାଏ । ଏହି ପର୍ବର ମୁଖ୍ୟ ଆରାଧ୍ୟ ଠାକୁର ରାଧା ଓ କୃଷ୍ଣ । ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ଏହି ଦିନଠାରୁ ଅବିର ଅର୍ପଣ କରାଯାଇଥାଏ । ସେତେବେଳେ ଗୋପୀମାନେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଫୁଲହାରରେ ମଣ୍ଡନ କରୁଥିଲେ, ଦୋଳରେ ଝୁଲାଇ ଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କ ସହ ଫଗୁ ଖେଳି ଆମୋଦ ପ୍ରମୋଦରେ ମଗ୍ନ ରହୁଥିଲେ । ତେଣୁ ଦୋଳଯାତ୍ରା ଅବସରରେ ରାଧାକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଯୁଗଳ ମୂର୍ତ୍ତି ଛୋଟ ଛୋଟ ବିମାନରେ ଚିତ୍ରାକର୍ଷକ ସାଜ ସଜ୍ଜା ସହିତ ମହାଆଡ଼ମ୍ବର ସହକାରେ ଗ୍ରାମର ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ଘରକୁ ନିଆଯାଇଥାଏ । ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ଦ୍ଵାରରେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଭୋଗ ଅର୍ପଣ କରାଯିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପୁରୋହିତଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଦକ୍ଷିଣା ଦିଆଯାଇଥାଏ । ଠାକୁରମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦ୍ଵାରରେ ଅର୍ପିତ ଭୋଗକୁ 'ଦ୍ଵାରଭୋଗ' କୁହାଯାଇଥାଏ । ସେହିଦିନ ଯୁଆଡ଼େ ଦେଖ ସିଆଡ଼େ ରାଧାକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଚଳନ୍ତି ପ୍ରତିମା ଆଉ ବିମାନରେ ମଧ୍ୟ ଭକ୍ତମାନେ ବୁଲାଇଥାନ୍ତି । ଯେଉଁଠି ପ୍ରଭୁ ସେଇଠି ଭକ୍ତଙ୍କର ସମାବେଶ । ସେଇଠି ଭକ୍ତମାନେ ପ୍ରଭୁଙ୍କ ପୀଠସ୍ଥଳୀରେ ନୈବେଦ୍ୟ ଅର୍ପଣ କରୁଥାନ୍ତି ।

'ରଥଯାତ୍ରା' ବେଳେ ଯେପରି ଜଗତର ନାଥ ଜଗନ୍ନାଥ ନିଜ ସିଂହାସନରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସନ୍ତି ଭକ୍ତବୃନ୍ଦଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ ଦେବାପାଇଁ ଆଉ ସେମିତି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଭକ୍ତମାନଙ୍କଠାରୁ ଭୋଗ ନେବାପାଇଁ ଦୋଳଉତ୍ସବ ବେଳେ ଚାଲି ଆସିଥାନ୍ତି ଭକ୍ତଙ୍କ ପାଖକୁ । ସାଧାରଣତଃ ଗାଁରେ ଥିବା ରାଧାକୃଷ୍ଣଙ୍କ ମନ୍ଦିରର ଆଗ୍ନେୟ ଦିଗରେ ଅଇଘରା ବା ଅଗ୍ନିପୂଜା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତି କରାଯାଇଥାଏ । ଅଇଘରା ପାଇଁ ଜାଳେଣୀ ସାମଗ୍ରୀ ସବୁ ଏକାଠି କରି ଏକ କୁଡ଼ିଆ ଘର ଭଳି ସଜ୍ଜିତ କରାଯାଇଥାଏ, ଯେମିତି ସେଇ ଘର ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ମେଣ୍ଟା ରହିପାରିବ । କାରଣ ମେଣ୍ଟା ଅଗ୍ନିଙ୍କ ବାହନ । ପ୍ରାୟ ସବୁ ସ୍ଥାନରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଖାଦ୍ୟ ପଦାର୍ଥରେ ନିର୍ମିତ ଗୋଟିଏ ମେଣ୍ଟାର ପ୍ରତିକୃତି ରହିବାବେଳେ ଆଉ କେତେକ ସ୍ଥାନରେ ସେଇ ପ୍ରତିକୃତି ସହିତ ସତକୁ ସତ ଏକ ଜୀବନ୍ତ ମେଣ୍ଟାକୁ ତାରି ଭିତରେ ରଖି ଦିଆଯାଇଥାଏ । ଠାକୁର ବିମାନରେ ନଗର ପରିକ୍ରମା ସାରି, ଦ୍ଵାରଭୋଗ ଗ୍ରହଣ କରିସାରିବା ପରେ ଯେତେବେଳେ ମନ୍ଦିର ନିକଟକୁ ଫେରି ଆସିଥାନ୍ତି ସେତେବେଳେ ଅଇଘରାରେ ଅଗ୍ନି ସଂଯୋଗ କରାଯାଇଥାଏ । କୁଡ଼ିଆ ଆକୃତିର କାଠଗଦା ଉପରେ ଅଗ୍ନି ସଂଯୋଗ ହେବାପରେ ଜୀବନ୍ତ ମେଣ୍ଟାଟି ତାରି ଭିତରୁ ବାହାରକୁ ଖସି ଆସିଥାଏ । ତାରି ପ୍ରତିକୃତିଟି ସେଇ ଅଗ୍ନି ମଧ୍ୟରେ ରହି ଯାଇଥାଏ । ତାହାହିଁ ଅଇଘର । ସେଇ ନିକଟରେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ପୂଜା ଅର୍ଚ୍ଚନା କରାଯିବାପରେ ଅଇଘରାର ଚତୁଃପାର୍ଶ୍ଵରେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ବିମାନ ସହିତ ସାତଥର ପରିକ୍ରମଣ କରାଯାଇଥାଏ ।

ଦୋଳପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଦିନ ସାଧାରଣତଃ ଠାକୁରମାନଙ୍କୁ ମନ୍ଦିରର ଦକ୍ଷିଣ ପୂର୍ବ ଦିଗରେ ଥିବା ଏକ ମଣ୍ଡପକୁ ନିଆଯାଇଥାଏ । ସେହି ମଣ୍ଡପର ନାମ ଦୋଳମଣ୍ଡପ । ସେଠାରେ ପୂଜା ଅର୍ଚ୍ଚନା

କରାଯିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଠାକୁରମାନେ ଦୋଳି ଖେଳନ୍ତି ଓ ସେଠାରେ ନାଲି ଅବିର ଅର୍ପଣ କରାଯାଇଥାଏ । ପ୍ରତିଦିନ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଗ୍ରାମରେ ଠାକୁରମାନଙ୍କୁ ମେଳଣ ପଡ଼ିଥାକୁ ନିଆଯିବା ବେଳର ଦୃଶ୍ୟ ଅତି ଚମତ୍କାର ଓ ଚିତାକର୍ଷକ । ପାଟ ପଟୁଆର, ରୋଷଣୀ, ନାଚତାମସା, ବାଦ୍ୟ ସଂଗୀତ ଓ ଖୋଳ କୀର୍ତ୍ତନ ସମେତ ଠାକୁରଙ୍କ ବିମାନଗୁଡ଼ିକର ସାଜସଜ୍ଜା କରାଯାଇଥାଏ । ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜିଲ୍ଲାରେ ଏହା ସମାରୋହରେ ପାଳିତ ହୋଇଥାଏ ।

V. ଓଡ଼ିଆରେ ଅନୁବାଦ କର ।
(ओड़िआ में अनुवाद कीजिए ।)

यदि हेमंत छुट्टियों में घर आता तो अच्छा होता । मैं ने उसके साथी के हाथ भिजवाया गया उसका पत्र पढ़ा । ज्ञात हुआ कि उसे एक प्रतियोगिता में भाग लेने से रोका गया है । उस के साथी ने बताया कि यह काम तो किसी भी विद्यार्थी से करवाया जा सकता था । मैं सदैव उस की याद करता हूँ । जब वह घर में नहीं होता, तब घर सूना लगता है । मेरी पत्नी भी उस की याद में सोते सोते चौंक पड़ती हैं । आज प्रतियोगिता का युग है । बच्चों को इस दौड़ में आगे बढ़ने की भावना को बढ़ावा देना होगा । माँ-बाप से जो बन पड़ता है वे करते हैं । बच्चों में सहन करने की आदत डालनी ही पड़ेगी । दुनियाँ में माँ-बाप ही ऐसे होते हैं जो बच्चों को अपने से उच्चतर पदवी पर पहुँचने की इच्छा रखते हैं । कभी कभी भाई-बहन, रिश्तेदारों में से भी किसी की प्रगति नहीं सहन हो पाती । माँ-बाप जैसा हितैषी संसार में कोई और नहीं । लेकिन यह भी सोचने की बात है कि प्रतियोगिता की कुछ सीमा होती है या नहीं । सब के ऊपर चढ़ने की लालच में मानविकता को भी बनाए रखना चाहिए । प्रतियोगिता के युग में भी मानव को मानव ही रहने की ज़रूरत है । यदि हम मानविकता खो बैठेंगे तो अस्तित्व का कोई अर्थ ही नहीं होता ।

VI. ଆପଣ ଦେଖିଥିବା କୌଣସି ଏକ ନାଟକ ବିଷୟରେ ଏକ ଛୋଟ ଅନୁଚ୍ଛେଦ ଲେଖନ୍ତୁ ।
(आप के द्वारा देखे हुए किसी नाटक के बारे में एक अनुच्छेद लिखिए ।)